

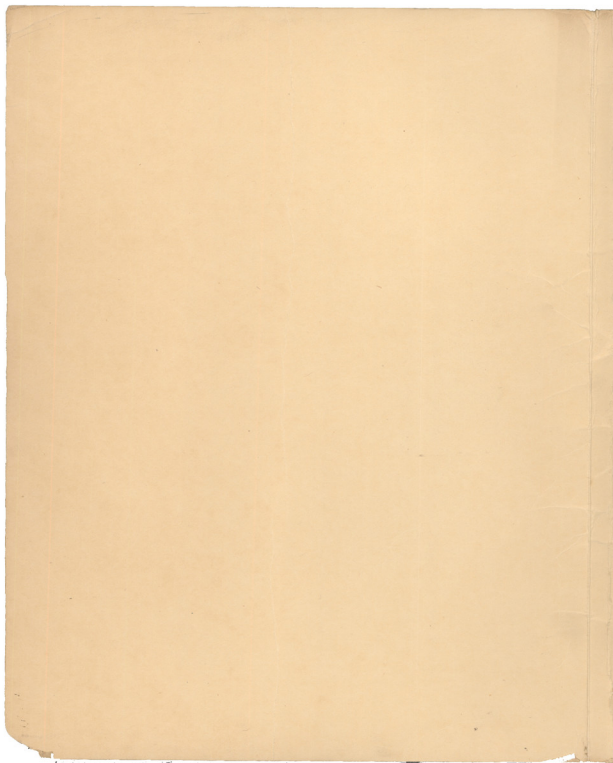

15

ΦΟΝΤΑ ΛΑΔΗ
THE BROKEN REVOLUTION

15

είναι αντιφατικά και μάλιστα όχι μόνο τώρα, που ~~είναι~~ αλλά από πάντα. ~~Είναι~~ ~~απλά~~ ~~το~~ ~~επιφάνεια~~ ~~που~~ ~~βλέπουμε~~ ~~αλλά~~ ~~από~~ ~~πάντα~~, είναι ~~απλά~~ ~~το~~ ~~επιφάνεια~~ ~~που~~ ~~βλέπουμε~~ ~~αλλά~~ ~~από~~ ~~πάντα~~, είναι αντιφατικά. Η συνείδηση, όμως, δεν είναι ποτέ. Έτσι η άρνηση, ~~υπερισχέζει~~

Ενισχυμένη τρομερά από τη συνείδηση, υπερισχέζει. Πριν δυό χρόνια ήταν θολό το τι προτείναμε και συγκεκριμένο το τι έρι- νιδμασε. Τώρα ~~είναι~~ γίνεται συγκεκριμένο το τι προτείνουμε και μόνο σε συνάρτηση μ' αυτό μας απασχολεί το τι άριθμοστε. Οι Αλλαγές στη γε- νειά μας είναι ριζικές. Αυτό, βέβαια, δε θα πετ ότι γίνονται απ' τη μιά σιγ- μη στην Άλλη, θά'ταν πολύ αλισιόδοχο και λαθεμένο να πούμε ότι αυτές οι άλ- λαγές έχουν συντελεστεί, επειδή η μετάβαση έχει ολοκληρωθεί σε μερικά άτομα. Άλλωστε οι Αλλαγές γίνονται στον κόλπο μιάς κοινωνίας και πρέπει να συμ- περιλάβουμε στο λογαριασμό και αρκετές ηλικίες που 'ρχονται μετά από τη δικιά μας.

Η μάχη, λοιπόν, ~~ήδη~~ ~~από~~ ~~το~~ ~~παιδί~~ ~~και~~ ~~θα~~ ~~συνεχιστεί~~. Καλώς και σ' αυτή τη μάχη τα συναίσθημα κάλουν μεγάλο ρόλο, ο θεοδώρητος και μα- ζα μ' αυτόν η γενιά του, η παραδοσιακή άριστερά θά εξακολουθήσουν να 'χουν ένα μεγάλο ρόλο. Τη μουσική του θεοδώρητου που δεν έπαψε βέβαια να'ναι προ- οδευτική και να διακινεί την αντίφαση του. Κι η μουσική είναι κάτι πολύ άφηρημένο, όπως το συναίσθημα, είναι συναίσθημα. Οι ιδεολογίες είναι τόσο επικίνδυνες, όσο κι άπαρτιτες. Έχουν να κάνουν τόσο πολύ με το συναί- σθημα και τόσο λίγο με τη λογική. Όσοι έχουν άδύνατη συνείδηση, δε συμ- φωνούν τόν 'Οδυσεά. Γιατί άλλο δέθηκε στο κατάρτι, παρά για να υπερνικήσει κάποια ιδεολογία;

Άκόμα και τώρα και για ένα μέλλον άπροσδιόριστο ο θεοδώρητος, διά μέσου της μουσικής του, ~~θα~~ ~~καταφέρει~~ ~~διά~~ ~~μέσου~~ ~~των~~ ~~αναμνήσεων~~, θ' άσκει την επιρροή του σε αρκετούς. Δε πολύ λιγότερους όμως. Κι όχι στην 'Ελλάδα, θ'ουά να γεγο- νότα βοηθάμε τη συνείδηση. θ' άσκει τη γοητεία του σ' όσους στένουν στο έξω- τερικό τά λείψανα ενός παρελθόντος φαρτωμένου με τόσες δόξες, βόες άκριβώς και λάθη. θ' άσκει την επιρροή του πάνω σε πολιτικά ενδοχους, που λένε τρα- γούδια ~~και~~ παραγεμισμένα με νέες, άκριβώς ~~την~~ ~~αυτή~~ ~~την~~ ~~δευνηρότερη~~ στιγμή μιάς άκόμα, μεγάλης ήττας του εργατικού μας κινήματος.

Πόσα άλλα βιβλία θά μπορούσαν να'γαν γραφτεί; Νομίζω πως έβριζε ο κουραστικός αυτός πρόλογος. Έτσι είδαμε πόσα προβλήματα πειθανώς να κρύβονται πίσω από ένα ρεπορτάζ, πίσω από μιά άρνηση, πίσω από μιά σύγκρουση. θά μπορούσα άσφα- λώς να'χα γράψει ~~και~~ ένα σωρό άλλα πράγματα πάνω στο θεοδώρητη αντί για ένα "πολιτικό ρομάντζο". θά μπορούσα να εξετάσω το χαρακτήρα της συγκρού- σης, της νέας γενιάς με τους πατεράδες της. Μπορεί το φόντο να'ναι πολιτικό στην περίπτωση μας, αλλά ~~αυτή~~ ~~η~~ ~~δύναμη~~ όπως κάθε σύγκρουση άτόμων μεταξύ τους έχει χαρακτήρα έρωτικό. θ' ~~Ας~~ ~~μην~~ ~~τρομάξει~~ κανένα η λέξη. Είναι μιά σύγκρουση κυριαρχούμενη από σκέψεις, συναίσθηματα και τις πιο άνθρωπικές αντιδράσεις, έτσι "οπως την περιγράφει ~~αυτή~~ ~~στις~~ ~~μεγαλοφυείς~~ ~~ανάσεις~~ του θ' φρόντ' έτοιμο "οπως την περιγράφει ~~αυτή~~ ~~στις~~ ~~μεγαλοφυείς~~ ~~ανάσεις~~ του θ' φρόντ' έτοιμο (κυρίως στο "Μωυσης και μονοθεϊσμός").". Από κεθ θά μπορούσαμε εύκολα να μπει στο φαινόμενο της προσωπολατρίας, της θρησκείας, του κώματος, των μεγάλων προσωπικοτήτων, που κάλουν το ρόλο του πατέρα στην παγκόσμια άρι- στερά, για να φτάσουμε στις ~~αυτή~~ ~~λιγοστές~~ ~~προσωπικότητες~~ του ελληνικού κινήματος. θά μπορούσαν να εξεταστον κι ένα σωρό άλλα θέματα. Έχουμε το κοινωνικό οικοδομήμας με αυτό που λέμε "υπεροικοδομήμα". ~~Οι~~ ~~σχέσεις~~, ~~και~~ ~~λοι~~ ~~ανάμεσα~~ ~~στα~~ ~~διάφορα~~ ~~έπιπεδα~~ ~~αυτού~~ ~~του~~ ~~τελευταίου~~: π.χ. ~~ανάμεσα~~ ~~στην~~

νά γίνουν δ'αυτά κατανοητά σ' όλους. ~~Η επανάσταση είναι το πρόβλημα~~ Στο γράμμα, που του 'στεολα τό καλοκαίρι του 1970 του Έγραφα: "... Ευρίζοντας στά δικά μας στό τονίω, πώς ο δηλώσεις στό Παρίσι καί συνέχεια, (παρ'όλο που φέρνουν τό βασικό σου, αναλλοίωτο γνώρισμα, τής διάθεσης ν' αγωνίζεσαι συνέχεια), ήταν άπογοτεντικές γιά ένα μεγάλο κομάτι τής ευρωπαϊκής νεολαίας κι ένα σημαντικό έπλοση τής ελληνικής. Αυτό προσπάθησε νά έξέστησει κατά πόσο είναι άληθινό. Ψάξε πλώ από τόν θυελλώδη ένθουσιασμό που πιθανό νά έσηχάσε σε οργανωμένες συναντήσεις καί τελετές. Πλώ άπ' έλ'αυτά τά οργανωμένα σοσιαλισμοκρατικά κόμματα, που -έκτός από τά εκατομμύρια τών μικροαστών που ~~έχουν~~ μπήσαν μέσα στις γαρμμές τους καί που άλλωστε αποτελούν κη τό διευθυντικό κομμό τους- Έχουν αναμφισβήτητα οργανωτικούς δεσμούς, τής συναισθηματικούς λόγους) μέ εργατικές μάζες, πλώ άπ'αυτά τά κόμματα θρώνεται μέ νέα πραγματικότητα. Η νέα επαναστατική άριστερά, που οργανωτικά της σχήματα άξίολογα ελθάμε κιόλας στις ΕΠΑ, στην 'Ιαπωνία καί στην Λατ. Αμερική. Στους κώλους τής ελληνικής κοινωνίας γεννιέται τοϋτα τά χρόνια κάτι τό άνόλογο. (Μιά συζήτηση που προκάλει πολλοί, ζητώντας δείγματα τών έθλων του, όταν δ' Ηρακλής είναι... άκόμα έμβρυο, είναι χωρίς νόημα ~~πρωτό~~ καί άρα κουραστική). Γιά τήν ώρα μπορώ νά σου πώ τί θεωρώ αναπότρεπτο γιά τήν 'Ελλάδα: Άνεξάρτητα από τά πηγαιν'ελα από τό δημοκρατικό στό χουντικό φασισμός, -που θά'ναι στην καλύτερη περίπτωση μετρημένα καί πληρωμένα από τό λαό πιδ άκριβά από τήν άξια του- τιά επόμενα χρόνια θά χαρακτηριστούν βασικά από τή δράση καί τή θεωρία τής επαναστατικής ελληνικής άριστερας, που, χωρίς λαϊκομετωπικά συνθήματα, πονθώντας στη βάση κι όχι στην κορφή, στους έργάτες, στους άργότες, στους διανομήμενους καί σε σ'ωμάτια μικροαστών, θά χτυπήσει ένοπια τήν κοινωνική γάγγραινα, -άρα κι όλες τίς πολιτικές μορφές της- καί θά έγκαθιδρύσει χωρίς "σφαμούς" άστικής δημοκρατίας, "λαϊκής δημοκρατίας" βλ. τή σηκτατορία του προλεταριάτου στην 'Ελλάδα.

ν Μιά άναγκαία εξήγηση: Όταν κριτικάρουν τήν ΒΔΑ, έσένα κ.ά. γιά άπομάκρυνση, προδοσία κλπ., τό θεωρώ λάθος. Έβαστε όλοι συνδέσπατο μέ τίς άρχές βάσει τών όποιων γαλουχηθήκατε, πολεμήσατε, σκοτωθήκατε. Έμεις άπομακρυνθήκαμε. Καί θεωρούμε αυτές τίς άρχές λαθεμένες από τίς ρίζες τους. Από τίς δηλώσεις σου, από τίς προτάσεις τής ΒΔΑ κλπ. κλπ... επληθίσουντα βασικά όσοι δέν έχουν καταλάβει πώς είναι αδύνατη μέ διαφωρετική γραμμή άγώνα, άκριβώς έξαιτίας τής ίδιας τής αντίληψης που έχει η οργανωμένη ελληνική άριστερά γιά τά βασικά ζητήματα, π.χ. τό ζήτημα τής οργάνωσης, τό ζήτημα τής συνεργασίας τών τάξεων κ.ά....".

Φαίνεται, πώς η έμετε δε δείχναμε καθαρά τήν ~~άβυσσο~~ "άβυσσο", που μάς χωρίζει ή πώς αυτό δε θέλουν νά τήν δοϋν. Δέν πρόκειται πιά γιά "πονεμένη γενιά". Δέν πρόκειται πιά γιά αυτό. Ούτε κόν πρόκειται γιά διάλογο πάνω από τήν άβυσσο. Η άπόσταση είναι ίλιγγιώδης, δέν άκούει δ' ένας τόν άλλον. ~~Ο κούφος αυτός "διάλογος"~~ Ο κούφος αυτός "διάλογος" Έχει μέ χρησιμότητα μονάχα, γιά τούς τριτούς που άκούν. Αλλά κι αυτοί θά έπηρεαστούν λίγο, μέ κι έχουν ~~έναποθέσει~~ έναποθέσει στό μέλλον τά ~~αυτά~~ ^{αυτά} νά τούς ξεκαθαρίσει τί γίνεται γύρω τους. ~~Σ'αυτούς όλους εύχόμαστε ν' άντέξουν~~ Σ'αυτούς όλους εύχόμαστε ν' άντέξουν ~~κατά τήν έκτακτη~~ ^{κατά τήν έκτακτη} στον ~~τρόπο~~ ^{τρόπο} μέ τόν όποιο θά τούς αποκαλύψει τήν άλήθεια ή ιστορία. ~~Αν τό δικό μας τραύμα ήταν έλαφρό καί έπουλωθεί, η σπαθιά δέν είναι~~ Αν τό δικό μας τραύμα ήταν έλαφρό καί έπουλωθεί, η σπαθιά δέν είναι πάντα ή ίδια. Έως αϋτό νά σκεφτήκαμε κι έμετε καί νά μάς άρκεσε τό παρελθόν: Κι έτσι έχουμε βγάλει όριστικά συμπεράσματα γιά τό τί συμβάλει στά όδοφράγματα του Παρισίου, στό Βιετνάμ, στην 'Ιορδα-

7

νλα. Έκει, στην Έλλάδα, όπως και παντού, δε μάχεται κανένας λαός. Μάχονται τάξεις μεταξύ τους, άλλο αν καιιά φορά χρησιμοποιούμε αυτή τή λέξη για τους καταπιεσμένους. Ποτέ δεν τήν χρησιμοποιούμε για "ολους. Μ'όσους δεν τό ξέρουν αυτό ή μ'όσους τό έχουν ξεχάσει δεν υπάρχει θέση για διάλογο.

"Ένας φίλος μου άρχισε έτσι ένα γράμμα του από τό Παρίσι: "Πήρα σήμερα τό γράμμα σου και σήμερα πάλι, κατά σύμπτωση είδα στο μετρό έναν τίτλο: "ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΔΗΚΩΝΕΙ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ".

"Όπως βλέπεις, έχεις απόλυτο δίκιο να λές πώς πρέπει ν'άπομακρύνεται κανείς από τό θέμα...". Πρίν απομακρυνθούμε όμως οριστικά, άς τό ξαναπλησιάσουμε γι άλλη μιá φορά. Αφού τό παρελθόν άρκεσε για νά μάς διδάξει, άς ξαναγυρίσουμε ~~να μείνουμε~~ για νά δοϋμε αν κρύβει και γι ~~αυτά~~ και ποιá άκριβώς διδάγματα.

α.η.η

αυτό, γάρ τί τή άπό αν.

Φ.Α.

ΟΧΤΩΒΡΗΣ 1970

7

MIKIS THEODORAKIS : The Broken Revolution, by Foudas Ladis

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Μία επανάσταση άρχίζει.
2. Έικοσι χρόνια πίσω (1941-1960)
3. Στη Δραπετσώνα (ΗΕΛΛΑΣ-ΕΠΟΝΗ)
4. Και πάλι στο Παρίσι.
5. Χρήματα για την μουσική

---

6. Ένα-ένα-τσαρρα!
7. Κρητικοί-διβλιμα.
8. Στο σανατόριο-Τοξίδι στην Κοββα-Μία μικρή συμφωνική ορχήστρα.
9. 'Η διένεξη με το κόμμα.
10. 'Η ίδρυση της Νεολογίας Λαμπρόκη.
11. Βουλευτής-Το γέμισμα του Ηζορμπάν-Στην Κύπρο
12. Το υ"Αξιον Έσται.
13. 'Ο υαστανικός κ. Παπαδόπουλος.
14. 'Η ώρα της Ρωμιοσύνης.
15. Το δέλλημα του Κωνσταντίνου.
16. 'Η εξέγερση του Σαφου.
17. 'Επίλογος μιας επανάστασης.

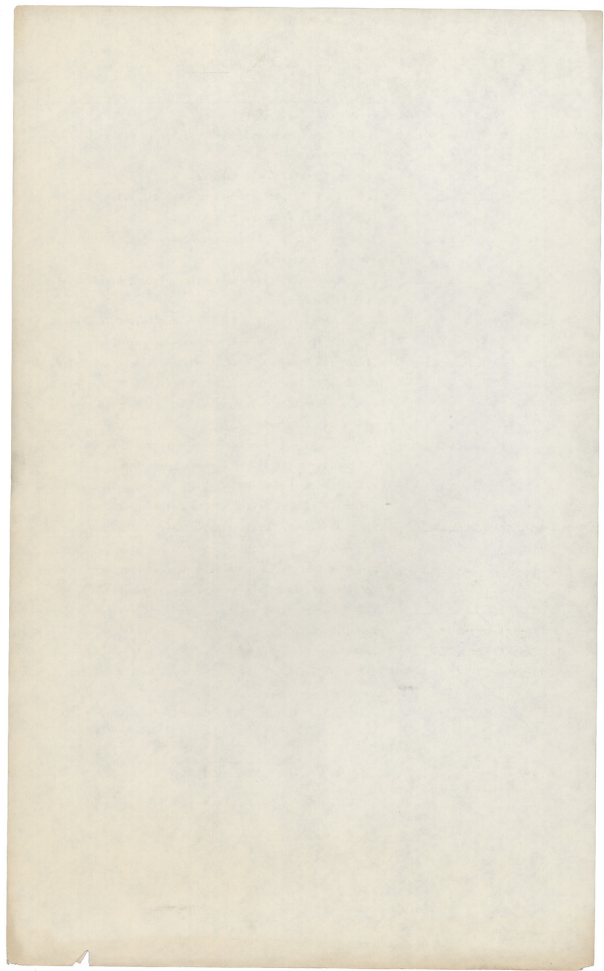
THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ, όσον αφορά την ένδειξη

Περικώς σελίδες βγήκαν κουτσουρεμένες στις φωτοκλίπες. Παρακάτω υπάρχουν οι αριθμοί προσέγγισης.

Σελίδα	15 (Πρώτη σελίδα)...	Σονοτένα γιό βιολιό και πιάνο όρνθ. 1.
"	28 (τελευταία σελίδα) ...	Ό Ηέκης γύρισε σόε καφενετό, πήρε τό φίλο, του καί κοτή φόρισαν πά-
"	39 " " "	... όπλο τής Δεζιδε σόε' έκλογόε.
"	68 " " "	... κού λαού νό βρήκε τόν πιό σόγουρο όρμό, τόν πιό σόφολλο, γιό νό κέρσσε έκτεφλουε
"	86 " " "	... σκληρόε, σόεε πιό σόφοσιστικέ του όρσο, νό τήν τό γόρμ ματα καί τέε τήνε.
"	105 " " "	... κροτίε όφλοτε, όφρε δημοκρατία! ... Τέε 4 Αβγόστου-έπέ- τέιο τής δικτάτορεε του
"	109 " " "	... έρωση πών φοιτητών γιό τό Βεγενόμ Αδσφύλοκεε ζυλο- κοπούν τό Ηέκη σόε Προκύλαε του Πανεπιστημιού.
"	116 " " "	... έκρεε τής έρσοτερεε. Κατόλοιο τής άπόλυτεε μοναρχόε.
"	128 " " "	... Έπε όρσο, όνεπόσημο τάλιδε τής τότε βασιλίσεε σόε Αονόνο. ότε σελίδα (χειρογρόφου) 79. (Όλο αβόε είναι ύ- ποσημελίωση με δαστερσοκο).
"	132 " " "	... όλλο. ... Έτε ότασολόνη οί φοιτητέε ένασσηκάνουν όηλό τέ σημαε του όγένο. Ένοκλοι κυροφάε-
"	134 " " "	... Έθρικόε ποιητέε. (1798-1857). (Είναι ή όρβτερη ύπο- σημελίωση σ' αβόη τέ σελίδα, με δυό δαστερσοκοε).
"	135 " " "	... συμπαρσοσασε. Έμεινε στήν ίστορία σόν "ό άνόρσο με τό γόρφολλο".
"	136 " " "	... Πρότοε καπετένιοε του ΕΛΛΕ, ή φωτείνότερη μορφή όλόκλη- ρηε αβόηε τής έποχής. (Ύποσημελίωση-δαστερσοκο).
"	137 " " "	... ΕΚΟΘε: Παραφράσική ποιητική όργάνωση. (ύποσημελίωση-δαστε- ρσοκο).
"	138 " " "	... Άπό ένα τραγοόδε ποό Ψ γράφε ό Ηέκης (σέχοι-μουσική) τόν πρώτο κειρό τής κρέσσεε του στή Γενική Ασφάβεια. (ύ- ποσημελίωση-δαστερσοκο).
*	142 " " "	... μαθηματική άκρβεια. Έαε όε του τό ζητέσει αβόε ή ίστορία για-

Όλλοε: Ένα σήμα ύπάρχουν μύρεε γραμμέε από τη μεό όε τήν όλλη έκρη τής σελίδεε γιόε όρωε νό γοιν τό άιακριτικό. Άδτεε είναι "μοντεσορεε" τής φωτοκλίπεε καί έέν έγουν καμεί σημαε.

①

1. ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΙΖΕΙ

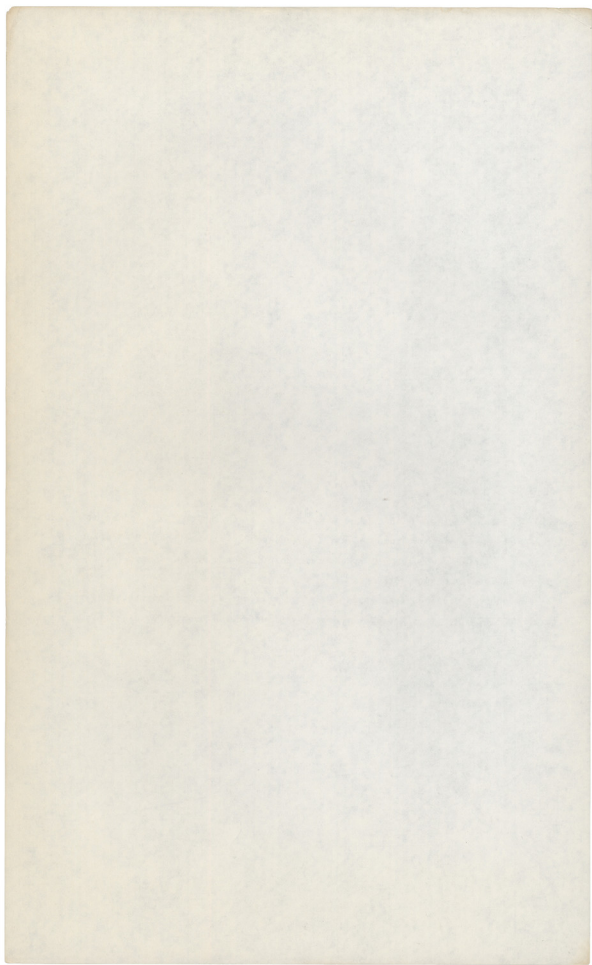
~~_____~~ Ἡ ὁδὸς Χρήστου Ἀσὴν εἶναι ἕνας μικρὸς ~~_____~~ ὁρμος, στὸ κέντρο
 τῆς Ἀθήνας. Ἐπὶ δευτέρου ὄρου τοῦ κτιρίου νόμισμα 2 εἶναι ἡ αἴθουσα "Ἐλευθερίου Βερ-
 νικέλλου". Τακτικὰ γίνονται ἐδῶ φιλολογικαὶ βραδιεῖς, προβολεῖς, συζητήσεις. Ἐἶναι ^{Τετάρτη} ~~_____~~
 5 Ὀκτωβρίου, ὥρα 8 τὸ βράδι.

Ἡ αἴθουσα εἶναι ἀσφυκτικὰ γεμάτη. Ἐίς σκάλας, μέχρι κάτω, στὸ ἰσόγειο, αὐτοὶ ποὺ ἔ-
 φτασαν ~~_____~~ τελευταῖοι προσπαθοῦν ν' ἀκούσουν, ἀπογοητεύονται, τὸ ρίχνουν στὴ
 συζήτηση καπνίζοντας.

- "ἄσασ! ἤσυχτα!" Διαμαρτύρονται οἱ ἀπὸ μέσα.

- "Θὲ κλέισουμε τὴς πόρτες!"

οἱ ἀπ' ἔξω σωμαίνουν.

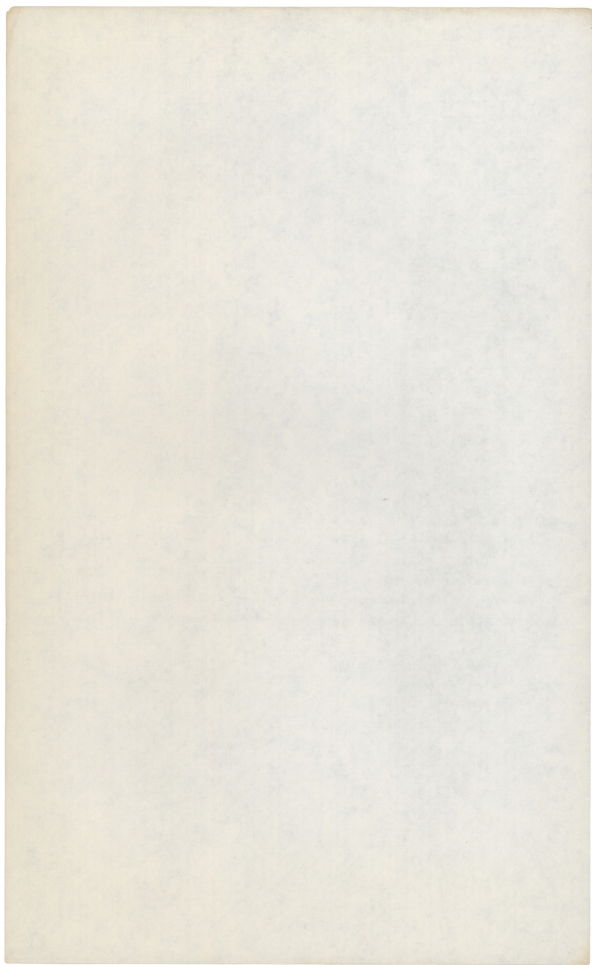
2

Ο όμιλητής είναι ένας κοντός, λεπτοκαμωμένος άντρας, με φαρά μαλλιά, λεπτό μουστάκι, μπλε μάτια και γλυκό, σχεδόν γυναικείο πρόσωπο. Ο μουσικολόγος Φοῦτος Ἀνωγειανδής. Οι πρώτες θέσεις είναι κατειλημένες από βουλευτές, διάφορους άλλους "έπισήμους" και ~~δημοσιογράφους~~ δημοσιογράφους. Από τη δεύτερη σειρά και πέρα νεολαία. Οι έννις στους δέκα. Φοιτητές, εργάτες. Ξεχωρίζει τη στενωμακρή αΐθουσα. Πίσω-πίσω και στους δυο διαδρόμους, που υπάρχουν στο πλάι, είναι καμιά εκατοστή, ἔρδιαι. Ἀκούτε ὅλοι με προσοχή και κάθε τόσο γυρίζουν τη ματιά σ' ἕναν νεό άντρα, που κάθεται μπροστά-μπροστά. Εὐτυχῶς, που είναι τόσο ψηλός! Φαίνεται από παντού!

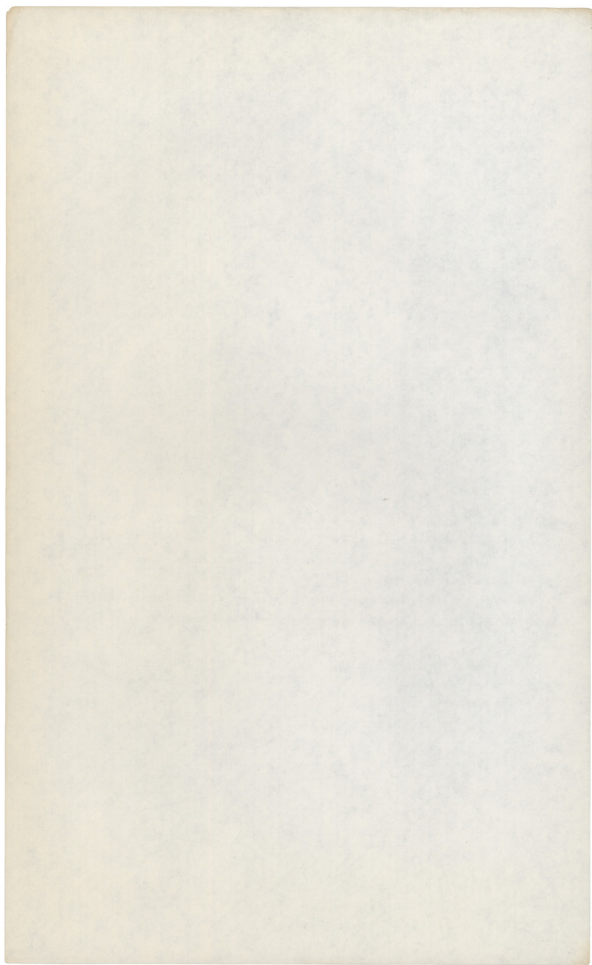
-Η... Γιατί ὁ Θεοδωράκης, συνεχίζει ὁ όμιλητής, είναι τόσο νέος, βρίσκεται στο πρώτο ξεκίνημά του στο ζήτημά του ~~και~~ και τό ένα του ἔργο ἀναιρεῖ τό ἄλλο. Είναι ένας Στραβίνσκι, δὲ λέγαμε. Γιὰ τό λόγο αὐτό δὲν μπορούμε νά τοποθετήσουμε τό ἔργο του. Ὅμως με τήν εὐκαιρία τῆς πρόσφατης ἐκδόσεως δίσκων του, τήν ἐκτέλεση τῆς 2ης Σουίτας του στο Θεατρὸν Ἀθηνῶν, τήν ἀφέλευση ἔργων του στο Παρίσι και στο Λονδίνο, ἀξίζει νά τόν γιορτάσουμε...

Καί συνεχίζει δίνοντας σύντομα βιογραφικὰ στοιχεῖα γιὰ τόν τιμῶμενο καλλιτέχνη: «Ὁ Θεοδωράκης γεννιέται στή Χίο τό 1925 ἀπό πατέρα Κρητικὸ και μητέρα Μικρασιάτισσα. Τῆς πρώτες καταβολές γιὰ τό χαρακτήρα και τό ταλέντο του τῆς βρῶσκουμε στή γενιά του. Ἀπό τόν πατέρα του παίρνει τόν ἀντίρροπο χαρακτήρα ~~του~~ του, (οἱ παποῦδες του ἦταν ἀπλοαρχοί), και ἀπό τή μητέρα του τήν κλίση του γιὰ μουσική. Ἡ γιαιά του τόν ἀνατρέπει τραγουδώντας του βυζαντινὴ τραγούδια, ἡ μητέρα του τόν νανουρίζει με δημοτικὰ κι ὁ πατέρας του τοῦ τραγουδεῖ ριζελικά. Ἀὐτές οἱ καταβολές του χαρακτηρίζουν ἀκόμα τή μουσική δημιουργία τοῦ συνθέτη...»
 Ἐκεί περνάει ἀπό τό μουλὸ τοῦ Κηφλοῦ. Χορογελοῖ μονόχος του. Ἐξήσασε τόν ἀδερφὸ τῆς

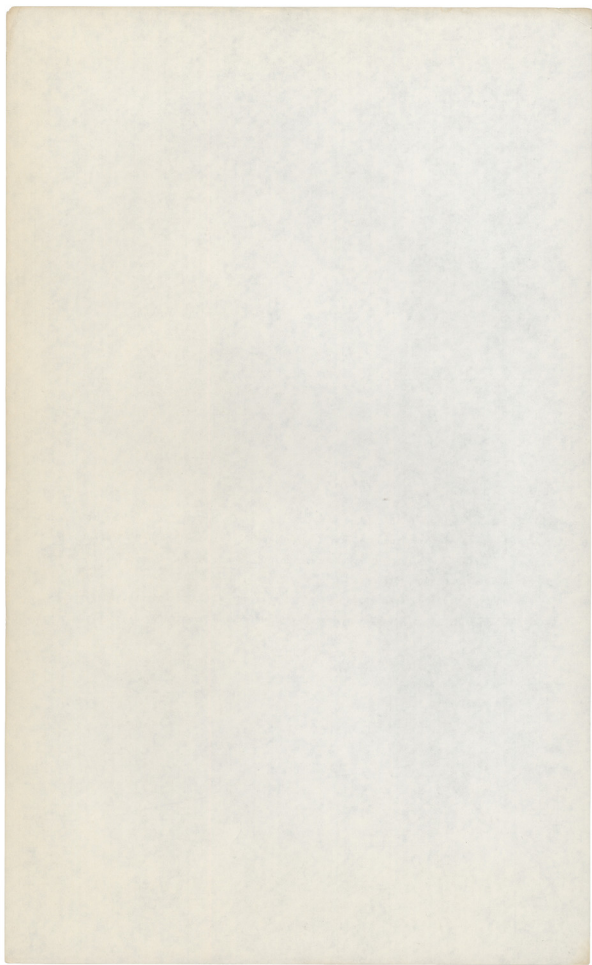
* Ρυθμικό: Εἶδος ἑπιμακρῶν τραγουδιῶν, πού διαμετρῶνται ἐντὶς ῥίθμους τῶν ὀρθῶν ἡμερῶν τῆς Κρήτης. Δὲν μορφοῦν νά χωρισθῶν ἐν τέτραις (2/4, 3/4, 6/8 κλπ.), γιατί ὁ ρυθμὸς τῆς ἴσως εἶναι ψαλλομακρῶν. Διαμετρῶνται ὑπερμετρῶς μετρίως καὶ ὑπέρμετρως.

(5)

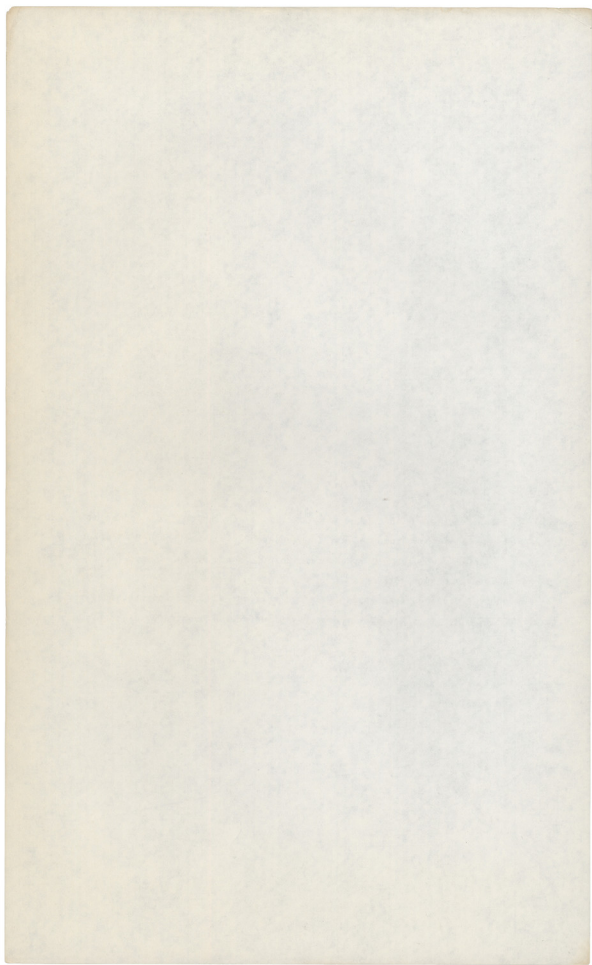
με τη μέρα. Η δέ επανόρθωση έχει αρχίσει. Λέγουν τὸ γουν συνειδητοποιήσει. Κι αὐτός
δεν ξέρουν, φυσικά, ποὺ ὀδηγεῖ.

Καὶ τὸ πυρετὸς ἀνεβαίνει, οἱ συζητήσεις περιλαμβάνουν κι ἄλλα θέματα. Μπορεῖ ἡ ποίηση νὰ τραγοῦ-
δησεῖ ἀπ' ἄλλο τὸν κόσμο; Ἀπὸ ἀνθρώπους, ποὺ δὲν καταλαβαίνουν τὰ λόγια, ποὺ δὲν ἄνοιξαν πο-
τε μὴ ποιητικὴ ἀνδολογία;

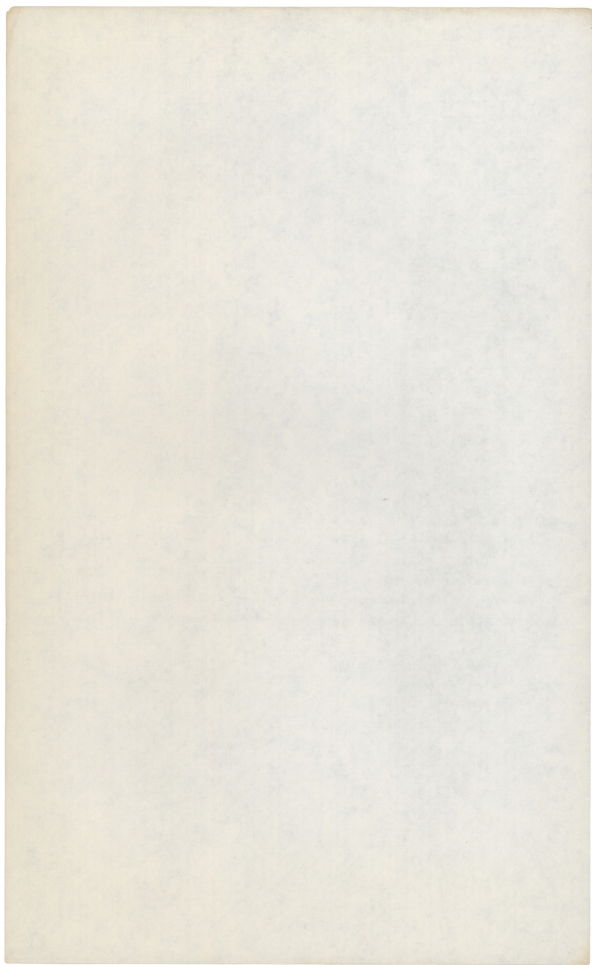
Τὸ φαινόμενο θεοδωρᾶκης ἔχει εἰσβάλει στὸ χῶρο τῆς ἑλληνικοῦ τραγουδιοῦ δίνοντας μὴ
μόνη λέγων ἡμερῶν. Οἱ ἐφημερίδες γράφουν ἄλλο καὶ περισσότερο. Οἱ συζητήσεις ~~καταλήγουν~~
καταλήγουν, ἄλλο καὶ πιὸ συχνά, σὲ καυδὸδες. Ὑπάρχουν πολλοὶ "ἀντιθεοδωρακικοί". Οἱ πιὸ
πολλοὶ τοὺς εἶναι ἄνθρωποι βιοπαροῦς, παράγοντες τῆς διανοητικῆς! Δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν,
πῶς ἕνας συνθέτης συμφωνικῆς μουσικῆς, μπορεῖ γὰρ κἀκεῖται στὸ σοβαρὰ νὰ γράφει τραγούδια.

Τὸ ἔδαφος ἔχει ἰσχυρῶς γιὰ μὴ ἀνάλυση ἄλλων αὐτῶν τῶν προβλημάτων σὲ πιὸ ἐπίσημη βῆ-
ση. Καὶ ὁ Σόλλογος ~~ἐπικρατῶν~~ Ἐπικρατῶν Κρήτης, τοῦ νησιοῦ ἀπ' ὅπου κατεγχεῖται ὁ συνθέτης ἀνακοινώ-
νει στὸν τύπο πῶς στίς 5 Ὀκτωβρίου ὀργανώνει στὴν αἴθουσα (Ἐλευθερίου Βενιζέλου) σχε-
τικὴ ἐκδήλωση μὲ ἐλευθερὴ εἴσοδο. Στένει προσκλήσεις σ' ὅλους τοὺς Κρήτες βουλευτές, στοὺς
καλλιτεχνικοὺς συντάκτες τῶν ἐφημερίδων. Αὐτὴ εἶναι, μὲ δυὸ λόγια, ἡ προϋστορία τῆς ἀποφινῆς
ἐκδήλωσης.

Ὁ Νίκος Κατσίδακις βρίσκεται ἀκόμα στὸ βῆμα. Τελειώνει μὲ αὐτὰ τὰ λόγια: «... Γιὰ πρώτη
φορὰ ἔχουμε ἕνα συνθέτη, ποὺ βασίζεται ἀπόλυτα στὴ λαϊκὴ μουσικὴ. Μὲ πολλὰ ἄλλα μελωδία
καταφέρνει νὰ ολοκληρώσει τὸ τεράστιο θέμα τοῦ "Ἐπιταφίου". Κάτω ἀπὸ τὴ μελωδία ὑπάρχει
τὸ περιφημὸ ποίημα τοῦ Γιάννη Ρίτσου, ποὺ τὴ σήμασά του δὲν μπορεῖ νὰ τὴν συλλάβει κα-
νένας ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο αὐτό. Ὁ θεοδωρᾶκης ἔχει βαθεῖες ρίζες καὶ ἡ θετικὴ του στήν σοβα-
ρὴ μουσικὴ τοῦ ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ ἐκφράζει μὲ λιτὰ μέσα πολλὰ πράγματα. Ὁ θεοδωρᾶκης
μὴς ἔδωσε ἐπίσης καὶ ἄλλα θαυμάσια τραγούδια (στὶς στίχους γνωστῶν ποιητῶν. Ἐύχομαι νὰ συ-
νεχίσει νὰ εἶναι τὸ ἴδιο ζωντανὸς καὶ ἀληθινὸς ὅπως τώρα)»

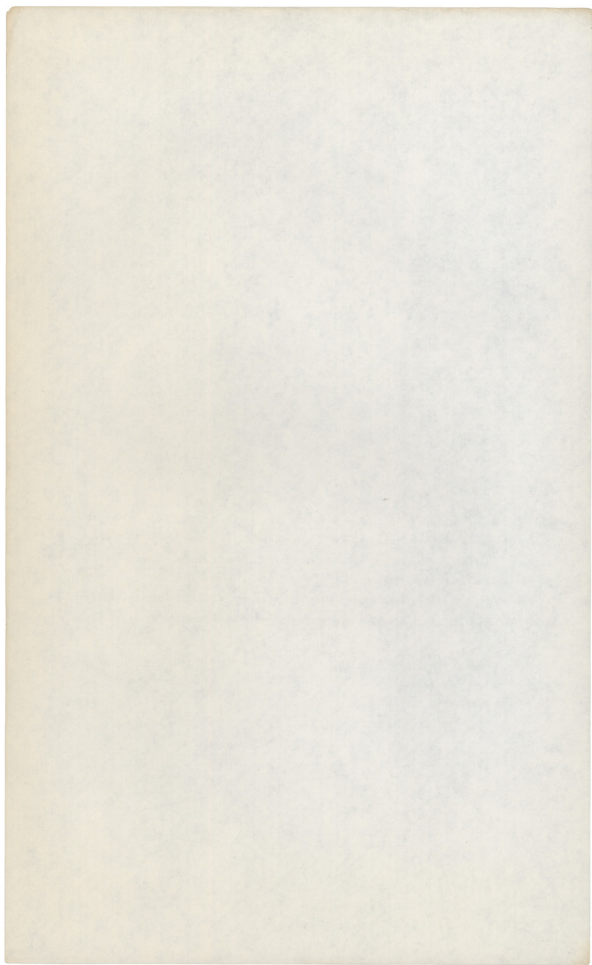

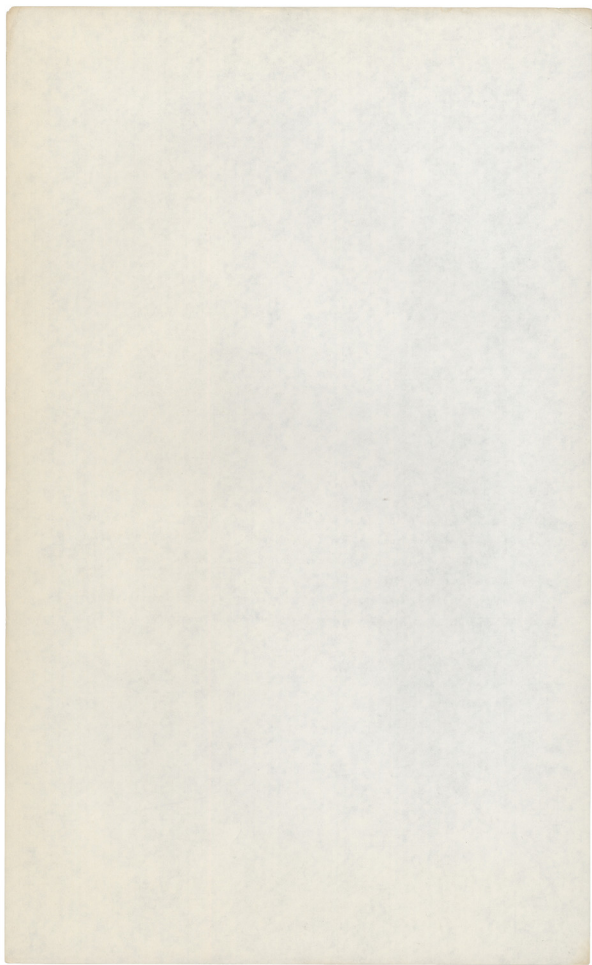

(7)

*... Όμως η φιλοδοξία μου να γίνω λαϊκός συνθέτης, πώς συμβιβάζεται με την ιδιότητα του συνθέτη; Δεν θα πρέπει τάχα να αντιεπωλώ το λαϊκό τραγούδι σαν μια πρώτη ύλη και να το ξαναδώσω χυμένο, μεταποιημένο σ' ένα έργο προσωπικό; Νομίζω πως έγγιζα ένα τερβάσιο θεμα, ένα τερβάσιο πρόβλημα. Δέω μονάχα αυτό: "Ότι σ' όλη μου τη συμφωνική έργασια προσπαθώ να μπηξω τις ρίζες μου όσο γίνεται πιο βαθιά μέσα στη μουσική και στην όποια άλλη παράδοση

Καί μου λέγεις, πώς δ' αὐτὸ τὸ ὄρατα θά' ῥ' οὐκ ἔστιν
καὶ τώρα ἐσθῆτης κι ἔσθῃσε τὸ φγγος κι ἡ φωτιὰ μας.

Εἰκοσιπέντε χρόνια πῶσωθεσσαλονίκη. Ἡ δευτέρα σὲ πληθυσμὸ ἐλληνικῆ πόλη. Ἡ "νόθη τοῦ Θερ-
μύκου κλάου". Ἡ πρώτη βουρὰ τῆς ἐλληνικῆς Μακεδονίας. Ἄνοιξη, 9 τοῦ Μῆν. τοῦ 1936. Ἄπὸ μὲ-
ρρε οἱ κομπιργετες σ' ὅλη τῆ χώρα ἔχουν κηρύξει ἀπεργία ζητώντας μεγαλύτερο μεροκάματο.

Τὸ αἴτημά τους στηρίζεται σὲ μὴ συμφωνία μὲ τοὺς ἐργοδοτες, ποὺ εἶχε γίνει τὸ 1924, χω-
ρίς ποτὲ νὰ ἐφαρμοστεῖ. Ὁ πρωθυπουργὸς,

Πεταζὺς, εἶνα ὑποκείμενο ποὺ κατὰ καιροὺς ἔχει ἀποτύχει μὲ βγετ καὶ ὑπὸς βουλευτικῆς, ντροπα-
λὸς θιάφωτης τοῦ Χίτλερ καὶ τοῦ Μουσολίνι, ἐτοιμάζεται νὰ ἐπιβάλῃ ^{τὴν ἴδια ἐποχὴ} δικτατορία. Εἶναι αὐτο-
νόητο, πῶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεχτεῖ τέτοιες "πολυσφικεες" -συνδικαλισμοὺς, ἀπεργίες, οἰκονομικὰ
οἰτήματα. Τὸ ὑποκείμενο ἔφρει κατὰ τὸ ὄραμο, ποὺ ὀδηγεῖ σὲ σκοπὸ του.

Ἐνῶ προχωροῦν στὴν ἀπεργία, σὲ ἔνδειξη ἀλληλεγγύης, ὄλοφνα καὶ περὸ βεττοὶ κλάδοι ἐργαζομέ-
νων, δίνεταί ἀπ' τὴν κυβέρνηση διαταγὴ νὰ ἐπέμβει ἡ χωροφυλακὴ νὰ ^{εἰς ἀποκρίσει} "χτυπήσει σὲ φαχνὸ".

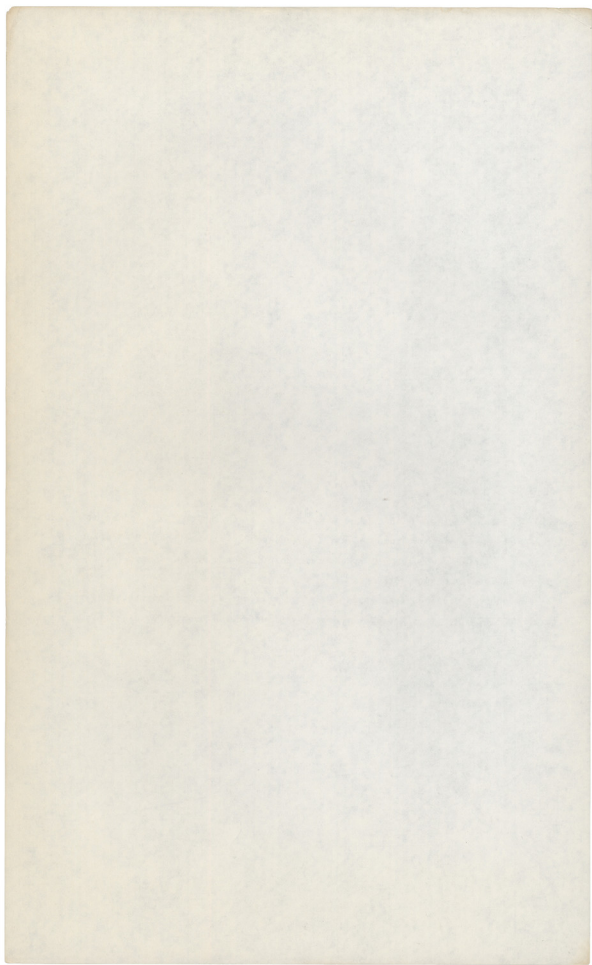
Ὁ ἀνυπόκοτος λαὸς, ποὺ διαδηλώνει, ὀδεχεται τὲς πρῶτες σφῆρες. Πέφτει ὁ πρῶτος νεκρὸς, ἕνας
δόηγος αὐτοκινήτου. Οἱ ἄλλοι ὑποχωροῦν, διαμαρτυροῦνται, ἀγριελοῦν, ἀνασυντάσσονται. Πῶσω ἀπὸ
τοὺς χωροφύλακες βρεσκονται τμήματα στρατοῦ, ποὺ μεταφέρθηκαν ἐκευσεμῆνα γιὰ ν' ἀντιμετω-
πίσουν τοὺς "ἀναρχικοὺς" καὶ τοὺς "ἐπαναστάτες"! Ἐνας χωροφύλακας χαστουκίζει μὲ ἐργάτη
τῆ ρίχνει κάτω. Ἐνας στρατιώτης, φεθγει ἀπὸ τῆ γραμμὴ του, χυμδαί καὶ τὴν παρῆμι σὲ χερία
του. Εἶναι ὁ ὀδεργὸς της! Περνδαί μὲ τοὺς διοδηλωτῆς. Τὸν ἀκολουθοῦνε κι ἄλλοι. Κονένας στρα-
τιώτης δὲν μπορεῖ νὰ πυροβολήσει τοὺς ἔσπολους αὐτοὺς ἀνδράποους-μοιζοῦν μὲ τὸν πατέρα του
τῆ μάνα τους, τ' ἀδέρφια τους. Δὲν μοιζοῦν, εἶναι αὐτοῖς.

Ἡ διαταγὴ εἶναι ξεκάθαρη. "Μὴ πυροβολεῖτε μὲχρι νὰ ἐρημάσουν οἱ ὀρόμοι τῆς πόλης". Οἱ
χωροφύλακες τὴν ἐξέτελοῦν. Χτυποῦνε μὲ ὄπλα, πολυβόλα, ἐνῶ ἄλλοι, ἔφιπποι, χτυποῦν μὲ τὸ ξίφη
αὐτοὺς ποὺ προσπαθοῦν νὰ φθγοῦν. Ἀπολογισμοὺς: δῶδεκα νεκροί, διακόσιοι ὀδοντοαὐτοὺ τραυματίες
ἀπ' τοὺς ὀπολους οἱ τρεῖς ^{ἔσπολοι} βαρεῖα. Ὑλοὶ τους, νεκροί καὶ τραυματίες, εἶναι πολῖτες. Οἱ
ὀρόμοι ἀντὶ νὰ ἐρημάσουν, ὄλο καὶ γεμίζουν κῶσμο. Ὀλόκληρη ἡ πόλη διοδηλώνει. ^{ἔνδειξη} εἶναι ἡ δι-
σταγὴ νὰ ἐπέμβει ὁ στρατός καὶ ν' ἀνοχατίσει τοὺς χωροφύλακες, νὰ τοὺς περιορίσει σὲ ^{ἑσῶς}
δοτυνομικοὺς σταθμοὺς! Μὴ εἶναι κῶπως ἀργά: δῶδεκα ^{ἑσῶς} γυναικες, οἱ
μὰνδρε τῶν σκοτωμένων, μοιρολογοῦν, μὲ λυτὸ τὸ μαλλιά τους, πῶσω ἀπὸ τὸ πῶματα. Δέρνουν τὴν
ἔσφαλο, φιλοῦν τοὺς ἐργάτες σὲ στόμα, νὰ τοὺς ζανοζωντανεφθουν. Μὴ τῆτα μῆνα θλεπει μὲ τὸ
μῆτι τῆς φαγασίας του ὁ Γιάννης Ρίτσος. Ἄμωσω μετὰ τὸ γεγονότα γράφει τὸν "Ἐπιτέφιο"

μὲ σύνδεση ἀπὸ 160 λέσσιγα, ποὺ διμίζει σὲ πολλὰ τῆς σημεῖα, τὸ λαϊκὸ μοιρολόγιο.

Βασίλεφες, δῆτῆρι μου, βασίλεφες ὀλη ἡ πλῆση
κι ὁ ἥλιος κουβδαί ὀδῶμαρο τὸ φγγος του ἔχει μῆσαι.
Κῶσμος περὸ καὶ μὲ σκουνη, στρατός καὶ μὲ πῶτῆι
κι ἐμὲ τὸ μῆτι οὐδὲ γυρῶ, οὐδὲ σὲ παρῶτῆι.

* Ἐτὴν Ἐλλάδα ὑπάρχει, σὲ πολλὰς περιοχὰς, τὸ ἔθιμο ^{ἑσῶς} αὐφωνα μὲ τὸ ὀποτο οἱ γυ-
νοῖκες λύνουν τὰ μαλλιά τους, ὀταν μοιρολογοῦν τοὺς νεκροὺς.

.....
 Κι ούδ'ε κακόβαλα στιγμή κι ούδ'ε Έτρεξα ζοπίσω
 τ'ε στήθια μου ν'ε βάλω μπρός, τ'ε βόλια ν'ε κρατήσω.
 Κι Έφτασα άργά, κι, ω, που ποτές μ'ην Έφτανε τέτλια ώρα
 κι, ω, κάλλιο ν'ε γκρεμίζονταν στο καύκαλό μου ή χάρα.

.....
 Δε μου μιλε'τε κι ή δόλια ε'γω τόν κέρφο, ός, άνοιγω
 και στο βυζιό που βύζαζες τ'ε νόχια, γιέ μου, μπήγω.

.....
 "Έσμιζε ή μπλούζα τ'ε χακί, φαντάρος τόν έργάτη
 κι έστρόφτουں όλοι μ'ε ~~ε~~ καρδιά-βουλή, σφυγμός και μέτι."

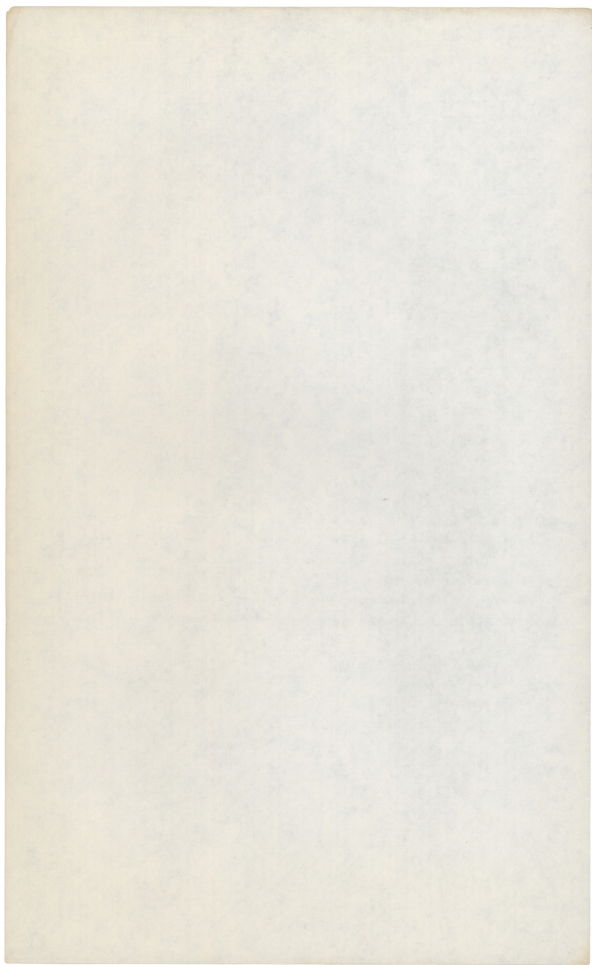
"Α, τ'ε όμορφα σ'ε σμιγούνε, σ'έν άγαπιούνται οί άνθρώποι."
 Φεγγαβολούν οί φούρανοί, μοσκοβολούν α'ε τόποι."

.....
 Κανε'τε μη γκίξει πάνω του. Παιδί μου ε'ίναί, δικό μου!
 Σιωπή· σιωπή· κούρσστηκε. Κοιμύται τ'ε μωρό μου.

'Ο Μεταξ'ός δέν μπόρεσε ν'ε έπιβείει τήν "τάξη". Ένα τόγμα στρατού, που διατέθηκε γι αυτό, διαλύθηκε και ένώθηκε με τους διασηλωτές. Πολεμικά σκ'δη διατέχτηκαν ν'ε πλεύσουν προς τ'ε λιμάνι της Θεσσαλονίκης, ένω ένα σύνταγμα πεζικού με πυροβολικό μεταφέρθηκε από τη Δερίσα. Και πάλι κ'ένε άποτέλεσμα. Τήν έλλη μέρα, τήν κηδέα τ'ων Ι2 έργατών, τήν παρακολούθησε όλη ή Θεσσαλονίκη, 150.000 άνθρώποι. Τ'ε κ'όμματα ζήτησαν από τήν κυβέρνηση ν'ε πάρει μέτρα κατά τ'ων ύπευδ'ων της χροσφαλακής. Αλλά ή ύπευδ'ουή ήταν ή τόια ή κυβέρνηση, που Έδωσε τη διαταγή. ^{μετά} Μεταξ'ός ^{κ'εναχ'ό} μετά μ'ετ'ε μέρα, στις ΙΙ Μα'ου, ^{να δειχ'η} ~~έβλεπ'ε~~ όλα τ'ε α'ιτήματα τ'ων καπνεργατών.

Και ή άπεργία τερματίσ'ε.

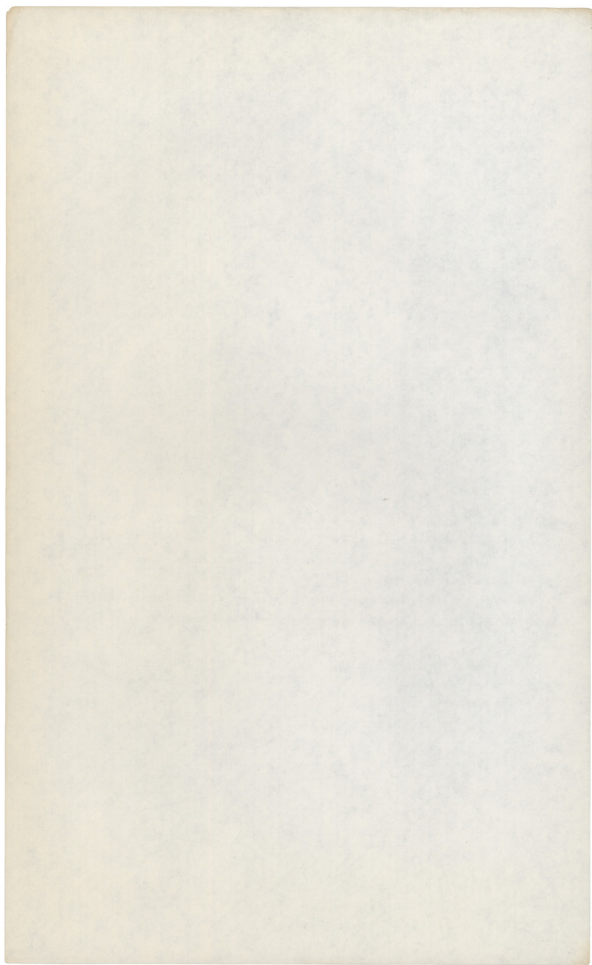
Είκοσιπέντε χρόνια μπροστά: Η Μόσχαουρη έχει τελειώσει και άκούγεται από τ'ε π'κ-απ ή "Έκδοση της ΚΟΛΟΜΒΙΑ. Δέκα στήν άρχή, ε'β'οσι μετ'ε, τριάντα νεαροί μεσα στήν α'ΐδουσα τραγουδ'νε κι αυτοί. Αν δέν ν'επ'νδ'ουσαν, ~~ε~~ δ'ε σκεπαζαν τη φωνή τού τραγουδιστή. Τ'εσο πολύ α'ισθόδ'ονται τ'ε άνδ'γκη ν'ε φωνδ'ζου. Οί ήχοι τού μπ'δ'ουκιού μ'ηγούνται στο μπ'έξ'ηλο, μ'ηγούνται στο στήθος. Καλέ τ'ε' πε πριν δ'ηφ'ηλόσ!" "Γλυκειός μαχαίριός, που μ'εσ θυμίζου τούσ άγ'ωνες, τ'ε ριζικό μας, τ'ε δ'όναμη της έλληνικής φυχ'ης". Τ'ε π'όι, δ'ουνα'ισθητα, άρχίζει ν'ε κρατ'ε'ε στο π'έυμα τ'ε ρυθμό. Πενήντα, έβ'ομ'ηντα, έκατ'ε ζευγάρια π'όιτι άρχίζου ν'ε άνεβοκατεβαίνου. Ένας έργάτης, Έξω στις σκάλες φευτοχ'ορφε μ'ε-δ'υδ βόλτες. Κι οί βουλ'ε'ξ'ε δ'ε τραγουδ'ουσαν κι αυτοί. ~~μ'ε~~ ε'ίναί ο Έλευθ'ριος Ένι. Ζέλος, ο συμπατριώτης τους πολιτικός, που ή σοβαρή φ'οι'ογ'ωμ'ία του στο μεγάλο κ'όδρο τούσ κ'άνει ν'ε σεβαστούν τη μνήμη του. Σ'εγγ'ου, λοιπόν, τ'ε χ'ε'λια. Πολλοί ύποστηρικ'ε τού Λατ'ε'δ'όκι και όλλοι, άμ'φιτολ'αντευδ'ε'νοί, έμ'φ'εζου: "Πιό κ'ό-

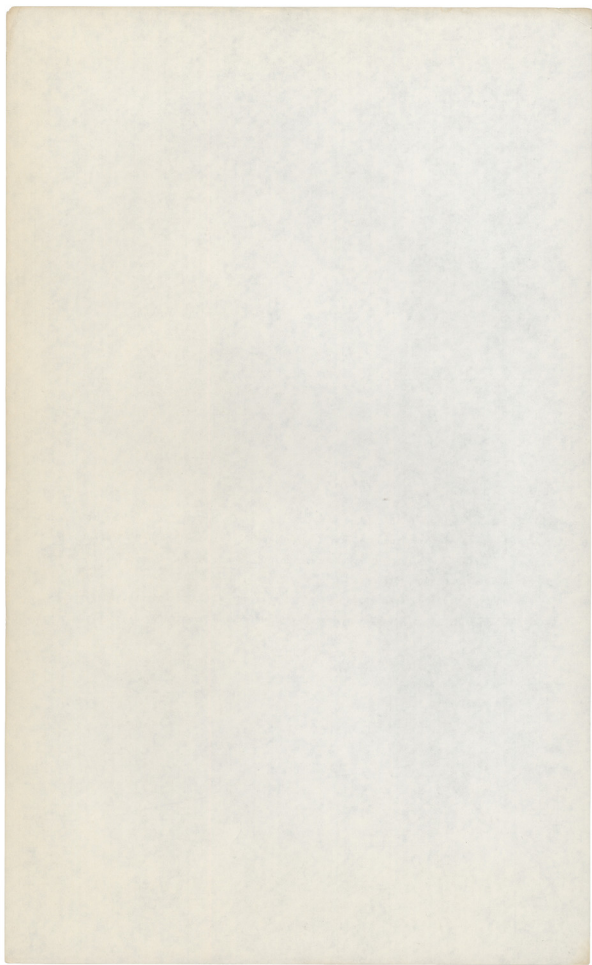
τους! Ο δίκαιος θυμίζει:
 "Βροντάνε στρόγγυς κι άγορρές, μπαλκόνια και σοκάκια / και σου μαδούν οι κορφαίτες λουλούδια
 στα μαλλάκια..... Σημάτες τώρα σε ντύσανε, παιδί μου, έσύ κοιμήσοθ, κι έγώ τραβώ στ' όδέρφια
 σου και φέρνω τή φωνή σου...". ^{Τώρα κ'είσαι στην οδό σου, τραγουδάει βάλ. Ο άλλος}
~~.....~~ ^{Μαζί τας} τραγουδάει ~~.....~~
~~.....~~ ^{οί μονόδες} των σκοτωμένων έργατων, δόκλιχη ή 'Ελλάδα, που κάθε μέρα, χωρίς
 άνδρα, μαυροντυμένη και με λυτά μαλλιά, θρηνητ τό'να μετά' π'ε' άλλο τ'άδικοσκοτωμένα παιδιά
 της."

Γλυκέ μου, έσύ δε χόθηκες, μέσα στις φλέβες μου είσαι.
 Γιέ μου, στις φλέβες όλουών έμπα βεδιά και ζήσε!

"Η έκδηλωση τέλειωσε. "Η πόρτα κόντεψε νά σπάσει." Έσπρωξαν όλοι, νά φτάσουν πρώτοι, πριν
 φύγει, ~~να~~ νά τόν δουν άπό κοντό. Πήνε κι οι βουλευτές, πήνε όλοι. "Ο Νίκης, ένας γελαστός, πα-
 νόψηλος Νίκης, προχώρησε με κόπο, δίνοντας όλόγυρα χειραφίτες, αὐτεγραφα, χαμδγελα." Έφτασε στη
 πόρτα του κτιρίου. "Έμπασε στ' άμβλι του τό Χατζιδόκι, τόν 'Αναγιαννάκη, έναν άκόμα φίλο του
~~.....~~ κι έφυγε. Τυπικά. Στ'
 ούσα, άπό δω και μπρός ήδ ήταν πάντα μαζί τους." Έφυγαν κι αυτοί τραγουδώντας, συζητώντας,
~~.....~~ χορεύοντας!.....

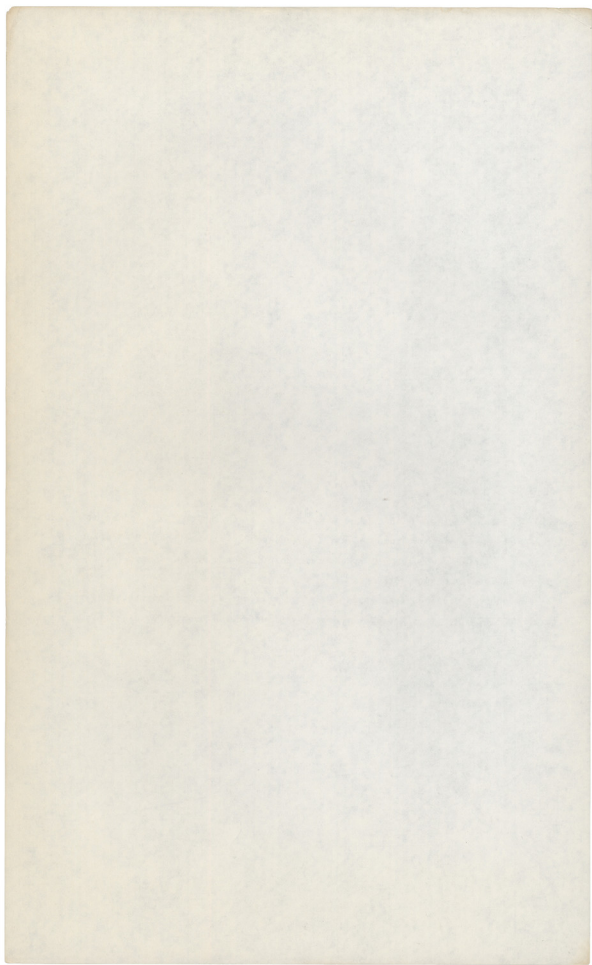

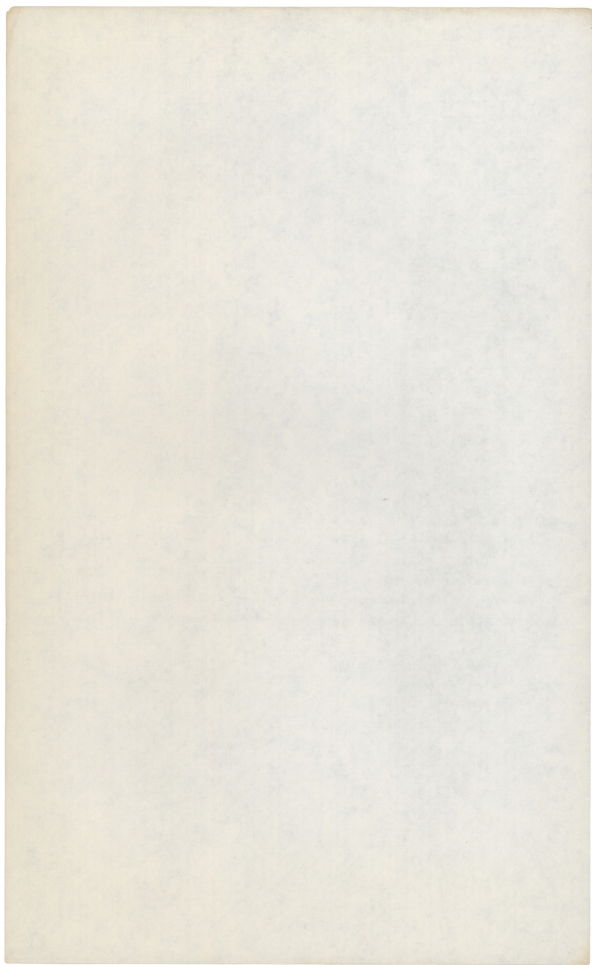

Παραλλαγή 1ης Κιούτου

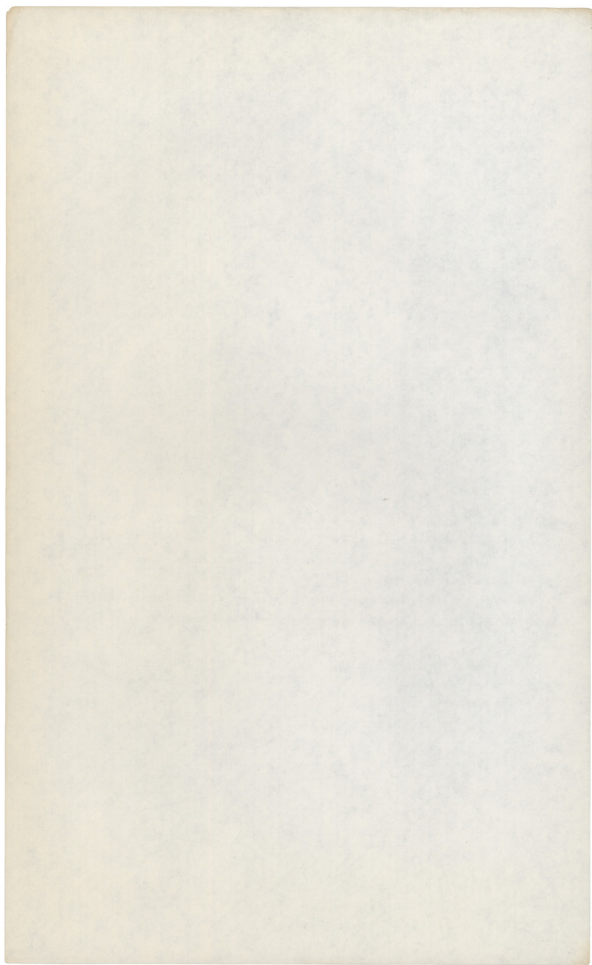
το προσωπικό του μερδίο στις διώξεις, που υποβάλλουν στους αγωνιστές της 'Ανεξαρτησίας οι δοσολογοί και οι συνεργάτες των δυνάμεων Κατοχής, ^{ο οποίος} μετά την 'έπελευθέρωση' οι 'Αγγλοι δίνουν την εξουσία. Κατηγορείται για ύπαρξη αδίκημα και δικάζεται από στρατοδικείο. 'Αδυνατεί όμως, γιατί ένας αξιωματικός της Κυβέρνησης 'Εθνικής 'Ενότητας, ο θυσιαστικότερος μάρτυρας κατηγορίας, ~~.....~~ ξεσκεπάζει τη συκοφαντία και πλέκει το εγκώμιο του νεαρού αγωνιστή, για τη πατριωτική δράση του. ~~.....~~ Το κέρση του 1946, ένα δεύτερο γεγονός, τον τραβάει και πάλι από τις σπουδές και τη σύνθεση. Τραυματίζεται βαριά σ' ένα συλλαλητήριο, ~~.....~~ και μένει δύο μήνες στο νοσοκομείο.

'Υστερα από τις περιβόητες 'έκλογες' και το 'δημοψήφισμα' του 1946, που ξαναφέρει στο θρόνο τον Γεώργιο Β' υπέκλυντο της δικτατορίας του Μεταξά το καθεστώς των δολοφονιών και των δηλώσεων σε βάρος των αντίστασιακών μονιμοποιείται. ^Ο αλληλικός υπουργός Δημόσιος Έλεγχος Σπ. Θεοτόκης δηλώνει κυνικάτα: ~~.....~~ "Οι αὐτὰ φεβλονται εἰς τὴν μέθην τῆς νίκης τῆς ἐθνικοφρονος παρατάξεως!" Συνοδικά δολοφονούνται 1.700 ἄσχοι και τὸν 'Ιούλιον τοῦ 1947 ἐξαπολύεται ἕνα τρομερὸν κύμα συλλήψεων. Ὁ ἐμφυλῖος πόλεμος ἐπιβάλλεται 'ἐκ τῶν ἑνω' σὲν ἑλληνικὸ λαὸ. Δεκάδες χιλιάδες δημοκράτες στέλλονται σὲν ἔξορι και ἄλλοι ἀναγκάζονται ν' ἀνεβῶν σὲν βουνά. ^{Με} τὶς πρῶτες φουρνιές ἐξοριστῶν εἶναι και ὁ Κίρκης Θεοδωράκης. Καὶ μ' ὅλη τὴν 'Ἑλλάδα δὲ ζῆσις ἕνα δράμα, ποὺ δὲ "τελειώσει" τὸ 1950, χωρὶς οὐσιαστικὴ κἀπαρρη και ἀφήνοντας πάνω σὲν σκηνὴ ἀμέτρητους νεκρούς. Αὐτὴ ἡ ἐποχὴ χαρακτηρεται ἀνεξέτηλα σὲν μάτια και τὴν καρδίαν τοῦ συνθέτη. Τὸ συντριπτικὸ μέρος τοῦ ἔργου του ~~.....~~ ἀπὸ ὧ και μετὰ δὲ εἶναι ἕνα ἀντεκαθρέψισμα τῆς αἰματηρῆς ἐποχῆς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου.

Στὴν ἀρχὴ ἐξορίζεται σὲν ἀθήνη τῆς 'Ικαρίας. 'Ἐκεῖ, ὅσο ὑπάρχει μὴ σχετικὴ ἐλευθέρια, ^{ὀργανωτικῶν} καλλιτεχνικῶν ἐκδηλώσεων, ποὺ τὶς παρακολουθοῦν και οἱ κάτοικοι τῶν γειτονικῶν χωριῶν, φτιδῶναι μὴ χορῶδες, γράφει μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα τραγούδια του, ποὺ ^{ὀργανωτικῶν} δὲν τὰ θυμῶνται ~~.....~~ κανεὶς. Τότε, ἀρχίζει τὸ γράψισμο τῆς "Πρώτης Συμφωνίας" του, ἀφιερωμένης, ὅπως δὲ κατ' ἀργότερα σὲν Παρίσι, "σὲν Μάκη Καρλῆ, ~~.....~~ ἀνθυπολοχαγὸ και σὲν Βασίλη Ζένο, ἑπαναστῆτη, ὅμοια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου." Ἀπ' αὐτὸ τὸ ἔργο και ἔπειτα ὁ ἥρωικὸς θάνατος και ἡ θυσία φώτισαν γιὰ καλὰ μέσα σὲν σκέψη μου".

Μετὰ τὴν 'Ικαρία ἐξορίζεται σὲν Ἡκρόνησο. ~~.....~~ εἶναι τῶρα 24 χρονῶν και κἀνει τὴν ὑποχρεωτικὴν στρατιωτικὴν του θητεία σὲν εἰδικὸ ~~.....~~ τμήμα τοῦ στρατοπέδου, μαζί με ἄλλους τῆς ἡλικίας του.

* Ἐνα ἔργουσι ἀπνεοῦν ἀπὸ τὸ ἀκρωτήρι τοῦ Σουλίου. Ἐ μὴ ἐποχὴ ποὺ ἡ Ἑυρώπη εἶχε ἀμετάκλητα καταδικάσει τὸ Ναζιό, τὸ "Λουσιβίτς και τὸ Μουτχόουζεν σὲν Ἡκρόνησο τὸ βασανιστήρια πῆραν τέλεια ἔκταση, ποὺ ἔμεινε σὲν νεοελληνικὴ ἱστορία σὲν τὸ "νησὶ τῆς νερόπης".

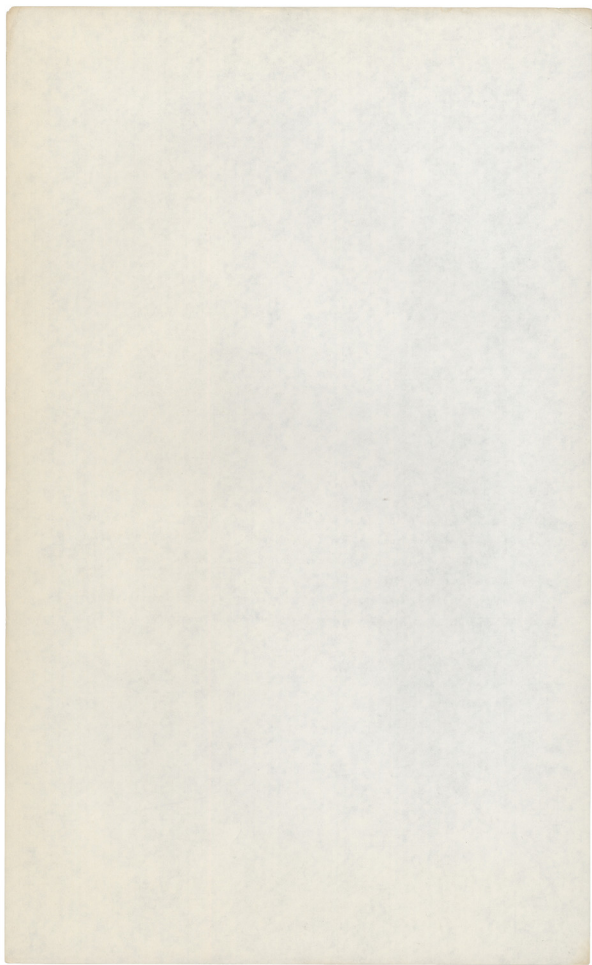

15) Παρό τις διαφορελληλες εγγαρετες, προσβολες και το σκληρό βασανιστήρια βρσκει τον καιρο και το κουράσιο να δουλεθει. ~~Εκθ αποκαλιητεται,~~ ~~σε ελλη~~ της την ενταση, η δόμαστη τση του γιδ δημιουργια. Ανάμεσα στους εξδριστους συγκαταλγοται το μεγαλύτερα ονόματα της τέχνης και της διανοησης: Ποιητες, ζωγράφοι, ηθοποιοι, μουσικη επιστημονες. Έτσι δε δυσκολεεται να φτιδξει μια μικρη ορχήστρα. Κατ μια μερα, ποδ βρσκει την εύκαιρια, με δυο-τρια βιολιδ και μερικες κιαθρες παζουνται σε πρώτη εκτλεση μερικδ σχεδισματα της "Πρώτης Συμφωνιας".

Δεν προλαβαινει να ολοκληρωσει αυτο το έργο γιατι τον μεταφερουσ στην Αθινα, στο 401 στρατιωτικδ νοσοκομετο, σχεδδν έτοιμο θάνατο από το βασανιστήρια. Του εχουν τσακισι το πόδι, το κεφαλι και τα χερια. Μετο μακριδ ανάρρωση και χέρη στη γερη του κρηση συνερχεται. Δεν τον ζουαστήρουν στην έξορτα. Άλλωστε ο Ξυφθλιος πόλεμος βρσκειται στο τέλος του. Οι δημοκρατικες δυνάμεις ήττωνται, ο φασισμοδ θα κυβερνησει με τη μια ή την άλλη μορφη την Ελλάδα σ' όλη τη μετεπειτα περιοδο, μεχρι σημερα.

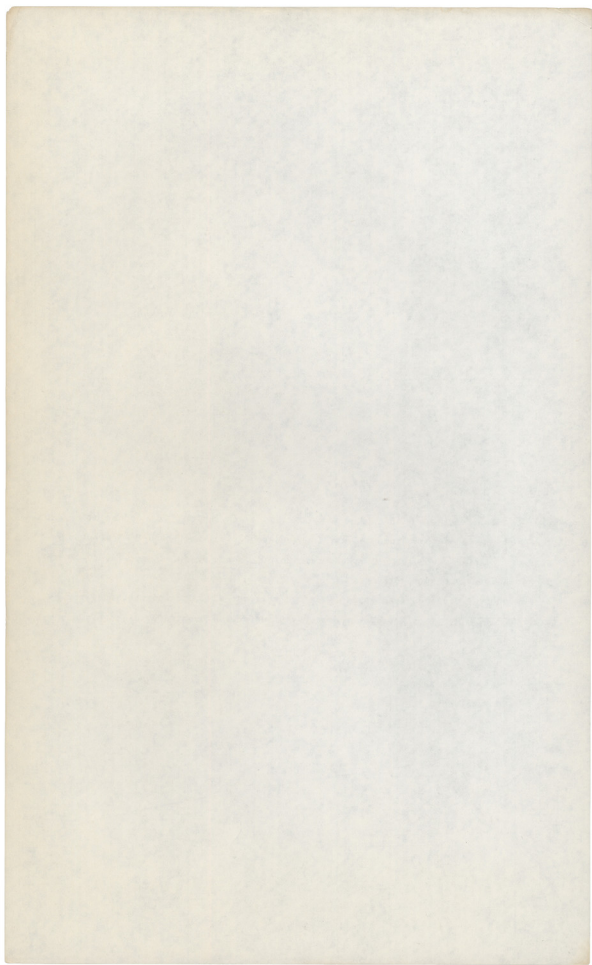
Τελειώνει τη στρατιωτικη του θητεια πρώτα στη Μακεδονια, μετο στην Κρητη. Αρχίζει μια πιδ δραματικη έποχη. Οι Σηλιοι του βρσκουνται στις φυλακεδ, άλλοι στην έμικρηστια, κι άλλοι δεν υπάρχουν πιδ. Αδτοι ποδ έμειναν στην Ελλάδα πρέπει να δουλεφουν, να δημιουργήσουν να βοηθήσουν στο χτισμο της ειρμηικης ζωης. Με τι προυποθέσεις; Τιδ να ζήσει άναγκάζεται να γράφει μουσικες επενδύσεις στο ραδιοφωνο, γιδ τις όποτεδ ή άμοιβη, τις πιδ πολλεδ φορεδ δευ ερφρνεει τις 100 δραχμεδ! Τιδ να παρακολουθετ τη μουσικη ζωη της πρωτευουσας γράφει μουσικοκριτικδ σημειώματα σε έφημεριδεδ, με μονοδικδ κέρδοδ την πρόκληση γιδ τη συνουλτα. Θυσια δέν άπογοητεύεται. Έφρει ότι ο όρδοδ ποδ έχει διαλξει είναι δδυνηρόδ. Γράφει τη Σουίτα γιδ ορχήστρα "Καρναβάλι" (1953) και τελειώνει την "Πρώτη Συμφωνια", ποδ παζεται την ίδια χρονιδ από την Κρατικη Όρχήστρα Αθηνών, με άρχιμουσικδ τον Άντερτο Παρλιδη και σημειώνει έπιτυχια. Ο ίδιος δέν είναι εύχαριστημένος. Ψάχνει συνεχεια, εφρει πιδ άκδοδ δέν βρηκε τον όρδοδ. ~~Αυτά τα χρονια γνωριζει από κοντά το τέλμα της μουσικης ζωης του τόπου και μ' άφορμη το μουσικοκριτικδ σημειώματο, στλιτεθει χωριδ καμιδ άποχώρηση τοδ υπεθδυνουδ. Έδω, φαφράνεται με ελλη, κλοδσια πτυχη το ταλάνου του: Ο λόγος. Χειριζεται με καταπληκτικη άνεση το γραφτό και τον προφορικδ λόγο.~~

Το 1954 φεύγει με άποστοφια της Γαλλικης Κυβερνησης γιδ άνώτερεδ μουσικη σπουδεδ στο Παρισι. Έτσι τερματίζεται η περιδοδ της άναμονηδ και αρχίζει μια ελλη, γεμητη άλλοηλοδιαδεχόμενα γεγονότα, έντονεδ σπουδεδ, καινοβργια πρδωπα, κοταστδσει, ιδεεδ, δημιουργικη δουλειδ και παγκόσμια άναγνώριση. Στο γνωστό Κε σερβατουδρ της όδοδ Καδρίτης έχει καθηγητε τοδ OLIVIER MESSIAEN και EUGENE BIGOT. Γρήγορα γίνεται γνωστέδ στους μουσικουδ κύκλουδ. Τελειώνει τον "Οιδιποδα Τύραννο" και γράφει τη Σουίτα άρ. 1 γιδ πιάνο και ορχήστρα (1955). Τδν έπιόμενο χρονο γράφει τη Σουίτα άρ. 2 γιδ ορχήστρα, τη Σουίτα άρ. 3 άφιερμμένη στη

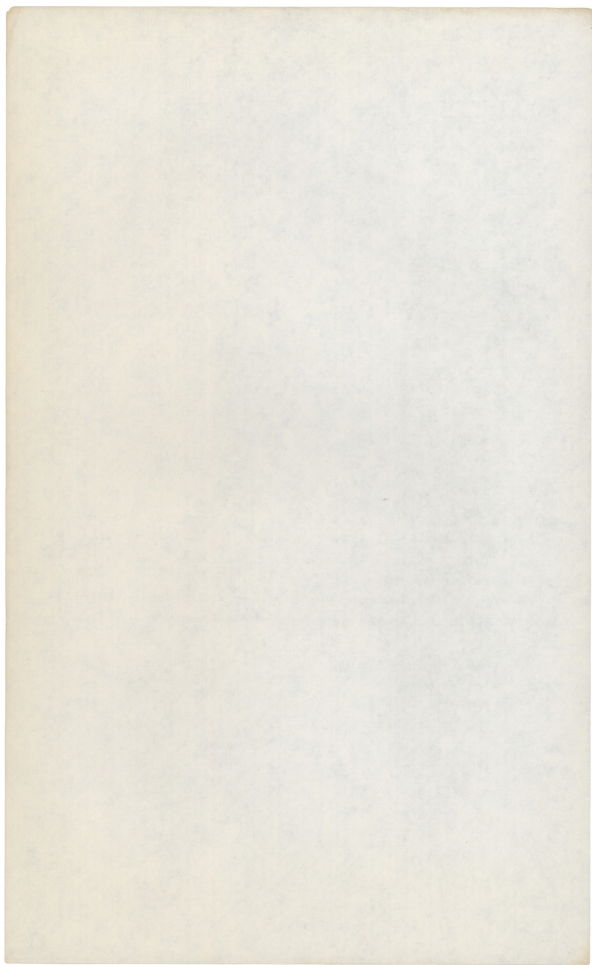

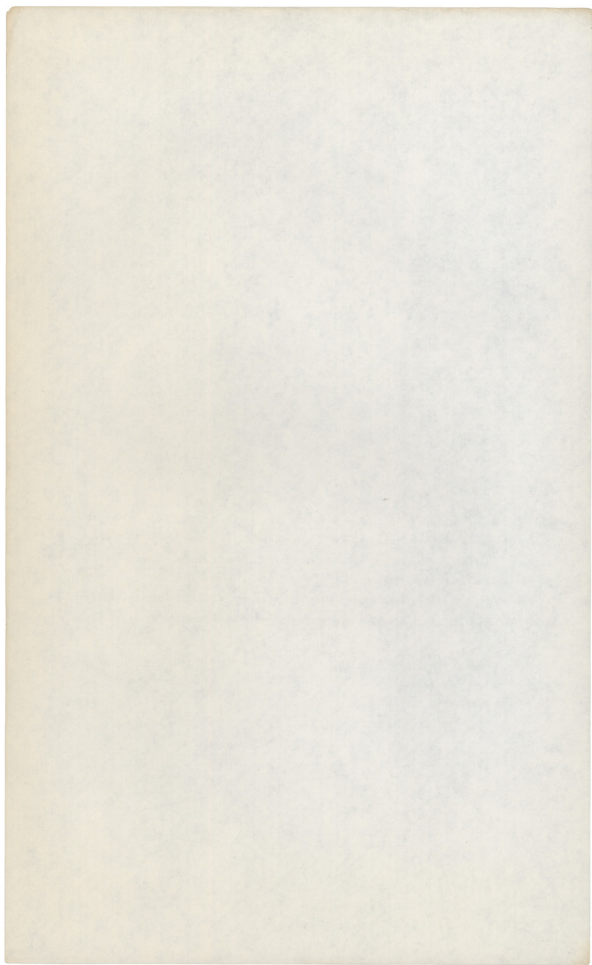

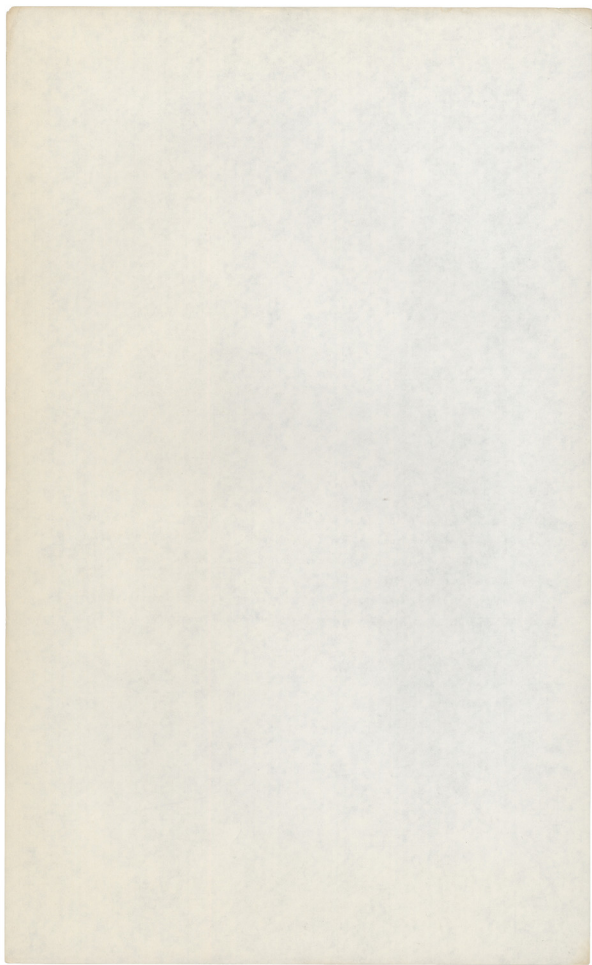

Έρχεται το έντελέτωσάν ή Βαδία

21

Οι Έλληνες είναι κατ'έξοχήν μουσικός λαός. ~~Δέν θέλει ν'άκολουθήσει τόν δρόμο τών Έλλων, έντελέτωσάν ή Βαδία~~
των συνθέτων. Δηλώνει:

... "Πού είναι δόξαστο νά ακολουθήσω κατό γράμμα όποιοδήποτε από τά κυριαρχούντα στή άδση αισθητικοτεχνικά μουσικά ρεύματα, με τά όποτα ή ελληνική έναισθησι μου αισθάνεται περισσότερο από περιορισμένη: προδομένη. Έπομένως δοκιμάζω πάνω στόν ίδιο τόν έαυτό μου ό,τι ύπάρχει, κάτι που δέν μπορεί νά έκφραστεί άποκλειστικά καί μόνο με τά έπικροτόν μουσικά λεξιλόγια".

"Άλλωστε πιστεύει πώς οι Έλληνες δέν μπορούν νά θεωρηθούν δυτικοευρωπαίοι. Ζηλεύει τούς Έσπανούς συνθέτες γιά τήν ίδιομορφία τους. Θυμίζει τόν Κίπλα Κιάρτον, που "στήν κορδιά της Έδρώπης, σκίβει πάνω στή μουσική γλώσσα τών χωρικών. Πώς, λοιπόν, έμετε οι μοναδικοί, οι κατ'έξοχήν ιδιοφυείς, είναι δυνατό νά έχουμε τά ίδια ψυχικά-συναίσθηματικά άποδοματα καί τούς ίδιους τρόπους γιά νά τή διατυπώσουμε με τόν γνήσιο Γάλλο, γνήσιο Γερμανό, Έξέλι κλπ.". (Άπό τή συνέντευξη στόν "Ταχυδρόμο", Έοβης 1960).

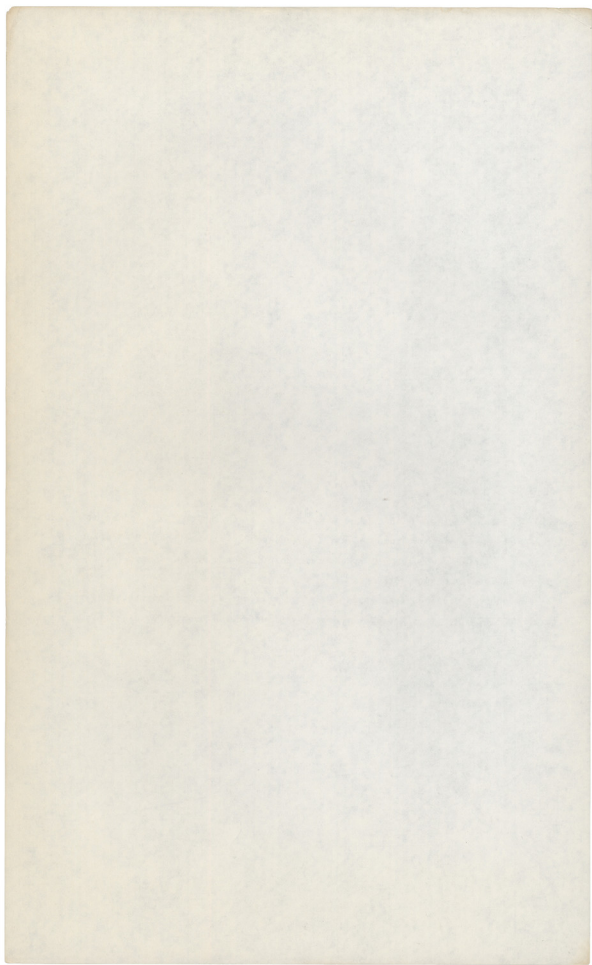
Τελικά διαπιστώνει με άγνωση, πώς ούτε αυτός ό δρόμος, μιας μουσικής βασισμένης δημιουργικά

στό φοιτητή, τόν φέρνει σ'έπαφή με τά μεγάλο κοινό. Αυτό είναι τά ύπ'όριο. Ένα "αίτημα", πού από ίδιοσυγκρασία, βάζει στόν έαυτό του. Νιώθει άχρηστος έν δέν μπορεί νά έπικοινωνήσει κολλιτεχνικά με όλους με τούς άμφωτους, με τούς έργάτες, με τούς χωρικούς, άκριβώς μ'αυτό τά λαό, που τόν έμπνέει. Παράλληλα δε θέλει νά άλλοιώσει τήν ποιότητα της τέχνης του.

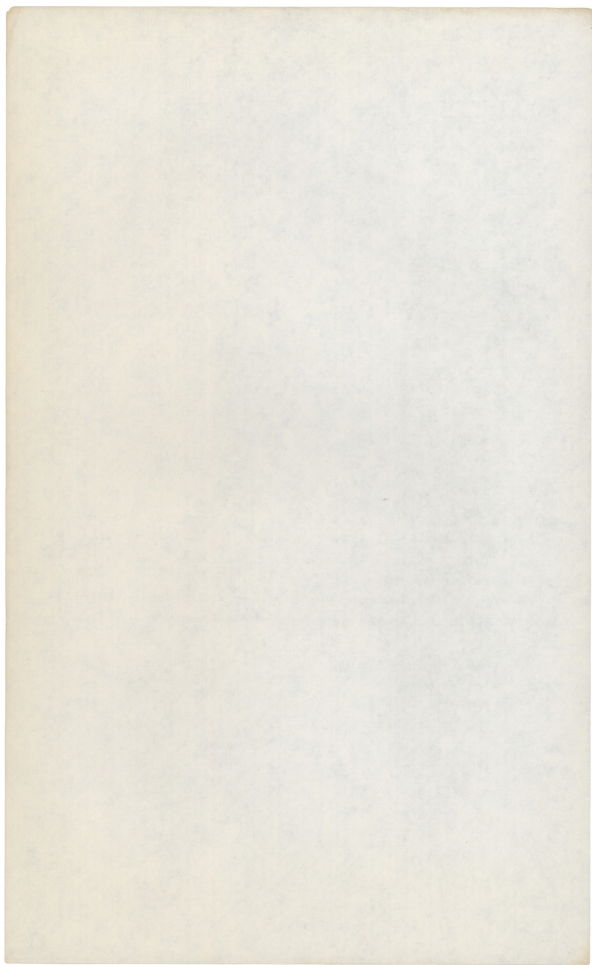
... τά παραλήρημα που ξεσηκώνει ό "Έπιτέλιος" καί τά άλλα τραγούδια του, ^{από τήν} στό χέρι του τά "κλειδί". Η πόρτα έχει άνοίξει, τίποτα δέν τόν χωρίζει μ'αυτό, τά άμέτρητο πλήθος. Άπό όω καί μπρός-όπως εΐπε στην αίθουσα "Έλευθερίου Βενιζέλου"-θέλει κι αυτός νά δημιουργήσει πρώτη ύλη, τραγούδι. Κι έν αυτή ή άπείριτη, τόσο περιεκτική μορφή τέχνης δέν άρκεί γιά νά καί όλα, όσα θέλει, δε βιάζεται.

... Είναι σίγουρος, πώς έν προχωρήσουν μαζί, ^{ώ κοινό θα είναι} τήν ίδια προσεκτικότητα καί γιά συνθετικές μουσικές φόρμες. Έτσι καί έγινε. Προχώρησαν-συνθέτης καί λαός-έκπλησσοντας ό ένας τόν άλλον. Καί κείνος, που ~~έδειξε άνεξάντητη άντοχή γιά "παρτίφρα" ήταν ό λαός. Κάθε φορά που ύποψίστηκε, πώς ό συνθέτης δέν φ'άντα αποκρινόταν καί πάλι στις άπαιτήσεις του, γιά πού άνεβασμένη δημιουργία, τόν άπέλησε με λημοσύνη.~~

Στή στροφή τού Θεοδώρη πρós τά λαϊκά τραγούδι δέν ^{ναμύνη,} ήλπιότα "έσπανικό" καί "τυχοτό" κι έφροντας ό συνθέτης από τά πριν τά άποτέλεσμα προτίμησε νά δώσει στήν παρουσίαση τού "Έπιτελιού" τά χαρακτηρισ ένός άνώδυνου περιρμητος. ^{Κι έτσι} Τέτοια όμως ^{κι έτσι} άνέδοχη ^{κι έτσι} χαρακτηρισ-ρα φριέμβου ό Θεοδώρης ^{κι έτσι} δεχτεί ένα μοναδικό μέθομα, που δέν ^{κι έτσι} έκφρασι ποιε. Πώς, όταν, ξεκινά νά βοηθήσει με τά ταλέντο σου ένα λαό ν'άνεξει πολιτιστικά, όπώ καί που τόν έχουν καθήλασει, έν σού επιτρέπεται νά'σαι σίγουρος μόνο γιά τά ταλέντο σου. Πρέπει νά'σαι τά ίδιο σίγουρος καί γιά τήν άπήχηση που όδ έχει στό λαό. Άν έν πιστέγεις στό όύτερο, είναι

~~_____~~ 23

3 ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ (ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ)

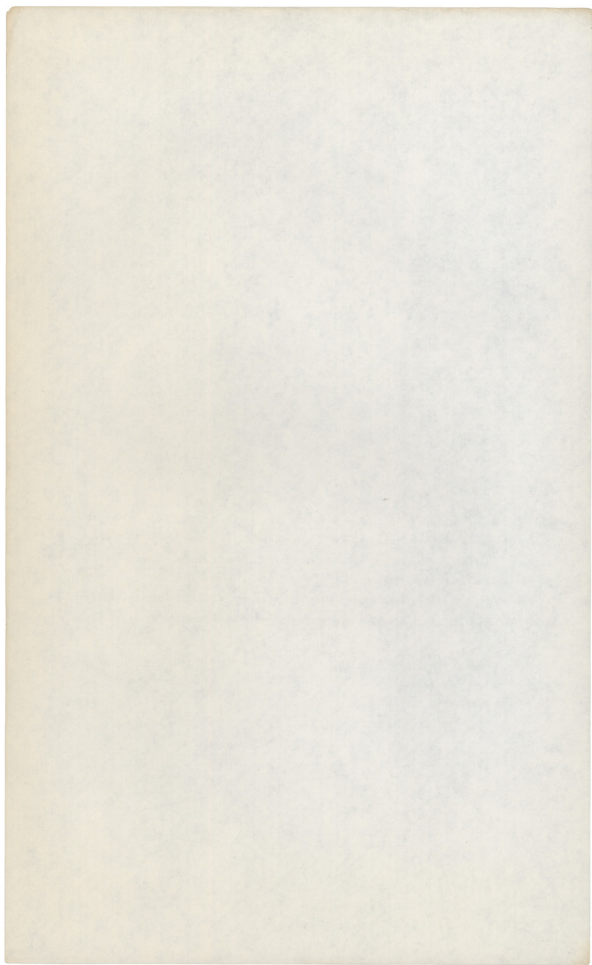
Οι δύο άντρες έβησαν τ'αυτοκίνητο πίσω από μια μάντρα και πήραν ν'άνηφορίζουν το στενό, κεντρικό δρόμο της συνοικίας. Τόν ξνα τόν έβρουμε κιόλας. Είναι ο Νίκης Θεοδωράκης. Ο άλλος -ένος συνομηλικός του μελαχρινός, λίγο φαλακρός, με "γραμμινό" μουστάκι και κάπως άριστοκρατική φήμη- είναι ο ποιητής Τάσος Λεβωδίτης.

"Έχει περάσει μισός χρόνος από τη βραδιά, που 'γινε η έκδήλωση στη αίθουσα "Ελευθερίου Βενιζέλου". Πρόβρες, ήχογραφήσεις, ταξίδια, επαφές μ'ένα σωρό πρόσωπα, όλ'αυτά όβλουν γερύ νεύρα και έξαντλητική δουλειά. Ο Νίκης αισθάνεται ξανά κλειδί, που όσο πάει σφίγγει γύρω του. Κάθε λίγες μέρες ξεκλίνει λίγη ώρα. Τυρρίζει τις γειτονίες της 'Αθήνας και του Πειραιά. Έρσκει ένα ήσυχο μέρος, χάνεται στις σκιές του. ~~_____~~ Συχνά παίρνει και κανένα φίλο μαζί του, πιάνουν τήν κουβέντα. Θυμούνται παλιότερες ~~_____~~ εποχές, ό κλειδί άρχίζει και χαλαρώνει, όπως όταν ρίξεις μια πέτρα στο νερό: Οι κύκλοι ~~_____~~ άπομακρύνονται, σβήνουν και το μυλό ~~_____~~ εσνάει ήρεμο άντικρυ στα πράγματα. "Όπως άπόψε. Τουτό το Σαββατόβραδο σε ποτίζει σε φίνο κρασί. Η ύνοιξη 'χει μετέ για καλά.

Οι δύο άντρες συνεχίζουν ν'άνηφορίζουν. Το σκηνικό γύρω τους είναι πάντα το ίδιο. "Ισόγεια, χαμηλά σπίτια. Θυμίζουν ~~_____~~ νησιώτικους φουνοκισμοδες: Το ένα σπίτι προσπαθετ να καλύψει το άλλο, λες κι από μέσα θα ξανάρθουν βίπιοι κουρσέροι από το πλάγος. Μιά τερβασία ταμπλα κρέμεται, όπου κι άγκοιτέδες: ό τάχεια. Σπίτια, όδοι, άνθρωποι το φωνάζουν βουβά ~~_____~~ ΟΥΧΕΙΑ. Από τη δεξιά μεριά 'χεται μια παρβελγη μυρουδιά. Το λιπώματα. Ένα μεγάλο βιομηχανικό συγκρότημα. Παράγει τζάμια, κρυστάλλα, μπουκάλια, τσιμέντο. Το παπούτσια σου άρχίζουν να θαμπώνουν. "Αν ό όδός σου είναι προς τα κετ θα χωθούν μέσα σε μια όσορη σκηνή. "Απ'τ'άριστο, χαμηλά, είναι μια μικρή προβλήτα. Νερικά βαπόρια, ξένα. Ροσικά, γερμανικά, όλλανδέζικα. Θα φορτώσουν... Το λιπώματα. Η Δραπετσώνα. Τούτες ~~_____~~ οι συνοικίες, τόσο κοντά, στο λιμάνι του Πειραιά, τόσο κοντά στην 'Αθήνα, με μπαινοντας στην επικράτεια τους λες και περνάς το σύνορο ένός άλλου κόσμου. Βίσει ένας τουρίστας σε μια ξένη χώρα. Η 'Αθήνα κι ό Πειραιάς είναι ξεχασμένη Ισπανία....

Οι κάτοικοι εδώ μιλάνε τήν ίδια γλώσσα με σένα. Είναι φτωχοί, με όφ σου θυμίζουν τους κουρληδες της Αύλης των θαυμάτων. Όταν το πρωινό λεωφορετο τοβκατεβόσι στην 'Ακτή Τηλέφω, τους καταπίνει κι αυτούς ό Πειραιάς-το λιμάνι, οι πόρτες των εργασταίων, των μαγαζιών, οι μοντέρνες πολυκατοικίες με τα εκατοντάδες γραφεία. Τοβ σκορπίζει σε χιλίες, κατευόνοσια το ^{υπόμ τω σφ} σιδερένιο ποτάμι, ό "ήλεκτρικός" και τοβ εναμοζέθει το βρόδι. Μέχρι ~~_____~~ είναι όμοιοι μ'όλους τους άλλους. Οι "Έλληνες είναι ένιοτός λαός κι ός λέγε όζει όβλουν οι έθνολόγοι. Οι άργότες, οι φαρδότες, οι έργότες, οι κάτοικοι των συνοικιών. Είναι όλοι τους φτωχοί. Κι οι φτωχοί είναι ίδιοι. Οι κάτοικοι της Δραπετσώνας όμως 'χουν ~~_____~~ ένα ξεχωριστό "προνόμιο". Τούτες τις μέρες τοβ γκρεμίζουν το σπίτι....

Σε μια μεριά της συνοικίας είναι στοιβαγμένα τα καραπήματα. "Ανθρώπινα κλουβιά από λι-

24

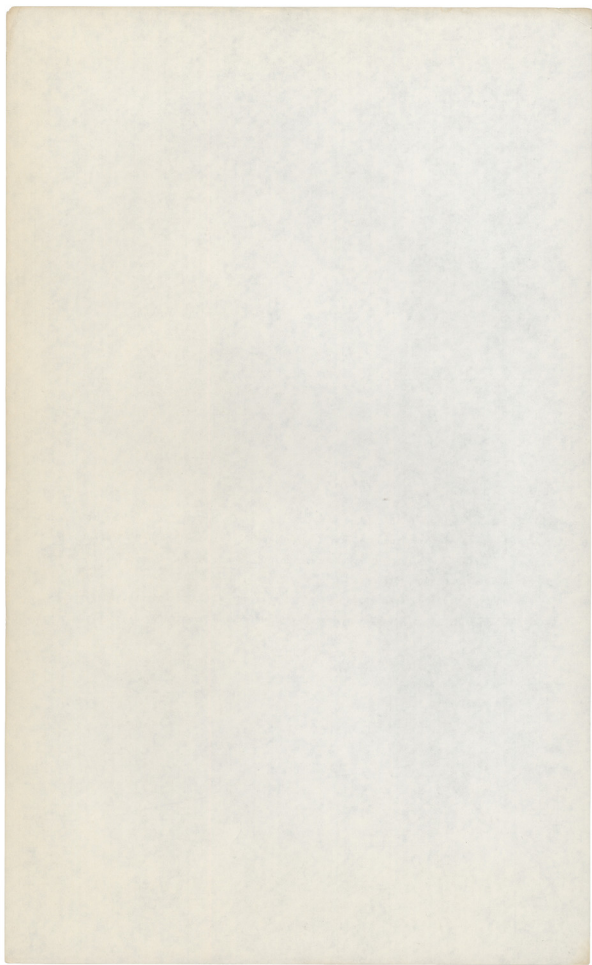
μαρτίνα, έδωλα, πισόχαρτο. Κάποιο έργοστάσιο θάλει νά έπεκταθεΐ, κάποιος οίκοπεδοθόγος νά ώρηλη θεΐ, ^{το φιλάνι έρωκεΐ} "Θά σάς χτισούμε ώρατα σάστια. Νά πρώτα νά γκρεμίσουμε αΐτά. Μάχρι τότε πάρτε αΐτά τά λίγα λεφτά, τόσο έκτιμήσαν τήν άδεια τους οί είδικος" ... Καί ποΐ θά πάμε, κύριε ύπουργέ; "Ποΐ θά πάτε; Θά δοΐμε! "Ας άρχίσει τó γκρεμίσμα! ". Οί κουρσάροι ήσαν! "

Ομείκης σκεφτεται όλ' αΐτά κι άνηφορίζε. Κοιτάζει τó μακροστενο, ήηλό τοίχο που χάνεται ά προς τά πάνω... Τοΐτο τó έργοστάσιο βγάζει τόσο τσιμέντο; που θά χτιζόντουσαν σε' άληθεΐα ώρατα σάστια. Στο ύδειο άκριβώς μέρος. Όμως τά πλοΐα περιμένουν νά φορτώσουν. Ρούσικα, γερμασ νικιά, όλλανδέζικα. Τό τσιμέντο φεύγει γι άλλοΐ.

"Ένα άπό τά τά πρώτα τραγούδια του Κίση, που κυκλοφόρησαν σε δίσκο μετά τόν "Επιτάφιο" είναι καί ή "Δραπέτσάνα". Τούς στίχους τους έχει γράψει ό Τόσος Λεβιαδής. "Ένα τραγούδι γι αΐτούς τους ταπεινούς άνθρωπους, που άναγκάζονται κι έγκαταλείπουν τόν τόπο, που γεννήθηκαν καί μεγάλωσαν. Πού τους ξερίζωσαν οί "είδικος". Σε σεισμός. "Ένα πρωΐ, ^{στην αντά} ήνα μικρό: χαρτί ^{ή έλιος άΐτοι και πορτί} ισπραγίδες: κυβερνητική άποφαση."

Μ'άϊμα χτισμένο κάθε πέτρα καί καημός,
κάθε καρφή του πέτρα καί λυγμός.
Νά όταν χυρίζαμε τó βρόδι άπό τή δουλειά
έγώ καί κείνη όνειρα, φιλιά.
Τό'δερνε ό άγέρας κι ή βροχή,
μά ήταν λιμνί κι άγκαλιά καί γλυκοσπαντοχή,
άχ, τó σπιτάκι μας κι αΐτό είχε ψυχή.
Πάρξτε στεφάνι μας, πάρ' τó γερόνι μας,
στή Δραπέτσάνα πιά δέν έχουμε ζωή,
κράξτε τó χέρι μου καί πάμε άστέρι μου,
έμετε θά ζήσουμε κι ές είμαστε φτωχοί.....

ήδεις κυκλοφόρησε ή "Δραπέτσάνα" έγινε άμέσως σύμβολο όλων εκείνων που ζούν στις   γειτονίες τής Αθήνας, τής Θεσσαλονίκης καί των άλλων πόλεων. "Έγινε ή φωνή αυτών των "φτωχών άγλων", που περιμένουν καρτερικά μιá άλλαγή στο ριζικό τους. Καθώς όμως οί ήχοι του μαουζουκίου κομματιάζουν τήν ήρεμία μέσα στην ^{κίση} τάβερνα καί καθώς ό έργάτης σηκώνεται νά χορέψει τó ζεμπέκικο, βγάζει μαζί με τόν τραγουδιστή μακροσυρτή, παραπονεμένη κραυγή. "Η Δραπέτσάνα" γίνεται ταπεινό σύμβολο πάλης καί είσίοβοΐας. Κι ό βασιονισμένος άνθρωπος, που χορές που έχει πλοτεΐά διδύχοσ στην Έλλάδα. Συνήθως ένος άντρας χορεύει μόνος, πιά σπ νια δυό μαζί, πρόσωπο με πρόσωπο. Ο ζεμπέκικος είναι ένα σύνολο περιέργων γύρων καί πηδημάτων. ^{στα δελιά} χρόνιο οί "Έλληνες πολεμιστές έμπαιναν σε όλονυχτία, χορεύοντας, λίγο πρό άπό τή μάχη. Σήμερα ό χορευτής γυρίζει γύρω άπό τó δάρο του-συμβολικά άποδεμένα στη γη-καί πάλι άπό πάνω."

(2526)

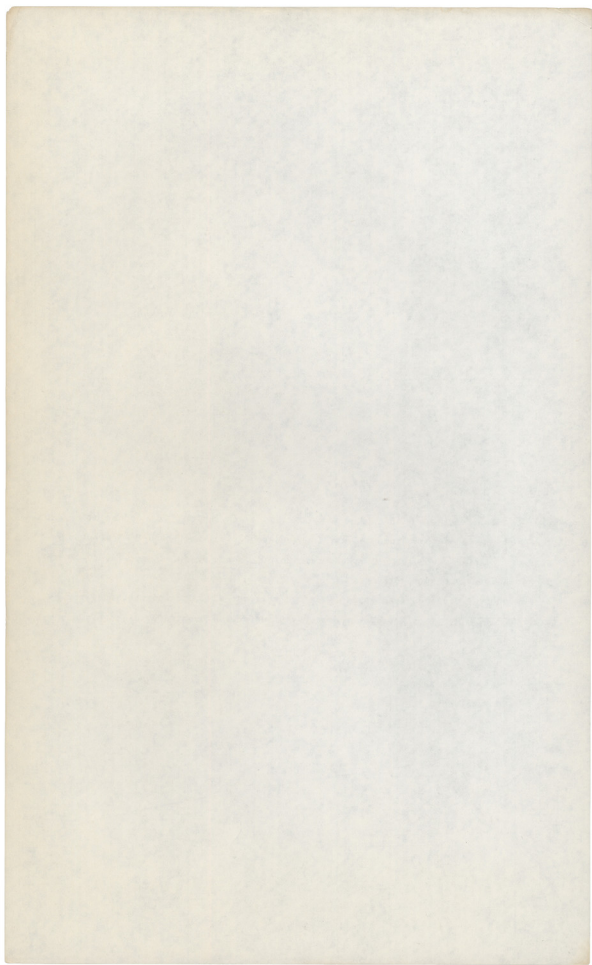
ρεθεί κι οί ἄλλοι, ποῦ τὸν παρακολουθοῦν ἀμύλητοι ἀρχίζουν καὶ βλέπουν θαυαστὰ τὸ μο-
ναδικὸ ὄρθεο, ποῦ εἴ' ἄλλελεὶ τὸ ριζικὸ τους. Πρέπει νὰ διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά τους σ' αὐ-
τὸ μερδὶ γῆς, ποῦ τοὐδὲν ἔχει.

Ἔνα κρεβᾶτι καὶ μὲς κούνια στὴ γωνιά,
στὴν τρύπια στέγη του ἔστρα καὶ πουλιά.
Κάθε του πέρτα ἰδρώτας κι ἀνοστεναγμός,
κάθε πρεσῶυρὸ του κι οὐρανός.

Κι ὅταν ἐρχόταν ἡ βραδιά
μὲς στὸ στενὸ σοκάκι ξεφαντώναντὰ παιδιὰ,
ἔχ, τὸ σπιτάκι μας κι αὐτὸ εἶχε καρδιά.

Τὸ βρεδὶ καταφορτίζει ~~ἔνα~~ πὲρ χωρὲς νὰ βιδέεται, εἶναι ἄπειρος. Οἱ αὐτὸς φέλοι
ἔδω καὶ λίγο, χωρὶς εἶλλοντας ὁ καθένας νὰ μὲνει μὲ τὴς σκέψεις του. Ὁ Λεβρεδ-
της καθεσμένος σ' ἕνα ~~ἔνα~~ ὑπαίθριο καφενεδὸκι
ἔβριχνε, μὲς ματιὰ σὲ κάτι ~~ἔνα~~ τὸς καὶ λίγες μέρες ἡ πρωινὴ ἐφημερίδα "ἀδελφὴ"
ἐγκαινίωσε μὲς ἔρευνα πῶς στὸ λαϊκὸ τραγοδὶ. Τὰ ἔρωτάματα εἶναι τὸ γένη: "Τὸ γυν-
μὴ ἔχετε γιὰ τὸ σὺγχρογὸ λαϊκὸ τραγοδὶ, τὸ ρεμπέτικο;" ἔχει κομρὶ σέση μὲ τὸ παλιὸ
λαϊκὸ τραγοδὶ. Καὶ γιὰ τὸ μπουλοῦκι: "Τὸ λέτε;" Ὅσοι ἔχουν μὲχρι σιγιμῆς ἀπαντήσε-
-γινωστὸ ὄνθημα τῆς τέχνης ὅλοι τους- ἔχουν ἀκροβολιστὰ στὴς αὐτὸς ἀνεξέστες ὁδοί.
Τὸ ρεμπέτικο εἶναι τραγοδὶ τῆς παρακμῆς, λένε οἱ

Χαρτιά.

~~_____~~ (27)

μην. Το ρημπτικό είναι το μόνο τραγούδι, που έκφραζε, ύγιως τους Έλληνες, λένε οι Έλλοι.

Η μετροπόμελη έχει καταργηθεί. Ο Λέξβοδότης είναι με τους δεύτερος. Αρχίζει να ξαναγράφει το μισοτελειωμένο χειρόγραφο. Έχει μπροστά του το καλύτερο έπιχειρήμα: Το πρόσωπο της Δραπέτσάνος.

Ο Νίκης στο μεταξύ είχε χορτάσει ~~_____~~ στενοδοκασία. Δύο όρβιους πιά κάτω ~~_____~~ κάτω νεαροί τόν άναγνώρισαν. Αρχισαν να τόν δείχνουν, πήγαν κατά πάνω του. Τοτε κλησπρισε, τοτε ~~_____~~ εΐπε δυο κουβίντες. Μετά όμως βιδόστηκε να φτάσει στην πρώτη γωνιά και στρέβροντας έρχισο σχεδόν να τρέχει. ^{Δεν ήρθε} μισό λεπτό ^{σε} κελνη τή γωνιά είχε μαζευτεί όλη ή γειτονιά. Οί νεαροί καμάρωναν.

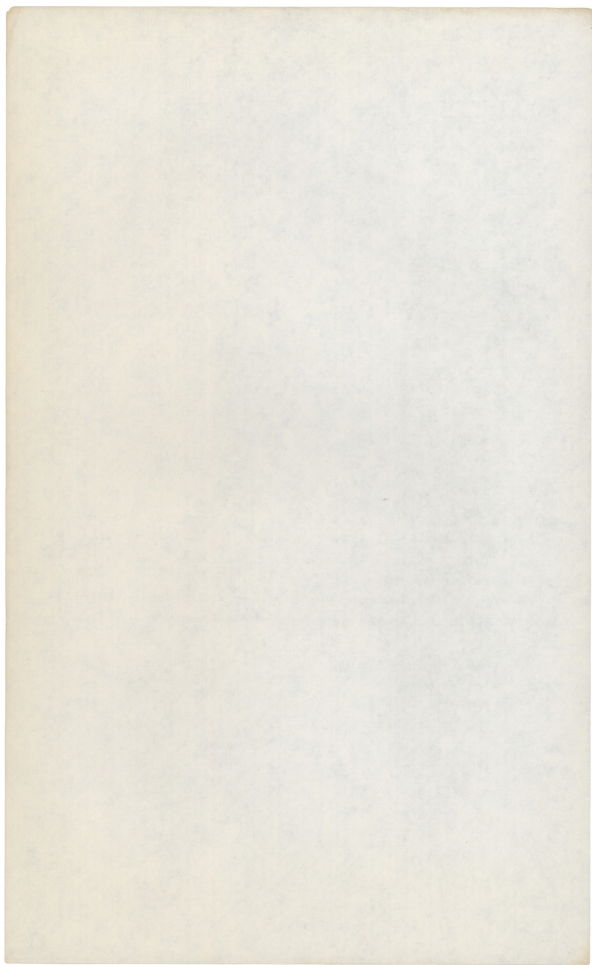
-Έϊδαμε τήϊνη Θεοδωρήκη!

-Ο Νίκης Θεοδωρήκης! ΗΝΘς χαιρέτησε!

-Είνοι μόνος του. Πήγε προς τή κατί.

Σηήκαν οί γυναίκες με τή μυσά άγκαλιό. Τό πιθόβιρξια έρχισαν να φωνόζουν αυτό τό έγνω στο όνομα ~~_____~~ να τό λένε οί μεγάλοι κάτω σπουδατο ~~_____~~ τανί ~~_____~~ και οί γριες. Μιά όμδα από κοπέλλες έτρεξαν να προλάβουν, να τόν δούν. Άφαντος. Τό βαλαν με τ' άγέρια.

Είχε άπομακρυνόει πολύ. Δέ σκεφτόταν πιά την ώρα. ^{Η κουλούρα} γύρω από τή ρουντ-^{κόψο} άνταμνο σ' όδρο, μετά πιά κόκκλινη, μετά μύβ-χόθηκε. Πόχτως ζοφνικό. Στο σπίτι ένοφαν τή ήλεκτρικά, τή παιδιά μαζέβτηκαν και τώρα οί όδρυβοί που'ρχονταν σ' αΐτιά ήταν έλλοι. Η φωνή κανενός έντρα, που Ύδειχνε ότι γυρίζε, ή σειρήνα κανενός καρβιού, που έλεγε τή ύιο. Τραγούδια, ότε ραδιόφωνα στη "δισποσών", δισταυρώνονταν, βγαίνοντας άπ' τ' όνοιχτά παρθέυρα. "Ολ' αΐτιά μακριά, ^{αποροβική, μεγάλωναν τήν ήσυχία.} Είχε, φτάει σε κάτι έγκαστοσθόεις της "Σελλ", τή σπύτσο έξω ^{αποροβική, μεγάλωναν τήν ήσυχία.} ήσαν πιά πολύ μόνος. Εκφύτηκε τή κυρτώ. Είνοι άκρόστο Πορταί. Γεννήθηκε ό Ρι.

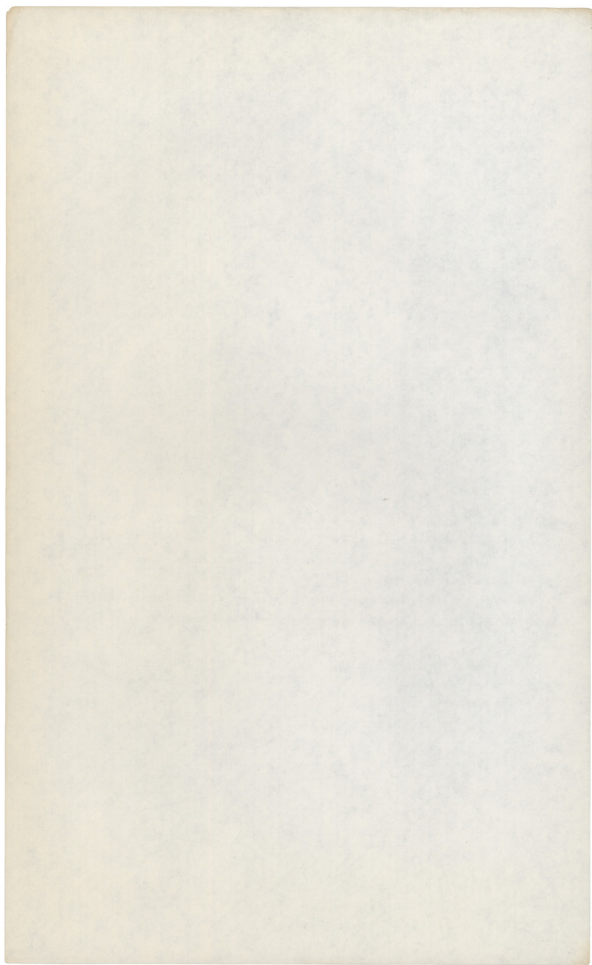
ργόνης, τὸ δεύτερο τοὺς παῖδ. Περιμένουν ~~_____~~ ^{να τὴν ἀγαπῶν!} ποτε δὲ κύνουν κια-
τοὶ τὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Πρέπει νὰ βῆ ἀρεὶ τὴν ἀπόφαση γιὰ μόνιμη ἐγκατάσταση στὴν Ἑλ-
λάδα.

Ε Ραυβί ^{Υ.Υ.} νὰ κάνει ἀπολογισμὸ τῶν τελευταίων μηνῶν: "Κέρδη" καὶ "ζημιές". Πρὸς τὴ μουσικὴ
τοῦ γεννηθῆκα, ἕνας ἀνεμοστρόβιλος. Μεγαλώνει καὶ προχωρεῖ. Τὸν στριγογυρίζει μαζί του, τὸν
ταξιδεύει σὲ μέρη ποὺ ποτὲ δὲν τὰ ἔχε προβλέψει. Σ' αὐτὴ τὴν πρῆλθῃ προφασα—καθὼς οἱ δὲ φίλοι
πουλιᾶνται χιλιάδες κἀε μέρη—δὲ ἴδιος ἀναγκάζεται καὶ ἄρρηγε πρῶ του σχεδία, πρόσωπο, τὸ-
που. Σύλλογ ἀναθεωρεῖ τὲς ἴδιες του τὲς ἀποφάσεις. ^{το χρεὶ των ἐπιπέδων}

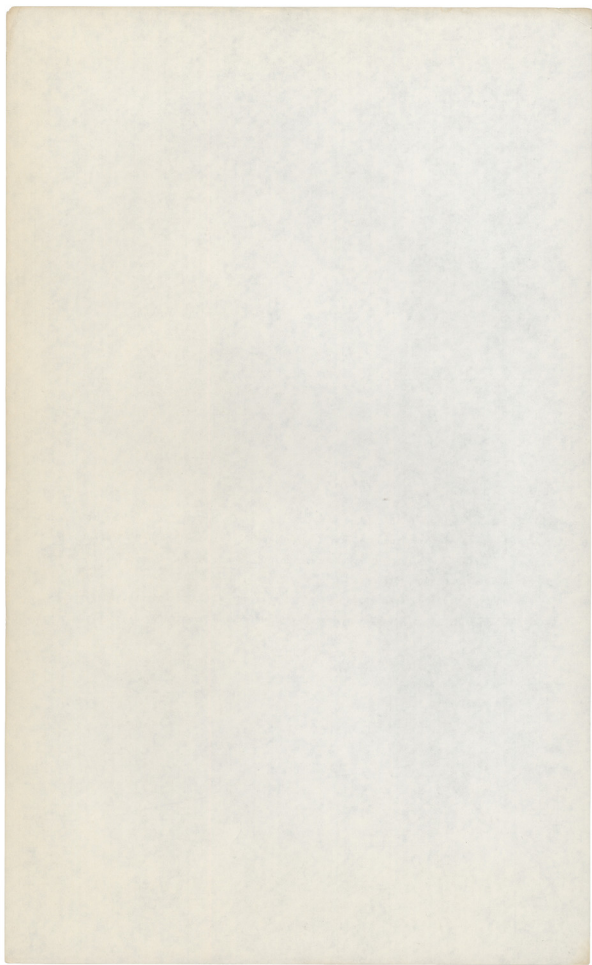
σπαθὶ τοῦ Μεγαλέξαντρου, _____ Πολλὰ ἐφῆρηται περιμένουν ἀμβώσε-
τὸ "ναὶ" ἢ τὸ "ὄχι". Κι ὅλα δεῖχνουν, πῶς εἴμαστε ἀκόμα στὴν ἀρχή. Τὲ δὲ φέρουν τὸ χρόνιο ^{πρῶ}
εἶναι μπροστά; εἶναι ἔτοιμος νὰ φτάσει ὡς τὸ τέμα; ἀπὸ τὴ ἑπανέσταση εἶναι ἀληθινή, ἄφου ^{πρῶ}
πλήσει τὸν ἴδιο, τὸν ἐμπνευστὴ της.

Τὸ χρεὶ τοῦ ἡριθμῶν ἔτρεχε πῶνω σὲ χορτὲ, ἐπιτέλουσ δὲ ἐμπρόθετ μ' αὐτὸ τὸν μπλῶ.
Ἔχε παραγγίλει καὶ ἕλλον καφ. Τὸ τσιμέντο ἦν ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ κἀρνεῖου εἶχε
γυμνασὶ ἀποταγῆρα. "Ἐβαλε τ' ἀναποδογυρισμένο χερσόγραφον στὴ σειρά καὶ ἔρχισε νὰ δια-
βάσει, διορθώνοντας καὶ πάλι, ποὺ καὶ ποὺ, κῆμιδ λέξη: "..... Τὸ θέμα]

τοῦ λαΐκου τραγουδιοῦ, _____ προσωπικὰ ἔχω τὴν τύχη νὰ τὸ βλέπω, ἀπὸ περὸς ἄλλο μερικοῦ. _____ τὸ
σο σὺν ἄνθρωπος ποὺ τὸ ἀγάπησε καὶ συγχρὲ τὸ τραγουδῆσε, ὅσο καὶ σὺν ποιητῆς ποὺ σκοπεῖ νὰ
τὸ ὑπηρετήσει. Ὁ ἀρχισ μ' ἔνα περιστατικὸ, ποὺ μοῦ διηγήθηκε ἕνας φίλος μου, μαζί με πολλὰ ἄλ-
λα, ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν _____ ἡξση 'Ανατολή, τὸ 1945... _____ "Ἦμουν σὲ νοσοκομετο
τὸτε—ὄχι τίποτα σπουδαῖο, κἀτὴ ἐν γῆρικὰ ἀπὸ τὲς κολλῆς κοινάρες. Στὸ διπλὰνὸ κρεβάτι ἦταν
ἕνας Σουδανέζος καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶδ ἕνας ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ. Τρόπος ἐπεκρινωνίας: κἀτὴ σπασμὲν
ἀγγλικὰ, κἀμποσσε κεβρονομιες καὶ αὐτὴ ἡ συγγένεια, ποὺ σοῦ δίνει ἡ κίερα στὴν ἐπιτηδεῖα." Ὁνα
βράδι τὸ Σουδανέζο δὲ τὸν ἔπισσε φαίνεται τὸ μεράκι, γιὰτὶ ἐκεῖ ποὺ καθόμασε ἀμίλητο καὶ
ἀνεφτόταν ὁ καθένας τὸ δικὰ του, ἄρχισε λαφνικὰ νὰ τραγουδεῖ. Ἐἶπε δυὸ—τρεις στροφῆς ἀπὸ ἔ-
να βαρὺ καὶ λυπημένο τραγοῦδι καὶ σταμάτησε. "Ἰστορα γυρίζει ἀπὸτομα πρὸς τὸ μέρος μου, "ἀε
μῆς λῆς καὶ σὺ κανα τραγοῦδι, νὰ δοῦμε πῆς τραγοῦδῆτε στὴν πατρίδα σου", ποὺ κάνει. Τὰ ἄχασα.
Γιὰ μὴ σιγιμὴ σκεφτομα νὰ τοὺς πῶ κανα δημοτικὸ, μα' ἔδω ποὺ τὰ λέμε δὲν καλοῖτερα κανένα.
"Ἐξ ἄλλου ἄνθρωπος τῆς πόλης ἐγὼ, δὲν τὸ ἄνωθα μῆσα σὲ αἶμα μου." Ἀρχισα, λοιπόν, νὰ τραγου-
δῶ ἕνα ρεμπέτικο ἀπ' αὐτὰ, ποὺ τραγουδοῦσαμε συγχρὲ με τὴν κάρτα μου στὴν Ἀθήνα πρὶν φθῶν.
"Ὅταν τῆλειωσ, εἰ νὰ σοῦ πῶ. Ἐἶχαν μαζίνωτετ _____, καὶ ἀπ' τοὺς ἄλλους θαλάμους στὲς πόρτες καὶ
ἐκκοιταν συγκινημένοι....."

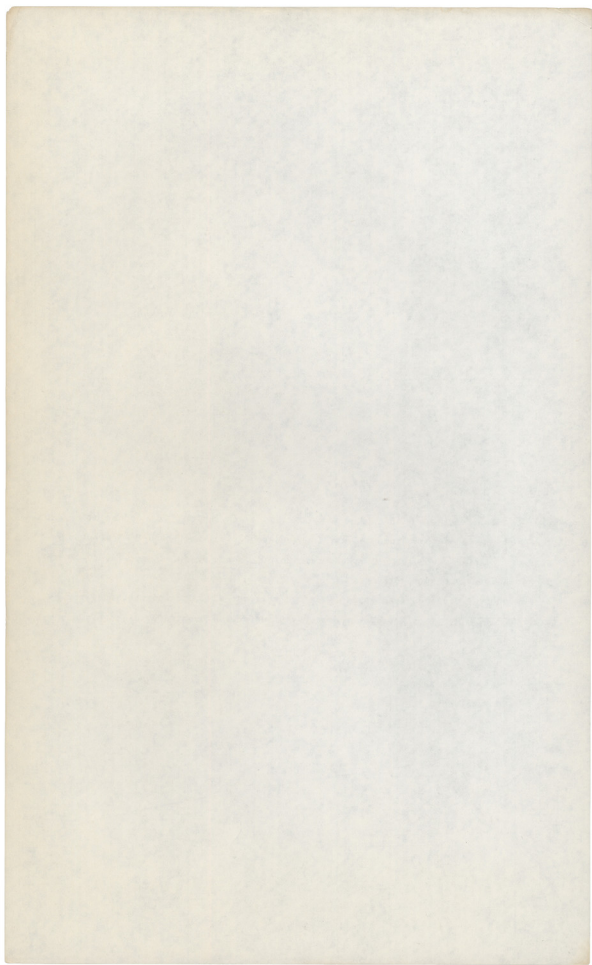

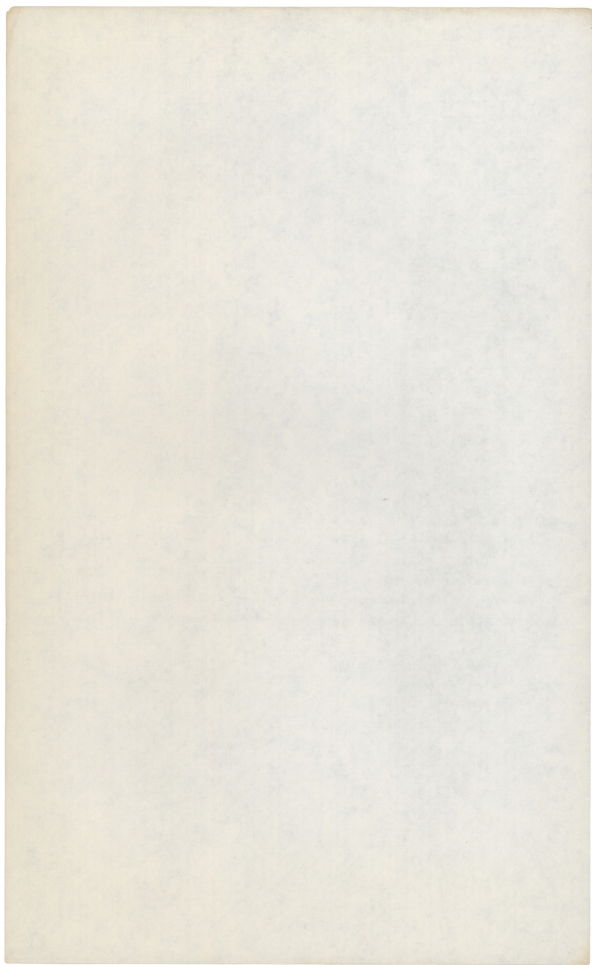
Ελους. Τόσα χρόνια. Τίποτα δεν άλλαξε.

-~~Όχι~~ να σου ^{διαβάσω} ~~το~~ "Έκανε ο Λεβαδίτης και χωρίς να περιμένει άπάντηση έβγαλε ξανά
~~το~~ από την τσέπη το χειρόγραφο.

"... που έχει πάντα συνοψισθεί, Χριστέ και Παναγιά μου!". Έκανε ο Νίκης και σταμάτησε να τραγουδάει. Ώδηγούσε κι έκουγε το φέλο του καθώς το διαβάζε την άπάντηση στην φρενα της "Αύγης".

πτόκτων και των καθυστερημένων, [ ] ο λαός μας εν τούτοις μπόρεσε να διατηρήσει και να αναπτύξει όρισμένες θεμελιακές λειτουργίες [ ] όπως είναι το ήθος του, ο χαρακτήρας, η γλώσσα του, η πόση του και η μουσική του. Λειτουργίες που του ήταν έξ ύδου πολύτιμες με το δευτερόν, το φως και το νερό, γι αυτό και τις διαφύλαξε άβδλυντες μέσα στο πνεσμα του χρόνου, των επιδρομών και των "άναμορφωτών" του. [ ]

»... Όμως καιρός να μιλήσουμε γιό το τραγούδι. Αντίθετα με το ^{ήθος} έλαφρό, ~~απλό~~, που στόν τόπο μας είναι άπομνηση του εύρωπούκου ή του άμρικανικού τραγουδιού, το λαϊκό [ ] ξεκινά βασικά από δυνατές ρίθες. Είναι ή βυζαντινή μουσική και το δημοτικό τραγού-

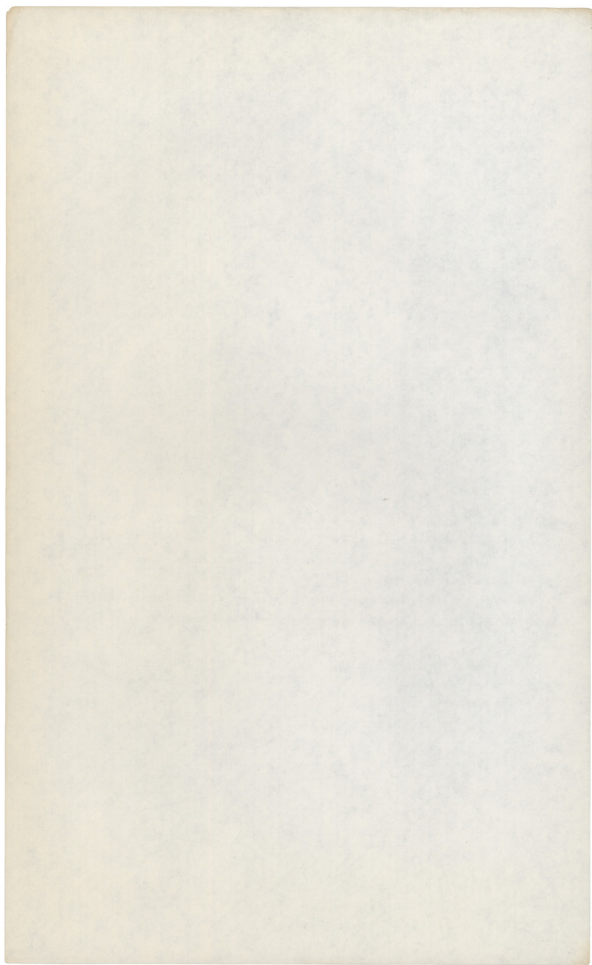
[ ] μουσικολογικά το συνδέτου το έξης βασικά στοιχεία: 'Η μελωδική του γραμμή, ο ρυθμός και ή άρμονία. 'Υπάρχει άκμα το ήθος και ο χαρακτήρας του ποιητικού κειμένου, ο τρόπος, ο γνήσια νεοελληνικός της έρμηνείας του και ή τέχνη της συνοδείας του που είναι συνδεδεμένη με το μουσούκι.

»Τό όργανο αυτό, το άποκλειστικά [ ] ελληνικό, άφού κεντρίζει την εισαγωγή, σε συνέχεια σχολιάζει διαλογικά τη μελωδική γραμμή ώστε κότε τραγούδι να είναι ένας πλήρης κύκλος, όπου με ά ιστορία, σχεδιδέεται, διαγράφεται και άλοκληρώνεται με σαφείς αισθητικούς νόμους που έχουν τη ρίζα τους στην άρχή κάθε έντεχνου μουσικού έργου: στην έρώτηση-άπάντηση, δηλαδή στην άνδωση των άντιθέσεων που είναι ο πρώτος νόμος της φύγκας και της σύνταξ. Τό γνήσιο και άλοκληρωμένο ελληνικό τραγούδι είναι έσθιο σε σημασία και δυναμικό άπόδωμα με τό ένδοξότερα γερμανικά λίντερ, τις σημαντικότερες ίταλικές ύριες, τις βαθύτερες μελωδίες της ρωσικής σχολής.

»Όταν σάτετε λοιπόν πόσο ύπερήφανο θά πρέπει να είμαστε γιό το λαό μας, που όταν μείνει ένώπιος ένωπιώ και θέλησει να τραγουδήει σωστά γιό να έσπείσει και να λυτρωθί διαλεγεί άληθινά έργα τέχνης, τη στιγμή που οι περαότεροι από τους πολιτισμένους λαούς άδν έχουν γιό να έκφραστούν παρά αυτό το μουσικόχορευτικό κατασκευάσματα που είναι άσομα άδν το έζωτο και άγευστα άδν το έχυρο.

»Τό όμως που έρχονται οι άηθεν θεωρητικοί, οι άηθεν μορφωμένοι και κατά βέδος ήμισάτε να μας πούν πως τό [ ] άπορο είναι μαύρο και ^{όχι} ο λαός μας ^{είναι} καθυστερημένος. Τό τραγούδι του πρωτόγονου, οι τραγουδιστές του άρχιπρωτόγονου, ότι όλα περί άναγεννήσεως της μουσικής μας είναι μύθοι και άδρυβοι και ότι αυτοί και μόνο κατέχουν την άλήθεια.

» Καί ποιά είναι αυτή ή άλήθεια: T σ δ - T σ δ - T σ δ.

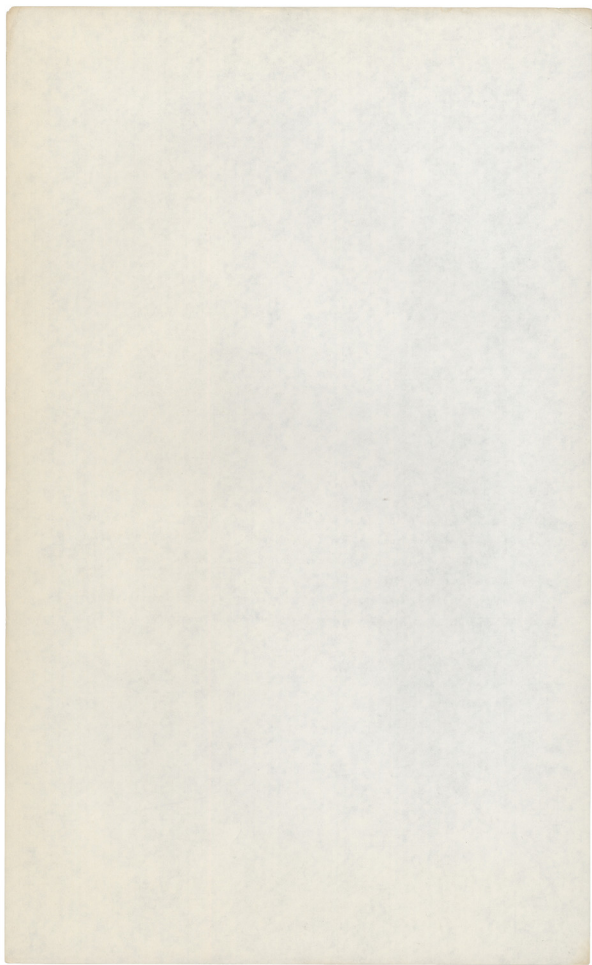

»Όμως δε μην υποτιμούμε το [redacted] Τσά-Τσά-Τσά γιατί σήμερα δεν είναι μόνο μία νοοτροπία, αλλά μία κατάσταση-είναι θάλασσες, είναι πλάτα, είναι σχοινοί, είναι "σκοτεινές δυνάμεις και όλοι ξέρουμε ότι σε μέρες ποιητές αυτοί οι όλγιοι άλλωστε κρατούντες είχαν συχνά πιά δυνατό από τους πολλούς άλλωστε κρατούμενους."

»Συμβαίνει όμως όταν αυτοί οι τελευταίοι ένωσαν κάτω όφθαλμό μία σημαία, ένα ιδανικό ή ένα πιστεύω, δόγμα και αισθητικό, δόγμα και μουσικό, να γίνονται δύναμη φορητή και χειμάρρος που σαφάνει στο πέλασμά του τα πάντα. Και τότε οι σκοτεινές δυνάμεις γίνονται καρυδότσιφλα και οι σχοινοί, τα μέσα και τα πλάτα παρασφηνούνται και σβήνουν μπροστά στην όργη του Θεού, που είναι ή φωνή του Λαού."

»Όμως αυτός ο τένοσ δικαιολογείται, άραγε, σήμερα άκριβως, που το πρώτο βραβεύο της "Απαγωγής" έρχεται να δείξει, ότι ένα Κρατικό Ίδρυμα-το ΕΙΡ- είναι πάνω όφθαλμό τους φόβοι που έφηρδασσε, μέλιστα και δημόσια, πριν το Φεστιβάλ; Αυτό άκριβως το βραβεύο μας όδηγεύ στη σκέψη ότι το αντίλαϊκό μουσικό πνεύμα και γενικά όλοι οι κολμιοί της λαϊκής μας μουσικής και πιά είδικά του έργου μου θα πρέπει άναγκαστικά να πολλαπλασιασθούν τις προσπαθειές τους για να μας χτυπήσουν, να μας μειώσουν, να μας εξαφανίσουν."

»Και ποιά δύναμη θα τόβς αντιμετώπισουμε; Όσο μας άφορψό δεν μένει παρά ένας μονάχα όρδμος: πιά μένουμε πιστοί στο ιδανικό της λαϊκής μας μουσικής, να άντλούμε την έμπνευσή μας από τη μουσική γλώσσα του λαού μας, από τα πάθη του, τις έλπίδες του, το ιδανικό του. Νέ υπερσπιζάμαστε με θάρρος και μπροστά στο φως της μέρας, δίχως φόβο για τις συνέπειές, τι νομίζουμε ότι είναι γνήσιο και άληθινό. Όμως και ή πίστη μας και ή συνέπεια και ή δύναμή μας θα τον έκ των προτέρων καταδικασμένες μπροστά στις όργανωμένες δυνάμεις των άντιόθετων εν ό λαός [redacted] δεν μψό έδινε την άγάπη του. Και με τους πιά στενοούς μου συνεργότες, τους ποιητές, τους [redacted] μουσικούς, τους τραγουδιστές, τους ήθοποιούς, νιώθω και γά τη δύναμη της θωρόκησης που μας δίνετε με την άγάπη σας και που όσο θα την έχουμε δε είμαστε άτρωτοι."

Πραγματικά η αντίδραση είχε αρχίσει από καιρό μετά λύσσασμένη επίθεση ενάντια στο Ήκη.
 Μία μεγάλη κημπάνια, στέν τήπο, στέν στρατό, στήν έπαρχία γόριζε συνφχεια στο Ήδιο μοτίβο:
 Τά τραγούδια του είναι καλά, αλλά είναι άριστρεδο, "άνσρχικός", κομμουνιστής, ... Έγκλημασε-
 σε! Βόσει, στανικου σρεδου σε μετατρέφει όλου τουε όπδοουε της μουσικής του, σε όπαδοε
 τών ίδεων του!

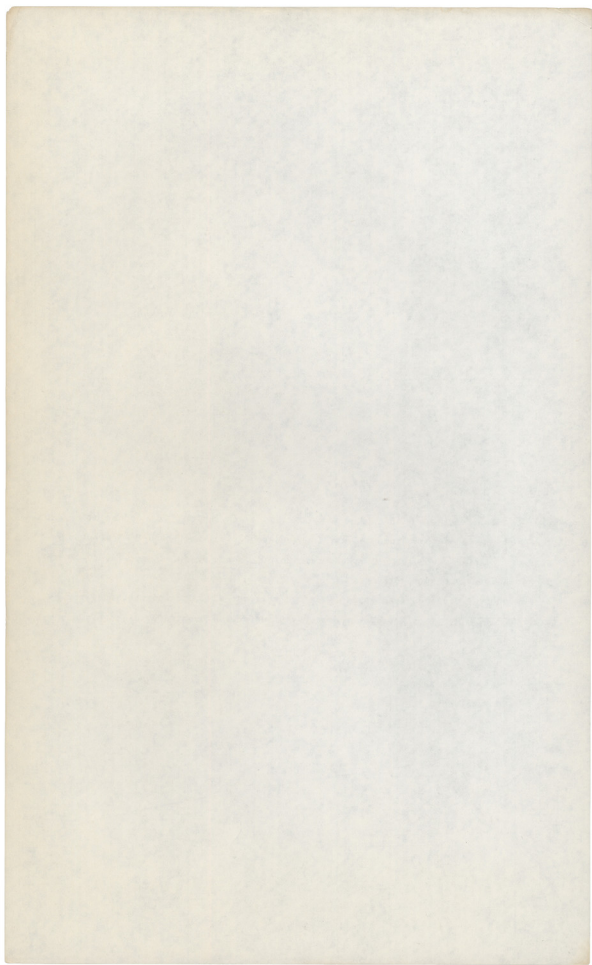
Απ' τή μέ μεριά, λοιπόν, κοιτούσαν να τόν προφεταιριστούν κι από τήν Έλλη του' όγιχανν
 τί τόν περιμένει, έν δέν "βόλει, μυαλό". Στο μετοξύ ό Ήκης είχε ετεπερόφθει με τοε άντι-
 παλοε του στο είσθητικό πρέο, που ^{ορίσει} ~~παράτιέω~~ γρήγορα τή μέχη άνασάσάτωε τή "ύδροκεφαλο
 έπιχερήμασε τουε. Τάρα είχε άπέντε του έναν έχθρο, που δέν μπορούσεε να τόν
 νικήσειε μονάχα, με τή τραγούδια και τοε έμπνευσμένουε λόγουε.

Από που άντελούσε η έκρα δεξιά τή δικαίωμα να μεταχειρίζεται έτσι έναν καλλιτέχνη
 μόνο και μόνο έπιδη ήταν αυτό που όνομάζουμε "στρατόύμενος";

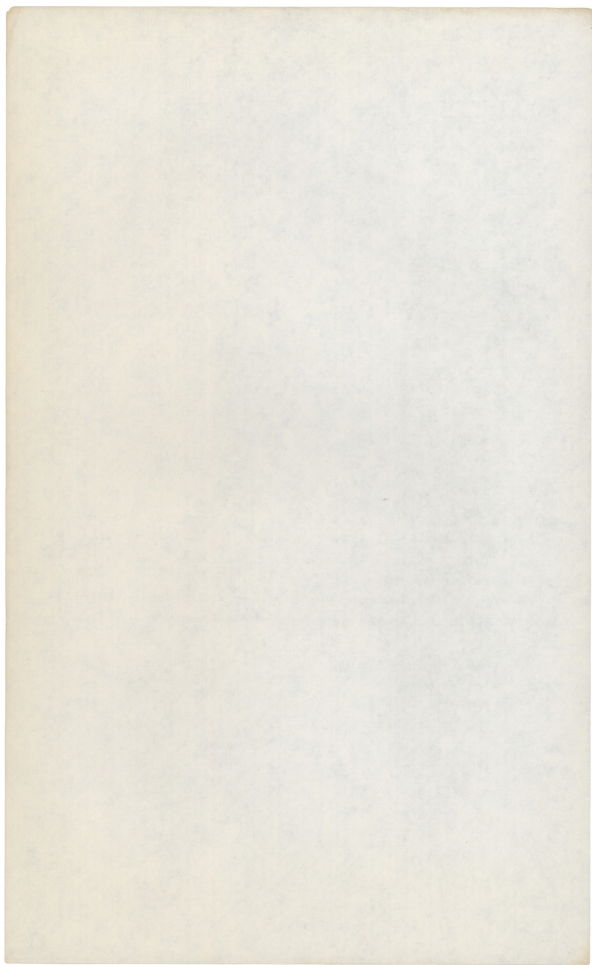
Αξί ξετάσουμε λίγο τή πολιτικά πράγματα στήν Ελλάδα, - μεε και η ούτωε η Έλλωε,
 φαίνονται, πώε πώε μφσα στο 1961, για έκλογεσε οι πολιτικές
 παρατάξειε είναι Ήδιε σε όλεε τρε χώρεε, όσον άφορε τοε σκοποε, διαφέρουν όμωε στέν τρέ-
 πο που άντιλαμβάνουσαι τήν καθημερινή διαμέχη. Τό ελληνικό ταπεραμέντο, ζητώντωε να λώσει
 συσσωρευμένα προβλήματα όδήγησε συχνά τή λαό σε έσκαπεε και έλλοτε έσκυρεε αίματοχυσίεε.
 Οι έκχειριρεε, όταν γίνουσαι είναι για να θαστούν οι νεκροε, ένώ τή κλίμα παραμένει τή
 Ήδιο προεταμοσεε για τή ρεβάνε. Όταν τή πολιτικό πάθοε λείψει για μία μεγάλη περίοδο,
 οι Έλληνεε δε σε εαφνισατούν μονάχα, σε έχουν άλλεξε!

Η νεοελληνική ιστορία, από τή 1821, που έγινε η επανάσταση εναντίον των Τούρκων, γρά-
 φτηκε βασικά από πολέμουε, προεξικοπήματα, επαναστάσειε, ξεεγέρσειε και κάθε λογίεε δικτα-
 τοριεε. Τό κοινωνικό ύπόβαθο δέν έπαθε τίσε άντεστοιχεε' άλλωγεε. Οι άνδχεε τουε τέπου
 δέν ίκανοποιήθηκαν ούτε επαναστατικά, ούτε με μία "συγκρατημένη" διαδικασία. Τήν ρλ-
 ληνική κοίνωγια σημειώθηκε μία άργη, άναπόφικη πρόοδοε. Πολλεε, προσωρινεε "σείμοδο-
 σεε" άπ' έξω, έδλωσαν άντε να καθαρίσουν τήν κλινική εικόνα του άρρώστου, γιατί άκολου-
 θιωσαν πάντα από άντεστοιχεε "άρσιμώξειε". άπόσταση που χόριζε τήν Ελλάδα
 από τίε προηγμένεε χώρεε τήν έποχή της επανάστασεε, έμεινε η Ήδιο, μεχεε τίε μερεε μεε
 και με μερικεε άπ' άντεε τίε χώρεε μεγάλωε.

Έτσι, 140 χρόνια τώρα, τή τέσο αίμα, δέν έφερε κανένα κέρδοε σε άντοουε που τέσο άνδερμητ
 τή . Η αίτία είναι, ότι κανένα κομμα δέν έντεπιαε σωστά ποιά κοινωνικήε
 έφιλεε να έκφρασει. Οι πολιτικοε στρέφηκαν πάντα σε στόχοε, που πολυ άπεγχαν
 από τήν ντόπια πραγματικότητα. Έξε αίτίαε της προεβωπλεε άντεε οι κοινωνικήε ροπέε διοχε
 τέθησαν σε λαθεμένεε, άκωδάριστεε, πολιτικήε διαμέχεε. Η δευτερη, βασική, αίτία που ε-
 νοι "αίματω" με τήν πρώτη είναι τή ότι οι Έλληνεε δέν όλοκλήρωσαν τήν ένδική τουε

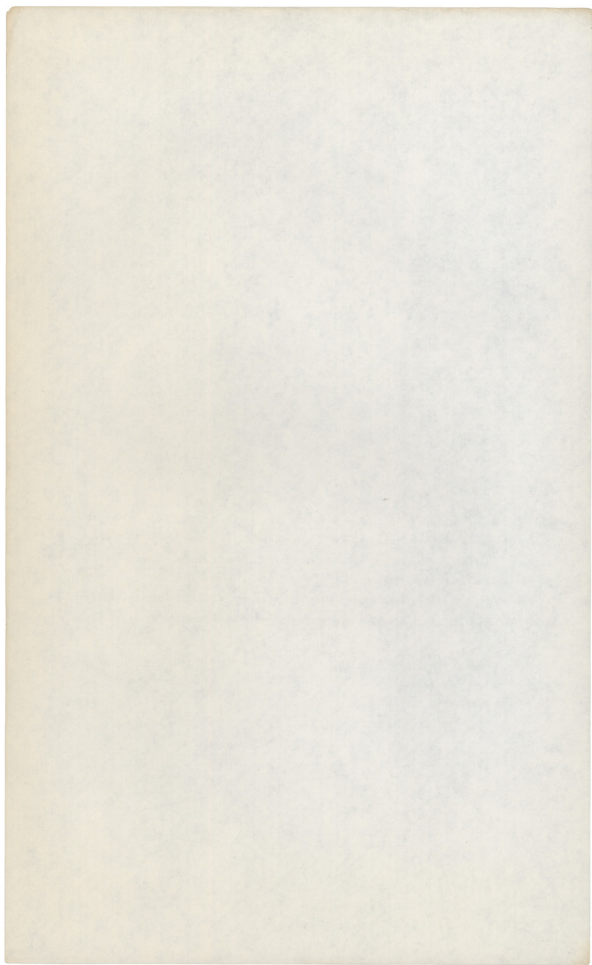

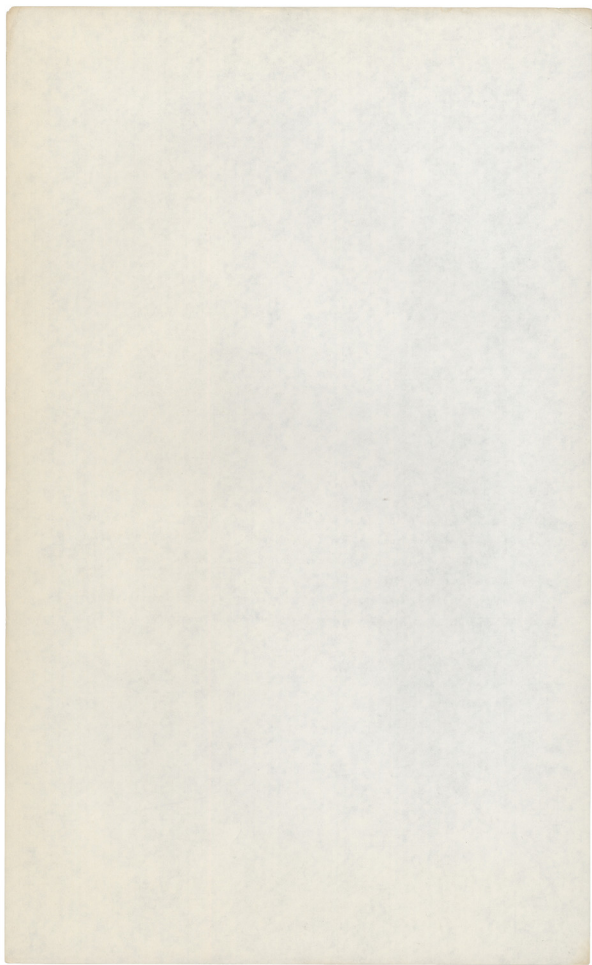
Αύτς τς χρόνι μεσοβαρτικά τς "κυπριακό". Ο ελληνικός πληθυσμός της Κύπρου (82% του συνόλου) αρχίζει, τόν 'Απρίλιο του 1955, εθνικοσπλευθερωτικό αγώνα, μετά από 764 χρόνια, συνεχούς δουλείας, ενάντια στον τελευταίο "κάτοχο" του νησιού, τους "Αγγλους. Ο αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος εξθρρίζεται στή νησιά Σεύχελλες, οι "Αγγλοι απαχονίζουν τους Κύπριους πατριώτες, ό ελληνικός λαός διασθλώνει τήν αγανάκτησή του και ό Κροσμανλής τόν ματοκυλάει! (Τρετς νεκρός και εκατοντάδες τραυματίες στους όρμους της 'Αθήνας). Οι συμφορές της Ζυρίχης και του Λονδίνου, σό 1959, είναι ένας βρώμικος έπίδεσμος, που όδ μολδνει άντις νό γιατρέφει αυτή τήν πληγή.

Στό μεταξό ή ταύτιση του έπλοσημου Κρότους, του παρακρότους, του στρατού, του Παλατιού και των 'Αμερικανών έχει γίνει άπολυτη. Τς έθνικς, κοινωνικς και πολιτικς προβλήματα συσσερεθουνται, ή λαϊκή κρίση γίνεται άσφυκτική, ήνα κυβερνητική κρίση. Όρίζονται έκλογς για τς 29 του 'Οκτώβρη του 1961. Τώρα άκριβώς ή συντριπτική πλειοψηφία του λαού είναι στραμμένη πός τς άστικς δημοκρατικς κόμματα, που έκφράζουν όειλς τήν άνάγκη μιάς άκποιάς έθνικης άνεξαρτησίας και ίσοτιμίας και από τήν Άλλη μεριά, πός τήν άριστοτά, που, -κομπλεξαρισμένη μετά τόν έμφύλιο, πόλεμο-έκφράζει, όειλς κι αυτή, τήν άνάγκη και όρισμένων κοινωνικών άλλαγών.

'Ιοβλής 1961. "Ασχημες" προεσθθήσεις κατέχουν τόν κοδύνα. Τς ίδιο και τόν Μίσκη, που από τς βήμα του θεάτρου "Μετροπόλιταν" ρίχνει πρώς τς γόντι. Ξεσκεπάζει, πως ό πόλεμος, που ε του γίνεται, πσω όψ τς βραβεύσεις και τή φαινομενική άμεροληφία, είναι άσφυκτικός. Καταγύλις: "Ος προσπαθήσουν νά με έξαφανίσουν και μένα και τούς συνεργάτες μου". Δίκαια έκφρξίται αυτός τός φόβος. Τς ότι είναι ένας έμβλος κολλιτέχνης άρκεί για νά τόν βάλει κάτω από τς πυρά της "όρχουσας τάξης, των καλλιεργημένων, των μορφωμένων και κατά βόθος ήμισοδών, των σκοτεινών δυνάμεων", όπως ό ίδιος λέει. Αύτης της άστικης τάξης, που ποτς όν έκανε τήν άστική έπανόσταση, που όν άναπτύχτηκε φυσιολογικά. Αύτων των νεοπλουτιζόντων, που μαζί με τούς λειτουργός μίς έξαχρειωμένης κρατικης μηχανης άποτελούν αυτό τόν "Έξυπνο κρετίνο"-τήν ελληνική όρχουσα τάξη. Τς όματα του έτρατος μέσα στον κόσμο της τέχνης και τ έπιστήμης, από τήν άπλευθέρωση και όωθε, όν είναι και λίγα. Τς μεγαλύτερα πνεύματα της νεώτερης 'Ελλάδας, διαόχηκαν πριν και μετά τς όθνατς τους. Πολλός, όσο ζούσαν, δικόστηκαν. Κάθς έθνικό προϊόν, σ' αυτός τός όύς τομής, τρέεται υπό διωγμό. Βιβλία πολιτοποιοούνται ή κ και γουνται, όταν ή περιστάση τς έπιτρέψει, άπαγορευτικοί INDEX κυκλοφορούν στις δημόσιες όπηρρές και σό στρατό. Αύτή ή όρχουσα τάξη έκφράζει κι έώ τς σύμπλεγμα κατατρεβήτας και δουλοφροσύνης που τήν κατέχει, όρνεται τς 'Ελλάδα. Παιδία άναχρονιστική, στείρα, με ίδονικά-φοντάματα και καθιέρωτή μίξ έλλοσημς γλώσσας, πλαστής, άρχαιοκραπής, που όν έχει καμιά σχέση με τή γλώσσ που μιλάνε οι νεοέλληνες. Απαγορβει έθνικός ποιητής, που έζησαν πριν όγκά.

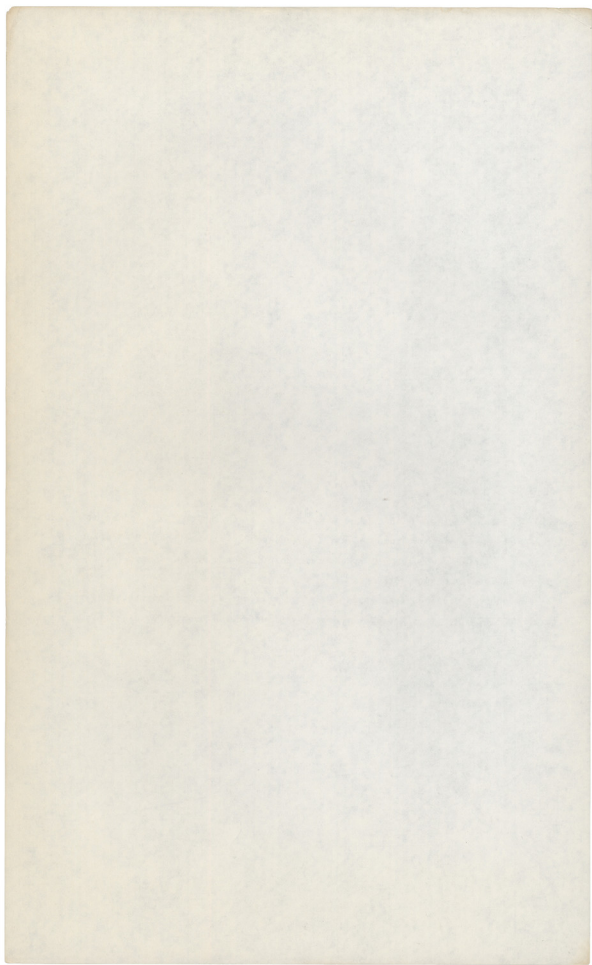

χμ Ζεήλαβε,

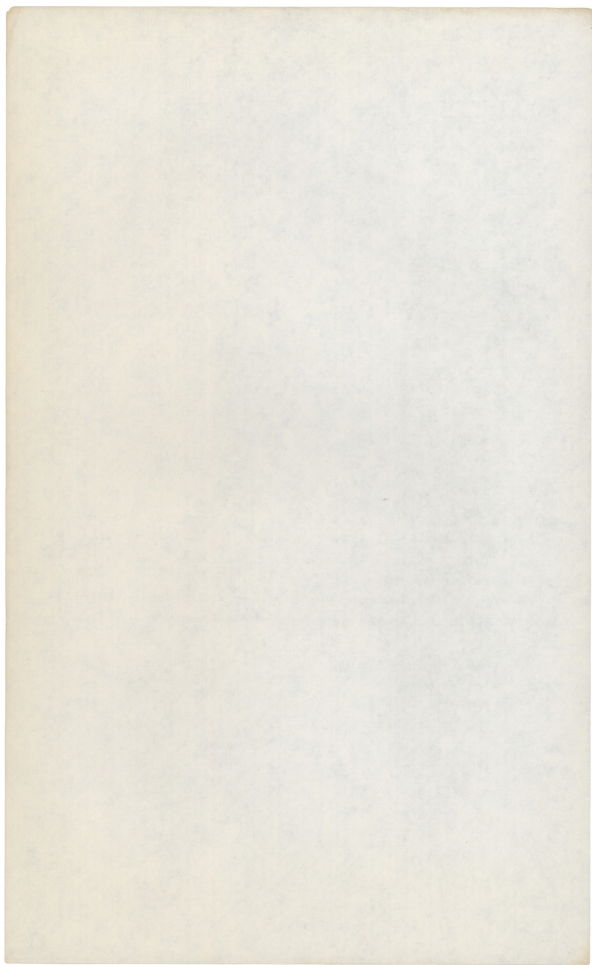
Βασικά έξω από τό κοινοβούλιο, με τή συμμετοχή του λαού, ποδ ζητούσε σε βασικό τής συνταγματικής νομιμότητας. Οί βσχήμες προαισθήσεις όλων είχαν έπαληθευτεί. Γιά τό μέλλον κυρία προφητεία δεν ήταν ασφάλεια.

Ο Νίκης είχε φύγει για δουλειά στο Παρίσι. Τό ραδιόφωνο σταμάτησε, μετά τής έκλογής, να μεταδίνει ~~την~~ ^{στα} ~~φωνητικά~~ ^{πρωτότυπα} του. ~~Τότε ένα τραγούδι τοί έσημεριδες έβγαλαν~~ ^{Τότε ένα τραγούδι τοί έσημεριδες έβγαλαν} τόν έρώτημα στον ^{Γενικό} ~~Γενικό~~ ^{Παύλο} Προεδρία, μή δεν δούληκε καμιά άπάντηση αυτοχρονα ή διεθουση Τόπου του Ύπουργου άπαγόρευσε τήν προβοή τής ταινίας "Σαβρατόβραδο" του νέου σκηνοθέτη Παν. Παπακυριακούλου, ~~εμπνευσμένη από τό δμώνυμο τραγούδι των Ν. Θεοδωράκη-Τ. Λεβαδίτη.~~ ^{Πάνω} ~~Εδώ εδόθηκε άπάντηση:~~ "Εμπνέετε στον νόμο ΙΙΟΒ παρ. 8.... θεματα, τό οποτα προσβάλλουν τήν δημοκρατία, τό πολιτεύμα, όλα οσα έχουν άνατρεπτικό περιεχόμενο ή δυσφημίζου τήν έθνική αξιοπρέπεια ή τόν τουρισμό..."... Πάλι οί φτωχογειτονίες, πάλι οί παράγκες. Μή οί τουριστες, κύριε ύπουργέ, δεν θέ δουν τήν ταινία, θέ δουν τς τρέκ τς παράγκες. ^{Μη} Εμπνέετε στον νόμο ΙΙΟΒ, παρ. 8.

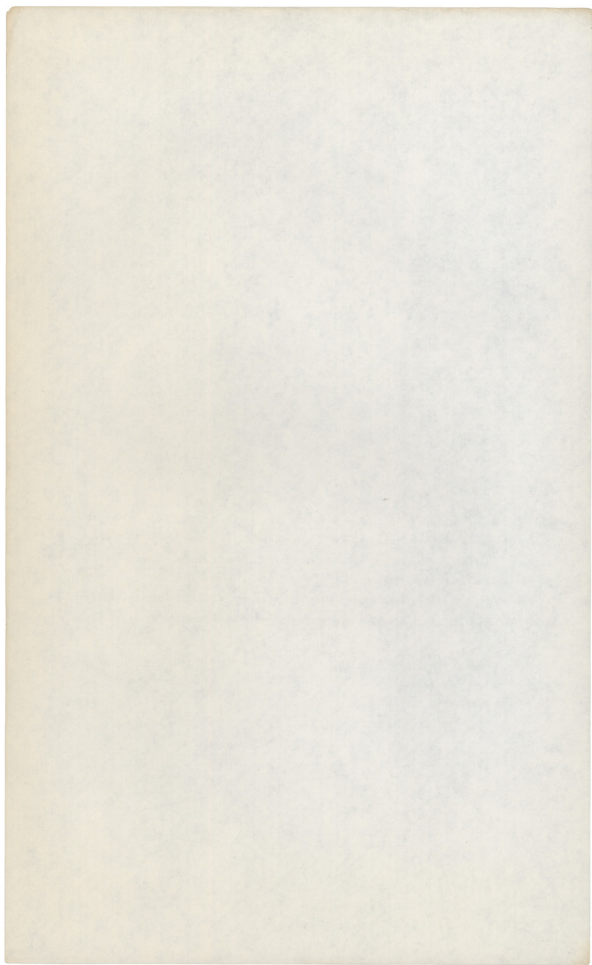
Στις 30 Νοεμβρίου, ένα μήνα μετά τς "έκλογες", δημοσιεύθηκε σε άπογευματινή κυβερνητική έφημερίδα ένα ιδιωτικό γράμμα του Νίκης Θεοδωράκη από τό Παρίσι, σταλμένο σε φίλο του. "Έλεγε: "... Άκούω 'Ελλάδα και αισθάνουμαι ένα βέρος στο στήθος. Η' όλη μου τήν καλή όληση και τό πάθος για τή χώρα μου αυτή τή φορέ νιώθω τήν άνάγκη να μείνω μακριά... Κοντά ή παρεμβαση του κόσμου θέ μπορείει στο μέλλον να με κάνει να ξεχάσω τήν άτίμωση." Αν δεν ύπάρξει αυτό τό στοιχείο καμιά δύναμη δεν μπορεί να με ξαναφέρει στην 'Ελλάδα έφ' όσον έπικρατεί άκόμη αυτό τό πνευμα ώς προς τό έτομό μου και ώς προς τό έργο μου... "Όσον άφορā τό Ε. Ι. Ρ. έλπίζω πάντα πός μεσα άπ' όλον αυτόν τον συμβιβασμό και τήν ύποταγή θέ ύφωδēt κάποτε μια είνγενική φωνή και θέ έπισημάνει άπλως τήν τρομερή προγραφή μου από όλα τό προγράμματα-όλες τς ώρες-για πάντα!

... Γιά μήνα, μου κάνει κάπο είλικρινά, να βλέπω πός όλο αυτό τό κύμα τής άγάπης και τής έκτεμησης που περιβάλλει τό έργο μου είναι ά ν ο ς χ ι να νικήσει, άλλα να έπηρεσεί. Μή τήν ολοκληρωτική άπαγόρευση από τό Ε. Ι. Ρ., εάν ό Τύπος και τό κοινό μένουν άλλοι θεατ σε 5-6 μήνες δεν θέ ύπάρχει άλλον τραγούδι μου. Θέ έχω στραγγαλιστεί-έξασφαιστεί-σβήσει.

... Σε όγτι με άφορā, πρώτον έδώσα τό έργο μου, δευτερον άγωνίστηκα για να τό επιβάλω. Τώρα δε μου μένει παρά να μείνω στο περιθώριο και να παρακολουθήσω αν τό έργο μου αυτό έχει βαθείς ρίζες μέσα στο λαό μας, ώστε ν' άνθίξει στον πόλεμο που του γίνεται." Αν ό λαός μας τό

αγαπῶ πράγματι καὶ τὸ ὑπολογίζεαι σὲν μὲν θετικῆ προσφορῆς ἢ τὸ θεωρεῖς μὲν μῦθα πρὸς ἧρε
 καὶ πρῶσε. "Ἄν τέλος νικήσει ἢ νικηθῆτι. "Ἰποσχθῆκα νῦ μὲν ~~κάνω~~ κάμει δήλωσι, κάμει ἐν-
 ρημα. "Ἐὰν εἰς ξαναγυρῶ στή μουσικῆ μου, "Ἐχω πολλῆ δουλειᾶ μπροστῶ μου καὶ δέν εἰς πληγω-
 θῶ ἀνεπανδρωτῶ, ἀν πιστοποιήσω ὅτι ὁ κύκλος μου σὲ λαϊκῶ τραγοῦδι ~~ἐκλέξει~~ γιὰ πάντα.
 Ἄντις εἰς σημαίνει γιὰ μένα ὅτι οἱ συμφωνῆς μου εἶναι πολὺ πῶ σκοπὸς εἰς ἕνα κοινῶ, πῶ
 τοῦ ~~κάνω~~ δίνεις τῆ ζωῆ σου καὶ σ' ἐγκαταλείπει στήν πρώτη μεγάλῃ μάχη....))

5 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η πρεσβυτέρα έκδοση, χωρίς να άγγεζε το Νέκη, του ~~Ζωάννης Τσιμαχίη~~

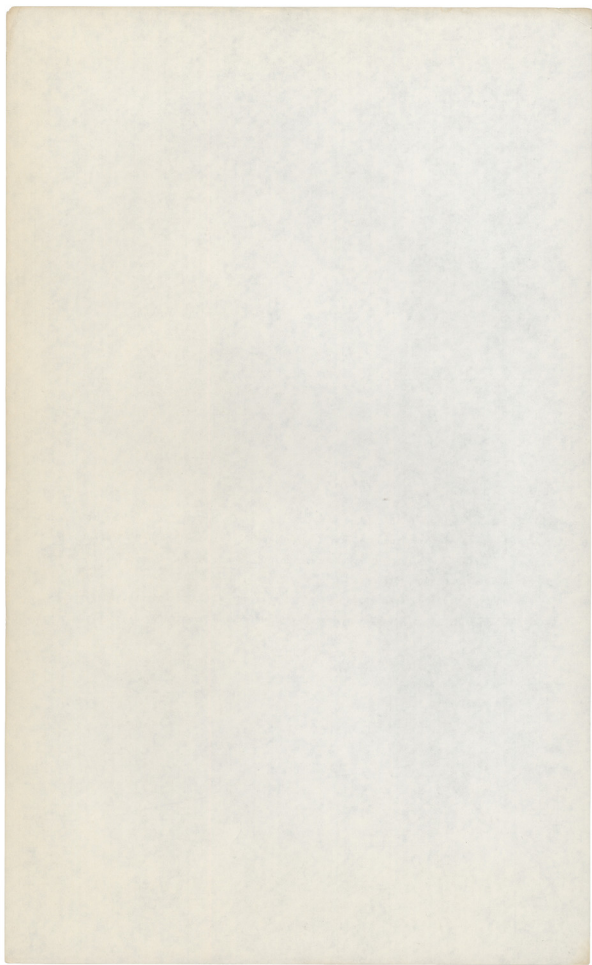
Πού είναι έκτενος ο "Ήρως" των 35 χρόνων, που τὸ λὸ-
για του χάραξαν τὸς καρδίες, ὅπως τὸ ἄλλοτε ἕνα γόνιμο, ἀλλὰ ἐγκαταλειμμένο χωράφι;
- Δὲν ἄρξανε νὰ ἱστίησθῆν Ἑλλάδα, ~~ὡς ἐκείνη~~ ὡς ἐκείνη καὶ νὰ 'χε, ἐζητώντας
μὲ μεγαλύτερη ὑποστήριξη ἀπὸ τὴ νεολαία, τοὺς συνοδούς του, τὸ κοινὸ του, δὲν μπο-
ροῦσε νὰ σφηνεὶ γιὰ πολὺ τὸ βῆρος τῆς "λιποταξίας". Πρὶν δοῦμε ὅμως τὴ δευτέρα φάση
αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ποὺ πλασθεῖνεται ἀπὸ σημαντικὰ πολιτικὰ γεγονότα, ὅς ἐκείνη
τοῦμε τὸ διδλεῖμμα, ἐφυλλίζοντας ἕνα βιβλίο, ποὺ κυκλοφόρησε ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ἐποχὴ,
σὲ τὴν τοῦ 1961. Ἦταν μὲ ἀσολογὴ ἀπὸ γραφτὰ τοῦ Νέκη μὲ τὸν τίτλο "Γιὰ τὴν Ἑλληνι-
κὴ Μουσικὴ". Ἦσαν σὲς 288 σελίδες τοῦ βιβλίου ὑπῆρχαν τὸ σημαντικώτερα ἄρθρα τοῦ, καθ-
θὼς καὶ οἱ συννετεῖες ποὺ εἶχε δώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1952 / τὸ καλοκαίρι τοῦ 1961
πάνω σὲ προβλήματα τῆς συμφωνικῆς μουσικῆς, τῆς μουσικῆς σὲ θέατρο καὶ ^{πάλαι ὅτι} δια-
μάχη γιὰ τὸ λαϊκὸ ~~τραγούδι~~ τραγούδι. Κατοχυρωμένες ἦσαν καὶ ὅλες οἱ ἀντι-
θετικὲς ἀπόψεις, ὅπως εἶχαν δετὸ τὸ φῶς σὲς ἀσῆλας τῶν ἐφημερίδων καὶ τέλος οἱ σημαντι-
κώτερες ἀσζητήσεις, ποὺ εἶχαν γίνει πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα μὲ φοιτητῆς καὶ νέους ἐργάτες.

Ἡρικὸ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κείμενα ^ἢ ἀποθῶν σὲ νὰ καταλάβουμε τὴν ἰδιαίτε-
ρη ψυχολογία τοῦ Νέκη καὶ ^{τὸ} ~~ὡς ἐκείνη~~ ^{τὸ} ~~ὡς ἐκείνη~~ μέχρι τὴν ἰδέση του ἀπὸ
νατι σὲ ⁶⁰ ~~πράγματα~~ καὶ τῆς μελλοντικῆς του ἀποφάσεως κὶ ἀντιδράσεως.

Σ' ἕνα κείμενο, γραμμένο τὸ 1957 σὲ Παρίσι, μὲ τὸν τίτλο "Ἡ Γενεὴ μας", διαβάζουμε:

"Ἀνάμεσα σὲ σύγχρονο σὺνδῆση

καὶ σὲ σύγχρονο ἀκροατὴ ἔχουν ὁμοῦ μὲγάλα καὶ ὑψηλά τελεχη. Ἡ ^ἢ καὶ ὅταν ἀκόμα ὁ πρῶτος
ἐπιχειρεῖ κατὰ καιροὺς ἀκαθόριστους, ἀπεγνωσμένες "ἐξόδους", μάταια θὰ προσπαθῆσει νὰ διασταυ-
ρῶσει τὸ βλέμμα του, νὰ σφίξει ἕνα χεῖρ, νὰ μιλήσει πρόσωπο μὲ πρόσωπο. Ἐξω ἀπὸ τὸ τελεχη τὸν
περιμένει ἡ ἔρημος τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀδιαφορίας. Τὸ κοινὸ μοιρασμένο σὲ χιλιά θάματα
τῆς ἐποχῆς του δὲν ἔχει περιθώρια γιὰ τὰ "ὑπὸ κατασκευὴν" καὶ τὰ "ὑπὸ δοκιμασίας". Στὸν
καιρὸ μας δὲν ἐπιβάλλεται παρὰ μόνον τὸ ὀλοκληρωμένο, τὸ καθορισμένο καὶ τὸ συκροτημένο
ἀπὸ τὸ Α ἕως τὸ Ω.

(43)

— ~~_____~~ —

91

»... Πρέπει, λοιπόν, να φροντίσουμε να ανακαλύψουμε μέσα στη μέλα του άρδωπου, τα συγκεκριμένα πρόσωπα που θα μας καταλάβουν, άκμα κι αν βρισκόμαστε σ' αυτό το ρευστό στάδιο της ~~_____~~ άναζήτησης και της άγωνίας, γιατί άκριβως μας ένώνουν μαζί τους κοινή πέτρα, κοινός άγώνας και έλλiptες, κοινά ίδιανικά. ~~_____~~

»... Ποιό μπορεί να είναι λοιπόν το κοινό του συνθέτη που ήρπασε τη ζωή του άπό νυχτερίνη μάχες, φυλακές, διαδηλώσεις και έξορτες;

»... "Όταν σκέφτομαι το παρελθόν, σκοντάφτω πάνω σε παγωμένα πρόσωπα που με κοιτάζουν με τά όρδάνοιχτά, ~~_____~~ ζωντανά τους μάτια. Σ' αυτούς τους σκοτωμένους φίλους έχω άφιερώσει ώς τώ τώρα σχεδόν όλο μου τώ έργο. "Όταν όμως θα έπιχειρήω με τη σειρά μου τής άπεγνωσμένες "έξόδους", αυτοί θα λείπουν άπό τής αΐθουσας τών συναυλιών."

»... "Έρχονται μετά οι χιλιάδες φίλοι, οι χαμένοι, πεταγμένοι άπό όω κι 'άπό κετ, τσακισμένοι γιατί ήσαν πολύ περήφανοι, σακατεμένοι γιατί ήταν πολύ λεβέντες. Πού βρίσκονται τώρα;

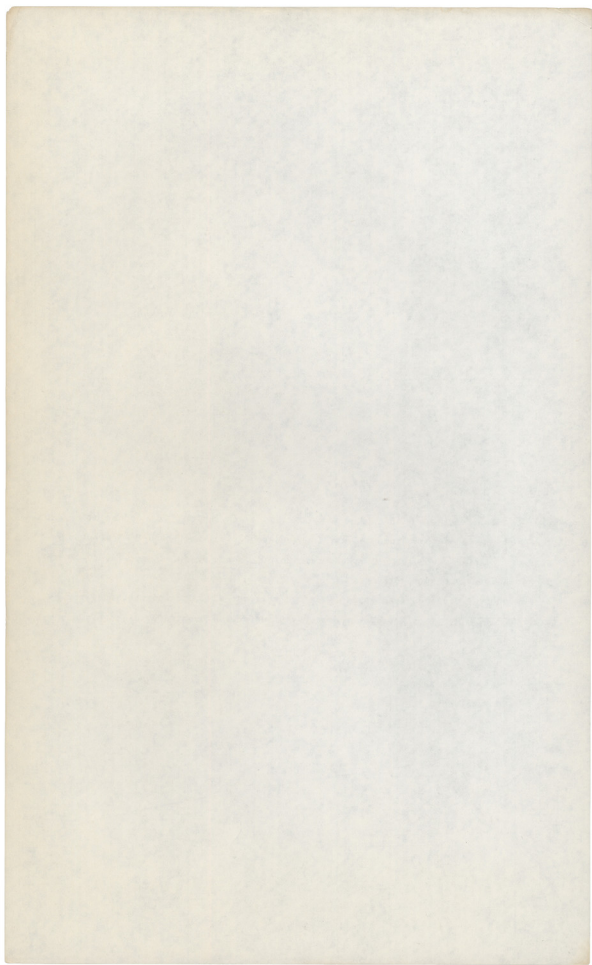
»... Έφρω, πώς πίσω άπό τώ κοινότητα πρόσωπο, κρύβεται τώ μυαλό που σπινθηρίζει. Κτώ άπό τώ ήρεμου και ήπλιους τρέπους παραμονεθεί, έσβεστη ή χαλύβδινη έλεση. Τους γνώρισα καλά τους χαμένους μου φίλους. "Όταν όμως τους συγκρίνω με τής όνδματα και τους τόπους που λάμπουν πάνω στο θαλό ούρανό της σύγχρονης 'Αθήνας, έθελά μου καγχιζώ. "Άλλοιμονο, ή άληθινή όδξα και όδναμη τού Έθους, έχει καταντήσει ένας πελώριος ύπόγειος ποταμός. Παραγγελιοφόδοι, όδσκαλοι, μικροπωλητες, άνεργοι, έπιστημονες, μικροπύλληλοι, γνωρίζουν έραγες πώς συνδέτες και καλλιτέχνη όμοιοί τους, τούς φωνάζουν μέσα στους τοίχους τής αΐθουσας τών συναυλιών;

»..... Αύτή είναι ~~_____~~ πράγματι ή άληθινή όδξα τού καλλιτέχνη. Όμως έν ένα βιβλίο ή ένα τραγούδι μπορούν να μπούν μέσα ~~_____~~ σε κάθε σπίτι, καλύβα ή σπηνή, ένα έργο συμφωνικό, γραμμένο γιά να παιχτεί άπό όω μουσικός, μέσα σε μία όδα, μία φόρα, μ' ένα μοναδικό κοινό, είναι καταδικασμένο άφου δεινοπαθήσει γιά λίγο άνάμεσα στις τυπωμένες γραμμές τής κριτικής, να σιγοσβήσει και να λησμονηθεί. Δε θα μείνει παρά μία συγκεκριμένη άνάμνηση τού προσεχτικού και καλοπροαίρετου άκροατή, ώς που να ξεχαστεί κι αύτή γιά ν' άπομείνουν τελικά οι ψυχρές νέτες πάνω στο ψυχρό χαρτί. ~~_____~~ Delete

»... Είναι όμως δυνατό μέσα σ' αυτό τώ λίγα, τώ πυκνά λεπτά, που πάνω τους πλέκονται και χωρούν με κλωστή άπό ήχους, ήύλα σχήματα, ρυθμοί, όγκοι και χρωμάτα ήχητικά, ν' άνάψουμε μικρή πυρκαγιά, να γεννήσουμε μικρά θαύματα, μέσα σε καρδιές και σε σκέψεις, που έχει προετοιμάσει

— μία διαδικασία όνδλογη, μία ένίσταση παρόμοια με κείνη που ύπάρχει στο έργο;.....

»..... Έιγά-σιγά όμως άνσκάψω, πώς ή άληθινή όδξα τού καλλιτέχνη είναι έκείνη που τόν όδηγεί μέσα άπό τήν ίδία του τη ζωή-όταν ~~_____~~ -αύτή ή ζωή μέλιτα δέν είναι μόνο ή δική του, άλλό είναι ή ζωή τού τόπου του, τών γνωστών και άγνωστών του, τού καιριού του. "Άπό κετ και πέρα δίχως "ντροπή" κι άμφιβολίες σκέφτηκα πώς τώ πιο άπλό και φυσικό πράγμα γιά μένα είναι να "διηγηθώ" με τόν δικό μου μουσικό τρόπο, τής "ίστορτες", που είναι συνισμαμένες όλων τών "ίστοριών". Άληθής να ζοναζωντανήω τόν χαρακτήρα, τη γέυση, τώ κλίμα, και τήν άγωγή τους μέσα άπό τής χιλιάδες τούς συναισθηματικούς κυματισμούς και τής διακυμάνσεις που

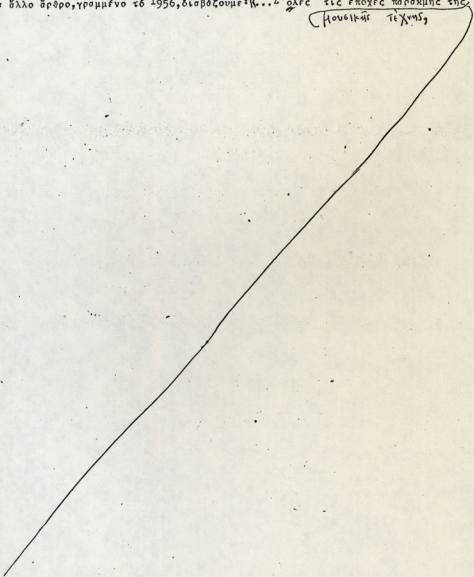
είναι το μουσικό έργο....."

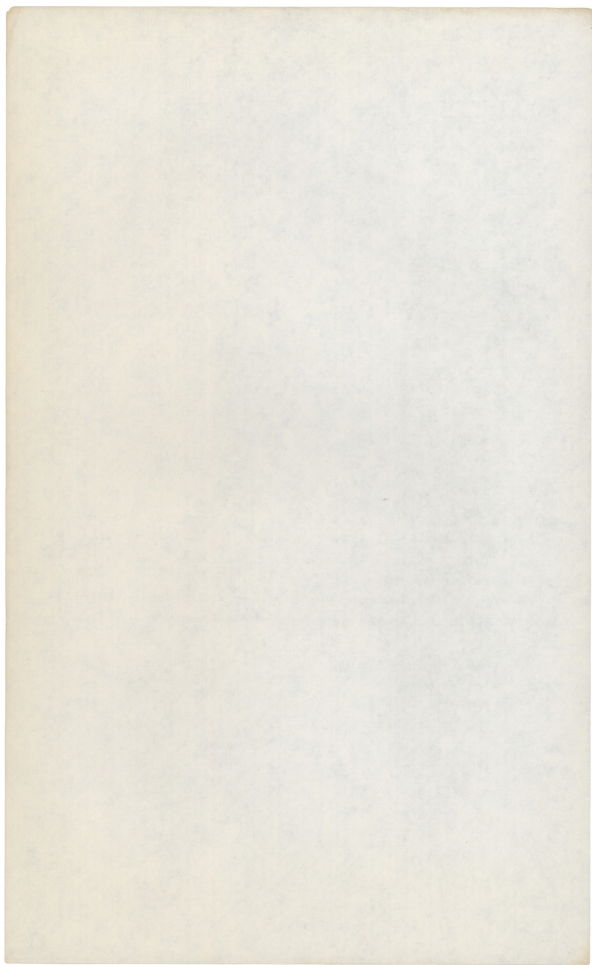
)... Πισανό να πρέπει να δώσουμε άκμα στον άκροστή τό (μύθο) του έργου, γιατί όσο και να τονίζουμε ότι η μουσική δεν εξηγείται και δεν αναλύεται σε σκέψεις λογικές, ο άκροστής θα προσπαθήσει να "εξηγήσει" λογικά αυτό που άκούει για πρώτη φορά..."

)... Η "Εξήγηση" αυτή θα πρέπει να ξεπερνά τα όρια ενός έργου. Θα πρέπει να καθορίζει την "φιλοσοφία" του καλλιτέχνη, δηλαδή τη σίτση του σε σχέση με τα προβλήματα της ζωής και της τέχνης. Πρέπει δηλαδή ν' άποφασίσει να πει καθαρά αυτό που σκεφτείται και να τοποθετηθεί έξω και με κίνδυνο να στενθεί τον κύκλο της έπιρροής του. Είναι βέβαιο, μετά, πως ον ήφιστη του περιέχει βιώσιμα στοιχεία, θα επεκτείνει την άκτινοβολία της σταθερά, και θα

έπιβραιώσει νέες κατακτήσεις και σε όλονα πλατόφο κοινά

Είνα άλλο έργο, γραμμένο το 1956, διαβάζουμε: Κ... Σ' όλη τις έποχες παρακμής της Μουσικής Τέχνης,

συναντήσαμε ~~σαν~~ τελευταίο στάδιο άποσύνδεσης τόν βιρτουοζισμό-~~βενετιμισμό~~. Σήμερα τό φαινόμενο αυτό παρουσιάζεται με πολύ μεγάλες άξιώσεις και ώς ένα σημετό έχει προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες. ^{Οδηγήσε όμως μοιράσα σ' ένα δολιξόδο, που δά μπορούσαμε νά τό άπόκαλέσουμε αυτοματισμό...} Άλλοτε ύπήρχε κατ' άρχήν ή μουσική που έρμηνευότανε άπό τόν εκτελεστή. Σήμερα ύπάρχει κατ' άρχήν ό 'Ερμηνευτής, που ~~έκφέλετ~~ τή μουσική.

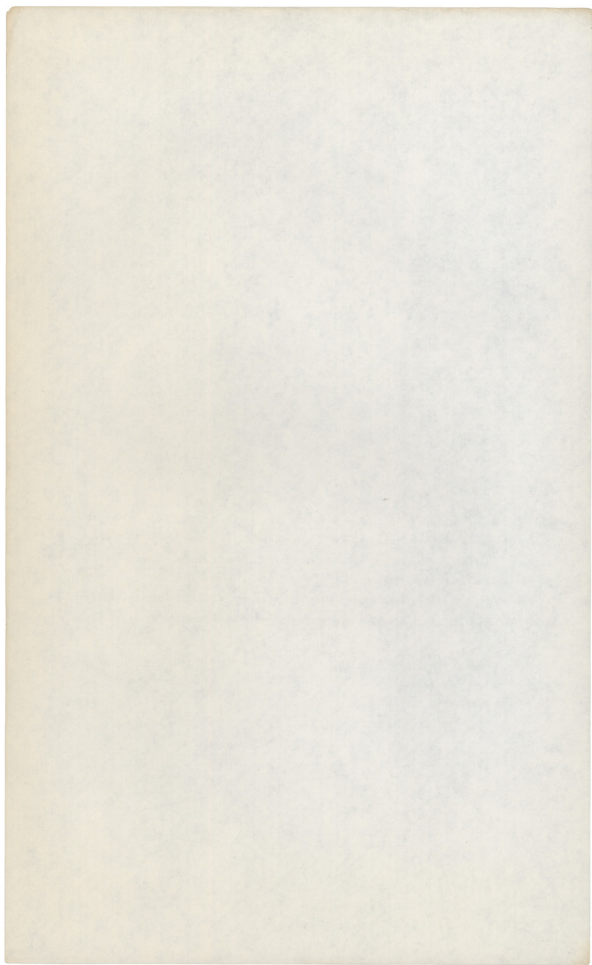
)). .Ο βενετισμός, είναι μία παραφύδα τού ήκράτου ύποκειμενισμού-τής άρρώστειας αυτής τού καιρού μας-ένα είδος έπιθετικού ναρκισσισμού, έξαρση τού προσώπου "ύπερβνω" και "έκτός της μέτρης". Σήμερα ό νέος καλλιτέχνης προετοιμάζεται συστηματικά γιά ένα είδος "μοναχικό" βίου, ^{ή εν αφήρτην ενω τέμνω νάσα τε υπερότητα των ούρων μαλακίων!}
~~Τό "όργανο" γίνεται φετίχισμο, γίνεται ό "άγριος θεός των δασών, που πρέπει ν' άπομυθήσει όλους τους χυμούς μέσα τώης γιά νά έλιλωθετ".~~ Ο βενετισμός, κατόντησε βιομηχανία και χιλιάδες ώότα σ' όλο τόν κόσμο παράγουν "κατά μέτρας" κουρδισμένες μηχανές, όλοφνα και τελειότερες, που όφείλουν με τή σεργά τους νά γίνουν φωτισμένες άφεςες και χρηματιστηριακές μετχές, με άξίες που άνεβοκατεβαίνουν όπως οί άξίες τού βραζιλιανού καφέ.

)). . . Πάει στό βενετισμό, έχει φυτρώσει ένα νέο λουλοδιδιόνομπισμό, επί βση είναι τό ίδιο φαινόμενο. Ο βενετισμός, έπληρώνεται σαν "λαϊκός" ύποκειμενισμός, μέσα κι άπευδύνατο στις μεγάλες μέτρας, ένω ό νομπισμός, αυτοπεριορίζεται, όπως είπαμε, έναντίον των πολλών, στό στενό άριστοκρατικό του κύκλο. Άλλη διαφορά ό βενετισμός έχει καταλάβει τόν έρμηνευτικό τομέα της μουσικής. Ο νομπισμός φιλοδοξεί νά κατακτήσει τόν δημιουργικό.

)). . . Ο ήχος μέσα στην όλη διαδικασία της μουσικής τέχνης ύπήρξε πάντοτε ένα μυσόν. Έξαιρετικά πολυτέμο έξ ήλλου. Στις ήμέρες μας κατόντησε σκοπός. Νά άμείψωσ-άμείψωσ ένα θεμελιακό γνώρισμα μέσα στό έργο των ούλτραμοντένων της έποχής μας. Ήχοι πρωτεύουποι, συνθετικοί και άποσυνθετικοί, ήχοι άπθανοί, μά ποιά είναι ή λερή φροντίδα μέσα όλοκληρης σχολής που αυτοτοποθετείται στην πρωτοπορία της σύγχρονης τέχνης. Τό πρόβλημα έν χρότους είναι πρό ότερ βαθ και θά ταν άσυγχάρητη έπιπολαιότητα έν τοποθετούσαμε όλους τους σύγχρονους πρωτοποριακούς συνθέτες μέσα στό ίδιο σκαοβλιτό νομπισμό. . . Είναι φανερό ότι έν γιά τους μέν τους έλικρινείς ό δωδεκαφθογγισμός παρασιάζεται σαν μία άναπόφευκτη άναγκαιότητα, γιά τους δ τους ανόμ είναι ή σανίδα σωτηρίας έν τώ μέσω της νυκτός.

)). . . Και νά ή έξηγησις ό νέος συνθέτης πλεγμαται στην άναζήτηση του γιά ένα νέο συστήμα. Και είναι τρομερό έν σκεφετεί κανείς πώς ή έποχή μας έφτασε στό σημετό νά ζητή άά κάθε συνθέτης νά γίνεται ό ίδιος κατ' άρχήν έξυρκτης ένος δικού του, πρωτότυπου, προσωπικού, όχι πιά ύφρου. Όχι χαρακτήρα και τρόπου, όχι συναίσθηματικού κόσμου, άλλό δικού του συστήματος. Άλλά αυτό είναι ένα βέρος, είναι μία μάτρα που έλαχε μέσα σ' όλη τήν ιστορία της μουσικής σε 3-4 έχωριστές μεγαλοφυέτες, όσες άκριβώς βρέθηκαν στό ιστορικό σταυροδρόμι άνάμεσα σε δύο διαφορετικές κόσμους, σε δύο διαφορετικές ιστορικές έποχες.

)). . . Σήμερα άκριβώς έχουμε φτάσει σ' ένα τέλειο δολιξόδο. Θαντασιώτε ένα πλατό κοτόμι που έ-

νάνει όττις κοίτες του τή ρεβμάτα όλης τής Δυτικής Μουσικής ('Ιταλική-Γαλλική και Γερμανική Μουσική) νά κατεβαίνει προχωρώντας όλοδύσια πρós τó μέλλον. Καί λαφινικά ένας χειμαρος (ή Ρωσική σχολή)-τά κατά τόπους φοκλιδρ-ή "έξωτική" μουσική). Η συνδύηση τών όδó ρευμάτων είναι συγκλονιστική. Η παραπέρα όμωί έξελίξη τόσο του ένός, όσο και του άλλου, συβίβεται μέσα σε μία όίνη χωρίς προηγουμένους! Τά νερά ένώνονται, όμως ή κοίτη έχει χαθεί...

Μέσα σ' αυτό τó κάπως άπλοϊκό σχήμα δίνεται μισόολή έστω εικόνα του σύγχρονου άδελφοδου τής μουσικής. Πρώτο θέμα αυτής τής κρίσης είναι ό ίδιος ό Έστρεβνίεσκυ, που ή πρώτη του περίοδος άνήκει άκριβώς σε ό σημετό τής βίαιης σύγκρουσης τών όδó κóσμων. Μιλώ, Χόνεγκερ, Μπέρτοκ, Προκόφιεφ, Χίντεμπετ και Σοστάκοβιτς κατέχονται άπό τήν ίδια άγωγή νάσιό καθένος τους χτυπά πότε έδω και πότε κεύ, άνοίγουν ^{δικούς} τους δρόμους, που άλλο τε είναι άσφυκτικά στενοί, και όν άφήνουν όση γιά άλλους και "άλλοτε γίνονται κάπως πλατότεροι. Κανένας άκόμα όν έχει βρεύ τήν πλατεία κοίτη." Άραγε όμως αυτό τó γιγάντιο ρόλο, ό αυτή τήν εύθύνη, είναι δυνατόν νά τήν έπωμισή μόνο ένας συνθέτης; Καί όν είναι παράλογο νά ζητήσε σήμερα άπό τούς έκατοντάδες σύγχρονους συνθέτες ένα χρέος που ή ιστορία όν τó γύρισε γιά πó, τó Νότσσερτ ^ή ότε άνω ^ή Μπέρτοκ;

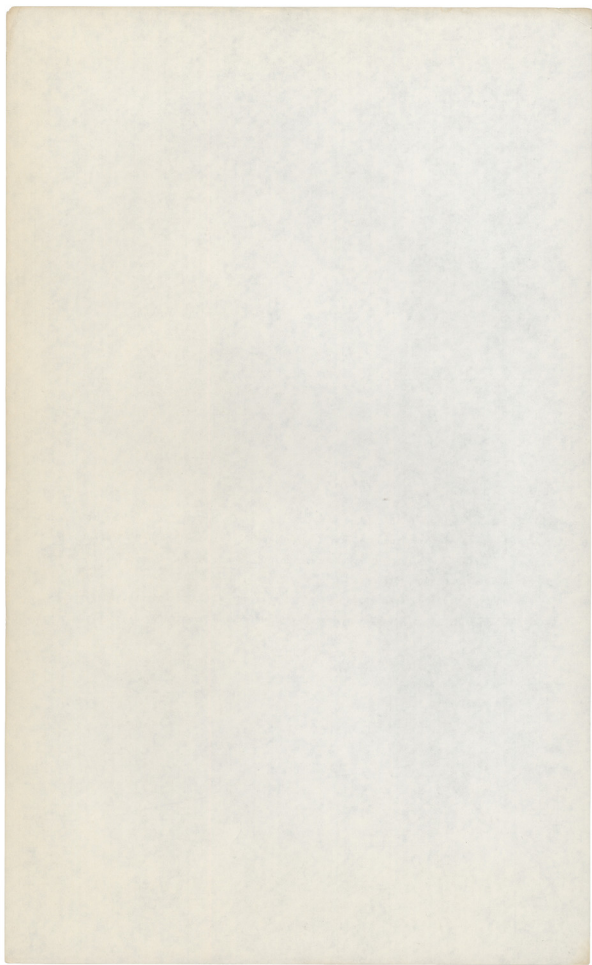
))... Καμιά άπάντηση σεό πάμπολλα βασανιστικά έρωτήματα όν λόνει τήν άγωνία του σύγχρονου συνθέτη-που είναι ή άγωνία τής σύγχρονης μουσικής-που όδ πρέπει νά εκλέξει άναγκαστικά άνάμεσα σε δύο δρόμους. Άπλοή έίτε τó δρόμο που του προσφέρει τó μοναδικό σύστημα του καιρού μας, ό δωδεκαφθογγισμός, έίτε τó δρόμο ^{αλλάς} όλοδύελα προσωπικής κατεβύθυνσης που όδ τόν έκρίνει όνοσι, όλομνάχο και χωρίς συμμάχους, σεή μέση ένός σίβρου όπου κάθε στιγμή όδ βρίσκει στήν άνάγκη νά ύψιστοσει τήν συντριπτική άνάμετρησή με τó κατ'έλοχόν έπικρατότερο ^έέτα της έποχής του".

(Η Όβεντετσιμς και ό άνομπισμός όδηγούν σεό θάνατο τής μουσικής"-Έπιθεώρηση Τέχνης, τόμος Δ' 1956, σελ. 208 κ. έ.)

Έτό έρώρο του "Μουσική και έδφος", γράφει άνάμεσα σε' άλλα: (... "Ας παρακολουθήσουμε τó δυαδισμό: Τέχνη και Τεχνική. Είναι τόσο όργανικό συνδεδεμένα αυτά τó στοιχεύα μέσα σε κάθε έργο τέχνης, ώστε είναι άδύνατο νά παραβλέψουμε τó δεύτερο δίχως νά έπηρεάσουμε τó πρώτο-και άντίστροφο."

)) "Όσο ή άρνηση τής κληρονομίας και τής παραπέρα έξελίξης τών μουσικών έδφών, όπως μες τή κληρονομία ή σύγχρονη δυτική μουσική τέχνη, μες όδηγεί κατ' άνάγκην σεή στασιμότητα τής μουσικής έπιστήμης (τεχνικής) μέσα σεή μουσική σύνθεση."

)) "Έτσι, στήν έποχή μας, ή πρόθεση λ. χ. τών σοβιετικών συνθετών νά κάνουν προοδευτική μουσική, είναι άνεύθετη άπό τó συγκεκριμένο άποτελέσματα που έχουμε μπροστά μας. Αυτό τó λάθος έξηγείται βασικά, άπό τόν διαχωρισμό που γίνεται στήν Σοβιετική Ένωση άνάμεσα στήν Τέχνη και στήν Έπιστήμη. Άπλοή έδν γιά τήν Έπιστήμη ή όση είναι ότι τó σοσιαλιστικό καθεύτω όφείλει νά πάρε και νά έτελλεί άπ' τó άνάτατό τους σημετό και πέρα, τς έπιστη-

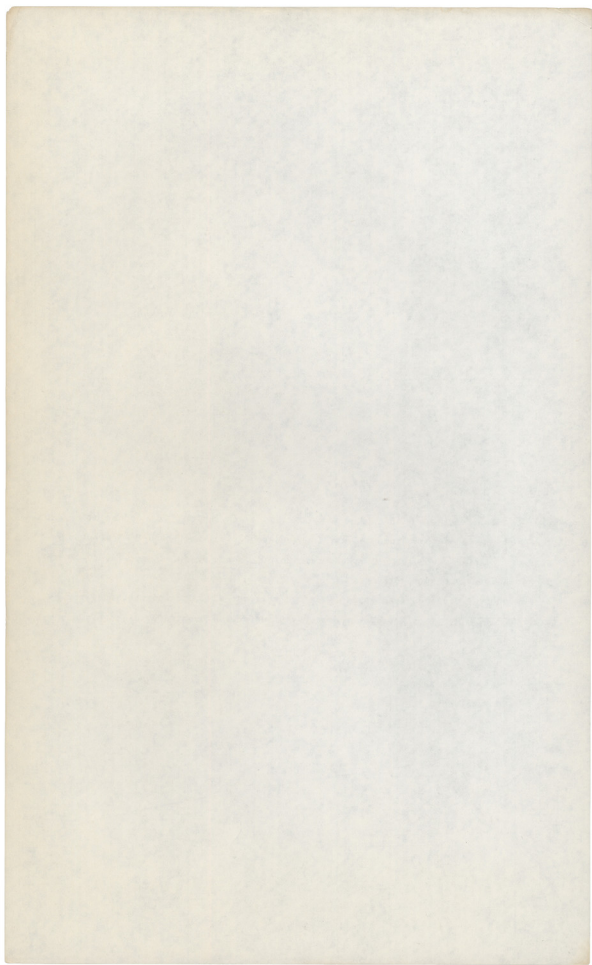
μονικες κατακτησεις του καπιταλισμου, στην Τεχνη δρνευται, την κληρονομια με το επικρισημα πως ~~σε~~ σε ο,τι θορα τες ιδεες ο σοσιαλισμος προηγεται. ΕΤοιμας ομως ποσο οργανικα ειναι συνδεμενες η ιδεα-τεχνη με την τεχνικη.

Μπράγματι, τα προβλήματα που τείνεται μέσα στο συγκεκριμενα σοβιετικα μουσικα έργα(η τουλάχιστο στην συντριπτικη τους πλειοψηφια) ειναι προβλήματα ως προς το πλεταστον ξεπερασμα σε σχση με την εξελικση και τες αναγκαιότητες της σύγχρονης σύνθεσης. Από την εποχη αυτή πρέπει να παραδεχτομε οτι πολλοι από τους "δυτικούς" συνθετες της εποχης μας είναι πολύ πιο μπροστά σε ο,τι θορα την επανδσταση μέσα στη μουσικη σύνθεση, από τους "επαναστάτες" συνθετες του σοσιαλιστικου κβου, κατά τον ίδιο τρόπο που οι Χδυνε και Νόταρε ξεπερασαν την επαναστατικη μουσικη ιδεα της εποχης τους.

) Η Μουσικη δεν απευθύνεται στο συγκεκριμενο, αλλά στο απορημενο. Δεν απευθύνεται στο ειδικό, αλλά στο γενικό. Δεν προκαλεί αντιδρασεις λογικες, αλλά συναισηματικες. "Οσοι ειδικα και λογικα δεν μπορεί να υπάρξει μελωδία ανθρωπινη και ορμονια απόλυτη, ρυθμο προδευτικος και ενορχηστρωση αντιδραστικη. Υπάρχει μόνο γνησιότητα και ποιότητα των εκφορατικων μψων. Υπάρχει καλό και κακή μουσικη. Η πρώτη είναι η προδευτικη, η ανθρωπινη μουσικη, απ' ουπου και οπως και εν προφραται. Η δευτερη κατ' ανάγκην η αντιπροδευτικη μουσικη, η συντηρητικη μουσικη, απ' ουπου και οπως και εν προφραται." (Άρθρο δημοσιευμενο στην "Κριτικη", τευχος 6, 1959, σελ. 246 κ. ε.).

Το πως τελικα οδηγήθηκε στον προσωπικό του δρομο, στη μουσικη, μπορούμε να το δουμε στο παρακάτω .....: ..... Τα προβλήματα μέσα στη σύγχρονη ..... σύνθεση έχουν πυκνωθεί, έχουν κυρίως δενυθεί. Κανεις δεν μπορεί να προβλεπει που θα οδηγήσουν τελικα όλες αυτές οι λυσσαλτες εξερευνησεις μαζί με τες αναπόφευκτες ακρότητες τους. Πολλοι πιστεύουν οτι το επόμενο στάδιο της μουσικης θα είναι η ηλεκτρονικη μουσικη. Είναι πολύ ..... πιθανόν. Προσωπικά πιστεω όχι, οτι ο καθοριστικός ρολος για την αξια και την άντοχη στο χρόνο ένδε έργου, παραμένει η μουσικη εμπνευση, οπως αποκαλύπτεται με την ιδιότητα του γνησιου ..... μουσικου να δημιουργεί την μουσικη σπερματογόνο ουσια, δηλαδή το μουσικό μοτίβο. Το μουσικό μοτίβο είναι ακριβώς ..... ένα σάμμα (οπως η "σύλληψη"), γιαιτι ένω μπορούμε να το ερευνησουμε, αναλύσουμε και εξηγήσουμε πως είναι δένυ νατο να το ..... αναπαράγουμε. Και αυτό ακριβώς νομίζω οτι στο βάθος επιδιώκει η πλεον δορυβάδης από ..... όλες τες όμοτες των νέων συνθετων, (με επικεφαλής τους Νπουλτε και Στοκχδουζεν) οπου έχει αύτησε και σε βαθος άνυπόφορο το ρολο της επιστημης και ιδιαιτερα των μαθηματικων μέσα στο έργα τους....

)... Προσωπικά είμαι ιδιαιτερα εύτυχης, που είμαι "Ελληνας". Δεν το λέω αυτό συναισθηματικά αλλά λογικα-ρασιαστικά. Γιατι η "Ελλδα μου προσφέρει ειπε μια ..... δυνατή βάση, όπου μπορώ να σταθώ στο πόδιο μου και όχι να προχωρήσω, ένω βλεπω σφωες γύρω μου, στην Ευρώπη πολλους νέους να παράπλουν και να διατάζουν, γιαιτι τους λείπει ακριβώς μια τέτια βάση. Είναι "ειπε", γιαιτι πρώτον η "Ελλδα είναι ένος ιδιαιτερος κόσμος (τόσο πολιος όσο κι

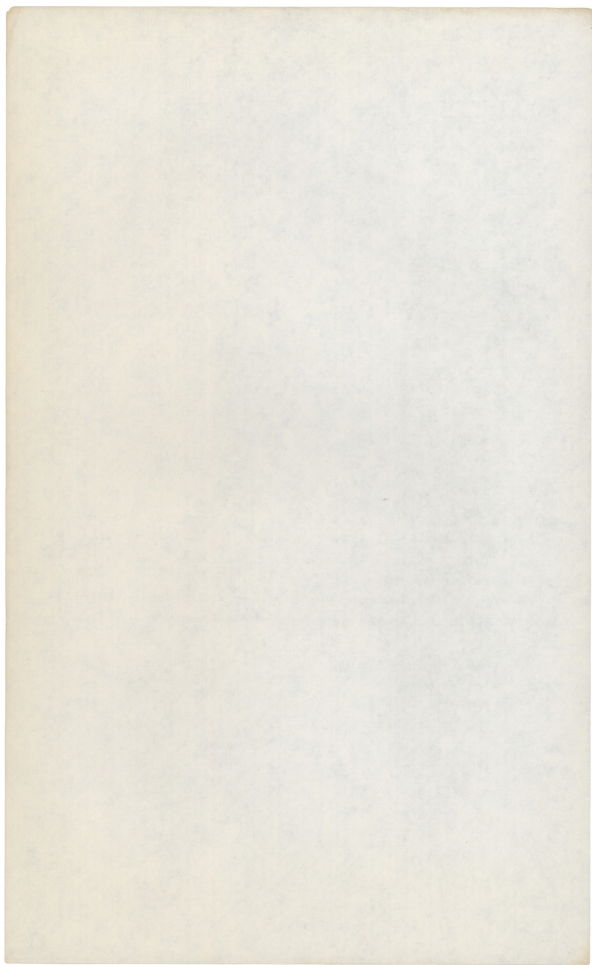
98

ἀνεξεργήτου) πλοσίος, δυνατός, χυμώδης. Αὕτη εἶναι ἡ ἔδρα τῆς Ἑλλάδος, ἡ μοῖρα της, τὸ μο-
τήριό της, ἡ ἀντοχή της. Δεύτερο, σὲν τοῖς μου διαπιστώω, ὅτι ἡ μουσικὴ μας κληρονομιά, ἡ
μουσικὴ γλῶσσα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ λαὸς μας ἀνέμισε στοὺς αἰῶνες, γιὰ νὰ [redacted] ἔκ-
φραστεῖ, λήμῃ σὲν διαμένει ἀνέμισε στὴς μουσικὰς γλώσσας τῶν ἄλλων λαῶν.

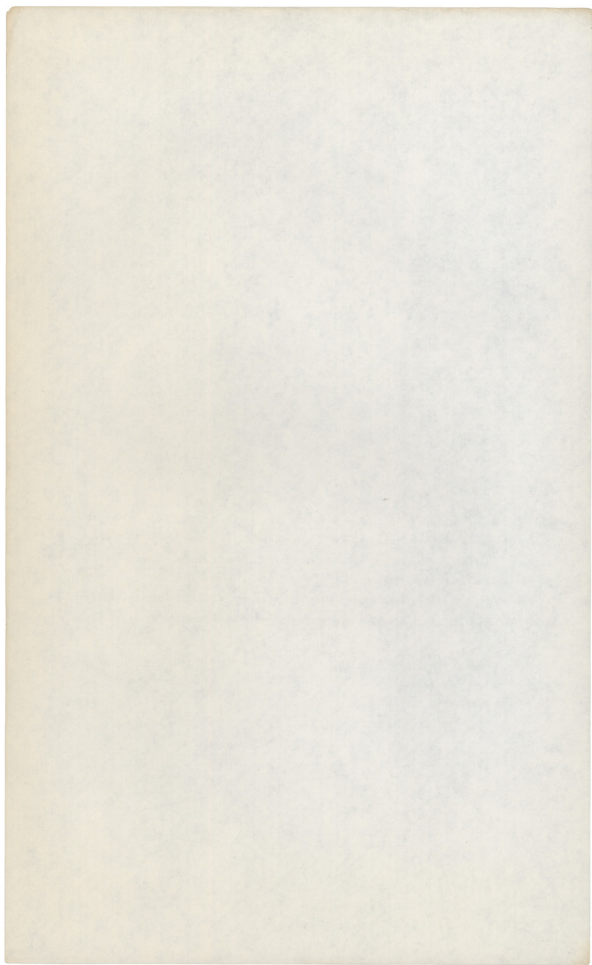
Μουσικὰ σήμερα τὸ νὰ γράφω, ὅπως θάλα νὰ πιστεύω ὅτι γράφω, ἑλληνικὴ μουσικὴ, ὅσον εἶναι
πρόβλημα συρραφῆς τῆς μῆς μετὰ τὴν ἑλλή δημοτικοφώνων μελωδιῶν. Ἀντίθετα προσπαθῶ νὰ
ὁδηγηθῶ στὴν οὐσία, στὴ δομὴ, σὲν ἀπόσταγμα αὐτοῦ τοῦ ἕλικου. Ἄδ ἄγγιξω τὸ "χαρακτήρα" του
καὶ νὰ τὸν πλέω μ' ἕναν τρόπο, ποὺ προσπαθῶ, ὅσο γίνεται, νὰ τὸν κῆμι πῶ προσωπικῶς (Ἐν-
νέτευξη σὲ "Ἠφα", 20 αὐγούστου 1959).

[redacted] αἰθὴν συνέτευξη σὲ "Ταχυδρόμο", σὲν Ἰούλιου τοῦ 1960: [redacted]

[redacted] ἀναλύνοντας τὸ ρόλο τῆς μουσικοκριτικῆς, ἀναλύει τὴν ἀντιμετώπιση
ὅτι ὁ μέσο ἀκροατῆς δὲν ἀκούει μουσικὴ μὲ τ' αὐτιὰ του, ἀλλὰ μὲ τὴν φωνή του. Ἄς πῶ-
ρουμε π.χ. τὴν περίπτωση Γκερσοῦν, πρὶν καὶ μετὰ τὸ γνωστὸ φίλμ τοῦ Ἑδλυγουντ. Αὕτη ἡ
"φιλολογία" γάρω ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ συνθέτη καὶ τὴς περιστάσεις ποὺ γράφτηκε ἡ τῶδε σύν-
θεσή του, ἐξοικειώνουν τὸ μέσο ἀκροατῆ, τὸν φέρνουν πῶ κοντὰ σὲν συνθέτη, ποὺ τῶρα τὸν
"καταλαβαίνει" εὐκολώτερα. (Αὐτὸ τὸ ρῆμα ἀλήθεια, τὸ "καταλαβαίνω" ἔχει κῆνι πῶ πολὺ
κακὸ σὲν μουσικὴ ἀπ' ὅλους τοὺς μουσικοκριτικούς μαζεύμους! Ἐυχὰ σοῦ λένε γιὰ ἕνα ἔρ-
γο: "Ἄρασε, μὲ συγκινεῖ, μὲ συνεπαίρνει—ὅμως δὲν τὸ καταλαβαίνω"...). Τὶ αὐτὸ μῆς εἶναι
ἀπαραίτητοι νῆσι μουσικοκριτικοί=μουσικολόγοι, ποὺ θὰ προσπαθήσουν νὰ φέρουν μὲ τὸ γραφτὶ
τους τὴ νῆσι μουσικὴ καὶ τὴν κινουμένη ἐρμηνεία κοντὰ στοὺς ἀκροατῆς. Ἄδ δημιουργήσουν
—ὅπως οἱ συνθέτρες τοὺς σὲν Ἑυρώπη—τὴν ἀπαραίτητη "μυθολογία" γάρω ἀπὸ [redacted] πρόσωπα καὶ

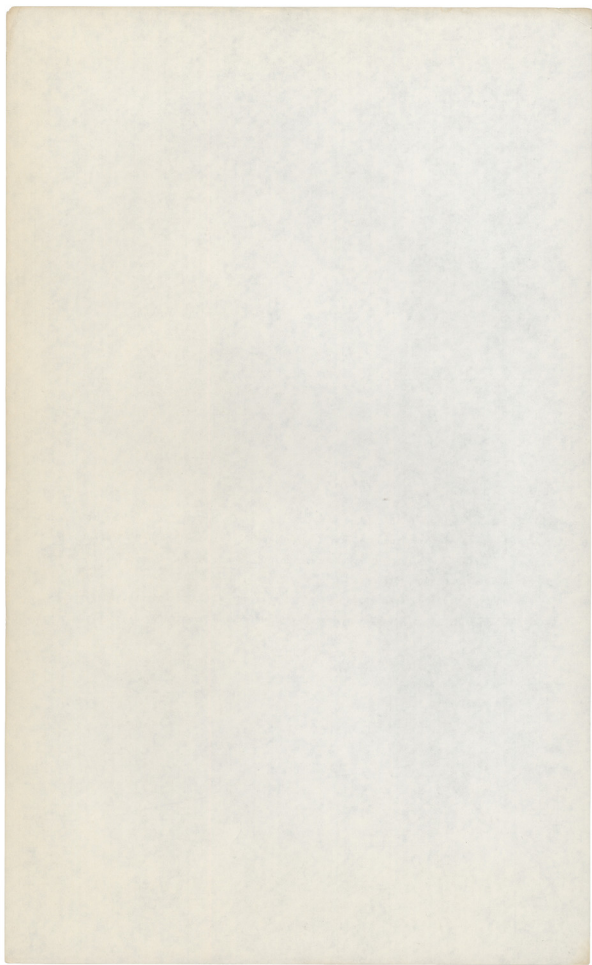

50

να αποκηρύξω κάτι με τον ίδιο φανατισμό, με τον όποιο σήμερα το υποστηρίζω.

Δεν ντρέπομαι καθόλου που όμολογώ ούτως μου τις αντινομίες, τις αντιφάσεις, γιατί ξέρω ότι κάθε στιγμή προσπαθώ με σκέψη τολμηρή, τίμια και άπαλλαγμένη από κομπλιέ, προκαταλήψεις και δογματισμούς να προχωρήσω στην ούσα των πραγμάτων. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει καθόλου ότι έχω πάντα δίκιο. Ίσως "αλλο....".

Εδώ σταματήσε την περιήγηση στο βιβλίο "Τις την Ελληνική Μουσική". Ένα σωρό ἔρρα ἔμειναν ἀτέλεστα. Ήρρικὰ ἀπ' αὐτὰ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα, ὅπως ἐκεῖνα γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς μουσικῆς στὴν ἀρχαία τραγωδία. Τυρζόντας στὴν ἱστορία μας θὰ δοῦμε τὸ Νίκη νὰ μὴν πολυαναφέρεται πρὸς αὐτὰ τὰ προβλήματα, πρὸς μόνον νὰ δημιουργεῖ, νὰ δημιουργεῖ ἁσταμότητα. Δὲν σταματᾷ νὰ μιλάει, νὰ ἐπιτίθεται, νὰ προτείνει, ἀλλὰ τώρα πρὸς ἄλλο ἐπέπεδο, στὴν ἀρχὴ θολὰ, μετὰ ὀλοκράσια τὸ πολιτικὸ.

ΕΝΑ-ΕΝΑ- ΤΕΣΣΕΡΑ !

6

Η τὸ ἀπὸ ἑνα τέτιο 1961, τὸ δὲ τὸν τὸ 1962; Μὲς χρονιὰ-τὸς τοκο. ~~_____~~

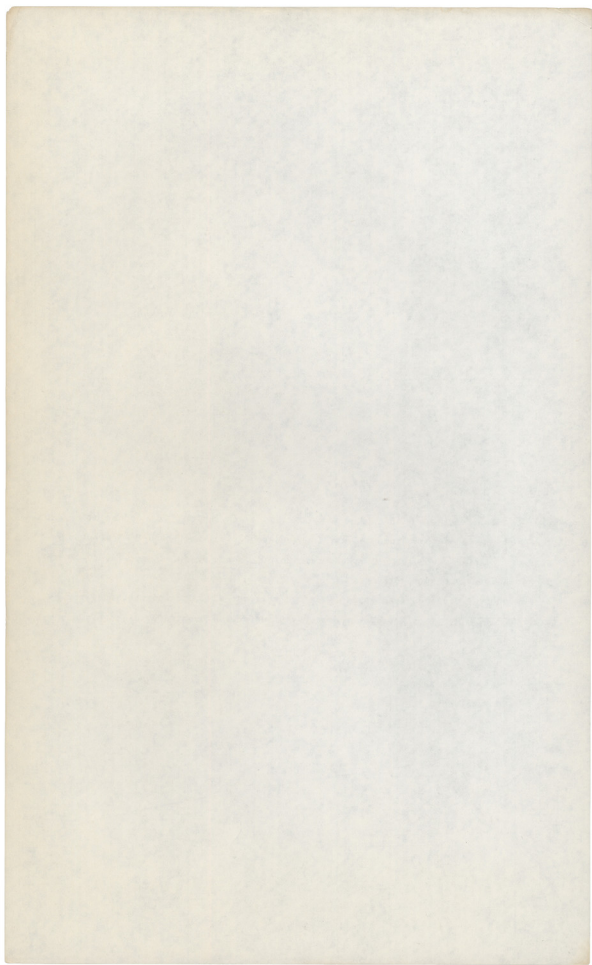
Οἱ Ἕλληνες, ποὺ ποτὶ δὲν διδύχτηκαν ἀπὸ τὴν πῆτρα, κοίταζον καὶ πάλι μ' ἀνοιχτὸ τὸ σῶμα ὅλα τοῦτα τ' ἄγρια θηρία, ποὺ ξεγύθησαν ἀπὸ τὰ κλουβιά τους, νὰ τοὺς κατασπαράξουν. Καὶ τὸ δὲν ἔγινε μῆσα σ' αὐτὴ τῆ χρονιὰ; Πιργητικοὶ γόμοι, τέτιοι ποὺ δὲν ἔγιναν οὔτε ἐπὶ Μαρί-σας Ἀντουανέτας! Ἐλληλοθηρία ἕναντρον τῆς κυβέρνησης, μὲ ἐπιχειρηματικὴ πρῶην πρωθυπουργοὺς καὶ δευτέρους ~~_____~~ βουλευτές! Ἐπιθέσεις τῆς ἀστυνομίας, ποὺ δὲ τὲς παρασημοφοροῦσε ὁ Φράνκο. Κατωμένες ἐξεγέρσεις ἀγροτῶν, ποὺ λῆς καὶ ξεπετάχτηκαν ἀπὸ κεντρικιστικὰς σελίδες βιβλίων. Ρεμβολές καὶ σκάνδαλα, ποὺ τὸ ζήλησαν οἱ δικτάτορες-ἀπατεῶνες τῆς Ἀστυνικῆς Ἀμερικῆς. Κι ἄλλα πολλὰ.

Μοῦ μὲ τὸ 1962 ἤρθε κι ὁ Νίκης Ἰανὴ σὲν Ἑλλάδα. Τίποτα δὲν μποροῦσε πιά νὰ τὸν κρατήσῃ μακριά, οὔτε οἱ ἴδιε του οἱ συναισθηματικὲς ἐκρήξεις. Ἡδὴ ἡ νεολαία, κυρίως οἱ φοιτητὲς εἶχαν ἀρχίσει μὲ μὲγθλη κομπῆνια διαμαρτυρίας γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ του ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο. Χιλιάδες ὑπογράφε συγκεντρωθόντουσαν κἀκε ἑκάθε κῶτω ἀπὸ μὲς σχετικὴ ἔκκληση-διαμαρτυρία. Ἰδρῶθηκε ὁ Ἑλλόλογος Φίλων Μουσικῆς Νίκης Θεοδωράκη, ἑκατόδες γράμματα ἔφταναν στὸ Παρίσι. Ἀποστολὲς φοιτητῶν, νέοι ἐργάτες. Ὁ Νίκης βρήκε σ' αὐτὰ τῆ «δικαιολογία» νὰ γυρίσει πῶς τὸ συντομώτερο. Ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ Ἐννῆρα ἔφτανε στ' ἀεροδρόμιο τοῦ Ἑλληνικοῦ, ὅπου τὸν περιέμεναν οἱ δημοσιογράφοι καὶ ἀρχετοὶ νέοι.

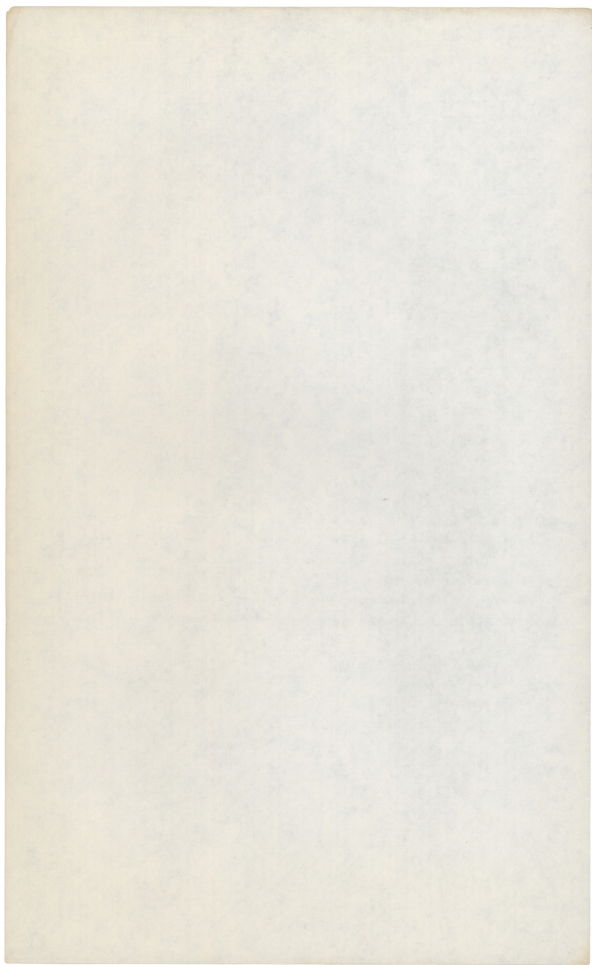
Ἡ δὲν ὑπάρχει, οὔτε πρόκειται νὰ ὑπάρξει (ἐφ' ὅσον αὐτὸ ἐξετάσει ἀπὸ τῆ ἀληθείᾳ μου οὐσιαστικὴ ἀπομάκρυνσή μου ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ Παρίσι, ~~_____~~ γιὰ τὴν ὥρα, εἶναι γιὰ μένα ἐργαστήριο καὶ ἐξορμητήριο. Ἡ ἀπομόνωση, ποὺ μοῦ χαρίζε, μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐργάζομαι ἔντονα κ δημιουργικά. Οἱ ἐπαφές ποὺ μοῦ δημιουργεῖ μὲ ἀνεξαρτοποιοῦν οικονομικά καὶ μοῦ δίνουν τὸ καλλιτεχνικὸ κύρος μὲ τὲς ἐκτελέσεις καὶ ἐκδόσεις ἔργων μου στὸ ἔξωτικὸν, ποὺ μὲ ἔλυθ-θερώνει ψυχικά-συναισθηματικά καὶ σημειώνει συγκριτικὰ τῆ δημιουργικῆ μου πορεία, ὥστε ὁ κύκλος τῆς ἀνεξαρτησίας μου νὰ παραμένει ἀπὸ κἀκε ἑκάθε ἔποψη καὶ σὲ κἀκε πρὸς τὴν ὁλοκληρωμένον).

Βομβαρδισμοὶ ἀπὸ ἐρωτήσεις. ~~_____~~

- (Ἡδὲ συνεχίσατε τὴν προσπάθειά σας στὴ λαϊκὴ μουσικῆ; ... ~~_____~~)
- (Ἡδὲ βλέπετε στὸ ἄμεσο μέλλον τὴν ἐφαρμογὴ τῶν σχεδίων σας στὸν ἑλληνικὸ καλλιτεχνικὸ χῶρον); ...
- (Καὶ ~~_____~~ βέβαια δὲ συνεχίσατε. Μόνο ποὺ δὲν μπορὸ νὰ ὑπολογίζω πάντα στὴν πρακτικὴ συμπεράσταση τῶν φέτων μου. Ἐγίνε, μὲ ἐξαιρετικὰ κῶποια κακὴ κερδοσοφία ἀδιαφορίας, ὅλ' αὐτὰ ἐν πῶσῃ περιπτώσει δὲ βέ βοηθοῦν παρὰ νὰ ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὲς αὐταπάτες μου: Ἄν ὑπάρχουν οἱ ἀνδλογοὶ ὁμόδες καὶ τὸ ~~_____~~ ὄτομα ποὺ νὰ στελεχῶνουν κῶπως καὶ νὰ ~~_____~~ στήριζον ἀποτέλε-

(53)Ⓟ

Τετάρτη, 11 'Απριλίου! 'Ο Νίκης με τόν Ζόλ Ντοσσόν κατέβησαν τήν Πανεπιστήμιου. Ήταν μεσημέρι, άκριβώς 12 ή ώρα. Ένα βρονερό σύνθημα δόνησε τήν άτμόσφαιρα! "Ένα-ένα-τσσερα! Τά Προβλάστα του Πανεπιστημιου ήσαν γεμάτα φοιτητές. Τριγύρω οί δρόμοι γεμάτοι από άστυφύλακες, καμινάκια, πυροσβεστικές άντλίες, άσύρματα, περιπολικά.

- Ένα-ένα-τσσερα!

*Άρθρο 114 του Συντάγματος 1952: "Η τήρηση του παρόντος Συντάγματος άφαιρούται είν τόν ποταπισμόν των Έλλήνων".

*Όλα ήσαν έτοιμα γιά τή μάχη. Πότε οί δυό τους βρέθηκαν στα Προβλάστα,

βόυτε κατάλαβαν. Τους έπαιρναν φωτογραφίες οί φωτογράφοι, τους χειροκροτούσαν οί φοιτητές.

*'Ο Νίκης όμως άδεν τό ήθελε αυτό. Πήγαινε νά μπει μπροστά, πρώτος κεί τόπος πρ-τάς. Όπως στο κείμενο συλλογισμα τών 1946. Τά Έλλαζι από τότε; Τίποτα, μόνο πού ήρσαν δεκαπέντε χρόνια.

- Ένα-ένα-τσσερα!

Πρώτα σποραδικά, από μεμονωμένες φωνές, μετά όλο κι από περισσότερους και πάλι τό ίδιο. Νιό Εσπνική βροχή. Πρώτα δεκα φιχδάτες, μισό λεφτό νεροποστή και πάλι τό ίδιο. Οί λόχοι των άστυφύλακων, όρμησαν μέσα στό χώρο του Πανεπιστημιου. Τά γκλόμπς, οί γροθιές, οί κλωτσιές, τό τζούντο, έδειναν κι έπαιρναν.

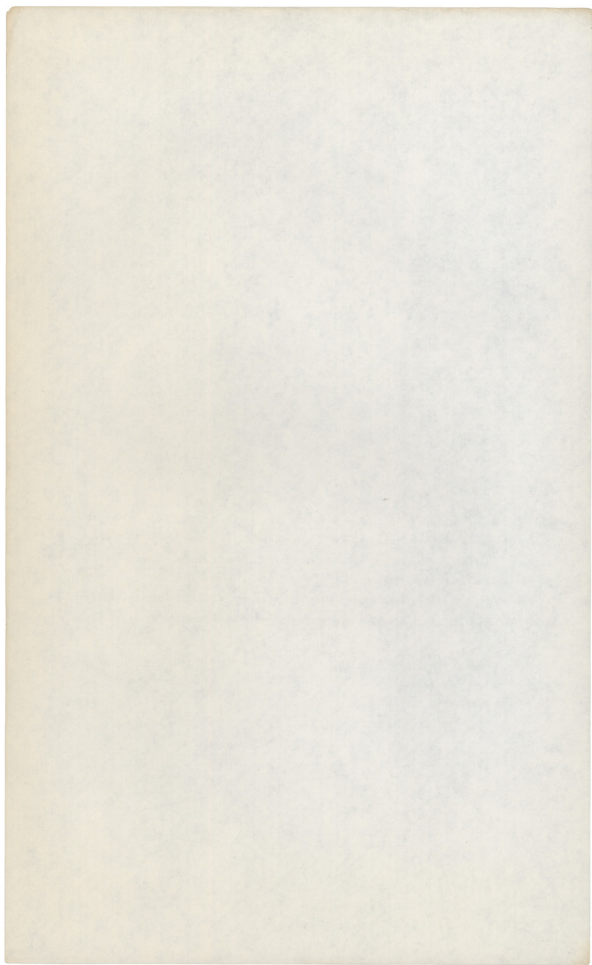
Τό σύνθημα άπλώνθη άν, σέ νά 'σπασε ένα φράγμα, όλοφνα και σε περισσότερους δρόμους. Οί διαλαωτές άνβηκαν από τήν όδδ Άκαδημίας στη Βουλή. Τά παρόντα του Πολιτικού γραφείου του πρωθυπουργού. Έκλεισαν με βρόντο. Οί νεοί κατέβηκαν μέχρι τόν Άγνωστο Τροτωτή κι από κει από τή Σταδίου, γύρισαν ξανά στό Πανεπιστήμιο. *'Ο κόσμος χειροκροτεί δειλά.

- Ένα-ένα-τσσερα!

Οί βουλευτές έτοιμάζουν τίς όμιλλές τους γιά τό βράδι. Διορθώνουν τό κόμμα, τίς τελετές.

*'Ο κόσμος πού χειροκροτεί δειλά, έτοιμάζεται νά διαδηλώσει κι αύτος. Άύριο, σ' ένα μήνα, κάπ τε. Τώρα κί ούι πηρνάει ή έμπροσθοφυλακή. Οί άστυφύλακες χτυπάνε, τους πολλέες πού περιμένουν τό λεωφορέτο στη στάση, τίς γριές, όποιον νά 'ναι. Κρύβουν τους έπαναστάτες, πσω από τίς πλάτες τους ίσως! Τού ένός. Τά μάτια έδειξαν παραξενημένα, ένας άλλος σατανάτης τόλησε νά φωνάξει "ο Ίσχος! Πού είναι; Πήγει στό λεωφορέτο. Νά σταματήσει τό λεωφορέτο. Ήαυρτίστε του όλους. κ. άρχιφύλακα, ποθός είναι; χτυπέστε τους όλους, νά μάθει αύτός ό κύριος

"Δεν άνήκαμ,

SA 77

τι δὲ περὶ "αἴσχος".

Τριάντα σοβαρὰ τραυματισμένοι, σὲ νοσοκομεία, κι ἑκατὸ ἑλαφρότερα.

Ἐργατῶν, δικαστικοὶ ἀντιπρόσωποι σὲ ἐκλογὲς τοῦ Ὀκτώβρη, κατ'ἀγγέλλαν τὸ ἀποτελεσμα-
τα σὴν νῦσα. Εἶναι κομμουνιστῆς;

Γ. Παπανδρῆου: Ἡ ἀισθάνομαι ντροπὴ γιὰ ὅσα ἔκουσα, παρ' ὅτι τὰ ἔγνώριζα, καὶ διερωτῶμαι, πῶς εἶ-
ναι δυνατόν ὅλα αὐτὰ νὰ μὴν προκαλέσουν τὴν ἐξέγερσιν τῶν Ἑλλήνων. Ἀπεδέχθη ἡ ὑπερὶς
σχέδου. Κατὰ τὴ νύκτα τοῦ Ἐφρῶτου, πρὶν εἰς ἐκλογὲς, ἔγινον μεγάλα στρατιωτικὰ ἐπιχειρή-
σεις. Ἀπὸ ὑπῆρξε τὸ νῦημα τῆς καταργήσεως τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς δικτατορίας.
Αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις ἔγινον ὄργανον τῆς φασίρας καὶ στραγγαλιστῶν τῆς ἐξέλιξεως τοῦ λαοῦ.
Εἶναι κομμουνιστῆς ὁ Γ. Παπανδρῆου;

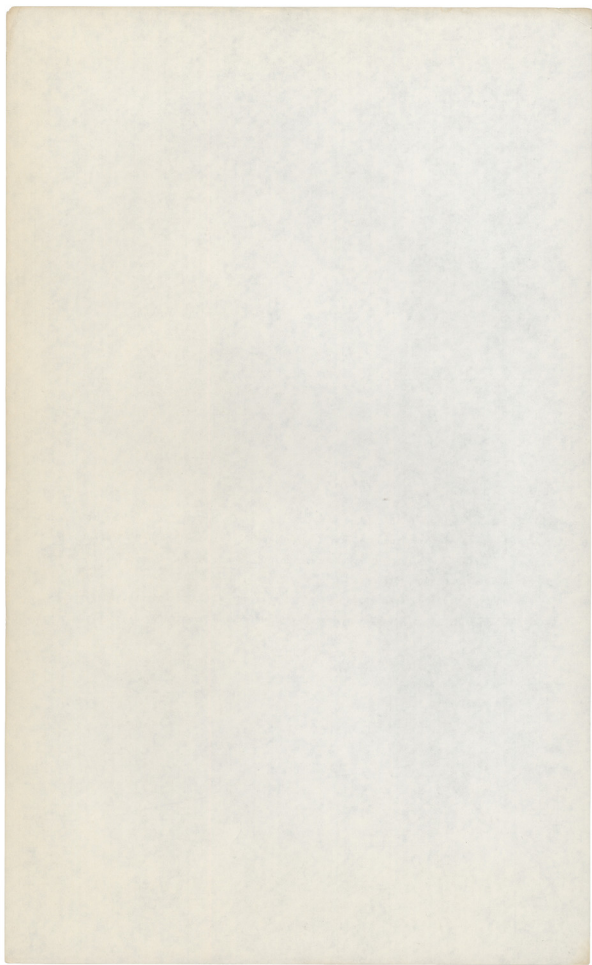
Μὲ δὲ θυμώσατε; Εἶναι ὁ μέγας κλόουν, ὁ ἐπαγγελματίας τοχυδακτυλογράφος, ποὺ πήρε τὸ 1944
τὴν ἐξουσία μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν κομμουνιστῶν, λέει κι ἦταν κανένα κόκκινο μπολσέκι. Ποῦ τὸ-
ἔσωσε αὐτὸ τὸ μαλῶκι; Τὲ φωνάζει τώρα;

-Ἔνα-ἔνα-ἔσσερα!

Οἱ συγκρούσεις συνεχίστηκαν μέχρι ὀργῆς, τὸ μεσημέρι. Ὁ Μίκης ἔτρεξε πάνω, κάτω. Ἐπρὸς τὸ
πόδιον τοῦ σὺρῆκε μὲ κοπέλλα, ἔβγαλε τραυματισμὸν σὲ κεφάλι. Ὁ θύτης της, μὲ τὸ καπέλο
σὲ χεῖρ-γιὰ νὰ τρέχει πρὸ ἔνταξ, κυνηγοῦσε τώρα ἕνα ἄλλον ἀπομονωμένο φοιτητῆ. Ὁ Μίκης
στυμμένησε ἕνα ταῖσι. Ἐβόλε μέσα τὴν κοπέλλα καὶ ~~ὠκνῶς~~ ἔβουδθηκεν σὲ σταθμὸν Ἀ' βοηθητῶν. Ἐτα-
μάτησε νὰ σκέφτεται ὅ, τιδήποτε ἄλλο κι ~~ὠκνῶς~~ εἶπε στὸν ὀδηγὸν, νὰ κάνει ὅσο πρὸ γρήγορα μπο-
ρεῖ...

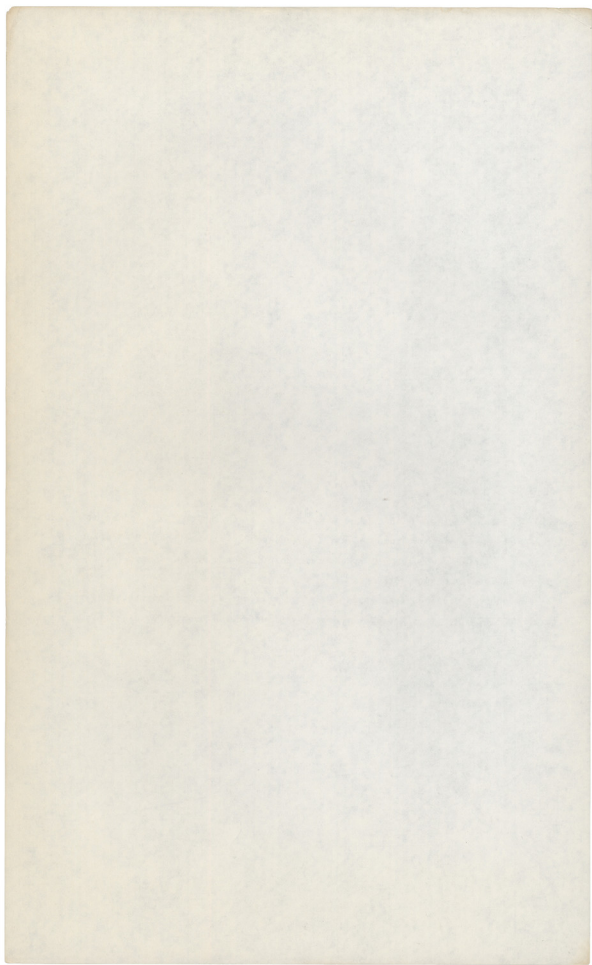
... ἔπειτα μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε τὴν σκέψιν γιὰ λογαριασμὸν τοῦ. Πρὸς ἀκρίβειαν σὲ τίτλος
τοῦ κῆρυξ τοῦ 1946. Οἱ ἀργανώσεις ΕΑΜ καὶ ΕΠΟΝ δὲν ἔχουν ἀκόμα διαλυθῆ. Ἔνα γιθάντιο συλ-
λαθητήριο καταβάνει ἀπὸ τὴν Πλατετὰ Συντάγματος σὲ τὴν Πλατετὰ Ὀμονοίας, σὲ κέντρο τῆς
Ἀθήνας, περνώντας μπροστὰ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἄς παραχωρήσουμε τὴν περιγραφή σὲ δημοσιο-
γράφον ΚΑΤΙΑ Δ. ΚΑΥΡΟΥ: "... Οἱ διαδηλωτῆς τραγυνοῦσαν ἔβηον τ-

τραγοῦδι τῆς ἐπανδστάσης τοῦ 1821, ~~ἔβηον~~ ἔβηον τῶν Τούρκων, ποὺ λέει πῶς τὸ φῶρον
δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει σὲ στερίδι καὶ τὸ λουλοῦδι σὲ τὴν ἀμμουδιᾷ καὶ πῶς οἱ Ἕλληνες δὲν μπο-
ροῦν νὰ ζήσουν χωρὶς τὴ λευτερίδι. Οἱ πρῶτοι, ποὺ ἔχουν φέσει σὲ τὴν Ὀμόνοια κάνουν ἕνα με-
γάλο κύκλο τριγύρω σὲ τὴν πλατετὰ καὶ ἀρχίζουν νὰ χορεύουν τὸν καλαμιστιόνον. Ἐτεῖς πόλις, ὅταν
γίνονται γιορτές, ὁ πρῶτος τοῦ χοροῦ, ἕκτενος, ποὺ ὀδηγεῖ τοὺς ἄλλους, ὁ κορυφαίος, εἶναι ὁ
πρὸ πλοῦσιος ἢ ὁ πρὸ εὐγενής. Ἐτὰ χωρὶς εἶναι ὁ πρὸ ἄριστος. Ἐτὴν πλατετὰ τῆς Ὀμονοίας ὑπῆρ-
χε ἕνας μεγαλοπρεπής, μαλλιάρης γίγαντας καὶ αὐτός, ὁ Ἀγαπημένος ἀπ' αὐτοὺς, ἀπὸ τῆς γυνῆ-
της καὶ τὸ λαὸ ἦταν ἡθὴ ἔκουστος γιὰτὶ εἶχε γράψει γιὰ τὸ ναυτικὸ τῆς ἀντίστασης-ἔνα στο-
λο ἀπὸ κατῆκια, φοροκῆκα-τὸν ἔμνο τοῦ καπετῶν Ζαχαριῆκα ἦταν ὁ Μίκης. Ἡ μηχανοκίνητη ὄστου
νομα, κελὴν τὴ μέρα, ἔκανε μὲ ἐκατόμβη. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Μίκης ἀ' ἀγγέζει τὸ ἄνετο. Οἱ
φίλοι τοῦ ~~μδχολοφῶν~~ πολὺ γιὰ νὰ τὸν ἀνεκαλοῦσαν σὲ ὑπόγειον τοῦ δημοτικοῦ νοσο-
κομείου. Ἦταν βαρεῖς, εἶχε ἀνοιγμένο τὸ κρανίον καὶ ἔκανε δυὸ μῆνες σὲ κρεβάτι... "(Ἐπορ-
τῆς σὲ "LE NOUVEL OBSERVATEUR" καὶ σὲ "SETTE GIORNI").

Κε θέρρος οί τρανές καρδίε,
 δερ, πιδσαν τὸ στενὸ,
 φηλὸ ἢ σημαία ἀνέμιζε
 κι ἢ ἀντέρεισσα μπροστὸ.

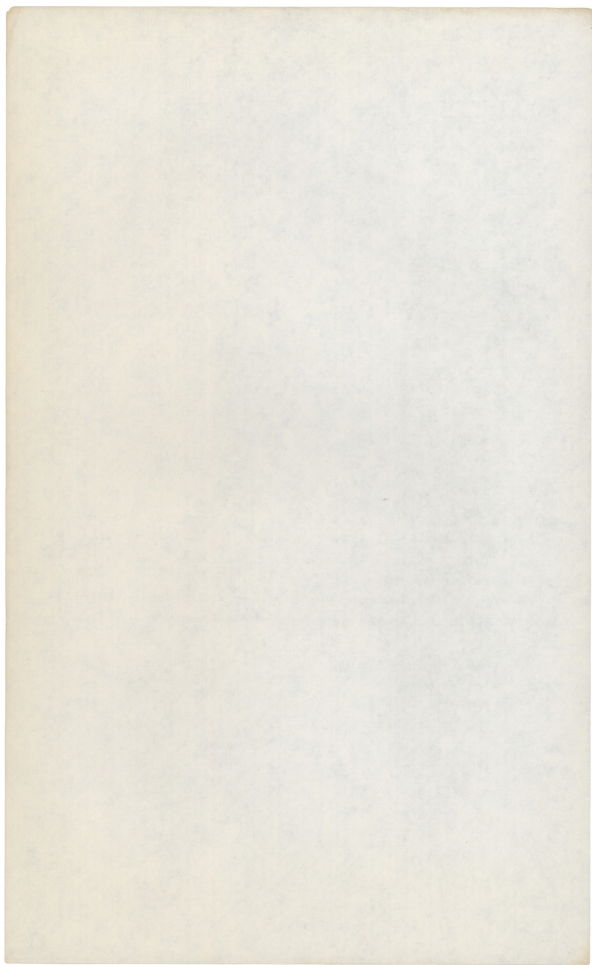
Δεκα χιλιάδες φτάσανε
 χακένιοι τακτικοί
 γιὰ νὰ σκοτώσουν τὰ παιδιὰ,
 μὲ μετάν ἔδεκε!

Κε πολυβόλο κι ἄρματα
 κανόνια τους σωρὸ,
 κανέναν τους δὲ γύρισε,
 δὲ φταῖμε μετς γι αὐτὸ . . .

Ὁ Μίκης ἔχοντας στὰ χέρια του αὐτὸ τὸ θαυμάσιο ὑλικὸ, τοὺς ἀπλοῦς, ἀνθρώπινους στίχους
 τοῦ Μπήν μπε Γώσε μὲ σειρὰ ἐκπληκτικὰ τραγοῦδια.

Ὁ ἔρωτας, ἡ ἀγωνία μπροστὸ στὸ θάνατο, οἱ ἀναμνήσεις ἀπὸ παλιὰς, ἔνδοξες μέρες τοῦ
 ἐθνικοσπελευθερωτικοῦ ἀγώνα ἔρχονται καὶ ἐανέρχονται, σὲν στοιχεῖα-ρεφραίν, μὲσα στὴν πο-
 ρεῖα τοῦ ἔργου. Καθὼς ἡ πικρὴ γέση τῆς ἤτας δίνει κάθε τόσο τὴ θέση τῆς ἐπὶ στὴν
 αἰσιοδοξία, ἔτσι καὶ ἡ μουσικὴ κλιμακώνεται ἀπὸ τὴν ἐλεγεία μέχρι τὴν μπιλλάντα γιὰ νὰ φτά-
 σαι στοὺς γνωστούς "εὐρωπαικοὺς" ρυθμοὺς ἐνδεῶς θριαμβικοῦ ἐμβατηρίου.

Ἡ κυβερνήση ἀπαγορεύει τὴν ἔκδοσιν τῶν τραγοῦδιῶν σὲ διόργανοις. Φουλιῶνται μόνο ἀπὸ χέρι
 ἢ χέρι, σὲ μαγνητοταινίες. Τραγοῦδεῖ ὁ ἴδιος ὁ Μίκης. Ἀπὸ αὐτὴ τῆς σειράς, δὲ βγαί-
 νει (τραγοῦδι-ερβόλο), ποὺ ^{θα κινᾶ} ~~ἔχει~~ τὸ γύρο τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὴν πόλιν μέχρι τὸ μι-
 κρότερο χωριδιὸ τῆς Γελασῆς (Παιδί).

7

Κεφάλαιο - Διαχείριμα.

57

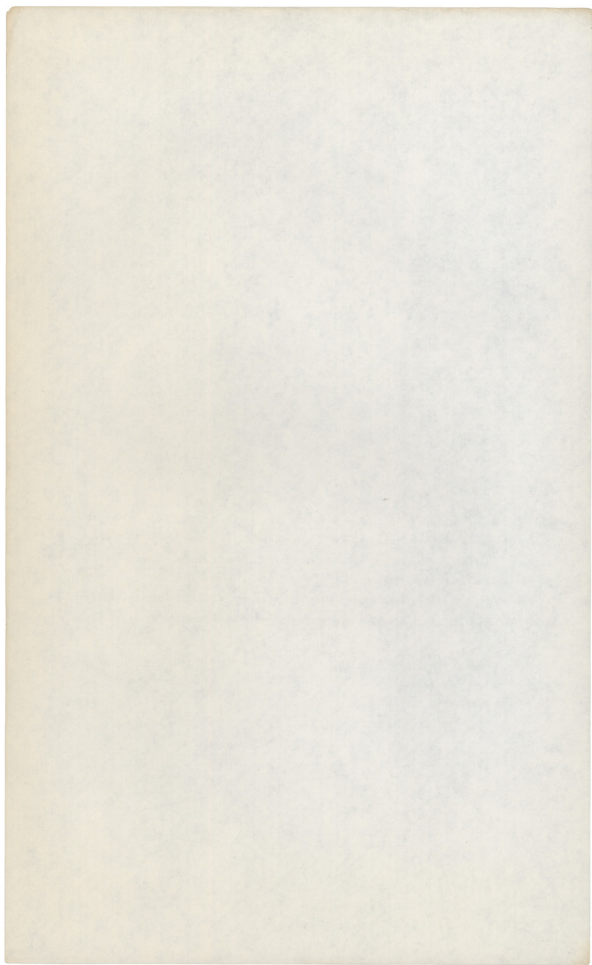
Επί δύο Πελοπόννησοι τῆς
 ὁδῶ Πανεπιστημίου, ²⁴⁶ ποὺ κάθε μέρο ~~ἔχου~~ ματοκυλιούνται δεκάδες φοιτη-
 τες, ~~_____~~ εἶναι τοποθετημένα 5.000 μεταλλικὰ καθίσματα με τὴν ἐπιγραφή: "Πρι-
 γκηπικοὶ γάμοι, 14.5.1962". Ἡ πριγκίπισσα Σοφία, ^{ἡ ἑξῆς ληστεία ἀπὸ τῆς δουλ} ~~_____~~ κόρης τῶν Ἑλλήνων βασιλίδων
 παντρεύεται με τὸν Ἄδων Χουάν Κάρλος, πριγκίπο τῶν Ἀστούριων. Στὸ ~~_____~~ καθίσματα κάθου-
 νται τοῦτη τῆ στιγμή ~~_____~~ 5.000 Ἴσπανοὶ πριγκίπες, κόμητες, δούκες, ὑποκόμητες. Καρθ-
 βία εἰδικὰ ντυλωμένα τοὺς ἔφραγ καὶ θὰ τοὺς ἐξαπέδρουν πάλι! ^{ἡ αὐτὴ δα} ~~_____~~ ^{αὐτὴ δα} ~~_____~~ παρόντα μαζί τους ~~_____~~ τὸ
 κροῖσματα, γιὰ ~~_____~~ σουβενίρ. "Ἐμνησο τῶν Ἀθηναίων". Τῶν Ἀθηναίων, ποὺ ἔχουν πῆξει
 τὸ πεζοδρομια, ὄρθοι ἢ κρέμονται στοὺς ~~_____~~ τοίχους καὶ τὸ παρόντα γιὰ νὰ δοῦν. Σαζεῦ-
 ουν τοὺς Ἴσπανοὺς, ποὺ ἔχουν χρόνια νὰ ζήσουν τέτοια μεγάλα. Ἔμισο ἢ πῶλη σημαίες, δεκά-
 νες σταυρωτά. Τ' αὐτοκίνητα μοιρῶζου σημαϊοὺς: τὴν ἑλληνικὴ καὶ τοῦ Φράνκο. (Ὁ Φράνκο
 κάποτε θὰ πεθάνει), σκέφτονται 5.000 ἀριστοκρατικὰ κεφάλια. Καὶ τότε θὰ γίνετ ἡ πανιδόρ-
 θωση τῆς βασιλείας. Βασιλεὺς θὰ εἶναι ὁ Ἄδων Χουάν καὶ βασίλισσα ἡ Σοφία!). ~~_____~~ Ἄν
 πῆραν μέρος στὶς δεξιώσεις, ποὺ γίνονται τοῦτες τὶς μέρες στὸ Παλάτι. Ποῦ νὰ φῶνε 5.000
 ἄνθρωποι; Τοὺς φέρανε μόνχα γιὰ νὰ δοῦν. Ποῦ νὰ χωρῶσουν 5.000 εὐγενεῖς στὴν Καθολικὴ
 Ἐκκλησία; Τοὺς βάλανε ἄπλα στὸν ὄχλο, στὸ πεζοδρομιο!

Ἡσημέρια. Ἡ πομπὴ ὁφάνηκε. Ἐνα ταξί στοματάει σ' ἕνα στενὸ, πίσω ἀπὸ τὴν Πανεπιστη-
 μίου καὶ ~~_____~~ (θὰ εἰδῆτε) ἕνα ζευγάρι Ἴσπανῶν, ποὺ τὸ παρελαβε στὸ λιμάνι. Ἡ γριὸ τρέχει
 καὶ τὸ ἔπισημο φορέμα ^{ὀχι πᾶντε ἀνὰ} ~~_____~~ στὰ λακωνερα μὴς οἰκοδομῆς. Ὁ γέρος βγάζει τὸ ἕνα γάντι,
 πληρώνει, περιμένει τὸ ρεῖσα μέχρι τὴν τελευταία δεκάρα καὶ τρέχει κι αὐτὸς ἐπίσω, κρατῶ-
 ντας τὸ παντελόνι ~~_____~~ του ἀπὸ τὴ μεταξωτὴ, φαρδύη ζώνη. "Ἀχ, τί πάσαν! Ἄραγε θὰ βροῦνε
 τίς θάσεις του;" ^{Μία ἀράδα ἀπὸ οἰκοδόμους, ποὺ ἐξήγησαν} ~~_____~~ Ἀπὸ τὴν ἀνεικρυφὴ ταβέρνα τῆς
 ὁδοῦ Γενναδίου ~~_____~~ σφυρίζει ~~_____~~

Τὸ θέαμα...

...Στὴν Ἑλλάδα ἴσχυει ἄκμα ὁ θεσμός τῆς προίκας. Ἡ βασίλισσα Φρειδερίκη γυρίζει χρό-
 νια τώρα τίς συνοικιστῆσκα τὸ χωριὸ καὶ μοιρῶζει τὸ βιβλιόριο ἀπόρων κορασίδων. Ἐνα
 βιβλιόριο με χίλιες δραχμῆς στὴν Τράπεζα (Τὸ λεφτὸ εἶναι ἀπὸ εἰσφορὸς ἑθνους). Ἡ ἀρχὴ
 ἔγινε. Ἄν ^{ἡ πορρ} ~~_____~~ πᾶντε βάζει στὴν Τράπεζα κάθε μῆνα ἕνα ποσὸ, ὅταν τὸ μωρὸ γένει, γυναικα
 θά'χει μιά μικρὴ ~~_____~~ προίκα. ^{ἔδωκε για γριόκα} ~~_____~~ τὸν Ἄδων Χουάν 30.000
 χρυσὲς λίρες ~~_____~~ (9.000.000 δραχμῆς). Μιά πριγκηποπούλα 2.000 ἔπορα κοριτσάκια!

.. Ἡ πομπὴ ὁφάνηκε. Ἐχει κι ἡ Ἑλλάδα τοὺς εὐγενεῖς τῆς. ~~_____~~ Τοὺς νεόπλου-
 τους τῶν κοσμικῶν στηλῶν τῶν ἡμερῶν. Αὐτοὶ γιὰ ~~_____~~ νὰ παρακολουθῶ-
 σουν τοὺς ~~_____~~ γάμους ἀπὸ τὸ μπαλκόνιο πλήρωσαν μὲγάλο ποσὸ. Μιά δεκά στὸν ἥλιο στοιχίζει
 μέχρι καὶ 1.000 δραχμῆς ~~_____~~ ἕνα βιβλιόριο "ἡ πορρ κορασίδας" ~~_____~~
^{οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἴσπανοὶ ἐγένοντο κατανοητὰ ἑλληνικά:} ~~_____~~ Ἀπὸ τὸ μπαλκόνιο στὸ πεζοδρομιο καὶ ἀντιστροφή τὸ ὕψος
 εἶναι αὐτὸς Ἑλληνας ἕνα κάποιο συναίσθημα ἀνεστρώσεως. Τὲ νὰ τὸ κόνει τὸ γαλῆλιο αἶ-
 μα, ὅταν σκέφτεσαι καὶ τὸ ταξί ποὺ θὰ πάρεται.

58

'Ολε! 'Η πομπή ξεκίνησε! ~~_____~~ ^u ~~_____~~ ^c βασιλίδες, εν ενεργεία και μη, που υπάρχουν στη γη, οι βασιλίδες των σοσιαλιστικών χωρών, ο διεθνικητής του γαλλικού έθνους, ~~_____~~ είναι όλοι. (κι η Γκρίσι Κέλλυ, φυσικά. ~~_____~~ Στο έβδομο ημάτι μετά τους ντυόμενους).

Πόσα έξωτικά λουλούδια μεταφέρθηκαν με ειδικά αεροπλάνα για τους γάμους; 30.000. Όχι 30.000 είναι οι κρυφές λίρες. Και 70.000 ^{οι} ^{ολε!} πολιτικοί πρόσφυγες, που ~~_____~~ εΐκοσι χρόνια δεν μπορούν να γυρίσουν στην πατρίδα. 'Ολε! 'Η ελληνική σημαία κι η σημαία του θράκο. Οι πολιτικοί κρατούμενοι είναι 1.240. Έκατόν εΐκοσι πέντε οι βαλίτσες με τσά φώλια της βασίλισσας, στο τελευταίο, άνεπλοημο, ταξίδι στο Λονδίνο. 'Η βασιλική χορηγία είναι 11.500.000 δραχμές τσά χρόνο. Κι ένας μέσος μισθός; 2.000 δραχμές τσά μήνα. 'Η κυβέρνηση έτοιμάζει νομοσχέδιο για τήν αύξηση της βασιλικής χορηγίας σε 17.000.000 δραχμές. Κι ο διάδοχος θά παίρνει άλλ^{ως} 2.500.000 δραχμές, ^{όταν} ~~_____~~ παντρευτεί ^{τη} ~~_____~~ 5.000.000. Στην εποχή μας δεν είναι σωστό να παίρνουν τσά παιδιά λεφτά από τόν πατέρα τους. Πρέπει να'χουν οικονομική άνεξαρτησία. Έτον 'Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών σ' ένα διαγωνισμό για 30 θέσεις ~~_____~~ ~~_____~~ διαγωνίστηκαν 918 νφοι. Ένας νφος δεν μπορεί να παίρνει λεφτά από τόν πατέρα του, όταν κι ο πατέρας μέλιστα φάχνει κι αυτός για δουλειά.

Νδ, τσά χρυδσά άμάξι!
-Νδ μςς ζήσουν!
-Ζήτω!
Παραλήρημα.

Νδ μςς ζήσουν. Χιλιδές 'Ισπανίδες σηκάνουν διακριτικά τσά βέλο.

-'Ολε!
Γέμισε ο ούρανός σημάτες. Γέμισε ο όρμος λουλούδια. Δάκρυα συγκίνησης, ^{κωδός} ~~_____~~ κυλούν, διασπρ-
φτούν μέσα στόν ήλιο. Γέμισε ο όρμος κοπρίες από τσά βασιλικά έλογα. Γέμισε η χώρα κρα-
τούμενους, οι όρμοι διαδηλωτές. Γέμισε τσά μυολά σκίφτες. ~~_____~~ Γέμισαμε από λίρες, η Γερμα-
νία γέμισε 'Ελληνες έργατες.

'Η ~~_____~~ πομπή! 'Η πομπή! Νδ περσεί από τη Δραπετσώνα! 'Από τςς παράγκες.

-Νδ μςς ζήσουν!
-'Ολε!
-ΕΛΑΣ- ΕΠ....
-Ζήτωωωωω!

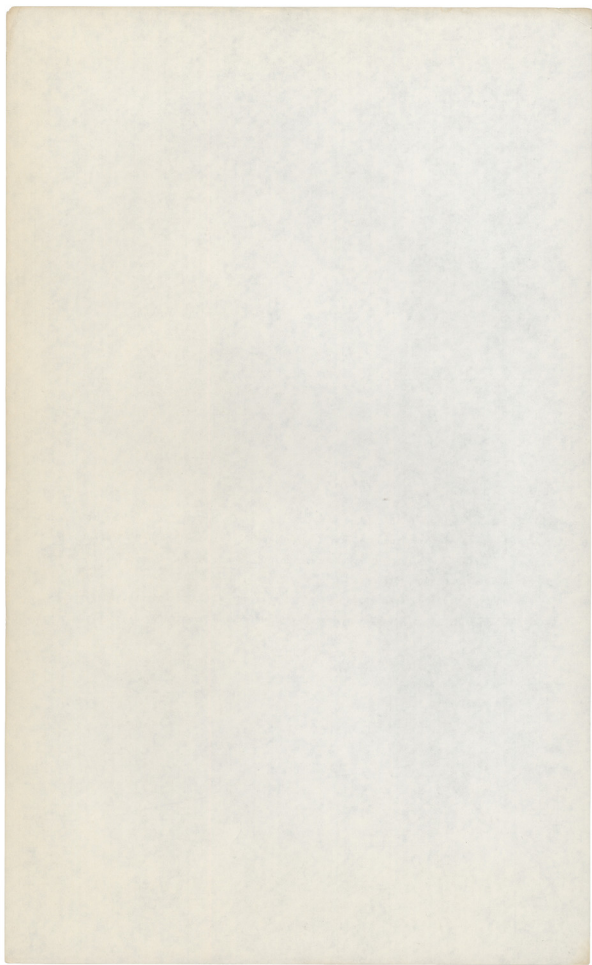
Θέλουμε καλσά έργο. Ύμνι!

Φωνή σηπλαιώδης, υποβλητική: "Όχι έπ' έρωτημένο ζήσεται ένδρωπος...".

ΨΩΚΙ!

Κατάθεση κεντρικού βουλευτή, στη δίκη κατά ~~_____~~ κατοίκων της Δραπετσώνας, που κατηγορήθηκαν για βάντισαση κατά της άρχης!... Σ(ΰν στη θέση των Δραπετσωνιωτών εύρισκοντο ~~_____~~ τε-
τράποδα θά εΐχον έπαναστατήσει πρό πολλού!).

Μεζερέθηκαν οι 'Αγγεονόρινοί
να δοϋν της Κλεοπάτρας τσά παιδιά.....

Ὁ Ἀλεξάνδρος—τόν εἶπαν βασιλεὺς τῆς Ἀρμενίας, τῆς Κηδίας καὶ τῶν Πάρθων.

Ὁ Πτολεμαῖος—τόν εἶπαν βασιλεὺς τῆς Κιλικίας, τῆς Συρίας, καὶ τῆς Φοινίκης.

Ὁ Καίσαρ τῶν στέκονταν πρὸ ἐμπροσθῶν,

ντυμένος σὲ μετρεῖ τριανταφυλλί,

στὸ στήθος του ἀνθοδόσμη ἀπὸ ὑδκινθούς,

ἡ ζώνη του διπλὴ σειρά σαφειῶν κι' ἀμφουστων,

δεμένα τὸ πόδημά του μ' ὄσπερ

κορδύλες κεντημένες μὲ ροδόχροα μαργαριτέρια.

Ἀπὸ τὸν εἶπαν πιδεγρο ἀπὸ μικρούς,

αὐτὸν τὸν εἶπαν Βασιλεὺς τῶν Βασιλέων.

Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔνιωθαν βέβαια

πού ἦσαν λόγια αὐτῶ θεατρικῶν.

Ἄλλὰ ἡ μέρα ἦτανε ζεστή καὶ ποιητικῆ,

ὁ οὐρανὸς ἔνα γαλάζιο ἀνοιχτῶν,

τὸ Ἀλεξανδρινὸ Γυμνάσιο ἔνα

θριαμβικὸ κατόρθωμα τέχνης,

τῶν ἀλικίων ἡ πολυτέλεια ἔκτακτη,

ὁ Καίσαρ τῶν ὄλο χόριξ κι' ἔμορφις

—τῆς Κλεοπάτρας υἱός, αἶμα τῶν Λογιδῶν—

κι' οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔτρεχαν πρὸ στήν ἔορτή

κι' ἐνθουσιάζονταν, κι' ἐπεφημοῦσαν

ἑλληνικῶν, κι' αἰγυπτιακῶν, καὶ ποιοὶ ἑβραϊκῶν

γοητευμένοι μὲ τ' ὤρατο θεάμα—

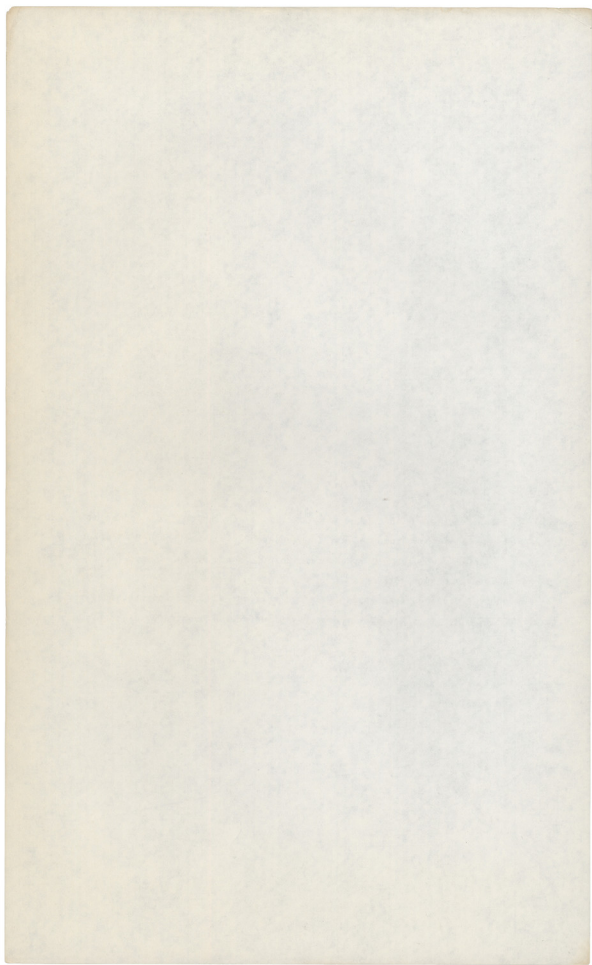
μ' ὄλο πού βέβαια ἤξευραν τί ἔδειχνεν αὐτῶν,

τί κόφια λόγια ἦσανε αὐτίς οἱ βασιλεῖς.

(Ἀπὸ [redacted] τὸ ποίημα (Ἄλεξανδρινοὶ βασιλεῖς) τοῦ Κ. Καρβῆ)

Ἄγχι μέρει πρὶν ἀπὸ τίς ρωμαϊκῆς φάσεις, στὶς 20 Ἀπριλίου, ἔμοιγε μὲ [redacted] καινούργια
σελίδα, στὴν πολιτικὴ ἱστορία τῆς χώρας. Ὁ Γ. Παπανδρέου, αὐτίς ὁ μετριοπαθέστατος ἀπὸ
πολιτικῶν, ἀναγκάστηκε νὰ πῆρε μέρος στὸν (Ἄγιωνα πεζοδρομίου), καλώντας [redacted] τὸν κό-
σμο σὲ συγκεντρώσεις, μὲ σύνθημα τὴν παραίτηση τῆς κυβέρνησης. Ὁ "ἀνένδοτος ἀγῶνας" ἐ-
κίνησε μὲ μὴ συγκαλυφτῶς στὴν Ἀθήνα, πού ἀπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση. [redacted]
ἀπολογισμὸς ἦταν ἐκπονηθῆς τραυματίες.

[redacted] "ἔτσι ἔρχισεν μὲ σειρά ἀπὸ συγκεντρώσεις σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, τοῦ Παπα-
δρέου καὶ τῆς ΕΔΑ, πού ἡ κυβέρνησις ἀναγκάστηκε νὰ [redacted] ἐπιτρέψει. Ἐφ' ἀπάντησιν οἱ [redacted]
(ἑπιτροπὴ ἀσφαλείας) ἔρχισαν πάλι νὰ ἐκδένουν ἀποφάσεις ἐκτοπίσεως. Οἱ συλλήψεις πολυπλα-
σιώσθησαν, οἱ δίκαιες καὶ οἱ κατωδίκαιες, μὲ τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ ἢ μὲ κατασκευασμένο κατηγο-
ρητήριο, τὸ ἴδιο.

Κρασ σ'αυτή τήν ἀποδομειρα ελπισσαν, τόν 'Ιούνιο, καί τῶ γκάνδαλο, στήν Ἀθηναία "Ἐπιχειρήση
 'Ἠλεκτρισμοῦ. Κατασκευεῖς μεγάλων ἔργων εἶχαν παροχωρηθεῖ, ^{ῥωμῆ} προμηθεύει, σέ ἔταιρες, ποῦ
 ὑπερδπλασσαν τῶ χῆτος κατασκευῆς. Τῶ ἠλεκτρικό ρεύμα, μετῶ ἀπό προσωπική δια-
 ταγή τοῦ Κερραμανλῆ, ^{ἔχει Παραχωρηθεῖ} στήν γαλλική ἔταιρα δλουμινίου "Πεσόνιν" ^{ἔτος 2,5}
 ἔτος τοῦ ^{ἔτος 2,5} ἔτος τοῦ ^{ἔτος 2,5} ἔτος τοῦ ^{ἔτος 2,5} διαγκατομύρια δραχμῆς κἀθε
 χρόνου. Ἡ ἀνηπολιτενική ἐξήτησε στή Βουλῆ νά συσταθεῖ ἔξεταστική ἔπιτροπή. Νά ροῦθον
 οἱ ὑπεύθυνοι σέ φῶς. Ποῦ φῶς ἔβδω στήν πῶ κρέμα φῶση τῆς συζήτησης, κἀπηκαν τῶ φῶτα μῆ-
 σα στήν αἴθουσα. "Οχι μῆς φῶς, τρεῖς: Οἱ ὑπεύθυνοι πάσαν τῶ κουμπῆ καί τῶ μικρῶσαν ἔπα-
 βαν νά λειτουργοῦν! Ἡ ἀνηπολιτενική ἀποχώρησε ἀπό τῆ Βουλῆ.

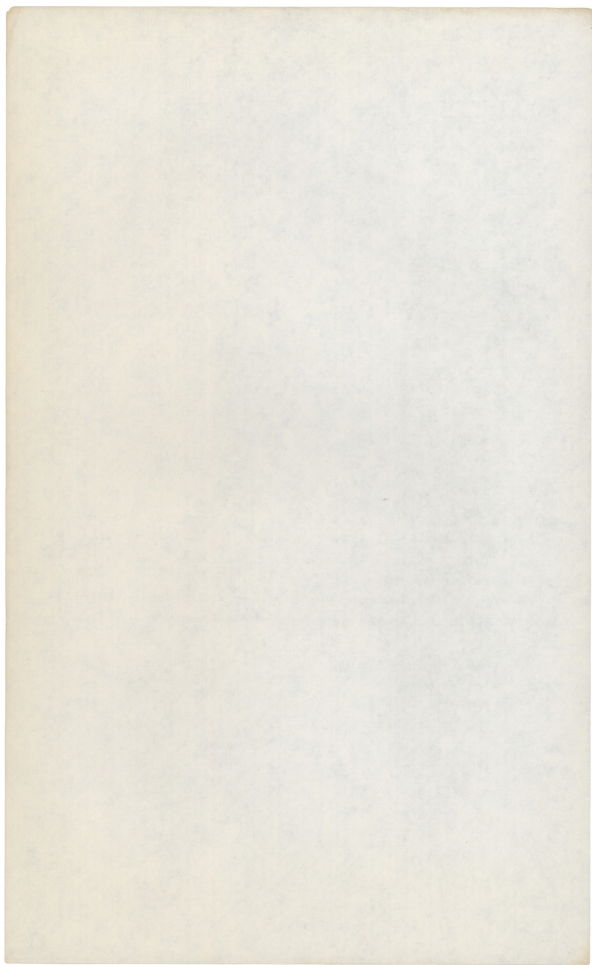
Τῶ συλλλητήρια συνεχίζονταν. Ἐτῶ 'Ἡράκλειο τῆς Κρήτης 20.000 σταφιδοπαράγωγος κατέλαβῆ
 μῆ μαῦρες σημάτες τήν πόλη καί τῶ νομορχιακό μέγαρο. Οἱ κἀνοπαράγωγος τοῦ 'Ἀγρινίου, πῆ-
 ραν τῆς οἰκογενεῖς τους-τῶ μῆρσ στήν ἀγκλιῶ-καί κατέλαβαν τήν ἔθνηκ ὀδῶ, σταματώντας
 τῆ συγκοινωνία. Τῶ μαγοζῆ σέ τῶ γῶρω πόλις ἔκλῆσαν. Ἡ κυβερνήση ἔνοπλα τμήματα
 χωροφυλακῆς, μῆ ἀεροπλάνο: Ἐνας νεκρός, 30 τραυματεῖς.
 Ἡ κυβερνήση ^{ἔκταξε} καταργηθῶν τῶ ἔκτακτα μέτρα ^{ἔκταξε} Ἡ κυβερνήση ^{ἔκταξε} καταργεῖ ^{ἔκταξε} νομοσχέδιο, βῆ-
 σαι τοῦ ὀκοῦ ἀπολύονται καί 158 κροτούμενοι ^{ἔκταξε} ἔκταξε, ὅτι "ἀπο-
 τελεῖ ἰδιότυπο ποινικό δόκιμο ἢ μῆ ὀποιοδήποτε τρόπο παρουσίαση καί ἀνάπτυξη προοδευτι-
 κῶν ἰδεῶν". Προσέτετε τόν κἀντισμῶ: Προοδευτικῶν ἰδεῶν. Τῶ Νομοσχέδιο ἔπιτρῆκει ἀκῶμα στήν
 κυβερνήση νά ἀνασταλῆ τῶ ἔκτακτα καί νά κηρύσσει τόν στρατιωτικό νόμο ^{ἔκταξε} ἀποκαλύπτε-
 ται, πῶς περικῶ ἔθρα εἶναι ἀντίγραφο ἔθρων νόμων τοῦ Μουσολίνι καί τοῦ Χίτλερ.

Ἡ κυβερνήση ^{ἔκταξε} καταργεῖ τῶ ἔκτακτα μέτρα, τῶ ἔκταξε μῆ τῶ νομικό μανδῶ καί τῶ κάνει μῆ-
 νισμο). ^{ἔκταξε} Οἱ ἀμνικῶ, καί ζῆνος τύπος ἔκταξε ἔκταξε ἀνέμῆς. Ἡ πῶ συντηρητική, ἔως, ἔφα-
 μερῶ, ἢ "ἔκταξε", γῶρε: Ἡ ἀνατρέπονται βῶσικοί θεσμοί τοῦ ἔκταξε, καταργεῖται πῶ-
 σα ἔκταξε προσωπικῆς ἔκταξε, χαλκῶνται νῶ θεσμοί τοῦ ἔκταξε λαοῦ, ὑπονομεῶνται
 τῶ θεμέλιο τοῦ καθεστῶτος. Ἡ νομοσχέδιο ἔκταξε "ἔκταξε", φησὶ ἔκταξε, παρ' ὅτι ἔκταξε
 νο ἀπό διαφανῆ ἔκταξε. Ἡ ἔκταξε ἀπογοῆ καί πῶ, ἔκταξε τῶ Βουλῆ.

Τῶσσερις μῆρες ἀργότερα, σέ 23 'Ιουλίου, τῶ ἔκταξε Διοικητικό Δικαστήριο, τῶ Συμβού-
 λιο ἔκταξε, σῶ μῆ τοῦ ἔκταξε ἀναφέρει "ὅτι ἡ ἀναρῶσα ἔκταξε καί ἡ τῶ ἔκταξε ἀπκα-
 τῶσθη τῶ 1950". ἔκταξε ^{ἔκταξε} ἔκταξε οἱ ἔκταξε κυβερνητικῆς πῶρεῖς, μαζῆ καί τῶ νομο-
 σχέδιο, εἶναι παρῶνομα. Ἡ ἔκταξε. Οἱ κυβερνήσεις παρῶνομα ἔκταξε καί ἔκταξε
 χρόνια. Νά οἱ ἀποφῶσαι τοῦ Συμβουλίου ἔκταξε ἀνῶνται ἔκταξε γῶ τήν κυβερνή-
 ση.

Τῶ βῶρεῖς, πῶ φησὶσθη τῶ νομοσχέδιο, ἔκταξε στήν ἔκταξε, ἔκταξε στόν ἔκταξε μῆ
 σημάς μῆ τῶ "II4". Τῶ ἔκταξε καί σέ Πανεπιστήμιο τῆς ἔκταξε. Τῶ βῶρεῖς, ἔκταξε Τουρκο-

* Ἐτῶ 31^{ης} τοῦ ἔκταξε τοῦ 1942, σέ ἔκταξε σημεῖο ὁ ἔκταξε Γῶρος, μῆ τῶ ἔκταξε ἔκταξε κατέβασαν
 τῶ σημάς μῆ τῶ ἔκταξε. Ἡ ἔκταξε Γῶρος ^{ἔκταξε} ἔκταξε ἔκταξε τῆς ἔκταξε
 1958, καί σῶ μῆ πλοσῶ ἔκταξε κατασκοπεῖας, κατῶδικῶσθη γῶντες χρόνια φυλακῆ.

βούνια, ένα τεράστιο κύρινο "114" φρόντισε την πόλη. Οι τοίχοι των συνοικιών έρχισαν να γεμίζουν από αυτόν τον τριψήφιο αριθμό.

Όσο το συνθήματα πληθθαίνουν, όσο τα συλλληθηρία και οι άπεργες πολλαπλασιάζονται τόσο ο Καραμανλής διαπίστωνε την άδυναμία του να ελέγξει ό τόπος! Δεν θα έφτανε από την πρωτοπουργική πολυαδύνη, αν δεν έβλεπε και τα ύπόλοιπα προβλήματα, κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά! Άπεργες, τραυματίες. Τραυματίες, τραυματίες, τραυματίες. Νέσα σε 1961: 15.100 άπεργες, μέσα σε 1962: 450.000. Οι άλλοι είναι τραυματίες και δεν τους λογάρισσαν οι στατιστικές. Σε 8.500.000 Έλληνες οι 2.445.676 είναι άναλφάβητοι (άπογραφή του 1951).

2 Η Ελλάδα δαπάνη 2,7 δολάρια το χρόνο, κατά κότερο για την εκπαίδευση. Η Γαλλία 22,7. Η Σουηδία 96,7. Πάντως όλα σε 7 τετραγωνία. 114. Τι ναί αυτό πάλι; Άπεργες, άπεργες. Άπεργες φοιτητών. 15% Τόσα ζητήματα οι φοιτητές να διατεθούν από τον προϋπολογισμό για την Παιδεία. Ένα σύνθημα των τριών ετών. (Προτκα στην Παιδεία-κι όχι στη Σοφία). Άπεργουν οι καθηγητές, οι φοιτητές, οι μαθητές.

Όλοι. Η Έφεση να διατεθούν τα 15% του προϋπολογισμού. 1.000.000 ύπογραφες μαζεύτηκαν κάτω από αυτό το χορτί μέχρι το άκτεμβρη του 1962. Η κυβέρνηση δε φέγγει. Το 1962 φέγγει. Φέγγει κι ο άντιπρόεδρος των ΗΠΑ, αφού ήρθε φυσικά πρώτα. Άγγεται. Άδυνος Τζόνσον.

Φημίζεται για τις δηλώσεις του. Πριν από μεσ έμισέφθηκε σε Νότιο Βιετνάμ τον κ. Ντινιμ, πρόεδρο της χώρας και τον άδύνατο άνγκολυ. Ήώρα που φεύγει κι από δω άλλωστε ΗΠΑ: (Ήυνιστώ αύτησιν της βοηθείας προς την Ελλάδα, Τουρκία και Ηρασία). Αν την περικόβουμε, αυτό ε' άποτέλεσμα σφάλμα, άδουμένου ότι οι ΗΠΑ μπορούν να στρατολογήσουν με τη βοήθεια αυτή έναν Έλληνα ναυτικό με το ποσό του ενός δολαρίου και 82 σέντες το μήνα! Οι Τούρκοι είναι οι καλύτεροι στρατιώτες και οι Έλληνες οι καλύτεροι ναυτικοί. Καρνάτσι, Χικμάτ, οι έργάτες άπογγέλου τον άστε ταβέρνες το ποίημα σου Η"Οχι, μεσσερ Ντελλεσι!

Οττασιν ε' άριστούγεννα. ΤΙ ΟΑ ΚΑΝΕΤΕ! ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥ.

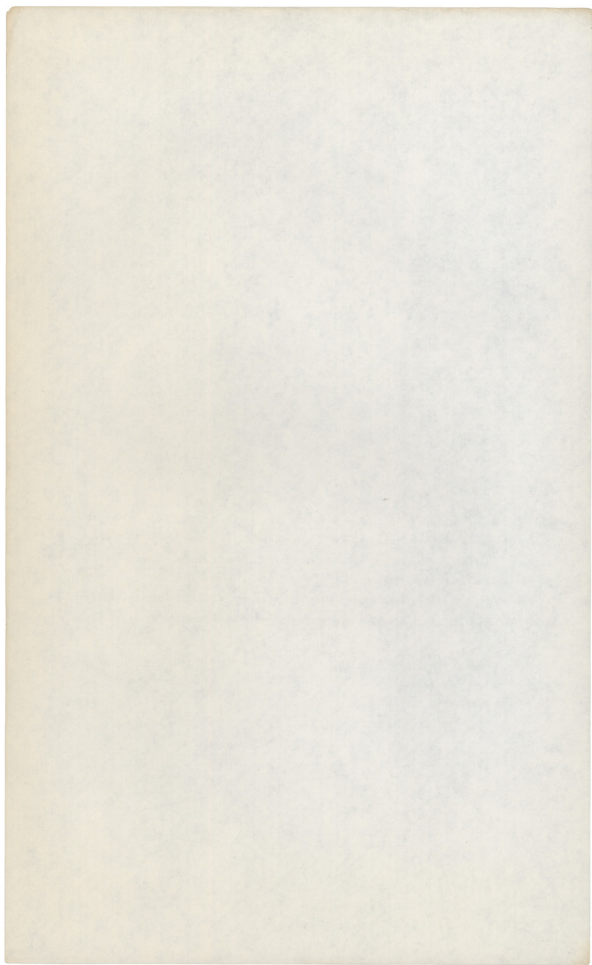
ΚΕΝΟΥΣ; 0' άπολυσομει από τους 1.240 κι ένας ο Μανώλης Γλέζος/21. Καλό δεν είναι για φρεσιν

Νε άπολιτικές κρατούμενος Γιάννης Βλάχος πθανε πνιγε λεπτε πριν βγει από τις φυλακές. Του καρφισώσατε το άποφυλακιστήριο στην τόση του σκακιού. Είκοσι!

Οτάνουν οι κοιβίντες. Ένα άγοράκι, φτάνοντας από την έπαρχία, μπηκε σ' ένα σπίτι, ένοιξε ένα φυνετό, έφαγε και καθώς το κυνηγούσαν έπεσε από τον τέταρτο όροφο και σκοτώθηκε.

Έ, και λοιπόν, τι να κάνουμε; Όλα τα δραματοποιείτε. Κι άλλος, πθανε, κ. ύπουργε. Άπό τη φυλακή (σφόντα μερες στο τρελλοκομείο) στο νεκροτομείο. άκτεμβρης 1962! Η κυβέρνηση μιλάει για άνοθεύρηση του Συντάγματος. Θα προσαρμοστεί το Σύνταγμα στην Καραμανλή και όχι ο Καραμανλής στο Σύνταγμα. Κάπως έτσι δεν το λέει κι ο Ηπρέχης; Ν' άλλεουν το λαό, άφου δε θλεί την κυβέρνηση. Είκοσι! θλίστε να άποφύλοκώσουμε άλλον στη θέση του νεκρού. Είκοσι! Καλύτερο, από σκοτώθηκε το παιδί. Θα πρίνογε, θα γινόταν κομμουνιστής, θα το φυλακίσατε, θα πθανε στη φυλακή, πνιγε λεπτε πριν του άνοκεινωθεί η άποφυλακισή. Άπό το τέταρτο πάτωμα σε κρεοθήριο. Άπό τη φυλακή στο νεκροτομείο.

Οι καταρτιστές χαώδες μετανάστες είναι πλεον μαρμαίται, άρα το ποσοστό δεν είναι ακριβές...

8 Στο Σανατόριο-Ταξίδι, στὴν Κούβα-Μιά μικρή ευθυμική ὀρχήστρα

Στις 4 'Ιουλίου 1962 οἱ ἑφημερίδες γράφανε τὴν εἴδηση: Ἄ' Ὁ Νίκης Θεοδωρίδης ὑπέστη ἀνα-
ζωπύρωση πολιτικῆς φυματώσεως, ποὺ ἔπαθε στὴν Ἑρρρά. Ὁ δημοφιλεῆς συνθέτης πῆγε ἀπὸ τὸ Πα-
ρίσι σὲ Λονδίνο εἰδικῶς γιὰ νὰ ἔξεταστέ. Ὁ διεθνὸς φήμις παθολόγος στρ Τόμος Πρῶτος,
ἐποὺ τὸν παρακολουθεῖ καθημερινά, ἀπαγόρευε κάθε μετακίνηση τοῦ ασθενοῦ πρὸς τὸ πα-
ρόν".

Ἡ εἴδηση εἶχε τηλεγραφηθεῖ παντοῦ ἀπὸ τὰ διεθνή
πρακτορεῖα. Οἱ ἑλληνικὲς ἑφημερίδες, ἔρχισαν νὰ κατακλύζονται ἀπὸ δημοσιεύματα. Τὸ κοινὸ
μετὰ τὸ ^{δ' ὄνομα} ἐθνοτισμὲ διάβαζε μ' ἄνησυχία καὶ τὴν παραμικρὴ εἴδηση.

Ὁ Νίκης, ~~ἔγραψε ἀποφασιστικὰ~~

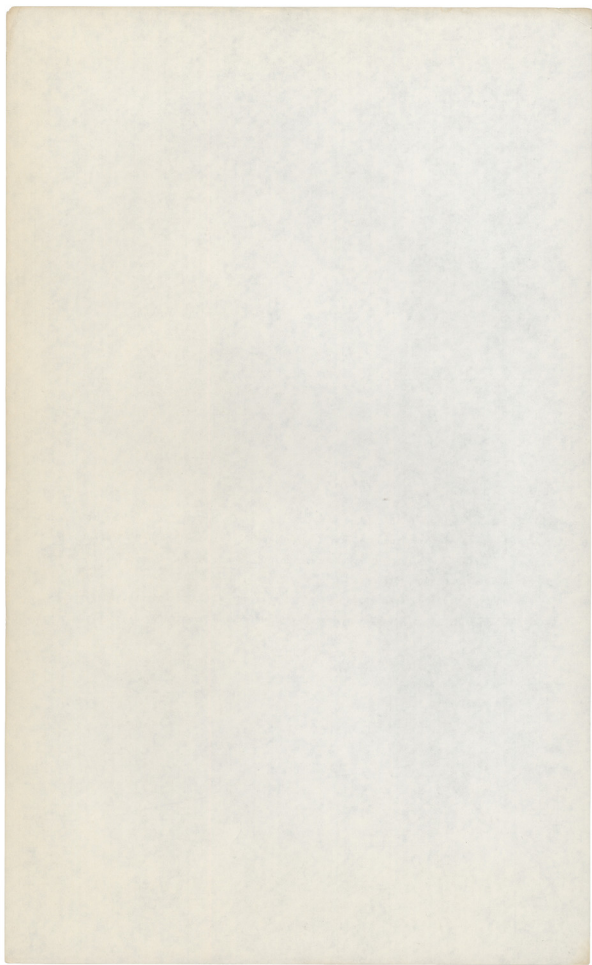
νοσηλεύσαν σὲ ^{Νοβέμβριο} "Βασιλικὸ Ἐδουάρδος 7ος", κοντὰ στὴ μικρὴ πόλη
Μίντχρτον, τῆς κομητείας τοῦ Ἑσσεξ. Ἡ περιοχὴ αὐτὴ εἶναι 80 χιλιόμετρα νότια ἀπὸ τὸ
Λονδίνο. ^{ἔξω ἀπὸ τὴν ἀνωτάτην τοποθεσίαν} Τὸ σανατόριο ἦταν κυριολεκτικῶς χωμένον μέσα σὲ πρῶ-
σινο. Ὁ ἄρρωστος εἶχε τεθεῖ ὑπὸ τὴν παρακολούθηση καὶ τοῦ φυματιολόγου στρ Ζεφρεῦ
Τόντ.

Μετὰ δύο μέρες ἡ ἑφημερίδα "Ἀγῆ" κατέφερε νὰ τὸν ἐντυπωσιάζει. Ἐνας συντάκτης τῆς
εἶχε τηλεφωνικὴ συνομιλία μαζί του, ποὺ δημοσιεῖσθηκε τὴν ἄλλη μερσί. Ὁλη ἡ Ἑλλάδα εἶ-
ναι μαζί σου. Ἔτσι ἔρχισε ἡ συνομιλία. Καὶ ἦταν πέρα γιὰ πέρα ἀληθινά. Ὁλοι θέλου
νὰ γίνεταί ^{ἡ γράφωσα} καλὸ καὶ νὰ γυρθεῖ σὲ τὴν πατρίδα σου καὶ σὲ δουλειά σου.

Ὁλη τὴν ἄνοιξη εἶχε δουλέψει ὑπερδύναμα, γράφοντας τῆ μουσικὴ γιὰ τὲς τρισεπίαι ταυρίες,
καὶ γιὰ τὲς ἄλλες ὑποχρεώσεις ποὺ εἶχε ἀναλάβει. Κι ἕνα μῆνα πρὶν, στίς δοκιμὲς τῆς
"Ὁμορφῆς Πόλης", τῆς ἐπιθεώρησης ποὺ εἰτοίμαζε μετὰ τὸν Κακογιάννη καὶ τὸν Ζωγράφου Μπο-
στατζόγλου, ἔπαθε γιὰ πρώτη φορὰ οἰμώτευση. Παρ' ὅλα αὐτὰ συνέχισε νὰ δουλεύει ὑπερδύ-
ναμα. Ὁλόκληρα εἰκοσιτετράωρα ἔδιν κοιμόταν. Μετὰ μισθολογικὰ ἔνταση τῶν δυνάμεων, κα-
τέφερε νὰ ἀνορθωθῆ γιὰ ἕνα μῆνα τὴν ἔναρξη τῆς ἀρρώστειας. Ἐπὶ ἐπιγίωσ ὄλες του τὲς δουλειές
καὶ μῆκε σὲ σανατόριο.

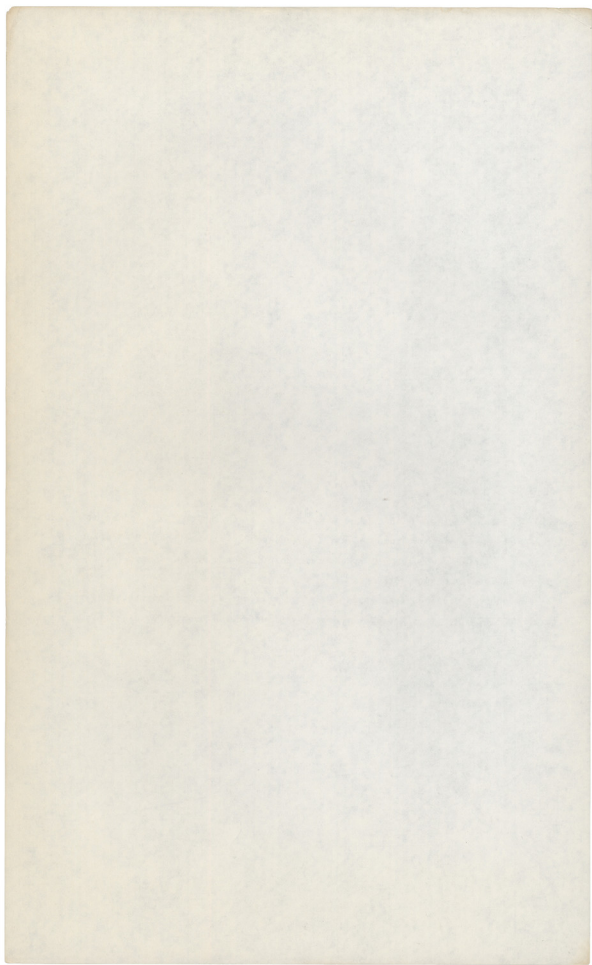
Ἐδυνάει τὰ πρόγματα ἔδιν ἦταν πολὺ σοβαρὰ. Ἐγίνε βρογχοκόπηση κι ἄποφασίστηκε νὰ
μὴ γίνε ἐγχειρήση. Μετὰ φαρμακευτικὴ ὁδηγὴ καὶ ὀρθόλη ἄνδραση μερικῶν μηνῶν
ἔδ ἄποροῦσε νὰ γυρίσει σὲ κοινὸ του καὶ σὲ δημιουργία, ἔτσι τῆ φορὰ κάτω ἀπὸ
τακτικὴ ^{ἰατρικὴ παρακολούθηση.}

Ἄρκετο καὶ πρὶν ὁ Νίκης εἶχε προσκληθεῖ σὲ Παγκόσμιο Συνέδριο Ἄσο-
εἰ διαφόρων πόλεως τῆς ΕΣΣΔ.
πλισμοῦ τῆς Ἄσος καὶ γιὰ μιά σειρά συνουλιῶν κλασσικῆς μουσικῆς, ^{εἰς διαφόρων πόλεως τῆς ΕΣΣΔ.}
καὶ αὐτῶτα ἦταν ἄδύνατο, οἱ Σοβιετικοὶ τὸν κάλεσαν γιὰ θεραπεία

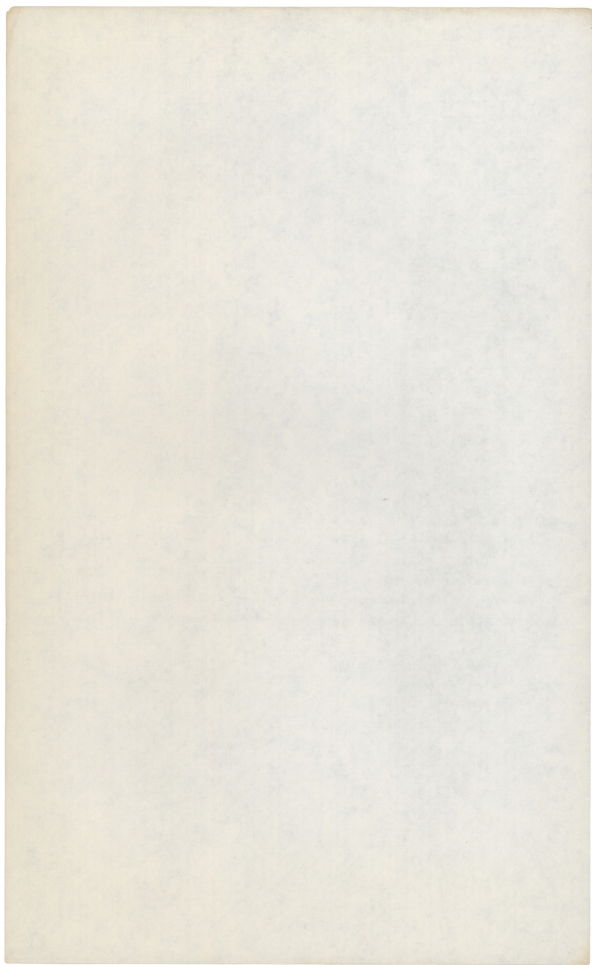

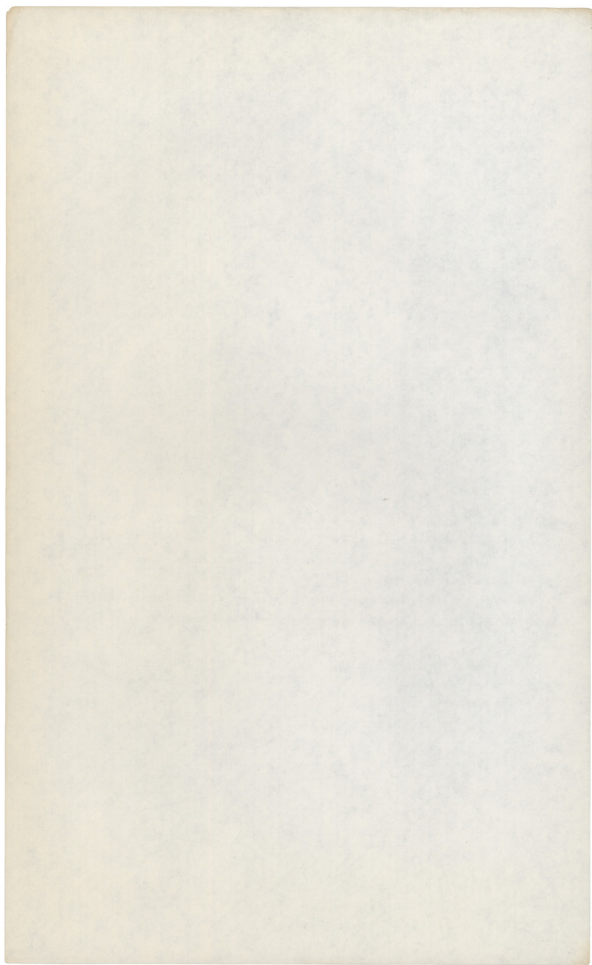
Στό μετωπί ό άποκλισμός του Ηέκη συγχιζόταν.
 Η κυβέρνηση γέιχε από καιρό χόσει τό αίσθημα του γρ-
 λουδύ. Τήν έποχή, που ήταν άδικα άρρωστος, στό συνάδριο, ό Γάλλος μάστρας Μωρίς Λερού ύπ-
 βαλε ^{δίκη} διαφορετικά προγράμματα στη διεύθυνση του ΰεσιβάλ 'Αθηνών.
 Άπορριτηκό γέισε όλα περιλάμβαναν ^{τη} βραβευμένη "Σούιτα άρ. 2" του Θεοδώρητου...

Μπαίνοντας τό φθινόπωρο του 1962, ό Ηέκης πήρε τήν άδειά του γιατρών νά ένασκάσθαι ^{οικεία} στη
 δουλειά. Έτσι άνέβασε σ' ένα θέατρο τή λαϊκή του όπφρα "Τό Τραγούδι του Νεκρού Άδερφού"
 με μερικούς άπό τους γνωστούς Έλληνες ήθοποιούς και άλλους 50 συνεργάτες-
 ήθοποιούς, χορευτές, χορευτές, μουσικούς. Παράλληλα έδωσε με νέους μουσικούς τή Ηέκη
 'Ορχήστρα 'Αθηνών, που, όπως είπε, "είναι ένα κίνημα ίδρύω, που θέλει νά σπάσει τήν κρουσάλλι-
 νη γυάλα, όπου κλείσαν τή μουσική οι άπειροεχίστοι ^{ίσως} της 'Αθήνας και νά τή ρέει ο
 στοές, βουιρούς άρδύους, στό Πνευματικό, στις συνοικίες, στις συνθήσεις".
 και πνευματικά άπλάκη ^{νός} η Ελλάδα διαδέρη ένο μονάχα ηλέρας δεχόταται -]
 όσα και Μονεπιστήρια!

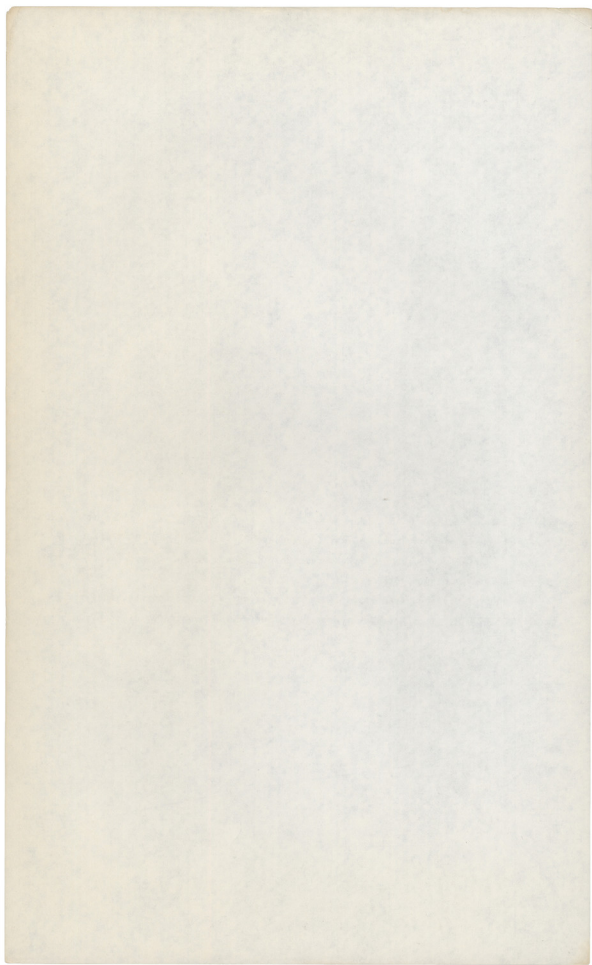
Ό Ηέκης βρέθηκε ^{νός} ένον πολύτιμο συ-
 νεργάτη, τό νέο μάστορο-Στ. Καφαντάρη ^Ε έβαλε μπροστά ένα καλό του, μεγάλο πύβολο σχέδιο.
 Στις 5 Νοεμβρίου, στό θέατρο "Καλουτά" δόθηκε μία άπό τις πιο πρέργες πρέξ-κόμπερενς.
 Έκτος άπό τους δημοσιογράφους ή άφύουσα είχε γέμισε ηργάτες, φοιτητές, υπάλληλους, όλοι
 έκπρόσωποι διαφόρων έπαγγελματικών σωματείων. Ό Ηέκης διέδουσε τό "κονταρέτο γκρόσο"
 του Χάιτελ και τό "Κοντσέρτο γιά βιολί" του Μπάχ. Ζεστάθηκε, πέταξε τό που
 λδερ του. Διέδουσε, σταματούσε, έξηγούσε στους άκροατές, συνήχιζε. Τό τέλος κάθησαν όλοι,
 μάστοροι και μουσικοί, πιά κοντά σ' ένα ήμικύκλιο κι έρχκσαν νά κουβεντιάζουν με τό κοινό.
 "Με τήν όρχήστρα μας", είπε ό "φηλός", "έχουμε τήν πρόθεση νά προσφέρουμε ό,τι μπορούμε
 στη μουσική διαπαιδαγώγηση του κοινού. Θ' άρχίσουμε άπό τήν προκλασική περίοδο, που ή μου-
 σική της είναι πιά άπλή, πιά εύληκτη και θά φτάσουμε σιγά-σιγά στη μοντέρνα μουσική και
 στοές Έλληνες συνθέτες." Επειδή άφν έχουμε οικονομικά μέσα και ^{καρτική} βο-
 ήθεια, ζητάμε τή βοήθεια του κοινού γιά νά μπορούμε νά σταθοΰμε. "Αν πάμε καλά, θά
 φείνουμε όχι μόνο δύο, άλλδ περσότερες ^Ε συναυλίες στις συνοικίες και στην
 έπαρχία. Άφν εδφ περιμένουμε νά έρδει ό κόσμος ίδού, θά πάμε έμετε νά τον βρούμε...".

Εγκώδηκε ένας όδηγός ταξί, που έκπρωσπούσε κι άλλους συναδέρφους του.
 "Θαίλε νά πει κάτι. Τίποτα είδικό. Ή έκπρόσει τή χαρά του, τον ένθουσιασμό του:" Έμετε οι
 ταξιτζήδες έχουμε γιά μοναδικό μέσο άναγωγίας τό ραδιόφωνο, που όπως έφρετε άφν είναι
 και τόσο ποιότητας... Γι αυτό είμαι σέγουρος ότι τό σωματείο μας θά προσφέρει ό,τι μπο-
 ρεί γιά νά πετύχει, και νά διαδοεί ή Ηέκη 'Ορχήστρα".

Μέλησαν πολλοί. Ό γενικός ψροματίας των οικοδόμων της 'Αθήνας είπε: "Κι έμετε οι έργά-
 τες θέλουμε πολύ νά γνωρίσουμε τήν κλασική μουσική κι ές μήν έφρουμε πολλά πράγματα.
 Ής άρσει όμως τό ύρτο και ή μέρφωση, γι αυτό τό σωματείο μας θά βοηθήσει όσο μπορεί τό

9 Η διένεξη με τὸν κόμμα

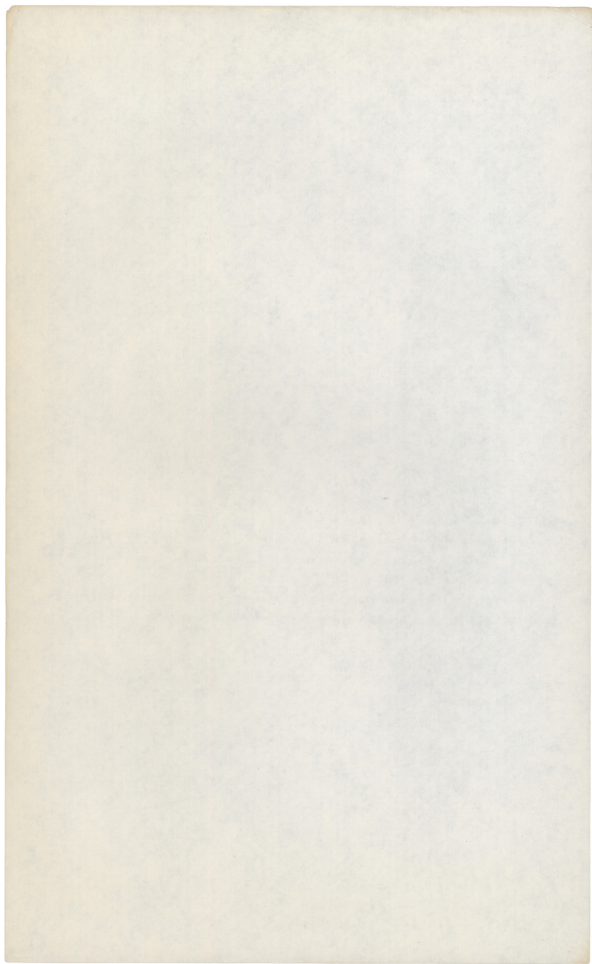
Τὸ ἔργο τοῦ Μίκη ~~...~~ "Τὸ Τραγούδι τοῦ Νεκροῦ 'Αδερφοῦ" παρουσιάστηκε στίς 13
 'Οκτωβρίου ~~...~~ Κεντρικὸ πρόσωπο ^{τὸν ἑαυτὸν} εἶναι μὲ ^{γυνικικὸ, ἢ οὐ} τὸν "άντρο
 της τὸν "εἶχον σκοτώσει οἱ Γερμανοί. "Ἐχει δύο παιδιά, ποὺ ^{ἔτεν ἄνευχο πολέμου} προσχωροῦν στίς δύο ἀντιθέτες
 παρεχόμενες. "Ὁ διχασμὸς καὶ ἡ σύγκρουση μπαίνουν μέσα στήν οἰκογένεια)". Ἀπὸ καιρὸ πρῶν,
 ὅταν ^{ῥαβδία} ἔγραφε τὸ ἔργο, ὁ Μίκης εἶχε πρὶν σ' ἕνα δημοσιογράφου: "Πιστεύω ὅτι τὸ χαρακτηριστικὸ
 τῆς ἐποχῆς τοῦ ἡμετέρου πολέμου εἶναι ἡ ἐπίδραση τῶν ἰδεῶν πῶς στίς ἄλλες σχέσεις τῶν
 ἀνθρώπων καὶ κυρίως στή σχέση αἵματος. "Ἡ πᾶλη τῶν ἰδεῶν ἔσπασε τὸ πρωτογενὲς κοινωνικὸ
 κῦτταρο, τὴν ~~...~~ οἰκογένεια καὶ αὐτὸ εἶναι κατὰ τραγικὸ καὶ συνέμα κατὰ ἱστορικὸ
 ἀναγκαῖο. "Ἰσχυρὸ ὅμως ἀπὸ τὴν κρίση, τὴν σύγκρουση, ὅταν ἔρθει ἡ στιγμή τῆς περισυλλογῆς
 καὶ τῆς ἐπανόρθωσης τότε οἱ ἄλλες φεχέςσεις ἀποκαθίστανται καὶ τὸ πρωτογενὲς κῦτταρο ἐ-
 νοδημιουργεῖται ἐνῆστο καὶ συμπαγές".

"Ἐνῶ οἱ ἄλλες ἡμετέρες φιλοξήνησαν κριτικὰ καὶ σχόλια, ~~...~~ τὸ ἔντυπο τῆς
 ἀριστερῆς ἀγνόησαν ^{τὴν παράκληση σου} καὶ ἠθέλησε, ~~...~~ δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ γράβουν λέξη. Μετὰ ἀπὸ
 ἐπιμονὴ τοῦ Μίκη, ~~...~~ ἡ "ἀβγγή" ^{ἀποστολὴς} ~~...~~ ἐγλικὸ κριτικὴ: "Ὁ ~~...~~ Μίκης Θεοδώ-
 κης-συνδότης μὰς δίνει συγκλονιστικὰ

σολόγια. "Ἔτσι ~~...~~ τουλάχιστο δρχήκαμε ἐμεῖς τὴν τραγούδια του. Ἔιχε "ὄλες τίς προ-
 ποθέσεις νὰ τραγουδήσῃ τοῦτε ἀγῶνας, τοῦτε καμηλοῦ καὶ τὸ ἔντυπο τοῦ λαοῦ μα. Ἄν ἰσχύ-
 ει τὸ ἔδιο καὶ γιὰ τὸ Μίκη Θεοδώρη συγγραφέα. Οἱ ἀδυναμίαι τοῦ κειμένου δὲν ἀφάνουν
 νὰ ξεκαθορίσει ὁ ἰδεολογικὸς στόχος. Ἐδ νὰ ἴσπεδῶνουνται οἱ αἰτίαι ποὺ προκαλοῦν
 οἱ ἡμετέρες διαμάχες, σὲ νὰ ~~...~~ ἴσομοιρῶνται οἱ εὐθύνες. Καὶ ββαία, δὲ
 χωροῦν ἰδῶ φανατισμὸς καὶ προκαταλήψεις. Ὅυτε συνθήτηση. Καὶ ββαία ἦταν ἄλλες οἱ προ-
 θέσεις τοῦ συγγραφέα. "Ὅμως ὅταν ἡ συμπιλῶση ἐγὸς λαοῦ γίνεται ἔμα ἕνδος ὁρμάτος,
 κρῖται κυρίως ν' ἀνοσιβῶσονται τὰ ~~...~~ κίνητρα, νὰ καθορίζεται μέσα ἀπὸ τὴν διαλεκτι-
 κὴ ἀνύσση τῶν γεγονότων τὴ ἀντιπροσωπεῖθουν οἱ ἀντίπαλοι δυνάμεις. Ἄντὸ ἔχει σημεῖα.

Δὲ λέω πολιτικὴ-ἴσως χτυπεῖ παράταιρα ἡ λέξη-¹ ἀλλὰ οὐσιαστικὸ δραματικὴ. Καὶ τότε φεθ-
 νομε σταθερὸ σὲ σκοπὸ μας. Ἡ γῶλες οἱ ἀπαιτήσεις γιὰτὶ μεγάλο εἶναι καὶ τὸ ἔμα, ὅσο
 καὶ ἱερὸ γιὰ ὅλους μας...". Ὅσον ὁρῶσ τὴν καλλιτεχνικὴ ἔββα τοῦ θεατρικοῦ μέρους, σὲν
 εἶται... "Ἔναι ἕνα προσχεῖδιο ὁρμάτος, μὲ σεριδ "ταμπλῶ-βιβδῶν", μὲ ἐπειδολογες ἰδέες,
 ποὺ μῆλλον "περιγράφονται", πλασιδῶνουν τὴ μουσικὴ, παρὰ ἀποκτεῖν σκηρικὴ ὑπόσταση. "Ἄ-
 σιδσο καὶ ἔτσι διογράφεται ἡ ἀρχὴ ἐγὸς ἔκκινήματος γιὰ τὴν δημιουργία ἑλληνικῆς λαϊκῆς
 ὁπερας...". ΔΑΤΗ I, Νομβρίου 1962.

"Ὁ Μίκης δὲν εἶχε ἔρποτα. Ἦταν ἱκανοποιημένος, ποὺ δημοσιεύθηκε ἡ κριτικὴ, ἀνεξάρτητα
 μὲ τὸ περιγεῖμενὸ της. Περῖμενε καὶ τὴν ὑπόλοιπὴ ἀριστερὰ νὰ πάρει θέση. "Ἦεν ἀκούγδν
 σην, δὲ πολλὰ μερίδα, "ἀγανακτισμένα μουρμουρητὰ" γιὰ τὸν "ρωμαντισμὸ" καὶ τὸν
 "ἑθνικισμὸ" ποὺ ἀπέπνεγε τὸ ἔργο.

Σε μία από τις αυζητήσεις, που προκάλει, γιό νά έχει τή γνώμη του κοινού (68)

πῆρ τό λόγο κι ὁ ἔλιος: (Δέν εἶμαι ἀρχηγός κόμματος. Κόνω τέχνη. Ἐνῶπις δέν μπορῶ νά καθορίσω τή βῆση καί τό περιεχόμενο τῆς ἐνδότητος τοῦ λαοῦ. Δέν ὄνθρωπος, ὅμως, καί σόν Ἕλληνας πού πονῶ γιά τήν πατρίδα μου, αὐτῆ τήν ἐνδότητα τήν καταλαβαίνω πλατεῖς, πολὺ πλατεῖς. Νά ἐνωθοῦμε ὅλοι οἱ τέμιοι ὄνθρωποι πού θέλουμε τό καλό τῆς πατρίδος μας, πού θέλουμε νά μὴν ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού νά πεινῶνε, πού θέλουμε νά ὑπάρχουν σχολεῖα καί κορφωτικά ἰδρύματα. Νά ἐνωθοῦμε γιά νά πᾶει μπροστὸ ὁ τόπος μας καί νά μὴν ντερεπόμαστε νά κυκλοφοροῦμε στοὺς δρόμους. Ἐγὼ ντερεπόμαι πού κυκλοφορῶ στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας ὅταν σκεφτομαί πῶς τὰ 9/10 τοῦ ἀγροτικῆς πληθυσμοῦ εἶναι ἄποροι... Ἄν, ὅλοι ὅσοι σκεφτομάστε τό ἔδιο, ἐνωθοῦμε δὲ πᾶει μπροστὸ ὁ τόπος!)).

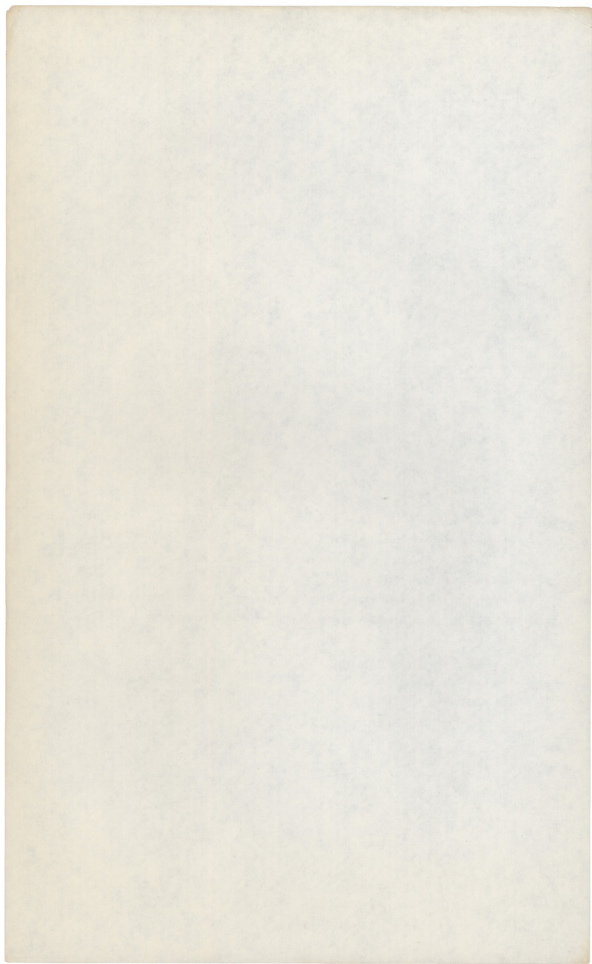
Ἀκρόσθηκον στή συνέχεια πολλὰ γυμνασ. Ὅι φοιτητὲς δέν εἶχον σκοπὸ νά "χαρίσουν κάστανα" σὲ τὸν ἰνδολμῆ τους. Ἐνος, πού δέν τοῦ ἄρρετ τίποτ' ἄλλο παρὲ ἢ μουσική, εἶπε, πῶς δὲ τ'αν καλύτερο ὁ Ἄγκης ν' ἀσχολεῖται μόνο ἐκεῖ, πού ἔχει μεγάλο ταλέντο καί νά μὴ γράφει ἀλλοῦ. Ἐνος ἄλλος, ἀγγίζοντας τό πρόβλημα, εἶπε: (Ἡ ἐνδότητα τοῦ λαοῦ πρέπει νά εἶναι ὅσο γίνεται πιὸ πλατεῖς. Ἡ εὐρύτητα ὅμως πού δίνει ὁ Θεοδώρεκς δέν εἶναι σωστῆ. Δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ συναδελφωση ἀνάμεσα σὲ φονεῖς καί σὲ θύμα του, ἀνάμεσα σὲ πρὸδοτῆ καί σὲ πρὸδομένο. Μιλῶ γιά τὸν ἄλλα καθάρματα, πού δέν μποροῦν νά ἔχουν. Δεση μέσα στήν πλατεῖς συναδελφωση τοῦ λαοῦ. Ὁ Θ. μίλησε γιά ἐνδότητα τῶν ἀνθρώπων. Τε τιμιότητα μπορεῖ νά ἔχει ὁ φονεῖς χωροφύλακας καί ὁ, πρὸδοτῆς, πού ἐμφανίζονται σὲ δοξαστικὸ τῆς συμφιλίωσης]].

Στό μετόξο μιά δεξιά ἡμερησία, πῶς ὁ συνδέτης, μετὰ ἀπ' αὐτῆ, ἀποχώρησε ἀπὸ τήν ἀριστέρη παράταξη ἢ καλύτερα ἀπὸ τό κόμμα τῆς Εἰσ. Ἐκεῖνος τῆς με-

ρε-μέσας τοῦ ἀκρίβητος-γινόμενῆ στήν Ἀθήνα τό Β-Συνέδριο τοῦ κόμματος. Ὁ Ἄγκης, βρήκε λόγο καιρὸ, πῆγε καί ἀπέβουε ἕνα χαίρετισμὸ στοὺς συνδέρους.

(Ἄνθρωποι, πού ἦρθα καθυστέρημενα. Νά εἶχαν προσκαλεσθεῖ στήν πανηγυρικὴ ἔκθερη τῶν εργασιῶν σας, ἀλλὰ ἀπὸ λόγους καθαρὰ ἐπαγγελματικὸς δέν μπόρεσα νά ἔλθω. Εἶναι φανερό, ὅτι ὅλη ἡ ζωῆ μου καί τό ἔργο μου εἶναι ἀφιερῶμενα σὲ λαοῦ ἡμῶν καί δὲ εἶμαι πάντα μαζί σας. Ἐπειδὴ ὁ χρόνος εἶναι πολὺ τιμῶς, δέν μοῦ ἐπιτρέπεται νά ἐπιτελοῦμαι περισσότερο, ἔτσι καί σὲ δικῆ μου προσωπικῆ θύματος. Θὰ ἤθελα ἀπὸ τό βῆμα αὐτὸ ὅμως νά κῶνω μιά διδασκαλία σχετικὴ μὲ ὅσα ἢ "ἀπογευματινῆ" ἐδημοσθένους...)

Ἰθὺς, τέλος, νά πῶ ὅτι ἐκεῖνο πού με συνέχει εἶναι ἡ ὀφάνεια ὅτι ὁ καιρὸς περὶ γρήγορα. Ὅτι ἡ φτώχεια μένει, ὅτι ὁ λαὸς μας ὑποφέρει καί ὅτι πῶς ἀπὸ τῆ βιτρίνα τῆς Ἀθήνας καί τῆς Θεσσαλονικῆς σὲ χωρὶς ὁ λαὸς στενάζει καί εἶναι ντροπῆ γιά μᾶς πού φοροῦμε καταστάματα νά ἔχουμε πλεῖ μας ὅλη αὐτῆ τῆ φτώχεια. Γὰρ τό λόγο λοιπόν αὐτὸ πρέπει νά κάνουμε γρήγορα. Βῆμα, ἔτσι νά ἀφίεται καί σὲ (ταπεινῶν πού βιάζονται ἔτσι. Πάντως ἐπιμένει, πρέπει νά κάνουμε γρήγορα. Πρέπει ἔτσι πού ἔχετε τὴν εὐδότη γιά τό μέλλον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νά ἴσως τῶν πρὸ βιτρίνα πρὸς τὴν ἀπὸ ἀριστερῆ, πῶς νά ἀφίεται, ἐπιμένει

κατ' ο λωί λωί

την πρωτόγονη ζωή στην αναγέννηση του [redacted] κ. κ. Πωδ, η οποία

Με το μεσολάβησε το ταξίδι στην Κούβα. Το θέμα συζητήθηκε [redacted] σιγά σιγά

γρ [redacted] από κάτω. Τυρζόντος όμως ο Μίκης φοβόε κι άλλα κάρβουνα, άνοιξαν [redacted]

στη φωτιά. Στην Κούβα είχε δετ πραγματικότητα έκτενο, που δεν μπορούσε να εκφράσει γιατί

έν ήταν πολιτικοί. Μια ένδετα ένδος λαού, στην τερβασιο πλειοψηφία του. Ένδος λαού (τίς ίδιο

ρααχού σάν τόν δικό μας, που πήρε όμως στέ χρία [redacted] τή περρωμένα του καί άνοικοδομεί

με ένθουαισμό τήν πατρίδα του...)). Άσφαλώς όταν ο Μίκης μιλούσε για ένδετα για μιά

τέτλο ένδετα [redacted] μιλούσε. Με τήν εύκαιρία, που τή (πρωτογενής κύτταρο ζουαδημιουργεί

ται ένιατο καί συμπαγεί) έμετε να βρούμε έκτενους τούς στόχους κι έκτενες τίς μορφές πά-

λης, που [redacted] στή κενούργια, άναπόφικηθιδόσποσή του, να ναι από τή δικιά μας μεριά, οσφί

νετά περσέροι. [redacted] Το θέμα ήταν τερβασιο, τίποτα πιά λίγο, τίποτα

πιά πολύ από τή ίδιο τή πολιτικό πρόβλημα της Ελλάδας. Ποιά μπορεί να ναι η ένδετα ένδος

λαού μετά από έναν έμφύλιο πόλεμο, που οι άριστερές δυνάμεις ήττηθηκαν ('Ισπανία, Ελλάδα);

[redacted] Κοινός ο έχθρος-ένδετα. Πρέπει να νικηθεί άγωνιστική. Ποι-

ος θα είναι οι φορτές αυτής της ένδετας; [redacted] Ποιά κοινωνικά όργανα?

Ποιά κοινωνικά τάξεις; Νότω από ποιά ήγασα καί τή μονό [redacted] ποιανού πολιτικού σχήματος; Ένδετα στην κορυφή, στή βέ-

ση ή καί στέ δυό; Πόσο πλατεί μπορεί να ναι για να παρεμφει άγωνιστική; Κι άλλα πολλά

έρωτηματικά, πάντα στέ ίδιο περιεχόμενο. Ο Μίκης λέγοντας Όλοι οι ('Ελληνες) άσφαλώς δεν

άκριβολογούσε, άκριβώς όμως έν άκριβολογεί ή άριστερά όταν καλέτ (όλο τή λαό) κλπ. Αυτό

πού [redacted] ήθελε να πετ στέ έργο-πού άσφαλώς είχε πολλές δραματουργικές άτελειες. Τους τή ε-

νόπη μ' άλλα λόγια: Η καιρός περνά. Η φτώχεια μένει. Έπιμένω, πρέπει να κάνουμε γρήγορα!

Έτσι είχαν τή πράγμα, όταν ένα τυχαίο, σχεδόν, περιστατικό, [redacted] τή προερχόμενο

της άίνεσης, Μίκη-ΕΜ.

Αίγες μερες [redacted] οι νφει της 'Επιτροπής Ειρήνης κάλεσαν τόν [redacted] Μίκη.

Θεοδώρη καί τή Γιάννη Ρίτσο στέ γραφεία τους για να συζητήσουν Όλοι μαζί τή θέμα

του έλληνικού τραγουδιού. Μεταδόθηκε από τή μαγνητόφωνο ο "Επιτέφιος" καί μετά έρχισ

η συζήτηση. Σέ μιά στιγμή ο Μίκης άναφρόθηκε στέ "Τραγούδι του Έγκροτ 'Αδερφού" καί

στέν [redacted] πόλεμο σιωπής), που τού έγινε από τή μεριά της 'Αριστεράς. Τότε ένας ύπλλη-

λος τών γραφείων, ο Πάστρας, θέλησε να έπμβει, λέγοντας πώς ο Μίκης ήξευεγε από τή

άποφινδ θέμα, πώς άπόφ ήρθαν να συζητήσουν για τή λαϊκό τραγούδι κλπ.

- (Γιατί; Όλα είναι θέματα για συζήτηση, άπάντες ο Θεοδώρη. Φοβάσαστε να γίνονται

άνοιχτά οι συζητήσεις; Η έλευθερία έκφράσης του καλλιτέχνη είναι τή σοβαρότερο θέμα!

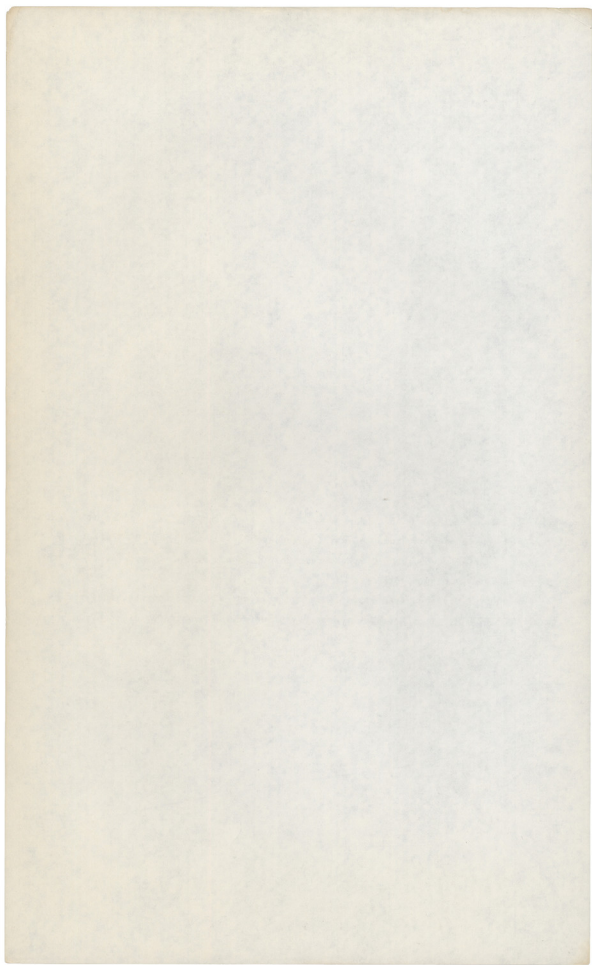
Όπου βρίσκονται νφει πρέπει να άνοιγοιμε συζητήσεις. Δεν φοβόσαστε κανένα. Οι έχθροι

μας να άκοινε τή προβλήματά μας κι ές έλαστέρηουν τή λόγια μας. Να παίζουμε μ' άνοιχτά

γρητιά, μπροστά σ' όλον τόν κόσμο.

Ό άλλος έπέμεινε, ήθελε να τού πείρι τή μικρόφωνο!

- (Ας τα αυτά, Πάστρα! Άνάτε ο Μίκης! Έσε θυμάμαι ός τή Μακρόνησο!)

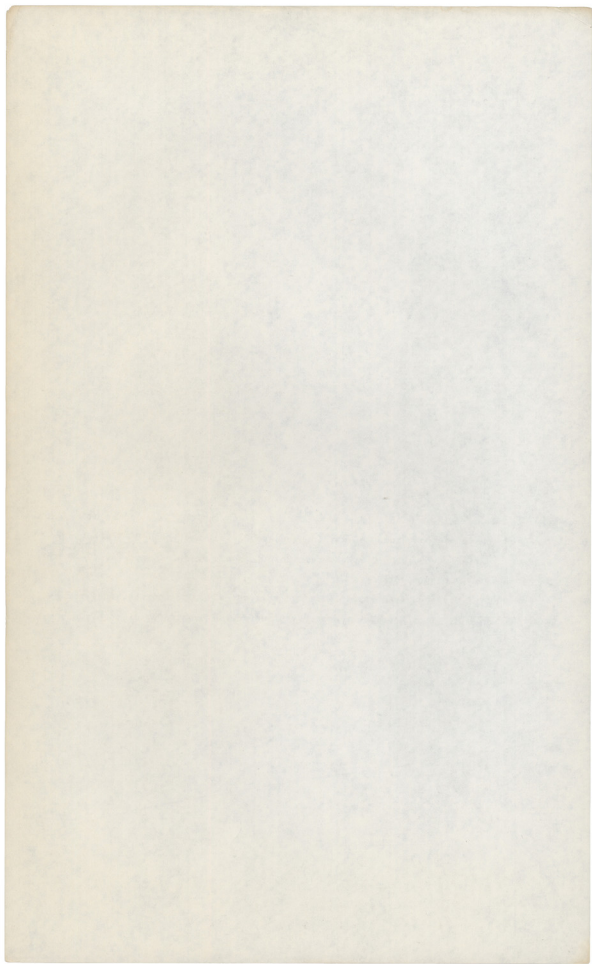
Ποιάς θυμάται από τη Μακρόνησο; Τους Ναταλινικούς; Ήθελε να πετ...
 Μετά ότ'ήν ~~...~~ μικρή αΐθουσα ήταν σε να'χε άδύθει μια μεγάλη φωτιά κι έκαίγε τα πρό-
 σωπα των νέων. Μερικοί άλλοι προσπάθησαν να ήλιεορθώσουν) τέ πράγματα, αλλά ό Νίκης κρατού-
 σε σφιχτά από χφρι τέ μικρόφωνο κι ούτε που έδινε σε κανένα σημασία. Μίλησε γάλι για
 την Κούβα, για την έλευθερία που ύπάρχει εκεί, χωρίς να βάζει σε κίνδυνο την έπανάσταση,
 για τους ^{κατ'εραμίνοους/}ζωγράφους ~~...~~, που μόλις τα έβλεπε τους είναι πρόεδρος της Ένωσης Κου-
 βανέζων καλλιτεχνών. Μίλησε για την τέχνη στην ΕΣΣΔ... (Έκτος κι έν έβλεπε να συνεχίσουμε
 όπως πριν από τον πόλεμο, που έπειδή όν άρρεσε του Στάλιν ένα έργο του Σουστόκοβιτς και
 έφυγε από την αΐθουσα πριν τελειώσει ή συναυλία την άλλη μέρα όλες οι έφημερίδες έβ-
 γαζαν τέ έργο "άστικόν" και "άντεπαναστατικό" και "έπηγεασμένο" και...). Έίπε πολλά. Τά
 μάτιο του έβγαζαν φλόγες. Μετά άφησε τέ μικρόφωνο κι έφυγε βιαστικά. Πάλι μερικοί προσπά-
 θησαν να τον κολάρουν, του ζήτησαν συγγνώμη έκτενος δέ μιλούσε. Έίμαστε μια παρέά, που
 τρέφαμε από πίσω του, έκτενος με τέ άσαναφρ, έμετε με τέ πόδια-τέσφρις όρθους. Τόν
 προέβαρε στην γωνιά. Του μίλησαμε, με ήταν άθύνατο να με άποκριθή. Έτρεμε λίγο, άδγκωνε
 με πτόμα τέ χελία του και σκεφτόταν άλλα πράγματα, όχι αυτά που του λέγαμε έμετε. Ταμάτη
 σε ένα ταξί, μπήκε με τη Νυρτιά μέσα και ~~...~~ τον χόσαμε.

Μετά λίγες μέρες ή "Αύγη" δημοσίευσε μια συνέντευξη του. Η άφορμή ήταν, πώς μια
 κυβερνητική έφημερίδα, πανηγύριζε για ~~...~~ γεγονότα έκείνης της βραδιάς, στην Έπιτροπή
 Ειρήνης και ή "Αύγη" έσπευσε να βεβαιωθεί και κυρίως να βεβαιώσει τους άνογνώστες της
 πως "είσοτα σοβαρό" δέ συνβραίνε σε' άλήθεια.

Έκεί, άνάμεσα σε' άλλο, έίπε: (Ποιός έχει συζητήρον να σβυστέ από τη μνήμη μας οι άυστες
 των χιλιόων Έλλήνων, οι όμαδικές έκτελσεις, και τέ όμαδικά μαρτύρια στο Μακρονήσιο;
 Έγώ πάντως-όχι πως είμαι σημαδεμένος μια για πάντα σ'όλο μου τέ κορμί και σ'όλη μου
 την ψυχή από με άβρυγα σόμα άγκυλωτό-άλλά με την πεποίθηση, που βίνει ή πέτρα ύστερα
 από άγώνες ~~...~~ έίκοσι χρόνων πλάσμα και πιστέω πως δά πρέπει να να άσχολούμαστε πρό
 παντός μ'αυτούς τους τρομερούς πόρους της "Παναγίας", μα'αυτή τη φοβερή καισαρική το-
 μή και την ήμορραγία δίχως τέλος, μ'αυτή τη γιγάντια έποχή που ζήσαμε, που πλάσαμε πλάτω
 στούς γίγαντες που χόθηκαν για ~~...~~ πάντα....

)... Η κατάσταση για μένα πάντως είναι κρίσιμη. Ένώ ή άεξιά με πολέμου άνοιχτά και
 κρυφά σε' όλα τέ άμψωμα, γιατί εύρισκε πως τέ έργο μου έρχεται σε άντίθεση με τέ πολιτικό
 της συμφέροντα και άρχε της, ό Τόπος της Άριστορθε με την τέτα σέση του-που με ΔΙΝΟ-
 ΗΣΕ-χτυπούσε έπίσης τέ ίδιο έργο με ίδιο και ίσως χειρότερο τρόπο, γιατί από την πολι-
 τική της άγνόησης λείπει τέ στοιχείο της ύπεθθυνης αντιμετώπισης...

)... Η πολιτική ήγασο έχει τέ δικόσωμα να' έπεμβαίνει στην καλλιτεχνική και γενικώτερα
 στην πνευματική δημιουργία... Γιατί έδω όν έχουμε να κάνουμε με κριτική, που πιστέω
 ότι όχι μόνο ~~...~~ έπιτρέπεται, αλλά και έπιβάλλεται, ~~...~~ σόν θεμελιακό στοιχείο για την
 όμολή λειτουργία της δημιουργίας, αλλά για έπεμβαση. Η πολιτική πρόξη, που στην περίπτωση

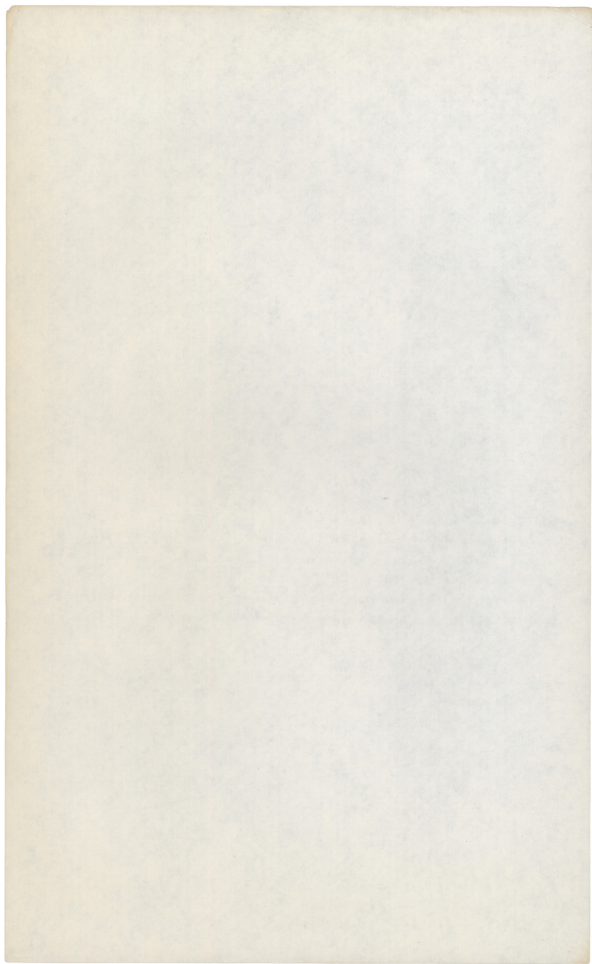
(71)

του "Μετρου 'Αδερφου" πήρε τη μορφή της "προγραφής" σ' ένα ή δύο ή τρίαερα περιοδικά και σ' ένα πιθανόν σε 10 εφ'ατρα ή 100 εΐθουσεσ συναυλιών, ούτ'ε γιά μένα σ'όν ύπερδουνο δημουργό, έλεθ'ετρο πολίτη και συνειδητό θγωνιστή εΐναι-με μιά λξη-παρδρόκτο. Τό δέχομαι μόνον εφ'όσον ό καλλιτέχνης ή ό πνευματικός ύνδρωπος ελγει με τό έργο του θεμελιακά [ ] ήδικε και θγωνιστικέ άρχε. Αυτό συμβαίνει λ.χ. [ ] ούτή τήν στιγμή στήν Κορβα όπου, όπως ειοηρίστωσα, γιά τόν καλλιτέχνη ένα [ ] μονόμ'ε δικαίωμα έχει νά διαγραφεί τό δικαίωμα της άντεπανασταστικέσ [ ] πράξεσ ή του άντεπανασταστικού έργου". (ΑΥΓΗ, 14 Σεβρ. 1963).

Μετά τρετίε μέρεσ ή εθημερίδα άπάντησε στίε άπόφειε του συνδέτη. Τό κείμενο έρχετ'ε με τό έξηγεσ(Ο Μ.Θ. εΐναι ένα πνευματικό μέγεθος στή σημερινή Έλλάδα, άναγνωρισμένο άπ'όλεσ τίε πλευρεσ. ... Έγινε ένας άπό τούε δημοφιλέστερουσ καλλιτέχνεσ χέρη [ ] στό πληθωρικό ταλόντο του και στήν έκρηκτική ενεργητικότητ'ε του και κυρίωσ γιάτ'ε έθεσε τήν τέχνη του στήν ύπηρεσίε του λαούσ. ... Η 'Αριστέρά ήτον και εΐναι περήφανη πού μιά τέτιε καταξίωμ'ενη προσωπικότητα εεπήδησε άπό τίε γραμμέσ της και βρ'εσκειτα πάντα στίε γραμμέσ της. Τόν περιβάλλε με έμετρη άγάπ'η και [ ] στοργή, γιάτ'ε εΐναι δικ'ε της δημιουργίεσ; γιάτ'ε ούτή του σ'εδόθηκε ή πνευματική τροφή και του ύνοιζε τούε ιδεολογικούε έκείνουε όρζουτεσ, πού του ένπνευσαν και έδωσαν περιεχόμενο και πνοή στό ύπέρχο έργο του. ..."

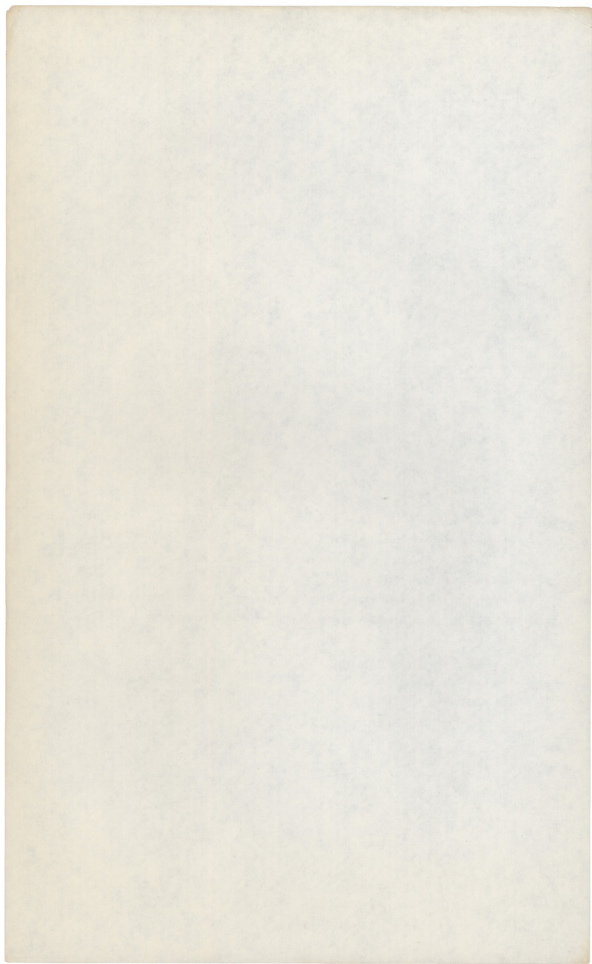
Σε συνέχεια άναφέρεται, πώε τό β' Τραγούδι του Μετρου 'Αδερφουσ' έν δικαίωσ τίε προσδοκ'εσ'εσ'εσ 'Αρυστέρεσ σ'όν κίνημ'εσ και έμμεσ, πώε τό έργο (έν έν ήτον άπόλυτο θετικόν), πώε έν εΐχε (ιδεολογική καθορ'ετ'ετα) και ότι ό τύπος της 'Αρυστέρεσ έν άσχολήθηκε μ'αζ'ε του γ'ατίε έν ήθελεν νά δημοσιεύσουνο άρνητικέσ κριτικέσ γιά ένα έργο (τέσο καλών προδ'εσων). Τέλος, άφου άναφέρει πώε έκκλησ'εσαι γιά τίε άπόφειε του Μ.Θ., γιάτ'ε ή πολιτική ήγ'εσίε έν έπενεβη, γιάτ'ε (έγροφ'ε τό έργο και τό άνέβασε ελευθ'ερα στή σκηνή) καταλήγει πώε ό ύπαινιγμ'εσ του καλλιτέχνη, ότι (σ'αύριο πιθανόν-σ'ε μιά σοσιαλιστική Έλλάδα ή έπιβαση μπορεί νά πάρ'ε μορφή προγραφήσ σε δύο εφ'ατρα ή έκάτεσ εΐθουσεσ συναυλιών) [ ] εΐναι (άπαρδρόκτοσ και έν άντιστοιχετ'ε σε γεγόνε-τα ή άλλωε σε προδ'εσ'ετα) [ ] πούε σοσιαλιστική χώρα ή πούε προδ'εσ'ετα κίνημ'εσ σε μη σοσιαλιστική χώρα έμ'εδόσεσ ένα καλλιτέχνη νά εκορ'εσ'ετ'ε σύμφωνα με τίε δικ'εσ του παρορμ'εσετ'εσ. Στήν αγάντιέ της ή "Αύγη" καθόριε

Τό παρ'επ'ον κείμενο άρκουε, [ ] τήν άρ'ετέρεσ, σ'όν ένα άσηρημ'ενο χ'ωρο, κρηκτικό, [ ] άπ'όποι [ ] ήρωεσ και προσωπικ'ετ'ετ'εσ [ ] πού εθ'ουνο περ'εθ'ετρο έλεγχο και πολύ αγνά (ύπερδ'εσετ'ε), πού τούε ρέχ'ουμ'ε άνάδ'ερα. Ο στρωθόκομηλισμ'εσ τών τελεσ'ετων φ'εδ'εσων εΐναι έτοργιστικέσ [ ] σε μιά σοσιαλιστική χώρα [ ] έμποδ'εσ'ετ'ε ένας καλλιτέχνης νά εκορ'εσ'ετ'ε σύμφωνα κλη. Η ελληνική άρυστέρεσ [ ] καθυσ'ετ'ερμ'εση διανοητικό [ ] έτοργιστικό βασ'ερό, πάντα [ ] χ'ρόν'εσ [ ] άπό τήν έρχ'ε της, πάντα πολλό μέλλ'ε [ ] ένω άπό τήν Έλλάδα [ ] γιάτ'ε έπ'ονόσ'εσση, νά άντιναχ'ετ'ου και νά εναδημιουργ'ε-σ'ουνο οί μηχανισμοί της, άλλοιωτικ'εσ και μακ'ερί ό Θ'ογούρ'εθη, με τήν [ ] εκρηκτικ'ε ιδεο-

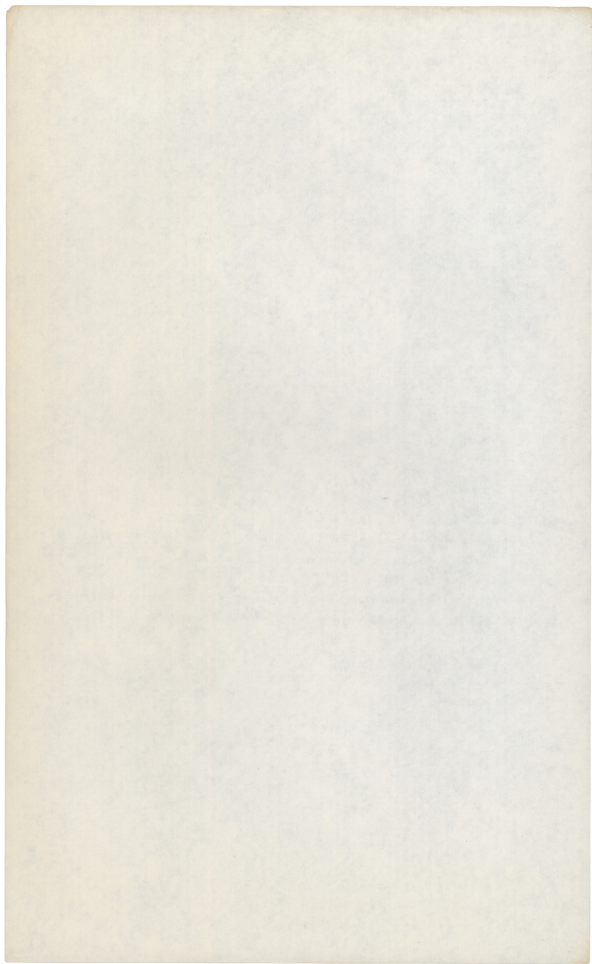

συγκρασία του, με τὰ ἡγετικά φόντα πρὸς διέθετε, σ' ὅτι ἀφοροῦσε τὴν (ἡπεικωνιά) του με
τὴς μάττε, [redacted] καὶ μαζὶ με τὰ μικρὰ ἢ μεγαλύτερα ἐλαττώματ' του, νὰ βόηθαγε, με μίτ
θαράλλα ἀπόφαση κι αὐτὸς σ' αὐτὴ τῆ διαδικασίᾳ, [redacted] ἰσὺν καλλιτεχνικὸ

χῶρο. ^{Αὐτὰ ἡμῶς} εἶναι σκέψεις ἀπὸ ἔξω. Ἡ δὲνηρὴ σύγκρουση του με τοὺς συντρόφους του,
με τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ εἶκοσι χρόνια πολέμησε στὸ ἴδιο στρατόπεδο, δὲν τὸν ὀδήγησε, παρ' ὅτι
τὸ σκέφτηκε ἐπανειλημμένα, σ' ἓν μίτ ἀποχώρησι ^{ἀν' ἡλίως ἀρτίον ἢ λείψανος} ἢ [redacted] διδασπασή. [redacted]
[redacted] ἔγνωστέ πρόβλημα, ποὺ ἀπασχολεῖ ^{ἡμῶς} καὶ θ' ἀπασχολεῖ ἑκαστομῦρια ὀργανωμένων
ἄριστ' ἀπασχολοῦσε πὲς μόνιμα τὸ Ἕκκη, [redacted] καὶ ἡλιετα πὲς ὀδυ-
νηρῶ, ἀφοῦ ὁ ῥόλος του ἦταν χιλιάδες φορές πὲς βαρὺ καὶ κάθε του κίνηση τὴν κοίταζαν ἑ-
καστομῦρια πὲς μάτια. Πηδώντας τὸ σύνορα ἑνὸς κόμματος, [redacted] πηδῶμε ^{ἀρτίον} ἔξω κι ἀπ'
τὸ σύνορα ^{ἐνός} στρατοπέδου; Κι ἂν αὐτὸ τὸ κόμμα τὸ σέρνουν ὀδύκληρο ἔξω ἀπὸ τὸ στρατό-
πεδο, πηδώντας δὲν τὸ κάνουμε γιὰ νὰ μένουμε μὲσ' ἴπρωτα ^{τὸ κάνουμε} γιὰ μᾶς κι ἔπειτα γιὰ τοὺς ἄλλους.
Κι ὅταν [redacted] τὴς κινήσεις μας τὴς παρακολουθοῦν ἑκαστομῦρια μέτιστα; Ἡ δολοφονία τοῦ
βουλευτῆ Ἀμπράκη, ποὺ ἀκολούθησε δ' ἔξω βόηθησε τὸ Ἕκκη νὰ βρεῖ τὴν ἀπάντησή. Καλοπροαίρετος,
ἐνδοσιμῶδες ὅπως εἶναι, συγκλονισμένος ὅπως βρέθηκε τὴν ἕλλη μέρα μετὰ τῆ δολοφονία, [redacted]
(παραφέρεις τὴς διαφορῆς) [redacted] καὶ ἔπειτα ἀπὴ μᾶχη με πολλὰ πλάσια αἰσιοδοξία. [redacted]

(74)

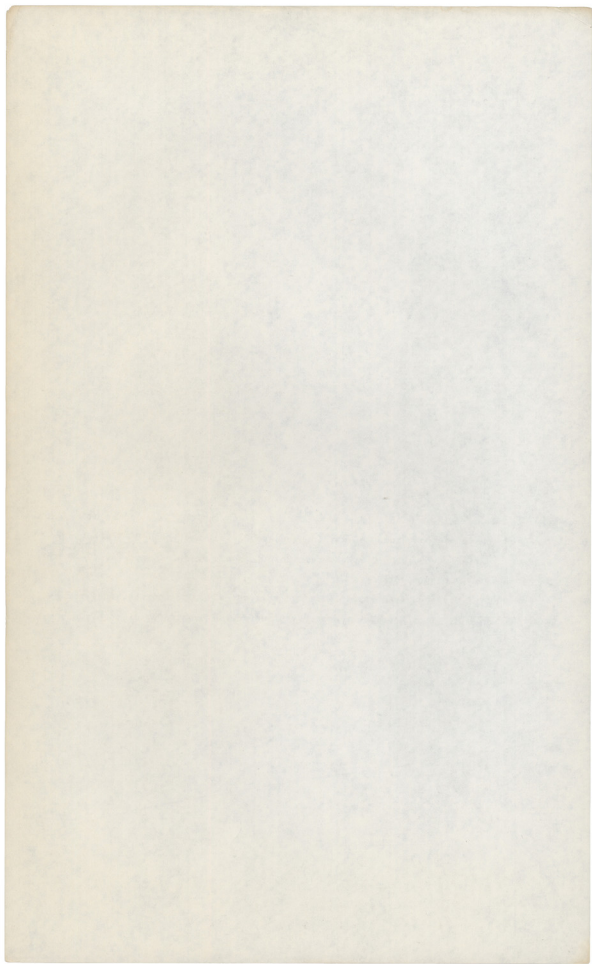
δερική είχε κλονηθεί προσωπικά από το Αιμπέρκη, πριν λίγο καιρό, σ' ένα τοξόδο της στο Αουόνο, γις το θέμα των πολιτικών κρατουμένων. Πέρα από τις (φθήμες) υπήρχαν και πρόσφατα γεγονότα, που... δικαιολογούσαν τη δολοφονία. Πριν ένα δεκάμηνο, στις 21 'Απριλίου η κυβέρνηση είχε απαγορεύσει την Πορεία Βιρήνης, που διοργάνωσε γις πρώτη φορά στην Ελλάδα ένας σύνδεσμος νέων, με την έπωνυμία (Μίφρτραντ Ράσελλ). Η πορεία ήταν να γίνει από τον Τύμβο των Αθηναίων, στον άρχατο Καραθώνα, μέχρι το κέντρο της πρωτεύουσας, με διάσταση 42 χιλιομέτρων. Από την προηγούμενη μέρα όλη η περιοχή είχε καταληφθεί από χωροφυλακή, από πεζικό, ναυτικό και... βήταραχονομάχους, που έλοχευοντες στις άκτες προς το νησί Ξύβρια περιμέναν να συλλάβουν, ποιος ξέρει ποιους καινούργιους Πέρους, που θα φταναν από τη θάλασσα! Από το πρωί της Κυριακής έρχισαν οι συλλήψεις, που γύρω στο μεσημέρι είχαν φτάσει τις 2.000. Ανάμεσα στους πολλούς προσωπικότητες της τέχνης και των γραμμάτων και φυσικά και ο Κίρκης Θεοδωράκης. Έκλειν, λοιπόν, τη μέρα μονάχα ένας οδοιπόρος, ο βουλευτής Αιμπέρκης, κατόρθωσε να φτάσει στον Τύμβο, τα χαράματα, και σά σ' υφεία να κάνει ένα μεγάλο μέρος της Πορείας, έως ότου βόδηκε η έντολη να τον συλλάβουν.

Και πραγματικά

Το ίδιο βράδι η κυβέρνηση διέταξε ειδικό άεροπλάνο γις τη μεταφορά ειδικού νευροχειρουργού στη Θεσσαλονίκη. Την άλλη μέρα έρχισαν να φτάνουν διάφοροι πρώτοι διδάκμοι γιατρού, οι όποιοι ύψαις απέκλεισαν κάθε έλλειψη διδασκαλίας. Κάποιοι παράγοντες της ΕΡΕ Θεσσαλονίκης πρόδωσαν, "όστεύζωμενος" με τους δημοσιογράφους, τον έπιθανάτιο ρόγχο της παρτάξης του: "Πις σκαφτείτε, που φτάσαμε, έμπε να παρήκαλμμε να μην πιδόψει ο Αιμπέρκης και οι άριστοι να παρακαλώ να πιδόνει!".

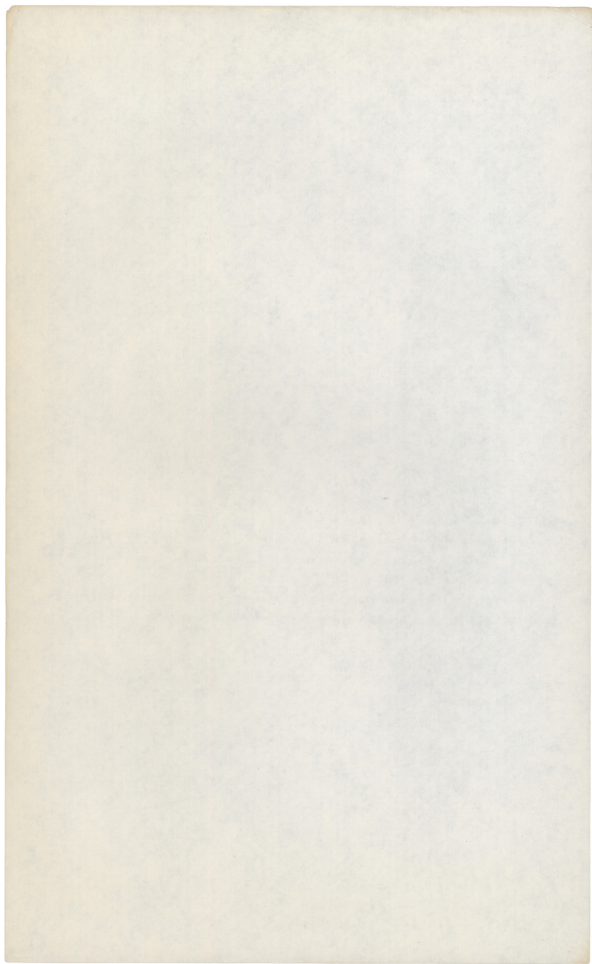
Το (πρώτο θέμα των Πολέων) στην Ελλάδα, όπως γράφτηκε χαρακτηριστικά κάπου, ξεφύχσε στις 1.40 τα σημερώματα της Κυριακής προς τη Δευτέρα. Οι καμπάνες και τα μεγάφωνα άνηγγειλαν στην άγουροξυνημένη Θεσσαλονίκη το γεγονός. Οι χιλιάδες του κόσμου που ξεψύχησε τρία μερόνυχτα, μέσα στη βροχή και στο κρύο, έξε από το νοσοκομείο ΑΧΕΠΑΝ έφερε το μονάδο στις πιδ μακρινές συνοικίες της πόλης. Το μαγοζίδ, που μόλις είχαν άνοξεί, έκλειςαν. Τα πεζοδρόμια γέμισαν από κόσμο. Και, έσφικα προς το μεσημέρι, μεθ νεκροφάρα, που την άδηγοθα ένας χωροφύλακας πέρασε με 120 χιλιομέτρα, τους κεντρικούς δρόμους, ένθ μερικες μοτοσυκλίτες της χωροφυλακής, ένοιγον, ούρλιδζοντας δαιμονομένα, δρόμο προς το αιδηροδρομικό σταθμό, όπου ένα τρινο θα μεταφέρνε το νεκρό Αιμπέρκη στην Αθήνα. Το πλήθος που δυ δευτερόλεπτα δέν κατάλαβε. Μετά άρησε πίσω από τη νεκροφάρα φωνάζοντας: "Αίχος! Δολοφόνιο!". Τα κατστρωμα των δρόμων γέμισα λουλοδία.

Το θάψα είχε συντελεστεί. Πάρα, που οι έλλείδες των άπλων, με την άναγγελία του θανάτου, έαρησαν, η χώρα όλη άνηταρόχηκε σέν ένα λιοντάρι, που έποιεαν έπικίνδυνα μαζί του και το

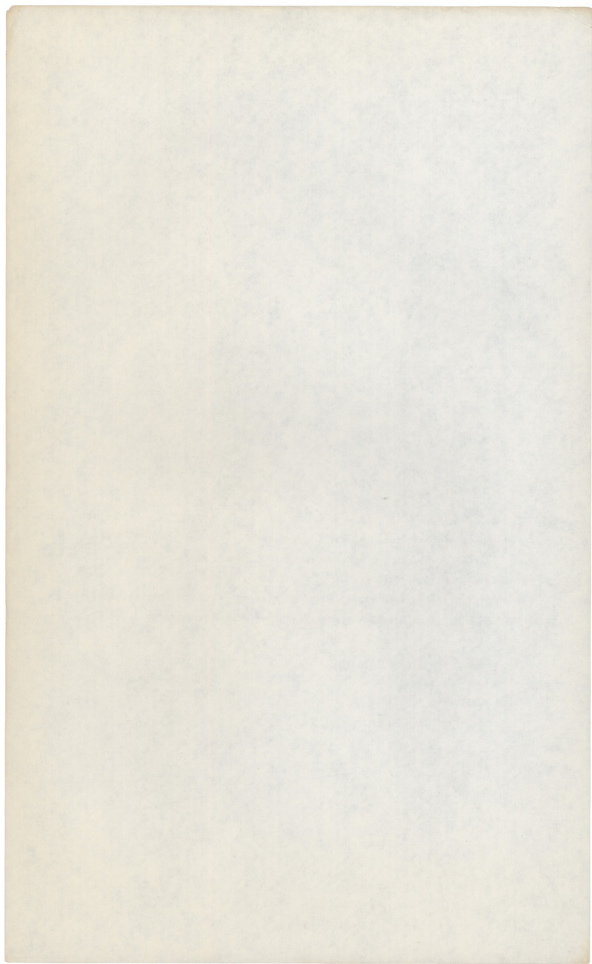

(76)

φυλακής κατηγορήθηκαν για ύμνηση ενέμνητη στο Έγκλημα, άνοκρηθηκαν και, ^{απέναντί τους} προφυλακίστηκαν. Ο Ένας δολοφόνος του Λαμπρόκη, ~~.....~~ κάποιος Έμμανουηλίδης είχε τρεις σφρις κατοδικές σε βάρος του (για άσχετες πράξεις σε βάρος Ήχρονου παιδιού, για κλοπή, για βία με γυναικάς και για έπιλοφορία). Ο Άλλος, ό οδηγός του τρίκυκλου Γκοτζαμάνης, είχε κι αυτές κατοδικές για "τρομπουκισμούς". Κι οι δύο τους ήταν μέλη ~~.....~~ μιας από τις περίφημες (παρρακροτικές) οργανώσεις, που ήταν σε ύμνηση συνεργασία με την άστυνομία, που ~~.....~~ έφωδίζε ^{τα μέλη τους} με ταυτότητες. Η όργάνωση του Γκοτζαμάνη είχε για σήμα τον αυτοκράτορικό γερμανικό ~~.....~~ σταυρό, που έγινε άργότερα σήμα της Βέρμαχτ και σήμερα των νεοναζιστικών οργανώσεων στη Δυτ. Γερμανία και άλλου. Αλλά και συνολικά οργανώσεις αυτού του είδους υπήρχαν σ' όλη την Ελλάδα. Στην ταυτότητα, που βρέθηκε στο σπίτι ~~.....~~ του Γκοτζαμάνη, γράφεται μεταξύ άλλων, ότι σκοπός της ~~.....~~ είναι (... ή υπερσπασίες της πατρίδας μας και του έλληνοχριστιανικού πολιτισμού μέχρι της τελευταίας πνοής και δι' όλων των μέσων. Υποχρέωση του φροντός είναι ή ένδραση των Σωμάτων Ασφαλείας όσων περιστασιακά ανάγκη διά την διατήρησιν της τάξεως και της ήσυχίας εις τον τόπον μας...). Οι άποκολύσεις-Έργο λίγων δωροδωτών δημοσιογράφων και δυο τριών δικαστικών-συνεχίζονταν, προ' όλης της λυσσαμένης προσπάθειας της δεξιάς να ~~.....~~ σταματήσει κάποιον αυτή ή άπείλετη άλυσση. Έτσι, ~~.....~~ οι έφημερίδες τη μια δημοσίευαν την είδηση πως ό Έμμανουηλίδης είχε προσληφθεί από τη χωροφυλακή σάν Έκτακτος χωροφύλακας στην ύποδοξη του προέδρου Νε Γκάβ στη Θερσαλονίκη και την Άλλη δημοσίευαν φωτογραφία του Έδου αυτού καθέματος δίπλα στη βασίλισσα ^{Φρειδερίκη} ή μια Άλλη που χειρίζεται με χειράφατά βασιλιά Παύλο!... (Σε μια περίοδο του βασιλικού ζεύγους σε μια ψαχογειτονιά, όπου ή Φρειδερίκη μοίρασε "βιβλιόρια άπόρων κορασίδων" ό δολοφόνος του Λαμπρόκη φιγουράρει άκριβώς πίσω από τη βασίλισσα, μπροστά από όλους τους Άλλους έπισήμους, προφανώς έπιροτισμένος με τό ^{δύσκολο} Έργο της άσφάλειας του βασιλικού ^(σταγιά). Άνέμεσα σ' Άλλα, έγινε και μια άπόπειρα δολοφονίας ένός βασιλικού μέλους ^{καθώς}, ~~.....~~ πήσινε ~~.....~~ στον άνοκρητή και ~~.....~~ άπειρες άπόπειρες δωροδοκίας μαρτύρων.

Έσσερις μέρες πριν "πέσει" ό Κοραμυλής, στις 4 Ίουνίου, μια νέα πολιτική ~~.....~~ κίνηση ίδρύθηκε και ~~.....~~ έστειλε στις έφημερίδες την πρώτη της διακήρυξη για δημοσίευση: Η Δημοκρατική Κίνηση Νέων "Ρηγόρης Λαμπρόκη". Στόν κατάλογο των ιδρυτικών μελών, πρώτο όνομα ήταν ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, μουσικοσυνθέτης. Άκολουθούσαν τέ άδματα 4 ήσποισών, 3 ζωγράφων, ~~.....~~ 5 έπιστημόνων, 4 λογοτεχνών, 4 δημοσιογράφων, 2 πρωταθλητών στίβου, 4 φοιτητών, 1 συνδικαλιστής, 2 σκηνοθετών. Όλοι τους ήταν ~~.....~~ νέοι στην ήλικία και πολύ γνώστοι ό καθένας από τη δράση στον τομέα του. Η όργάνωση διακήρυξε ότι ήδεν είναι κόμμα και ούτε άνήκει σε κόμμα. Όμως καλεϊ την πολιτική και πνευματική ήγηση να άσμπαρασταθεί στον άγώνα της.

7-10 Στην πρώτη συγκέντρωση της οργάνωσης στο θέατρο (Λακροπολιτισμική) για άλλη μια φορά, το χαρακτήρα [redacted] του νέου κινήματος: [redacted] (Είμαστε πάνω από κόμμα). Είμαστε όμως ένα κίνημα πολιτικό, όχι εκπολιτιστικό, όσο πολιτικό είναι και το κίνημα για την ελευθερία. Σήμερα το σημεῖο, που μᾶς ενώνουν, είναι περισσότερο από αυτό που μᾶς χωρίζει. "Άλλωστε η κίνησή μας είχε τερῆσει ἀπὸ τὴν ἔκπληξη σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Σὲ πολὺ σύντομο διάστημα δὲ ὀργανώσαμε μεγάλες ἐπιχειρήσεις, που ὁ ἀποβέλλουμε στοὺς ὀλιγόπιστους τῆς δυνάμει μας).

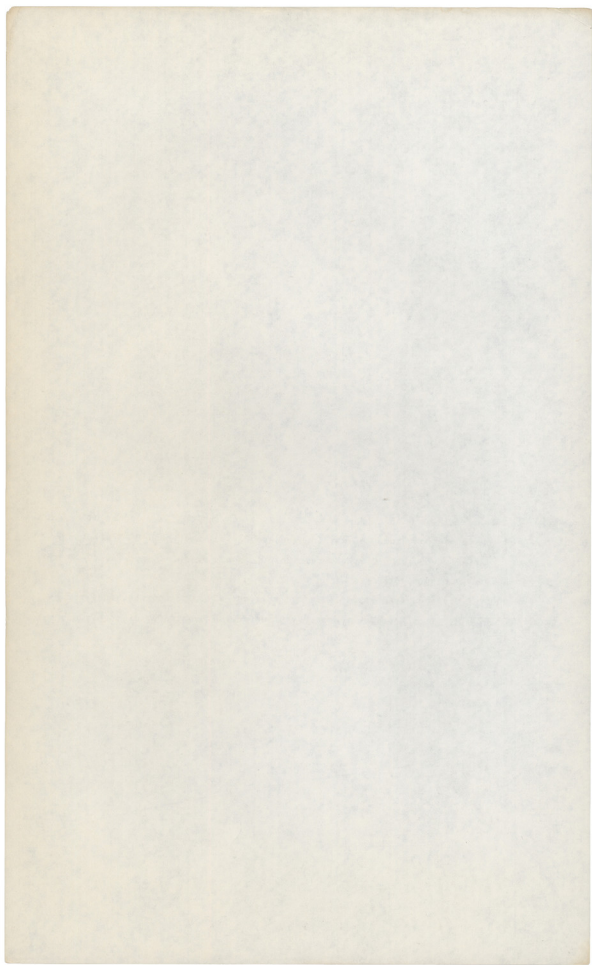
Στις 23 Ἰουλίου 1963 ἦγινον τὰ ἔγκαίνια τῆς λέσχης τῶν "Λαμπράκηδων" τῆς Ἀθήνας. Τὸ γάιο - Μερικὸ, γὰρ κηκο-
 Ἦ ντολας εἶχε πλημμυρίσει τοὺς γῆρας ὁδοὺς, τὸ ἡ δατινομῆ [redacted]

ποιήθηκαν ~~εἰς~~ καὶ τὸ ^{ἡλικία} πᾶν ^{τῶν Περιήγει πορομοία τυχῆ} [redacted] κατέβηκε νῦ διαφύκρηθετε [redacted] Ἀνέβηκε ξανά στὴ λέσχη [redacted]. Τὰ μέγθωνα, ἀπὸ τὸ παράθυρα, ἔστειλαν τὴ φωνὴ του ἀρετῆ μακριά, πρὸ ἀπὸ τῆς ζῶνης τῶν δευφυλάκων: Ἄβρετε τὸ μήνυμα τοῦ Λαμπράκη, που εἶναι ὁ ἀσυμβίβαστος ἀγῶνας γιὰ τὴ δημοκρατία, που φτάνει μέχρι τῆ θύρα... Μπροστὸ μας μπαίνει ἕνα τριπλὸ καθῆκον, που πρέπει νῦ τὸ κάνουμε ἕμεις ἀρῆτη. Πρῶτο καθῆκον: Ὁργάνωση Λαμπράκη σὲ κάθε γειτονιά, χωριό, πόλη. Δεύτερο καθῆκον: Ὁργάνωση Λαμπράκη σὲ κάθε γειτονιά, χωριό, πόλη. Τρίτο καθῆκον: Καὶ πάλι ὀργάνωση Λαμπράκη σὲ κάθε γειτονιά, χωριό, πόλη...".

5 τὸ καινούργιο αὐτὸ ἡμε-
 2 γινεῖ) τὸν εἶχε μογητῆσει, ἕνα παιγνίδι ἀποικητικό, ἐξουκλητικό ἂν γίνετα [redacted] μονιῶδες παίκτης. [redacted]

Καθὼς ἡ κίνηση "Γρηγόρης Λαμπράκης" ^{πύκνωσε} τῆς φάλαγγες τῆς ὀ Μείκης ἀνακόλυπτα ὅλο κηρ καινοσφύγιες ὁμορφιες στὸν ὄγνωστο αὐτὸ ^{ἀλλὰ καὶ ἐπὶ} ^{εἶπα} ^{αὐτῶν} ^{πρακτικῶν} ^{προβλήματα} μῆδε ὀργάνωσης. [redacted]

Γιὰ νὰ βγεῖ τὸ πρῶτο [redacted] τεύχος τοῦ περιοδικοῦ τῆς ὀργάνωσης (τὸ Τετράδιο τῆς Δημοκρατίας) [redacted] ἔγκαταστάθηκε τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες σὲ τυπογραφεῖο. Κοίταξε ὅλα τῆς διορθώσεις στὸ δοκίμιο, ἔκανε τὴ σελιδοποίηση. Οἱ ἄλλοι, που τὸν βοηθοῦσαν, ἔφευγον γιὰ φαγητὸ ἢ γιὰ μερικὲς ὕρες ὑπνῶ. Ἀπὸ τῆς, τῆς τελευταῖας 48 ὕρες, δὲν ἔκλεισε μᾶτι, ἔτριψε σάντουιτς καὶ γυροφόρνε μῆσα στὰ μέγαρα καὶ στῆς κάσες μὲ τὰ στοιχεῖα λέξ καὶ τὸ ἀντιμῶνιο τὸν ζωογονοῦσε - ἕνα κηρὸ ἀκριβῶς μετὰ [redacted] ζαναφούντωμα τῆς συματίωσης, που τοῦ στοιχίσε δυὸ μῆνες στὸ σανατόριο.

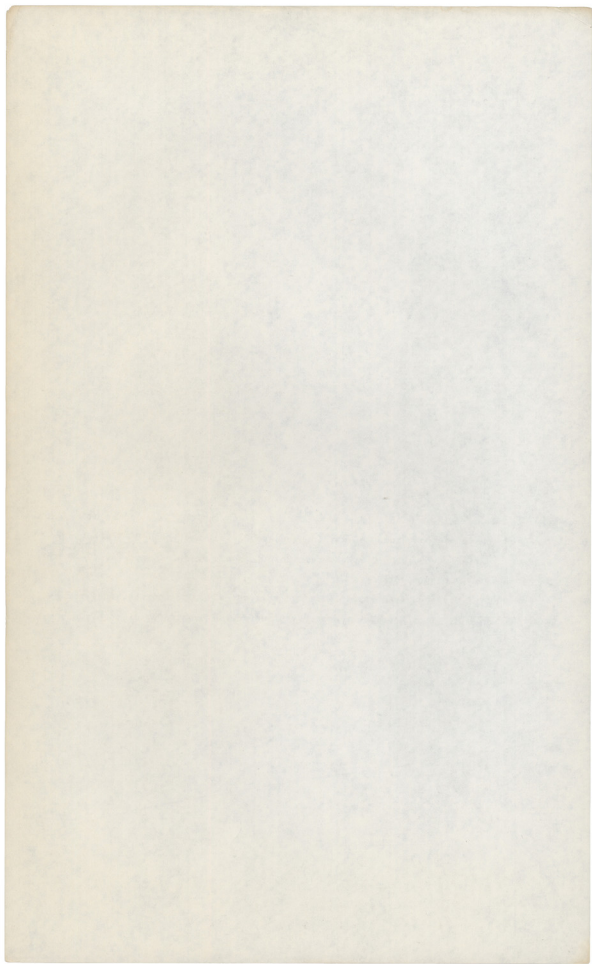
Στό μετσοβό σταθμό δένοντο εἶχαν πονηγύρια. Τό βασι-
 λικό ζευγέρι τῆς Ἑλλάδος ἔκανε ἐπισκέψη στήν Ἀγγλία. Διόμισυ μῆνες πρῶν ἡ Φρειδερί-
 κη εἶχε κάνει ἰσόδυναπισμό τοῦ ἑαυτοῦ, κατὰ τήν ἐπιτομήν τῆς ἑλληνικῆς ἀ... ἔγκυβερτσε.
 τήν Ἀγγλία. Γιὰ τήν ἀναχώρησιν τῆς ἑλληθοῦσαν ἔκοτα μέτρα ἀσφαλείας, ἔτσι αὐτοῦ ἐκείσεως,
 ὅπως ὅταν μᾶς ἐπισκεπτόνται δικτατορὸς [ ] ποῦ φοβοῦνται τῆ ζωῆ του. Τό ζευγέρι
 "Κλέρικ" ἦταν πολιτοκρημένο νόχτα καὶ μέρα ἀπὸ διαδηλωτῶν ποῦ ζητοῦσαν ἀμνηστία γιὰ
 τοὺς πολιτικοὺς κρατούμενους καὶ στοιχειώδεις δημοκρατικὰς ἐλευθερίας γιὰ τοὺς... ἔλθε-
 ρους.

Τώρα, μετὰ τῆ δολοφονίας τοῦ Ἀσπράκη, τὸ πρόγμψα προηνοῦσαν εὐελλα. Ὁ φιλόσοφος Κίπρος
 τραπὲ Ρόσελ ἔδωκε τὸ σύνθημα: ὅσοι ὁ κ. Νίκος Κίλλαν θὰ εὐρῆ τὴν ἀνθρώπινη ἐπινοήσια
 νὰ ζητήσει συγγνώμη ἀπὸ τὸ θῆμα ἐνδε καθεστῶτος τοῦ ὅποιου ἡ βασίλισσα Φρειδερίκη
 εἶναι τὸ κυριώτερο κῶσμημα.]]

Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἔνα [ ] πῶλασιανὸ κατωκῆσασμο, ποῦ ὄντικατῆσε τὸν Καρα-
 μονάη ζήτησε ἀπὸ τὸν Νίκος Κίλλαν, νὰ μὴν... γίνουσι ἐκδηλώσεις σὲ βέρου τῶν βασιλιδῶν. (ἀ-
 σθηλώσεις θὰ γίνουσι) ἦτάν ἡ ἀπάντησις, μετὰ τὴν [ ] ἔνοια, πῶς ἔν γίνουσι δὲν ἔμπορεῖ νὰ
 μὴ γίνουσι! [ ] ἀπάντησις ἦταν προφητικὴ: [ ] ἔπῳσι τὸ Λονδίνο εἶδε τὸ [ ] πλῆ-
 ρος καὶ ἔτσι ἀνὰ Πῶρα τὸ εἰδικὸ σιδηρῶσι τελέρα, ποῦ τοποθετήθηκαν στοὺς ὁρῶνους
 γιὰ νὰ γλυτώσων [ ] ἡ Φρειδερίκη καὶ ὁ ἔντραφις ἀπὸ τῆς βολῆς τῶν διαδηλωτῶν, κρέθηκε
 ἀψαγκῶσι νὰ γίνουσι συλλήψεις ἀπὸ τὴν ἀστυνομία. Τὴν ὥρα ποῦ ὁ Ρόσελ ἐπέδινε προσωπικὰ
 στὸ βασιλικὸ ζευγέρι ἐπιστολὴ γιὰ τὴν ἀμνηστία, δέχοντα νεαρὸς Ἀγγλοὶ τσουβαλιαζδουτοῦσαν
 στὰ καμῶνισα τῆς ἀστυνομίας.

Ἡ Φρειδερίκη δὲν εἶχε ὑπνο. Ὅχι μόνο ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν διαδηλωτῶν, μὰ κυρίως γιὰ τὴ
 στήν Ἑλλάδα τὰ πρόγμψα πῆγαν ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο: ἢ δικαστικὰ ἀποφάσεις ἔρχι-
 σαν νὰ διαλύονται οἱ παρακρατικὰ ὀργανώσεις γιὰ τὴν ἐπίσχεση τῶν Σώματα Ἀσφαλείας, ὀργάνω-
 νῶν ἔνοπλα τμήματα, δολοφονικὰ κλιμάκια, ἐτρομοκράτουσι... (ἢ [ ] ἀπο-
 [ ] ἔκανε ἐφῶδους στὸ σπῆσι τῶν παρακρατικῶν [ ] σῆσι πόλεμοι καὶ στὸ χωρὶς
 καὶ ἔβρισκε καὶ... τὴ δὲν ἔβρισκε. Ἔσ, τὴ [ ] στὸ ἔθῳσι ἐνδε νεαρῶσι: ἔνα αὐτόματο,
 μερικὰ ντυφέκια, χειροβομβίδες, περιστροφὰ, φυσίγγια, μαχαίρια, ἔξση καὶ ἄλλα τῶσα (ἔβελ
 Χιτλερ), Ἡθῶσιτος-ἄγισμα-Τιμῆ, ἩΡῆσι, Ἡἔσι-ἔσι)... Καὶ ποῖσε τὸ κάνει ὄλ' αὐτῶσι. Ἡ ἀστυνο-
 μεία [ ] τὴ συμβάλει, ἔτσι κάνει ἡ [ ] κυβερνήσις; ἔπεσι! Ὅχι τοῦ Καραμονάη, [ ]
 [ ] ἔπεσε καὶ αὐτῆ, μετὰ ἀπὸ ἀσφατέτησι διαδηλώσεις καὶ ἀφοῦ πρῶσι ν' ἀπειλήσει
 λόγο καὶ γιὰ δικτατορία!

Ἡ Φρειδερίκη [ ] ἔπῳσι ἕλλη βασιλίσσα [ ] ἔπῳσι ὁ λαός. Ἡ ἔνδια [ ] ἦταν μέλος τῆς [ ]
 ντολῆσι καὶ δὲν ἔγγι μετανιώσει ποτὴ γι αὐτὸ. ἔτσι, ὅπως πῶν θὰ συλλῶν καὶ τὸ φαρμάκι.
 Ποῖσε εἶναι οὐτέσι; ἔνσο βουλευτῆς τῆς ΕΡΕ, προσωπικὸς φίλος τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου.
 ἔγγι τῆς Ἡροναζιστικῆς ὀργάνωσις Ἀθηνῶν [ ] ἐκείσε τὴν ἐφημερίδα Ὁ Ἀγὼν [ ]

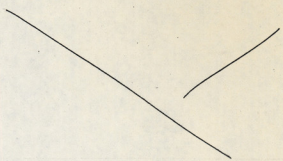

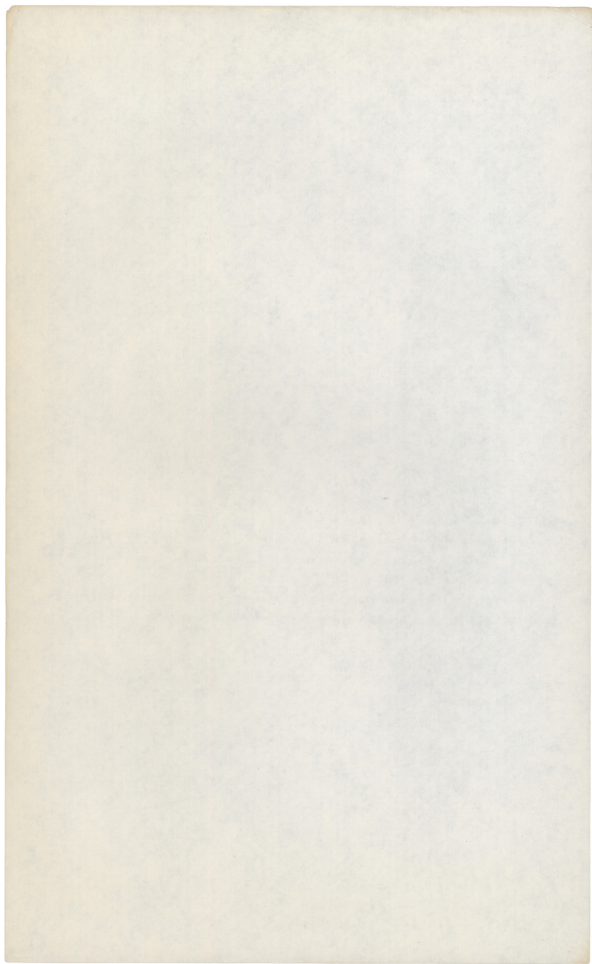
...σάν να θυμίζει κάτι αυτό- και πριν λίγους μήνες πήγε στην Αμερική για ύψηλως έπορφε...
 Συνάντησε τον Γκολντμάν και τον Έντουαρτ Κέννεντ και τους τόνισε την επιτακτική
 ανάγκη επιβολής δικτατορίας στην Ελλάδα, όσο είναι ακόμα καιρός. Με φυσικά, ο κ. Φαρμάκης
 δεν ήθελε για αυτούς τους δυο στίς ΗΠΑ. Στο σημειωματάριο του, μέσα στις άλλες φιλικές δι-
 ερωτήσεις υπάρχει και αυτή: Σερμαν Μόλλερ, BOX 5062 NACCO, TEXAS. Ο κ. Μόλλερ εί-
 ναι ο άρχηγος του Ναζιστικού Κόμματος των ΗΠΑ. Who is he anyway?

Έτσι, λοιπόν, όπως πάνε τα πράγματα θα συλλάβουν τον Φαρμάκη, τον Κουσαγιάνη
 και ίμνα στο τέλος. Η Φρειδερίκη βλέπει στον υπνο της φριλάτες.
 Σήματα πάνω στα Τουρκοβούνια, στους τοίχους. Όχι πιά 114, αλλά 2. Τι θα πεί αυτό πάλι;.
 ΖΕΙ. Ποιος ζει; ΔΑΜΠΡΑΚΗΣ. Η Φρειδερίκη ιδράνει, κφεται κάτω από το κρεβάτι, τρέχει με
 στους διαδρόμους. Ποιονού ήταν πάλι λάβα αυτό το ΖΗΤΑ; Του Θεοδωράκη, ποιανού άλλου; Κατά
 βρίσκεται όσατε, γά λφει ότι ο Αμπαράκης ζει; Καλύτερα να ζούσε. Η Φρειδερίκη εναγουρίζει
 στο κρεβάτι και βάζει με βρεμένη κομπρσα στο μέτωπό της. Λοιπόν; Θέλει κι ο Θεοδωράκης
 να ζει έτσι, σαν το Αμπαράκη; Δεν έβαλε μυαλό, δε φοβάται, ντροπή δεν έχει, φιλότιμο, σεβα-
 σμό τουλάχιστον; Που το πεί; Έμισαν οι δρόμοι Ζ. Έμισαν τα ύψητα των νεαρών Ζ. ΣΕ ΑΙΓΟ
 ΘΑ ΕΓΓΑΛΟΥΝ ΚΑΙ ΓΡΕΝΑΤΟΞΗΝΑ ΜΑ ΜΟΥ ΤΟ ΟΥΝΗΘΕΙΤΕ!! Χκοιμύται. Χόρζε.

Ναι, είχε άρχίζει να χορδίζει. Πολύ δειλδ. Όχι πώς είχε φανεύ ο ήλιος, απλά είχε
 φάνει ή βαθεία νύχτο. Και κεί που ρόδιζε λιγάκι ο αίρανε γόρω-γόρω στο βουνό εναουνο-
 τον μώβ κι αυτό έεκολουθεσε μήνεσ και μήνεσ.
 Μέσ 2 Σεπτεμβρίου η κίνηση έρηγορης Αμπαράκη διοργάνωσε με συγκέντρωση στο γή-
 πεδο της Κοκκινιάς, μέσα από τις πιά λαικές συνοικίες της πρωτεύουσας. Πρώτη φορά ο Κίλησ
 μιλούσε σε τόσο κόσμο- 7.000 άτομα είχαν ασφυκτικά γεμίσει το μικρό γήπεδο! Ας αποκα-
 ταστήσουμε τη δημοκρατία, ές δώσουμε το ερλαμνο στο κρέτος του νόμου, της ισότητας και
 της δικαιοσύνης και ές έκολουθήσουμε κατόπιν ο καθένας το δικό του δρόμο, την πιατη την
 δικιά του!

Βλέπει νεκρούς ν' άνασταίνουνται και κρατούμενους να δραπέτουν από τις φυλάκες. Βλέ-
 πει φουτενδ

Ἡ κυβέρνηση Πιπινέλη ἔπρεπε βίε τελευταίους μέρες τοῦ Σεπτεμβρίου. Παραχώρησε τὴ θέση της σὲ μιὰ "ὑπερρεσιακὴ" ἀπὸ διθρονοφιλῆ βουλευτικὴ προσωπικότητα τοῦ δεσποτικῆ κόσμου, μὲ ἐντολὴ νὰ δημιουργήσῃ ἐκλογικὴ σὲ 3 Νοεμβρίου.

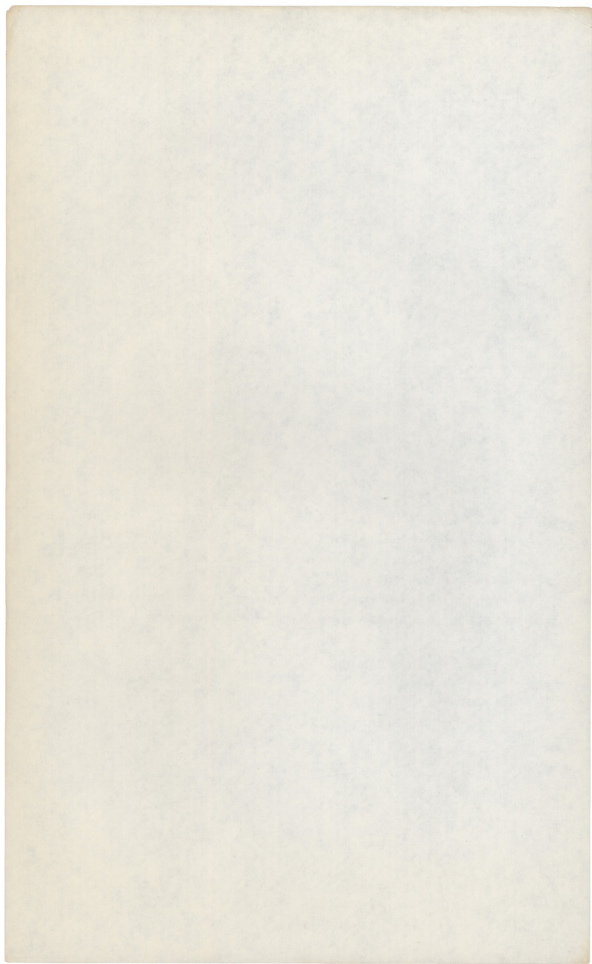
Φυσικὸς ἡ νίκη τῆς δημοκρατίας δὲν δὲ ἔρχονταν μὲ τὴ νίκη τῆς "Ἐνώσεως Κέντρου" σὲ ἐκλογικῶς. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ νίκη δὲ εἶχε σὲν ἕμεσο ἀποτέλεσμα τὴν

ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῆς ἡμιφασιστικῆς ΕΡΕ, μὲτὸ δὲ ὀκτώ χρόνια. *Ἦταν τετιμὴ ἡ ἀνάγκη ποὺ ἔνιωθε ὁ λαὸς γι αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶς ἦταν τόσο περιορισμένη ἡ αὐτόνομη ἀκτινοβολία τῆς ἀριστοτέως πᾶνω σὲς μέρες-γιά πολλοὺς λόγους- ποὺ τὸ ἐκλογικὸ ἀποτέλεσμα ἦταν σχεδὸν προδικασμένο. Στὸ 27 Ὀκτωβρίου ὁ Νίκης

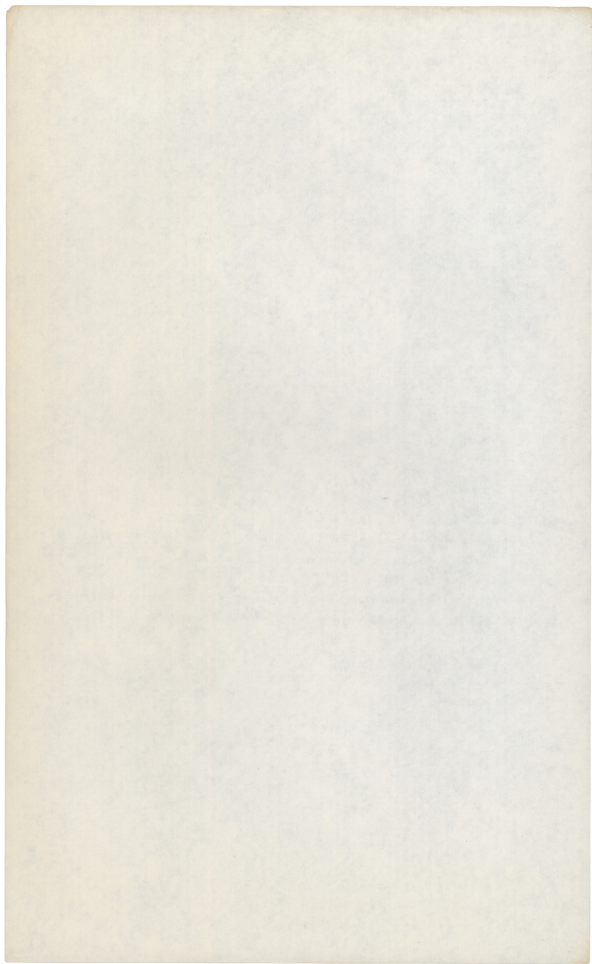
Ποὺ μέλλει εἶχε βγαίνει ἀπὸ τὸ Ἀντιφασιστικὸ Σύνεδρο τῆς Κυπριακῆς, μ

Ἐπιστρατεύθηκε ἀπὸ τὴν "ἀύγη" νὰ βοηθήσῃ καὶ αὐτὸς, ὅπως ὁπῶς, νὰ κρατηθῆ τὸ ἐκλογικὸ δυναμικὸ τῆς ΕΔΑ σὲ ἕνα ποσοστὸ ἀξιοσημείωτο. Τὸ ἐρώτημα τῆς ἐνημερώσεως γιὰ τὸ δὲ ἀφίσει ΕΔΑ δὲ ἀπάντησε: Ἡ ΕΔΑ δὲν ἔχει πῶς της οὔτε ἐργασθεῖσθε, οὔτε Τρόπες, οὔτε ἐφοπισθεῖσθε. Εἶναι τὸ κόμμα τοῦ κάθε ὅπλου πολέμου, τοῦ ἄπλου, ἐργαζομένου λαοῦ, τῶν ἀλλοειδῶν ἐθνικῶν καὶ συμπεριδύτων. Ὁμοίως, πᾶς ἡ σκέψη γιὰ ἐνίσχυση τοῦ Κέντρου σὲ βέρος τῆς ΕΔΑ μπορεῖ νὰ οδηγήσῃ σὲ ἀληθινὴ πολιτικὴ τραγωδία... ἢ.

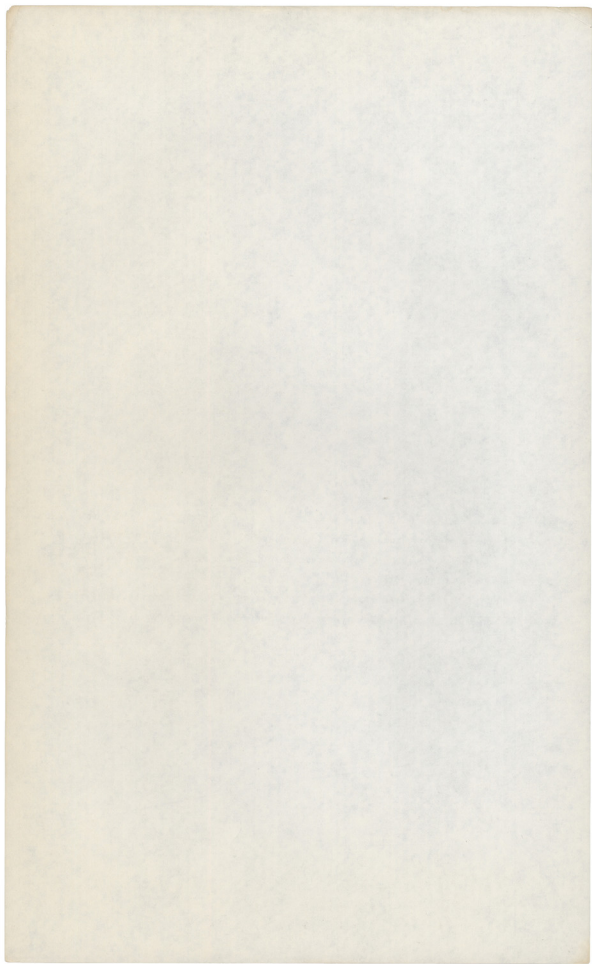
Ἡ Δεξιά (πρῶτα ἐκτὸς Ἑλληνικῆς Συντακτικῆς καὶ ἔπειτα ἐκτὸς ΕΡΕ) ἀντιθέτως ἐπὶ 21 χρόνια συνέχισε τὴν προσηλυτικὴν - μὲ ψευδοδημιουργία - ἡ Δεξιά κυβερνοῦσε 30 ἀνεκχερὰ χρόνια.

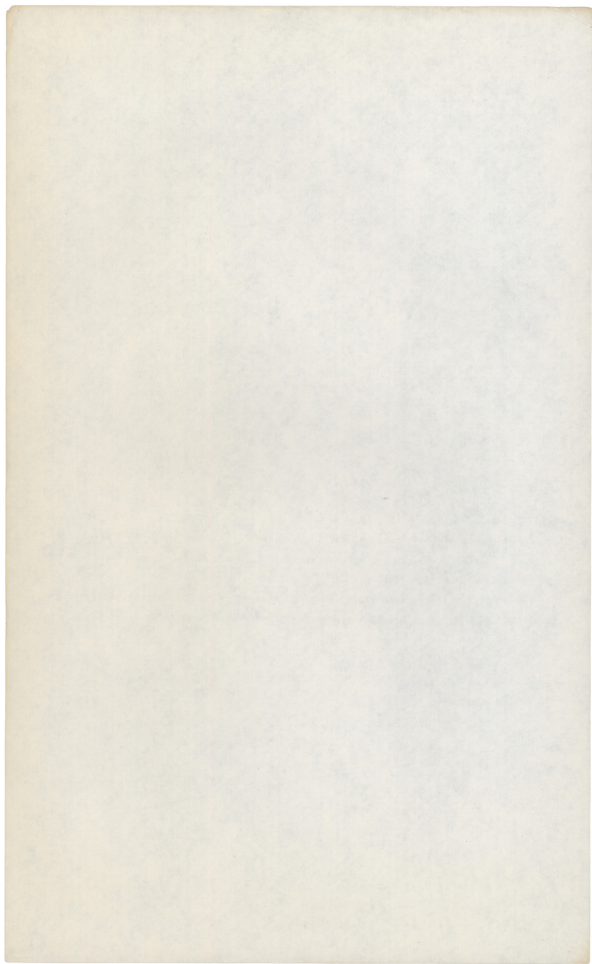

II

Βουλευτής - Το γύρισμα τῶν "Ζορμπά" - Στὴν Κύπρο

... (Ἡ ἀνάπαυση εἶναι τῆς δουλειᾶς ὅπως τὸ βλεῖται εἶναι τῶν ματιῶν...) λέει

ὁ ^{ΕΛΛΑΣ} Πογκρό, ^{δὲν ἀνέδρασαν} δὲν ἔχσει πάντα. Μέσα στὸ 1964 ὁ Κίρκης ἦταν τὸ πιὸ δυσθεώρητο πρόσωπο στὴν Ἀθήνα. Γέμισε ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἔκανε τέσσερα ταξίδια στὴν Κύπρο, ἄλλα στὴν Εὐρώπη. Ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πῶς πῶς, περισσότερες φορές. Οἱ Λαμπρόκηδες χεῖζαν τὴν ἄσφαξη τους κι ^{ἐκεῖνος} ἐγκινοῦσε κι ἔφτανε στὸ πιὸ ἀπομακρυσμένα χωριά γιὰ νὰ ἔχει ἐκεῖ στὰ ἔγκαenia.

Περσότερο τοῦς εἶχε ἀνάγκη αὐτὸς, ἀπὸ ἐκεῖνοι τὸν Κίρκη. Τοῦς πρώτους ἕξη μῆνες ἀντιῆς τῆς χρονιᾶς ἔκανε τέσα ταξίδια κι εἶχε τέσα πρακτικὰ προβλήματα νὰ λύσει, ποὺ γιὰ πρώτη φορά ^{δὲν ἀνέδρασαν} ἔβλεπε ἀνάγκη νὰ γράφει μουσικὴ. Τώρα τὸν συνάρπαζε μιὰ ἄλλη μουσικὴ, ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ τοῦς χτύπους τῶν σφυριῶν, ἀπὸ τὴν λινοτυπικὴ μηχανὴ καὶ τὰ πιεστήρια, ἀπὸ τὰ συνθήματα, στὴς μεγάλες διαδηλώσεις τῶν Λαμπρόκηδων, ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ λόγια ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα, ἀπὸ τὴν συζητήσεως, τῶν προβληματισμῶν μὲς καινούργιας γενιᾶς, τὰ ὄνειρά της.

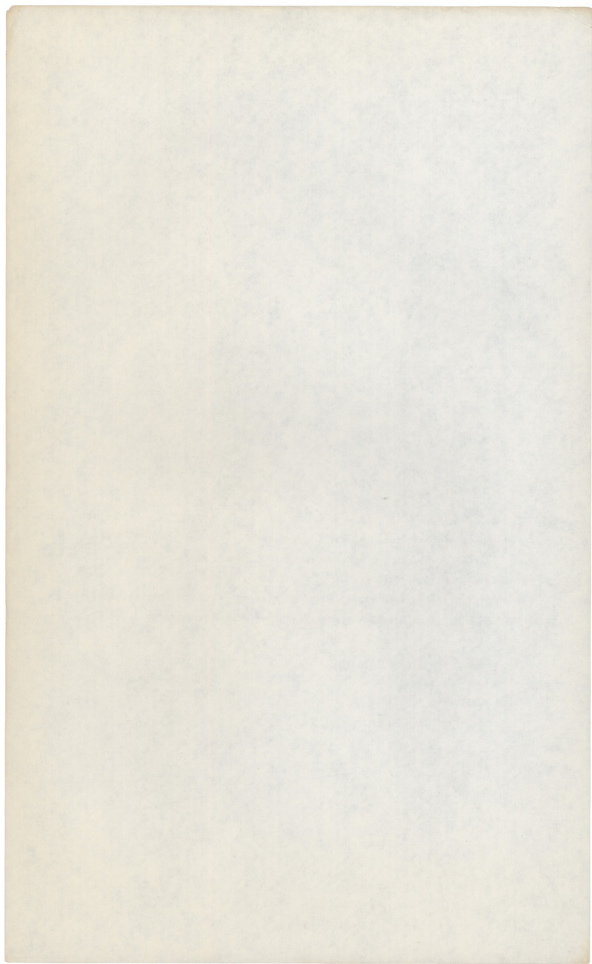
Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα βρήκε τὸν καιρὸ νὰ γράφει καὶ παρουσιάσει μοναχὰ δύο τραγῳδία! Τοῦς "Μοιρολόι" καὶ τὴν "Παλλέντα τοῦ Ἀντρέικου" σὲ στίχους τοῦ λαϊκοῦ ποιητῆ καὶ στοχαστῆ ^{ἦταν} Βάρναλη, τιμημένου μὲ τὸ βραβεῖο Ἀλένι γιὰ τὴν Βιρῆνη.

Περ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὁ Κίρκης ἔκανε στὴς ἀρχὲς τοῦ 1964 τὸ τελευταῖο βῆμα στὴν "κλιμάκωση" του πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀσχολίαν. Ἀσχολήθηκε τὴν πρόταση τῆς ΕΔΑ νὰ βάλει ὑποψηφιότητα γιὰ βουλευτὴ, πρόταση ποὺ ἔκανε σὲ ἄλλους τέσσερις γνωστοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ χῶρο τοῦ πνεύματος θάλλοντες ἔτσι νὰ ἔχει ἄλλο ἓνα ὄμιλο, στὴν καινούργια ^{ἦταν} μὲ τὸ Κέντρο.

Οἱ ἐκλογὲς εἶχαν ὀριστεῖ γιὰ τὴν 16 Φεβρουαρίου. Ὁ Κίρκης ἀσχολήθηκε. Οἱ ἐκλογὲς ἔβγαλαν ^{ἐκκοπιμὸν} ἕναν τακτικὸ ἐλιγμὸ ἀμφισβητήσιμους.

Ἡ ἀριστερὰ, ^{ἦταν} ἕναν τακτικὸ ἐλιγμὸ ἀμφισβητήσιμους, ^{ἦταν} κατεβάζοντας ὑποψηφίους στὴς "ἔγγραφοι" ^{ἦταν} περιόχες.

Τὸ ἔκανε γιὰ νὰ ἐνισχύσει τὸ Κέντρο σὲ βέρος τῆς δεξιᾶς, ὅπως ὑποστήριξε ἢ γιὰ νὰ περιβάσει, ἀκριβῶς μ' αὐτὸ καινούργια φωνὴ φήγων στὰ μεγάλα ἐστιακὰ κέντρα, τὸ ἀποτελέσματα: Ε.Κ. 52,77%, ΕΡΕ καὶ "Προοδευτικὸς" μαζὶ 34,99%, ΕΔΑ 12%. Τὸ Κέντρο ἀριστερὰ. Κέρως ἀπὸ τὴν ἀριστερὰ ἀπειθάρχησε καὶ πάλι στὴ "γραμμὴ". Καὶ ὁ Κίρκης βγήκε βουλευτὴς. Κι ὄχι μόνο αὐτὸ, ἀλλὰ βγήκε πρῶτος σὲ ἀίθουσα βουλευτῆς τῆς ΕΔΑ, ^{ἦταν} ἐκλογικὴ περιήγησις Πειραιῶν ἢ Κοκκινιάς, τὸ Κερασσίνη, ἢ Ἀρραπυρῶνα, οἱ προεπιλεγμένοι συγκοιτῆς τῆς πρωτεύουσας ^{ἦταν} βρήκαν ἕναν ^{ἦταν} ἄκομα τρόπο γιὰ νὰ ^{ἦταν} ἦταν.

μόνος από τους πάντες καλλιτέχνες-διανοούμενους υποψήφιους της ΕΔΑ, που βγήκε βουλευτής, ένας από τους 22 που αντιπροσώπευαν την άριστερά στη Βουλή.

Πήλιν όμως πολλοί που χόν καιτίκαρον και πεισάσθησαν οι στενοί του φίλοι. Η δραστηριότητά του στη Νεολαία Αρμενική του άπορασούσε κιόλας χόν

περισσότερο χόν τον τί τίνα είχε κι απανταί του βή

Βουλή, που άγιστοι άρε ανάλα < > με άθηνά του άσάημ άνοκτά ή ήρής άθηνά

Μελετή με την προσωπική του συμβολή να βοηθήσει την πρότασή του από να μην καταβροχθιστεί από το κέντρο ή πιστεύτε ότι το βουλευτικό έξέλιμα του δίνει ένα μεγαλύτερο κύρος στέν άγώνα του; Ένα προκλογικό του λόγο πρέπει να φάσουμε γιό να βρούμε την δικαιολόγηση της καινούργιας αυτής άπόφασής του: Η άθεση του κδέε τίμιου, ζωντανού, πρωτοπόρου, θαρραλφου πνευματικού άνδράπου, σ' ούτέ τις κρίσιμες ώρες γιό το μέλλον του λαού μας, είναι μέσο στέ χαρακώματα τό δικά μας, της ΕΔΑ και όχι μέσο στέ χαρακώματα των άντιπάλων μας, άκόμα κι αυτών που γιό την ώρα κολουύται να παίζουν ένα θετικό-δημοκρατικό ρόλο. Κι ύν ύπάρχουν διαφορές, οί διαφορές άνν λύνονται την ώρα της μάχης. Είναι άπαράδεκτο

Όταν έλλοι βρίσκονται άκροβολισμένοι-έκτεθειμένοι κάτω από τό πυρά του έχθρου-να ύπάρχουν τίμιοι άγωνιστές της Έθνικής Άντίστασης κι άκόμα πιό πολύ πνευματικοί άνδρωποι, που να άλλάζουν χαρακώμα, να πηγαίνουν με τους άπέναντι, να άρρογραφούν στίς έφημερίδες τους και να χτυπούν τό κίνημα πιασίρλασα. Άν ύπάρχουν πολλά μέτωπα, άλλά μονάχα ένα, άν ύπάρχουν πολλά στρατόπεδα, παρ ά μονάχα δύο. Άπ' τη με ά μεριά ο λαός κι από την έλλα τ' άφεντικά. Μείνετε με τό λαό. Άδστε τίς διαφορές σας μέσο στέ λαό. Άρνηθείτε να παίζετε τό παιχνίδι των ποηηρών, σκοτεινών πρακτέρων του έχθρου που με έπιδειξιδετα έκμεταλθεύονται τίς διαφορές σας, τό παρπόνά σας, την πικρία σας ίσως και τους φόβους σας. Έφ' όλους έσθε άπευθύνουμε θερητή, δραματική, συναγωνιστική έκκληση

Ο λαός πανίσχυρος δίνει τη μάχη του μέσο από τις γραμμές του κόμματός του της ΕΔΑ.

Η Έθνική Άντίσταση, δίνει τη μάχη μέσο από τις γραμμές του κόμματός της, της ΕΔΑ.

Η έλληνική νεολαία, δίνει τη μάχη μέσο από τις γραμμές του κόμματός της της ΕΔΑ.

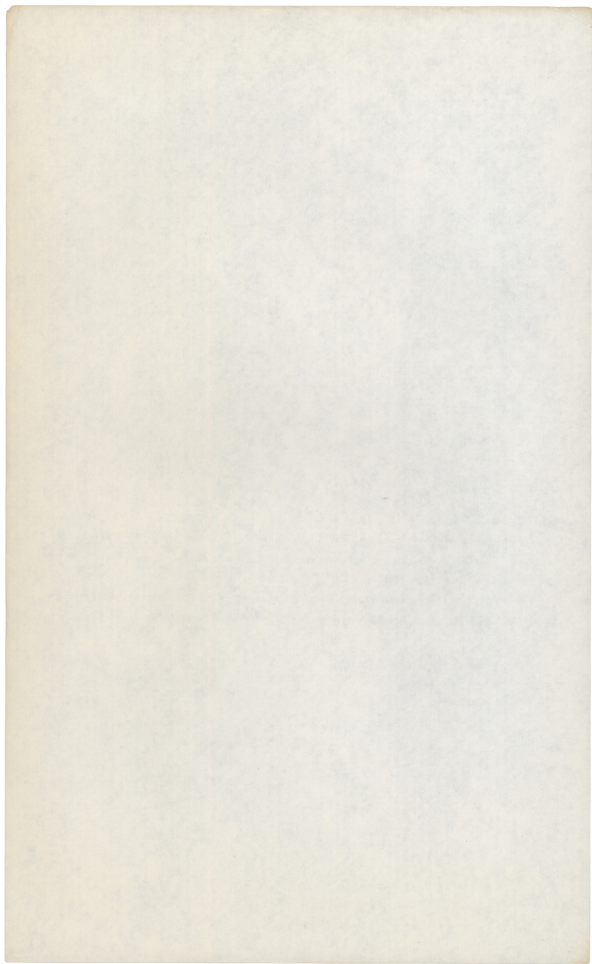
Ένας ο έργαζόμενος λαός! Ένα τό κόμμα της έργατικής της ΕΔΑ!.....

)... Τό τίμημά, που πληρώνουμε γι αυτή την ^{μεγάλη} τιμή να άντιπροσωπεύουμε την ΕΔΑ, τό κόμμα του λαού, είναι πολύ άκριβό. Άν πληρώνουμε μόνο με τη ζωή μας, άλλά πληρώνουμε πιό άκριβό, με την τέχνη μας, την τιμή να βρισκόμαστε στέν καρδιά του λαού, την τιμή να βρισκόμαστε μπροστά μαζί με τις σημάτες, στέν περήφανη πορεία του λαού μας γιό την κατάκτηση της ζωής του.

Έργαζομετα της άποστολής μας μήε κάνει να νιώθουμε σόν ώριμα τέκνα της όργής. Άριμα τέκνα της όργής, του πόνου και της πίκρας ένός άλλκληρου λαού.

Άκόμολα των άγώνων του μεγάλου, πρωτοπόρου, δημοκρατικού λαού μας, που έφρε στίς πιό

Ζητήσ τός Κόμμα Βήρυκλιν

(87)

Σύμβολο της ένότητος του έδραστου πολιταριστου, της στρατιδας των άγροτων-εργατων, με τους ποιητες του, τους καλλιτεχνες του και τους τραγουδιστες του.

Παικνα προφητικη του κοσμου που ε'δνωτελει, κοσμου δικαιου, υψου, φωτεινου, κοσμου χαροδμενου, όπου ο ερghτης και ο ποιητης θα σμιλεθουν άγκαλισμενοι τις χαλδαινες και τις ανδρες σκαλωσις του μελλοντας.*

Τότε, που θα λβουν εκδίκηση τα ένειρα: Η υπόδησά μας, στο χέρια μας! Η.

Άγες μέρες πριν τις εκλογές, στην συγκέντρωση της ΕΔΔ στην Αθήνα, στην πλατεία Κλαυθμώνος, όταν ο έκφωνητής είπε ότι "θα επευδύνει σύντομο χιερεισμός ο Νίκης Θεωδωράκης", 200.000 Έθνορποι κόντεψαν να γκρεμισουν τα γύρω κτίρια με τις κρουγές τους. Ποτέ, σε όποιο δήποτε συγκέντρωση ~~.....~~ τα τελευταία χρόνια δεν είχε γίνει κάτι παρόμοιο. Πι

μάδες στην πλατεία, στην οδό Σουλίου στην Κοραή και στην Πανεπιστημίου σειδόντουσαν κέρασσε, ~~.....~~ σε φουτελα σε δυνατά άγρη, σαν να θέλαν να τον πληθίσθουν, έτσι πάνω στην άνω νοική εξέδρα: (Κληρονόμοι της Έθνικής μας Ατίστασης, έμπολοδοχοι της έργης έθνικής κληρονομιάς, που μας ήψσαν ήπως νεκροί και χρεωμένοι μπροστά στο Έθνος, στο λαό και στην Πατριδα για την άναγέννηση της πατριδας, πολυμήμα, τραγουδήμα και νικημέ!!).

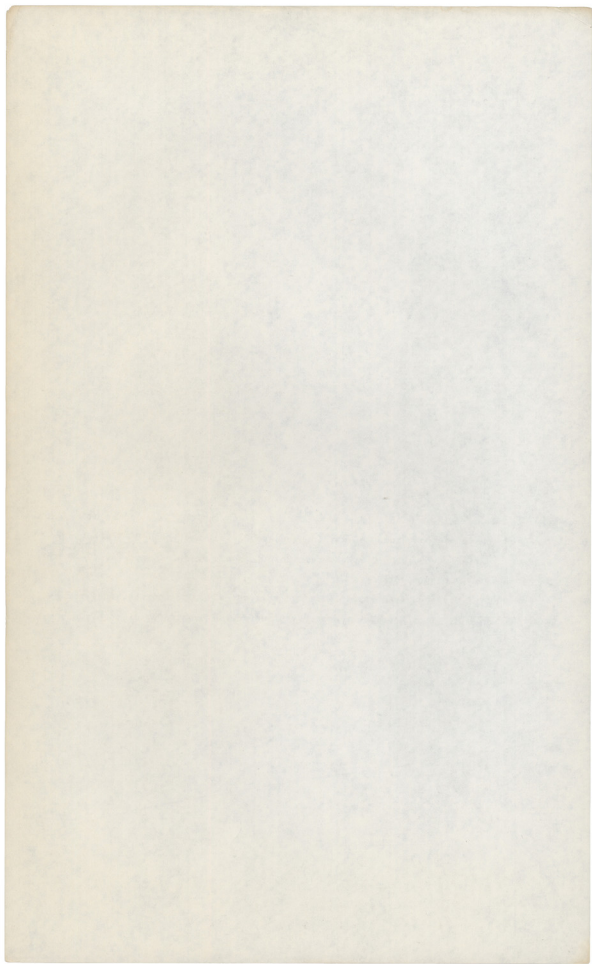
Φυσικά ~~.....~~ μ'όλο αυτό δεν ήψνε από τα μάτια του τοις "Ασμπρόκηδες". Ήδη από το Γεμάρη είχε εξαγγελίσει σε μεγάλη συγκέντρωση με μακρόπνοη και έπιβλητική έκστρατεία έκπολιτισμού. Πρώτος στόχος: Ο άναρραβητισμός. Έινε έργησα νέων σε ~~.....~~ ολη την έπαρχία να δά "άναρραβητισμόν" τον πληθυσμό. Δεύτερος στόχος: Αστικό Πανεπιστήμιο, τις παραδόσεις του όπου θα μπορούν να παρακολουθήσεν, τις βραδιές ήρες οι έργητες και άλλοι που δεν μπορούσαν ή δεν μπορούν να σπουδάσουν. Τρίτος στόχος: Άψαχε πολιτισμού σε κάθε πόλη, συνοικία και χωριό. Τετάρτος στόχος: Νοζικος άθλητισμός. Πέμπτος στόχος: Έψησιο Θεσπιβδ Πολιτισός.

Σε Φεβρουάριο ~~.....~~ με τα Νανάλη Γλιζο στην Κρήτη, στην κωμόπολη Άνώγεια, ~~.....~~

Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής ~~.....~~ στην Άντιστάση. Έδώ οι άντρες έκρυψαν τον στρατηγό Κρδίνε, μέχρι να τον στείλουν στη Κρήση Άντατολή. Οι ναζι κοσφιδωσαν, για άντίποινα, τα χωριά και έκτελεσαν εκατοντάδες κατοίκους του. Τ'Ανώγεια είναι "κατομένα", άνώμεσο, σ'ούρανο και γής, σε μια από τις βουνοπλαγιές του Ήλορηίτη. Από ~~.....~~ με μια κρητική πανόψηλες κορηδες, σκεπσήμενες με χιόνι, ~~.....~~ κάτω στο βθος το Κρητικό Πέλαγος. Θεόρατοι Κρητικοί με μπότες, μεύρα σαρίκια, γέμια και χουτρες κατόσιντες συντροφάν την ομάδα των προσκυνητών από την Αθήνα στο ήρω ~~.....~~ του χωριού και ~~.....~~ στο νεκροσφείο.

Αυτό το ταξίδι είχε συμβολικό χαρακτήρα. Ήταν η έποχη που στην Ελλάδα και ειδικά

- Στόχος του Έψου Αειβαίτη.
- Στόχος του Όουσαφα Έλρητη.

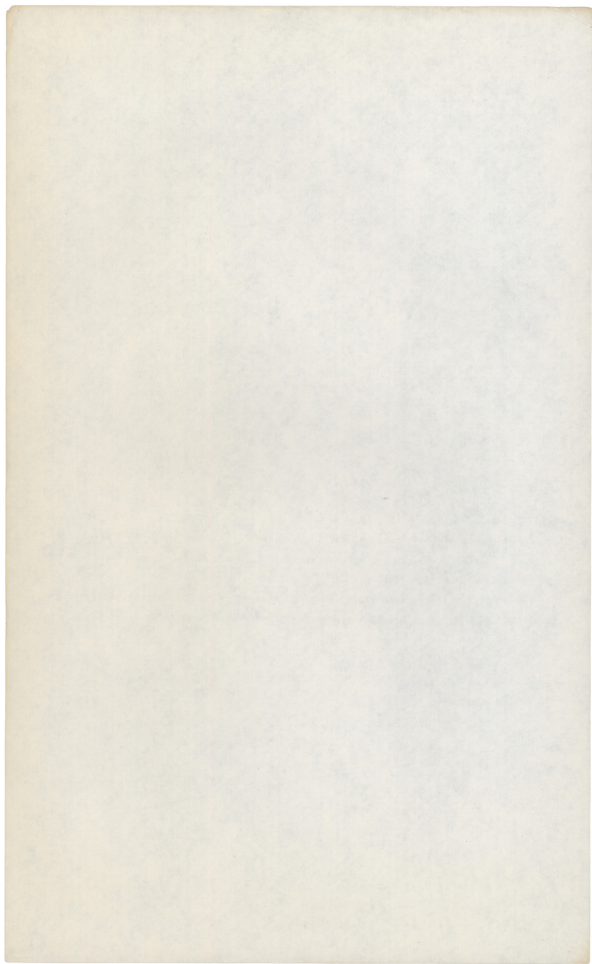

θύμωδε

στην Κρήτη πηγαίνοντες... ^{ΚΑΤΙ} σ' όλους... Διακόσιοι όμηροι έκτελέστηκαν σ' άντίποινα...
 100 όμηροι έκτελέστηκαν σ' άντίποινα... έννιά χωριά... τρία χωριά καταστράφηκαν σ' άντί-
 ποίνα... ύπογραφή Χούβιγκερ) (Άπό τό άρχαιο δικαστικών ύποθέσεων ΗΠΑ, φάκελος βοσ Λε-
 κη Νυρεμβέργης). Τό ίδιο πρόσωπο φέχονται τώρα σ'ε ίδια άκριβος μέρη. Έτραντερ... Χόνε
 Σπέντελ... Χόνε Χφμαν (άριθ. δικογραφίας 55/46)... Χόνε Κρίν (άριθ. δικογραφίας 499-510/46)
 ΟΙ ΛΑΟΙ ΝΙΚΗΣΑΝ ΤΟ ΝΑΖΙΕΜΟ ^{ΟΚΙΕΤΕΙΝ = ΛΕΓΕΙΝ} ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΤΟΥΣ ΝΑΖΙΕΤΕΣ. ΝΙΚΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΝΑΖΙΕΤΕΣ, ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΤΟ
 ΝΑΖΙΕΜΟ. Έτόν Κράν Γαλοσά, ^{ΕΠΙΔΗΜΙΩ} λίγη ώρη με τό πόδιο άπό τό παρικό, ^{ΤΩ} σ'έτι
 έγιναν οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις της "μύχη της Κρήτης". Οι ναζι φρεία-
 ζαν έκεί ένα μήμητο γιά νά τιμήσουν τοσ νεκρός τους. Έναν άετο που όρμαε κάθετος
 πάνω σ'ε χώμο. (Τό Κακό Πουλσί) Έτσι τό άνόμισαν οι Κρητικοί.
 Πόσ καί, σ'ε χωρία, βοσάκουται άκόμη μερικοί έλληνιοι σταυροί, σπασμένοι,
 σαρμένοι άπό τ'ε βροχ'ε, τό άνόμιστο ^{ΤΩΝ ΠΑΡΕΙΩΤΩΝ} έχουν πιά σπαστεί. Άυό ^{ΕΠΙΔΗΜΙΩ} όμως νεκροταφεία
 έχουν άρχισει κιάλος νά χ'εχονται, με ξεόδα της έλληνικής κυβέρνησης(!), γιά τοσ άντρες
 τών "Ες-Ες, της "Ες-Νεφ και της Βέρμαχτ.
 Νετό ε' Άνάγεια ο Μίκης πήγε στην Κύπρο. ^{Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ} ^{ΚΑΙ} περνούσε πάλι μέρες δρα-
 ποτικής άναμονής, καθώς σ'ε ΝΑΤΟ φρειάζον ^{Τού Έχινε} τή μιά όηλιό μετά τήν έλλη
^{ΠΛΟΥΤΩΝ} νά του τήν περάσουν σ'ε λαίμη. ^{ΚΑΙ} ^{Τού Έχινε} θερμή ύποδοχή. Συναντήθηκε
 με τόν Μακρίο, που του φέωσε ένα μήμημα νά τό διαβέθει σ'όν έλληνικό
 λαό. Γυρίζοντας στην Άθήνα, φρυγε και πάλι με ^{ΤΑ ΚΥΚΛΙΚΑ ΒΟΥΛΗΤΩΝ} της ΕΔΑ γιά μιά διαφωτι-
 στική έκστρατεία γύρω άπό τό Κυπριακό σ'ες κυβερνήσεις και τοσ πολιτικούς όργανισμούς
 της Δυ. Ερώπη.

"Όμοσ τό 1964, άνόμισα σ' έλλα, ήταν κι ή χρονιά του "Άλφει Ζορμπά". Τό γνωστό
 μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη γυριόταν τάνησά στην Κρήτη. Ο Μίκης ^{Αναβύλωνται, τ'ε} βρη-
 κε λίγο καιρό και έαναταξείδε ^{Αναβύλωνται, τ'ε} τ'ε "ήμεσεσ φροντίδεσ".
 "Ολ' είναι ή θάλασσα άρχ'αλειόσ κι ή
 Κρήτη κάθετα κι ύψηλίε", λέγει ο Καζαντζάκης στην "Οόδασειό" του. Έτσι ^{Αναβύλωνται, τ'ε} αίσθάν-
 ται ^{Αναβύλωνται, τ'ε} κι ο Μίκης: ^{Αναβύλωνται, τ'ε} "Οί ρυθμοί τών χορών,
 οι φιοβρεσ τών χορευτών, ή λήρη και ή μονόλο, οι μαντινάδεσ, ή μγρονιδίό του κρασιού άνα-
 κατωμένη μ' άγιόκλημα και με λεμονίεσ, τό κορίτσιό και ή θάλασσα, ένας κόσμος ή χωροσ-αύ-
 τοσελίεσ, σ'ε μιά περιόχη ξεω άπό τόπο και χρόνο, μετ'ωρεσ άνόμισα σ' όδρανό και π'ελαγο. Η
 Κρήτη είναι μιά μοναχική, που προ'ωρεί πάνω σ' άτοσ έλληνιοσ ρυθμοό. Οι ρυθμοί ύποβασόζον
 άνόερα σχήματα μελωδικά, κεντημένα πάνω σ' έναν άσταμύτητο πολύχρωμο καμβή. Κι άκούε έσφον-
 κιά νά ξεπτείεται πότε μιά κρουγή, πότε ένας άναστεναγοόσ. Τό αίμα άπό και γρήγορο ποίεζε,
 πότε τό λουλούδιο και τά χαράκια και πότε άρφει τόν "Έρωτη σ'ε πονηγρία...".

* Λύρα, ματιότα = μαϊνά όρμηα. Ματιότα δα, δίοτιχο τραγέδι, άπό τών βενεπιτή ματιόταδ.
 (Σ'ε τυχόν μετάφραση αύτίεσ οι χ'ετ'ε νά μείνουν μετάφρατίεσ).

(89)

...με βόλτα στὸ Χανιά, σὴν κἀω γειτονιά, ^{πὸ} καὶ γίνεται στὸ Χανιά τοῦτες τὲς μέρες καὶ θαρῶ, πὼς κανένας δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ τόσο γιὰ τὴν κυριακὴτικὴ βόλτα κι ὅς εἶναι ὁ Μίκης ὅ,τι θέλει μετὰ τὴν τραγῳδίαν του. Νὰ'τος, εἰ αὐτὸς ἐδῶ εἶναι.

Ποῦ τοῦ' μείνει καιρὸς τοῦ κουζουλοῦ, εἶται πὸ' μπλεξε μετὰ τὴν βουλευτικὴν καὶ δημοθῆκε τὴν πατρῖαν του; Καὶ κείος ὁ φηλός, ποιοὺς εἶναι πάλι, πὸ' λο κούβεντα ἔχουν οἱ δὺς τους, ὁ ἕνας φηλός μετὰ τὸν ἄλλον καὶ ποῦ ν' ἐκοῦσας τὲ λφνε ἐκεῖ πᾶνω, ποῦ' ναι κι οἱ δὺς τους.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Ζορμπᾶς! Ὁ Ἀλφειος Ζορμπᾶς!

Ἰδιος ἡσυχαστικὸς Ζορμπᾶς ὁ Ἄντου Κουήν ἔχει ἔστρελνενι τοὺς κρητικὸς μετὰ τὲς κουζουλόδες του! Καὶ τὲ κόσμος ἄδικα τοῦτες τὲς μέρες στὸ Χανιά καὶ στὸ γύρω χωριό!

Ἡ Ἐμὸν Ἐνιτορῆ, ποὺ δὲ παρῆε τὴν μονιέμ Ὀρτένς, ὁ Ἄλαν Ἰπορίτε, ἡ Εἰρήνη Παπα καὶ ἄλλοι ἠθοποιοί, Ἕλληνας. Τρεῖς χιλιάδες νεῖκοι δὲ πᾶνον συνολικὰ μέρος στὸ γύρισμα. Τὸ Κόκκινο Χωριό τοῦ Ἀποκέρωνου τιμήθηκε περισσότερο ἀπὸ τὸν Νιχλὴ Καχογιάννη.

Ἐκεῖ μπροστὴ σὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ χωριοῦ καὶ στὸ καφενεῖο ποῦ' ναι δέκα δὲ γυριστοῦν οἱ περισσότερες σκηνὲς τοῦ ἔργου. Ἄλλες σκηνὲς δὲ γυριστοῦν στὸ Ἰταυρὸ τοῦ Ἀκρωτηριοῦ, στὸ Κόκκινο Μεσχι, καὶ στὸ Ἰότα τὸ Χανιά, στὸ λιμνί.

Ὁ Ζορμπᾶς ἦταν ὑπερτικὸ πρόσωπο. Τὸν γνώρισεν ὁ Νίκος Καζαντζάκης καὶ ἐμπνεύστηκε τὸ πασίγνωστὸ μυθιστόρημά του. Ὅσοι βλέπουν τὸν Ἄντου Κουήν, ἀξίωστο, μετὰ τὴν τραγῳδίαν πᾶντα ῥιγνίθη στὸ κεφάλι.

Τόσο ἀνδρώπινο, τόσο κηφότο, θυμώσο, τόσο Ἕλληνα, λφνε! Εἶται ἦταν κι ὁ ἀληθινὸς Ζορμπᾶς. Κι ὅς μὴν τὸν γνώρισαν ποτὲ τους.

Ὁ Ἰταυρὸς Τορνίς, ποὺ ἐπαμύστηκε τὸ τρομερὸ φορτίο νὰ διαλθεῖ τὲς χιλιάδες τῶν φέγκυρδῶν, σ' ἔνα διὰλεγμα τῆς δουλειᾶς ἔχει πᾶρει παρῆμερα τὸν Κουήν καὶ τοῦ μαθαίνει γρασποσφρβίκο.

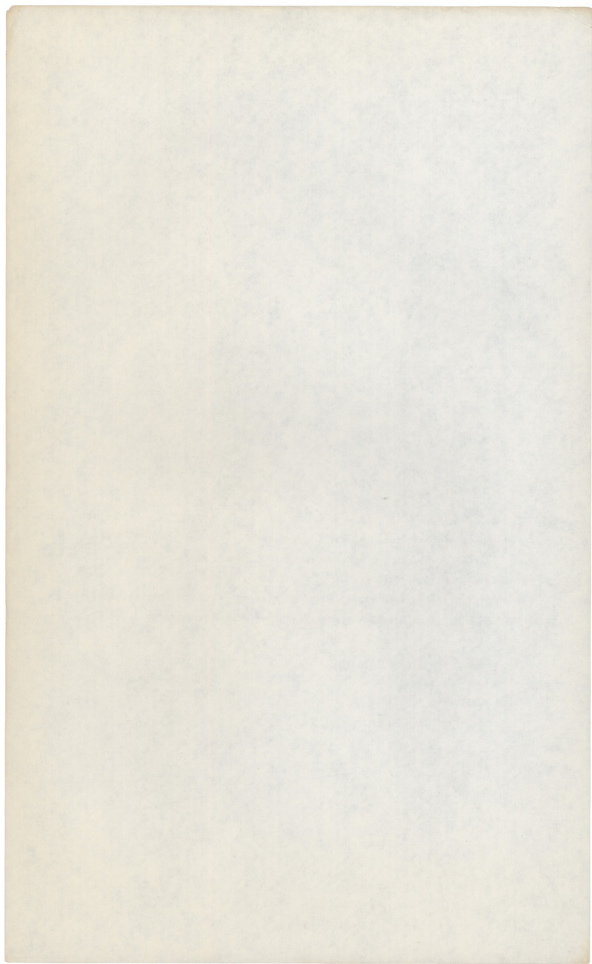
Αὐτὸς εἶναι ὁ δαιμονισμένος χορδός, ποὺ χορδίζει ὁ Ζορμπᾶς σὴν παραλία. ^{ὅτι σὴναι τὰ ἔργα} Ἐφλγίνο δὲ κᾶνει τὸ γύρω τοῦ κόσμου! Τὸ σαρτῆκι!

~~.....~~

Νόλις ἐφλεμισε τὸ μάθημα τοῦ γρασποσφρβίκο καὶ τὸν Κουήν τὸν παραλαβόνει ἕνας ἄλλος δασκαλός, κί δὲ παιτητικὸς ἤρθεαι νὰ μάθει νὰ τραγουδεῖ τὸ "Ποελα νὰ' μουννα βουνδ", ἕνα τραγῳδί τῆς ταινίας, ποὺ δὲ συνοδεύεται ἀπὸ σαντοῦρι, λῆρα καὶ λαγοῦτο.*

Ὅλο οἷτό κι ἄλλες πολλὰς λεπτομέρειες κυκλοφοροῦν ἀστραπιστὸ στέμα μετὰ στέμα. Δὲν ὑπάρχει μυστικὸ γύρω ἀπ' τὸν Ζορμπᾶ. Αὐτὸ δὲ φλεικε! Ἐδῶ δὲν πρόκειται γιὰ μὲ ὅποια ταινία, ἀλλὰ γιὰ τὴν ταινίαν τους. Καὶ τὸ πῶς ὁ Μίκης, ὁ Μίκης τους εἶναι πατριώτης τους, Χανιώτης, ἔ, αὐτὸς κί τὸς κᾶνει κί δὲ πρῆφονους. Κι ὅλο τὸν καρᾶνουν!

* Λαϊκὴ ὄργανα καὶ τὰ τρία ἔγχορδα.

Ο "Ζορμπας" ήρθε για να φτάσει στην Ξηρη του κόσμου κι ο Νίκης εανθίμινε μόνος του με τους Λαμπράκηδες.

Επιστάσε το Πάσα, Η κυβέρνηση έφερε ελευθέρους τους τις ^{άλλους} 421 πολιτικούς κρατούμενους. Οι ^{μαυροί} μοναχός διαπράττον τα κατώφλια μετ' 18 χρόνι' 421 σπ'τια ένοιεσαν τις πόρτες και περιμένουν. Ήρθαν οι γιοι, οι πατεράδες, ε'δε η γ'ι-
τονιά τήν άνθραση, οι πόρτες έκλείσαν. ^{= ανακλείσαν} κι οι πόρτες τών φυλακών. Άλλοι 180 κρατούμενοι θα μένουν μέσα, άγνωστο για πάσα άκ'μα, άγνωστο πόσοι θα πεθάνουν χωρίς να δούν άλλους ανθρώπους εκτός από τους φυλακείς. Χωρίς να κάνουν έρωτα εανθ. Ο Δημο-
κρατία με δόσεις. (άν ^{καί} τ' δώσουν) όλα μονομ'ις τ' θα ^{καί} δώσουν) μετ' ^{επισημ} ^{δεν} ή δημοκρατία τελειώνει εκεί, ^{π' έρωτα} όλα αυτά η αρχίζει από κει).

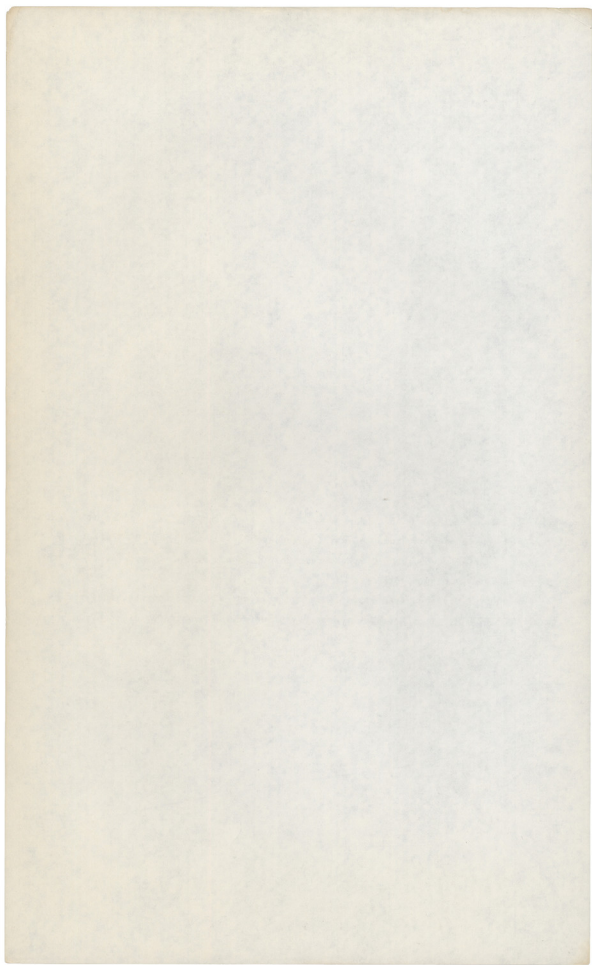
Ο Νίκης ^{αυτή τη φορά} πήγε να τους προπαντήσει στην πόρτα τών φυλακών. Στην Αγγίνα. Άλλες φορές πήγε μέχρι το λιμάνι. Σ' άντροφοι παλιός στην Άντιστάση, ^{ε'ιν παρανομή δουλειά} τ' συλλαλητήρια, στη Μακρόνησο. Άφου έφριγγαν στην άγκυλιά τους δικούς τους, έπεσε το μέτι στους άλλους, που τους περιέμεναν, ^{Πείτε μέτρη π'ό γ'ερα} που ήταν το ίδιο φ'ικοί τους, ίσως ^{και} περ'ότερο.

Ο Νίκης είχε τήν ειδική συμπόρεια τών κρατούμενων. Μέσα στις φυλακές μάθαιναν τις επιτυχίες του, τήν άγ'πη ^{π'ό τ'ών έρεφε} ^{ντολαία}, τόν ένθουσιασμό του, τή μαχητικότητα του. Έβλεπαν σ'ό πρόσωπό του τ' συνεχιστή, τόν άνανρωτή του παλ'ού τους άγ'ωνα, τήν ένσάρκωση τών ^{αδικ'ομένων} άνεργων, που' βλεπαν μέσα σ'ό κελιά, τ' ^{μετ'όυχα} σ'ε'λιωτά ^{μετ'όυχα} τή δικαιοσύνη της σ'άσης τους, της άπουσίας τους. (Αυτός ήταν παρόν-
τες με τήν άπουσία τους σ'ό συλλαλητήρια της νέας γενιάς, οι μ'ν ύπ'ησαν γιατί ύπ'ησαν οι άλλοι) (Που' ναί, ο Νίκης). ^{Μερίκη} άποφυλακισμένους ^{να τ'οι χ'ετ'όσαν, να δούν} που τ'ό σπ'ετία τους ήταν στην έπαρξια, πήγαν σ'ό γραφείο της ΕΔΔ. Ήρξαν ^{εν} ε'ίναί έτσι πραγματικό ^{εν} όπως τ'ό φωτογραφία.

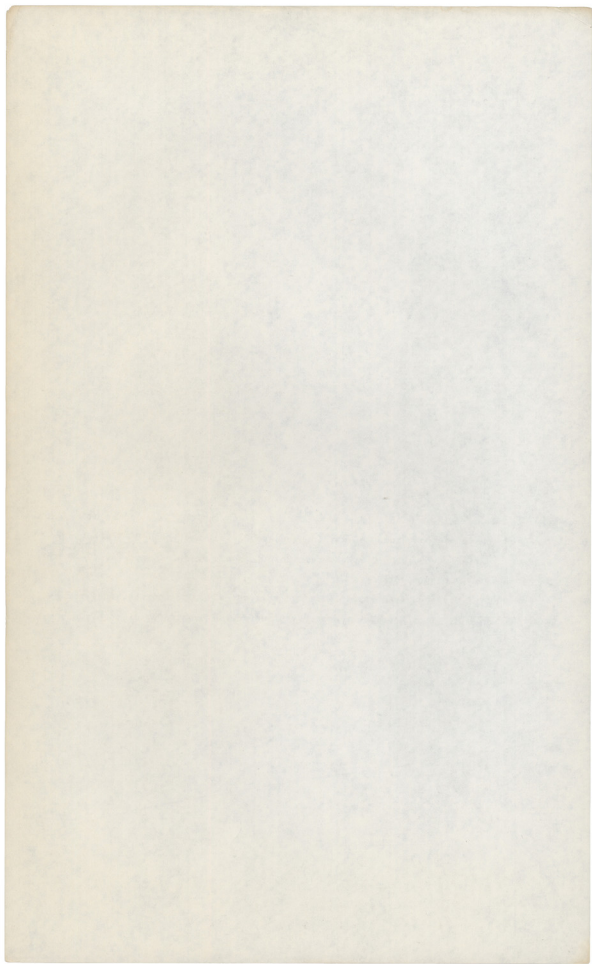
Πάνω σ'ό γραφείο του ο Νίκης έχει ένα σωρό δ'ωρο, που του ^{χ'ον δ'ίψη κατά κυμαί' από τ'ίς} φυλακείς ^{ε'ινα δ'έχουν} τόν ^{εν} από κείνα τ'ό χειροτεχνήματα, που φ'ε'ιχνουν, για να ^{εν} χ'όνο, έτσι καθ'άπερνάει χωρίς ανθρώπους, χωρίς δορύβους, χωρίς τίποτα, μ'νο με τ'ε'φακ-
φεις.

Με, τώρα βγ'ηκαν. Είναι η'ρμοι, γελαστοί, κ'όπως παρ'εξοι με κείνα τ'ό παλιά ^{ε'ταν τ'ή μ'όδα} σ'ο'ρωτ'ό κοστούμι, που ^{π'ριν ε'ίκοσι χρόνια} πριν ε'ίκοσι χρόνια. Κρατ'ων ένα μικρό δ'εμα ο καθ'ενος, ^{εν} μερικ'ό ρούχα, κα'ένα βιβλίο. Οι πρώτες τους ε'δηλώσεις είναι, πως σ'ισθ-
νουγ'ει άσχημα που αυτοί είναι ε'λευθ'ροι κι οι άνεργοι τους μένουν πίσω, στις φυλα-
κεις.

Κι όμως ^{εν} μετ' παρ'εξην μάχη έχει άρχισει.

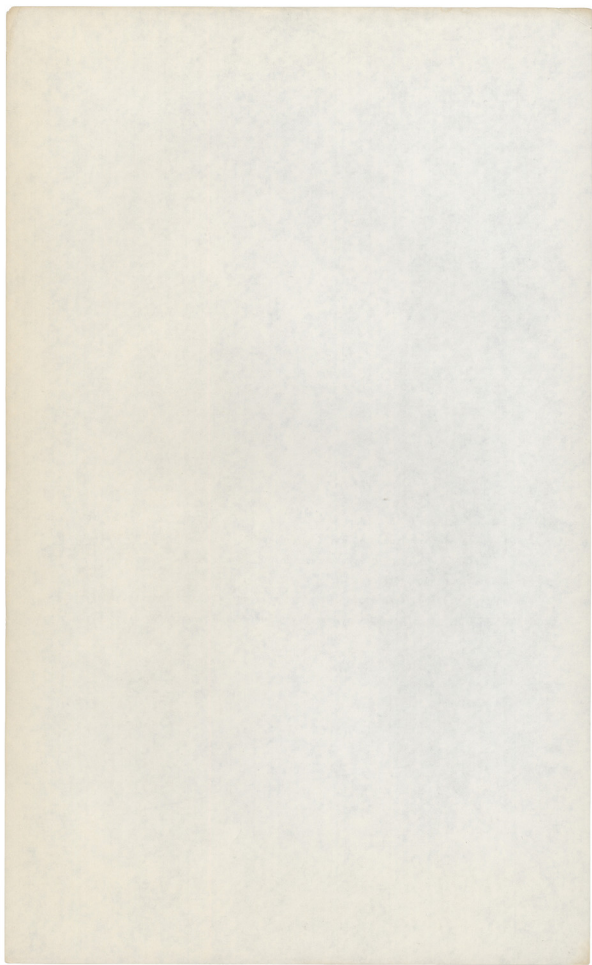

Στις 14 Σεπτεμβρίου έγινε με μία συγκέντρωση στο θέατρο "Αίωνα" η ~~συγκέντρωση~~ συγκέντρωση της "Δημοκρατικής Κίνησης Νέων Ήρηνες Λαμπρόκης" και της κοινοτικής νεολαίας της ΕΔΑ, που είχε ιδρυθεί πολλά χρόνια πριν. Η καινούργια οργάνωση πήρε το όνομα "Νεολαία Λαμπρόκης" (Έργος ήταν οι λόγοι ~~που~~ που οδήγησαν σ' αυτή τη συγκέντρωση των δύο ~~οργανώσεων~~ οργανώσεων. 1) Δεν υπήρχε λόγος σ' αυτόν ίδιο ιδεολογικό χώρο, να υπάρχουν δύο ανταγωνιζόμενες νεολαίες, έφ' όσον δεν ήταν ποτέ διαφορετικών απόψεων. Ήδη πολλοί νέοι άνηκαν και στις δύο οργανώσεις. Άλλοι που ήθελαν να μεταχουν στους Λαμπρόκηδες, δεν μπορούσαν επειδή άνηκαν, ~~στην~~ στην οσελίχη, στην νεολαία της ΕΔΑ, που έε σημαντικό, βρισκόταν ~~στη~~ στην μαρσαδό, ^{γιατί} από την εμφάνιση ~~των~~ των Λαμπρόκηδων κι έπειτα. 2) Η σύζευξη (νέμενη πείση του Παλασιού και ~~των~~ των άλλων πόλων αντίδρασης για τη δικαστική δίωξη των Λαμπρόκηδων. Παίρνοντας μία κάποια κοινοτική χροιά η οργάνωση, έβασε ένα ~~νομικό~~ ^{ισχυρό} νομικό εμπόδιο σ' αυτές τις έπιθυμίες. 3) Η άνεξαρτητοποίηση της ~~νεολαίας~~ από το κόμμα, για να μπορεί να εκφράζεται αυτόνομα, να έχει δική της καθοδήγηση-σύν έδωξη και "όδοτροπή" κατηγορία, που είναι σ' όλες τις έποχες και ανεξάρτητα από ιδεολογίες). Ο Κόμης ^{μάλιστα} από μέρους της ~~οργάνωσης~~ οργάνωσης, της οποίας ήγείταν. (Η έννοια του νεολαιίστικου κινήματος άπαιτεί την καλύτερη και συστηματικότερη οργάνωση των νέων. Άπαιτεί τη δημοκρατία με τις ισχυρές, πρωτοπόρες οργάνώσεις, που θα προγραμματίζουν λύσεις για τα προβλήματά τους, θα κινητοποιούν όσον το δυνατόν εύρύτερες μάζες των νέων σ' αυτόνα ~~για~~ για την επίλυσή τους και θα τους διαπαιδαγωγούν με ό,τι προοδευτικότερο υπάρχει σ' αυτόνα των ιδεών.

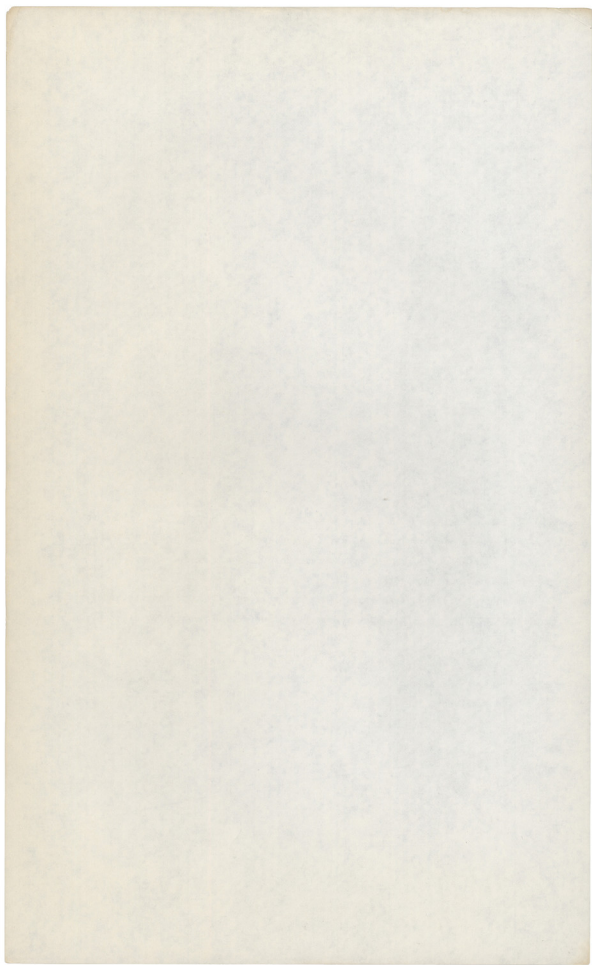
Η "Νεολαία "Λαμπρόκης" δεν άποτελεί κοινοτική νεολαία. Όμως τα ιδανικά της είναι τα ιδανικά των ~~πρώτων~~ προοδευτικών δυνάμεων της χώρας μας και πιά συγκεκριμένα της "Αριστερας, γιατί η "Αριστερά έπαγγέλλεται ό,τι προοδευτικότερο υπάρχει για το λαό και για τον τόπο. ....

)... Έίμαστε οργάνωση νεωτεριστών άπεναντί σ' κάθε παλιό ~~σπίλα~~ σπύλα και τους νεωτεριστές τους ακολουθεί πάντοτε πιά πρόοδος η νεολαία σ' αυτόνα για ένα καλύτερο αύριο. ....

)... Ζητούμε και θ' άγωνιστούμε για τη λύση των προβλημάτων ζωής, εργασίας και μόρφωσης της νεολαίας. Όμως παράλληλα θα έπιδιώξουμε, όπως και το κάνουμε ν' άναπαύσουμε με πλοία πολιτιστική, ψυχαγωγική, άθλητική άρση για τους νέους.

)... Ο έκπολιτισμός διδάσκει, με την πλατιά έννοια του όρου φυσικό, έρπύλας. Συνδύαζει την πνευματική-ψυχική καλλιέργεια με την πνευματική-ψυχική έρση.

Η νεολαία φέγγει για τον έκπολιτισμό, την ψυχαγωγία και το σπόρ, γιατί είναι ζητήματα κα' έξοχή "δικά" της, νεολαιίστικά. ... Έκεί μπορούμε να ~~πούμε~~ πούμε, πώς συγκροτείται η νεολαία σ' άύνα κοινωνική. Έκεί, ~~κατ' έξοχή~~ κατ' έξοχή λειτουργεί σ' αυτή νεολαία.

94

Έκείτο περιβόητο απ' όπου ήσαν άλλοι λειτουργούν άδελφευτα τώ νεανικό χαρακτηρισικά της ζωηρότητας και του ένθουςισμου. Με βάση τώ κοινά χαρακτηριστικά της νεανικής ήλικας και γύρω απ' αυτά τώ κοινά ενδιαφέροντα διαμορφώνεται ή νεολοαία σέ ιδιαίτερη κοινωνική ένδεση.....

)) Τόν πρρασμένο Ένάρη [redacted] προγραμματισόηκε τήν πραγμάτωση τών πέντε σέβ-
χων. Πέν λίγες μέρες, με τήν εύκαιρία της συζήτησης του νομοσχέδου γιά τήν Παιδεία κάλεσα τήν Έ.α. τήν κυβέρνηση μέσα στή βουλή νά άναλάβει τήν έκστρατεία κατά του άναλφάβητισμού. Τόνισα ότι τώ ποσοστό τών 47% τών μισοαναλφάβητων πρέπει νά δνομασθετ ποσοστό ένδικής νεροπήσ. Η νεολοαία, μαθητές και φοιτητές, θά μπορούσε νά μετ' έπι κεφαλής σ' αυτήν τήν εϊρήνική μάχη, που θά καταλήξει με τήν κατά κέρτος ήττα του έχθρου και θά μες έπιτρέψει νά γράψουμε και μετς στά στήθροδρόμια και στά λιμένας μας, όπως οϊ Κουβαλέζοι (ΕΛΛΑΣ, χώρα άπελευθερωμένη απ' τόν άναλφάβητισμό)).

)).. Η νεολοαία Ασημρόκη (ώριμος καρπός πάνω στω δέντρο του πρωτοπόρου μας κινήμα-
τος, που οϊ ρίζες του είναι φυτερωμένες πάνω στες καρδίκες χιλιάδων άγωνιστών της Έβνι-
κής Ανεξιστάσης) σηκώνει φηλά τή σημαία της πατρίδας. Τή σημαία, που γράφει ΕΛΛ-ΕΛΛΕ-ΕΠΟΝ
-που γράφει ΒΕΛΑΔΕΝΙΡΗΣ-ΚΕΡΗΝΙΩΤΗΣ* που γράφει 1914 και 1919, που γράφει ΔΑΝΠΡΑΚΗΣ.

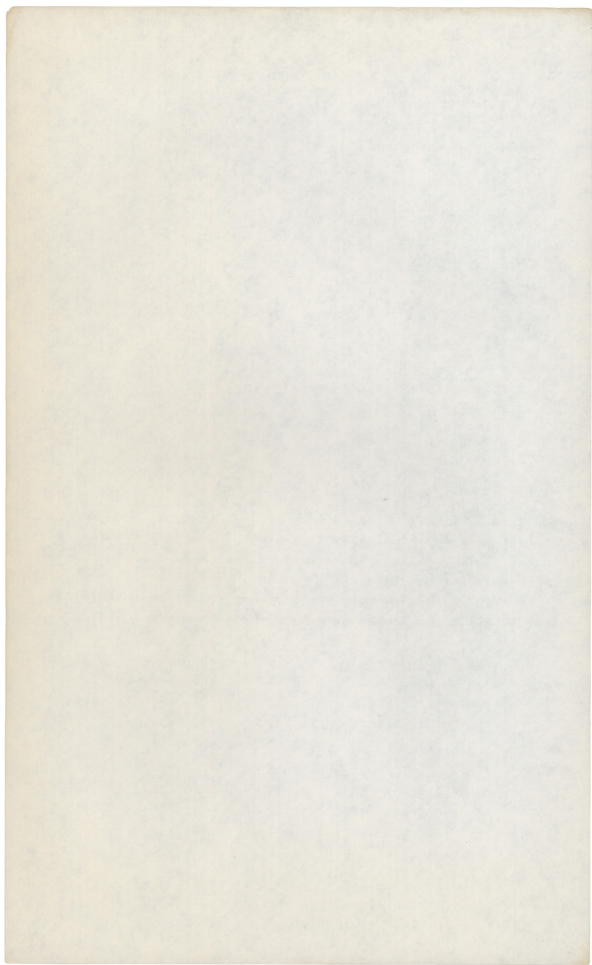
)) Και σήμερα ή σημαία τών μεγάλων ένδικών άγώνων γράφει ΟΥΔΕΤΟΤΗΤΑ-ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ-
ΕΞΩ ΟΙ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ-ΕΞΩ ο' Αμερικάνικος ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ.

)) Διαλέστε τούς παρακρατικούς. Αποφυλάξτε τούς πατριώτες, καταργήστε όλους τούς άμελεθέρους νέμους. Αψάτε γενική άμνηστία. Κλείστε τις πηγές του παρελθόντος. Προστά μες άνοίγει άνεξεχνιστο, άλλθ λαμπρό και πλοσίο τώ μέλλον του λαού μας.

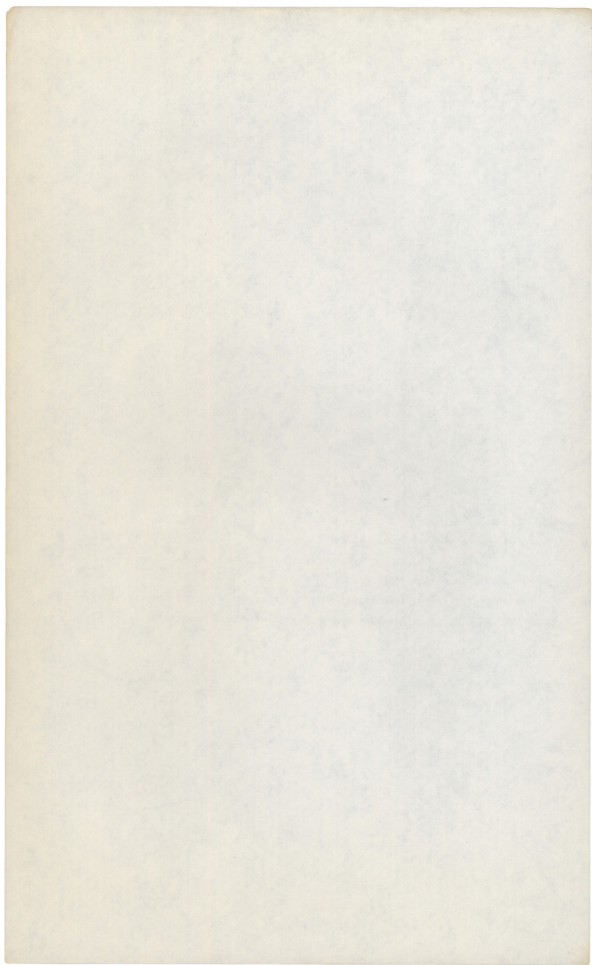
)) Στήν [redacted] κώθ έρνηση ή νεολοαία Ασημρόκη θά άντιτάσσει τήν άνδλογη θση και
τη θση αυτή θά τήν κόνει πρώτα ιδεολογικό κτήμα τών νέων και [redacted] κατόκι συγκεκρι-
μένη πρόση, θά χρειςστούν κόποι, θά χρειςστούν θυσίες. Όμως νομίζω, ότι ή πρωτοπόρα έλλη-
νική νεολοαία θρφεται και θεριτεύε μέσα στόν κόπο και [redacted] στή θυσία. Ήμιλεθε-
ται μέσα στω χτυπήματα και άνακνεί μέσα στω μεγάλο ένδικό δρόμοτα. ΕΛΑΘΙΜΕ ΑΕΥΤΕΡΗ
ΕΜΒΙΣ ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΤΗ ΑΕΥΤΕΡΙΑ* ΖΗΤΩ Η ΝΕΟΛΟΑΙΑ ΔΑΝΠΡΑΚΗ*.

Σέ λίγες μέρες γεννήθηκε μεδ [redacted] άντιδικία με τόν Έ.α. τόν
πρωθυπουργό. Γιατί βέβαια δέν ήσαν μόνο ή δεξιά, που [redacted] (έχλευε) γιά νά ποίη μεδ ή πιο
φρόση, [redacted] τήν άριστρώ γιά τήν περίπτωση Θεοδώρηκη, με, ίσως και περσότερο, οϊ [redacted]
κεντρικές δυνάμεις, που δέν είχαν νά παρατδξουν τίποτα άνδλογο, [redacted] ούτε με τώ
Νέκη, ούτε με τήν νεολοαία [redacted] της οποίας ήσαν ή γέτης. Ο Νέκης [redacted] άπάντησε
άτι τώ έφημερίδες. Ο έξιδέτιμος κ. πρόεδρος, έδήλωσε προχθές, γιά δεύτερη μοιζώ φορά ο-
τι (ή Άριστρώ έσκόλευσε τόν Ασημρόκη νεκρόν και τόν Θεοδώρηκη [redacted] ζωντανόν).
Και ο' μέν Ασημρόκης δέν είναι σέ θσαι νά άπάντησε στόν κ. πρωθυπουργό. Η πίστις του
στώ λαό, ή άφοσίωσις του [redacted] και οϊ άγώνες του γιά τώ ιδανικό της Δημοκρατίας και της
Εϊρήνης, που είναι τώ ιδανικό της Άριστρώς, εις τήν οποία άνηκε, τόν οδήγησαν στήν

* Ηρώ τής νεολοαίας της ΕΔΑ, που δολοφονήθηκαν εις τις "έκλογές" του 1961.
** Στίχος από έλληνικό άντιστάσιμικό ύμνο.

~~Αυτός είναι ο Λέοχαρτ.~~ Αυτός είναι ο Λέοχαρτ.

τρηφθούν από τη χρήση) Αυτός είναι ο Λαμπρόηδης. Πως να μην τους φοβηθούν; Τώρα που οι νόμοι βρίσκουν, αιγά-αιγά, ιδιόμοδη από που θα στρατολογήσουν άλητες, τρομπούκους, όλο-φόνους; Ψυσικά έχουν άκομα, αλλά αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, δε θα έχουν άργότερα. Η ~~...~~ «Έρχομαι τση» νιώθει όλ' αυτό σάν $\frac{1}{4}$ σα σκοινί που σφιγγεται στο λαϊκό της.

«'Ο Έρχων της ύποτελείας φορετ' ψηλό κεφάλι, έσπρα γένια και φρόκο. Όμως κάτω από το φρόκο κρύβεται η ούρα του πιθήκου!». Έτσι έρχισε ένα λόγο του στέβου Λαμπρόηδης της Θεσσαλονίκης, ο Νίκης, τον ίδιο μήνο.

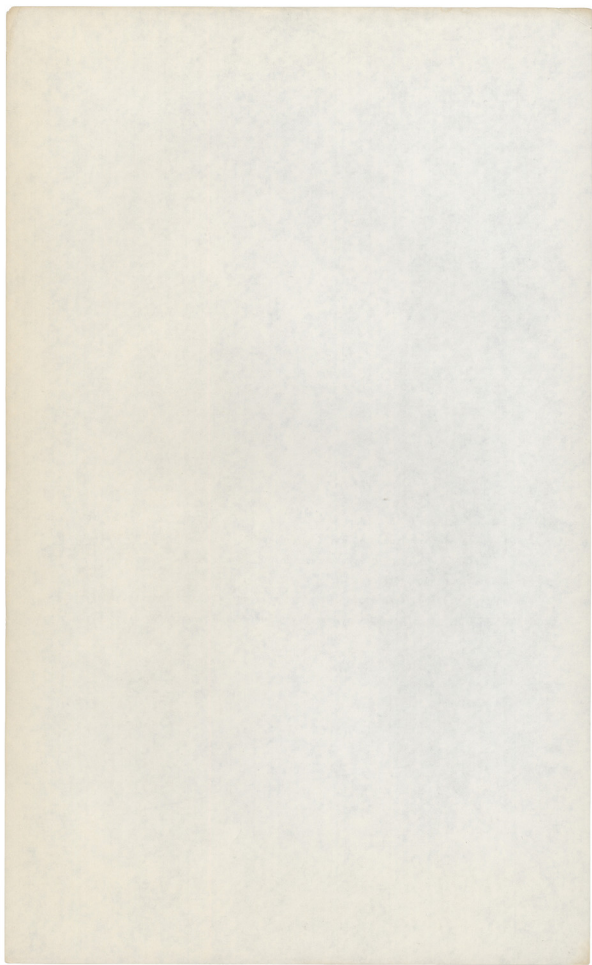
«... 'Ο Έρχων της ύποτελείας διατάσσει: Έσθ, χωριατόπαιδο, θέρμενε τις άρθραματο, βρώμικο, πενισαμένο, φιλόσοφο. Να σκάβεις τη γη και να σκάβεις το κεφάλι. Να κοιμάσαι με το ζώο, να ζυγναι πριν από το ζώο. Έσθ, φτωχόπαιδο, θα μείνεις άρθραματο, άπολιτίστο, άμφορωτο. Να ζεις στη βρώμικη φτωχογειτονιά, να δουλεύεις στη φάμπρικα, να κρινώνεις, να πινώνεις, να άρρωστώνεις, να σκάβεις πρόσωπα το κεφάλι και να πουλάς φτηνά τη δουλειά σου. Κι όταν πρισσούεις να πηγαίνεις στη Γερμανία, να μην ένοχλητς με τις φωνές σου το άρνητικό.

Διατάσσει άκομα: Γενική έπίθεση ενάντια στη νεολαία. Τις τς νεολαία διαλυμένη σήμερα σημαίνει λαός ύποδουλωμένος άριο. Γενική έπίθεση, λοιπόν, με την άμορφωσιά, με τη βρώμα, τον ύποσιτισμό, το φλίπερ, το Χόλυγουντ, τον άποχουνωτικό τύπο, το σκαλοπόζαρο και τους ή Έλπιδοφόρους Νέους. Βάλτε με το νου σας πώς οι άνθρωποι γκεμίστηκαν, σε πώς έρεψια σωρίσθηκε η έλληνική νεολαία, πώς κομιά νεανική σακατεύτηκε, πώς ταλέντα, (πώς έδιοφύγε, πώς έσω μεγαλοφυΐες χόθηκαν για πάντα, ύστερα άπ' αυτή την ολοκληρωτική έπίθεση των έρχοντα της ύποτελείας.

«... Και τώρα που έλλαξε η κυβέρνηση τι βλέπουμε; Η Ένοχη δεξιά σηκώνει κεφάλι, κατηγορεί, συκοφαντεί, άποιετεί! Προωθεί τις θέσεις της για το νέο ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ. Η κυβέρνηση ταλαντεβεται. Τα συνδικάτα μένουν σε χέρια της άντεδρόσης. Τα άστυνιμικά όργανα γυρίζουν στην καρμανλική νοοτροπία. Ψυλλήθειες, δίκες επί έλευρσει, προκλησεις, ψυχολογική βία, τρομοκράτηση, άστυνόμευση των συγκεντρώσεων. Όλα τα ~~...~~ σάπια φρούτα, που τόσο μίσσησ ό λαός ξανθόχονται στην ημερησια διάταξη.

«... Η έπίθεση της Δεξιάς κορυφώθηκε στη συγκέντρωση της νεολαίας της ΕΡΕ, στην Άθήνα, με έμιληπη τον κ. Κανελλόπουλο. Έκρη άκούσαμε ότι ο Βόλγας δεν είναι Έλισσός* και ότι ο κομμουνισμός άναπτύσσεται μόνο στη στή στήπια. Οι άροσσερς έμποδίζουν την άνεπτυξη του. Όμως ο κ. άκαθοποιός μες έδωσ, άστυνως, και όρισμένα δελεγάτα διαλεκτικής πετροδουλου, μιλώντας για το Βόλγα της άρισσερς. Του χρεϊζόταί μια άπάντηση. Όλοι μας γνωρίζουμε πού βρίσκονται ~~...~~ αυτές οι κοπλες, που άποκαλεί θήλα. Πονέμε για την τήχη τους. Είναι οι μικροί καρπό ένδε ~~...~~ σάπιου κοινωνικού οικόδομηματος, που δε σβεται τις άδόνστες κοπλες, όχι μόνο ζωντανές, αλλά και πεθωμένες. Τρεις κοπλες δεν έγχαμε και δεν έχουμε μέσα στις γραμμές μας. Τα κορτσια μας, άργότισσες, έργάτισσες, φοιτητρίτσες, ύπλληλοι, βγαίνουν μέσα από την καρδιά ένδε κόσμου που τον άγιάζει ο έδρώτος του

* Νιά γάτο τις μαρκαρτικες οργάνωσεις.
** Έως χίμαρρις, πού ημνήσ ήττα γάτο την Άθήνα.

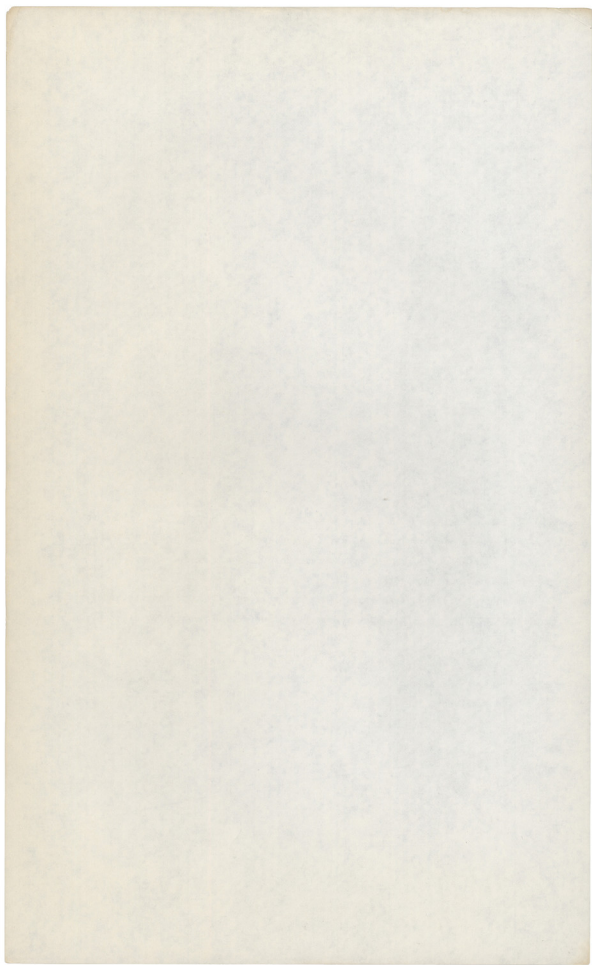

μόχθου καί της δουλειᾶς. 350 ἡρωίδες στήθηκαν μπροστά στά χιλιετήρια ἀποσπασματα. Καί τό χορό της τιμῆς τόν σφραγίη ἡ Ἐλεγκτρα Ἀποστόλου, ἰδρυτικό μέλος της ΕΠΟΝ, καί οἱ πολιτιστες Κούλα Ἀγλη καί Σταθοπούλου, πού μέ τό αἶμα τους σφραγίσαν τή λευτεριά της ἑλληνικῆς Μακεδονίας.

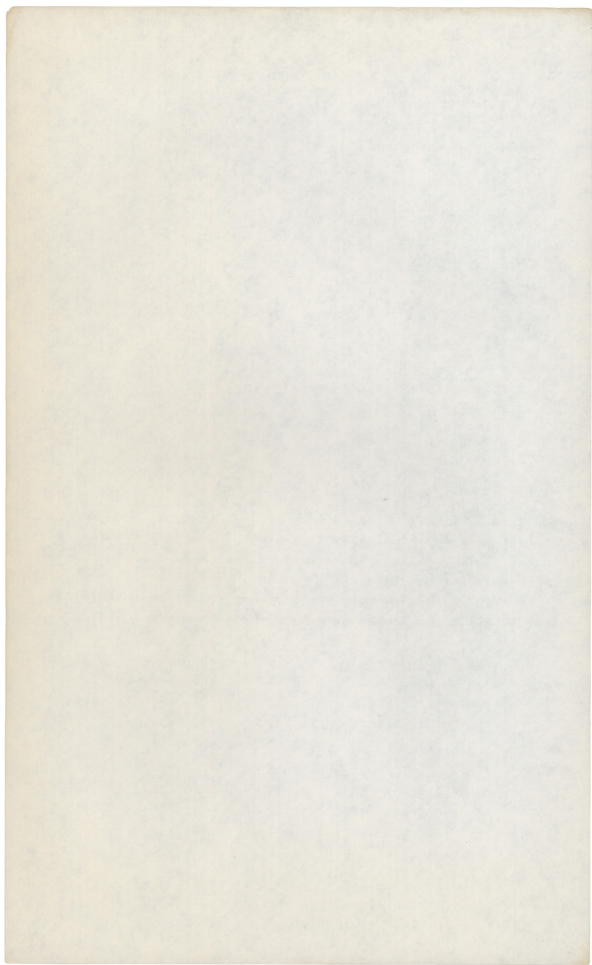
)... Ἡ ἐπιθεση της δεξιᾶς βρήκε ἀπήχηση σέ ὀρισμένους κυβερνητικούς κύκλους. Γνωρίζουμε τήν κρίση πού πρῶτῃ ἡ Νεολαία τοῦ Κέντρου. Ἐξ ὄφλου, λοιπόν, ἡ μονοπωλή-
 σουν τό κίνημα της Νεολαίας μέ τίς πλῆτες της βίας; Με ἀτυνομικά μέτρα; Πιστεύουμε, πῶς καί τῆτιο θά'ταν γιά τήν ἡγεσία τοῦ Κέντρου - λῆθος ἱστορικῆς σημασίας. Ἦταν θά'ταν λῆθος μοιρατό; Ἡ δεξιά δολοφόνησε μιά φορά τό Ἀμπράκη. Θέλει μήπως τό Κέντρο νά τόν δολοφονήσει γιά δευτέρη φορά;

) Ὅμως μπροῖνε ἔνα ἐρώτημα. Διαλύονται οἱ Ἀμπράκηδες; Διαλύεται ὁ ἄφρας, τό δέντρο, τό νερό, τό χῶμα, τό μυαλό; Διαλύεται ἡ πίστη, τό φρόνημα, τό ἰδανικά; Ἔναι καθαρῆ οὐτοπία ἄχθμα καί μιά τῆτιο σκέψη. Γιατί ἔμετε δε διοριστήκαμε. Ἐφωτρώσαμε πᾶν σέ τούτη τῆ μήτωμένη γῆ, ὅπως φωτῶνουν τό δέντρο. Ἐφελίσαμε σάν τό ποτάμι. Καί ἔχουμε τῆ δύωμη καί τῆ - διάρκεια τῶν ἰδανικῶν. Ἀτσολωμένοι μέσα στήν πῆλη θά χτί-
 σουμε τήν αὐριανή Ἑλλάδα της δημιουργίας, τοῦ πολιτισμοῦ καί της ἁρᾶς!

Ἐτό Περιεῖ, στίς 6 Δεκεμβρίου ἔπανε ^{τά γυαλιά} ἔμαστε ἔδα καί ὅποιος θά-
 λει νά μᾶς χτυπήσει πρέπει νά γίνει ἔδα καλύτερη ἀπό μᾶς. Αὐτός πού χτύπησε τό Ἀμπρά-
 κη εἶναι πολιτικά νεκρός. Ἄντίς πού θά χτυπήσει τόδε Ἀμπράκηδες θά εἶναι αὐριο τό ἔ-
 διο πολιτικά νεκρός. Ἀμπράκηδες, χελιδόνια της Μεγάλης Ἀνοξείας, προχωρεῖτε δημιουργικά καί μέ ἐνθουσιασμό νά χτίσουμε τήν δοξασμένη μας ὀργάνωση).

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ
ΧΟΡΟΣ

THE ΑΓΑΠΗ ΑΙΜΑΤΑ ^{δ'} ^ι ^{με}
Και χαρς άνερίδωτες με σκιδσαν
'Ορειδωθηκα μες στη νοτις των ανδρωπων
Μακρινη Μητερα Ροδο μου 'Αμραντο

Στ' ανουχτς τη πηλαγ με καρτερεσαν
Κι μπουπερδες τρικαταρες και μου ρεσαν
'Αμρατα μου νδ' χα κι εγω μιδν αγπη
Μακρινη Μητερα Ροδο μου 'Αμραντο

Την 'Ιουλιο κἀποτε μισανοξσαν
Τς μεγαλο μετια της μες στη σπλχνα μου
Την παρθενα ζωη μιδ στιχημη νδ φωτισουν
Μακρινη Μητερα Ροδο μου 'Αμραντο

ΧΟΡΟΣ
ΨΑΛΤΗΣ

'Αγγιζεις τδ νου μου και πουετ τδ βρεφος της "Ανοιξης!
Τιμωρετς τδ χερι μου και στη ακοθη λευκαίνετα!

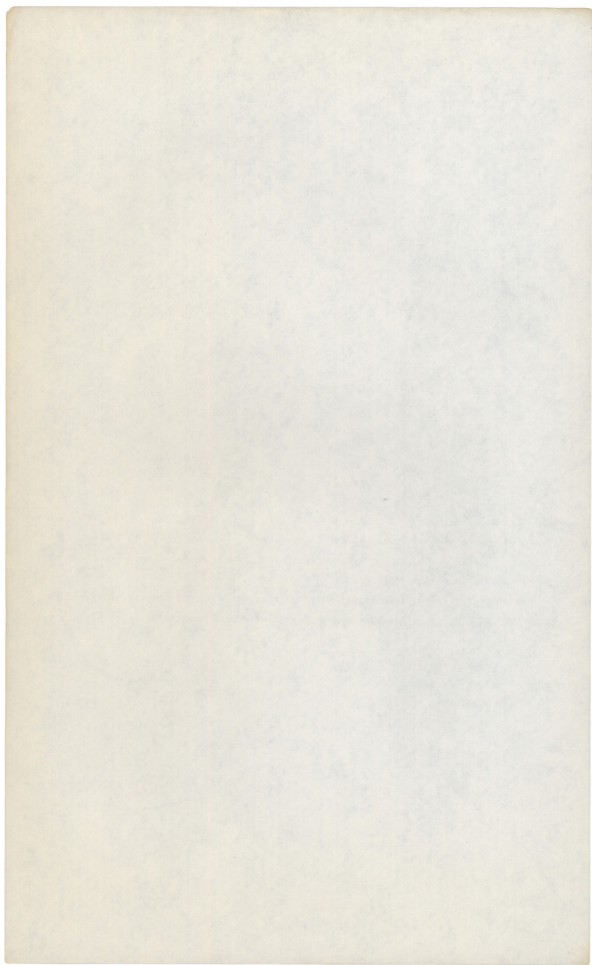
Πάντα πάντα περνες τη φωτις γιδ νδ φτσεις τη λμψη.
Πάντα πάντα τη λμψη περνες
γιδ νδ φτσεις ψηλς τδ βουνδ τη χιονδδοξα.

ΧΟΡΟΣ
ΨΑΛΤΗΣ

Όμως τς τδ βουνδ; Ποιός και τς βδ βουνδ;
Τς θεμλιδ μου σδ βουνδ
και τδ βουνδ σηκωνουν οι λαοι σδν ωμο τους
και πάνω τους η μνημη καλει
΄καυτη βότος!

Οδυσσεας "Ελεγος": "Ενας ποιητής, έρμητικός σάν άνθρωπος, που μισ-δυσ φορέει βγήκει
σ' όλη του τη ζωή να μιλήσει γιδ τδ έργο του, η να "δικαιολογήσει" κάτι. Μιδ από αυτές
τις εξηγήσεις ήταν και η μελοποίηση του "Άξιον Έστί": "... Κανείς

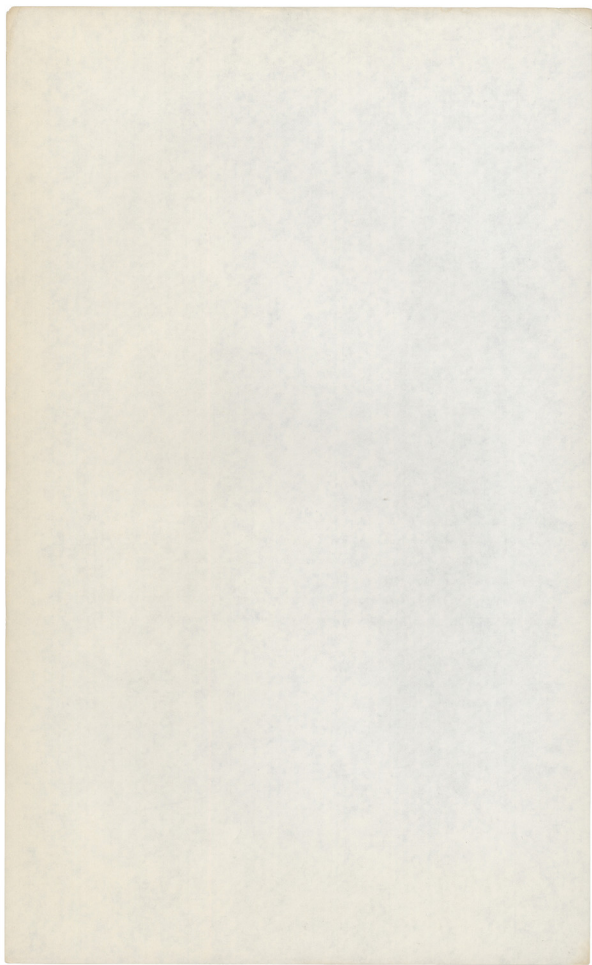
από μας δεν είναι τέλειος και τδ έργα γίνονται βραβια γιδ ν' άγαπηθούν η γιδ νδ λη-
σιμονηθούν άλλε και γιδ νδ κρεθούν υπέρθυνα, "Άλλο ζήτημα, εν σδν ώρστο τόπο μας ούτο
δεν συμβαίνει και τόσο συχνδ. Μες άρθουν οι άφοριστικες τδσεις, οι σδδαρτετες κατοδ-
κτε. Μες ένοχλετ νδ μες βγδζουν από τις συνθήεις μας. Έτο τέλο κατονεύμε νδ μες φταει.
τό τοπίο έπειθε μες στενεθούν τδ παπούσια μας. Και τους άντιρρησιες του "Άξιον Έστί"
τούτε στενεθούν πολλδ έλλα πράγματα, άλλοςίμονο.... "Η Ποίηση έχει σδσημένος ύποχρω-
σεις, άφου ξεκινδ στην "Ελλάδα από ένα "προκχωρημένο σημετο" και η Μουσική έχει σδσημέ-
νες δυσκολίες άφου, όπως έχει λεχθετ, ξεκινδ-σθην "Ελλάδα πάλι- από ήτο έτος περπου
μηδεν". "Υπάρχει λοιπόν μιδ άδολκληρη παρδταση σήμερα, καλόπιστη αυτή, που καταδικνει
στη σινειδση της του ε΄τουου ούτου τδ σδζευτηή ποιήσης και μουσικής)... Φοβδμαι, ότε
οι απόφεις ούτες, κατδ ένα μεγάλο μέρος όφελονται στη μακρά συνθηεια, που μες έχει
κληρουμησει η άθση και που τήν ύποδελψαν οι έξστομικευμένες κοινωνίες, νδ νοομα-
τες Τφανε σδ μονδδες ξεχωριστες και νδ θεωρεύμε βεβήλωση τη σδζευτηή τους.... "Υπάρ-
χουν άρκετα παρδτέγματα) γιδ νδ άρκεσούμε μεσα σθην

Ελληνική παράδοση, που υποστηρίζουν την αντίθετη άποψη... Το τελευταίο χρόνο συλλαμ-
 βάνω τον εαυτό μου να τρέχει χωρίς να το επιδιώκει, σε γύρηματα νέων σταθερών μορφών, που
 που διευκολύνουν το πόλημα να περάσει από το χώρο του βιβλίου στον χώρο της σκη-
 νής του θεάτρου ή της μουσικής και του τραγουδιού. Και επειδή συνήθισα να εμπιστεύο-
 μαι πολύ στο άπροσδιοριστο έκτενο ρεύμα που κινεί το χέρι μου, το άφηνα να δώσει στο
 λόγο, το έμφα ή το βήτα σχήμα της εμπνεύσεως που τον γέννησε... Ένας συνθέτης έχει
 τον δικό του τρόπο να αισθάνεται, την δική του προσωπικότητα, τις δικές του αισθητικές
 αντιλήψεις, και αυτό θα ζητήσει, αυτό πρέπει να ζητήσει να αποτυπώσει στο έργο, που έμμη-
 νεύει, άκριτως - όπως ένας σκηνοθέτης όταν έμμηνεύει ένα θεατρικό έργο. Πολύ περισσότερο
 μέλιτα. Γιατί οι σκηνοθετικές αντιλήψεις αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου πολύ
 λιγότερο από τις μουσικές, αντίθετα από το γεγονός ότι στη μουσική έχουμε ένα
 φάσος ελευθέρως άφρανο με ποικιλία δυνατοτήτων τόσο πλούσια, όσο
 πλούσια είναι και η ποικιλία των ιδιοσυγκρασιών... Και η άδεια της λαϊκής λει-
 τουργίας που συνλαβε ο Κίρκης θεοωραδής είναι, πιστεύω, από πολλές πλευρές
 με κατάκτηση της σύγχρονης μουσικής μας. Μ' αυτήν επέτυχε να αξιοποιήσει άνεκμετάλυ-
 τα στοιχεία από την παράδοση και να τα ένθεει μέσα στο γνώριμο δικό του χώρο δίχως
 καθόλου ν' αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά του. Έπέτυχε επίσης να δώσει με πρωτότυπη
 φόρμα σ' ένα ποικίλο ύλικό, να το χωνέψει σ' ένα ένιστο σύνολο, και ν' άνεβάσει έτσι το
 έπτερο της λαϊκής μας μουσικής από την άπλη (παράδοση μελωδιών) στη (σύνθεση). Τέ-
 λος, άδίκη, και γι αυτό τον λόγο, επέτυχε να κρατηθεί σ' έπικοινωνία άρμονική τόσο
 με τον καλλιτεργημένο άκροστέ των άνωτερων δειώσεων όσο και με τον άπλο άκτη του
 τραγουδιού και των λαϊκών άργάνων-κι αυτό, άποδίδοντας ένα ποιητικό κείμενο, το έπα-
 ναλαμβάνω, συμπυκνωμένο και άσκολο-χωρίς η προσήθεια αυτή ούτε γι με σέγγη να
 τον κομματίσει. Προσωπικά, του άρετω χάρη γι αυτό, και γι και έλλο άδίκη.
 "Οτι με βρήκα να δω ένα πόημα που ως τότε τό' άρεσα στις φασκίες του άτομικού
 βιβλίου και της ιδιωτικής κάμερας, μακριά, στην άπόσταση που δίνει-με την παρεμβολή
 μιας άλλης άρσωπικότητας-σε κάθε έργο ή άντικειμενικοποίηση του. Τον παιδί που
 άνδράθηκε, όπως θα λέγαμε, κ' άισθάνθηκε ικανό να πάρει τους άρμούς μονόχο του. Έ-
 ναι εύτύχημα ότι στους άρμούς που πήρε συναντήθηκε με τα αισθήματα χιλιάδων άνθρώ-
 πων, που έβρουν να τραγουδούν, τι άγαπών, και που γι αυτόν τα σόματα ήσαν, από μια
 άρχης, προορισμένο".

ΕΝΑ ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ	Y
Γι αυτό γυρίσει ο ήλιος	• κι η άνοιξη άκριβή
έφλεγε νεκρού χιλιάδες	• έφλεγε δουλειά πολλή
έφλεγε κι οι ζωντανό	• να ναι στους προχούς :
	• να δίνουν το αίμα τους.
έφ μου Πρωτομάστορα	• μ' έχτισε μέσα στο βουνό
έφ μου Πρωτομάστορα	• μ' έκλεισε μέσα στη δάσασα!

- Πάρθηκεν ἀπὸς Μάγους • τὸ σῶμα τοῦ Μαγιοῦ
- Τέ'χουνε θάψει σ' ἐνὶ • μνημα τοῦ πλάγου
- Σ' ἔγνα βαθῶ πηγῶσι • τὸ' χουνε κλειστό
- Μύρισε τὸ σκοτὸ • δι κι ὄλη ἡ Ἄβυσσο.
- Θε μου Πρωτομάστορα • μῆσα στὲς πασαλιφε καὶ Σ6
- Θε μου Πρωτομάστορα • μύρισε τὴν Ἄνδραστα!

«Ἦναι τὸ χελιδόνι)... (Αὐτὸ εἶναι τὸ τραγοῦδι τοῦ Λαμπράκη), λέγει σ' ὄποιον [ ] δεῖ μπρο-
 στὸ του, τοῦτερε τίς μῆρες, ὁ Νίκης, Κλεῖνει τὸ μάτι. Ἡ 27ην ἐπιμένη Μαραθῶνια Πορεία θὰ τὸ
 τραγοῦδενε πεντακόσιαις χιλιάδεσ κέσμου)...»

Η ΜΕΤΑΛΗ ΕΞΟΔΟΣ

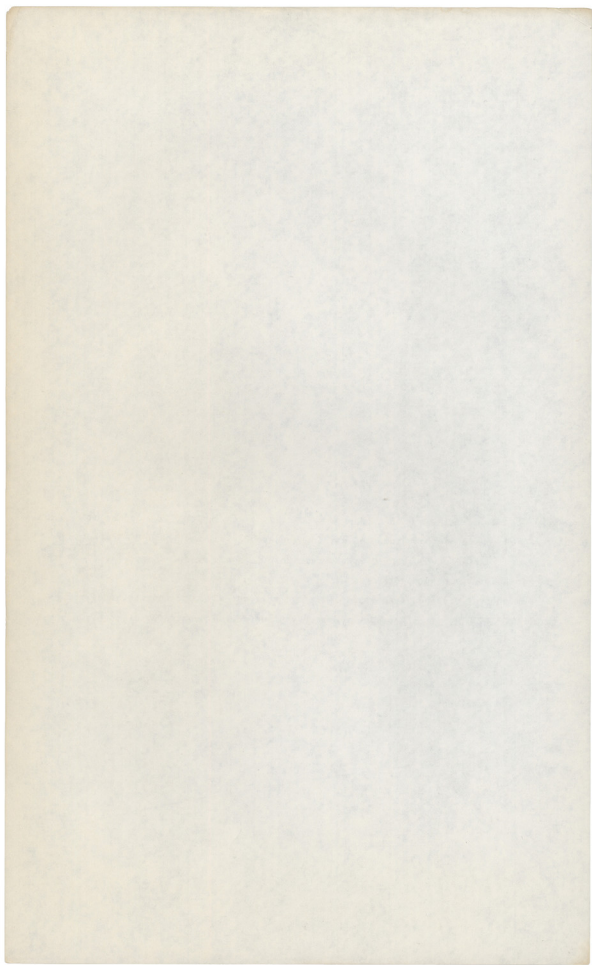
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ἔκρινε ἔκριναν σύναξη μυστικὴ τὰ παιδιὰ καὶ λάβανε τὴν ἀπόφαση,
 ἐπειδὴ τὸ κακὸ μανθῆτα πληθύναν στήν πρωτεύουσα, νὰ βγοῦν ἔξω σὲ ὄρημους καὶ
 σὲ πλατεῖες μὲ τὸ μόνο πρῆγμα ποῦ τοὺς εἶχε ἀπομείνει: μιὰ παλῶμη τόπο κατὰ ἄ-
 πό τὸ ἀνοιχτὸ ποικίμισο, μὲ τίς μαῦρες τρίχες καὶ τὸ στρυρουδάκι τοῦ ἡλίου.

Ὅπου εἶχε κρῆτος καὶ ἔξουσιᾶ ἡ Ἄνοιξη.
 Καὶ ἐπειδὴ σίμωνε ἡ μέρα ποῦ τὸ ἔγνος εἶχε συνῆθιο νὰ γιορτάζει τὸν ἄλλο
 Ἐγκωμῶ, τὴ μέρα πάλι ἐκρίνη ὄρισανε γιὰ τὴν Ἔσοδο. Καὶ νωρὲς ἐβγήκανε κατα-
 μπροστὴ στὸν ἥλιο, μὲ πᾶνου ὡς κῆτου ἀπλωμένη τὴν ἀφοβὴ σὲ σμαῖλα, οἱ νεοὶ
 μὲ τὰ προσημένα πῶδια ποῦ τοὺς ἔλεγαν ἀλήτες. Καὶ ὀκλουθοῦσανε ἄντρες πολλοί,
 καὶ γυναῖκες, καὶ λαβωμένοι μὲ τὸν ἐπίδεσμο καὶ τὸ δεκανίκιο. Ὅπου βρέπεε
 ἕξαφνα στήν ὄψη τους τόσες χαρακίλε, ποῦ ἄγερε εἶχανε περῶσαι μῆρες πολλεὲ
 μὲσὰ σὲ λίγην ὥρα.

Τέτοιαι λογίε ἀποκοτιέ, ὡστὸσο, μαθόνοντας οἱ ἄλλοι, σφῶδρα ταραχθῆκαν. Καὶ
 φορεε τρεῖτε μὲ τὸ μάτι ἀνάμετρώντας τὸ ἔχει τους, λάβανε τὴν ἀπόφαση νὰ βγοῦν
 ἔξω σὲ ὄρημους καὶ σὲ πλατεῖες, μὲ τὸ ἄνθε πρῆγμα ποῦ τοὺς εἶχε ἀπομείνει:
 μιὰ πῆχη φωτιὰ κατὰ ἄπ' τὸ σῆδρα, μὲ τίς μαῦρες κόνες καὶ τὰ δόντια τοῦ ἡλίου.
 Ὅπου μῆτε κλῶνος μῆτε ἀνάθε, δάκρυο ποτὲ δὲν βγαλαν. Καὶ χτυποῦσανε οὐρο
 νά ναι, σφαλώντας τὰ βλέφαρα μὲ ἀπόγνωση. Καὶ ἡ Ἄνοιξη ὄλοφνε τοὺς κρούνε.
 Ἐὰ νὰ μὴν ἦτανε ἄλλοσ ὄρημος πᾶνω σ' ὀλόκηρη τῆ γῆ γιὰ νὰ περῶσει ἡ Ἄνοιξη
 πορὰ μόνῃα αὐτόε, καὶ νὰ τὸν εἶχανε πᾶρει ἀμῆλητοι, κοιτάζοντας πολὺ μακριὰ,
 πᾶρ' ἀπ' τὴν ὄκηρη τῆς ἀπελπισίε, τῆ Γαλήνη ποῦ ἔμελλαν νὰ γίνονν, οἱ νεοὶ μὲ
 τὸ προσημένα πῶδια ποῦ τοὺς ἔλεγαν ἀλήτες, καὶ οἱ ἄντρες, καὶ οἱ γυναῖκες, καὶ
 οἱ λαβωμένοι μὲ τὸν ἐπίδεσμο καὶ τὸ δεκανίκιο.

Καὶ περῶσανε μῆρες πολλεὲ μῆσα σὲ λίγην ὥρα. Καὶ θέρσανε πληθὸσ τὸ θηρ-
 α, καὶ ἄλλοις ἐμάτωσαν. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἐπέστησανε στὸν τοῦχο τριάντα.

Μετὰ τίς δυὸ συνουλές τοῦ Ἡ' Ἀξίου Ἐστέ" στήν Ἀθήνα, ἔκανε τῆ δεῦτερη, μετὰ τὸ 1961,
 μεγάλη περιοδεία τοῦ (13 πόλειε, 26 συνουλές, 40.000 ἄκροατέε). Ἡ 27η Θεσσαλονίκη τὸ εἰσιτη-
 ρισο πουλιόντουσαν στή μαῦρη ἀγορῶ, σὲ δεκαπλάσια τιμῆ. Ἡ 27ην Πῆτρα ἔσπασαν τίς πῆρες τοῦ
 θεάτρον, ἀπὸ φόβο, ὅτι θὰ μείνονν ἀπ' ἔξω. Ἡ 27η Ἀθήνα ἦρε καὶ ἡ πυροσβεστικὴ, γιὰτι τὸ πνεῦ-
 ματο εἶχαν ἀνάθει. Καὶ ἡ σῆση τῆς ἀστυνομίεσ. Ἡ ὠδύεται ἡ ὄλη τὸ φοβῆμα, κῆριε Παπαν-
 δρέου. ... Ἐτὸ πρῶσομῶ μου οἱ μῆθητε μὲ πλησίαζαν κρυφῶ-μὲ τρέβο θὲ ἔλεγαν-λέε καὶ δὲν
 ἦμονν συνδέτηε (Ἡ' ὀκῶμα [ ] καὶ βουλευτέε) ἀλλὰ περιοδεῖων πρῶκτωρ Φλίπερε. Οἱ στρατιώ-
 τεε ἔχαναν τὴν ἄδεια ἐξόδου. Ἀηλοδὴ κλεῖνονταν ἀπὸ τίε 7 σὲδ στρατώνα, λφε καὶ δὲν διηθεῖ-
 να τραγοῦδια, ἀλλὰ πυροβολαρχία μπλοκῶκαε. Καὶ τὸ πῶδ θλιβερό: οἱ δημόσιεε ἀρχε (νομῶρ) ἔρε,
 δικαστέε, ἀξιωματικὸ) δὲν πλησίαζαν τὸ δῶτερῶ ὅπου ἔκανα μουσικὴ σὲ ἀκτίνα ὀρασεῖεσ. Ἡ 27-
 να, ὅτι εἴτε τὸ τελενοῦτο δὲν συνέβαινε ἐπὶ καρραμονίεσ. Ἀηλοδὴ σ' ὀ, τι μὲ ἀφορῶ ἡ ἐχορικὴ

στέση του κήθεστος έχει βελτιωθεῖ ἐπὶ τὸ χεῖρον. Καὶ τὸ ἀπερίως πλέον θλιβερό: Ὁ τῶ-
 πος, ὁ περίφημος ἑλευθέρος τύπος, τοῦ περισημου ἑλευθέρου κόσμου μεταβλήθηκε σ' ἓνα τε-
 λειο τυμπανιστὸ πῶμα δημοκρατικῆς στρουθοκομήλου. Ἦς ἀγνόησε παντελῶς καὶ ἡ δυσσομία
 ἠδὲ τὴν πτωμαίην τῶν ὑπολοίπων τῆς πρωτοτύπου αὐτῆς δημοκρατίας μὲς περιφλοῦζε [redacted]
 ἔως ἀσφυζίας... Ἄσπε ἡ ἐπόμην τοῦ (Ἄξιον ἔστί) μὲ βίσκεει καλὸ ὠρμισμένον μπροστὴ
 στὴν ἈΡΗΜΗΝ καὶ στὴν ΠΡΟΚΛΗΝ, Τὴν ἀντιμετώπισα καὶ ἄλλοτε. Καὶ νομίζω νικηθερῶ). (ΕΠΙΘΕ-
 ΟΡΗΝ ΤΕΚΟΝΗ, τευχος ΙΙΒ).

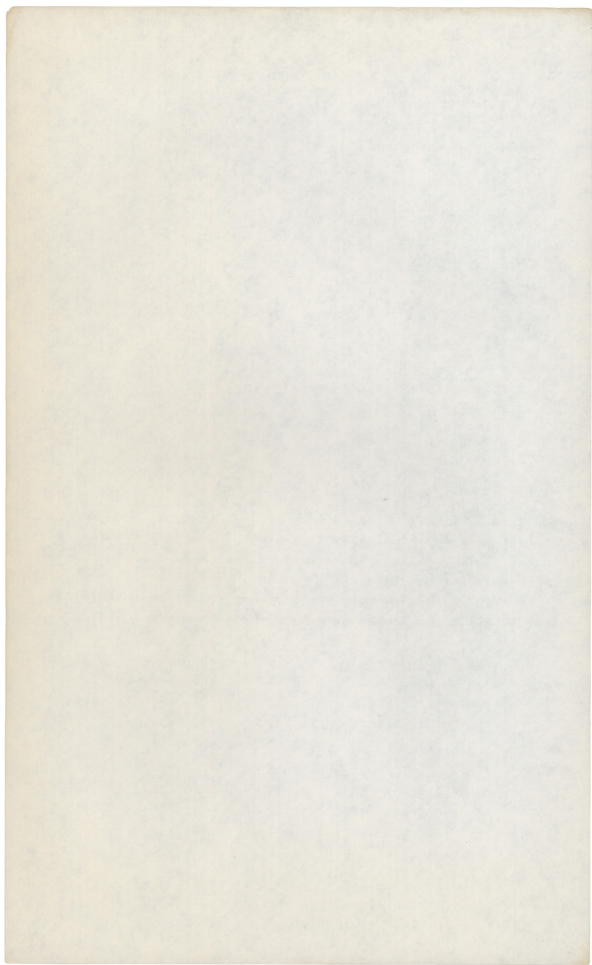
ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ / 64

ΑΝΑΓΝΩΣΤΕ

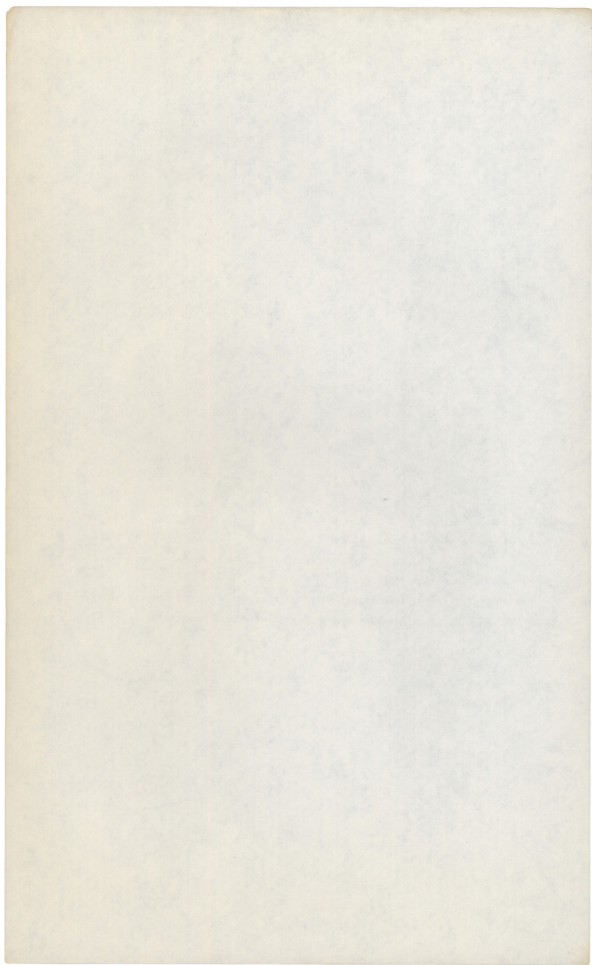
- ΧΡΟΝΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ** μετὰ τὴν ἄμνησιν τοῦ τὴν εἶπαυε ἄρετῇ μεσὰ στίς ἐκκλησίας
 (Καὶ τὰς) **ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ** ἄεθλα καλῶν ὄσων καὶ γυνίς ἀρακισμένες τ' οὐρανοῦ σαράνον-
 τος ἡ καταιγίς τοῦ θὲ γεννήσει ὁ νοεὶ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τῶν ἀρχαίων κυβερνη-
 τῶν τῶν ἔργα πληρώνοντες ἡ ἔτσιαι, θὲ φέζει. Ταραχὴ θὲ πῆσει στὸν Ἄδη, καὶ
 τὸ σάνδωμο θὲ ὑποχωρήσει ἀπὸ τὴν πῆση τῇ μεγάλῃ τοῦ ἡλίου. Πῶς πρῶτα θὲ
 κρατήσει τῆς ἀγχιόρας του, σημάδι ὅτι καίριος νὲ λῶβουε τὸ ὄνειρο ἐκδίκηση.
 Καὶ μετὰ θὲ μιλῆσει ἐν πῆσι: ἔξερσσε Ποιητῆ, στὸν εἶωνα σου, λῆγε, ἐν βλεπείῃ
 -Βλέπω τὸ φῶν, ἄλλοτε ἀλοκονικῶ, παραδομένο στὴ σῆμα καὶ στὸ εἰνόχορτο.
 -Βλέπω τὸ πελίκια στὸν ἄρα σκίζοντας προτομῆς ἄτοκρατόρων καὶ Στρατηγῶν.
 -Βλέπω τὸς ἐμπόρους νὲ εἰσπράττουσ ἀκρόβοντας τὸ κέρδος τῶν δικῶν τους πτω-
 μάτων.
 -Βλέπω τὴν ἀλληλουχίαν τῶν κρηῶν νοημάτων.
 .....
 -Βλέπω τοὺς Στρατοδίκας νὲ καίνε σὸν κερὶ, στὸ μεγάλο τραπῆζι τῆς Ἄναστέ-
 σωε.
 -Βλέπω τοὺς Χωροφυλάκους νὲ προσφῶν τὸ σῆμα τους, θυσία στὴν καθαρῶτητα
 τῶν οὐρανῶν.
 -Βλέπω τὴν ἔπανδοση φυτῶν καὶ λουλουδιῶν.
 -Βλέπω, φησὶ, μεσὰ στοὺς αἰθέρες τὸ ἔργον τῶν Πουλιῶν.

Καὶ τῶν ἀρχαίων Κυβερνητῶν τὸ ἔργον πληρώνοντας ἡ [redacted] ἔτσιαι, θὲ φέζει. Ταραχὴ
 θὲ πῆσει στὸν Ἄδη, καὶ τὸ σάνδωμο [redacted] θὲ ὑποχωρήσει ἀπὸ τὴν πῆση τῇ
 μεγάλῃ τοῦ ἡλίου. Ἄλλῃ πρὶν, ἰδοὺ θὲ στενάζουσι οἱ νοεὶ καὶ τὸ σῆμα τους θναί-
 τισ θὲ γερῶσι. Κουρμῆμοι κατὰ δίκιο θὲ χτυπήσουσ τὴν καρβῆνα τους πῶν
 στὴ κόγχελα. Καὶ θὲ θειδῶσουσ ὅλα τὰ ἔργοστίσια, καὶ μετὰ πάλι με τὴν ἔπιτα-
 ση θὲ γερῶσουσ, γιὰ νὲ βγῶλουε ὄνειρο συντηρημένα σὲ κοντιὰ μυριάδες, καὶ
 χιλιάδες λογιῶν ἐπιρσιωμένη ὄση. Καὶ θὲ ῥῶουε χρόνια χλωμὰ καὶ ἄδοντα με-
 σα στὴ γῆ. Καὶ θὲ ἄρα ὁ καθένος τὸ λίγα γράμματα τῆς εὐτυχίας. Καὶ θὲ νοὶ
 τὰ πράγματα μεσὰ του ὠρατο ἐρεβίνο. Τότε, μὴν ἔχοντας ἄλλη ἔερετα, πῶ νὲ θρη-
 νῆσει ὁ Ποιητῆς, τὴν ἕγεια τῆς καταιγίδας ἀπὸ τ' ὄνουτῶ [redacted] στήθη του ἄειδ-
 ζοντας, θὲ γυρίσει γιὰ νὲ σταθεῖ στὸ ὠρατο μεσὰ ἐρεβίνο. Καὶ τὸν πρῶτο [redacted] λῶ-
 γο του ὁ στεργός τῶν ἀνθρώπων θὲ πῆ, ν' ἀψηλώσουσ τὸ χεῖρο, ἡ γυναίκα στὸ πλάσι
 του σὸν ἄγχιδο τοῦ ἡλίου νὲ βγῆ. Καὶ πάλι θὲ λατρεψῆ τῇ γυναίκα καὶ θὲ τὴν
 πλαγιάσει πῶνω στὸ χεῖρο καδῶ πῶ [redacted] ἔτόχη. Καὶ θὲ λῶβουε τὸ ὄνειρο
 ἐκδίκηση, στὸς αἰῶνες τῶν αἰῶνων!

Ἔτσι ταῖς, στὸ καστατήματα δέσκων, στοὺς διδέρμοιους τοῦ Πανεπιστημίου, στίς διαθηλώσε
 ἀκούγουνται καὶ πάλι κατὰ παρῆση τραγοῖδια. Τὸν φταχτῆ τῶν ἔφρον τῶν ὄλοι. Ἄν
 μορτῆ ν' ἄναι ἄλλοσ ὁ τραλλῶν [redacted] ἢ ἔνα τὸ χεῖλῶνι κι ἡ Ἄνοιση ἀκρίβη)...
 Ἡδὲ κορίτσι μου πῶδος γιὰ τοὺς αἰῶνες ἔχουν-τ' ἀγῶρια μου νουφῆκια κρηῶν καὶ δὲν
 κατῆχουν... (Ἦς ἀγῶνης σῆμασ με πορῶρυσαν)... (Ἦς δικαιοσύνη ἡλιε νοητ...)
 Ἄκου,
 ἡλιε νοητ! Ἄραγε [redacted] ν' ἄναι ὁ ἔδιος ἔκεῖνος ἡλιος, πῶς γιὰ νὲ γυρίσει ἀρα

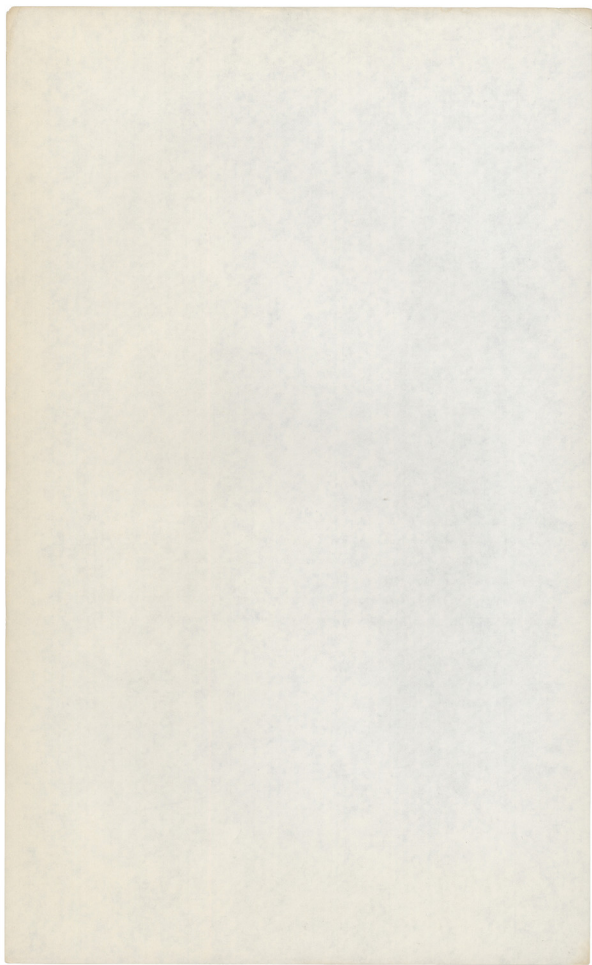

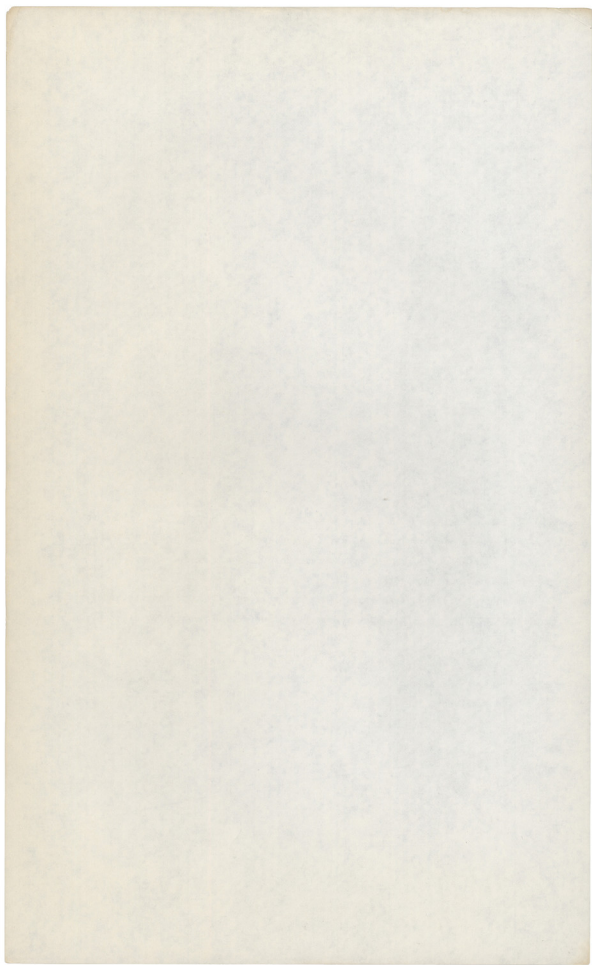

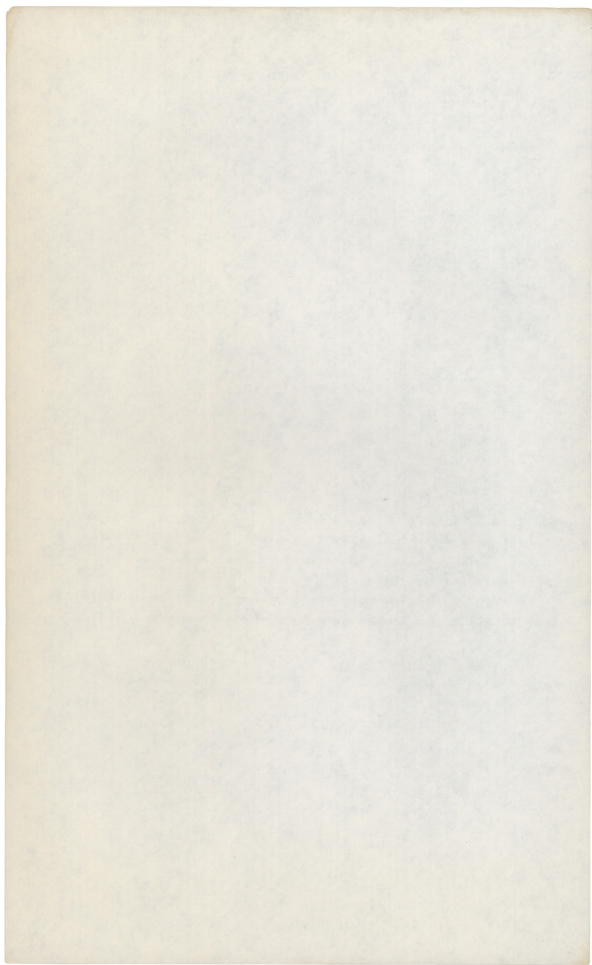

Κερατζή, τὸ 1936-ἡ ΕΔΑ κατ'ἄγγελον στὴν κυβέρνηση συγκριμένο σχέδιο ~~πολιτικῶν δολο-~~
φονιῶν καὶ δικτατορίας. Ὁ Παπανδρέου τὴν καθυσάχασε: «Τὸ Κράτος εἶναι ἰσχυρὸν καὶ ὁ λαὸς
παντοδύναμος». X

Ἡ κατάσταση ἦταν καώδης. Τὰ διδφορα ἀνικομμουνιστικὰ ἔντυπα, ποὺ ἔβγαζον οἱ κρατικαί
ὑπηρεσίαι, οἱ ἀνάθυμοι ἀρρογογράφοι ἔβριζαν τὸν πρωθυπουργό, τοὺς ὑπουργούς, τοὺς πάντες.
Οἱ κυράσις ^{Καμία φωνή} ~~δημασικαίς~~ ^{σπάνια ἐκτελντοισάν.} Ἐνας ταξιαρχος στὴν Κρήτη
καταγέρθηε τὴν κυβέρνηση γιὰ (προσφγγισὴ με τοὺς Βουλγαροὺς). Τοῦ ἔγινε μὴ ἀπλή μετάρ-
ση, ἔτην 20ῆ ἐπέτειο τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως ^{ἐκκολληθῆς τοῦ} τῶν Ἑνόπλων, ^{ἀντιοιστοῦ} ποὺ εἶναι ἕνα
ἀκόμα ἀνεξέλεγκτο φέουδο τῆς ἑκρας δεξιῆς, ^{ἐνθ} ἀνῆγγελλε ~~ὅτι~~ ὅτι θὰ μεταδοθεῖ σχετικὸ
μῆνυμα τοῦ πρωθυπουργοῦ, διέκοψε ἑαφνικὰ γιὰ νὰ μεταδώσει μῆνυμα τοῦ ~~Κονελ-~~
λδοπουλου, ποὺ ^{εἶχε ἀναβαλεῖ μετα} τὸν Κορομανλῆ στὴν ἀρχηγία τῆς ΕΡΕ. Ὁ διευθυντής προγράμμα-
τος ἀντικαταστάθηκε, ἀλλὰ σὲ λίγες μέρες μεταδόθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο σφραγὸς λόγος τοῦ σπῆ-
τηγοῦ Τσακαλώτου, ποὺ ἀπειλοῦσε τὴν κυβέρνηση γιὰ τίς δημοκρατικὰς τάσεις της. Ἐν τῷ μετα-
εἰ πλησιάζαν οἱ βασιλικοὶ γάμοι. Ὁ ὑπουργὸς Ἐθνικῆς Ἀμύνης Γορουφαλιῆς, ἔνας ἀπὸ τοὺς
(φίλους τῆς βασιλίσσης) ἔφτιαξε ^{σὲς 17 Σεπτεμβρίου} ἕνα διάταγμα με τὸ ὁποῖο ὁ στρατὸς μετονομαζέταν ἀπὸ (ἐ-
θνικὸς) σὲ (βασιλικὸς). Ἡ κυβέρνηση ἀρνήθηκε νὰ δώσει αὐτὸ τὸ ὄμορον σὲ βασιλεῦ γιὰ τοὺς
γάμους του ~~με~~ ^{τῆ} ~~ἐνέτα~~ ^{πριγκίπισσα} Ἄννα-Μαρία, ~~καὶ~~ ^{καὶ} φρόντισε ὥστε νὰ μὴ θυμί-
ζουσι καὶ πολὺ ~~τῆ~~ ^{τῆ} χλιδῆ καὶ τῆ πρόκληση τῶν (πριγκιπικῶν γάμων) τοῦ 1962.

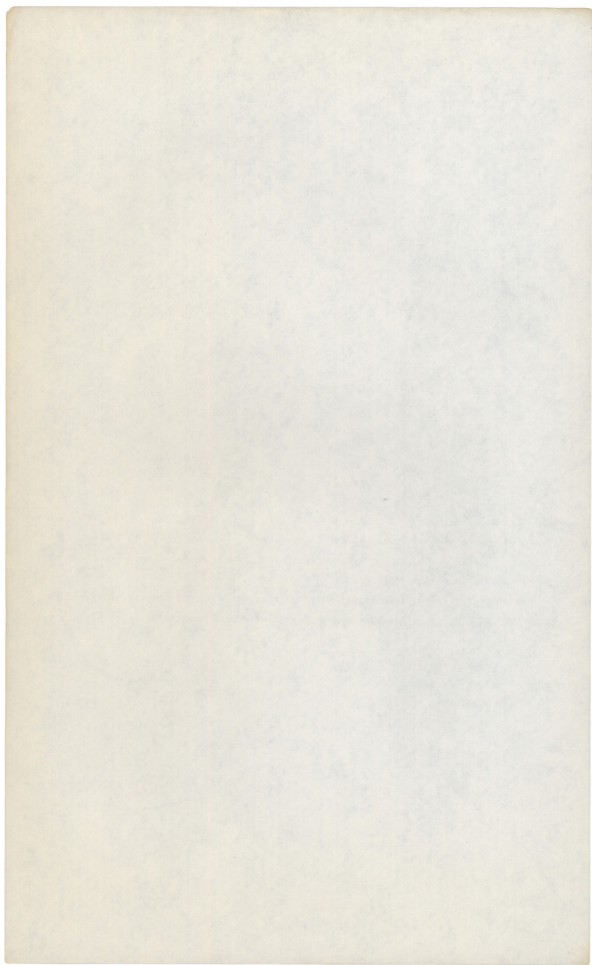
Τὸ δευτέρου δεκαήμερου τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ βορ ἄμερικανικὸς στόλος κατῆλθε σὲ νερὸ τοῦ
Θαλήρου, σὲ μὴ ἀπὸ τίς τοκτικὰς ἐπισκέψεις του. Ὁ ἀντιδῆμαρχος Πειραιῶ ~~γι~~ ^{γι}ατρός
Φραγκούλης ἀρνήθηκε νὰ δεχθεῖ σὲ δημορικτὸ μέγαρον τὸ ναύαρχο-διοικητὴ τοῦ στόλου, ποὺ
πρὶν δυὸ μῆνες εἶχε συνεργῆσει στὴν δολοφονικὴ ἐπέθεση τῶν Φοῦρκων στὴν Κύπρο. Ἡ κυβέρνη-
ση ἀπέλυσε τὸν ἀντιδῆμαρχο ~~καὶ~~ ὁ πρωθυπουργὸς δήλωσε ὅτι (ἡ πολιτικὴ τοῦ ἔθνους χορδίζε-
ται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησι καὶ ὄχι ἀπὸ κομμουνιστὰς ἀντιδῆμαρχους). Τίς 18 Ὀκτωβρίου
ἕνα ἄμερικανικὸ αὐτοκίνητο τοῦ διπλωματικοῦ σώματος ἔπεσε με ἰλιγγιώδη ταχύτητα πῶνω σὲ
αὐτοκίνητο τοῦ πρῶτου ὑπουργοῦ Π. Δουκουρτζοῦ, τὸν ὁποῖο τραυματίασε βαρετῶ, μαζὶ με τὴ γυναί-
κα του. Τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος ἔθεσαν δυὸ νῆοι δημοσιογράφοι, οἱ ὁποῖοι καθὼς ἔπαρνε
πληροφορίαι γιὰ τὸ δυστύχημα παρασθέρθηκαν ἀπὸ ἕνα ἕλλο αὐτοκίνητο τῆς ἄμερικανικῆς προ-
σβεσίας. Λίγες ὥρες ἀργότερα ἕνας δημοσιογράφος ἐπέφυχε. Τὸ τραγικὸ αὐτὸ ἐπεισόδιο σὲ-
θηκε μὴ ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἐκασασχοληθεῖ ὁ τύπος με τὴν (ἑτεροδικία), ποὺ ἤρστασε τοὺς
ἄμερικανούς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν δικαιοσύνη. Τὸ 1957, ~~στὴν~~ ἕνα παρολιανὴ λεωφόρο ἕνας
ἕλλος ἄμερικανὸς λοχίας σκιδῶνε με τ' αὐτοκίνητο του τὸν ἀρχηγὸ τοῦ ΕΛΑΣ-τοῦ παρτιζάνι-
κου στρατοῦ στὴν Κατοχή-Στέφανο Σαράφη καὶ τὴ γυναίκα του. Καὶ κἀκε μέρη, ὅλ' αὐτὰ τὰ χρό-
νια, συνέβαιναν ἀμείρητα, πανομοιότυπα, δυστυχήματα. Οἱ μεθυσμένοι ἄμους ἄμερικανοί, ποὺ σκό-
τωναν τοὺς Ἕλληνας πολίτας, δὲν μπορούσαν νὰ συλληφθοῦν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἀστυνομία. Καὶ
αὐτὸ γιὰτὶ ἡ δεξιὰ εἶχε παρῶσχε ἑτεροδικία σ' ὄλο τὸ προσωπικὸ τῆς ἄμερικανικῆς ἀποστο-
λῆς, ^{καὶ} ~~καρτὶ~~ ^{καρτὶ} δικήριση, ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ μέχρι τοὺς ὑπῆρτες, με τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
^{ἀποδεδειγμένων καὶ ἀμερικανῶν τῶν ἑθνικῶν πολιτικῶν καὶ δημοτικῶν δικαιοσύνης}
τους, ἀνεξέλεγκτο ἀπὸ ὑπκοδότητῶν καὶ ἂν οἱ πρότεροι τους εἶχον σχέση με τὴν ἰδιωτικὴν
ἀναλλοθέτη.

ζωή κλπ. Αυτό τὸ καθεστῶς (ὁμοιολογησῶν), ποὺ παρθεῖο δὲν ἔχουν νὰ παρουσιάσουν οὐτὲ τὸ Ν. Βιεντιόμ, ἢ Φορμίζα καὶ ἢ Ν. Κορσε, ἔχει κατοχυρωθεῖ μὲ πέντε νομοθετικὰ πράξεις, στὸ δίδασμα τοῦ 1948-1953. ~~Ποσὲς περιπτώσεις ἐξέφροδικίας σημειώθηκαν ἀπὸ τὸ 1948-1964; δὲν ἔχει γίνεῖ ἀπορρέμηση. Πάντως μπορεῖ νὰ ὑπολογίσουμε κατὰ προσέγγιση, ὅσον σκεφτομε ὅτι μόνο σ' ἐνέμιου χρόνου (Γενάρης 1956-Ἰούνης 1957) 174 φορές οἱ ρόδες τῶν ἀμερικανικῶν αὐτοκινήτων ἔβασαν μὲ αἷμα τὴν ὄσφολτο.~~

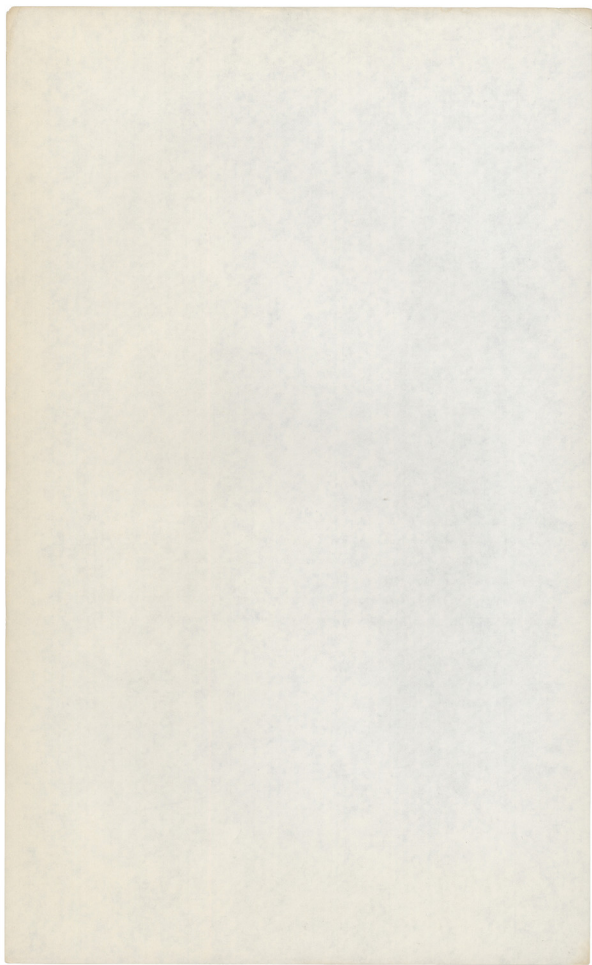
Στὸς 15 Νοεμβρίου ἔνας ἄλλος ὑπουργός, ἐν ἐνεργείᾳ αὐτὸς, ἔπρεπε δόμα τῶν ἀμερικανικῶν (Προχῶν). Ὁ Ἄντρεας Παπανδρέου, ἀναπληρωτικὸς-ὑπουργὸς Συντακτικῆς, ὁ ὁποῖος παρατήθηκε, μετὰ ἀπὸ ἀφορητὰς πιέσεις τῶν ἀμερικανῶν καὶ τῆς νεότατης ἄκρας δεξιᾶς. Ἡ παράταση τοῦ Ἀ. Π. Παπανδρέου ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸ δέλιγμα δημοσύργησιν νῆα κρίση, καὶ στὸ κυβερνητικὸ στρατόπεδο ἔρχισαν νὰ διασφῆνόνται σαφῶς δύο τάσεις, ἡ κεντροαριστιερῶν καὶ ἡ κεντροδεξιᾶς. Ἡ Ε. Δ. Δ. ὑποστήριξε ἀνεπιφύλακτα τὸν Ἀ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος μὲ βδομάδα ἀργότερα γινέτον δεκτικὸς στὴν Κύπρο, μετὰ ἀπὸ ἐπίσημη πρόσκληση τοῦ Μακάριου, ἅπὸ τῆς χιλιάδος λαοῦ καὶ ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν, μὲ τιμὰς ἐθνικοῦ ἤρωα. (Ἦντο ἦρθε ἡ στιγμή-τόνισε ὁ Ἀ. Παπανδρέου- νὰ ὑπόσῃ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὴν κεφαλήν του καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους του-ὡς σύμμαχος- καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὸ δίκαιόν του).

Ἄκρως δὲν εἶχε ξεχαστεῖ τὸ ἐπισημῶδες (ἐξέφροδικίας) ὅταν μὲ πολὺν κερὰ τραγῶδῃς βύσισε σὲ πένθος ὅλη τὴ χώρα. Στὸ Γοργοπόταμο, μὲ ~~τοποθεσία κοντὴ στὴ Λαμία, ὅπου τὸ Νοεμβρὶ τοῦ 1942, μὲ τὴν ἐνδυνάμειν τοῦ ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων Ε. Λ. Λ. Ε. Δ. Δ. Ε. Ε. καὶ μὲ συμμετοχὴ ἑγγλῶν σαμποτέρ ἀντιτίναζον ἕνα μεγάλο γεφύρι καὶ ἔδωσαν μὲ τὴν ἐνδυνάμειν Κατοχῆς, γιορτάστηκε στὸς 29 Νοεμβρίου ἢ 22η ἑπταετίας τῆς μάχης, γιὰ πρώτη φορὰ μὲ ἐπίσημη κυβερνητικὴ συμμετοχὴ. Καθὼς ἡ τελετὴ τέλειωνε καὶ οἱ χιλιάδες τοῦ κόσμου ἔρχισαν νὰ κατεβῆνται πρὸς τὸ πρῶτον μὲ ἔκρηξη δόνησε τὴν ἡφαιολοχὴ ἄεκατρετὲς νεκροῦ, τρουμιστῆς. Ἐπίσημη ἐκδόχῃ ἔκρηξη παλιᾶς (νέκρης) ἄργε τὸ ἴδιο τὸ βράδι ἔφρασαν στὸν τόπον τοῦ (δευχήματος) οἱ βουλευτὲς τῆς Ε. Δ. Δ. Νίκης Θεοδωρίδης καὶ Λεῶν. Κέρκος. Μὲ μὲ λῆμα (λοβὲ) ἔκρηναν πολὺν ἔργους. Στὴς τρετὲς τὸ πρωὶ δηλώνουν στοὺς δημοσιογράφους, ὅτι ἔσχηματίσαμε τὴν ἀκλόνητη πεποίθησιν, ὅτι προκρίεται γιὰ ὀργανωμένη πολιτικὴ δολοφονία...)). Στὴ συζήτηση, ποὺ ἔγινε, μετὰ δύο ἡμέρας στὴ Βουλῆ, μῆσα σ' ἕνα ἀληθινὸ πανδαμῶνιο ὅτι παρατέλει βρῆκαν εὐκαίρια πολιτικῆς ἐκμετάλλευσης, ἢ καθεμὶς ἀπὸ τὴ δικὴ σκοπιὰ. Ἐγένον ἐπισημῶδες, ὁ ἀρχηγὸς τῆς δεξιᾶς ἀπέλησε ἔμμεσα γιὰ δικτατορία. Καὶ τὸ γεγονός ἐξῆσθη, μὲ καὶ ~~ἡ ἀριστερὰ δὲν εἶχε καμὴν χρονοσυστῆσιν ἀποδότην γιὰ νὰ ἐνοχοποιήσῃ τὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴν ἀμερικανικὴ ΚΥΠ ὡς ὑπευθύνους τῆς τραγῶδῃς τοῦ Γοργοπόταμου.~~~~

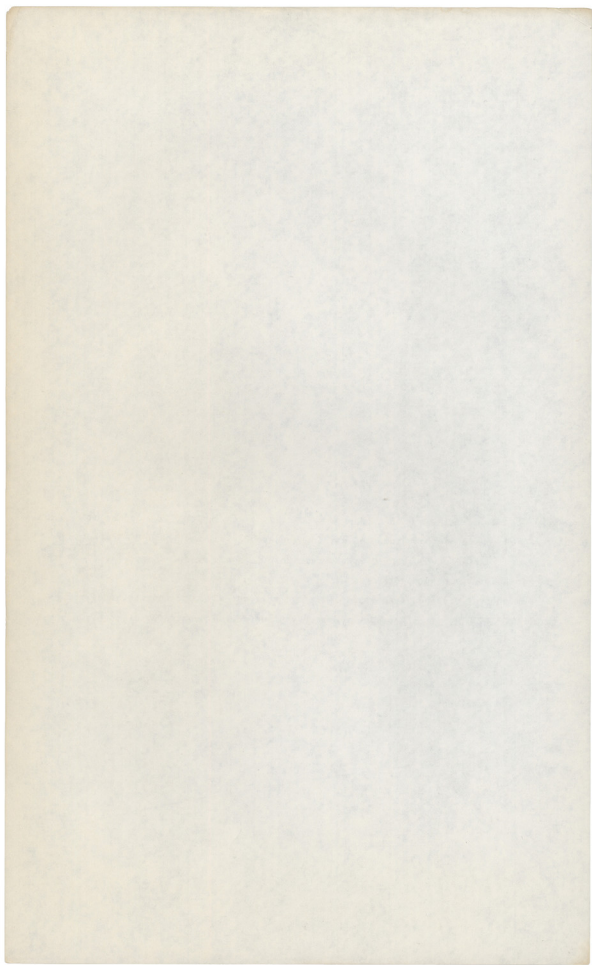

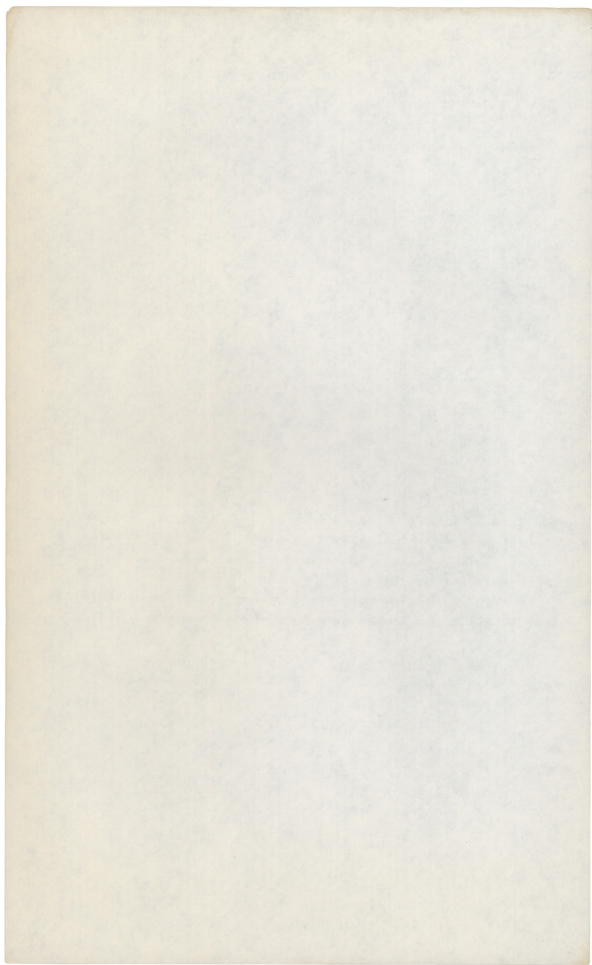

μικροτάτα στάση φασιστικές προκλήσεις και προφήτες ^{τη δικτατορία!} ... Καί ὁ ἄντισυνταγμα-
 τάρχης Παπαδόπουλος ~~καταγγέλλει~~ σκηνοθετεῖ δολιοφθοράν 2 τζίπς μ' ἓνα κατασβίβει, συνδέσσει
 ἓνα πόρισμα, τὸ γνωστοποιεῖ εἰς τὸν τόπον τῆς ΕΡΕ μὲν ἡμέραν προτοῦ τὸ κοινοποιήσει εἰς
 τὴν κυβέρνησιν, κινητοποιεῖ πρὸς ἀπὸ τὴν πλάτην τῆς κυβερνήσεως τὸν ἄστυνομικὸν μηχανι-
 σμὸν καὶ συλλαμβάνει ὁμάδα πολιτῶν καὶ 3-5 στρατιώτας καὶ ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦς στρατιώτας
 ἠθολογιστὴν, ἐλεγχόμενον ἐκ τῶν ὑστέρων ὡς θροῦθην. Καὶ ἔρωτῶ τὴν κυβέρνησιν, ποῦτος ἄσκει ἐ-
 ζουσίαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον; Πῶς περὶ τοῦ ^ἐφοιτοῦδῆποτε κ. Παπαδοπούλου ὑπάρχει τὸ τεκμη-
 ριον τῆς ἀληθείας καὶ εἰς βέρος δεκδῶν ἐλευθέρων πολιτῶν τὸ τεκμήριον τῆς ἐνοχίας, ὥστε
 ἄσκει νὰ συνδέξει ἓνα χαρτί ὃ κ. Παπαδόπουλος, διὰ νὰ συλληφθῶν νύκτωρ ἀπὸ τὸ σπῆτι των
 εἰς τὰ τέσσαρα ἔκρα τῆς Ἑλλάδος 10 πολιτῶν/νὰ τεθεῶν ὑπὸ ἀπομόνωσιν, νὰ κινδυνεύσουν νὰ
 ἵπποσούν τὸ γνωστὸ καὶ συνηθισμῶνα βασανιστήρια, διὰ νὰ λεχθῆ ὑστερα ἀπ' ὅλα αὐτὸ ὅτι ἡ
 δολιοφθορὰ ἦτο πομφολυξ; Καὶ ἂν Ἄλριον ἔνα νέο πόρισμα κατονομάσει ὅχι 10, ἀλλὰ 500,
 1.000, 10.000 πολιτῶν, εἶναι δυνατόν νὰ κλονισθῆ τὸ καθεστῶς τῶν ~~δημοσίων~~ δημοσίων ἐλευθε-
 ριῶν, ἡ ἀφάθεια τοῦ ἀνθρώπου ὅτι θὰ εὐρίσκειται εἰς τὸ σπῆτι του, μὴ ἔχων νὰ ὀσεί, λόγον
 παρὰ μόνο εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοσύνην, εἶναι δυνατόν νὰ κλονισθῆ τὸ καθεστῶς τῶν ὀικο-
 νομικῶν καὶ συνταγματικῶν ἐγγυήσεων κατ'εἶναι δυνατόν νὰ ξαναεγκαθιδρυθῆ τὸ βασίλειον τοῦ
 φέβου εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ἐπὶ τῆ βάσει οἰσοδῆποτε σὺδαιρίττου κακοβούλου ἐνεργείας οἰου-
 δῆποτε κ. Παπαδόπουλου; ... Ἐάν τέσων περὶ τὸν ἀντίληψιν ἔχει ἡ κυβέρνησις περὶ τῆς
 ἀνάγκης τῶν συνταγματικῶν κατοχυρώσεων καὶ ἐλευθεριῶν τῶν πολιτῶν, περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ
 νὰ μὴ δύναιτο ὁ οἰσοδῆποτε προβοκάτορας στρατοκράτης, μέλος τῆς χούντας ἢ μέλος τοῦ (Πε-
 ρικλή), κατονομάζων εἰς ἓνα χαρτί 5 ἢ 1.000 ὄνδματα καὶ προσθετῶν τὴν μαγικὴν λέξιν (κατα-
 σπονία), πῶς θὰ τὸν ἐμποδίσαι; Ἐτσι δημιουργοῦνται οἱ καταστάσεις; ..."

Ἐπεὶ εἴκοσι μέρες ἡ κυβέρνησις Παπανδρέου παραιτεῖται. Πρὶν μποῦμε εἰς "Ιουλιανὸν", αὐ-
 τὴ τὴν τόσο γνωστὴ σελίδα, ἀπὸ τὴν ὅποια καὶ πέρα οἱ ἔξοι ἔρχισαν καὶ πάλι νὰ ἀσχολοῦν-
 ται πῶς προσεκτικὰ μὲ τὸ πρόβλημα Ἑλλάδος, ἔς δοῦμε μὲ μίαν σύντομην ἐπιναδρομὴν εἰς ἐρη-
 ρίδες ~~αὐτοῦ~~ αὐτοῦ τοῦ ἐξέμνηον (Γενάρης - Ἰούνης 1965) τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἕλλη
 καὶ τῶν Ἀμπερόκηδων."

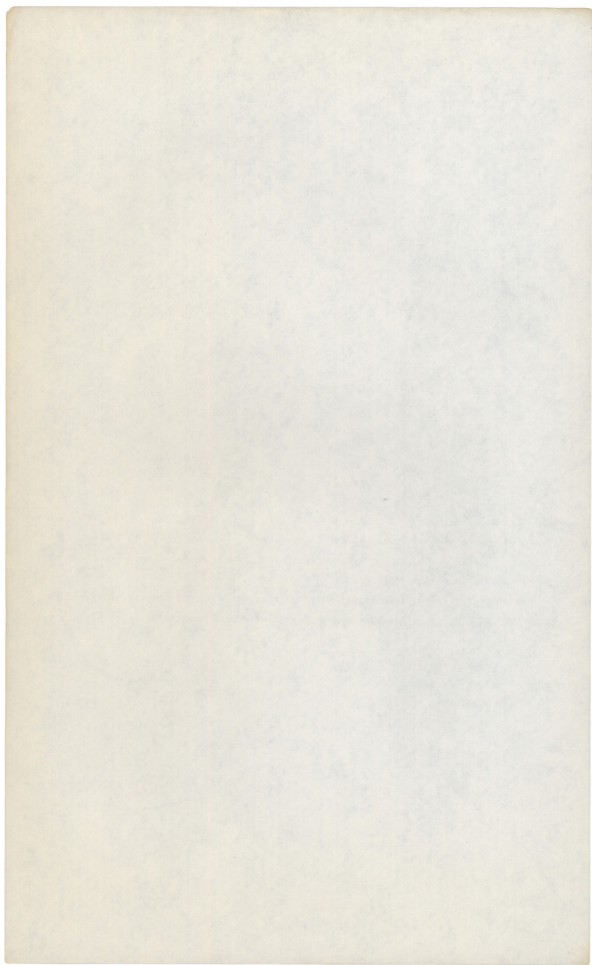
Ἐπεὶ τὸς πρῶτες μέρες τοῦ καινοῦ χρόνου ἡ δεξιὰ ἐγκαινίσαι μίαν καινοῦργων ἡμορ-
 ρία, ἀλλὰ ἐνόντιο εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀριστοτέλης νεολογίας. Ἐπεὶ τὸ μετάνυχτο, ἡ ἄγνωστοι) ^{κατ' ἐβδῶν}
^{τοῦ} καὶ πῆρες τὸ τζέμια τῶν λεσχῶν Ἀμπερόκηδων ~~κατ' ἐβδῶν~~ τὸς πι-
 νακίδας, ἔγραψαν ἀπειλητικὰ συνδέματα. Ὁ Ἕλλη ^{τοῦ} ἔκανε σ' αὐτὸ τὸ δίδασμα διὰ ταξίδια εἰς
 ἔξωτερικὰ, ἔνα εἰς Βουλγαρίαν, ^{προβλεπόμενος} εἰς τὸ φεστιβάλ βουλγαρικῶν λαϊκῶν τραγουδιῶν ^{Ἑλληνες} καὶ ἔνα εἰς
 Ἀυστ. Γερμανίαν, ὅπου ἐπισκεφθήκε εἰς διὰφορες πόλεις τοῦς (ἔργατες) καὶ φοιτητῶν γιὰ μίαν
 πρὸ ἔμση ἐπαφὴ μὲ τὸ πρόβλημα τῆς. Ὅλο τὸς ἕλλον καιρὸς ἔμινε εἰς τὴν Ἑλλάδα, περιοδῶ-
 οντας συνεχῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἐγκαινιζόντων λεσχῶν, μιλιόντας εἰς μεγάλας συγκεντρώσεις. Ἐπί-
 σης ἔγραψε ἓνα βιβλίον (ὡς μανιφέστο τῶν Ἀμπερόκηδων), καὶ ἔτοίμασε μίαν πλαστὴν εἰσή-

γηση γιὰ τὸ Ἀ.Συνέδριο τῆς Ὑργάνωσης.

Τὸ Ἔνδρην, μιλιώντας σὲ ~~τὴν~~ ἔγκλειστο τῆς λίστας Κορυθαλλοῦ, εἶπε, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα: «...
... Ἐτοὺς πράκτορες τῆς ΕΡΕΒ σὲ στρατό, ποὺ ἔχουν τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι ~~ἰδιο-~~ ἰδιο-
κῆτες τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τὴν νιὴν δαφνίαια πῶμα ἀπὸ τὸν βο στέλο, ἀπαντοῦμε ὅτι δὲν εἶ-
ναι δική τους δουλειὰ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας. Ἀπὸ εἶναι δική τους δουλειὰ
τὴν ἠραστήρησιν τῶν κομμῶτων. Ἄς γυρίσουν στοὺς στρατιῶνες τους, σὴν δουλειὰ ποὺ τοὺς
τοποθέτησε καὶ τοὺς πληρώνει γι' αὐτὴ ὁ λαός. Ἐνωρῶμε ποὺ καλὴ ἀπὸ τοῦ κινδυνεύει
αὐτὴ τὴ στιγμή ἢ ἀσφάλεια τῆς χώρας. Ἄς κινδυνεύει ἀπὸ τὸ «Βορρῶ», οὕτε ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες
τοῦ λαοῦ, οὕτε ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῆς δημοκρατικῆς νεολαίας. Κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς (συμμάχους)
μας, τοὺς Ἀγγλοαμερικάνους ἱμπεριαλιστές...»

Τὸ Ἄρρητὸ ἢ Ε.Κ. δημιούργησε κι αὐτὴ δική της ὀργάνωση νέων μὲ τὸν τίτλο Ἑλληνικὴ
Δημοκρατικὴ Νεολαία (ΕΔΑΝ), μὲ ἀρχηγὸ τῆς τὸν... Γ. Παπανδρέου, ποὺ εἶ-
λεγο τὸ 77 του χρόνιου! Ὁ Νίκης, σὲ μὴ ἔπρε-
κινῶ λόγῳ τῶν προϋποθέσεων, ἢ ἂν ἔβγαλε
τὸ ἐγκλειστο τῆς λίστας Ἀσπίνος τῆς ΕΔΑΝ.
Ἐπιτόνουμε μὲ ἱκανοποίηση ὅτι οἱ ἀγῶνες μας μέσα σὲ χώρο τῆς νεολαίας ὁδήγησαν τὴν ἡγε-
οῦσα τῆς Ε.Κ. νὰ ἀσφαλῆσῃ σοβαρὰ καὶ μάλιστα σὲ ἐπίπεδο τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς, μὲ τὸ προβλή-
ματα καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν νέων Ἑλλήνων. Ἡ πρωτοπορία μας σὲ τὸν τομέα αὐτὸν ἀποτελεῖ
μὴν ἀδυναμῶδητῃ ἱστορικὴ πραγματικότης καθὼς καὶ ἔναντι τίτλο τιμῆς γιὰ τὴν Δημοκρα-
τικὴ Νεολαία Ἀσπίνος... Ἐμεῖς διακηρύσσουμε τὴν ἀπαρασφύλιτη πίστη μας σὴν ΔΗΜΟΚΡΑ-
ΤΙΑ! Ὁχι μόνο σὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ καὶ σὴν οἰκονομικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ δημοκρατία! Ἡ
πολιτικὴ δημοκρατία εἶναι ὁ ὅ τ ο κ λ α ὦν δὲ συνοδεύεται μὲ μὴ βεθεῖς τομῆ ΕΚΔΗΜΟ-
ΚΡΑΤΙΣΜΟΥ ὁ ὅλουσ τοὺς τόμεις τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Ἐτὴν ἐργασία, σὲ χωρὶς, σὴν μέρω-
ση, σὴν κατονομή τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος, σὴν ΙΕΕΕ ΕΥΚΑΡΙΕΣ γιὰ ὅλουσ τοὺς Ἑλληνας...
Ἐγὼ ὁ ἔθιος δὴλωνα πῆρσι σὲ εἰδικὴ πρὸς κέρφρατῃ σὴν Θεσσαλονικὴ τὸ εἶχε: «Προσωπι-
κῆς πιστεύω σὴν ἀρχῆς τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ἀηλοθὴ εἶμαι κομμουνιστῆς!» (ἐφημερὶς ΕΕΕ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ 10.4.64) Καὶ ἀπορρῶ πῶς ὁ κ. Παπανδρέου πρὸν ἔξοκοντῆσι ἐναντίον μας τόσον βα-
ρῆος ἔβρετῃ, ὅπως αὐτὸ τὸ ἀπροκαλυμμένον νὰ εἶποιον ἀνδρῆκῃ καὶ τιμῆσ!» δὲν συνβουλεύ-
ση ἔδει μόνον τὸ ἀκρίβητα τῆς ὀργάνωσῆσ» μας ποὺ κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως, ὅσ» καὶ τῆς δηλώ-
σῃς τῶν ἡγετῶν μῆς ὀργάνωσῃς καθ' ἣν στιγμῆν μάλιστα ἀποφασίζει νὰ ἐπιτεθεῖ ἐναντί-
ον τῆς... Ἀπὸσῃ μας τὴν δημοκρατία ποὺ διακηρύττετε, ὅτι πιστεύετε καὶ ἔλατε νὰ συγκρι-
νοῦμε σὲ χώρο τῆς πῆλης τῶν ἰδῆσ!» Ἀητὴ εἶναι ἡ ἀνοικτὴ πρόκλησῃς μας μπροστὲ στὸν ἄλλη-
νικὸ λαὸ καὶ τὴν ἑλληνικὴ νεολαία... Ἡ 28 Νοεμβρίου, μῆρα τοῦ Συνεδρίου μας, μῆρῃναι μῆ-
σα σὴν ἱστορία. Γιὰ πρώτη φορῃς, ὕστερα ἀπὸ 20 χρόνιου, ἡ ἑλληνικὴ νεολαία σκῆβει ὑπεβῆσῃ

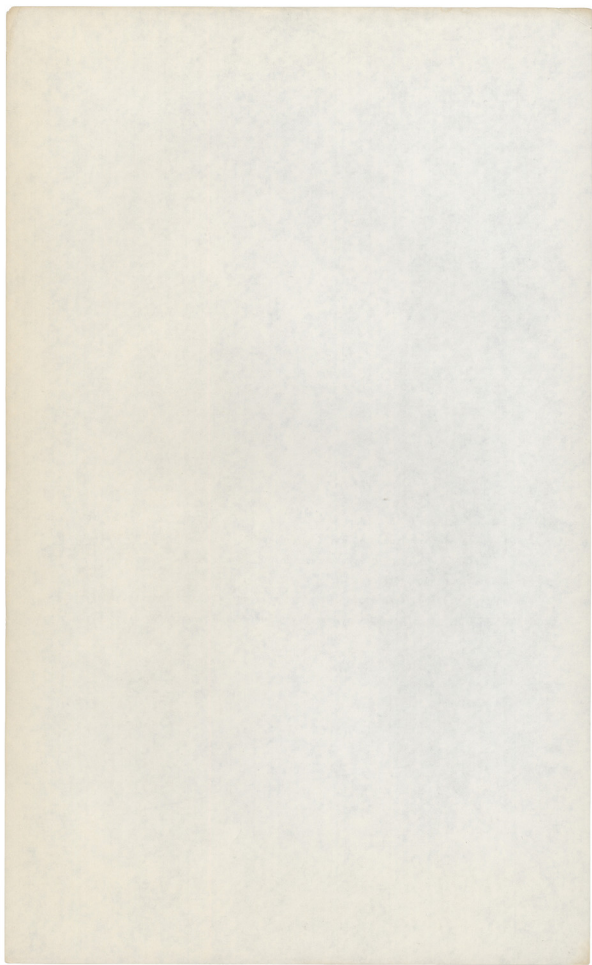
πάνω από τα θενικά και λαϊκά προβλήματα και ιδιαίτερα πάνω από τον ίδιο της τον εαυτό.
 "Έτσι, όφελισμένη με γνώση και με πίστη, υπόσχεται πως θα γίνει βασικός συντελεστής στην
 έναρξη της πατριδας, με πρώτο στόχο τον εκδημοκρατισμό και την απομόνωση των δυ-
 νάμεων της ύποφλευσης...".

Ο Παπανδρέου-άρχηγος κόμματος δεν δπάντησε, άλλα δπάντησε ο Παπανδρέου-πρωθυπου-
 γος δπαγορευόντας την είσοδο στο έλληνικό Έδαφος των αντιπροσωπειών από τις άνατο-
 λικές χώρες, που είχαν προσκληθεί να παρήστούν στο Συμβούριο. Παρόλλη-
 λα από τον τύπο της δεξιάς δυνάμωσ η (έντιλαμπρακική) έκστρατησία. Άκούστηκαν και οξ
 πρώτες φωνές για (κίνδυνο) που αντιπροσωφθουν [ ] όλες οι πολιτικές οργανώσεις
 νέων, δντζάρτητα ήν είναι της δριστηρε, του κέντρου ή της δεξιάς.

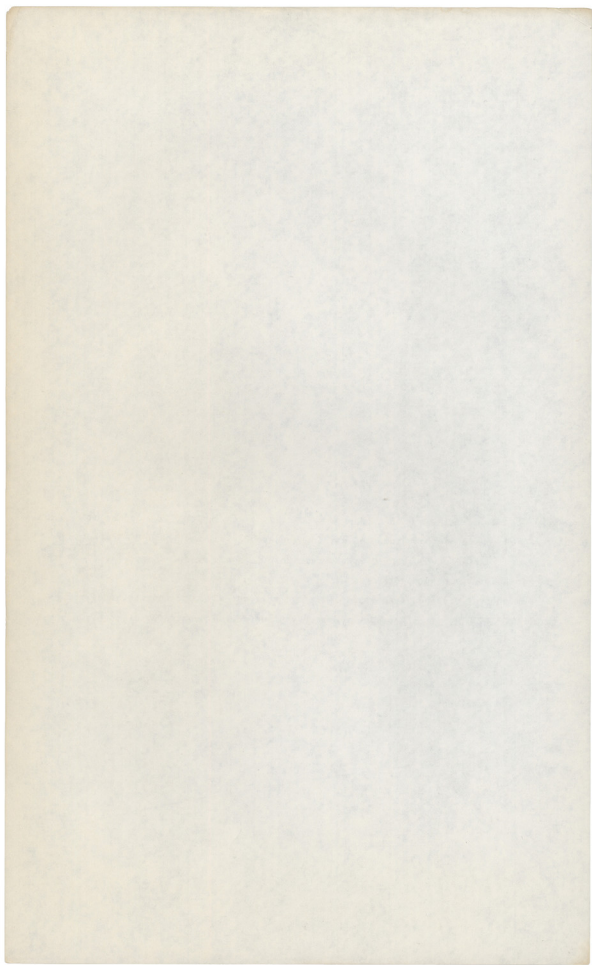
Τό συμβούριο ήταν ένας θρησμβος. Ίριακόσσοι αντιπρόσωποι, άγθρία και κορίτσια, άπ'όλους
 τους νομούς της Ελλάδας, πήραν μέρος στις έργασίες του. Άπό άλλες χώρες ήρθαν αντι-
 πρόσωποι [ ] οργανώσεων νεολοίας από την Ίταλία, τη Δυτ. Γερμανία, την Κύπρο, το [ ]
 Ίράκ, την Άλγερία, τη Ρουαταμέδα, την Έλβετία, και αντιπροσωφία από την ΠΟΑΝ (Παγκό-
 σμιο Όμοσπονδία Δημοκρατικής Νεολοίας).

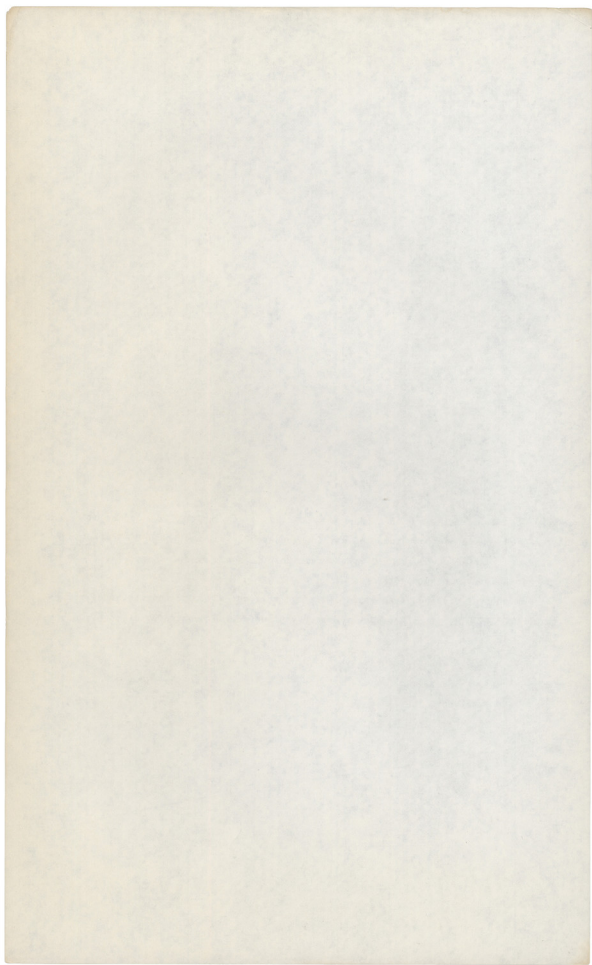
Τό Συμβούριο τέλειωσε, [ ]

[ ] Ο Μίκης "πρόλαβε" να κάνει έλλη μεδ περιόδετα [ ] Έπι-
 σκεφτηκε II πόλις, 42 χωριά και κωμοπόλις. Μείλησε σε όχτώ πολιτικές συγκεντρώσεις,
 γνώρισε 32 λαοφες, έγκαινίωσε άλλες 7. [ ] Άμφως μετθ ήρθαν τό (Ίουλι-
 νός)!!.....

Τὰ ἀρχαία.

(110)

οἱ ἐποστότες ὄλο κι ἀνεβάζουν τὸν χιλιόδες δολάρια κι ἔ-
να ὑπουργετο. Οἱ ἔβνε ἐφημερίδες στηλέφθουν τὸ ἐνδύμνο; "Ἐκπόρευση τοῦ ἁλληνικοῦ
δημοσίου βιον..... Καταρρέκωση τῶν ἀρχῶν.....)". "Ολοι ἐπισημαίνουν τὴς - βαρείς
εὐθύνες τοῦ βασιλιᾶ.

"Ο κόσμος ἀρχίζει νὰ μὴν ἀκοεῖ πιὰ τοὺς ἡγέτες του. Προχωρεῖ πιὰ ποὺ ἀπὸ τῆ (βασιμ-
φωνημένη γραμμῆ). Ἐνας καινοβργιος νεκρὸς. ¹²⁵ ~~Ἐπιθήρη-Περτρούλας~~ ^{ἡ ἀποβῆς τοῦ νεοελας} Ἀσμπρ-
κη. Ἡ (κυβερνηση) δὲν δίνει τόσῳμα [ ] τοῦ νεκροῦ γιὰ τῆ κηδερα. Προσπαεῖ νὰ τὸν
ἀδφει σὲ κρυφῶ. Ὁ καινοβργιος Κλεων., ὁ (ὑπουργός) Ἐσωτερικῶν, ἀνογκάζετα τελικὴ
νὰ ὑποχωρήσει. Τραγοιδιὰ Ἐνακλεβῶν. Ἐκατοντάδες χιλιόδες στοὺς ὁδῶνους. Ἐτὸ Πῶθγο
τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας ἕλλος ἔνεο διαλεχτέος. Ἄλλος ἔνας ἄγιος, ποὺ δὲ προσεχῶνται
στ' ὄμοσ τοῦ οἱ κάτοικοι τῶν συνοικιῶν, ποὺ δὲ μνημονεῖται σὲς συγκεντρώσεις, σὲς συν-
δρια, σὲς γισπιὰ [ ] Ἡ κηδερα τοῦ παληκοριῦ ἦταν
δὲν ἀρχαίος πολεμικὸς χορδός. Ὁ πατράς καὶ τ' ἀδέρφια τοῦ νεκροῦ ἀνεβασμένους στοὺς ὠ-
μοὺς μερικῶν οἰκοδομῶν, ^{ἡς τὴς γραφῆς, σηκωμένῶν} δὲς ἀπὸ τὸ φέρτερο. Οἱ φωτόγραφεῖς αὐτέες ταξιδεῖθουν
σὲς ἔσωτερικῶ, ἔκκλητικοὺ βλῆπουν οἱ ἔβνοι τῆν ἀγριόδα καὶ τῆν περηφάνεια ἑνὸς λαοῦ.

Ἐπιθήρη Περτρούλα,
σὲ πῆρε ὁ Ἄσμπρκης, σὲ πῆρε ἡ [ ] λευτεριά.
Ἐπιθήρη Περτρούλα,
[ ] ἀθῶνι καὶ λιοντάρι, βουνο καὶ ἔσαστεριά.

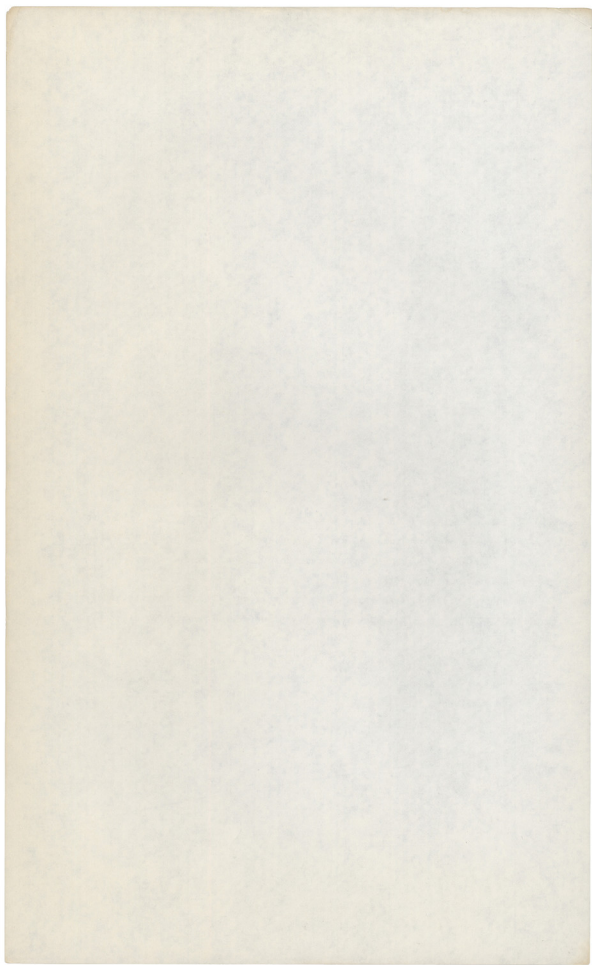
Ἐπιθήρη Περτρούλα,

Ἐτραγοιδιὰ ^{ἡ ἀποβῆς} [ ] ἡράφει ὁ Κίρκης μέσα σὲ μιὰ συνεδρίαση τοῦ [ ] Κεντρικοῦ Συμβου-
λοῦ τῶν Ἀσμπρκτηδῶν. Κάποιος ἕλλος μέλογο, ἐκεῖνος ἀραιφῆθηκε ἔρχισε νὰ σιγοτραγοιδεῖ
καὶ νὰ σηκωμένους νότες πάνω σ' ἕνα χαρτί. Ἐφ λίγες μέρες ὁ οἱ διαδηλωτέες τὸ τραγοιδου-
σαν, ^{ἡ ἀποβῆς} ἀπαγορευμένους σὲν Ἑλλάδα, [ ] κινῆσφοροῦσε σὲς ἠάρσια καὶ ἀργότε-
ρα σ' ὄλο τὸν κόσμο. Τὸ ἠΓελαστέ Παίδεῖς ἦταν τὸ δευτέρο τραγοιδι ὄλων αὐτῶν τῶν μηνῶν, ποὺ
ἀκολοῦθησαν. Τὸ γελαστέ παιδὲς ἦταν πρῶτα ὁ Ἀσμπρκτης, τῶρα ἦταν ὁ Περτρούλας.

Οἱ ποιητέες καὶ πῶλι ἀρῆστησαν τὴς ποιητικῆς συλλογῆς τους, βγῆκαν στοὺς ὁδῶνους νὰ λένε
τοὺς στίχους τους κι οἱ ἐφημερίδες σὲν ἔβνε τοῦ καλλιτεχνικοῦ κουτσουμπολιοῦ νὰ φιλοξέ-
νοῦν ποιήματα.

Γνωρίζουμε τὴ στοίχιστε γιὰ νὰ γένειε.
Γνωρίζουμε ἀπὸ ποιόθε οἱ ὄννε μακρινόθε ἤθερε, μετ ἀπὸ ποιὸ
διανοχικὸ μαρτῆρια πῆρασε. Ἐῖσαι τὸ "Ἐθνος." Ἡ "Ἑλλάδα εἶσαι."
.....
Ἐὸ εἶσαι ἡ "Ἑλλάδα, ποὺ δολοφονοῦν
κάθε χρόνο, κάθε ὄνοιση, κάθε Πάσχα.
.....

* Ο Σ. Πέτραγας ^{ἡ ἀποβῆς} ἡράφει τὸν ἑρῶν ἀμφωνιῶν, ἦταν ἑρῶν τὸν Κηροῦ ἔδὸς ἀποχρησῆς
καὶ τῶν Ν. Λ.

(126)

Εὐ εἶσαι ἢ Ἑλλάδα ποὺ δημοκρατοῦν
τὸ εἶμα της καὶ τὸ μέλλον της.

Ποὺ μὲ τὸ μπουκαμῖνα τοὺς στόματα, δασβετς
κι ἀναίσχυντοι συλητς, τῆς βρωμίζουν
τὸ ὄνομα, τὸ λευκὸ ὡς ἔνδοξ, Ἐσὺ εἶσαι!

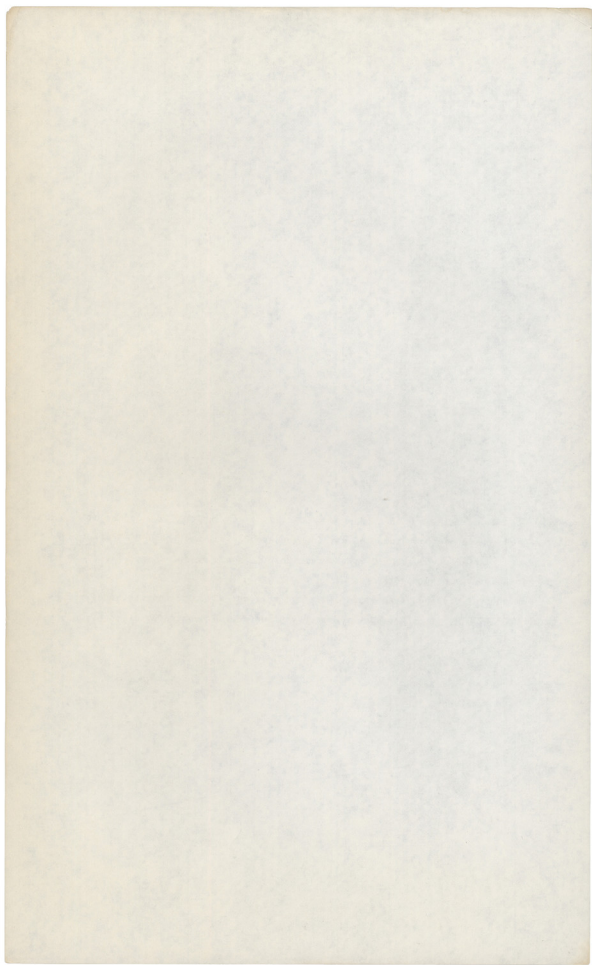
.....
... τὸ φῶς τὸ σκοτῶνουν ἀπὸ βρῆφος ἀκδημ,
βάζοντας χοίρους νὰ δηλάζουν τὸ βυζὶ της πατρίδας.*

Ἦσσα στὰ παζαρέματα καὶ τῆς διαδηλώσεις, μέσσα στὴς κουρελιασμένες σελίδες τοῦ ἑλληνι-
κοῦ συντάγματος, ποὺ [redacted] τῆς εἶχε πάρει ὁ ἀγγεας, μέσσα στοὺς κομπόου
τὰ δοκρυγῶνα καὶ τῆς φλόγες ἀπὸ τὰ καμῖνα αὐτοκίνητα ἤρεε κελύνη ἢ ἑσφινική ἐποκδλυ-
φη-ἢ μνησῆποῦ Φλειπς. Ἐνα ἔγγραφο [redacted] ὄλο κι ὄλο, ποὺ, ἔγνωστο, πῶς, ἔφτασε στὰ γρα-
φετα μίσε ἀπογευματινῆς ἐφημερίδας (Πρωσφῆτον Στρατιωτικῶν Ἀκολούθου Η. Π. Α. - Ἀμερι-
κανικῆ Πρεσβείας - Ἀθῆνας - Ἑλλάς - Μ. 127-65, 18 Ἰουνίου 1965. Θέμα: Ἐπιχειρήση ΒΕΛΟΣ 1
Πρός: Διοθόδον Ἀρχηγόν Γενικῶν [redacted] Ἐπιτελεῖου, Τμήμα Κατασκοπείας τοῦ Στρατοῦ.
Οὐδέσιγκτων 25, D. C. 20315 [redacted].... 1) Κατόπιν κοινῆς ἀναλύσεως καὶ συσκέψεως μὲ.....
κοῦ μὲ τοῦτε συναδέλφους μας τῆς C. I. A. κατελήξαμε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δίκη Κομμουνι-
στών στὴ Ἀμερ, ἢ ὅποιο μὲλις ἐτρεμιστῆση δὲμ πρόκειται νὰ ἐπηρῆσσει σοβαρῶς τὴ δρα-
στηριότητά μας στὴν Ἑλλάδα. Ὅπως ὀηποτε δὲν πρόκειται νὰ [redacted] - ἔχει [redacted]
δυσμενῆ ἐπίδρῶση στὴν ἐπιχειρήση ΒΕΛΟΣ 1, τὴν ὅποια ἐνεκρύνετε ἢ νὰ παραβλεθῆ τὴμ δε-
σιν τῶν φέλων μας στὸ Στρατὸ ἢ στὸ Ἡρώτικὸ... Ἐπ' αὐτοῦ εἶχαμε κατηγορηματικὴ διαβεβασι-
ωση ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ [redacted] Ἀμόνης κ. Γαρουφαλιά..... 2) Ἐτικῶ μὲ τὴν ὑπόθεση τοῦ πε-
ροσμένου Νοεμβρίου στὸν Γ(οργοπέταμο) μπορῶ νὰ σῆς διαβεβαιώσω ὅτι καμιά διαρροή πλη-
ροφοριῶν δὲν μποροῦσε νὰ γίνετ στὴν Ἑλλάδα. Ὅσοι ἀνεμείχθησαν ἔλαβον καὶ ἐνήρησαν
καὶ ἔδρασαν κῶμα ἀπὸ τὸν ἀστυρὸ ἡλεγγο ἀξιωματικῶν τῆς C. I. A. Δὲν εἶχον καμιά ἐσπῆ
μὲ τὸν ταπικὸ πληθυσμὸ ἢ μὲ τοῦτε συγγενεῖς τοὺς καὶ μετεφῆρθσαν ἀμῶσως σὲ μιά βῆση
στὴ Γερμανία. Ἐκτός ἀπὸ τὸν Πρεσβευτῆ, οἱ κ. κ. Ἀνσοῦτε, Ἐπροσπερ καὶ ἴσως Ἐδερκερ γνω-
ρίζουν τῆς λεπτομερείας τῆς ἐπιχειρήσεως. 3) Ἐἶμαι ἐντελῶς βεβαίος ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου
δὲν γνωρίζετ πῶς ἔχει ἢ κατόσταση καὶ εἶμαι κατηγορηματικὸς ὅτι οἱ ἑλληνικῆς ἀρχῆς
δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ προσκομίσουν οὐσιώδη στοιχεῖα ἐνωστῶν τῶν ΗΠΑ..... 4) Ἐὰ
συμπέρασματὸ μας σχετικῶ μὲ τὴν ἐνέκρῆση καὶ τὴν ἐκκαθῆρση στὸν ἑλληνικὸ στρατὸ
δὲ σῆς διαβεβασηδῶν ἀμῶσως μὲλις λάβουμε τῆς ἐκθέσεως ἀπὸ τὴν JUSMAG (Υπογραφή Ο. Κ.
ΚΑΡΕΛΛΑ, Συνταγματάρχης C5, Στρατιωτικὸς ἀκόλουθος Η. Π. Α. Γ.)

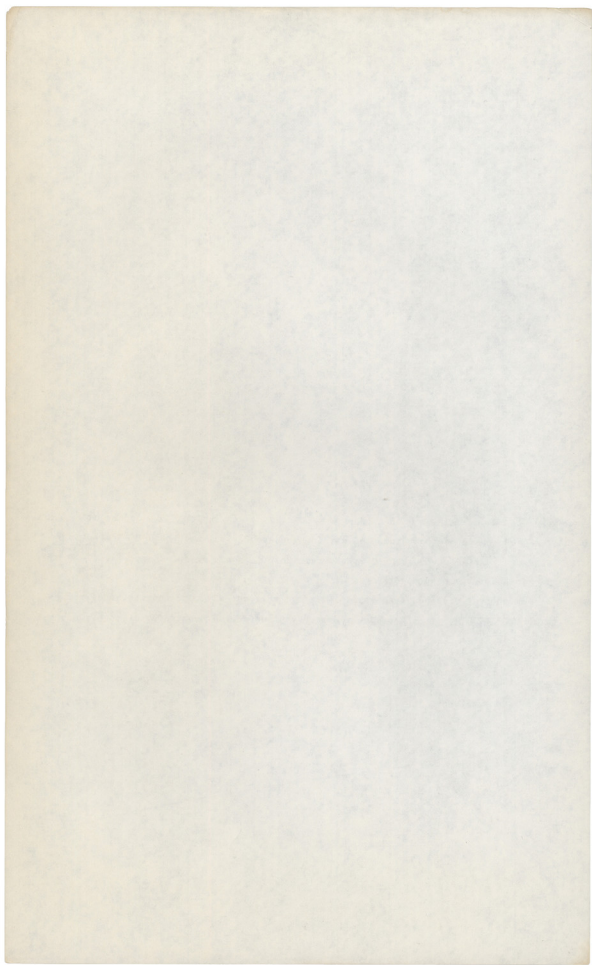
Ἐνδῆμου μῆνα μετὰ τὴν "πρωσφῆση" τοῦ Παπανδρέου δὲν εἶχε κατορθωθῆ ἡ νομιμο-
ποίηση καμῖς κυβερνήσεως. Ἐγίνε, λοιπόν, Ἐμβολιὸ τοῦ Στάμματος, μῆπως κι ὄλοι μοῦ
λῶσουν τὸ πρόβλημα. Τὰ προκτικῶ τῶν συζητήσεων ὀδοῦσαν στῆς ἐφημερίδες. Ἐνδῆμα σὲ
Ἐπὶ τὸ πρῶτο τοῦ Νικηφόρου Βρεττικῶ Ἐλόγος γιὰ τὴν πατρίδα.
Ἐπὶ τὸ πρῶτο τοῦ Νικηφόρου Βρεττικῶ Ἐλόγος γιὰ τὴν πατρίδα.

Ἐπὶ τὸ πρῶτο τοῦ Νικηφόρου Βρεττικῶ Ἐλόγος γιὰ τὴν πατρίδα.

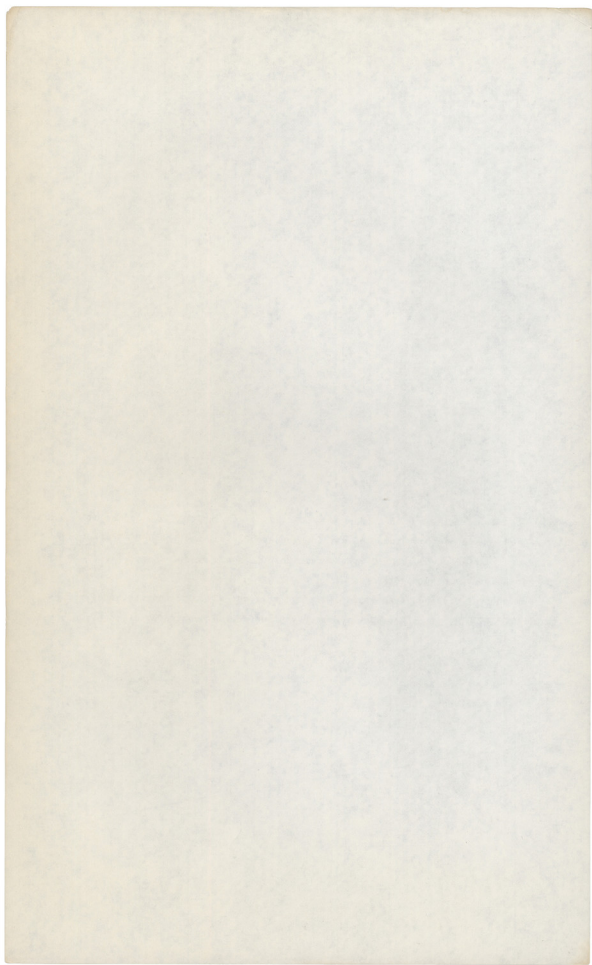

γρή τουε πρόσ τό Βιγνύσμ, τήν Κύπρο, τόν "Αγ. Δομίνικο, οί διαδηλωτές από τήν πλευρά τους, Ξφερών μεδ κοντά τή στιγμή [ ] κατά τήν όποία θά συγκροτηθεί μεδ διεθνής αντί-
 σταση κατά τών δικτατορών που' επιβάλλει ή Ύδια ζήνη δόνηση..... "Εχουμε κοινά προβλή-
 ματα, Ξήμερο περσότερο άκόμα από χτες. Μουσικά, όδν έκφράζονται πάντα με τόν Ύδιο τρό-
 πο. "Η δικτατορία, που Ήναντιόν της άγωνιζόμαστε, όχι μόνο όδν επιβάλλεται από τες ΗΠΑ,
 άλλδ άπεναντίας Ισχυρίζεται ότι θά μες Ήλευθερώσει από τήν περστυζή τους. Μδ ατή
 εΐναι μόνο ή βερίναι: Οί Ήπενόσεις τών "Αμερικανών, τους Ήπιτρύπου να Ήλγχουν τήν
 οικονομία μας καί να Ύπεφρουμε, όπως ή χώρα σας, από τόν Ήξαμερικανισμό της κουλτούρας
 καί από τό χόσιμο του χαρακτήρα της. Γι αυτό τό λόγο ό άγώνας σας εΐναι καί δικός μας: Γιδ
 ός όπως καί μεδ μες [ ] αυτοί οί σκοποί εΐναι άχώριστα ένωμένοι: Δημοκρατία, ε-
 θνική [ ] αυτότητα, αυτόχθονη κουλτούρα...))

Τς Ύδεις μερες κάποιος δημοσιογράφος [ ] πήρε μεδ συνέντευξη από τό Ύικη, [ ]
 [ ] - Ήπώρεσε να τόν βρεΐ-που άλλου-σεδ πολιτικό του γραφεΐ, σεδ κεντρικά
 γραφεΐ τών ΗΑσπράκηδων Η΄ Αθήνας, [ ]

- (Ήως εΐδες από... μουσική Ήποψη, τς πρόσφατες λαϊκές έκδηλώσεις);
- (Ήου κόνεις μεδ Ήρώτηση, που αυτό τόν καιρό φλογίζει κυριολεκτικά τς μουσικής μου
 όναζητήσεις: Ής ν' άποδώ μουσικά όλο αυτό τό λαϊκό πυργό τών τελευταίων μηνών; Τδ
 Ήπόμνο μεγάλο Ήργο μου θά βγεΐ μεσα ^δ από τους πρόσφατους άγώνες του λαού μας. Ατούς
 τους άγώνες, που άπόσπασαν τόν παγκόσμιο θουισμό);
- (Ήοιό στοιχεΐο θά κυριαρχεί σ' ενα τέτοιο Ήργο);
- (Ήολυκρόσπη χορωδία. Μδ μπορούσε να κόνεις μεδ χορωδία με χιλιάδες φωνές! Ής άλλως
 θά μπορούσε ν' άποδώσει τή λαϊκή φωνή, που κυριάρχησε τόν τελευταίο καιρό στους δρό-
 μους της Αθήνας καί σ' όλη τή [ ] χώρα;.... Ξήμερο ό άγώνας του λαού μας εΐναι γιγν-
 ντος. Γιγάντια πρέπει να εΐναι καί ή μουσική που θά θελήσει να τόν Ήκράσει. "Αλλιώς...))

Κι όμως τό Ήπόμνο Ήργο του ~~Ήου~~ Ήταν μονόφωνο! "Η (Ρωμιοσύνη), από ενα Ήποσπασμα
 της συλλογής (Ή΄ Αργόπου) του Γιάννη Ρίτσου. [ ] μεδ μονόφωνη σύνθεση-έννιό
 τραγούδια, μουσική σε έντελες Ήλεύθερο στίχο-, [ ] καί πάλι [ ] τό Γρηγόρη
 Ήπιδικώστα. "Ενα Ήργο που τραγουδήθηκε σε συνουλίς σε άνοιχτά σεδία από δεκάδες χι-
 λιάδες κόσμου. Δέθηκε με μεδ ολόκληρη Ήνοχη. [ ] μεδ τού [ ] τελευταία [ ] προσπάθεια τδ
 ν' άνακώσει τήν πορεία πρόσ τή δικτατορία καί να επιβάλλει μεδ [ ] πορεία.
 "Ας δοΐμε τι μεσολάβησε μεχρι τή μέρα, που γράφηκε ή (Ρωμιοσύνη). "Ο βασιλιάς, άγανα-
 κτισμένος με τό λαό σφετόταν σεδ σοβαρά να άρχισι να βγάει λόγους [ ] - περι-

οδεύοντας τη χώρα για (να ξεγήσει τις απόψεις του) και (να απολογηθεί εις τας ένου-
των του σπρωφόμενος επιθεσεις). Το αποκάλυψαν στις άρχες 'Οκτωβρίου ^{οι ήρωες της} ^{άλλοι ήρωες των}

ήρος, 'Ιέρηης). 'Ο κόσμος περιμένει, λοιπόν, για να ^{διασκεδάσει} ^{κωμική αντίθεση και η} ^{αφή κλέψα του πρίγκιπος.}

'Ο λαός ήρχισε να διασα-
νασγεται με τα κόμματα, κυρίως η νεολαία από την ήγηση της άριστερης. Οι μήνες περνού-
σαν, η φυσιολογική κούραση είχε ρατεί, τα κόμματα είχαν περάσει στην ήρυνα. 'Ο κόσμος

πίθ σφοδρ, από ένυστικο κυρίως, αλλά και από την πολύχρονη πέτρα, ζητούσε, μένος του, μίση,
πίθ επιθετική γραμμή, μίθ αποφασιστική άναμέτρηση. 'Ηδη ^{κυρίως σε σχέση} ^{(αφρούρεται) νεολαία} ήρχισαν

να φεύγουν από τη νεολαία ήσπρηθη, στις πρώτες τους, άποτυχημένες προσπά-
θειες για σήματα πύθ ήπασταστικά. 'Η επίδραση των ^{κινετικών ασύλων} ήρχισε να γίνεται

αίσθητή, ήστω και ^{διάφορες} ^{σχολές.} 'Ηττω όμως χωρίς για τρία
λόγολογικά φρούτα σ' ένα ^{αυριήμενο} ^{κίνημα ήπως τώ} ^{έλλησικό και κάπως άργά -σχετικά-} ^{αφρούρεται} ^{θαλά} ^{εγκαταστά}

μύθ και ^{ήταν} μύθ ήποχή ^{για να βγαί} ^{κάτι}

Οι ^(ήσπρηθηδες) δεχόντουσαν μύθ όλοσνα και πύθ λυσασμένη
ήπείραση και ^{πραγματικά} ^{κάθε} ^{άποχώρηση} ^{ήμοιζε}

ήπνο ^{άδουδία} ^{στις} ^{γραμμές} ^{του} ^{άριστερου} ^{κινήματος.} Οι ήγνωστοι ήρχισαν να άνασινέξουν

με χειρομπομπές (!) τις άσχετες της άργύωσης, κόνοντας άρχη, τώ Δεκέμβριο από τη λή-
σση των ήερρων.

Τήν πρωτοχροσνιά του 1966 ό βασιλική στέ ^{καθιερωμένο} του διέγγελα πύθ
τόβηλας του ή περιείχε φήσεις άδουήθιστες: (... 'Ο κομμουνισμός άποτελεί ή μύσση γεν-

νηθέν ήστω της 'Ελλήδος ήμπεύθεμενο και κινούμενο ήσδον. 'Ηλική του ^{ήσται}
τό φεύδος και η προδούσα. Μόλυνει και καθιστά άνύποκτον ήχρόν της 'Ελλήδος

πάντα ήρχόμενον εις ήσφήν με ατόν, ήτομον ή ήμδα, πάντα καλόν 'Ελληνα, μη διαβλέπον-
τα τόν ήνδουον...)' ήρος σειςμός, ήςε διοδηλώσεις, να ήξουση. ήρωτο ήμύσση, πύθ ά-

πομωθήκη ό Θεοδωρήκη. Τώ ραδιόφωνο δεικόφει και πάλι, επ'όλο τώ προγράμμασα, όλη άνε-
ταίρητα τή ήουσική του. Όσες τώ "Ζορμπή"!... ^{θεοφάνηων,}

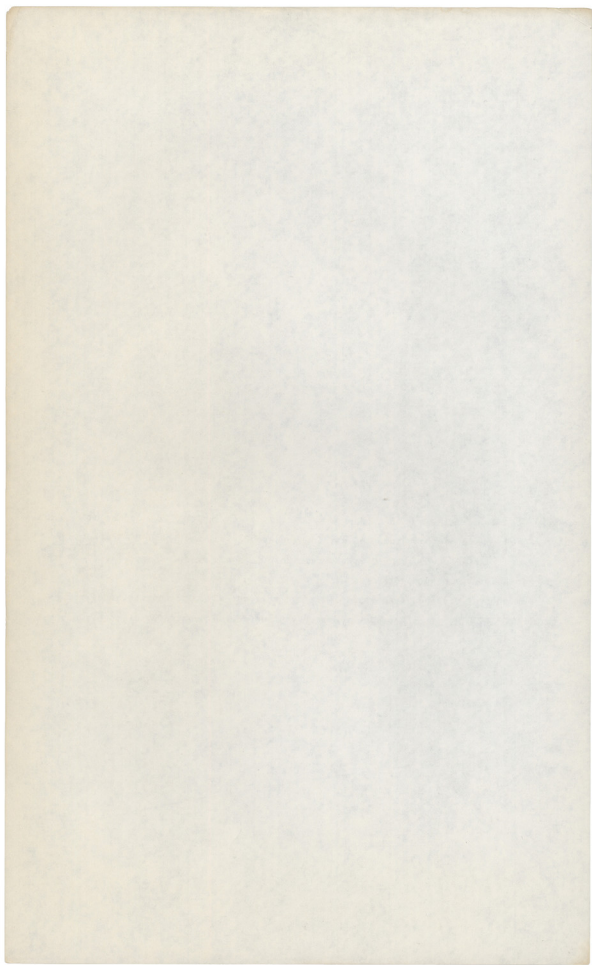
...Εις ό ήστω ήνέρη, γιόρητ ήν ^{ήσται} ήμμο στήν 'Ελλήδα να ρί-
χνουν τών σταγών των ήκλήσιων στέ λιμνία, σε λίμνες, σε ποτάμια, ^{Οι} πύθ

άσρραίοι ^(αυτών ότώ ντό ήσ) κολυμθητά, να τόν βρούν. Στό λιμνία του ήπειριό ή ^{τελετή} γίνεται

κάθε ήρόνο με συμμετόχή του βασιλική και της κυβέρνησης. ήςτος, ό ήπκονόρφου ^{ήσ-}
λως: ότι ήσ παρσάτ ^{ήσται} ^{τελετή.} 'Ο βασιλική άναγκάστηκε να ήπει με τούς ήπείσμονες

...λέγο πύθ κατ, στέ Τουρκολίμενο. Στ ^{ήσται} ^{τελετή} δεκάδες χιλιάδες κάσμου. Στ ήν ^{ήσται}
μερικός ήπυργός και 200 ήτομο. Στό κεντρικό λιμνία, γύρω στις 11, ήφουσε κι ό ή-
της με τήν άνεπρωσπηία της ΕΔΑ. 'Όσων ό μητροπολίτης ήρχισε να φέλνει τήν καθιερωμέ-
νη άδηση για τήν κωρομψρευση της βασιλικής οίκογένειας ήνα μυσιδότομο ^{ήσται} ρυθ-
μικό σήνσημα σήπασε και τή ήμνή του και τήν μύσση πύθ παιδίσε κατ ήςε σειςήνες τών
καρμής.

- ήστω τώ διέγγελα!

Σε λίγο ⁴ένα τεραστίο, αδόκητο συλλαλητήριο είχε δημιουργηθεί. [redacted]

[redacted] Μηροτά-μηροτά 5 Μίκης.

-Δημοκρατία! ΗΔ! Έκλογές!

"Ένας ύπαστυνόμενος ούρλιαζε: (Α' ακούς έκεί να μην πάει κανένας στην βασιλιά και να ρθουν όλοι σ'όλη Παπανδρέου και την ΕΔΑ!)"

"Άρξισε ¹ή [redacted] ²επίθεση της αστυνομίας. [redacted] Έπεσαν με λύσσα σ'οποιον έπεσε σ'ό προσημό τους. [redacted]

[redacted] Ρίξτε τον πάνω σ'ό Μίκη. Τον τραυματίσαν.

"Ένας αρχιφύλακος ούρλιαζε με τη σειρά του: (Θεοδωρόκη, Βούλγαρη!)"

"Ο Βούλγαρος γύρισε σ'ό σπίτι τρέμοντας από ³δράχη ⁴συγκίνηση.

(Έφτασε ή ώρα της Ρωμιοσύνης!). Έκρίστηκε. [redacted] Οι στίχοι τόν περιέγραψαν. Χείνη τη μέρα δέχθηκε από τ'ό σπίτι, ούτε έφαγε. [redacted] "Άρξισε και τέλειωσε τη σύνθεση της (Ρωμιοσύνης)".

Αύτε τ'ό δέντρα δε βολεθονται με λιγώτερο ούρανο.

Αύτε οι πέτρες δε βολεθονται κάτω απ'τ'ό [redacted] ζένο βήματα.

Αύτε τ'ό πρόσωπα δε βολεθονται παρά μόνο σ'τόν ήλιο.

Αύτε οι καρδιές δε βολεθονται παρά μόνο σ'τό δίκιο.

Έτούτε τ'ό τοπίο είναι σκληρό σ'όν τ'ή σιωπή.

Έβγγει σ'τόν κήφο του τ'ό πυρωμένο του λιθόρι.

Έβγγει σ'τό φως τ'ε θραυτός, ήλιος του και τ'ό εμπόλιο του.

Δεν υπάρχει νερό. Μονάχα φως. Έο δρόμος χάνεται σ'τό φως

κι ο Ίσκιος τ'ης μέντρας είναι σ'ό δέρο.

"Όλοι ειπώνε χρόνια τώρα. "Όλοι πεινώνε."

Τ'ό μέτριο τους είναι κόκκινο απ'τ'ήν άγροπνία.

Η δ' βαδειά χαρική σσηνωμένη άνύμια σ'ότα φρόδια τους,

σ'όν ένα κυκαρσίσι, άνύμια σ'ε δυό βουά τ'ό λιόγερμα.

Τ'ό χέρι τους είναι κολλημένο σ'ό ντουφεκι.

Τ'ό ντουφεκι είναι συνέχεια τ'ού χεριού τους.

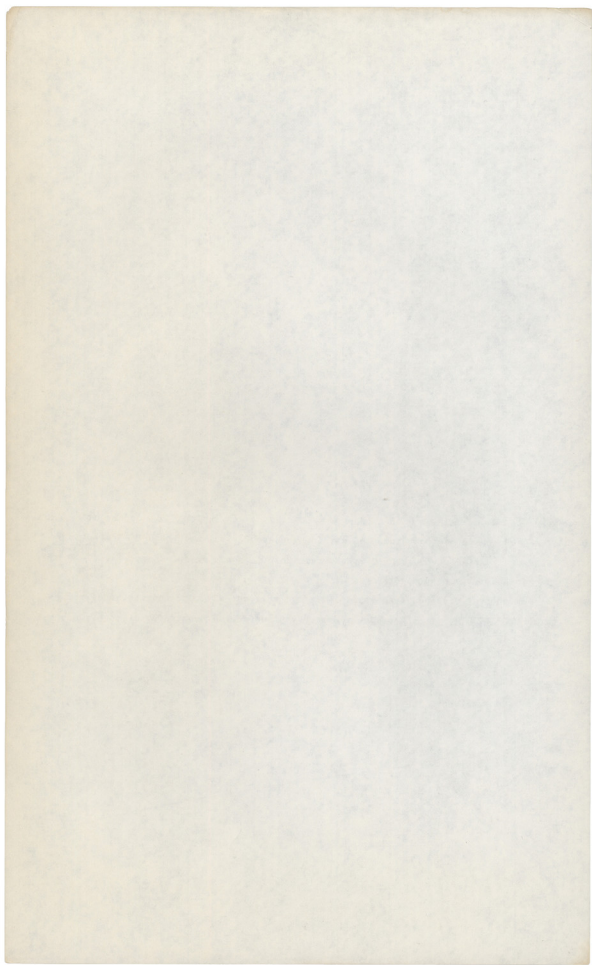
Τ'ό χέρι τους είναι συνέχεια τ'ης ψυχής τους

κι έχουν σ'ό χερίη τους έκ'όνω τ'ό θυμό

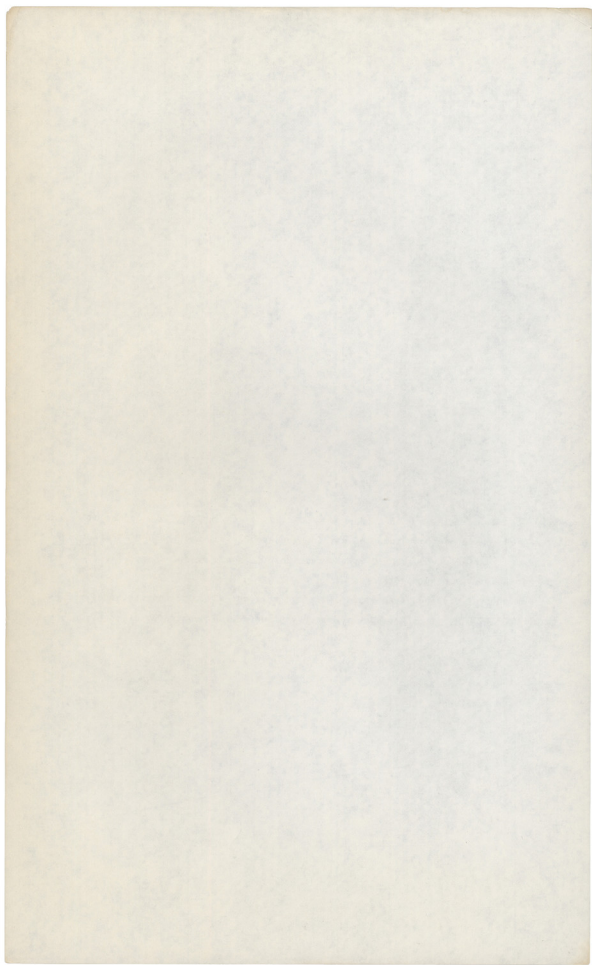
κι έχουνε τόν καημό βαδειά-βαδειά σ'ό μέτριο τους,

σ'όν ένα άσ'εφρι σ'ε μιά γούβα όλ'ετι.

Όταν σκοτώνονται,

ή ζωή τραβεί την άνητέρα με σημάδες και με ταμπούρα.

Τόσα χρόνια όλοι πεινώνε, όλοι διψώνε, όλοι σκοτώνονται.

Πολιορκημένοι από στεριά και θάλασσα.

Έφαγε ή κάθε τόξή χωρία τους.

Έπνιξε ή άμύρα ή καφε τό σπέρμα τους.

Από τίς τρέφες του πανωφοριού τους μπεινοβγάλει ο θάνατος.

Τό φως σώθηκε. Τά βόλια σώθηκαν.

Έδρα γεμίζουν τό καθόνια τους μόνο με την καρδιά τους.

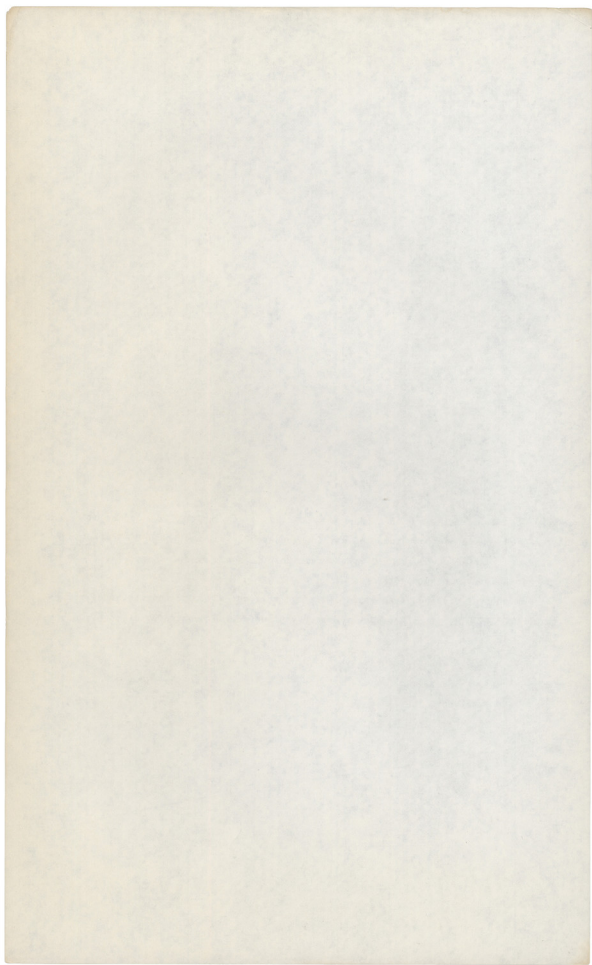
Ο Γιάννης Ρίτσος, έρωτητικός όδο κι ο Όδυσσεύς Έλύτης,

αίσθάνθηκε ^{για πρώτη φορά} την ανάγκη να εκφράσει τη συγκίνηση του!... Ακούγοντας, λοιπόν τη (Ρωμιούση) του Θεοδωράκη, ένιωσα πως ή έρεσία αυτή, στην αίσθησή μου, μουσική του, όχι μόνο άνοκάλυφτε στό βέθος, ύπογράμμισε, άναδείκνυε την όποια σημασία αυτού του ποιήματος, μάλλον πιά πέρα άπ'τό ποίημα, άγκαλιόζοντας όλη την Έλλάδα... Γι αυτό αίσθάνομαι την άνάγκη να έυρωπώ αυτό που αύδέρμητα άνέβηκε στό κεφάλι μου στό πρώτο έκουσμα αύτης της σύνθεσης: Η (Ρωμιούση) του Θεοδωράκη είναι ένα έργο, ένα μεγάλο έργο, με έντελλεε ίδιόζιτερή σημασία γιό τό μουσικό μας βίο και γιό ολόκληρο τό θεοελληνικό μας πολιτισμό).

Στό μεταξύ ή πολιτική ζωή είχε ^{τίποτα} ^{βαλάνια} άφε και ^{δέν} μπορούσε να πεί, ούτε μπροστά ούτε πίσω.

Άφασ στό κάρτη έγιναν πολλές συλλήψεις έξιωμοτικών, γιό άνόμετη στην ύπόθεση ΔΕΠΠΔ. Οι άλας των (λαμπρόκηδων) ήταν μόνιμος στόχος εκρήξεων, καταστροφών, διαρρήξεων. Η ΕΔΔ προχωρώντας περισσότερο στη ύποχωρητική τακτική της πρότεινε τό (περίφημα) πέντε σημεία, στό όποιο, ούτε λίγο ούτε πολύ, άμνήστει το βασιλιά, ή ήγκληματο της δεξιάς, τό πάντα, με άντάλλαγμα ή ήμαλς έκλογές και ... μία ή ήλωση όλων των κομμάτων, ότι κατεδικάζουν τη δικτατορία.

Ο ή κλη ^{Εγραφε καινούργιες στίρες τραγουδιών, στίχους όλο νέων ποιητών και συνέχιζε τίς άριζόμεντικές συνουλίες.} Έν τώ μεταξύ, σφ συνεργασία με τό δήμαρχο και τό δημοτικό συμβούλιο του ήγειροίβ έβραε μπροστά ένα έλλο, τό ήγαλτότερο μέχρι τώρα, σχέδιο

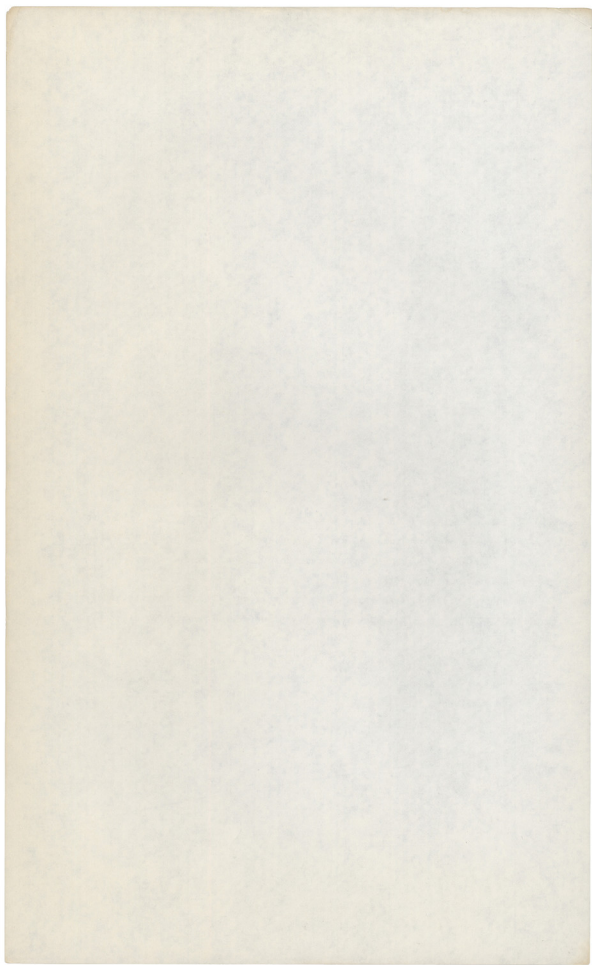

δημοκρατικής δράσης, τη δημιουργία Μεγάλης Συμφωνικής Ορχήστρας, ^{Μουσικού} Μουσικού, ^{Μουσικής} Μουσικής, ^{Ελληνικής} Ελληνικής, ^{Εκπολιτιστικών} Εκπολιτιστικών σεμιναρίων κλπ. Έκαστο στην άνοιξη ή άρχηστρα του, μετά τον θρίαμβο του "Σορμπά" Έκανε την πρώτη της περιοδεία σε πολλές πόλεις της Δυσ. Γερμανίας, και στο Λονδίνο. Ο Έλιος διεθέτει πολλές ήδη τότε τις συνουσίες. Έκανε καθύπερθε ταξίδια στην Ολλανδία για ήχογραφήσεις δίσκων. Στην Ελλάδα ή άπεργία είχε άποτύχει, γιατί οι Έλλοι δυό τον ήφισαν γρήγορα μονάχο.

Στις 22 Μαΐου Έγινε ή Δ' Παραθώλια Πορεία, κάτω από άφάνταστες άστυνομικές προκλήσεις και πιέσεις, αλλά με τό γνωστό ένθουσιασμό και συμμετοχή και πάλη έκαιτουάδων χιλιάδων. Τούτη τη φορά ή συνθηματολογία ήταν άρκετά πιά "πολιτικοποιημένη". Την Έλλη μέρα ό Έλικος Έανάφηγε για τη Γερμανία, όπου Έανασθουνήθηκα με τόσ συγκρότημά του και διεθέτει μερικώς συναυλίες.

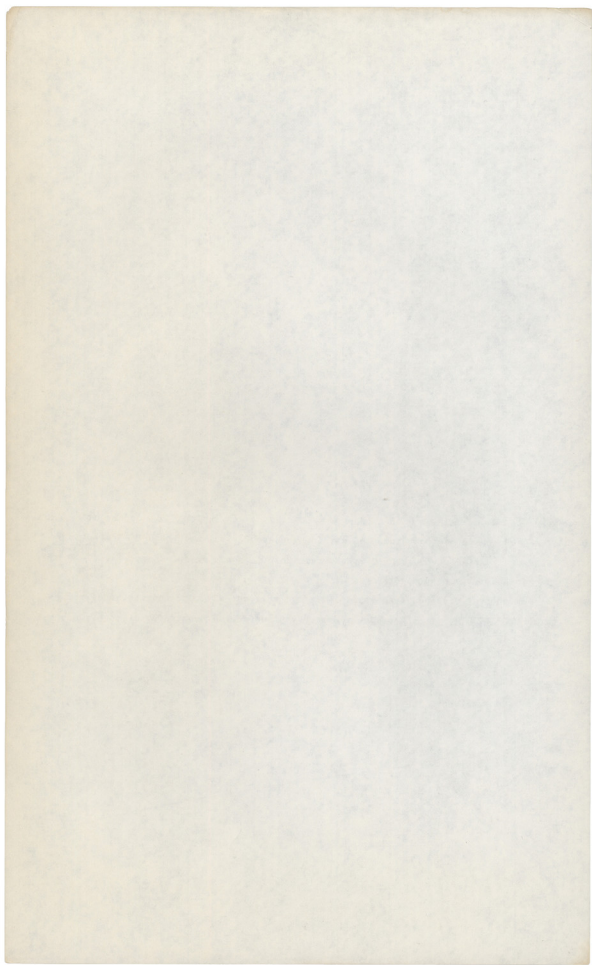
Τόν Ιούνιο ταξίδεψε στη Κόσχα, προσκλημένος από την επιτροπή του μουσικού διαγωνισμού "Πορτ'Κόσκι". Στις 22 αύτου του μήνα γύρισε κι άρχισε έντατικές ^{Προβες} πρόβες για μία μεγάλη περιοδεία 24 συναυλιών σ' όλη την Ελλάδα, σε άνοιχτούς χώρους.

Στις τρεις πρώτες συναυλίες - δυό στη Θεσσαλονίκη και μία στην Αθήνα - είχε παρακολληθήσαν γύρω στις 40-45.000 θεατές. Τα στάδια γέμισαν, όπως στοθε ποδοσφαιρικούς άγωνα, και μετά στις γειτονικές μέχρι άργά τό βράδι ή νεολαία διαδήλωνε τραγουδώντας τη "Ρωσούνη". Η κυβέρνηση τό χασε. Κάτι τέτιο δέν είχε συμβεί ποτέ. Έτσι, καθώς κα-

124
 (125)
 ...Τὸ λαϊκὸ τραγούδι ἔγινε δεξιὰ Κι ἔδιδασκενος λαὸς ἑσπλῶντι δέπλα στὶς πηγὰς του καὶ
 ἀροσιζεταί.....Μᾶς κέβουν ἀπὸ τὸ ροδιθῶνο καὶ ξεφυτρῶνομε στὸ Τόκιο, στὴ Νόχα,
 στὸ Παρτσι, στὴ Ν. Ὑόρκη. Μᾶς κέβουν ἀπὸ τὴν Καβάλα καὶ ξεφυτρῶνομε στὸ Λυκαβηττῶ...
 Νομίζω ὅτι ὁ λαὸς κἀφείρωσε πῶς αὐτὴ τὴν ἐκδήλωσι διὰ βοῆς!.....Τῶρα ἀκροτόμασε
 κινδῶς τὴν Β. Ἑβρομάδα. Ὅμως γιὰ τὴν Ἑβρομάδα Ἑλληνικῆς Μουσικῆς καὶ ὅχι καὶ
 Ἑλληνικῆς Ποίησης καὶ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου.....Ἔϊναι ἡ μοῖρα τῆς Ἑλλάδος νὰ
 προχωρεῖ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τραγουδῶντας. Μὰ γιὰ τὸ ὁ λαὸς συντρίβει ὅλους τοὺς φραγ-
 μοὺς. Μὰ γιὰ τὸ ὁ λαὸς δεσφεύδει τοὺς νόμους τοῦ ὀδισχάρητου. Μὰ γιὰ τὸ ὁ λαὸς ἔφρει
 καὶ μπορεῖ νὰ τετραγωνίσει τὸν κύκλῳ Ν.

Τὸ μεθῶνο ἔρχισε καὶ πάλι τὶς ἐκκλησεις. Κι ὁ Νίκης γύρισε καὶ ἔρχισε νὰ
 διευθύνει τὴν ἄρχιτέρα.

Ἦτερα τὴν πέτρα, δέντρο τὸ δέντρο πέρασαν τὸν κόσμο
 μ' ἀγκάθια προσκεφάλι πέρασαν τὸν ὕπνο.

Ἐρρῶν τὴ ζωὴ στὸ δυὸ στεγνὰ τοὺς ἄφρια σὴν ποταμί.

Σὲ κάθε βῆμα ἔκορον μὴν ἄγγυά οὐρανὸ γιὰ νὰ τὸν δάσουν.

Κι ὅταν χορεύει στὴν πλατεία, μέσῳ στὸ σπῆττα τρέμαν τὰ ταβάνια
 καὶ κινουδουνίζονε τὰ γυαλικά στὰ ράφια.

Καὶ τῶρα πῶς κλειδάσανε τὴν κόρτα τοὺς τ' ἀμπλῖα μας.

Ἦως λίγνεψε τὸ φῶς πῶνω στὶς στέγες καὶ τὸ δέντρο.

Ποιὸς νὰ τὸ πῆ, πῶς βρισκονται οἱ μισοὶ κἄτω ἀπ' τὸ χῶμα
 κι οἱ ἄλλοι μισοὶ στὰ σίδερα.

Με τῶσα φύλλα νὰ σοῦ γνέφει ὁ ἥλιος καλημέρα.

Με τῶσα φλέμπουρα λῆμπε ὁ οὐρανός.

Καὶ τοῦτοι μετὰ στὰ σίδερα καὶ κἄντοι μετὰ στὸ χῶμα.

Σῶπα, ὅπου νὰ ναι δὲ σημάδουν οἱ καμπάνες!

Αὐτὸ τὸ χῶμα εἶναι δικό τους καὶ δικό μας.

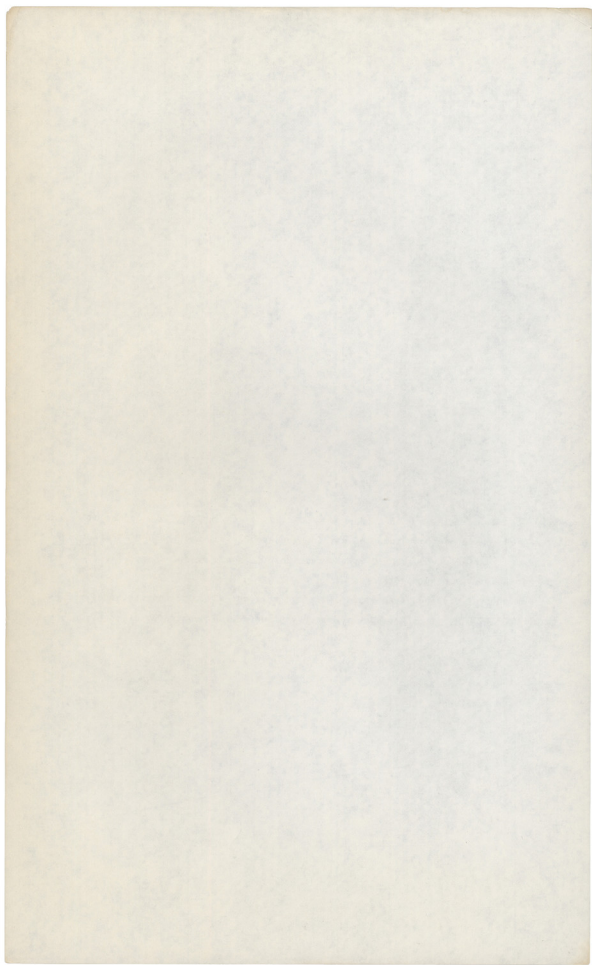
Κἄτω ἀπ' τὸ χῶμα μετὰ στὰ σκαυρωμένα χέρια τοὺς κρατῶνε τῆς καμπάνας
 τὸ σκοινί.

Προσμένονε τὴν ὥρα νὰ σημάδουν τὴν Ἀνάστασι.

Τοῦτο τὸ χῶμα εἶναι δικό τους καὶ δικό μας.

Ἄν μπορεῖ κανεὶς νὰ μᾶς τὸ πῆρει.

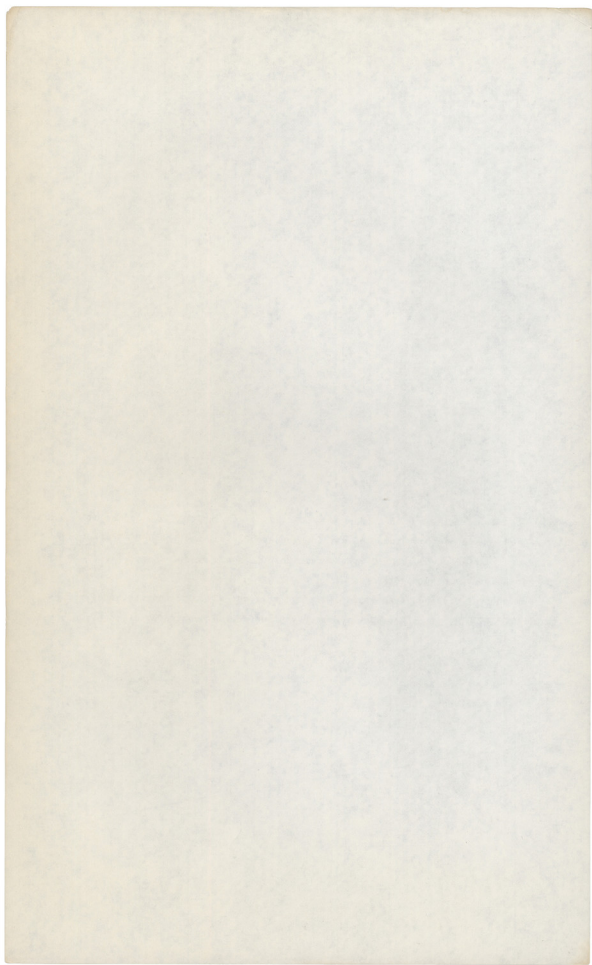
Τῶρα στ' ὀλῶνια, ὅπου δεγίπνησαν μὴ νυχτεῖα τὸ παληκέρια

μνουνε τὸ ληκοῦκουτσα
 καὶ τὸ σῆμα τὸ Ἴερὸ τοῦ φεγγαριοῦ
 καὶ ὁ δεκάπεντασάββατος* ἅπ' τ' ἔργατὰ τους.
 Ἔνουνε τὰ κυπαρίσσια καὶ ὁ δαφνῶνας.

Πρὸς τὴν ἄλλη μῆρα τὸ συγκρότημὰ ξεκίνησε γιὰ τὴν Κύπρο, ὅπου ἔδωκε συνουλὰς σὲ
 στάσια, σὲ τὴν Λευκωσία καὶ σ' ἄλλες πόλεις. Στὴ 26 Σεπτεμβρίου ταξίδεψαν σὲ τὴν Σοβ. Ἐνω-
 ση, ~~ὡς~~ ^(ἐκεῖ) τριάντοπέντε μέρες ἔδωσαν ^(ἐκεῖ) ἑριαντατάσσους συνουλὰς. Ἀπὸ τῆς Κόστα ^{ὡς} ~~ὡς~~ ^{ὡς}
 τὴν Τασκένδη, ποὺ τοὺς περίμενε ἡ παροικία τῶν χιλιάδων Ἑλλήνων προσφύγων, τοῦ τοῦ
 ἔκετ' μετὰ τὸν ἐμφύλιον. Ἀπὸ τὸ Ἐριβάν καὶ τὸ Σοχοῦμι ὡς τὸ Λεβνικχραντ καὶ τὴ Ρέγα.
 Ἦν δὲ ἄκμα δλησομένητη, θριαμβευτικῆ περιόδου.

*Ὁ Στρεπτοπόλλης εἶναι τὸ κυριότερον ^(ἐκεῖ) τῆς ἑλληνικῆς δε-
 ροτικῆς αἰῶνος. Πρῶτερχημα αὐτοῦ τὸ ^(ἐκεῖ) τριαμβικὸν καταληκτικὸν τετράμετρο.

15 // Το Σίλλημα τῶν Κωνσταντίνου //

(127)

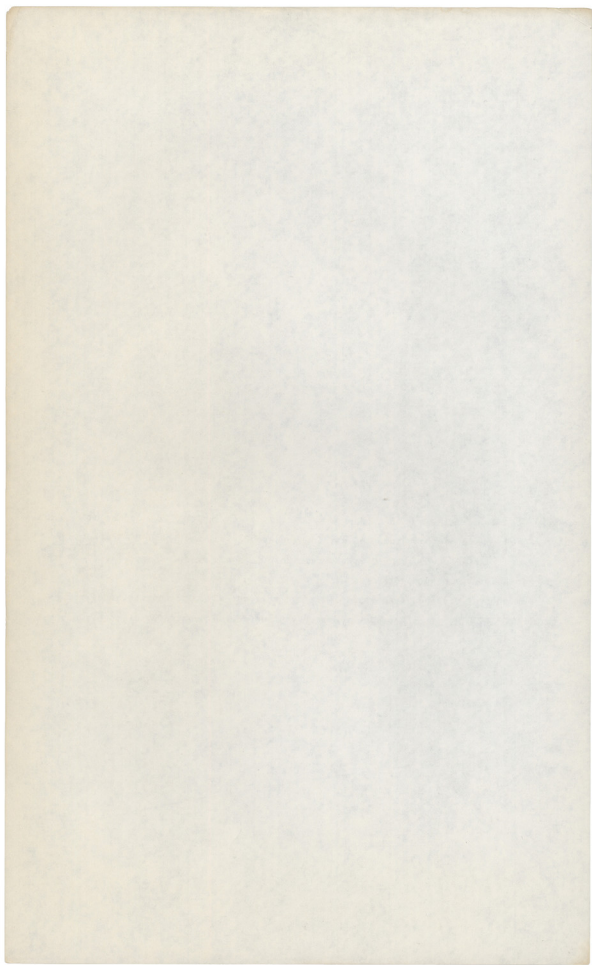
(19) τὸ μόνον πῶς βαρεῖα δὲν εἶναι συμφέρει σὲ μὴ πόλη. Κι ὅπου ὁ λαὸς ἀφέντε εἶναι, βλέπει μὲ χαρὰ του ν' ἀμάρζουν καλημέρια. Κι ὁ βασιλεὺς μιστ' εἶνα τέτιο πράγμα. Κι ὅπου ἔκρινος κι ἀντρέτος τὸν ἐκπατρίστει...». «Ἐτσι μὲς λέει ὁ Εὐριπίδης σὲς δι- κές του ἡ Ἰκέτι(222)». «Ἐτὴ τὸ βασιλικὸ διδγγελμῶ, ἔργισαν λαὸς, συγκε- πικνε, οἱ ἐκτοπί- στες πολιτῶν ἡ ἐπικινδύνων διὰ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν». Τοῦτε (Λαμπρῆθε) δὲν τοῦτε εἶ- χον διαλέξει ἀκόμα. Ἡ κυβέρνησις ἔβαλε μπροστὸ τὸ νομοσχέδιο ἡπερὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ ἡνῶσεων προσώπων [ ] κεμένων διαστρέψων». Ἐγίναν διαδηλώσεις, συγκεντρώσεις, δηλώσεις πολιτικῶν. Κότω τὰ χέρισ ἀπὸ τὴ νεολαία Λαμπρῆκη. «Ἐτσι κόλλησε καὶ τὸ 1966 χωρὶς νὰ μπορεῖ ἡ βασιλοδοκίμη» κυβέρνησις νὰ κάνει τὴ χέρη τοῦ Κωνσταντίνου. Πάντως δὲν ἔμεινε καὶ μὲ στῆρῶμενα τὰ χέρισ.

Ἡ [ ] τῶν Ἰσθμίου χιλιόμετρα [ ] ὅλη τὴν Κεντρικὴ Μακεδονία κατέβησαν μὲ τὰ τρακτέρ [ ], τὰ κάρρα, τὰ ἀγροτικὰ οὐτοκίνητα πρὸς τὴν Θεσσαλονικίη. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ὁδοὶ γέμισαν καὶ πάλι μῆνες σηματε. Ἡ κυβέρνησις ἔστειλε χωροφυλακί, στρατὸ, τέτακ. Ἐγί- νε καὶ χρέσι πυροβόλων. Ἐκατὸ πενήντα τραυματεῖς, εἰς τυχὸς κανένος νεκρός. Μόνο μῆσα στὸν Ἰσθμίο.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς τρομοκρατίας εἶναι: 108 συλλήψεις καὶ κηκοποιήσεις πολιτῶν, 20 ἐπιθέσεις ἐναντίον γραφείων κομμάτων καὶ ὀργανώσεων, 109 ἀπολέσεις συνεταιριστῶν-καὶ φυσικὰ οἱ συλλήψεις κι οἱ τραυματισμοὶ τῶν ἀγροτῶν στὴ Θεσσαλονικίη.

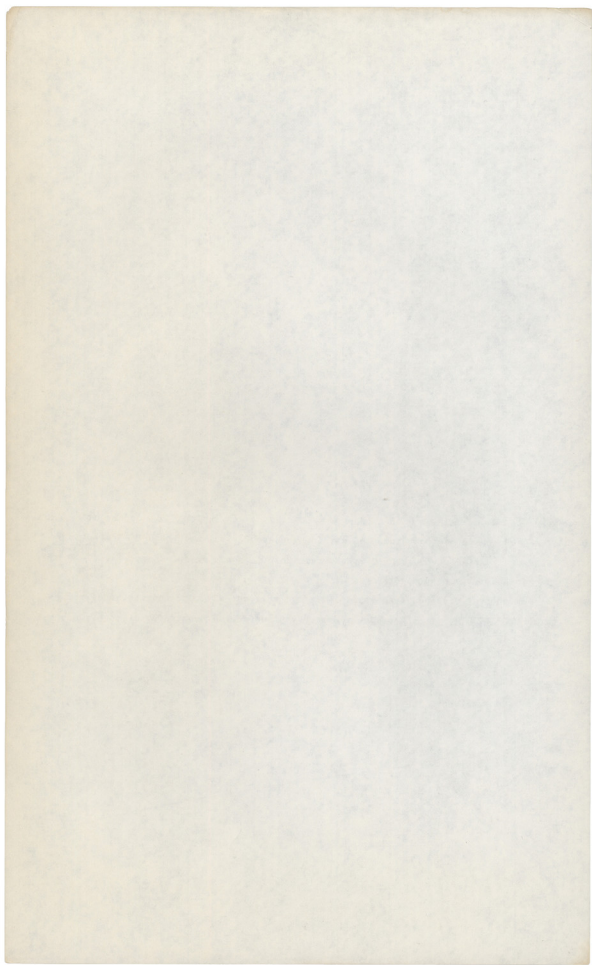
Στὴ 4 Ὀκτωβρίου, ἔρχισαν στὴ Θεσσαλονικίη ἡ δίκη γιὰ τὴν ἡπόθεση Λαμπρῆκη. Ἐἶχον κίβλας περῆσαι παραπάνω ἀπὸ τρεῖς χρόνιο ἀπὸ τὴ δολοφονία, [ ] Ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἔξην κοινὴ γνώμη περίμενε μὲ ἐπιφύλαξη [ ] καὶ μερικὸς μὲ ἡλιθιότητες τὴ διεξαγωγή [ ] δίκης [ ] ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου ἐνδίκων. Δυὸ μῆρες [ ] πρὶν τὸ [ ] Δικαστικὸ Συμβούλιο τοῦ Διοριστοῦ Ἐπιτροπικῆς Ἀσθεν [ ] στὴ σημασιότητα τὸ βούλευμα γιὰ τὴν ἡπόθεση ΑΕΠΙΔΑ, ποὺ βγήκε μετὰ ἀπὸ ἐξέταση 645 προσώπων καὶ ἀποτελοῦνται ἀπὸ 475 σελίδες. Τὸ [ ] πολιτικολογεῖται ἀφόρητα. Ἦσαν φανερὰ ἡ προσπάθεια νὰ γίνου [ ] οἱ δυὸ [ ] πάντε- ροπέ) δίκης. Ἐτσι ἡ δίκη τοῦ ΑΕΠΙΔΑ ἔρχισαν σὲς 14 Νοεμβρίου, ὅταν ἡ δίκη Λαμπρῆκη βρισκόνταν σὲ μεσορῶνιμῆ της, [ ] Ἡ δὲ δίκης ἔγινον [ ] Οἱ ἐπικαλό- φους τοῦ ΑΕΠΙΔΑ ἦσαν [ ] ἐμπνευστὴς ὁλας τῆς ἰστο- ρίας [ ] Ἐσα στὸ Νοεμβρὸν ἀπαγορεύτηκαν ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Ἐπιτροπικῆ- ου 300 ἐργασίες τῶν συνηγόρων τῶν κατηγορουμένων δίκης πολιτικῶν.

Στὴ 29 Νοεμβρίου ἔνα «ἐπὶ λέξ» μάρτυρας στὴ δίκη Λαμπρῆκη [ ] εἶπε πολλὰ ἐ- ναντίον τοῦ Παλατιοῦ. Ἀεγόντων ἡ ἑκτα Θεοδωρόκη.

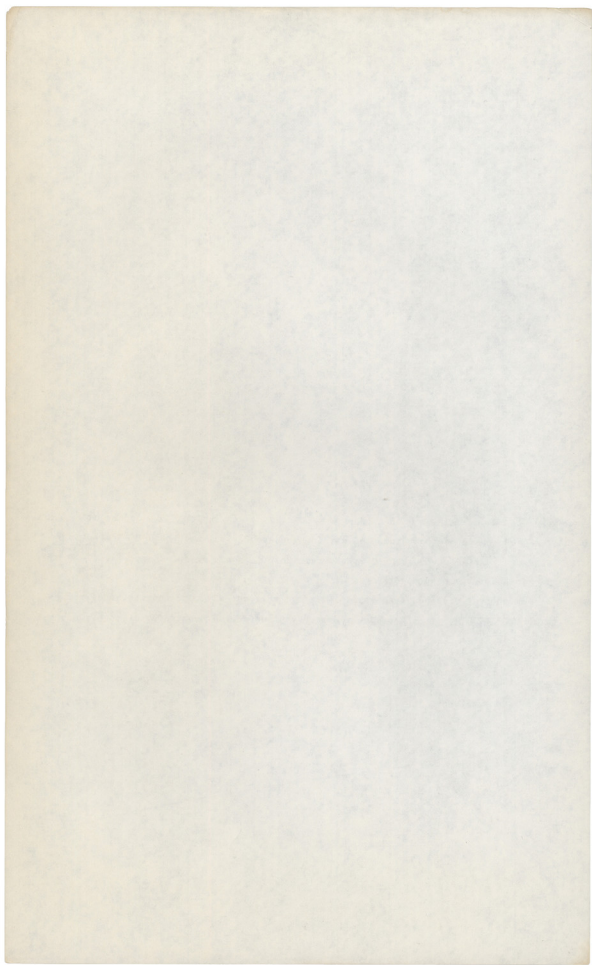

δες στο πόδι του.

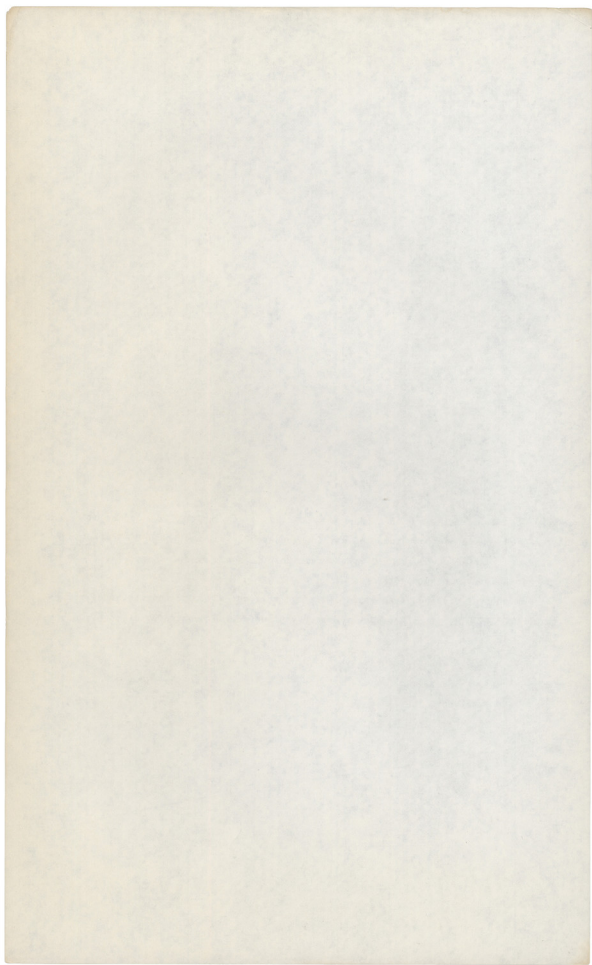
ΕΝΑΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝ: Μπε εβπατε γιδ χελιους δυδ. Φελικδ ποιιδε κατδ τη γνδμη σας δποφδσισε τη δολοφονια;

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ: Από τη μελέτη της ιστορίας προκύπτει ότι ο,τιδήποτε [ ] σημαντικό και άνωμαλο, τέτοιε μορφές, έγινε στον τόπο μας τα τελευταία 150 χρόνια είναι δολοφονία. Υπάρχει ένα τέρμα με δυδ κροδλια που δποφδσισε και αυτό το Έγκλημα: Το ένα κροδ-λι είναι ο Έννοο παθόντοια και το άλλο το πάλαιτι.

Στις 20 Δεκεμβρίου ο εισαγγελέας Δελλαπόρτας Έκανε μία μνημειώδη άγδρευση κατα-γελόντοε τουδ δυδ, [ ] δδηδ και επιβδτη της μοτοσυκλδτοε-γιδ δολοφονια εν προφ-σινει [ ] (H... Ποτοδ είναι οι ύποχδθνοιοι σιδηρουρογοι, που μό-λιε πδιν νδ σβησούν τδ πδση και τδ μιση τδ άναζωπυρδώνουν με τδ τερδστια φουερδ τουδ; ... Έδ άλλε χδρεε δ άντικομμουνισιδε Έχει δλοκιδμδστικε μεταδδ δμπδτιδου και παλιρ-ροιδε, σφ έμπε συνεχιδε άπειλετ μαγνητικιδε θυδλλοε κατδστρεπτικιδε.... Όταν δν υπδρ-χει ίσονομια, ούάν ο νόμοε δν έφαρμδδζεται έξ Έθου και πδθδινει ήμικληγδιν, έγκυμνοοδν-ται πολλοι κίνδουνοι.... Έχουμε και έδδ άρκετοιδε κέκλουε της κολδστωε, όπωε ο Βιργί-λιουε μηε περιγοφει τουδ κέκλουε της κολδστωε του Δέντη... Μετδ τδν Δεκεμβριου του 1944 ειε αυτόν τδν τδπον οι δοσδλογοι άνεδελχδθησαν ώε σωτηρεε του Έθνουε. Αυτοί οι όποιοι έιχουε μηξει κατδ τδ χρόνιο της κατοχηε τδ κροδιδ του Χριστου ειε τδ οσπδ του Ιστανβουλιδου Έθνουε. Τοιδε τδ έχδρισε τδ πδντα ο Δεκεμβριουε. Αλλά έε μηδ έμφορνι-ζωνται σήμερον ώε τιμηται. Δέν μηε κρειδζωντο, ουτε τδ ύποκροιδόνα του Χέιτερ, ουτε τδ κδττορα της δοσιλογικηε λευκαμιδεε.... Δέν μποροδν οι δοσδλογοι νδ μηε λένε ότι έί-ναι πατριωται διδει 'εκολεμησαν τδν ήκομμουνισμδν κατδ τήν κατοχήν. Και τουδ κομμουνι-στικε τουδ έιχαμε κατδ τήν κατοχήν σκιδβουε δδελφουε. Τότε που περιμειναμε πωε δδ χτυ-πδσουν καλύτερα τδ κενδνία του Στάλινγκραντ, έν δδ παροδοη ο Ήουλουε. Δέν μποροδν λοιπδν νδ μηε λένε ότι πολέμησαμ τοιδε κομμουνιστικε.... Αί άπεγνωσμεναι έκκληστικε του Δεμπρδκη γιδ τήν σωτηριαν της ζωηε του Έμοιδζαν με τδ σήματα κινδδνουε, που εκπδπνο-νται από κινδδναδον σκιδφοε. Και όταν δκδμη τδ κινδδνεδον σκιδφοε κάνει λαθρεμπδριο, σπεδ-δουδν όλοι σφ βοθδεια. Αλλά ειε τήν προκειμεινη περιπτωσιαν μεγδλοφουτοποδρα σκιδφη ήσαν ηλθισον του Δεμπρδκη κδδ δν προσδτρεζον ειε βοθδειαν. Τδν έρησαν νδ καταποιετιστετδ αυ-τανδρον εν μεσω άγριδε θαλδσσεε, βριδουσεε μελιστα κορχαριδν..... Η [ ] -θιμεται η περιδουε δι δαδδη γαριτικη/ Παρδ τήν Έκκληση του εισαγγελεδ οι δδμη Ένορκοι, μαρτυριαν παμψηφετδ εδδουε όλουε τουδ εζιωμιατικουε και δαδρησαν Ένοχουε γιδ δολοφονια έξ άρκετιδεε-ήγιδετδ ήσθλαν μενο νδ τδν τραυματισδν)- τδ κροδδματα, που έιχουε εκτελεσει εν φυχω τδν Δεμπρδκη. Οι ποιινεε που επιβδλετηκαν ήτον 11 και τδ 8 μεσω κατ'ομι-α τδν ούνοιδεε τουδ δυδ και [ ] πολδ έλαφροττερεε στοιδε άλλουε παρακρατικουε που έιχουε βοθδησει στήν επικλήρηση. Και τδ κλοδδδδ τρικιδ-μλο άποδδδθηε από τδ δικαστήριε στόν Ιδιοκότη τουδ [ ] ο κδουεε συνμολοδζεταε, οι πολιτικιδε άρχηγοι, όπωε πδντη, Έκταναν σκιδδστικε και γιδ προ-τι.

χωρίς όρους τήν όποιαιική αὐτή σύμβαση. Καί ἡ ἄλγεττων) ἀποχώρησε βεβαίως πῶς γράφορα
μιά τέτσια κυβέρνηση δέ ὑπῆρχε [redacted] γιά νά τήν σκελεση.

§ ~~Ἐπὶ τὸ μεταξὺ ἡ [redacted] πολιτικῆ ζωῆ ὄλοφθα καί πολώνονταν. Στις 26 Νοεμβρίου ἡ ΒΔΔ~~
~~κατέθεσε [redacted] γιά λόγους (καταβλάση) [redacted]~~
~~ἡ ἄννη ἐπὶ τὴν [redacted] κατά [redacted]~~
[redacted] τῶν ὑπευθύνων συντακτῶν καί ὀργανωτῶν τοῦ σχεδίου (Περικλήσι τῶν ἠκλογῶν) τοῦ 1961.

Ἡ μήνυση ἦταν ἐπὶ ἔσχατη προδοσίῃ καί στρεφθεῖν ἐναντίου τοῦ Καραμανλή [redacted]
[redacted] καί τῶν ἑλλῶν ὀφκα-ὀλων στρατιωτικῶν-συντακτῶν τοῦ σχεδίου. Προέδθησαν 52 μάρτυ-
ρες κατηγορίες, πρῶην ὑπουργοί, διευθυντεῖς, ἑφημερίδων, κοινωνικοί παράγοντες. Ἄνδρες αὐτῶ
[redacted] ἐνόματα [redacted] πτεγοῦρριζε, προτελετατο, καί [redacted] τοῦ ἀντισυνταγματάρχη Γ. Παπα-
δουλου. Μιά κυβέρνηση ποῦ [redacted] ἦν ἀρχὴ δα τὸ βῆμα τῶν [redacted] παρρηκρίθηνος δικη δέσ

[redacted] δὲ ἔλυνε μιά γιά πάντα ὄλες τῆς ἔκκορητε δικαίτικε ὑποδοσίε.
Ποιοί δὲ μπορούσαν νά ὀποτελέσουν μιά τέτσια κυβέρνηση [redacted]

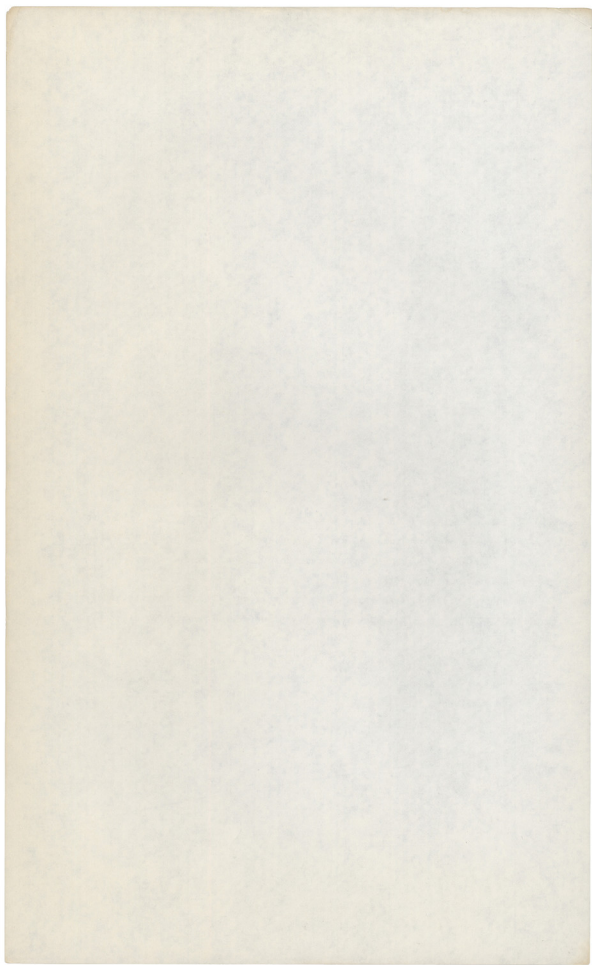
[redacted] ἦσε τὸ [redacted] μυαλό δὲν πῆγαινε στοθε τελῶταους ἡ
τοῦ προτελέτατους. Πάντα ὅταν συζητιόταν γιά (χοῦντεσι) καί πιδυνοῦς δικτῶτορες οἱ φι-
λοβασιλικὸς στρατηγός [redacted] φερίτ αὐτοῦ] σὲν οἱ μονα-
δικὸς μνηστήρες. Τὸ εὐαγγελικὸ (καὶ οἱ ἔσχατοι ἔσονται πρῶτου) εἶχε λησμονηθεῖ.

Στις 20 Δεκεμβρίου ἡ Δεξιά [redacted] ἄφριεττ) τήν κυβέρνηση στή Βουλῆ, [redacted] ἦτῃν προδοσίαν
πολλοί ἠγάπησαν, τὸς προῶτετε ὀδῶτεσι). Ὅρκιστηκε μιά εὐδικῆ κυβέρνηση ἀπὸ ἔσωκοινο-
βουλευτικῶς παράγοντες, ποῦ ὑποσχέθησαν διεξαγωγή ἔκλογῶν, γύρω στὸ ἡῶτο τοῦ 1967.

Ἄρχισε νά δοκιμάζεται ὁ βῆμας ἔξυπνῶος τῶν πολιτικῶν ἠγεσιῶν, τῶν κοινωνικῶν παρα-
γόντων, τοῦ λαοῦ. Ἀὐτε οὐ [redacted] ἔκλογε δὲν μπορούσαν νά γίνουν. Ἦταν πιδ πολύ ὀργῆ. Ὁ λα-
ὸς ὀποδεχτηκε ὁ πιδ ἔξυπνος.

§ [redacted] ἦτῃν πρωτοχρονιδ τοῦ 1967 ἡ ἑφημερίδα "Ἐλευθερία" κυ-
κλοφόρησε μὲ τῆ δημοσίευση ἐνδὲ ἔκπληκτικῶ κειμένου. Ἦσαν τὸ πρακτικῶ μίξε συζήτησης
ἀνδρες αὐτῶ ἀρχηγῶ τῆς ΕΡΕ Κωνσταντῶπουλο, τήν ἰδιοκτητῆρια ἐνδὲ ὀξίσιῶ δημοσιογραφικῶ
τῶσε Ἐλένη Βλαχου καί τῶν ἀρχηγῶ τοῦ Πολιτικῶ Γραφεῖου τοῦ βασιλεῖ Κρίτσιου. Ἦσε
τὸ πρακτικῶ, ὅπως ἰσχυρίστηκε ἡ "Ἐλευθερία", τῆ εἶχε κρατήσει στενογραφημένο κατὰ τῆ
εἰδίσει τῆς συζήτησης ὁ Κωνσταντῶπουλος. Ἦσε σσηματιστεῖ

μιά μεταβατικῆ γιά ἔκλογε, μὲ ἀπὴ ἀναλογικῆ. Ὁ Γ. Παπανδρέου ὀχτηκε [redacted] μυστικῆ
συννέδοσιε νά ἀναλάβη, μὲ ἔντυπῶρη συμφωνία, νά μὴν ἑνεργασετῆ μετεκλογικῶ μὲ τοῦς
ἄριστορες. Ἦσε ἀποκηρῶτε ὀποιαδῆσοτε ὀμῶσα [redacted] τῆς ἔνωσης Κέντρου, ὀκῶμα
καί ὑπὸ τῶν ἠ. Παπανδρέου, ὀποσχισῶν πρὸς τ' ἄριστορά. Ἐε περίπτωση κινδύνου κεντροαριστε-
ρε δὲ ἔπῆβει [redacted] στρατε, μιά τέτσια ἐνδρυγία νομιμοποιεῖται. Ἦσε τελικῶ δὲ βγῆ
ἡ [redacted] πρῶτο κόμμα, ὀλλῶ χωρὶς νά συγκεντρωσι τήν ἀπῶλητῆ πῶλησοφῶσα. Ἐν περιῶτε. Ἦσε
κατὰ καί πῆρο βλεπομεν. Ἀὐτῶ ἔργαιαν ὀλοκθῶρα. [redacted] ἀπὸ τὸ ἠμνημόσιον. Ἦσε

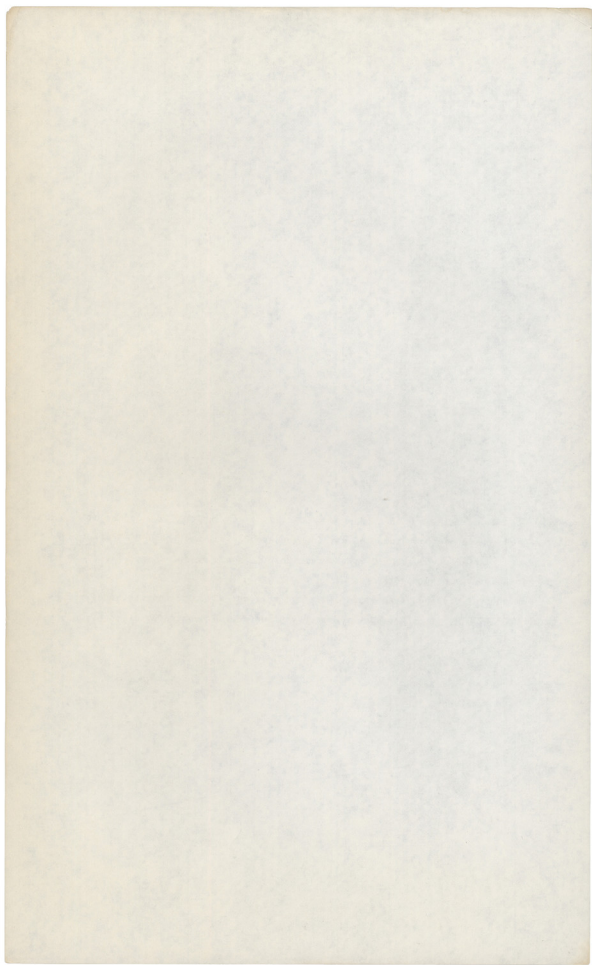

Τόσο κιόλας μέρα ο Κανελλόπουλος και η Βλάχου υπέβαλαν μήνυση ^{για} συκοφαντική δυσφήμιση και πλαστογραφία.

Στις αρχές του Φλεβάρη συνήλασε η 11η σύνθετος της διοικούσας Επιτροπής της ΕΔΑ. Ανάμεσα στους άλλους μέλησε κι ο Μιχαηλίδης... Δfn έχω προσωπικά αξιοπότες σχέσεις με την καινούργια μόχη που θα δώσουμε, που κατά τη γνώμη μου θα είναι πρώτα μόχη για να πετύχουμε να γίνουν οι εκλογές και μετά μόχη για να πάρουμε σε φέρον τουλάχιστα αυτό που μας άνηκε.... Έχω την εντύπωση πως η εισηγήση δέν ήταν εισηγήση μόχης.... Οι δύο βασικοί άξονες είναι: πρώτον (η πολιτική της αντίθεσης) και δευτερον η πολιτική της ενότητας. Μεθ πρώτη έκτιμηση είναι πρώτα π'όλα ότι στην (πολιτική της αντίθεσης) η δόση της αντίθεσης ήταν πολύ λιγώτερη απ'ό,τι έπρεπε να 'ναι. Ένω στην (πολιτική της ενότητας) η δόση της ενότητας ήταν πολύ περισσότερο απ' ό,τι σήκωνε η τόση στη ζωή, με αποτέλεσμα να προσφέρουμε έμτε ενότητα και οι άλλοι να μας προσφέρουν βρισίς... Έχω την εντύπωση, ότι δfn βρήκαμε την χρυσή τομή. Πήραμε να μη μετρήμε κάθε φορά σωστά τόν άληθινό συσχετισμό των δυνάμεων, έτσι δέν γνωρίζουμε πότε θα πρέπει να δλιχθούμε και πότε θα πρέπει να μιλήσουμε από θέση ισχύος. Και άκομη φοβήμα, ότι ο Γ. Παπανδρόφου γνωρίζει αυτή τη βασική μας δδυναμία και την εκμεταλλεύεται. Η πέτρα δόχνησε ότι η πολιτική της ενότητας πετυχαίνεται: Πρώτον, όταν βρίσκεται κάθε φορά ο σωστός πολιτικός προσανατολισμός, δευτερον όταν πεδουμε τις μέριες για την ορθότητα αυτού του σωστού προσανατολισμού, τρίτον όταν έμτε προχωρήμε άποφοριστικά προς τ'έμπρός, διάφορώντας για τό τι κάνουν οι άλλοι....

Ο Νάσης πλησίασε, όρα κι οι εκλογές. Στις 16 Μαρτίου τέλειωσε η δίκη του ΔΕΠΙΔΑ. Ποινές φυλάκισης από 4 ως 18 χρόνια επιβλήθηκαν σε 12 από τους 28 κατηγορούμενους δεινωματικούς. Ο στρατηγός Λουμάκης δήλωσε: (άδτοι που άποφάσισαν να γίνουν εκλογές τόν Μάιο θα τό μετανόησαν πικρά)!... Τό κέντρο της 'άθνης έγιναν δύο έκρήξεις βομβών αυτές τις μέρες. Ο ύπουργός Δημοσίας Έδρας, που άνάλαβε προσωπικά τις άνακρίσεις έκανε θερμίσματα σε δηλώσεις στους δημοσιογράφους (.. Τό έκρηκτικόν μηχανήμα έρρεθη μέλλον άφ'ύψηλου...)! Ψηφίστηκε και η απλή άναλογική. Στις 30 Μαρτίου έπιασε και αυτή η κυβέρνηση. Ο βασιλιάς δίνει την έντολή στον άρχηγό της ΕΡΕ Κανελλόπουλο. Το κόμμα που έλασε δύο συνέχεια εκλογές θα διεξαχθεί τις εκλογές που έρχονται, για να μη τις χάσει κι αυτές. ^{Χάθηκαν τίν τίνος τής φωνής} Διοδηλώσεις στους δρόμους, φοιτητές στο νοσοκομείο. Η ΕΔΑ και η Ε.Κ. σε δύο-τρεις μέρες ^{δεν} δόχτηκαν κι αυτή τη πλάση. Άρκετ να γίνουν εκλογές, εκλογές. Η κυβέρνηση άπαγορεύει την Ε' Μαραθώνιο Πορεία Ειρήνης, που είναι ^{δεν} γίνεται στις 16 'Απριλίου. Οι οργανωτές τό δέχονται: (βρισκόμαστε σε προεκλογική περίοδο. Θα κάνουμε την πορεία τόν 'Ιούνιο, τότε που η δημοκρατία θα έχει νικήσει). Οι κομποπαραγωγός ξεσηκώθηκαν. Πήραμε τό δέματι τόν κοινό μεση στην άσφαλο, 66 χιλιόμετρα τό ένα ^{ηρωική} πίσω από τό

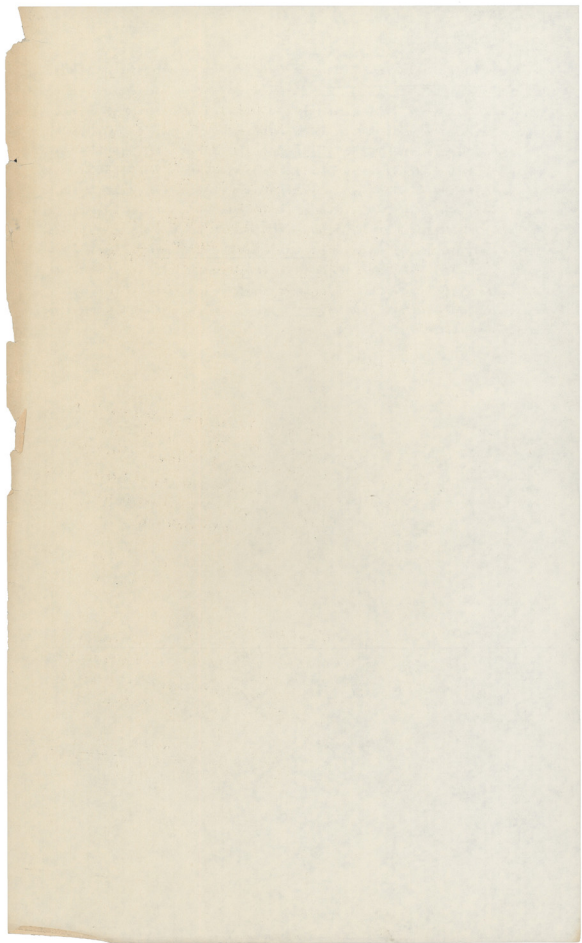

αλλ. Σημ. Θεωρώντας οι φασίστες διασποράν των ψα... (133)
...πλημύρουν τὸ πρόβλημα, τὰς αἰθούσας, μὲ τὰς ἀντισσφαινογόνους μάζας, (κτισοβαλβ...

αὐτοκτονία. Ὁ καθηγητὴς Ἀνδριώτης προσπαθεῖ νὰ γλυτώσει ἕναν νεαρό ποῦ τὸν σβένουν
δὲς (Ἰδριανός) ἀπὸ τὸ μαλλιάδι! (Δὲν εἶναι μὲ ἀθητὴς μου, εἶναι παιδί μου!).
Ὁ καθηγητὴς Πανταζόπουλος; [redacted] ἂν εἶχα ἐκλεγεί πρόεδρος, εἴχα παρα-
τηροῦν. Στις 17 Ἀπριλίου ἔρχισε κι ἡ δίκη τοῦ (Μνημονίου). Παρ' ὅλ' αὐτὸ, πρέπει νὰ γίνουν
οἱ ἐκλογές, μὲσα σὲ Μάϊο. Ἡ (ἀδύνη) διαφημίζει, πῶς σὲ φύλλο τῆς Κυριακῆς, 23 Ἀπριλίου,
ποῦ εἰς κυκλοφορεῖ σὲ 100.000 ἀντίτυπα εἰς ὑπάρχει ὀλέκλιο τὸ ἐκλογικὸ πρόγραμμα
τῆς Ε.Δ.Α. Στις 18 Ἀπριλίου, εἰς ἀκριβὲς μέρες πρὶν τὸ προεξέλιμμα οἱ (Ἰδριανὸς τῆς Ν. Ὑδρ-
κῆ) γράφουν [redacted] κομμάτι μὲ τὸν τίτλο: «Τὸ δέλημα τοῦ Κωνσταντινίου». (...) Ἄσθεο ὁ βα-
σιλεὺς [redacted] εἶναι ἐκεῖνος ποῦ
ἐχεῖ τοποθετήσει τὸν ἑαυτὸ του σὲ πολιτικὸ δόκιμο ἀπὸ τὸ ὅποιο τὸ
μόνο ἀντιδῶτο σὲν ἐπιστροφή μὲς κυβερνήσεως Παπανδρέου ἴσως εἶναι μὴ δικτατορία
στηρικτομένη σὲ Στρατό. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι λύση ἀποδεκτή. Καὶ ὁ Κωνσταντίνος
πρέπει νὰ τὸ γνωρίζῃ!

* Ἐνδιαφέροντες ἐπισημ. εἶναι οἱ ἀνταποκρίσεις ^{6/55} New York Times, 20th καὶ τῆς
Ἀθήνα τοῦ Richard Edez εἰς 15 καὶ 16 Ἀπριλίου 1967.

10 Η Ιστορία τῆς Σίβυρα

(134)

44) καὶ τοὺς τὸ πεπνυμένους καὶ τοὺς μαχομένους. Δέξαι μὲν λαϊκῆς παρομιᾶς. Τὸ μαχομένους, καλὸν, τὸ εὐφραμένους. Τὸ πεπνυμένους, γινώσκεις νὰ εἶναι δικὸν τοὺς;

ΑΠΑΣΕΝ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ, ΠΡΩΤΗΝ ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ... ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ... ΤΩΝ ΕΞΕΝΟ ΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΞΕΝΕΣ ΠΡΕΣΒΕΙΕΣ... ΑΘΗΝΑ 23. IV. 67-Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ... ΕΥΝΟΜΟΤΕΣ ΔΕΙΣΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΔΙΚΑ... ΕΤΙΚΟΙ... ΕΣ ΕΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΕΣ... ΚΑΤΕΛΥΣΑΝ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ... Η ΠΡΟΔΟΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΑΝΙΚΟΥ... ΚΑΙ ΘΑ ΟΑΝΘΗΘΕΙ ΑΝΑΠΟΦΥΚΤΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΜΙΑ ΕΤΗΝ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΝ ΜΕ ΤΟ ΕΞΕΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΟΑΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΥΛΑΧΩΝ ΤΟΥ, ΑΠΟ ΤΗ ΧΩ... ΡΑ ΜΑΣ... Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΕΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥΣ, ΠΟΥ ΔΕ Θ' ΑΡΤΗΘΕΙ, ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΟΥΝ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΛΑΟΙ ΕΤΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΥΣ ΤΩΝ.

Η ΧΕΡΑ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΕΙΤΑΙ... ΕΣ ΔΕΚΑΔΕΣ ΧΙΑΙΑΔΕΣ ΕΧΟΥΝ ΘΤΑΣΕΙ ΟΙ ΕΥΛΑΗΝΕΙ... Ο Κς κησ κρυμμένος σ' ένα υπόγειο, σ' μὲν σφόνδα... γράφει μ' κρησάτα γράμματα... ένα μήνυμα, πού σ' λέγει, χέρι μ' χέρι, σ' εἶσαι σ' ὅλα τὰ σημεῖα τῆς γῆς... ΕΤΗ ΧΕΡΑ ΠΟΥ ΓΕΜΝΗΘΗΚΕ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΙ!

ΚΑΤΩ Η ΒΑΣΙΛΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ!
ΕΚΩ Η ΕΞΕΝΗ ΑΚΡΙΑ! ΚΑΤΩ Ο ΜΠΟΓΙΑΣ ΚΟΛΙΑΣ!
ΖΗΤΩ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ! ΖΗΤΩ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ!
ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΔΑ!

«Ένα τὸ χελιδόνι κι ἡ Ἄνοιξη ἀκριβῆ, γινώσκεις νὰ γυρίσει ὁ ἥλιος θάλει δουλειὰ πολλή...»
Καὶ καμὴ φορὰ θάλει καὶ δουλειὰ παρανομιᾶ, Μικη (ἀφ' ἑνὸς γυρίζεις τὸς ἐκλογέας). «Ὅχι ὅταν σ' βάλουν εἰς ἄλλοι, μὲ τὸ ζερεὶ στήν παρανομιᾶ. Πρὶν. Ἡ πολλοὶ εἶν' οἱ ὁδοὶ πὸ χέρι νοῦς...»
«Ὁ δικὸς μὲ πῆρε τὸ χειρότερο. Ἡ τὸ σκληρῶμα κἀβρι ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὸ μισὸ ἀνδρισμὸ του, λέει ὁ Ὀμπρος. Κι ὁ Πηληϊόπουλος, τὴ λέει, κ' ἔραται μὲ φάλσιον σὲ χέρι καὶ μιλᾷ περὶ (Ἡ ἀρρώστων φόνους) περὶ (κασαρμὸς τῆς δημοσίας ζωῆς), περὶ κ' ἐγγειρήσεως.»

- Ἡ Ἄρρατος μὲ τὴν ἀλήθεια καθαρὸς!»
- Ἡ σὺ, ἀνέθετος μ' αὐτόν πού κάνουν οἱ γιατροὶ μὲ τὸ κορμὶ τ' ἀρρωστικῆνα, γινώσκεις ἀφαιροῦν τὸ χειρότερο κι ἀφήνουν τὸ καλύτερο, ἐνὺ ἐκένος (ὁ τύραννος) τ' ἀνέθετος κάνουν.»

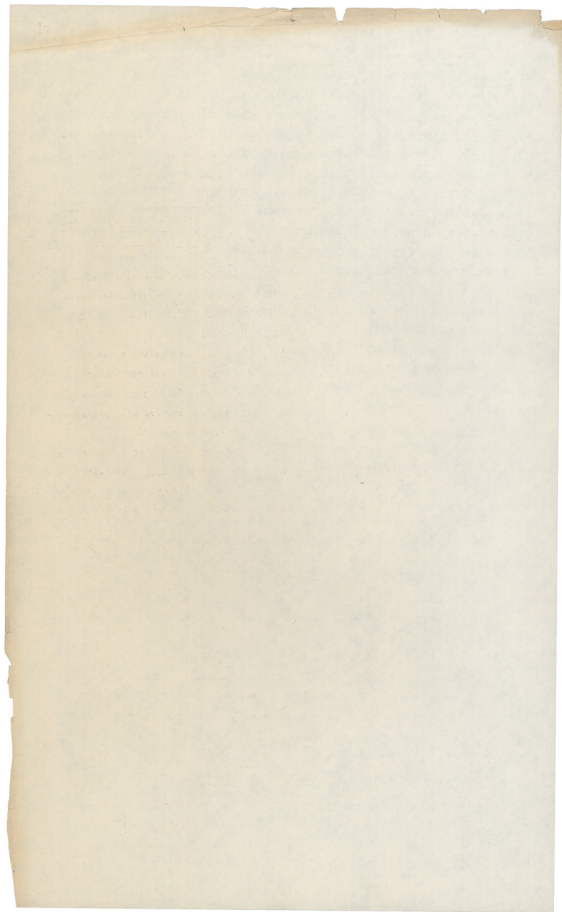
ΠΛΑΤΩΝ, Πολιτεία VIII 16, 566 D, E, 567 A, B, C

«Ἄλλο καὶ ποσυχίζει νὰ μικρῶνει ὅσο μπορεῖ αὐτὸ πού γινε, κ' ἐνὺ τὸ πρᾶττει, ἀπολογεῖται ταυτῶχρονα πῶς δὲ βρισκεται σ' ἕδικο κένοντες το-εἶσο μακριὰ βρισκεται ἀπὸ τὸ νὰ πιστεύει ὅτι εἶναι ἕμορρα αὐτὸ πού κάνει...»

ΞΕΝΟΦΩΝ, (Ἡ Ἴφρων)

(Ἡ σὺ πῶς δὲ μποροῦσ ν' ἀρκίσει καὶ ποῖς ποτὶ τύραννος ἢ τὰ χρήματα νὰ γυ...

Ἡ ἀνάστατος δικαστικὸς, πού ὀρκίστηκε στίς 21-12-67... «Ἡ ἀρρωστικῆνα»

ρίσει σ' όσους άπορίστε χρήματα, ή να μπεί στέ ύλιο δεσφά, ή γιά όσους θανάτω-
σε πώς θα μπορούσε να δώσει άπ' αυτό του έσθριθμε ζωής να θανατωθούν; "Αχ,
έν συμφέρει, Σιμωνίδη, σ' όποιον ή ποτε να κρεμάστε, έγώ τουλάχιστο βρισκόμ πώς
άπό μέ ή τέτα πρέση ό τήραννος έχει τό μεγαλύτερο κέρδος).

(Στό παραπάνω)

"Η άρχαιότερα του Κίχη κατόρθωσε να βγει άπό την Έλλάδα. Περιόριζε εανά τόν κόσμο.

Αποδύση. Κάθώς [redacted] τό μουζουκική κλοπή άργό [redacted]

[redacted] τους κηπουούς μας, ή Έυρώπη χειροκρατεί. Χιλιάδες χέρια ύψωμένα ενάνοιται ρυθμικά.

[redacted] άρπάζουν τό χεφόρο τών. "Όχι γιά τό δικό μας στούρωμα-γιάυτό φταίμε έμετε."

[redacted] άλλε γιά [redacted] άρπάζει που έτοιμάζουν κάρ γι αυτός. Κόκκινες σημάτες. Έπαναστα-
τική τραγούδια, καθι κομμουνιστές βουλγίτες ζήτησαν άπό την [redacted] τό τέκμα κλησιόζου Κίδη,
άλλε τό χειροκρατήματα σκεπάζουν τό θόρυβο άπό τες έρπαστριες.

[redacted] Έισαφος ένορχίζει την προσπαθεια. Πάλλ οι ύλις κινήσεις, πάλι θα φτάσει ήλι-
γού πριν άπό τό τέλος. [redacted] Καρντάσι, Χικμέτ, εδν να βρισκόμαστε εανά στέ 1948. ΘΚ. ύ-
στερτε όλοι τή πρωινή, γιάτρε, όλοι γιάτρε τό πρωινό με τό γλυκοχαρήματα, ή καρδιά μου ντυ-
φκίζεσαι στήν Έλλάδα... "Απ' άφορμή όλα τούτα είναι, γιάτρε, κι όχι άπό την άρτηριοσκλη-
ρση, τή φυλακή, τή νικοςίνη, που'χω στέ στήθια τούτη την άρρώστεια...".

Τό Συμβούλιο Έπικρατείας Έβγαλε [redacted] άπόφαση: "Ο έμβόλιος τέλεως. "Ο-
πως με άφει κι ό 'Αλαίν Ρενος στήν [redacted] ταινία του γιά την 'Ισπανία. [redacted] "Απόλεμος τέλεως-
σε". Χάσαμε. Πόνους ή καρδιά του Χικμέτ, πόνους ή καρδιά του Πρεβέρ, σκοτώθηκε κι ό Μπέλο-
γιάδωνης κι Έκλεισε γιά πάντα τίς ό φέκελλος. Πέρασαν πολλά χρόνια. Οι υφες γενιες Επ-

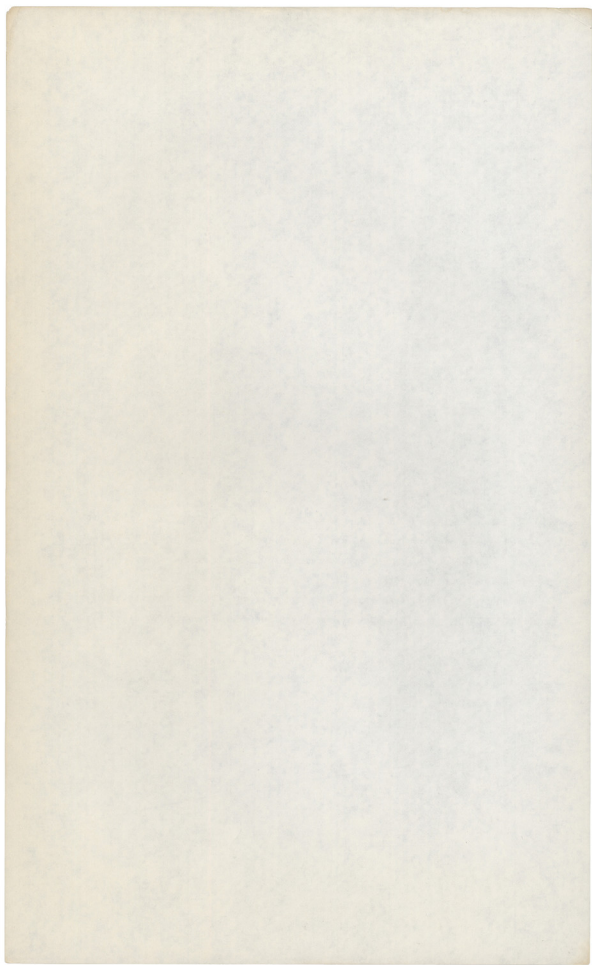
καρντάσιος = αδελφός
δ' άνεξοφός

tainia

* Ναζιά Ηικμέτ,
έπίταίν τού (1901-1963)
πρότε στ κομμουνιστίν
Σοβιετικόν Κομμουνιστίν.

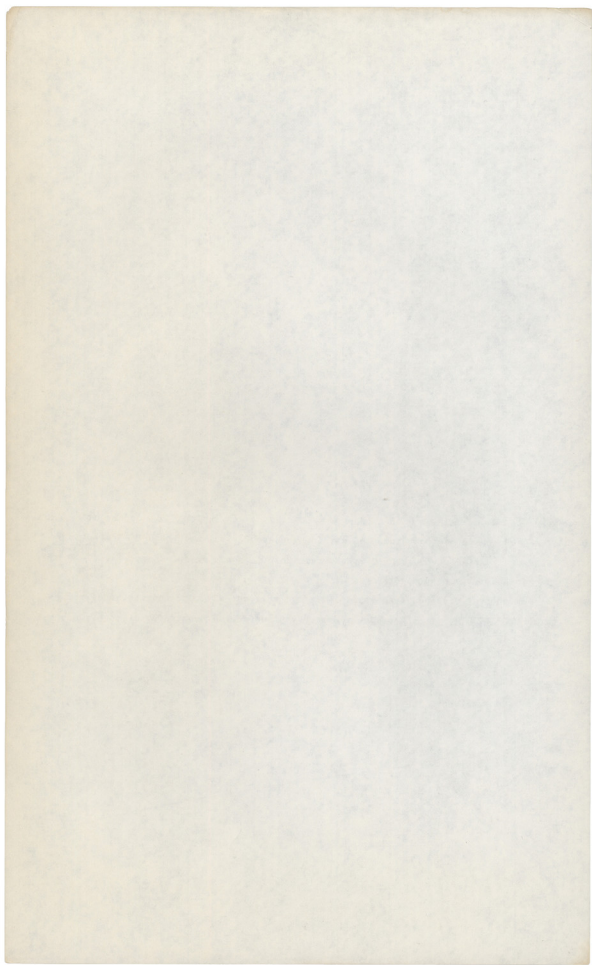
1952

* Νίκος Μπεχζάνης: Μέχρι τής Κ.Ε. τώ Κ.Κ.Ε. εδν εδν
επιτυχία. Για δύο έκνωθετημένα δίκες, ότις 30 τώ Μάρτι τώ
1962. Για τή άποφύση του ζετακώμεν ένα πρωταγωνιστίν κίνημα (επιφύλαξις).
Επί τή στήν ιστορία, εδν εδν εδν έκνωθετημένα δίκες, ότις 30 τώ Μάρτι τώ
1962. Για τή άποφύση του ζετακώμεν ένα πρωταγωνιστίν κίνημα (επιφύλαξις).

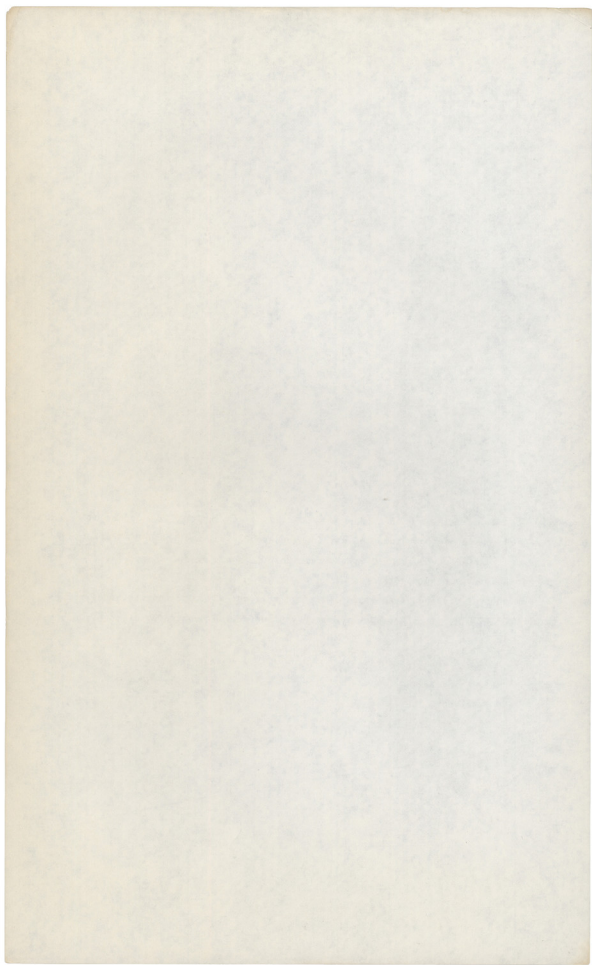

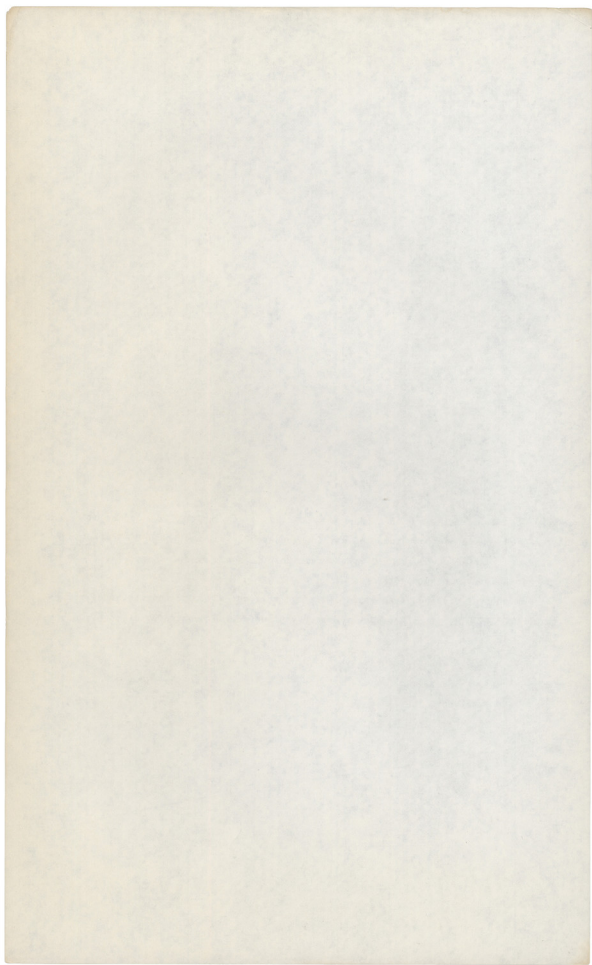

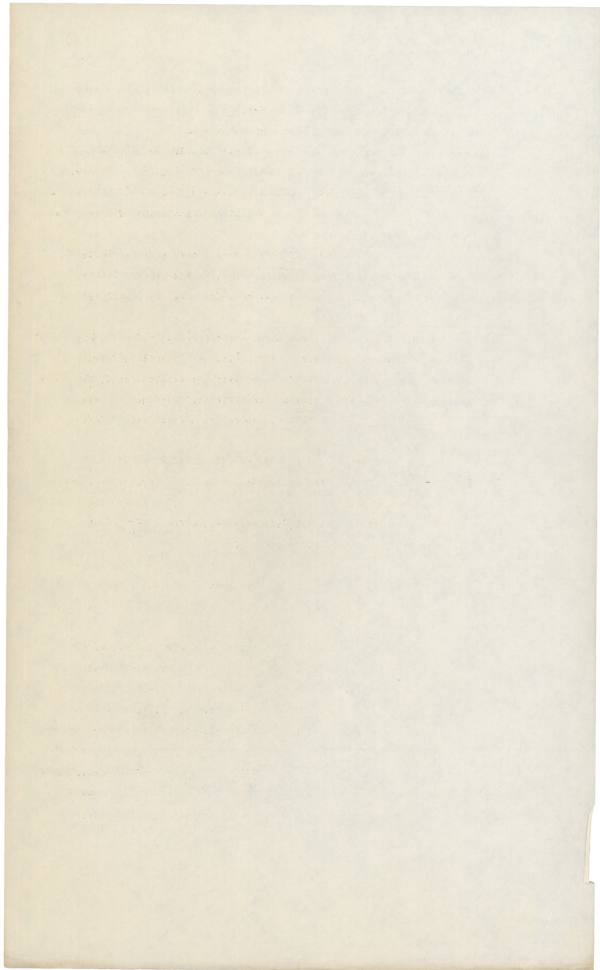
γίνει; ^{Μήπως} είναι πιά άργε; ^{Θε} γίνει τουλάχιστο για τους ξένους; Ένα, δύο, τρία, τέσσερα
 προεικοπήματα, πέντε, έξη, έφτά προεικοπήματα, όχτώ, έννιά, δεκατρία στρατιωτικά προεικοπή-
 ματα. Παντού. Έτσι ο κόσμος προεικοπήματα. Τό πιά συνθησιμφο πράγμα. Οί στρατιωτικοί
 περιμένουν. Χιλιάδες στρατιωτικοί περιμένουν τή σειρά τους. ^{Θε} βάλουμε μυαλό; ΚΑΣΤΡΟ-ΜΑΟ-
 ΧΟ ΤΣΙ ΜΙΝΚ, ^{φωτιά} ή ντολοτα. ^Ο Γιουγκοσλαβικός δρόμος για τό σοσιαλισμό, ό άλβανικός,
^{Μηλιά} ό τσεχοσλοβακικός, ^δ ό κουρμάντζικός, ^ο ό κινεζικός. ^{ΤΣΕ ΤΣΕΒΑΡΑ}. Τό προτροπτο σου τό βάζουν
 οί δεξιοί κι οί χερισνοί αντιδραστικοί κι οί ταπεινοί παπδες μφασ στο δωμάτιό τους
 κι οί όριστροί τό καταβάζουν όπο τή γραφεία τους. γιατί δέν εκκολλώ ^{Θε} τό μάτια σου
^{Θε} όπο πάνω τους. ^{Θε} βάλουμε μυαλό; Ένα, δύο, τρία, τέσσερα κομμάτια έγινε ή ελληνική όρι-
 τσερ, πέντε, έξη, δεκάξη κομμάτια ^{Θε} γίνει. ^{Νε γινεί} ^{Θε} βάλουμε μυαλό. ^Ο Μίκης δίνει τή
 μάχη του, πονάει, γράφει τραγούδια, βυθίζεται κι αυτός μαζί με τή γενιά του, έλπίζει, χαμο-
 γελάει...

Λίγο όκμα και θε ίδουμε τις άμγγελίες ν'άνοιζουν,
 τό μάμασα να λήμπουν στον ήλιο,
 τή θάλασσα να κυματίζει,
 λίγο όκμα και θε σηκώουμε λίγο ψηότερα.*

Λίγο όκμα. Πόσοι; Και μόλις σηκωνάστε λίγο ψηότερα, θε ξαναπρωτουμε και πάλι... "Ας τε-
 λειώνω μ'αυτό τό βιβλίο. Χωρίς ν'όνοιστορήσω τό γεγονός όπο τις 21 τ' 'Απριλη και έσοφ.
 Οε γέμιζαν άλλο ένα βιβλίο. Λίγο-πολύ είναι όλα τους γνωστά. Και κυρίως δέν έχουν σημασία.
 Τώρα μαζί με τό Μίκη ό ελληνισμός όλοκληρος περνάει μιά βαθειά κρίση, κάτι έγκυμονείτοι.
 Τε πιζέρις στο όρασία όλο και στεναχωριούνται και πετάνε κιμαλές στην πλάτη του
 δσκαλου, τό ριμά τους στριφογυρνάει στις φλέβες ύστατα, θε βγούνε κάποτε στους δρόμους
 να τό χόσουν. Τή παιδιά ποψ παίζουν σήμερα στο φλίπερ θε παίζουν αύριο με τό δόνατο
 -στους ^δ δρόμους.

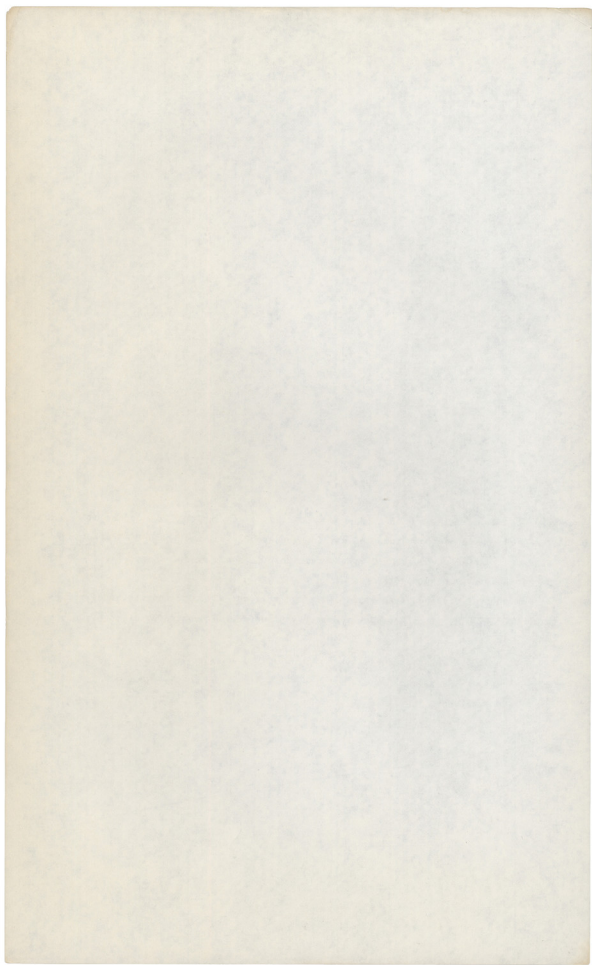
A little farther
 we will see the almond trees blossoming
 The marble gleaming in the sun
 The sea breaking into waves
 a little farther,
 let us rise a little higher.
 Seferis

* Τό τίταρο τραγέδ, από τό "Μυθιστόρημα" του Γ. Σεφέρη, που μελ. ώοιήσε
 ο Μίκης στις φυλακή Αθήρων τό Ακρίβρημ τή 1967.

(LTI)

στη βασιλεύουσα. ^{Χωρά}Καίικη και γρά-γρά, πορ, περνούνε στ' άνοιχτά της θαλάσσης και λένε ^{Παναση} στην ύπομονη των έξορστων. Όλη η [redacted], τό τοπίο της, ό λαός της ό χριστινός και ό αύριανός, δηλαδή ό σημερινός.

[redacted] Αυτός ήταν [redacted] ό θησαυρός του Νίκη κι ήρθε κατ' έμφε-
τών απόδρασε μπροστά μας. [redacted] Ήρική βότασα από τις θαλάσσιες σπηλιές, μερική
φύλλα από σφίερο κι από θυμάρι, μιά μούρη μαντήλα, μιά έργαστική τραγιάσκα, ένα γρόμμο
ένδε μετανόηση στη μέση του, ένα περιστέρι, τζέτζια, κοντολογής, κοινά, άπλά πράγματα, ούτε
κάν σφύβωλο, άλλε κομμάτι-κομμάτι [redacted] Ελλάδα, [redacted] Ελλάδα. Όταν όμως βλέπεις [redacted]
[redacted] να βγαίνουν μέσα από 'να τραγούδι, [redacted] ότι ό ταχυδακτυλουργός σου [redacted]

την ίδια σου την καρδιά μεση από τό στήθος, που στέφεται στενόχωρα, και την άφήνει λευ-
τερη να φτάσει όπου θέλει, [redacted] άνοιγει μαγικά τό στόμα και βγαίνει από κατ' ή καρδιά
καβάλα σε μιά κραυγή. [redacted] δεν στήριχτηκε εκεί [redacted]

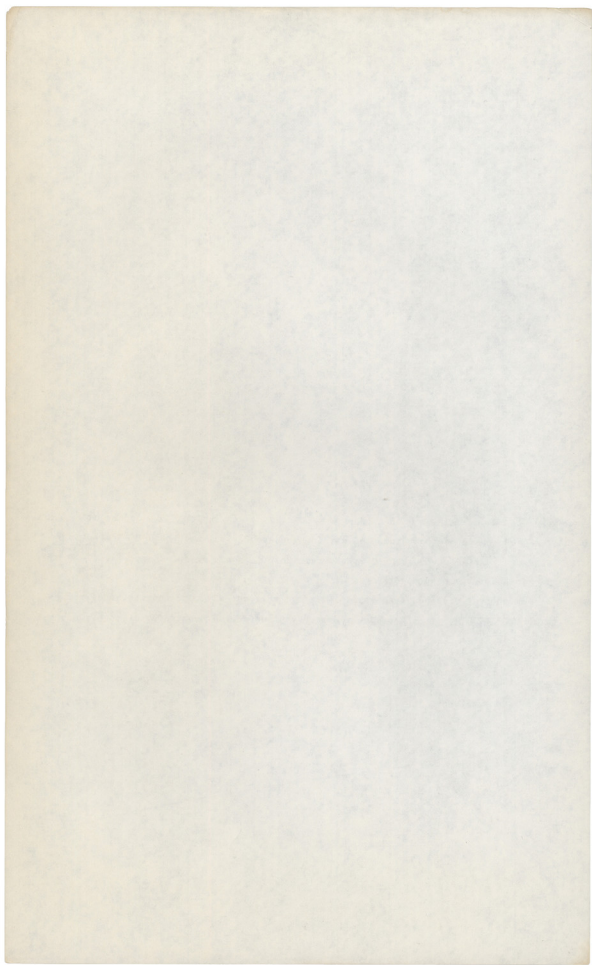
[redacted] "Ο άνεμοστρόβιλος [redacted] Μίκη [redacted] σε γειτονίες που οι δρόμοι ήταν ά-
γνωστοι και τράχειοι. Τά γεγονότα [redacted] από τό 1961 και έδωθε, καυτά και [redacted]
πολυδριικά, [redacted] τον έλλαζον όπως έλλαζαν κι όλοις τους έλλους. Τό πολιτικό στοιχείο
που υπήρχε σ' όλη του την τέχνη άρχισε σιγά-σιγά [redacted] να παίρνει μιά ατο-
νομία, να ζητάει έκφραση πιο καθαρή, έξω από τό χώρο [redacted] που όν είχε γέ-
νει για δεκαπέντε ολόκληρη χρόνια-μέσα από την άντίσταση, τον εμφύλιο, τις έξορσες- Ύγι-
νη τάξη, [redacted] ίσως ίσως όσο ή νεολαία τον μετατόπιζε άρτια του από ένα ήγέτη
στην καλλιτεχνικό χώρο σε [redacted] πολιτικό. [redacted]

[redacted] Μιά άδυνατη σύγκρουση, ή άδυνατότερη άρχισε να γίνεται μέσα του. Τά
δύο του ήρωισμο, Ζητούσαν [redacted] να έκπαρστούν και τό δυο μέσα, άρμονικά,
κι από την Άλλη τό καθένα άπαιτούσε όλο τό διασπασμο χρόνο, όλος τις δυνάμεις για δικό
του λογαριασμό. "Πρέπει να βρεθεί ή θαυμαστή ίσορροπία, για να μη θυσιαστεί τό 'να για
χάρη του άλλου, για να μη θυσιαστεί ό 'έλιος ό Νίκης τελικά, για να μη χάσει μετά τό ένα
και τό άλλο. "Ίσως κάπως από διαφορετικές συνθέσεις ή πολιτική του άρση να περιορίζονταν
σ' αυτό που λέμε ^{πρωτογενής}καλλιτεχνική. Οι άνάγκες όμως του λαού, έκτακτων γεγονότα.

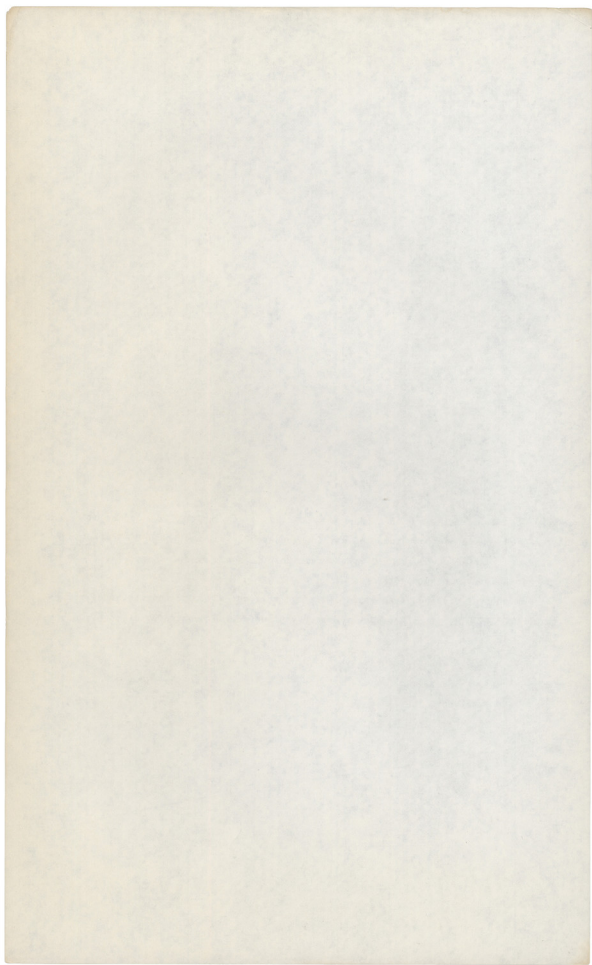
Τά γεγονότα [redacted] έρχόντουσαν μέσα έκπαρξοντας τη δυναμική γράμη αυτών των άναγκών
και μέσα έκπαρξοντας την παράποιημένη, καθώς περνούσαν από τον έλεγχο κομμάτων και πολι-
τευτικών ήγεσιών. Τά γεγονότα πάλι έκβίβαν άλλα γεγονότα και σ' αυτή την πορεία που
από τό 1961, πήρε τη μορφή ένδε χειμάρρου, που όλοι έκλαψαν πάνω του σε πρόχειρες σχε-
δίες και κανένας δεν μπορούσε να έλεγξει τη [redacted] του, ό λαός επ' όλης τις με-
ριές ζητούσε τους καινούργιους ήγέτες του. Αυτό τό στοιχείο-ό [redacted] έτοιμος, ό γεννημέ-
νος και διαμορφωμένος ήγέτης-Έρχεται από κάποι κίνηση, κάποι πράξη, κάποι λέξη του Νίκη.

Είχε [redacted] άπορατήτο. Τό να ήμείνει, να παρακινεί τις μάζες σε πράξη. [redacted] αν είχε
τό άλλο άπαράιτητο στοιχείο, τό να τις έκπαρξεί-καθοδηγή σωστά, που κι αυτά πηγάει σε
άριστα βαθιά από ένα άλλο ίσως ίσως τελέντο, άλλε κι από [redacted] και [redacted]

[redacted] "Έγινε, λοιπόν, [redacted] ένας από τους ήγέτες της άριστοτής, δηλαδή μίσε [redacted]

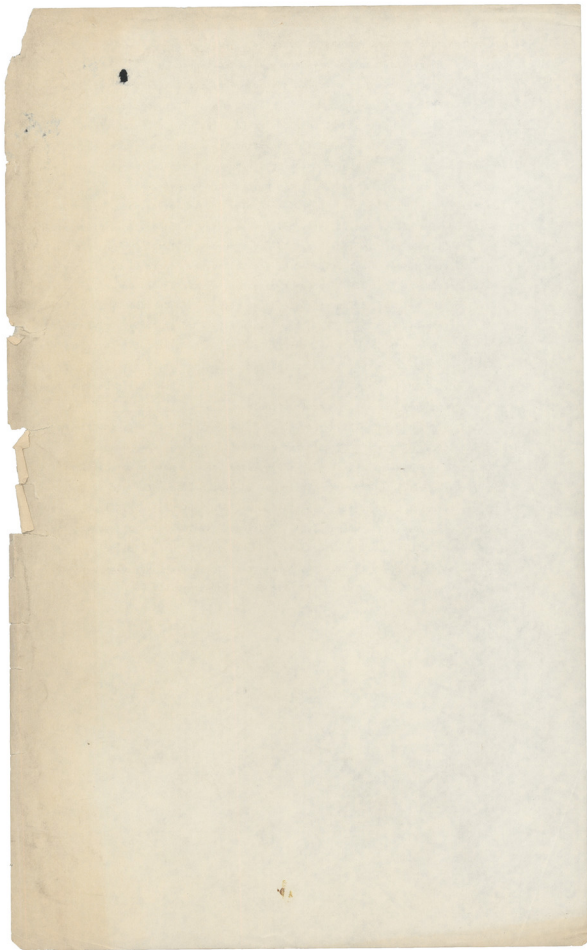
45

είναι ένα πρόσωπο που έδωσε πολλά τό υφείλει όλα, γιατί χρειάζονται όλα, ενώ δεν
ζητάς τίποτα από ένα πρόσωπο που δεν μπορεί να δώσει τίποτα ή [redacted] έχει να δώ-
σει λίγα. Κι όταν όλ' αυτά έχουν σχέση με την μάτρα και τις δοκιμασίες ενός ολοκληρω-
λου οι απαιτήσεις είναι πολλές, ή κριτική αυστηρή-παρμερίζει τους συναισθηματισμούς

[redacted] Ο Κίχης μπορεί να δώσει πολλά άδρια στην ελληνική τέχνη και [redacted]
[redacted] ^{βέλη}βέλη ^{αυτομάτως}αυτομάτως ^{αυτομάτως}αυτομάτως. Άλλα στην καθημερινή πολιτική μάχη, που οδηγεί στην
επανάσταση (που ^{αναγκαστική}είναι αναγκαστική ^{αυτομάτως}αυτομάτως) στέλνει στο αίμα του) άλλων έμποδίζει, έκριψε γιατί εί-
ναι μία προσωπικότητα, πηρό ύφελος. ^{οι}Θέλουμε ξεκάθαρο ουρανό μπροστά μας. Ποιος
εγμάστε έμετες; ^{οι}Μάς, οι περισσότεροι, ^{οι}πριν από λίγα χρόνια έφηροι, που με τό πρώτο
τραγούδι του Κίχη μάθαμε πώς υπάρχουν και έργατες στον τόπο μας, με τό δεύτερο πώς
τάρα πιά δεν είναι όλοι ^{οι έργατες}στον τόπο μάς, άλλω έχουν σκοπιστεί στα ^{τέσσερα}σηματα του
όρίζοντα και όταν τον άκούγαμε στις πρώτες μεγάλες συγκεντρώσεις να μιλάει, πανύψη-
λος, ώρατος και έπαναστάτης δεν μπορούσαμε να σκεφτούμε πώς μπορεί σ' μερικά πράγμα-
τα και να μην έχει δικαιο, ^{δεν}γιατί ήταν αυτός ή από αυτούς που μας έμαθαν, πώς οι άλλοι
-όχι οι έργατες φυσικά- ^{δεν}έχουν δικαιο ^{καθαίνω}πό ^{καθαίνω}τό θεωρούσαμε σίγουρο μέχρι
τότε, ^{δεν}πώς που γράφονται οι τελευταίες γραμμές, ^{δεν}έφησαν άλλους ^{δεν}αγόντα κρατούμε-
νους. Η ελληνική άριστερά νιώθει ικανοποιημένη γιατί οι άγώνες της για τους κρατού-
μενους, για την Ελλάδα, εφύδωνονται και πάλι με δόσεις. ^{δεν}Τό ίδιο ικανοποιημένοι είναι
και αυτοί που άφήνουν τους κρατούμενους με δόσεις. ^{δεν}

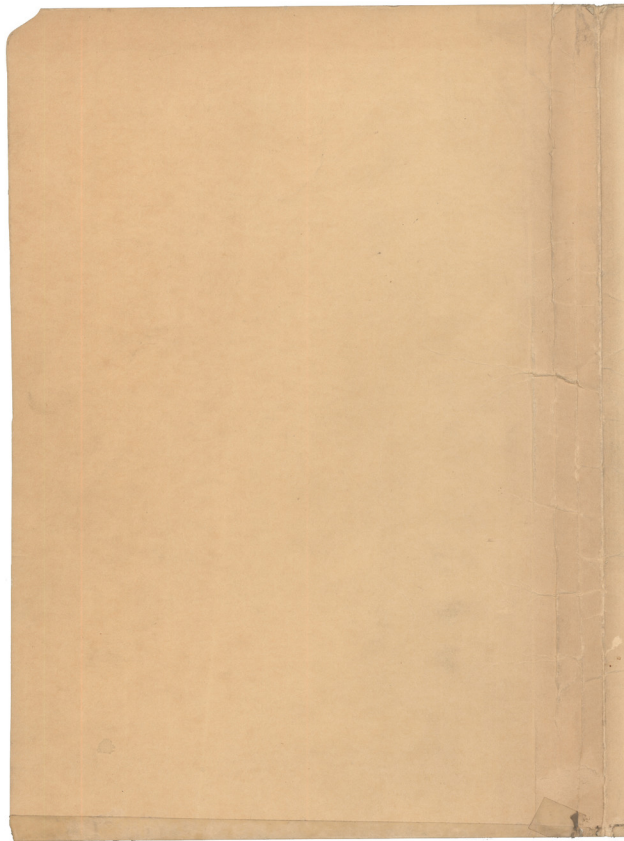
[redacted] γινόνταν και [redacted] πριν λίγα χρόνια. Ποιός λοιπόν παίζει τό παιγνίδι πλουσιών;
Κάποιος από τους ^{δύο} [redacted] θά' πρεπε να κλαθεί, ^{δεν}ή να ^{δεν}ιμωποιημένος.

5 — Καζί με τους αγόντα έφησαν και τον Γιάννη Ρίτσο, έρρωστο πολύ, ασκατεμένο από τις
κείνοφινες κακουχίες. ^{δεν}Το ίδιο μας τό λφει, ή το ίδιο ή ζωή μας τό λφει και
δεν υπάρχει λόγος να μην τό πιστεύουμε: (πρώην, λοιπόν. ^{δεν}Οπότε σφουρίζει τό τραγούδι
του-άνάμεσα στα σχολινιά των κρεμασμένων και στα κατέρτια, -άνάμεσα στα χαρακώματα
κάθε στο χρόνια... ^{δεν}Ο ήλιος έκλωϊχεται τη χαρά ^{δεν}του έξω από ^{δεν} τις πό-
τες. ^{δεν}Δεν είναι θάνατος. Δεν είναι. Είναι δικό μας τό τραγούδι. Είναι δικό μας τόπο
τό σπαδί-που ξεφλουδίζει σόν καρπό τον ήλιο από τό σάγγρη... Η.

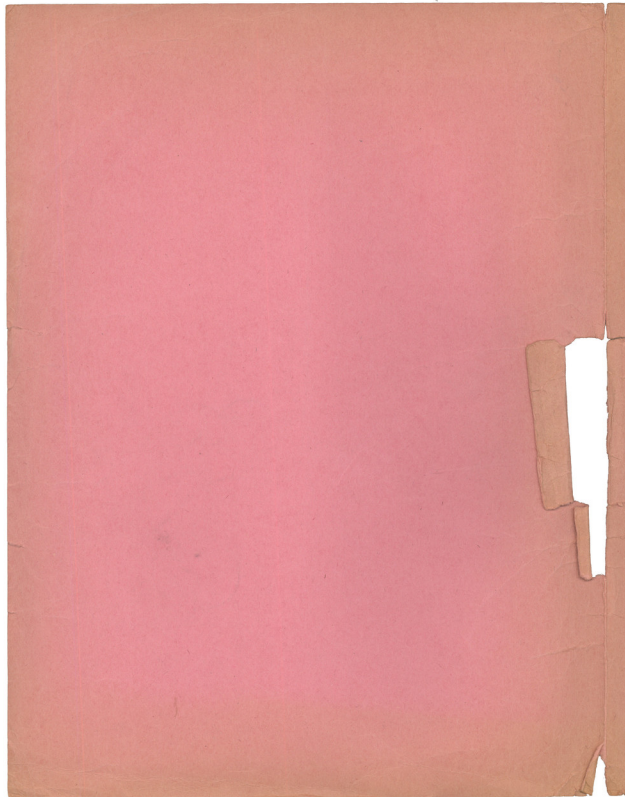

Biblis Pwla Naidy

ANEKOTO

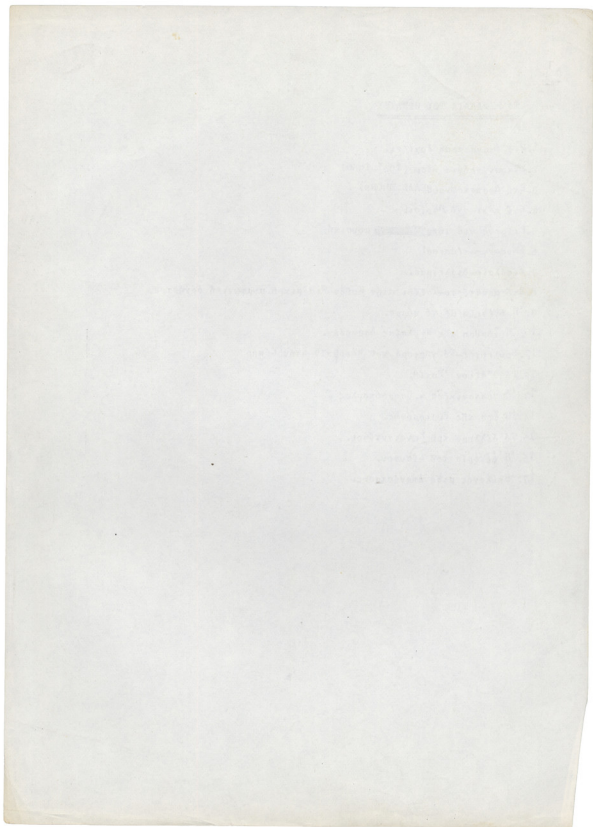
Nagounaipa byapa
inlayran

o approuciaj beraumhiz
 approuciaj is an Arpaou - Arpaou
 o aisen'eufe ...
Thyph ?

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

1. Μία έπανάσταση έρχεται.
2. Ένκοσι χρόνια πίσω (1941-1960)
3. Στη Δραπετσώνα (ΗΕΑΔΕ-ΕΠΟΝΗ)
4. Και πάλι στο Παρίσι.
5. Κείμενα για τη [redacted] μουσική
6. Ένα-ένα-τσεσέρ!
7. Κεφάλαιο-διόλιμμα.
8. Στο σανταρίο-Ταξίδι στην Κοβρα-Μία μικρή συμφωνική ορχήστρα.
9. 'Η διένεξη με το κόμμα.
- ✓ 10. 'Η ίδρυση της Νεολογίας Λαμπράκη.
11. Βουλευτής-Το γάρισμα του «Ζορμπά»-Στην Κύπρο
- ✓ 12. Το «Άξιον Έστί».
- ✓ 13. 'Ο υστασινικός κ. Παπαδόπουλος.
- ✓ 14. 'Η ώρα της Ρωμιοσύνης.
- ✓ 15. Το δέλλημα του Κωνσταντίνου.
- ✓ 16. 'Η έκτορτα του Σίσσυφου.
- ✓ 17. 'Επίλογος μιας επανάστασης.

①_aΥ. ΜΙΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΙΖΕΙ

[redacted] "Η εδω Χρήστου Λαδδ είναι ἕνας μικρός [redacted] ἄρμος, σὲ κέντρο
 τῆς Ἀθήνας. Ἐπὶ δεύτερο ἔτος τοῦ κείνου νοῦμερο 2 εἶναι ἡ σῆθουσα "Ἐλευθερίου Βε-
 νιζέλου". Τακτικὴ γίνονται ἐξω φιλογηγικὴ βραδύς, προβολές, συζητήσεις. Εἶναι [redacted] ^{ισταρισμ}
 5 Ὀκτωβρίου, ὥρα 8 τὸ βράδι.

Ἡ σῆθουσα εἶναι ἀσφυκτικὴ γρηθῆ. Ἐτὶ σκέλες, μέχρι κάτω, σὲ ἰσθγιό, αὐτοὶ ποὺ ἔ-
 φτασαν [redacted] ἐγλυτοτοὶ προσπαθοῦν ν' ἀκούσουν, ἀπογοητεύονται, τὸ ρίχνουν στὴ
 συζήτηση καπνίζοντας.

-"ἄσασσ! Ἦσυχα!". Διαμορτεύονται οἱ ἀπὸ μῆσα.

-"ἦ κλέισουμε τὶς πόρτες!".

Οἱ ἀπ' ἔξω σωπαίνουν.

1

Ο όμιλητής είναι ένας κοντός, λεπτοκαμωμένος άντρας, με φαρδύ μαλλιά, λεπτό μουστάκι, μπλε μάτια και γλυκό, σχεδόν γυναικείο πρόσωπο. Ο μουσικολόγος Φοίβος Άνωγειαντζής. Οι πρώτες θεσεις είναι κατελιημένες από βουλευτές, διάφορους άλλους "έπισημους" και [redacted] δημοσιογράφου. Από τη δευτέρα σειρά και πέρα νεολαία. Οι έννιά στούς δέκα. Φοιτητές, εργάτες. Σ' όλη τη στενωμακρή αίθουσα. Πίσω-άπλω και στούς δυο διαδρόμους, που υπάρχουν στο πλάι, είναι καμιά εκατοστή, έρδιοι. Άκούνε όλοι με προσοχή και κάθε τόσο γυρίζουν τη ματιά σ' έναν νέο άντρα, που κάθεται μπροστά-μπροστά. Ευτυχώς, που είναι τόσο ψηλός! Φαίνεται από παντού!

-Η..... Γιατί ό Θεοδωράκης, συνεχίζει ό όμιλητής, είναι τόσο νέος, βρέσκεται στο πρώτο ξεκίνημά του, στο έκτεταγμά του [redacted] και τό ένα του έργο άναιρεί τό άλλο. Είναι ένας στραβίνσκου, τό λέγαμε. Για τό λόγο αυτό δεν μπορούμε νά τοποθετήσουμε τό έργο του. Όμως με τήν εύκαιρία της πρόσφατης έκδόσεως δισκων του, τήν έκτέλεση της 2ης Σούιτας του στο Θεσπιβάλλ Άθηνών, τήν έκτέλεση έργων του στο Παρίσι και στο Λονδίνο, άξίζει νά τόν γιορτάσουμε..)

Και συνεχίζει δίνοντας σύντομα βιογραφικά στοιχεία για, τόν τιμώμενο καλλιτέχνη: "Ο Θεοδωράκης γεννιέται στη Χίο τό 1925 από πατέρα Κρητικό και μητέρα Μικρασιάτισσα. Τίς πρώτες καταβολές για τό χαρακτήρα και τό ταλέντο του τίς βρούουμε στη γενιά του. Από τόν πατέρα του παίρνει τόν αντάρτικο χαρακτήρα [redacted] του, (οί παπούδες του ήταν άπληρηγοί), και από τη μητέρα του τήν κλίση του για μουσική. Η γιαγιά του τόν άνατρέπει τραγουδώντας του βυζαντινά τραγούδια, ή μητέρα του τόν νανουρίζει με δημοτικά κι ό πατέρας του τού τραγουδάει ριζικά. Άυτές οί καταβολές του χαρακτηρίζουν άκόμα τη μουσική φημιουργία τού συνθέτη..)

Κάτι περνάει από τό μυαλό τού κηφλού. Χαμογελάει μονόχος του. Έσχασες τόν άδερφό της

* Ριζικό: Είδος λυρικό τραγιδιού, που διαμορφώθηκε επί ρίτης τών θρησίων, πηλοτών της Κρήτης. Δεν μπορεί νά χωριστεί σε τέτρα (2/4, 3/4, 6/8 κλπ), γιατί ό ρυθμός τας είναι ελεύθερος, ψαλλωδικός. Διατηρώ άπέρματα κρησίας μονόχως και τίχου.

5

μητέρας μου, καμήνε Φώτο! Ήταν τραπεζιτικός ο πατέρας σου, η σκέψη σου είναι μόνον για τους άλλους. ^{καλλιτέχνης} ~~...~~ σουδέτης. Μά'μαστε δίκαιοι. Αυτός είναι ο πρώτος ~~...~~ στην οικογένειά! 158

Ο εισηγητής παρουσιάζει τώρα μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά έργα του Θεοδώρα, κόνοντας πρώτα στο καθένα μία σύντομη ανάλυση. "Ακούγεται το α μέρος από την "Πρώτη Συμφωνία", το β μέρος από τον "Ορίσποδα Τβρανο" και ~~...~~ το γ' και δ' μέρος από την "Α' Σούτα για πιάνο και όρχηστρα". ^{Αν κάποιος προτιμάει το α μέρος} ~~...~~ ανακαλύπτει μια έντονη άνησυχία, που μεγαλώνει. ~~...~~ Κανένας τους δεν ήρθε για να ακούσει συμφωνική μουσική. Καλή είναι κι αυτή, κι η "Σούτα", που μόλις τέλειωσε, περιφημη. "Όλοι όμως περιμένουν κάτι άλλο. Τό μέτριο κερφάνονέμα και πάλι μπροστά. Σίγουρα τώρα θα μιλήσουν (γι αυτό)!"

Στο βήμα ανεβαίνει ο Μόνος Χατζιδάκις. Αυτός ο κοντόχοντρος τραγουδιστής, με τα αυστηρά, διερευνητικά μέτρα, που προφέρει τόσο δύσκολα τα κρητικά, σαν άληθινος Γάλλος, δεκάκι χρόνια τώρα γράφει άκουραστα μουσική για πιάνο, για φωνή, για θέατρο, για κινηματογράφο. Τ' όνομά του, έχει κάνει ήδη τό γόρο του κόσμου, συζητεί με μερικές από τις καλύτερες μελωδίες του. -Με τό Θεοδώρα, λφει, γνωρίζομαστε από παιδιά. Μαζί άκούσαμε τό πρώτα λαϊκά μετρία, μαζί ένθουσιαστήκαμε, μαζί άπογοητευτήκαμε. Περ' όλους όμωσ τοδσ διαφορετικούς όρβωμωσ που πήραμε, μπορεί ό ένας νά συγκινεί τόν άλλο. Η σειρά λαϊκών τραγουδιών, που έκδόθηκε τώρα, του Θεοδώρα είναι ύπόδειγμα λαϊκού τραγουδιού με τήν πλατύτερη έννοια. Τό θαυμάσιο ποίημα του Γιάννη Ρίτσου, γνωστό σφ όλους, έγινε μία σειρά τραγουδία, που άδειχνουν, πώς ό συνθέτης ξφρεί, νά δώσει περισσότερα άπ' όσα ένα τραγούδι. Οί δυό έκδόσεις του "Έπιτάφου" διαφέρουν. Η μία με τή Νάνα Μουσαουρη έχει λυρικό χαρακτήρα χωρίς νά χάνει τή λαϊκότητα της. Η άλλη έχει λαϊκή μουσική, μεταχειρίζεται βασικά τό μουζούκια και τραγουδεί ό Γρηγόρης Μπιθικώσης...)

Λαϊκό τραγούδι... Μουσαουρη... "Έπιτάφιος"... Μπιθικώσης... μουζούκια... Γιάννης Ρίτσος...
... Μία παράξενη συγκίνηση του ξυκρινεφέ όλους.

... (ή) τόια συγκίνηση
ένιωσαν όσοι άνοιχνοτας τό ραδιόφωνό τους ξετυχε ν' άκούσουν, ξφτω και μία φορά, έστω κι ένα τραγούδι του Θεοδώρα, άπ' αύτά που κυκλοφόρησαν σφ δίσκους. Μέχρι τότε τόν ήξεραν οί λίγοστοί λφτρεϊς της κλασσικής μουσικής κι οί όικοί του προσωπικοί φίλοι.

... Άπ' τό 1954, είδικότερα, που ~~...~~ έγκαθίσταται στο Παρίσι, ~~...~~ και γιό τούς γνωστούς του άκόμα είναι ένα πρόσωπο άγαπημένο, άλλό μακρινό. Όλα άλλδζουν τό κολοκάρι του 1960, όταν κάνει ένα ταξίδι στην Άθήνα. Μαζί μ' άλλου φίλου του γνωστού συνθέτη και μουσικολόγου συνδέσσαν και όημο-

* Στή Σύμρινη ό Γεώργιος Θεοδώρακις, νταρβέ υπάλληλος της ελληνικής Αρμωστίας (1920-1922) γνώρισε και παντρεύτηκε τή μητέρα του Νίκη. Με τή μικροαστική κατάσταση τό νταρβέ ζευγάρι φργεται στην Άλλάδα, μαζί με ~~...~~ της ελληνικής παροικίας, που γλιτωσαν από τς σαργς. Τά κωμικά τίνι προβόγωμ

5

αιεύουν ~~...~~ ένα μανιφέστο: Το "Σχέδιο Προγράμματος Γιά Τήν 'Αναδιοργάνωση Της 'Ελληνικής
 Μουσικής". Σ' αυτό ~~προτείνον για πρώτη φορά~~ ^{προτείνον για πρώτη φορά} μουσική ζωή του τόπου. Οι τομείς, που
 (παραβρίθουνται) στο "Σχέδιο" είναι οι έξης: Μουσική Παιδεία-Εμφωνικές-Όρχηστρες-Όπερα, Παλλάτο-Ραδιό-
 φωνο-Φεστιβάλ-Η Μουσική στην 'Εκκλησία-Έλαφρά Μουσική- Συλλογή Φόκλντνρ-Μουσικές 'Εκδό-
 σεις.

Η τολμηρή αυτή πρωτοβουλία όδεχεται τό συγκεντρωμένα παρά δλων, ~~...~~ όσοι όδγουνται. Το
 βάρος της υπερωπισσης καί της άντεπίδωξης τό άναλαμβάνει όλοκληρωτικά ό Θεοδώρητος, που
 γράφει ήρώρα, όδνει συνεντεύξεις καί παλεύει για ~~...~~ στρατολόγηση καινοβργίων μελών στην
 όμάδα των ΜΞΕ. Όπως είναι φυσικό όλη αυτή ή ιστορία όέν έντυπωσιόζει τό μεγάλο κοινό,
 που ~~...~~ ούτε κόν κάνει τόν κόπο νά διαβάσει, έστω καί μισήφωρά όλα ~~...~~ αούτες τς ήπερλεργες ή
 κροσσεί!

Κόσα στίς άλλες δουλειές του, με τήν εύκαιρία που βρίσκειται στην 'Αθήνα, όποφασίζει νά
 γυρσει μιά σειρά από τραγούδια του σε όδίσκους. Νά, μιά ιστορία, που κυριολεκτικά συναρπάζει
 τό πλατό κοινό. Μήτε ό όίος όέν μπορούσε νά προβλέπει αυτή τήν άστραπιαία άνταπόκριση. Ποιά
 είναι αυτά τό τραγούδια; Πρωταίπ' όλα όχτώ μελοποιημένα άποσπάσματα από τήν σύνθεση ~~...~~
~~...~~ ή "Επιτάφιος" του Γιάνην Ρίτσου, ένός από τούς σημαντικώτερους νεοόλληνες ποι-
 ητέ. Το 1936, στη διάρκεια μιός μεγάλης άπεργίας στη Θεσσαλονίκη ή χωροφυλακή σκότωσε 12
 έργάτες: Μιά γυναίκα όρηφει πάνω από τό πτώμα του γιου της. Αυτό είναι τό όημα του ή "Επιτάφιος",
 που γράφει τήν ίδια έποχή, τό 1936, ό νεαρός Ρίτσος. Είκοσι όύο χρόνια άργότερα ό ποιητής, φίλος
 του Θεοδώρητ, του στέλνει στο Παρίσι ένα άντίτυπο του βιβλίου. "Εκείνος συνδέτει άμέσως ό-
 χτώ τραγούδια, που για ένα καί παραπάνω χρόνο θα μένουν για είκογενειακή ήκατανόληση",
 -θα τό παίζει μόνο στη γυναίκα του καί σε πολύ στενοός φίλους. Το 1960 όποφασίζει νά τό βγά-
 λει σε όίσκο. Ό Μάνος Χατζιδάκις, που έχει προσφερθεί νά ένορχηστρώσει τόν ή "Επιτάφιο" προ-
 τείνει για τραγουδίστρια τήν Νάνα Μούσχουρη, που χωρίς νά 'ναι άκόμα γνωστή στο έξωτερικό,
~~...~~ στην 'Ελλάδα είναι ή ιδανική έρμηνεύτρια των τραγουδιών του. Γιά συνοδεία προτείνει
 τη χρησιμοποίηση μεγάλης έλέφωρς όρχήστρας. Ό Θεοδώρητος διαφωνεί. Πιστεύει, πός μόνο τό
 μπουζούκι, ένα έχγορό όργανο, πολύ άγαπητό σε λαϊκά στρώματα σ' όλη τήν 'Ελλάδα, προσφέρει-
 ται για τήν ιδανική εκτέλεση των τραγουδιών του. Γιά έρμηνευτή διαλέγει τόν Γρηγόρη Μενιδ-
 κώτη, ένα από τούς κλασεικούς τραγουδιστές του είδους, αούτους που εργάζονται καθημερινά
 σε άπόκολλα λαϊκά κέντρα. Αυτό που βρίσκονται στίς γειτονίες όλων των μεγάλων πόλεων, τό
 "μπουζουκταόικια".

Οί όύο φίλοι συνδέτες όποφασίζουν νά βγάλουν τόν "Επιτάφιο" καί με τούς όύο τραπούς. ~~...~~
 Μεσολοβόν έλθιστες μέρες καί ~~...~~ ή προσωπική τους διαφορά γίβεται έπιμαχο
 όημα σ' όλη τήν πρωτεύουσα καί σε λίγο σ' όλες τς πόλεις. ~~...~~ Κανένας συνδέτης,
 κανένας καλλιτεχνης, κανένας νέος όέν μένει άμετοχος. Παρόλληλα ό "Επιτάφιος" καί τ' άλλα
 τραγούδια του Θεοδώρητ άποκτούν τούς πρώτους φανατικούς φίλους. Οί, παρές άρχίζουν νά τβ
 τραγουδούν στους όρβμούς καί στις έκδρομές, ή ζήτηση των όίσκων ~~...~~ άμβραίνει μέρα

5

5

Ἡ αἴθουσα σειέται ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα καθὼς ὁ Νίκης Θεοδωράκης παίρνει τὸ λόγο. Εἶναι πανόφλος, σχεδὸν ὄυδ μέτρα. Μακρὸ πρόσωπο, μὲ ἐξέχοντα μάγουλα καὶ μαύρα, ~~καύσια~~ μαλλιά ριγμένα πρὸς τὰ πλάγια. Καθὼς μιλάει, ἐνστικτώδη καμιά φορά, προσπαθεῖ νὰ τὸ φέρει σὲ κάποια τῆξη μὲ τὸ χέρι του. Ἡ φωνή του εἶναι ζεστή, θολή, γεμάτη συγκίνηση.

—(Κυρίες καὶ κύριοι! Ἀγαπητοὶ φίλοι! Ἐχει μεγάλη σημασία γιὰ μένα νὰ σᾶς ἐξηγήσω, πῶς ὁδηγήθηκα στὴ σύνθεση τοῦ "Ἐπιτάφιου", τῆς "Μυρτιάς" καὶ τῶν ἄλλων λαϊκῶν τραγουδιῶν.)

~~_____~~ μου. Γιὰ κείνο, ποὺ γνωρίζει μονάχα τὸ συνῆθη, ὅλη αὐτὴ ἡ τελευταία δραστηριότητά μου εἶναι τοὐλάχιστο ἀκατανόητη—ὅταν δὲν τῆς ἀποδίνουν ἄλλους βαρύτερους χαρακτηρισμοὺς. Ὅμως, νομίζω, ὅτι γιὰ ὅποιον γνωρίζει τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴ ζωὴ του, ὅλα αὐτὰ δὲ πρέπει νὰ τοῦ φαίνονται περὶότερο ἄφθ φυσικὰ—ἀνάγκη γκατα. Εἶναι ἡ ἀνάγκη γιὰ τὴν ἄμηση, τὴν ἀπ'εὐθείας ἐπαφή τοῦ καλλιτέχνη μὲ τὸ λαό... ^{ἄλλο}

»Στὴ συγκεκριμένη προσωπικὴ μου περιπέτεια νομίζω πῶς γράφοντας τὸν "Ἐπιτάφιο" δὲν ἔκανα τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ καταγράψω νοερώς τὶς μελωδίες ποὺ ὄλοι σας ἀσφαλῶς ἔχετε ἀκοῦσει μὲ τὴ φαντασία σας, ὀλίγως ὅμως νὰ τὶς ἔχετε συνειδητοποιήσει. Πρόκειται ὀηλαθὴ γιὰ μὴ γνήσια λαϊκὴ μουσικὴ, ὅπου ἡ παρέμβαση τοῦ συνῆθη μπορεῖ νὰ παρομοιαστεῖ μὲ τὴ χεῖρα τοῦ ἀνωμόμου καλοῦθρου καθὼς καταγράφει τὴ φωνὴ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος....»

Ἄδν ἀκούγεται τίποτα μέσα στὴν αἴθουσα. Κι οἱ ἀπ' ἔξω ἔχουν σηκωθεῖ ἀπ' τὶς σκάλες καὶ ἔχουν πυκνώσει γύρω ἀπὸ τὴν πόρτα. Τώρα ἔχουν βρεῖ τὸν τρόπο νὰ χωρῶνε καὶ ν' ἀκούνε ὄλοι.

Ἡ Θεοδωράκης μιλάει ὄρα πολλή, ~~_____~~

~~_____~~ Τοὺς λέει τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὸ λαϊκὸ τραγούδι, ποὺ εἶναι ὅ, τι ἦταν γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας—πρὶν 200 καὶ 300 χρόνια—τῆς τραγούδια ποὺ φτιαχῶνε ἀνώμαμοι καλλιτέχνες, βγαλμένοι ἀπὸ τὸ λαό. Τοὺς μιλάει γιὰ τὸ μπουζούκι, αὐτὸ τὸ παραξηνημένο ὄργανο μὲ τοὺς ὀξεῖς ἤχους, ποὺ μ' αὐτὸ, ἐπὶ χρονιαστῶρα, ὁ κάτοικος τῆς ἑλληνικῆς πόλης, τῆς ἐργατικῆς συνοικίας, τῆς φτωχογειτονιάς, ἐκφράζει τὰ βασικὰ συναισθηματὰ του. Αὐτὰ, ποὺ δὲν ἔλλαξαν μέσο σὲ χιλιάδες χρόνια: «... Τὴν ἀγάπη τῆς μάνας, τὴν ἀγάπη τοῦ ~~_____~~ φίλου, τὴν ἀγάπη τῆς κοπέλας, μ' ὄλη τὴ σεμνότητα, τὴ λεβεντιά καὶ τὴν περηθάνεια ποὺ χαρακτηρίζουν τοὺς Ἐλληνας....»

))... Ὁ λαός, συνεχίζει, βλέπει κατὰφασα, σὲ μέσα σὲ καθρέφτη, τὸ πρόσωπό του, καὶ τρομάζει. Ἐθλεῖ ν' ἀκοῦσει ἤχους δυνατοὺς, οὐσιαστικοὺς. Ἦχους, ποὺ νὰ καθρέφτιζουν κι αὐτοὶ μὲ τὴ σειρὰ τοὺς ὄλη τὴν ἀγωνία του, τοὺς πόνους του καὶ τὶς ἐλπίδες. Πάρτε ὄλα τὰ τραγούδια ποὺ γράφηθηκαν καλιὰ καὶ τραγουδοῦνται μέχρι σήμερα σὲ χωριὰ, στὴν ἐπαρχία. Ἄδν εἶναι ^{αὐτὸ} τραγούδια ποὺ γαργαλοῦνε καὶ ποὺ χαῖδεοῦνε, μόνο εἶναι μαχαίριες γλυκῆς, ποὺ μᾶς θυμίζου τοὺς ἀγῶνες, τὸ ριζικὸ μας, τὴ δόνηση τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς. Τέτεια τραγούδια βαριά, μακροβύρα, ἀπελπιαμένα, γράφουν καὶ οἱ σημαντικώτεροι συνθέτες τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς σήμερα. Κι αὐτὰ τὰ τραγούδια ἀνάβουν ὄπως οἱ πυρκαγιές τὸ ξερὸ ὄση—ὄλους τοὺς Ἐλληνας...))

5

... Όμως ή φιλοσοφία μου νδ γίνω λαϊκός συνθέτης, πώς συμβιβάζεται με την ιδιότητα του συνθέτη; Αν θδ' έπρεπε τότε ν' αντιμετώπιζω τδ λαϊκό τραγούδι σδν μιδ πρώτη ύλη και νδ τδ ξαναδώσω χωνεμένο, μεταποιημένο σ' ένα έργο προσωπικό; Πιούλω πώς άγγιζω ένα τεράστιο όθμο, ένα τεράστιο πρόβλημα. Διδ μονόχα αυτό: "Ότι σ' όλη μου τη συμφωνική έργασια προσπαθώ νά μπήξω τις ρίζες μου όσο γίνεται πιδ βοθεδ μέρα στη μουσική και στην όποια έλλη παράδοση του λαού μας. "Αν όμως εισθάνουμαι την άνάγκη νδ δημιουργήσω και γά πρώτη ύλη, τραγούδι, γιδ όπ' εύθετος έπαφή με τδ λαό μας, γιατί νδ μήν τδ κάνω; Αυτό τδ έρώτημα, που δέ μπαίνει δίχως άγωνία, θδ' έπρεπε νδ' έξετάσουν οι φίλοι μου πριν με διαγράψουν με μιδ μονοκουζιλιό από τόν ισχυρό κατσόλογο τών Έλλήνων συνθετών... Κι έρχουμαι τώρα στις δύο ^{διεπιλοχίες!} ~~επιλοχίες:~~

"Ο "Επιτόφιος" της Μούσχουρη ~~είναι~~ είναι λυρικός, έπιθαλάμιος, έπιτόφιος άδερφής σφ άδερφδ κι άγαπημένης σ' άγαπημένο πιότερο, παρά μόνος σφ γιδ. Δουλεθοντας μαζί της ένα μήνα την είδα, μέρα με τη μέρα, νδ γίνεται ένα από τ' άπειρα κοριτσόπουλα της συνοικίας, της γειτονίας, του χωριού, που βρέθηκε λυρικός χαρακμένο και ^{ήρωδες} κτ' κτ' πάνω, δίχως κρουγές, δίχως χειρονομίες, άρχίζει τδ όρθηνο. Γιδ μένα, όμως, ή φωνή του ^{ήρωδες} ήπιόδικά τση έχει μιδν έλλη όμορφιά. Γιούτι είναι ό καθένας μας πού τραγουδάει με τη φωνή του. Είναι ό βαρκάρης, ό ζευγας, ό σωφρ, ό φοιτητής, ό φαντάρος, ό έμπορος - Είναι ό Νεοέλληνας, είτε μς άρσει είτε δέ μς άρσει. Κι έν ό πρώτος "Επιτόφιος" είναι λυρικός κι έπιθαλάμιος, ό δεύτερος είναι γιδ τις άγορές και τδ σοκάκια, έκει πού τδ παληκέρι λαχανιάσε κι άγάπησε, πριν φεί με σφατρα στην καρδιά..)

... Χειροκροτήματα και πόλι. "Ο Θεοδωράκης έχει τελείώσει. Πάει και κθεται δίπλα σδν Χατζιδάκι. Κάποιος άναγγέλει, πώς θ' άκουστούν οι δυδ έκδόσεις του "Επιτοφίου". Πρώτο της FIDELITY. "Όλοι άκουνε, σχεδόν με' έρωθέμε, την παράληνη, ότε το και μαζί μελωδική φωνή της Μόνος Μούσχουρη, καθώς ό δίσκος γυρίζει και τδ λυρικό κείμενο του Ρίτσου, φωτισμένο, έκθαμβωτικά από τη μουσική του Θεοδωράκη, μς φέρνει σφ ~~πολιότερες~~ πολιότερες μέρες και καταστάσεις.

Έίρα Μαγιά μδ μισέφες, μέρα Μαγιά σφ χάνω!

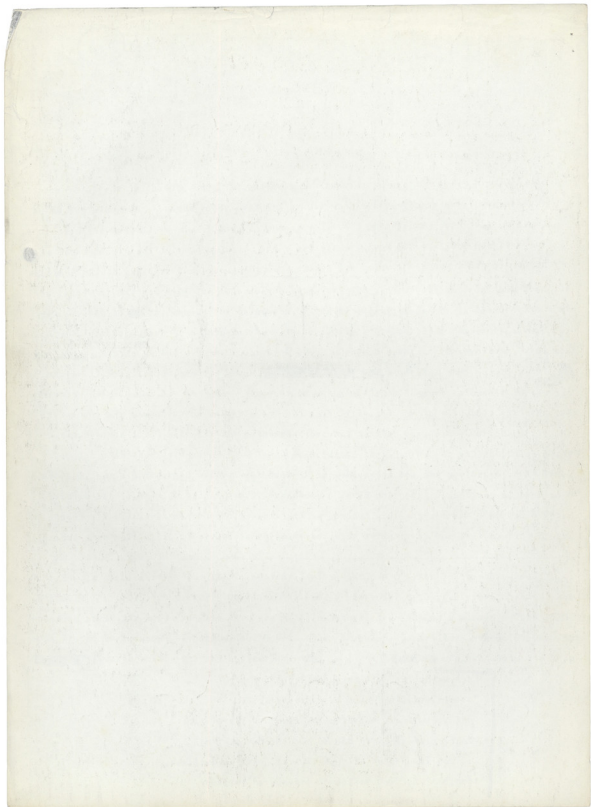
"Ανοιξη, γιδ, π' άγάπες κι άνθραίνες άπδνω

σδ λιακωτό και κοίταζες και δίχως νδ χορταίνεις,

Έρμεγες με τδ μάτια σου τδ φως της οίκουμένης.

Και μδν ιστορήσεις με φωνή γλυκειδ, ζεστή κι άντρίκια,

τδσα, όσα μήτε του γιολαού δέ φτόνουν τδ χαλκία.

Και μου'λεγε, πώς θα'αύτο τὸ ἄρατο θά'β'δικά μας
και τώρα ἐσβήσθη κι ἔσβησε τὸ φέγγος κι ἡ φωτιὰ μας.

Εἰκοσιπέντε χρόνια πῶσι:θεσσαλονίκη. Ἡ δευτέρα σὲ πληθυσμὸ ἐλληνικῆ πόλη. Ἡ "νόθη τοῦ Θεο-
μήτιον κλάπου". Ἡ πρώτη βουσα τῆς ἐλληνικῆς Μακεδονίας. "Ἀνοιξη, 9 τοῦ Μῆν τοῦ 1936." Ἀπὸ μῆ-
ρες οἱ κοπνεργάτες σ' ὅλη τῆ χώρα ἔχουν κηρύξει ἀπεργία ζητώντας μεγαλύτερο μεροκάματο.

Τὸ αἰτήμα τους στηρίζεται σὲ μὴ συμφωνία μὲ τοὺς ἐργοδοτές, ποὺ εἶχε γίνει τὸ 1924, χω-
ρίς ποτὲ νὰ ἐφαρμοστέ. Ὁ πρωθυπουργὸς

(Μεταξῶς, ἓνα ὑποκειμενο ποὺ κατὰ καιροὺς ἔχει ἀποτύχει μὴ βγεῖ και ὑπλὸς βουλευτής, ντροπα-
λὸς διαφάτης τοῦ Χίτλερ και τοῦ Μουσολίνι, ἐτοιμάζεται νὰ ἐπιβάλῃ δικτατορία. Εἶναι αὐτο-
νόητο, πὼς ὄν μπορεῖ νὰ ὀνεχτέ τέτιες "πολυτέλειες"-συνδικαλισμοὺς, ἀπεργίες, οἰκονομικὰ
αἰτήματα. Τὸ ὑποκειμενο ἔχει καλὰ τὸ ὄρημο, ποὺ ὀδηγεῖ σὲ σκοπὸ του.

Ἐνῶ προσχωροῦν στήν ἀπεργία, σ' ἐνδειξη ἀλληλεγγύης, ὀλονα και περὸ βότεροι κλάδοι ἐργαζομέ-
νων, δίνεται ἀπ' τὴν κυβερνηση διαταγή νὰ ἐπέμβει ἡ χωροφυλακή (καὶ νὰ χτυπήσει σὲ φαχνό).

Ὁ ὀνόποτος λαὸς, ποὺ διαδηλώνει, δέχεται τίς πρώτες σφαίρες. Πέφκει ὁ πρώτος νεκρὸς, ἔνας
ὀδηγὸς αὐτοκινήτου. Οἱ ἄλλοι ὀποχωροῦν, διαμαρτύρονται, ἀγριεβοῦν, ἀνασυντάσσονται. Πῶσ ἀπὸ
τοὺς χωροφύλακες βρίζονται τμήματα στρατοῦ, ποὺ μεταφέρθηκαν ἐσπευσμένα γιὰ ν' ἀντιμετω-
πίσουν τοὺς "ἀναρχικοὺς". Ἐνας χωροφύλακας χαστουκίζει μὴ ἐργάτη
τῆ ρίχνει κάτω. Ἐνας στρατιώτης, φεύγει ἀπὸ τῆ γραμμὴ του, χυμδεῖ και τὴν παζμει σὲ χέρια
του. Εἶναι ὁ ἀδερφὸς της! Περνάει μὲ τοὺς διαδηλωτές. Τὸν ἀκολουθοῦν κι ἄλλοι. Κανένας στρα-
τιώτης ὄν μπορεῖ νὰ πυροβολήσει τοὺς ὀπολους αὐτοὺς ἀνθρώπους-μοιζοῦν μὲ τὸν πατέρα του
τῆ μάνα τους, τ' ἀδέρφια τους. Ἄν μοιζοῦν, εἶναι αὐτοί.

Ἡ διαταγή εἶναι ξεκαθάρι. "Μὴ πυροβολετέ μέχρι νὰ ἐρημώσουν οἱ ὀρῆμοι τῆς πόλης". Οἱ
χωροφύλακες τὴν ἐφατελοῦν. Χτυποῦν μὲ ὄπλα, πολυβόλα, ἐνῶ ἄλλοι, ἔφιπποι, χτυποῦν μὲ τὸ ἔζφη
αὐτοῦ ποὺ προσπαθοῦν νὰ φέγουν. Ἀπολογισμὸς: δώδεκα νεκροί, διακόσιοι ὀγδονταδὸ τραυματίε
ἀπ' τοὺς ὀπολους οἱ τραυμάτιοι βαρεῖθ. ὄλοι τους, νεκροί και τραυματίες, εἶναι πολλοί. Οἱ
ὀρῆμοι ἄντι νὰ ἐρημώσουν, ὄλο και γεμίζουν κῆμο. ὄλοκληρῆ ἡ πόλη διαδηλώνει. Δίνεται ἡ δι-
αταγή νὰ ἐπέμβει ὁ στρατός και ν' ἀναχαιτίσει τοὺς χωροφύλακες, νὰ τοὺς περιορίσει σὲ
ὀστυνομικὸς σταθμοὺς! Μὴ εἶναι κῆπως ὀργά: δώδεκα γυναίκες, οἱ
μανθὸες τῶν σκοτωμένων, μοιρολογοῦν, μὲ λυτὰ τὰ μαλλιά τους, πᾶν ἀπὸ τὰ πῶματα. Ἄδρνον τὴν
ὄσφαλο, φιλοῦν τοὺς ἐργάτες σὲ σόμα, νὰ τοὺς ζαναζωντανέφουν. Μὴ τέτια μῆνα βλέπει μὲ τὸ
μῆτι τῆς φαγασίας του ὁ Γιάννης Ρίτσος. Ἄμσως μετὰ τὸ γεγονὸς γράφει τὸν "Ἐπιτάφιο"
μὴ σύνθεση ἀπὸ 160 ὀστίχο, ποὺ θυμίζει σὲ πολλὰ τῆς σημεῖα, τὸ λαϊκὸ μοιρολόγιο.

Βασίλειε, δασέρι μου, βασίλειε ὀλη ἡ πλῆση
κι ὁ ἡλιος κουβέρει ὀλομῶσρο τὸ φέγγος του ἔχει μῆσει.
Ἐβμοσ περνῆ και μὲ σκουνη, στρατός και μὲ πατῆρι
κι ἐμὲ τὸ μῆτι οὄδ γυρνῆ, οὄδ σὲ παρτάει.

* Στὴν Ἐλλάδα ὑπάρχει, σὲ πολλὰς περιοχὰς, τὸ ἔθιμο σύμφωνο μὲ τὸ ὀποτο οἱ γυ-
ναίκες λύνουν τὰ μαλλιά τους, ὄταν μοιρολογοῦν τοὺς νεκροὺς.

5

.....

Κι οὐδέ κακόβαλα στιγμή κι οὐδέ Ξτρεξα ζοπίσω
 τὸ στήθια μου νὰ βάλω μπρός, τὰ βόλια νὰ κρατήσω.
 Κι Ξφτασα ἄργά, κι, ὦ, ποὺ ποτές μὴν Ξφτανε τέτια ὦρα
 κι, ὦ, κἀλλιο νὰ γκρεμίζονταν στὸ καθκάλο μου ἡ χῶρα.

.....

Δέ μοῦ μιλεῖς κι ἡ ὀβλια ἐγὼ τὸν κόρφο, ὄεις, ἔνοχο
 καὶ στὰ βυζιά ποὺ βόταζεις τὰ νύχια, γιέ μου, μπήγω.

.....

"Ἐμιζε ἡ μπλοῦζα τὸ χακί, φαντάρος τὸν ἐργάτη
 κι ἀστρεφτοῦν ὄλοι μὲ ~~καρδιά~~ καρδιά-βουλή, σφυγμοὺς καὶ μάτι."

"Ὁ, τί ὄμορφα σὲ σμιγνουνε, σὸν ἀγαπιούνται οἱ ἄνθρωποι."
 Φεγγοβολοῦν οἱ οὐρανοί, μοσκοβολοῦν αἱ τόποι.

.....

Κανεὶς μὴ γκίξει πᾶνω του. Παιδὶ μου εἶναι, δικό μου!
 Σιωπὴ σιωπὴ, κουρδότηκε. Κοιμᾶται τὸ μωρό μου.

Ἔ Μεταξὺς δὲν μπόρεσε νὰ ἐπιβλεπῇ τὴν "τάξη". Ἐνα τῆγμα στρατοῦ, ποὺ διατέθηκε γι αὐτό, διαλύθηκε καὶ ἐνώθηκε μὲ τοὺς διασηλωτές. Πολεμικὰ σκῆπη διατάχτηκαν νὰ πλεύσουν πρὸς τὸ λιμάνι τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνῶ ἓνα σύνταγμα πεζικοῦ μὲ πυροβολικό μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴ Ἀδριασα. Καὶ πάλι κομμένα ἀποτέλεσμα. Τὴν ἕλλη μέρα, τὴν κηδεῖα τῶν 12 ἐργατῶν, τὴν παρεκολοῦθησε ὅλη ἡ Θεσσαλονίκη, 150.000 ἄνθρωποι. Τὰ κόμματα ζήτησαν ἀπὸ τὴν κυβέρνηση νὰ πάρει μέτρα κατὰ τῶν ὑπευθύνων τῆς χωροφυλακῆς. Ἀλλὰ ἡ ὑπεύθυνη ἦταν ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση, ποὺ ἔδωσε τὴ διαταγή. ^{καὶ χάλασε} Μεταξὺς ^{νὰ δεχθῆ} μετὰ μιά ^{ὅλα} μέρα, στίς 11 Μαΐου, ~~ὅλα~~ ὅλα τὰ αἰτήματα τῶν καπνεργατῶν.

Καὶ ἡ ἀπεργία ~~τερματίζετο~~ ^{ἔφτανε}.

Εἰκοσιπέντε χρόνια μπροστὰ: Ἡ ^{Μποσχωρη} ἔχει τελειώσει καὶ ἀκούγεται ἀπὸ τὸ πικ-ἄπ ἡ "ἔκδοση τῆς KOLUMBIA. Δέκα στήν ἀρχή, εἴκοσι μετὰ, τριάντα νεαροὶ μέσα στήν αἰθουσα τραγουδοῦνε κι αὐτοῖς." Ἄν δὲν ντρέποντόυσαν, ~~ὅσο~~ ὅσο σκέπαζαν τὴ φωνὴ τοῦ τραγουδοῦσῆ. Τόσο πολὺ αἰσθάνονται τὴ ~~ἀνάγκη~~ ἀνάγκη νὰ ~~φωνάζουν~~ φωνάζουν. Οἱ ἤχοι τοῦ μᾶζουκιοῦ μπήγουνται στὸ μπλιγγία, μπήγουνται στὸ στήθος. Καλὸ τὸ' πε πρὶν ὀφθαλμοῖ! "Τλυκεῖς μαχαίρις, ποὺ μῆς θυμίζουν τοὺς ἀγῶνες, τὸ ριζικό μας, τὴ δύναμη τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς". Τὸ πόδι, ἀσυναίσθητα, ἀρχίζει νὰ κρατῆει στὸ πάτωμα τὸ ρυθμό. Πενήντα, ἐβδομήντα, ἑκατὸ χεῦγάρια πόδια ἀρχίζουν ν' ἀνεβοκατεβαίνουν. Ἐνας ἐργάτης, ἔξω στίς σκάλες ψευτοχρέφε μιά-δυσ βόλτες. Κι οἱ βουλκῆς ^{ὅσο} ὅσο τραγουδοῦσαν κι αὐτοῖς, ^{ἔτσι} εἶναι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ὁ συμπατριώτης τοὺς πολιτικούς, ποὺ ἡ σοβαρὴ φυσιογνωμία του στὸ μεγάλο κῆδρο τοῦς κάνει νὰ σεβαστοῦν τὴ μνήμη του. Ξφγγουν, λοιπόν, τὸ ξελο. Πολλοὶ ὑποστηρικτὲς τοῦ Χατζιδάκι καὶ ἄλλοι, ὁμιλητὰν τε ὄμοιοι, φηφίζουν: "Πιδικά-

5

Τέως! Ὁ δῖος Διὸς θυγίητι!

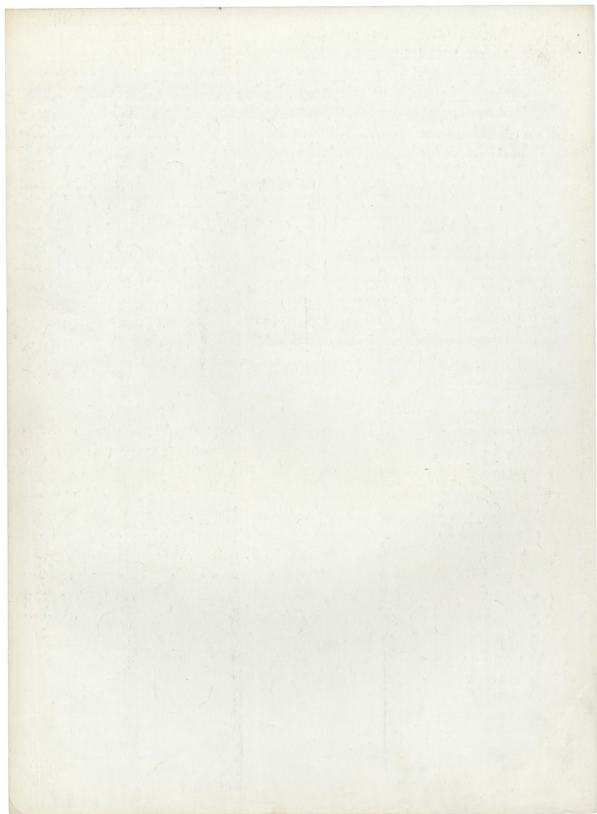
Ἐβροντῶνε στρόγγυε κι ἀγορφέ, μπαλκόνια καὶ σκοκκία/καὶ σοῦ μαδοῦν οἱ κορφαίεε λουλοῦδία
στὸ μαλλθκία..... Σημάτεε τώρα σε ντύσανε, παίρι μου, ἐσὸ κοιμήσοθ, κι ἐγὼ τραβῶ στ' ἄδερφια
σου καὶ φέρνω τῆ φωνῆ σου...". ^{Τώρα ἦσα ἐπὶ αὐτὸν ἐπὶ τραγουδῶν ὄλοι.}

~~_____~~ ^{Μαζ, τὰς} ~~_____~~ τραγουδῶν
ὁ Ρίτσος, οἱ ~~_____~~ τῶν σκοτωμένων ἐργατῶν, ὀλόκληρη ἡ Ἑλλάδα, ποθ κῆεε μερα, χωρὶς
ἀνδρα, μαυροντυμένη καὶ με λυτὸ μαλλιά, ὀρηνετ τὸ'να μετ' π'τ' ἄλλο τ' ὀδοικοκωτωμένα παιδιὰ
της.

Γλυκὲ μου, ἐσὸ δε χῶθηκεε, μεσα στὸς φλέβεε μου εἴσαι.
Τιέ μου, στὸς φλέβεε ὀλουνῶν ἔμπο βαθιά καὶ ζῆσε!

Ἡ ἐκδήλωση τέλειωσε. Ἡ πόρτα κόντεφε νὰ σπῶσει. Ἐσπρωχνον ὄλοι, νὰ φτῶσουν πρῶτοι, πρὶν
φύγει, ~~_____~~ νὰ τὸν δοῦν ὀπο κοντῶ. Πῶνε κι οἱ βουλευτεε, πῶνε ὄλοι. Ὁ Νίκηε, ἕναε γελαστέε, πα-
νὸψηλοε Νέκηε, προχώρησε με κῆπο, ὄντωντεε ὀλόγυρα χειραφίεε, οὐτῶγραφα, χαμῶγελα. Ἐφτασε στήν
πόρτα τοῦ κτιρίου. Ἐμπῶσε στ' ὀμθεε του τὸ Χατζιδάκι, τὸν Ἄνωγειανθκη, ἕναε ὀκῆμα φέλο του
~~_____~~ κι φευγε. Τυπικῶ. Στήν
οὔσα, ὀπὸ ὀπ καὶ μπρὸε θε ἦτον πάντε μαζε τουε. Ἐφυγον κι οὐτεο τραγουδῶντεε, συζητιῶντεε,
~~_____~~ χορεῖοντεε!.....

"Οι ~~καί~~-έντελως ~~ἀναπάντεχα~~-ἔρχισαν νά ξεφυλλίζονται μιά-μιά οί σελίδες τοῦ ἄθροιστοῦ αὐτοῦ παραμυθιοῦ. Μὲ τὴ μελοποίηση τοῦ "Ἐπιταφίου". Μὲ τὲς παρτές τῶν ^{γεαργῶν} ~~καὶ~~ γόρβων, ποὺ γόρβαν κἀθε βράδι τὲς ταβέρνες ~~τῆς~~ τῆς Ἀθήνας γιὰ νά μῆσουν καινοῦργιους ^{ὁπαδῶν} ~~καὶ~~ καινοῦργιο ~~καὶ~~. Μὲ τὲς πολυδάχτυλες ἔρευνες ποὺ ~~ἐπι~~ελοζήνησαν οἱ ἡμερησίους κἀνω στὸ πρόβλημα τοῦ νεοελληνικοῦ τραγουδιοῦ καὶ εἰδικὰ στὲς ἀπόψεις τοῦ Θεοδώρη. Μὲ τὲς ^{προβλεπόμενες} ~~ἐπι~~συνάψεις στὲς κατὰμεστες αἰθούσες τῶν θεσπῶν. Μὲ τὴν ~~ἐπι~~ὀργάνωση συζητήσεων, ποὺ συνεχίστηκα ἄμμεσα στὸ συνδῆτη, στοὺς ποιητικὲς συνεργάτες του ~~καὶ~~ ἔκατοντάδες, κἀθε φορὰ φοιτητικῆς. Ἐ'όλα τοῦτα-καὶ στὸ ξεκίνημα καὶ στὴ συνέχεια τοῦ "κινήματος Θεοδώρη"-ὄθ' βροῦμε πολ- λά ἄπο τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ὀρθοκείας. Ἦταν σὲ νά βρεθῆκε μιά πηγή σ' ἕνα χῶμα ποὺ δι- φουσε ἀπὸ καιρὸ καὶ κεῖ ποὺ ἔλεγες πῶς θά στερεφεῖ, ὅλο κι ἀνάβλυζε πιδ πολὺ νερό. Ἀκολοῦ- θησαν καινοῦργιες σειρές τραγουδιῶν: Τὸ "Ἀρχιπέλαγος", ἡ "Πολιτεία", οἱ "Λιποτάκτες". Κἀθε τραγοῦδι μιά ἄκμα ἐκπληξη, χιλιάδες καινοῦργοι ὁπαδοί. Ἦρα μὲ τὴν ὥρα, μὲρα μὲ τὴ μέρα ὁ Θεοδώρη κατὰφερε αὐτὸ, ποὺ ἐλάττοι ^{πρὸς τὸν καινόν} ~~καὶ~~ ὅλο τὸν κόσμο. Κατάκτησε σταδιακὰ ὄχι ἕνα περιορισμένο, εἰδικὸ κοινὸ, ἀλλὰ ἕναν ὀλόκληρο, ἀπρόσωπο λαό. Κι αὐτὸ ἔγινε, ὅπως συμβαί- νει μ' ὄλες τὲς ἐπαναστάσεις καὶ τὲς ὀρθοκείες, μετὰ ἀπὸ μιά κοπιαστικὴ καὶ μακροχρόνη πῶ- λη.

Οἱ ἀντίπαλοι του βρέθηκαν παντοίωμοι στὸ πῶστα τους. Τὸ πρῶτο εἰδικὸ διδαστήμα παρουσίας τοῦ συνδῆτη στὴν Ἑλλάδα (καλοκαίρι 1960-τέλη 1961) ἡ σύγκρουση πήρε τὴ μορφή ἑνὸς ἐμφυλ- τοῦ πολέμου, ποὺ, ὅπως θά δοῦμε ὀρθῶς ἦταν πάντα εἰρημικὸς! Πολλοί, ψέχοντας γιὰ ἀναλογίες, εἶχαν πῶς οἱ Θεοδώρηκοί καὶ οἱ Ἀντιθεοδώρηκοί, ὄθμισαν τοὺς Βενιζελικούς καὶ ἀντιβενιζελί- κούς, τῶν χρόνων τοῦ Α' Πολέμου. Ἄλλοι, προσπαθώντας νά εἰρωνευτοῦν, πρότειναν νά χωριστεῖ ἡ ἑλληνικὴ μουσικὴ σὲ δύο περιόδους. Τὴν π.θ. (ὀρθοκεία) ~~καὶ~~ τὴν μ.θ. (ἀντιθεοδώρη) καὶ τὴν μ.θ. ... Κι ὅμως μὲ τὰ γεγονότα ^{καὶ τὸν} ποικιλότροπο σχολιασμὸ τους χτίστηκε μιά πραγματικότητα, ποὺ κανεὶς πιδ δέν μπορεῖ νά τὴν γκρεμίσει. Οἱ συζητήσεις, οἱ ἀντεγκλήσεις, τὸ βλαίο (κουτοροχτύπημα) τῶν δύο παρατάξεων ἔδωσαν παρασπαστικὰ τὲς πραγματικὲς διαστάσεις τοῦ φαινομένου. Μεγάλω- νάν συνέχεια τὸ ἕνα στρατόπεδο, φθίνοντας τὸ ἄλλο. Καὶ βασικὰ ἔνοιαν ~~καὶ~~ ὄλοένα καινοῦργιους ὀρθοκείους σ' αὐτὴ τὴ στρατιὰ τῶν "πιστῶν" καὶ κυρίως τῆς νεολαίας: ~~καὶ~~ ἡ ἐπανάσταση ποὺ ξεκίνησε μὲ τὸν "Ἐπιτάφιο" συνεχίστηκε γιὰ ἔξη ἄκμα χρόνια εὐρύνοντας συνέχεια τὸ περιεχόμενό της, ἀλλάζοντας τὸ πρόσωπό της, ἔχοντας ὅμως πάντα τὸν ἴδιο ἠγέτη, τὸν ἐμπνευστὴ της.

5

5

α) of γνωστά έκκλησιαστικά τροπάρια καί προκαλεῖ σέ συναγωνισμό, με τούς φίλους του, τήν χορω-
 όδα της Κητηρόπολης. Παράλληλα άσχολεῖται με τόν δάσλητισμό. Τέλος έκδίδει τήν ποιητική συλ-
 λογή, [redacted] "Σίδα", σ' έλεγθερο στίχο, με τό φευδώνυμο Ντίκος Μάης. Καί, φυσικά, συν-
 θέτει συνεχώς. Οί Ιταλικές δυνάμεις Κατοχής, βλέποντας τόν άτίθεσο χαρακτήρα του, τόν καλοῦν
 συχνά στήν Καραμπινιερία, θύλοντας νά εξακριβώσουν μήπως εἶναι ὀργανωμένος στήν 'άντισταση.
 Στίς 25 Μαρτίου τοῦ 1942, συλλαμβάνεται με μερικούς ἄλλους, ἐπικεφαλής μιᾶς μαχητικῆς διασφί-
 λωσης, ποῦ συγκροτοῦν οἱ μαθητές με τήν εὐκαιρία της ἑλληνικῆς ἐθνικῆς γιορτῆς. 'Αποφυλακί-
 ζεται μετὰ ὅπο λίγες μέρες.

Τό 1943, τελειώνοντας τό Γυμνάσιο, ἀνεβαίνει στήν πρωτεύουσα. Γράφεται στό 'Ὄδετο 'Αθηνῶν,
 στήν τάξη τοῦ μουσουργοῦ Φιλοκτήτη Οἰκονομίδη. Δέξ παραλείπει νά πῆρει μαζί καί τίς μουσι-
 κές του συνθέσεις. Μετὰ ὅπο λίγες μέρες ὁ Οἰκονομίδης, καθόλου ἐκδηλωτικός σέ ἀνάλογες πε-
 ριπτώσεις καλεῖ τόν πατέρα Θεοδώρη καί τοῦ λφει ἔκκλητος: "Ἔίδα τίς παρτιτούρες. Πρόκειαι
 περὶ μουσικῆς ὀποκαλύψεως!".

Στήν 'Αθήνα, παράλληλα με τίς σπουδές, δουλεῖτε ἐργάτης, σέ μιὰ κερναποθήκη. Εἶναι ἡ ἐποχή,
 ποῦ [redacted] ἑκατοντάδες ἄνθρωποι, κάθε μέρα βρίσκονται πεθαιμένοι, ὅπο τήν πείνα, μες
 στοῦς δρόμους. Γράφεται ἄμφω στήν Ε. Π. Ο. Ν., ποῦ μαζί με τό Ε. Α. Μ. (Ἐθνικό 'Απελευθερωτικό
 Κέτωπο) καί τόν Ε. Α. Α. Ε. (Ἐθνικό ^{Ἐθνικός} Λαϊκό 'Απελευθερωτικό Στρατό), ὀποτελοῦν τίς βασικώ-
 τερες ἀντιστασιακές ὀργανώσεις. 'Από τῆ φθοσ του εἶναι τολμηρός μπροστά καί στό μεγαλύτερο
 κίνδυνο. Μέχρι τήν ἀπελευθέρωση ἀναπτύσσει ὀξείδολογή ἀντιστασιακή ὀρδση.

Τό φθινόπωρο τοῦ 1944 οἱ δυνάμεις Κατοχῆς φεύγουν. 'Ο λαός, ποῦ πανηγυρίζει στοῦς δρόμους
 ζητᾶει ἕνα καθεστώς ἀληθινῆς δημοκρατικῆς μετὰ τῆ μοναρχοφασιστικῆς δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ
 (1936-1944). Τό παροσκήνια ὅμως καί ἡ ἡγεσία της 'Αντιστάσης, ποῦ πῆφει ὀπό τό ἕνα σφῆμα
 τῶ ἔλλο, καθορίζουν ἄλλη πορεία στό πολιτικό πρόγραμμα. Καί οἱ 'Αγγλοι, κατὰ λογική ἐρμηνεύει
 τῶν διακρίφτητων στί 9 'Οκτωβρίου 1944 ἐν Ἄσση Μεταξᾶ Τώρτσι - Στανιν,
 [redacted] ῖρχνουν στίς 3 Δεκεμβρίου ~~1944~~ τῶ τόνκε καί τ' ἄερο-
 πλάνα τους, ποῦ χτυποῦν ὀδεδέρητα τόν ὄπλο λαό. Τό κερφσημα "Δεκεμβριανῶ" - ἔτσι ὀνομαστηκε
 τό αἱματοκύλισμα της 'Αθήνας ὀπό τούς 'Εγγλέζους - πέρασαν. 'Ο Μίκης Θεοδώρηκας, ποῦ πολέμησε
 με τό ὄπλο στό χέρι, στό ὀδοφράγματα, τόν καινούργιο ἔκθερο, βγαίνει ὀπό αὐτή τήν κερλοδο με
 καινούργιες, συγκλονιστικές ἐμπειρίες. 'Αρφότερα θά γράφει γιά τῶ "Δεκεμβριανῶ" τό συμφωνικό
 ἔργο "Πῆντε Στρατιῶτες".

'Ακολουθοῦν δυο "μετῶρα" κρδνια. 'Ολοι προσπαδοῦν νά χτίσουν τῆ ζωῆ τους πῶνω στό ἐρε-
 πια, οἱ νφει νά συνεχίξουν τίς σπουδές τους. 'Ο Θεοδώρηκας, ποῦ φλῆγεται ὀπό δημιουργικό σφῆ-
 ὀδια ἰδρβει μαζί με τούς συμφοιτητές του Σισιλιάνο, Κουνδῶδη, Χρονδπούλο καί Σέμησ τῶ "Σω-
 μοτετο Πῆων Μουσικῶν" (1946). [redacted] 'Από τήν ἐποχή τοῦ 'Ὄδελου ἡδῆ χρονολογεῖται καί ἡ στε-
 ψῆ φιλιξᾶ του με τόν Κατζίδδκι. Γράφει τό κρῶτο του σημαντικό ἔργο, τό συμφωνικό σκέρτισο "Ἄ-
 σῆ Γωνιά" (1945-1946), ὀπου γιά πρώτη φορῆ κρησιμοποιεῖ γιά ὀλικῆ τῶ ἑλληνικό φολκλόρ. Τό
 1946 ὀρχίξτε νά γράφει τήν ὀδή γιά ὀρχήστρα ἔγχέρδων "Οἱ ὀδῆπους Τῆρονος", ὀπου συνθέτει πε-
 τυχημένα τό μονόφωνο βυαντινῶ μελος με τήν πολυφωνική τεχνική της ὀδσης. Τέλος γράφει τήν

* 'Ο πρόδρος Ρουζβελτ διασῆλωσε τήν ὀποτροπισμῶ του γι αὐτή τῆ μαζική δολοφονία κι ὀρνήθη
 κε νά διαδῆσει πλοτα γιά τῆ μεταφορῆ ἄγγλικῶν δυνδμεων ὀπό τό κρῶτωπο Νοτίου 'Ιτολίας.

(5)

στους αγωνιστές της 'Αντίστασης οι δολογοί και οι συνεργάτες των δυνάμεων Κατοχής, ^{οπλίσ} ~~μετά~~ την "ἀπελευθέρωση" οι "Άγγλοι δίνουν την έξουσία. Κατηγορείται για άνοηκτο αδίκημα και δικάζεται από στρατοδικείο. Αδυνατεί όμως, γιατί ένας αξιωματικός της Κυβέρνησης 'Εθνικής 'Ενότητας, ο Ουσιωδέστερος μάρτυρας/κατηγορίας, ~~.....~~ ξεσκεπάζει τη συκοφαντία και πλέκει το έγκωμιο του νεαρού αγωνιστή, για τη πατριωτική όρση του. ~~.....~~ Το Μάρτη του 1946, ένα δεύτερο γεγονός, τον τραβάει και πάλι από τις σπουδές και τη σύνθεση. Τραυματίζεται βαρεια σ' ένα συλλογητήριο, ~~.....~~ και μένει δύο μήνες στο νοσοκομείο.

"Υστερα από τις περιβόητες "έκλογές" και το "δημοψήφισμα" του 1946, που ξεναφρύνει στο θρόνο τον Γεώργιο Β', υπέυθυνο της δικτατορίας του Μεταξά το καθεστώς των δολοφονιών και των δηλώσεων σε βάρος των αντίστασιακών μονιμοποιείται. ~~.....~~ αλληλός υπουργός Δημόσιας Τάξης Σπ. Θεοτόκης δηλώνει κυνικάτα: ~~.....~~ "Ολ' αυτά οφείλονται εις την μέθην της νίκης της έθνικοφρονος παρατάξεως"! Συνολικά δολοφονούνται 1.700 άμαχοι και τον 'Ιούλη του 1947 εξαπολύεται ένα τρομερό κύμα συλλήψεων. Ο εμφύλιος πόλεμος έπιβάλλεται "έκ των ένω" στον έλληνοκό λαό. Δεκάδες χιλιάδες δημοκράτες στέλνονται στην έξορση κι άλλοι αναγκάζονται ν' άνεβούν στα βουνά. ~~.....~~ τις πρώτες φουρνιές έξορστων είναι και ο Νίκης Θεοδώρητος. Μαζί μ' όλα την 'Ελλάδα δά ζήσει ένα όραμα, που δά "τελειώσει" το 1950, χωρίς ούσιαστική κάθαρση κι άφήνοντας πάνω στη σκηνή άμετρητους νεκρούς. Αυτή ή έποχή χαράζεται ανέλιξη ~~.....~~ μετρία και την καρδιά του συνδέτη. Το συντριπτικό μέρος του έργου του ~~.....~~ από δά και μπροστά δά είναι ένα άντεκαρφετισμα της σίματηρης έποχής του έμφυλου πολέμου.

Στην άρχή έξορίζεται στη δάφνη της 'Ικαρίας. Έκευ, δσο υπάρχει μια σχετική έλευθερία, ^{στην} ~~στην~~ ^{διόργανωση} ~~στην~~ καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, που τις παρακολουθούν και οι κάτοικοι των γειτονικών χωριών, φτιόχρει μια χορωδία, γράφει μερικά άφη τα καλύτερα τραγούδια του, που ~~.....~~ ^{.....} ~~.....~~ κανείς. Τότε, άρχίζει το γράψιμο της "Πρώτης Συμφωνίας" του, άφιερωμένης, όπως δά πεύ άργότερα στο Παρίσι, "στον Μάχη Καρλή, ~~.....~~ άνθυπολοχαγό και στο Βασίλη Ζάννο, έπαναστάτη, θύματα του έμφυλου πολέμου. Απ' αυτό το έργο κι έπειτα ο ήρωικός θάνατος και ή ουσία φώλισσαν για καλά μέσα στη σκέψη μου".

Μετά την 'Ικαρία έξορίζεται στη Μακρόνησο. ~~.....~~ Είναι τώρα 24 χρονών και κάνει την ύποχρεωτική στρατιωτική του όητεία σε ειδικό ~~.....~~ τμήμα του στρατοπέδου, μαζί με άλλους της ηλικίας του.

~~.....~~ * Ένα ζερονήσι άπέναντι από το άκρωτήρι του Σουβού. Σε μια έποχή που ή Ευρώπη είχε άμετάκλητα καταδικάσει το Νταχάου, το "Αουσβιτς και τα Μπουτχόουζεν στη Μακρόνησο τα βασανιστήρια πήραν τέτια έκταση, που έμεινε στη νεοελληνική ιστορία σαν το "νησί της νεροπή".

5

6

Παρά τις ἀλληλεπληλεις ἀγγαρεύς, προσβολές καί τῶ σκληρῆ βασανιστήρια βρῖσκει τόν καιρό
 καί τῶ κουράσιον νά δουλεύει. ~~Εκθ' ἀποκηλίσταται,~~ ~~σε ὅλη~~
 τῆς τήν ἔνταση, ἡ ἀδόμηση τῆς του γιά δημιουργία. Ἀνάμεσα στούς ἐξέριστούς συγκαταλέγοι
 ται τῶ μεγαλύτερα ὄνματα τῆς τέχνης καί τῆς διανοήσης: Ποιητές, ζωγράφοι, ἡθοποιοί, μουσικ
 ἐπιστήμονες. Ἔτσι δέ δυσκολεῖται νά φτιδεῖ μιᾶ μικρῆ ὀρχήστρα. Καί μιᾶ μέρα, πού βρῖσκει
 τήν εὐκαιρία, μέ δυό-τρία βιβλία καί μερικῆς κιθάρες παίζονται σέ πρώτη ἐκτέλεση μερικῶ
 σχεδισματα τῆς "Πρώτης Συμφωνίας".

Δέν προλαβαίνει νά ὀλοκληρώσει αὐτό τῶ ἔργο γιατί τόν μεταφέρουν στήν Ἀθήνα, στό 401
 στρατιωτικό νοσοκομετό, σχεδόν ἔτοιμοθῆναι ἀπό τῶ βασανιστήρια. Τοῦ ἔχουν τσακίσει τῶ πῶ
 ὄμα, τῶ κεφάλι καί τῶ χέρια. Μετά μακριά ἀνάρρωση καί χέρη στή γερή του κρέση συνέρχεται.
 Δέν τόν ἔναστένουν στήν ἔξορι. Ἄλλωστε ὁ ἔμφυλιος πόλεμος βρῖσεται στό τέλος του. Οἱ
 δημοκρατικῆς δυνάμεις ἠτῶνται. Ὁ φασισμός θά κυβερνήσει μέ τῆ μιᾶ ἡ τήν ἄλλη μορφή τήν
 Ἑλλάδα σ' ὅλη τῆ μετέπειτα περίοδο, μέχρι σήμερα. ~~_____~~

Τελεῖώνει τῆ στρατιωτικῆ του ὁπτετα πρώτα στή Μακεδονία, μετά στήν Κρήτη. Ἄρχίζει μιᾶ
 πῶ δραματικῆ ἐποχή. Οἱ φίλοι του βρῖσκονται στίς φυλακές, ἄλλοι στήν ἐμιγκράσια, καί ἄλλ
 οἱ δέν ὑπάρχουν πῶ. Αὐτοί πού ἔμεινον στήν Ἑλλάδα πρέπει νά δουλέψουν, νά δημιουργήσουν
 νά βοηθήσουν στό χτίσιμο τῆς εἰρημικῆς ζωῆς. Με τῆ προῦποθέσεις; Γιά νά ζῆσει ἀναγκάζεται
 νά γράφει μουσικῆς ἐκπευθῆσει στό ραδιόφωνο, γιά τῆς ὅποτες ἡ ἀμοιβή, τῆς πῶ πολλές φορές
 δέν ἐπάρκει στίς 100 δραχμές. Γιά νά παρακολουθεῖ τῆ μουσικῆ ζωῆ τῆς πρωτεύουσας
 γράφει μουσικοκριτικῆ σημειώματα σέ ἔφημερίδες, μέ ~~_____~~ μοναδικό κέρδος τήν πῶδκκληση γιά τῆ
 συναυλία. Θυσια δέν ἀπογοητεύεται. Ἐφεί οἱ ὁ ὁδός πού ἔχει διαλέξει εἶναι ὀδνηρός.

Γράφει τῆ Σουΐτα γιά ὀρχήστρα "Καρναβάλι" (1953) καί τελεῖώνει τήν "Πρώτη Συμφωνία", πού
 παίζεται τήν ἴδια χρονιά ἀπό τήν Κρατικῆ ὀρχήστρα Ἀθηνῶν, μέ ἀρχιμουσικό τόν Ἀντρέα
 Παρλιδη καί σημειώνει ἐπιτυχία. Ὁ ἴδιος δέν εἶναι εὐχαριστημένος. Ἐφεί συνέχεια, ἔφεί πῶ
 ἀκόμα δέν βρῖσκε τόν ὀδομο ~~_____~~ αὐτό τῶ χρόνια γνωρίζει ἀπό κο
 τῶ τῶ ἔλμα τῆς μουσικῆς ζωῆς τοῦ τόπου καί μ' ὀφορμή τῶ μουσικοκριτικῆ σημειώματα, στί
 λιτεθεῖ χωρίς καμιά ὑποχώρηση τοῦς ὑπεθύνους. Ἐδῶ, φαίνεται μιᾶ ἄλλη, πλοῦσια πτυχή τῶ
 ταλέντου του. Ὁ λόγος. Χειρίζεται μέ καταπληκτικῆ ὕνεση τῶ γραφεῖ καί τόν προφορικό λόγο.

Τῶ 1954 φεύγει μέ ὑποτροφία τῆς Γαλλικῆς Κυβέρνησης γιά ~~_____~~ ἀνώτερες μουσικ
 σπουδῆς στό Παρίσι. Ἔτσι τερματίζεται ἡ περίοδος τῆς ἀναμονῆς καί ~~_____~~ ἀρχί
 ζει μιᾶ ἄλλη, γεμιστή ἀλληλοδιαδεχόμενα γεγονότα, ἔντονες σπουδῆς, ~~_____~~ καινούργια πρόσωπα, κα
 τασθεῖς, ἰδέες, ~~_____~~ δημιουργικῆ δουλειᾶ καί παγκόσμια ἀναγνώριση. Στό γνωστό Κ
 σερβατουέρ τῆς ὀδοῦ Μαρτίνης ἔχει καθηγητές τοῦς OLIVIER MESSIAEN καί EUGENE BIGOT. Γρήγο
 ρα γίνεται γνωστίς στούς μουσικούς κύκλους. ~~_____~~ Τελεῖώνει τόν "ὀ
 ὀσποδα Τόραντο" καί γράφει τῆ Σουΐτα ἀρ. 1 γιά πῶνο καί ὀρχήστρα (1955). Τόν ἔπόμενο χρό
 νο γράφει τῆ Σουΐτα ἀρ. 2 γιά ὀρχήστρα, ~~_____~~
~~_____~~ τῆ Σουΐτα ἀρ. 3 ἀφιερωμένη στή ~~_____~~ πῶ

5

[Faint, illegible text covering the page]

18

[redacted] μετο. Αναπολώντας το παιδί δέν του λέει σε μια συνέντευξή του: "Πέρασα όλη τη νεότητά, όλη την έφηβία μου άνεμεθα σε φίλους κι όσο θυμάμαι δε βρισκόμ ούτε μια μέρα-ή καλύτερα ένα σουρούπο-όχιως τραγουδι. Στην Πέτρα, στην Τρίπολη, στο νησί, παντού όπου ζήσασα αυτό το χρόνο, τραγουδούσαμε, στην αρχή καντάδες, γερμανικά κι έλαφρα τραγούδια κι άργότερα λαϊκά και ρεμπέτικα.* Στην Τρίπολη είχαμε σχηματίσει μια έκκλησιαστική χορωδία, στην Άγι Βαρβάρα. Όμως, η μεγάλη Βδομάδα ήταν για μένα, με κέρτα το "Άλιον Έτσι" και "Αί Γενναί Πύσαι", άληθινά μουσικά άγιο. Έτσι, όλη η πρώτη μουσική μου δέν ήταν παρά τέττα τραγούδια, φτιαγμένα στην αρχή για τη μητέρα μου, που τραγουδούσε ύπεροχα Κικρασιάτικες μελωδίες. Κι άργότερα για τους φίλους μου....** Η έπαφή μου ύστερα με το "Άδωτο Άθηνών μου προκάλεσε ένα τεράστιο σόκι, γιατί έκεί μέσα έπρεπε να μάθω να λήτρωω τη γερμανική μουσική. Έτσι, πάλαιψα 10 χρόνια άπό το 1945 ως το 1955, για να ξαναβρω με την "Πρώτη Σούτα" μου την έλληνικήότητά μου. Όμως, πέντοτε, παράλληλα με την συμφωνική μου έργασσα έξυκολούω να γράφω τραγούδια, κυρίως για τους φίλους και τις συντροφικές μου, χωρίς να σκεπτώ να τα προβάλω άπομεία, όχι [redacted] φυσικά γιάτι το θεωρούσα άβν κατώτερο είδος τέχνης, μδ γιατί ήμου βββαίωθ ότι αττού του είδους η λαϊκή μουσική ήταν "ξεπερασμένη" άπό το λαό μας, που προτιμούσε να τραγουδή το διάφορα "σουξέ" της έλαφρής μουσικής. Θυμάμαι, είχα προτείνει στον Χατζιδάκι το 1953, να βγάζουμε μαζί μια συλλογή με τις μελωδίες μας για το σχολείο, για το παιδί. Έκεί μέσα βριακότανε και "Το φεγγαράκι".** Όμως δέν προχωρήσαμε γιατί μδς έλειπε ο ένθουσιασμός. Άγαμε άπλως "κρφπει" να τα φτιάξουμε, όχιως να πιστέψουμε, ότι δδ είχων άποιαδήποτε άπήχηση. Άργότερα, ο Κένος Χατζιδάκις άδηγήθηκε στο όρδο αυτό σχεδόν-άδελγα-συμπτωματικά με το "Γαροφάλο" του. Κανείς μας όμως δέν μπορούσε να φανταστεί την καταπληκτική άπήχηση που δδ είχων οι άπλές αυτές μελωδίες στο λαό μας... Η ("Ταχυόρμος", Ιούλιος 1960).

* Άνε τη μέρα ρεμπέτικος άπότος, άπαις το λαϊκό τραγούδι, άπαις αυτή τών άνομασία θα δέντε άπάραι για κάτω.

** Τίτλοι δού τραγουδιών, αυτά του Χατζιδάκι, που έγινάν [redacted] λαϊκές βιτυκές.

19

"Όμως αυτό είναι μια ^{επί} κρίση του συνθέτη, πρόσφατη, σέβει εποχή, που έπρεπε να' δικαιολογηθεί για τη στροφή 180 μοιρών, που επικρατεί. ^{Ας δούμε τι υποστήριξε!} Ας δούμε τι ^{αντιόποτα χρόνο, το γράφημα της λέξης ηρώε λέγει!} 1952. Σε τρία άρθρα του στο περιοδικό "Σημερινή Έποχή", ^{ή μάλιστα η μουσική ήγασα της Έλ- λάδας δεν πέτυχε στον κύριο ιστορικό της ρόλο να τραγουδήσει με την καρδιά και τον παλμό του ελληνικού λαού. Όσοι συνθέτες έγραψαν τραγούδια άπρεχαν να ρθούν σε έπαφή με το κοινό. Έπομένως "σήμερα στην Ελλάδα είναι άναγκατος ο μηχανισμός δημιουργίας δημοτικής, λαϊκής μουσικής".} 2) Μια συγκριτική μελέτη του [redacted]

[redacted] τραγουδιού των Βαλκανικών λαών μας δείχνει, ότι η καταγωγή τους υπήρξε κοινή. ^{Ίδιες κλίμακες, ίδιοι ρυθμοί, ίδιοι πιάσεις, προπαντός όμως ίδιο μουσικό κλίμα.} Το ελληνικό δημοτικό τραγούδι, που διαμορφώθηκε στην περίοδο της Τουρκικής κατοχής (1453-1821) ^{δείχτηκε στην επίδραση του ανασταλτικού χρωματισμού.} Τα περιεχόμενα [redacted] του είναι ή άγάπη, ή κάθε φορά κοινωνική ζωή, ή άγώνας για τη ^{λευτεριά.} Εκέλη την περίοδο το τραγούδι ήταν συστατικό ^{μέρος στην τέλεση των λαϊκών έθιμων.} 3) Με την έθνική άπελευθέρωση της χώρας το δημοτικό τραγούδι περνάει σταδιακά στην ^{ιερή παρθοση.} Αρχίζει έμπορική κίνηση, δημιουργούνται ^{βασικά κέντρα,} που ο πληθυσμός, τους ^{άπ' τ' μέσα του 19ου αιώνα} τραγουδά με ^{ιταλικό τρόπο.} Οι συνθέτες της εποχής, ^{γράφουν τις περίφημες "καντάδες,"} ^{το μόνο ελληνικό} είναι το ^{βιομέ} του. ^{Η καντάδα άναμφισβήτητα} ^{είσπαιρε} με τη ^{ρομαντική} ρηχοτητα, τη μελωδική της ^{χουδαϊσθη-} τα, τη ^{νόθη} νόθητά της. ^{Έφερε όμως ένα θρησκευτικό θετικό στοιχείο:} ^{Το άρμονικό} τραγούδι, δηλαδή την τεραφανία, που ^{έλειπε} τελείως από το μονόφωνο δημοτικό τραγούδι.

4) Με το ¹ Πάγκσμιο πόλεμο πλημμύρισε και η Ελλάδα, όπως ^{έλος} έλος ο κόσμος, από το ταγκό. ^{Έβλαψε κι αυτό, γιατί όπως} ^{εισπαιρε} ^{πρόσε} λογής άπομιμήσεις, ^ή ελληνικά ταγκό ήταν ρηχά, στεγνά, ^{φγύτικα,} ^{ένα} λόγο έχθρικά προς την ^{έδια} την έδια του ταγκό, ^{σόν} σόν είδος λαϊκό που υπήρξε στη χώρα του. 5) Όσο η ζωή στο ^{άστικά} άστικά κέντρα ^{άνεξαρτοποιείται} άνεξαρτοποιείται από την ύπαιθρο και τις παραδασίες της, τόσο πλατύνει το ^{κενό} κενό που ^{δημιουργείται} στο ^{νέο} νεοέλληνα καθώς προσπαθεί να ^{έκφρασει} εκφράσει το συναίσθημά του με ρυθμούς που ^{είσάγονται} εισάγονται ^{άπ' έξω.} ^{Αυτό} άυτό άκριβως το κενό ^{έρχεται} έρχεται να το συμπληρώσει το ^{καινούργιο} καινούργιο λαϊκό/τραγούδι, το ^{έπινομαζόμενο} έπινομαζόμενο "ρεμπέτικο". Το τραγούδι αυτό ^{έκίνησε} εκίνησε ^{άπ' τ'} ^{κατώτατα} κατώτατα κοινωνικά στρώματα, τους τεκέδες, τα λιμάνια και τις ^{σθουκίτες} με τις ^{έξι} έξι μπαραζέτες. ^{Άνδρες} Άνδρες ^{άποκληροι,} άποκληροι, ^{άνευροπάλιοι} άνευροπάλιοι ^{νευρογολ} νευρογολ της βιοπάλης, τραγούδησαν με τους δικούς τους ^{τόνους} τόνους ^{τον} τον ^{πessimισμό} pessimισμό και το ^{ψυχικό} ψυχικό τους ^{κουρνιασμά.} ^{Άπο} ^{την} ^{έποση} την εποχή της μουσικής ^{απ'} απ' στην πρώτη του ^{περίοδο} περίοδο το "ρεμπέτικο" ^{μς} μς ^{έδωσε} έδωσε ^{μερικά} μερικά ^{άρεστο} άρεστο ^{ηχηματικά} ηχηματικά μελωδέες. ^{Αυτό} ^{σέβηκε} σέβηκε ^{άφορμη} άφορμη να ^{επιπλωθεί,} να ^{καταχτήσει} καταχτήσει τις ^{λαϊκές} λαϊκές ^{μάζες,} ^α ^{ένα} ένα ^{σχετικά} σχετικά ^{σύντομο} σύντομο ^{χρονικό} χρονικό ^{διάστημα,} όπου με το ^{τέλος} τέλος του και το ^{παιητικό} παιητικό του περιεχόμενο ^{έχει} έχει ^{άλλο} άλλο ^{έκφραση} έκφραση ^{πέρα} πέρα ^{τόν} τόν ^{έρωτα,} ^{τα} ^{βάσανα} βάσανα του ^{πτωχόκοσμου,} την ^{άγάπη} άγάπη ^{άνάμεσα} ανάμεσα σε ^{γεί} γεί και ^{μύνα,} ^{τόν} τόν ^{ίπποτισμό} ίπποτισμό των ^{άνθρώπων} ανθρώπων του ^{λαού} λαού κλπ. ^{Χωρνούοντας} ^{έλες} ^{τις} τις ^{έθνικές} έθνικές ^{επίδρασεις} επίδρασεις

* Πρόκειται για τη θετική αμφιταύτιση.

που αναφέραμε πιάτων εμφανίζεται [redacted] τώρα με καινοβργια έντελως μορφή. Αντικαθρεφ
ζει την Ήλια την ελληνική ζωή, έχει άληθεια και ζωντανία. Οι έκφρασεις [redacted] "άρκας" υπο
χωρούνε. [redacted] Σ' αυτή του την πορεία γίνεται έκφραστής μιας συντριπτικής πλειοψηφίας Έλληνοι
και σε ταγκό και πιά πολλοί οι σύγχρονοι μοντέρνοι ρυθμοί μένουν για να έκφραζούν μια με
ψηλα μέρος των [redacted] από την πόλη.

5 - [redacted] Στο έργο του αυτό στη "Σημερινή Έποχή" ο Θεοδώρης, από [redacted] 1940-1945, ένα έργο
[redacted] μουσικολογικά στοιχεία, που καθιστούν το
ελληνικό λαϊκό τραγούδι ένα ν ε ο ε ι ο ς, καταλήγει: Το λαϊκό τραγούδι όχι μόνο μς
διδάσκει πώς ν' όφραμιάνουμε δημιουργικά κι όχι μαθηματικά [redacted] παράδοση, αλλά ν' προσφέροντά
μας νέους τόπους μελωδικής [redacted] έκφρασης, σε συντελεί, [redacted] δημιουργία γνήσιας λαϊκής
και πραγματικής Έλληνικής Μουσικής Σχολής.

"Έτσι, βλέπε ο συνθέτης από πάντα το πρόβλημα: Το τραγούδι σαν ύψιστη μορφή τέχνης και
το [redacted] τραγούδι που [redacted] έγραφαν στην Έλλάδα διάφοροι [redacted] άνθρωποι,
ταπεινής καταγωγής οι, περσότεροι, συνθέτες σαν ένα είδος που έπλετα συνέχιζε τις παραδόμε
της βυζαντινής μουσικής και του δημοτικού τραγουδιού. [redacted] Ένα τραγούδι άφογο, σύγχρονο, ΙΟ
ελληνικό. [redacted] όμως ήταν ένας μορφημένος συνθέτης, που φιλοδοξούσε να γράψει [redacted] μο
σική, [redacted] κέσα του [redacted] έκρυβε [redacted] όρση του κάμου τέ
τια, που [redacted] σε μέγδα-και σε χρονική διάρκεια-έργα σε μπορούσε να αποδοτέ. Τι αυτό για
μια μεγάλη περίοδο χρησιμοποίησε το φολκλόρ [redacted] μονάχα σαν έλικό για το συ
φωνικό έργο του. Αυτό, όπως είδαμε κιάλας, κάνει στο σκέρτσο "Δση Γωνιά" και στο "Ολόκοπο
Τύρανο". Στη Φούστα για όρχηστρα "Κερναβάλη" συναντήσε πάλι το [redacted] λαϊκό μοτίβο άλλοτε

[redacted] Ε'λε όδερη μελωδική άνάπτυξη κι άλλοτε σ' άλλη ύπόμνηση του ρυθμού του ή του "χρώμα
τός" του. Το ίδιο γίνεται και στις δυό Σονατίνες, [redacted] με γράφτηκε το 1945 και ή όλλη το
1958]. Αλλά και στα έργα του της τελευταίας περιόδου, που είναι το πιά [redacted] προωθημένα
άπο την όποψη των έκφραστικών μέσων βλέπουμε την Ήλια έμμενη στη χρησιμοποίηση στοιχείων
της ελληνικής μουσικής παράδοσης. [redacted] Σουτίτες [redacted] 1955, 1956], το μπαλέτο "Αντιγόνη" κ. έ

Παρόλλα, όσο βρίσκεται στο Παρίσι μπλέκεται στους μοντέρνους μουσικούς κύκλους, παρακο
λούθετ το καινοβργια ρεθματα, τα άμετρητα πειράματα για μια [redacted] μουσική. Ένας από τους πι
στενοούς του φίλος είναι ο Γιάνης Ξενόκης* που ήδη έχει άρχισε να [redacted] το μουσικό Παρί
σι με τη μαθηματική μουσική του. Ο Θεοδώρης προβληματίζεται, άγωνιά για το μέλλον της
μουσικής, για το μέλλον το δικό του σε δημιουργού. [redacted]

* Γιάνης Ξενόκης: Παγκόσμιο γνωστό συνθέτης "μαθηματικής μουσικής". Έχει σπουδάσει έπίσημα
μαθηματικά, άρχιτεκτονική (μάθητής του LE CORBUSIER). [redacted] Στην περίοδο του έμφυλλου πολέμου
καταδικάστηκε σε θάνατο και έφ' όρου ζωής δέν μπορεί να γυρίσει στην Έλλάδα. Έχει άπειρε
ένεργό μέρος στην "Αντίσταση και στα "Δεκεμβριανά" ήλεγμάτας έναντίον της άγγλικής έπι
βολής. Σε μια μάχη τραυματίστηκε σοβαρά στο πρόσωπο.

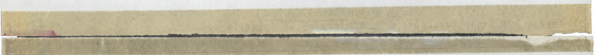

2

Faint, illegible handwriting covering the top half of the page.

Faint, illegible handwriting covering the middle section of the page, below the tape.

Faint, illegible handwriting at the bottom of the page.

3 ΣΤΗ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ (ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ)

Οι δύο άντρες δψησαν τ'αυτόκίνητο πλώ από μιά μάντρα και πήραν ν'άνηφορίζουν τό στενό, κεντρικό δρόμο της συνοικίας. Τών Ξνα τών ζέρουμε κιόλας. Είνας ο Μίκης Θεοδωράκης. 'Ο άλλος -Ένας συνομηλικός του μελαχρινός, λίγο φαλακρός, με "γραμμένο" μουστάκι και κόπως άριστοκρατικό κή,θωρία- είναι ο ποιητής Τάσος Λεβεδίτης.

"Έχει περάσει μισός χρόνος από τη βραδιά, που έγινε η έκδήλωση στη αίθουσα "Ελευθερίου Βενιζέλου". Πρόβες, ήχογραφήσεις, ταξίδια, επαφές μ'ένα σωρό πρόσωπα, όλ'αυτά έθλουν γερά νεύρα και έξαντλητική δουλειά. 'Ο Μίκης είσθάνεται έναν κλοιό, που όσο πάει σφιγγει γύρω του. Κάθε λίγες μέρες ξεκλίνει λίγην ώρα. Τυρλίζει τις γειτονίες της 'Αθήνας και του Πειραιά. Ερσκει ένα ήσυχο μέρος, χάνεται στις σκέψεις του. Συχνά παίρνει και κανένα φίλο μαζί του, πιάνουν τήν κουβέντα. Θυμούνται παλιότερες εποχές, ο κλοιός άρχίζει και χαλαρώνει, όπως όταν ρίξεις μιά πέτρα στο νερό: Οί κύκλοι άπομακρύνονται, αφήνουν και τό μυαλό ξανά να ήρεμο άντίκρι στέ πράγματα. "Όπως άπόψε. Τουτό τό Σαββατόβραδο σε ποιζεις σε φίλο κρασί. "Η έννοιζή έχει μπετ ψιά καλά.

Οί δύο άντρες συνεχίζουν ν'άνηφορίζουν. Τό σκηνικό γύρω τους είναι πάντα τό ίδιο. 'Ισθγεια, χαμηλά σπίτια. Θυμίζουν νησιώτικους φουνοικισμούς: Τό ένα σπίτι προσπαθεί να καλύψει τό άλλο, λές κι από μέρα σε ξανάρθουν κάποιοι κουρσάροι από τό πλάγος. Μιά τερέστια ταμπέλα κρέμεται, όπου κι άγκοιτόξεις: Φτώχεια. Σπίτια, δρόμοι, ένδρωμοι τό φωνάζουν βουβά. **ΦΤΩΧΕΙΑ.** "Από τη δεξιά μεριά έρχεται μιά παρθένη μυρουδιά. Τό λιπώματα. "Ένα μεγάλο βιομηχανικό συγκρότημα. Παράγει τζάμια, κρυστάλλα, μπουκάλια, τσιμέντο. Τό παπούτσια σου άρχίζουν να θραπάνουν. "Αν ο δρόμος σου είναι προς τό κατ'ό ζωούν μέσα σε μιά ύσηρη σκόνη. "Απ' τ'άριστερ, χαμηλά, είναι μιά μικρή προβλήτα. Κερικά βαπόρια, ξένα. Ρούσικα, γερμανικά, άλλανδόνικα. Θά φορτώσουν... Τό λιπώματα. "Η Δραπετσώνα. Τούτες οί συνοικίες, τόσο κοντά, στο λιμάνι του Πειραιά, τόσο κοντά στην 'Αθήνα, με παίνοντας στην επικράτεια τους λές και περνάς τό σύνορο ένός άλλου κόσμου. Είσαι ένας τουρίστας σε μιά ζένη χώρα. "Η 'Αθήνα κι ο Πειραιάς είναι ξεχασμένη ιστορία....

Οί κάτοικοι έδώ μιλάνε τήν ίδια γλώσσα με σένα. Είναι φτωχοί, με δε σου θυμίζουν τους κουρελήδες της Αύλης τών θαυμάτων. "Όταν τό κρωινό λεωφορετό του καταβάζει στην 'Ακτι Τζελεπή, τους καταπίνει κι αυτούς ο Πειραιάς-τό λιμάνι, οί πόρτες τών εργοστασίων, τών μαγαζιών, οί μοντέρνες πολυκατοικίες με τό έκαστονόδες γραφεία. Τους σκορπίζει σε χιλίες, κατευθύνσεις τό σιδερένιο ποτάμι, ο "ήλεκτρικός" και τους ξανομοζει τό βράδι. Μήχοι ^{μηνί των ωρών} είναι όμοιοι μ'όλους τους άλλους. Οί "Έλληνες είναι ένιατος λαός κι ός λένε όζει θείουν οί έθολόγοι. Οί άγρότες, οί φαρδός, οί έργάτες, οί κάτοικοι τών συνοικιών. Είναι όλοι τους φτωχοί. Κι οί φτωχοί είναι ίσοι. Οί κάτοικοι της Δραπετσώνας όμως έχουν ένα ξεχωριστό "προνόμιο". Τούτες τις μέρες τους γκρεμίζουν τό σπίτι....

Σε μιά μεριά της συνοικίας είναι στοιβαγμένα τό παραπήματα. "Ανθρώπινα κλουβιά από λα-

μαρτίνα, τάλια, πιεδοχαρτο. Κάποιο έργοστείο θέλει νά επεκταθεύ, κάποιος οίκοπεδοφάγος νά άφελη θεύ, ^{φίφτανι βράντι} "όσ όςς χτίσουμε άρατα σπύτια. Κό πρώτα νά γκρεμίσουμε αύτό. Μέχρι τότε πάρτε αύτά τό λίγα λεφτά, ήσο έκτεμψαν τήν άζια τους οί [redacted] είδικός" ... Καί πού όδ πάμε, κάρτε ύπουργέ; Πού όδ πάγε; όδ δούμε! "Ας άρχίσει τό γκρέμιμα!" Οί κουρσάροι ήσαν!

Ο Μίκης σκεφτεται όλ' αύτά κι άνηφορίζε. Κοιτάζει τό μακροστενο, φηλά τούχο πού χώνεται πρός τό πάνω... Τουτό τό έργοστείο βγάζει τόσο τσιμέντο, πού όδ χτιζόντουσαν σι' άλλθεια άρατα σπύτια. Στο ίδιο άκρίβως μέρος. Όμως τό πλοτα περιμένουν νά φορτώσουγ. Ρούσικα, γεμμα νικά, άλλανόζικα. Τό τσιμέντο φεύγει γι άλλου.

"Ένα άπό τά τό πρώτα τραγούδια τού Μίκη, πού κυκλοφόρησαν σέ όλοκο μετά τόν "Επιτάφιο" είναι καί ή "Δραπέτσάνα". Τοός στίχους τοός έχει γράψει ό Τόσος Λειβαδίτης. "Ένα τραγούδι γι αύτοός τοός ταπεινούς* άνθρώπους, πού άναγκάζονται κι έγκατάλειπον τόν τόπο, πού γεννήθηκαν καί μεγάλωσαν. Πού τοός ξερίζωσαν οί [redacted] "είδικός". Στο στίχο. "Ένα πρωί, ^{έπίκουσά τ} ένα μικρό [redacted] χαρτί [redacted] ^{λέει και πορτί} τσφραγίδας: Κυβερνητική άπόφαση."

Κ' άϊμα χτισμένο κάθε πέτρα καί κημηός,
 κάθε καρφι του πέτρα καί λυγμός.
 Κό όταν χυρίζαμε τό βράδι άπό τή δουλειά
 έγώ καί κείνη όνειρα, φιλιό.
 Τό' δερνε ό άγέρας κι ή βροχή,
 μά ήταν λιμνί κι άγκαλιό καί γλυκοσπαντοχή,
 άχ, τό σπιτάκι μας κι αύτό είχε ψυχή.
 Πέρφιτό στεφάνι μας, πέρ' τό γερώνι μας,
 στη Δραπέτσάνα πιά δέν έχουμε ζωή,
 κρέμα τό χέρι μου καί πάμε άστέρι μου,
 έμετε όδ ζήσουμε κι άς είμαστε φτωχοί.....

Κόλις κυκλοφόρησε ή "Δραπέτσάνα" έγινε άμέσως σύμβολο όλων έκείνων πού ζούν στίς [redacted] γειτονίες τής Αθήνας, τής Θεσσαλονίκης καί τών άλλων πόλεων. Έγινε ή φωνή αύτών τών "φτωχών άγιών", πού περιμένουν καρτερικά με άλλαγή στό ριζικό τους. Καός όμως οί ήχοι τού μπουζουκιού κομματιάζουν τήν ήρεμη μέσα στήν ταβέρνα καί καός ό έργάτης σηκώνεται νά χορφαί τό ζεμπέκικο, βγάζει μαζί με τόν τραγουδιστή μακροβούρτη, παραπονεμένη κραυγή. Η Δραπέτσάνα" γίνεται εσθνικό σύμβολο πλίας καί αίσιοδοξίας. Κι ό βασιτισμένος άνθρώπος, πού χο-
 * Χορός πού έχει πλατεί διδούση στήν Ελλάδα. Εννήως ένας άντρας χορεύει μόνος, πιά σκ νια δυό μαζί, πρόσωπο με πρόσωπο. Ο ζεμπέκικος είναι ένα σύνολο περιέβρωγ γύρων καί κηό-
 μώντων. ^{είτα άρχισά} χρόνια οί Έλληνες πολεμιστές έπαίαναν σέ όλονυκτία, χορφαύοντας, λίγο πρ άπό τή μάχη. Σήμερα ό χορευτής γυρίζει γύρω άπό τό όπλο του-συμβολικό άποδεμένα στή γή-καί πηό άπό πάνω.

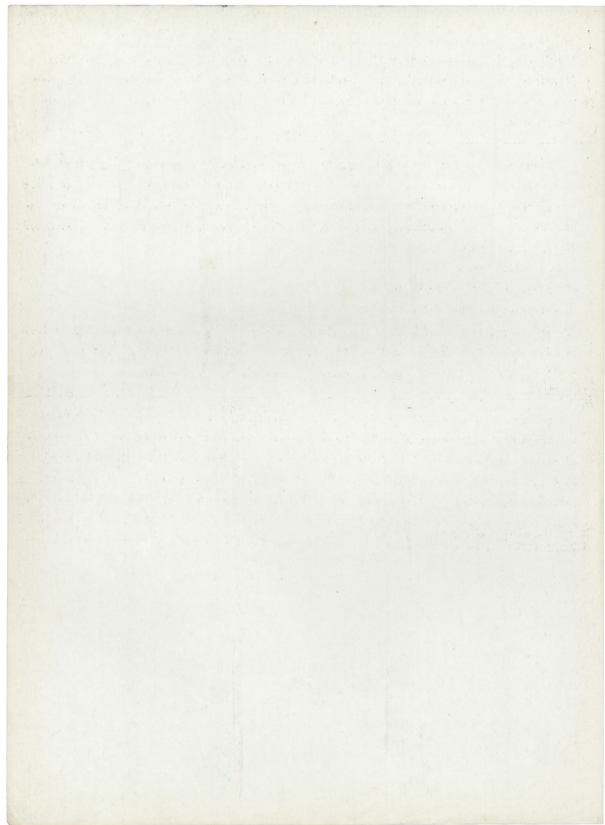

ργεί κι οι άλλοι, που τόν παρακολουθούν άμλητοι άρχίζουν και βλέπουν καθαρά τó με-
ναδικό άρθμο, που σ'άλλαζει τó ριζικό τους. Πρέπει νó διεκδικήσουν τó δικαίωμά τους σ'αύ-
τό μερδί γής, που τουδένηκει.

Ένα κρεβέτι και μιδ κοβνια στη γωνιά,
στην τρέκια στέγη του δούρα και πουλιδ.
Κόδε του πρώτα ιδρώτας κι άνοστεναγμδς,
κόδε προσθούρδ του κι οδρονός.

Κι δταν έρχόταν ή βροδίδ
μεσ στό στενό σοκάκι ξεφουτώναν τó ποιόδ,
όχ, τó σπιτέκι μας κι ούτό είχε κορδίδ.

Τό βράδι καταπορδίζει ~~.....~~ και χωρίς νά βιδόρεσι, είναι 'άπορδης. Οι δού σβλοι έχουν
έδω και λίγο, χωρίςσι σφλοντας ό κορδνος νά μείνει με τς σκίφεια του. Ο Λεβασό-
της κούσεμνος σ'ένε ~~.....~~ ύπαίθριο κούσεμδκι
έπλεγει μιδ ματιδ σέ κότε χαρτίδ ~~.....~~ Έδω και λίγες μέρεσ ή πρωινή ξεφουρδία "λίγη"
έγκαινώσε μιδ φρευνα πάνω στό λαϊκό τραγούδι. Τό έρωτήματα είναι τó τέλει: "Τι γνό-
μη έχετε γιό τó σύγχρονο λαϊκό τραγούδι, τó ρεμπτικό;" "ώγε κοριδ σέβδη με τó παλιό
λαϊκό τραγούδι;" και γιό τó μπουζούκι; "Τέ λέτε;" "Όσοι έχουν μέχρι σιγιμής άπαντήσει
-γνωσά άδυστα της τέχνης όλου τους- έχουν άκροβολιστέσ σέθε δού άντιθέτεσ θέσεις.
Τό ρεμπτικό είναι τραγούδι της προσημής, λένε οι

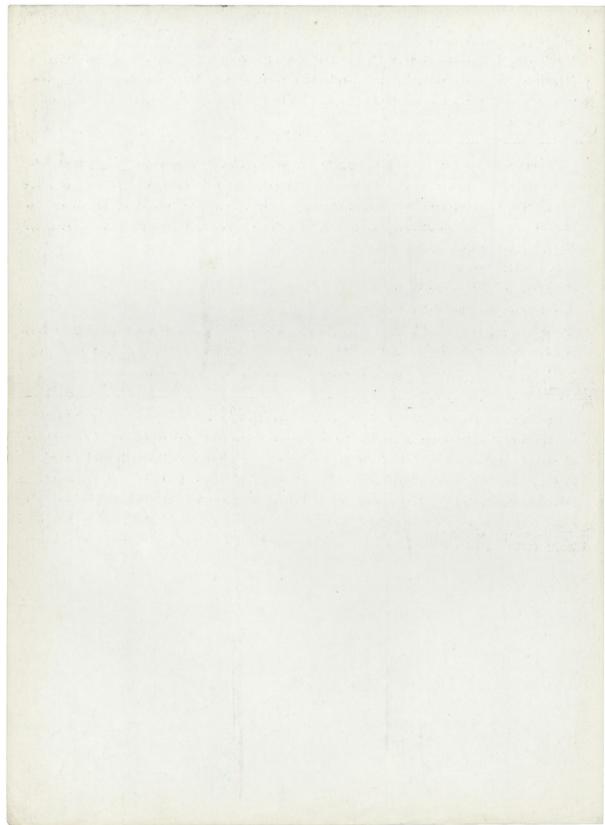
μην. Τό ρημπτικό είναι τό μόνο τραγούδι, ποδ έκφράζει ύγιως τοξ "Έλληνες, λένε οί Έλλοι."
 "Η μετριοπέθειά έχει καταργηθεί. 'Ο Δεξ, βαδίζεις είναι με τοξ δεξτερουξ. Αρχίζει νά ζαναφ
 γράφει τό μισοτελειωμένο χειρόγραφο. "Έχει μπροστά του τό καλύτερο Έπιχειρήμα: Τό πρόσωπο
 τής Δροπετσάνοξ.

"Ο Νίκης στό μεταξό είχε χοδέτ στό ~~_____~~ στενοσόκακο, Δυό όρξομους πιό κάτω ~~_____~~ κά-
 τι νεροί τόν άναγνώρισαν. "Αρχισαν νά τόν δείχνουν, πήγον κατά πάνω του. Τοξ κολησέριξ, ~~_____~~
 τοξ ~~_____~~ είπε δυό κουβέντεξ. Μετό όμωξ βιδόθηκε νά φτάσει στην πρώτη γωνιά καί στέβροντεξ έρ-
 χισο σχεδόν νά τρέχει. ^{Αν ήμην} ~~_____~~ μισό λεπτό ^{ξέρω} καί κελνη τή γωνιά είχε μοζευτεί όλη ή γειτονιά.
 Οί νεροί καμάρωναν.

- Εΐθεμε τή βίκη Θεοδωρήκη!
- 'Ο Νίκης Θεοδωρήκη! Ηίξο χαιρέτησε!
- Είναι μόνωξ του. Πήγε πρέξ τό κεί!

Βγήκαν οί γυναίκεξ με τό μωρό στην άγκολιά. Τό πιξέριξ αρχισαν νά φωνάζουν αυτό τό έγνω
 στο όνομα ~~_____~~ νά τό λένε οί μεγάλοι καί σπουδαίό θά'ταν ~~_____~~ και οί γριξ. Νισ όμώξ άπό
 κοπέλλεξ έτρεξαν νά προλάβουν, νά τόν δούν. "Αφαντοξ. Τό'βαλαν με τ'αγέριξ.

Εΐχε άποκαρυνδέτ πολύ. Δέ σκεφτόταν πιό την ώρα. ^{πρώτο} ~~_____~~ γέρω άπό τό βουνό-άν άναμφ-
 νο σίδερο, μετό πιό κόκκινη, μετό μώβ-χόθηκε. Νόχτωσε λαφνικά. Στο σπείσο όνοσαν τή ηλεκτρικά,
 τό παιδίξ μαζέβηκεν καί τώρα οί όδρυοί πού'ρχονταν στ'αύτιξ ήταν έλλοι. "Η φωνή κανενόξ
 άνερα, ποδ Ύδειχνε ότι γυρίζε, ή σειρήνα κανενόξ καρβιού, ποδ Ύλεγε τό ίδιο. Τραγούδιξ, άπό
 ραδιόφωνα στη "δισποσών", διασταυρώνονταν, βγαίνοντεξ άπ' τ' άνοιχτό παράθυρο. "Ολ'αύτά μακριά,
 αποροικά, μεγάλωναν την ήσυχία. Είχε φτάσει, σέ καί έγκαταστάσεις τής "Ελλά", τό σπείσο έδώ
~~_____~~ ^{ήταν} πιό πολύ μόνωξ. Εκφέθηκε τή Κυρτώ. Είναι άκόμο στοξ Παρξοί. Γεννήθηκε ό Γιωρ-

ργακής, τὸ δευτέρω τους παιδί. Περιμένουν εἰδήσεις του, ^{να τὴν ἀγαπᾷ} ~~_____~~ πότε θὰ κάνουν κιό-
ταί τὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Πρέπει νὰ πάρει τὴν ἀπόφαση γιὰ μόνιμη ἐγκατάσταση στὴν Ἑλ-
λάδα.

2 ~~_____~~ ^{4.4.4.} νὰ κάνει ἀπολογισμό τῶν τελευταίων μηνῶν: "Κέρδη" καὶ "ζημιές". Μὲ τὴ μουσικὴ
του, γεννηθῆκε ἕνας ἀνεμοστρόβιλος. Μεγαλώνει καὶ προχωρεῖ. Τὸν στριφογυρίζει μαζί του, τὸν
ταξιδεύει σὲ μέρη ποῦ ποτὲ δὲν τὰ ἔχε προβλέψει. Σ' αὐτὴ τὴν πρελλιή προέλαση-καθὼς οἱ δίκχοι
πουλιᾶνται χιλιάδες κάθε μέρα-ὁ ἴδιος ἀναγκάζεται κι ὁρᾷ πῶς του σφέδια, πρῶτα, τὸ
πῶς. ~~_____~~ ^{το χέρι τὸν ἐγκλίβει βίω} Σίχισε ἀναθεωρεῖ τὶς ἴδιες του τὶς ἀποφάσεις.

3 ~~_____~~ σπαθὶ τοῦ Μεγαλέξαντρου, ~~_____~~ Πολλὰ ~~_____~~ περιμένουν ἀμείψωτο
τὸ "ναί" ἢ τὸ "οὐκί". Κι ὅλα δεχθύνουν, πῶς εἴμαστε ἄκμα στὴν ἀρχή. Τὶ θὰ φέρουν τὰ χρόνια, πο-
εἶναι μπροστά; εἶναι ἔτοιμος νὰ φτάσει ὡς τὸ τέρας; αὐτὴ ἡ ἐπανόσταση εἶναι ἀληθινή, ὄχι ἐκ-
πλήσσει τὸν ἴδιο, τὸν ἐμπνευστὴ της.

Τὸ χέρι τοῦ Ἀεθιδάτη ἔτρεχε πᾶνω στὸ χαρτί, ἐπιτίθεισε θὰ ξεμπερδεύει μ' αὐτὸ τὸν μπλε.
Ἔχει παραγγίλει κι ἄλλον καφέ. Τὸ τσιμνέτο γύρω ἀπὸ τὸ τροπέζι τοῦ κἀφενεῦο εἶχε
γεμίσει ἀποτάγματα. "Ἐβλεπὲ τ' ἀνάποδογυρισμένα χεiriόγραφα στὴ σειρά κι ἔρχισε νὰ δια-
βάζει, διορθώνοντας καὶ πάλι, πού καὶ πού, κῆμιδ λ' ἔζη:"..... "Ὁ θεῖμα]

τοῦ λαϊκοῦ τραγουδιοῦ, ~~_____~~ προσωπικά ἔχω τὴν τύχη νὰ τὸ βλέπω, ἀπὸ περὸς ἄλλες μεριές: ~~_____~~ τὸ-
σο σὺν ἄνθρωπος πού τὸ ἄγαπῃ καὶ συχνὰ τὸ τραγουδοῦσε, ὅσο καὶ σὺν ποιητῆς πού σκοπεῖ νὰ
τὸ ὑπηρετήσῃ. Ὁ ἄρχισ μ' ἔνα περιστατικό, πού μοῦ διηγήθηκε ἕνας φίλος μου, μαζί μὲ πολλὰ ἄλ-
λα, ὅταν γύρισε ἀπὸ τὴν ~~_____~~ ἡ ἔση Ἀνατολή, τὸ 1945... ~~_____~~ "Ἦμουν στὸ νοσοκομεῖο
τότε-ὄχι τίποτα σπουδαῖο, κάτι ἐψέφικα ἀπὸ τὶς πολλὰς νοσοφρέες. Στὸ διπλάνο κρεβάτι ἦταν
ἕνας Σουδανέζος κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἕνας ἀπὸ τὸ Ἰσραήλ. Τρῶπος ἐπεκρινωνίας: Κέντι σπασμὲν
ἀγγλικὰ, κῆμποοες χεβρονομίαις κι αὐτὴ ἡ συγγένεια, πού σοῦ δίνει ἡ πικρα στὴν ζενητεία." Ἐνα
βράδι τὸ Σουδανέζο θὰ τὸν ἔπιασε φαίνεται τὸ μεράκι, γιατί ἐκεῖ πού καθόμαστε ἀμλήτοι καὶ
ἀκεφτόταν ὁ καθένας τὸ δικὰ του, ἔρχισε ἐσφικὰ νὰ τραγουδοῦει. Ἐἶπε δυο-τρεῖς στροφές ἀπὸ ἕ-
να βαρὺ καὶ λυπημένο τραγοῦδι καὶ σταμάτησε. "Ἰστερα γυρίζει ἀπὸτομα πρὸς τὸ μέρος μου, "Ἄε
μῆς λέε καὶ σὺ κανα τραγοῦδι, νὰ δοῦμε πῶς τραγουδοῦτε στὴν πατρίδα σου", μοῦ κάνει. Τὰ ἄσσα
Γιὰ μιὰ στιγμὴ σκεφτήκα νὰ τοῦς πῶ κανα δημοτικό, μα' ἔδω πού τὰ λέμε δὲν καλοῦτερα κανένα.
Ἔε ἄλλου ἀνθρώπου τῆς πόλης ἐγώ, δὲν τὸ βῆνωδα μέσα στὸ αἷμα μου. "Ἀρχισα, λοιπόν, νὰ τραγου-
δοῦ ἕνα ρεμπέτικο ἀπ' αὐτὰ, πού τραγουδοῦσαμε συχνὰ μὲ τὴν παρέα μου στὴν Ἀθήνα πρὶν φύγω.
"Ὅταν τελείωσα, τὶ νὰ σοῦ πῶ. Ἐἶχαν μαζί μὲ τὸ ~~_____~~ , κι ἀπ' τοῦς ἄλλους θαλάμους στὶς πόρτες ~~_____~~ κ
ἔκουγαν συγκινημένοι....."

Ο Μίκης γύρισε από καρενάτο, πήρε το φίλο του και καταπρόσβια πα-
λι προς τα "σύννορα". ¹⁹⁴⁹ μες σε 'άμδει, ^{Καυτίδης το το παλιό φωνο} περιμένα τον άλλο, που
γιά τ'η βραδινή ξεδο.

Ο ¹⁹⁴⁹ μοναχικός περιπατος δεν ¹⁹⁴⁹ αφήσει σε τίποτα. Γύρισε περισσότερο υπερδεμένος. Αφορμή
στάθηκε έκκετο το σύνθημα στον τοίχο. Στή γωνιά ενός σπιτιού, καθώς τή φάτιζε ή μικρή ήλεκρ
κή λάμπα του στέλου. ΕΛΑΣ-ΕΠ. Δυο γράμματα ήταν ξεθωριασμένα. Ένα σύνθημα, που έζησε δεκάξη
χρόνια. Αυτό, που τ'ή γράψε μπορεί να σκοτώθηκε. Τήν ¹⁹⁴⁹ Έδια ώρα ή άργότερα στο έκτελεστικό
άποσπασμα. Η άργότερα στην έξορα. Η ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ έκτελεστικό άποσπασμα άπο έξη "Έλληνες, στη
διάρκεια του έμφυλου πολέμου. Μπορεί να σκοτώθηκε κι αυτό, που κροτούσε "σσίλειες". Όπως
τόσοι και τόσοι άνθρωποι, γνωστοί και άγνωστοι, όλοι άγαπημένοι, που δεν ύπάρχουν πια. Αυτό
το σύνθημα είναι μια ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ προβολή άπο το παρελθόν. Άλλοτε τ'ή προσέχουμε ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ άλλοτε
προσπερνούμε. Τρεμοσβήνουν. Έδν τ'άστέρια που πεθαίνουν, άλλα ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ γιατί πολλά χρόνια
όκμα.

"Οχι έτσι. Έδώ είναι διαφορετικό. Πάνω σ'αυτούς τοίχους αυτή ή πόλη, ή χώρα δόξαληρη
έχει "άδσει" άδν καρδιά και δεν μπορεί να φύγει ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ άλλα λιμάνια. Έτόπ. ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ. Γιό να γυρι
ζει το μουλό όλων δεκάξη χρόνια πίσω.

Ο Μίκης ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ θυμήθηκε τ'ή χρόνια της Κατοχής. 1943. Μόλις έφτασε στην 'Α-
θήνα ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ αυτά τ'ή σύνθηματα. Πρώτα ή λευτεριά, μετά ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ ή μουσική, ή δουλειά, γιά να 'ρθει
ή ζωή πρέπει να φύγει ό θάνατος. Γιό να φύγει ό θάνατος πρέπει να δώσει τή ζωή σου. Μια πα-
ράλογη σίδηση, γιά να 'ρθει ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ πια λογική γιά ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ όσους μέλινουν. Γιό τ'ή παιδιά, κυρίως
γι αυτά.

Τό σύνθημα στον τοίχο έγραφε ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ. Τίς Έδους λέξεις έγραφε και τ'ή δίκωχο, που τ'ή Έδω
σε να φορσει γιά ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ πρώτη φορά, σ'ένα σπιτί τ'ής Καλλιθέας, έκείνη ή ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ τ'ής
Ίστιακής. Η Μυρτώ 'Αλιεργίου. ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ. Τίποτα δεν άλλαξε. Τό σύνθημα είναι όκμα στον
τοίχο κι ή Μυρτώ είναι γυναίκα του. Δεκάξη χρόνια άχώριστοι. Κατοχή, "Δεκεμβριανά", έμφύλιος.
ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ. Η Μυρτώ. Τ'ή παιδιά. Μια ζωή πια λογική. Γι αυτά, κυρίως γι αυτά. Να βοηθήσουμε όλο
να γίνει πια λαγική. Και γιά τ'ή παρτώ όλα. Έπιστροφή στον τόπο έκκλισης. Μυρτώ! Έδώ είναι
ή μάχη. Δεν μπορεί να 'ταν άλλο. Έδώ, στους τοίχους με ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ σύνθηματα. Γρόψαμε τόσο πολλά, πο-
ύσο κι έν σβήνουν τ'ή συνεργάτα, όσο κι έν γκρεμίζονται τ'ή σπείρα, όλο και ¹⁹⁴⁹ ¹⁹⁴⁹ ύπάρχουν να
μ'ες θυμίζουν τον όρκο μας. Και τ'ή φταίω έγώ; Έσύ μου; Όπως έκκετο τ'ή δίκωχο, έσύ με μήσσει
έξ βρήκες έπαρχιώτη, βλ'πειες! Κή διαμαρτύρησαι, λοιπόν, γιά τίς συνέπειες. Πάρε τ'ή παιδιά και
έλατε τ'ή γρηγορώτερο. ΕΛΑΣ-ΕΠ.

Ο φίλος του τ'ή χτύπησε άπότομα τ'ή τ'άμι. Πώς δεν τον είδε να βήχεται; Οί γιάτροι λ'νε, ότ
τ'ή ύνετρα κρατ'νε μερικά δευτερόλεπτα. Και οί σκίφεις τ'ή Έδου; Έίχε κλείσει τ'ή μάτια. Μπορεί
και να 'χε κοιμηθεί. Έβαλε μπρος κι ή "Ίσομπάλα" κύλησε προς τ'ή π'τω, τ'ήν ύσφαλο. Κόθησε
πια βολικά κι έπιασε ένα τραγουδι, στην τ'ήχη. Τ'ή "Έυννεφισμένη Κυριακή" τ'ή Τσιτσάνη, που
τ'ήν έποχή τ'ή έμφυλου πολέμου τραγουδήθηκε άπ'όλους τ'ής "Έλληνες και στο δυό στρατόπε-
δα... "Έυννεφισμένη Κυριακή, μοιάζει με τ'ήν καρδιά μου... ". Και τ'ήρα τραγουδιέται άπ'

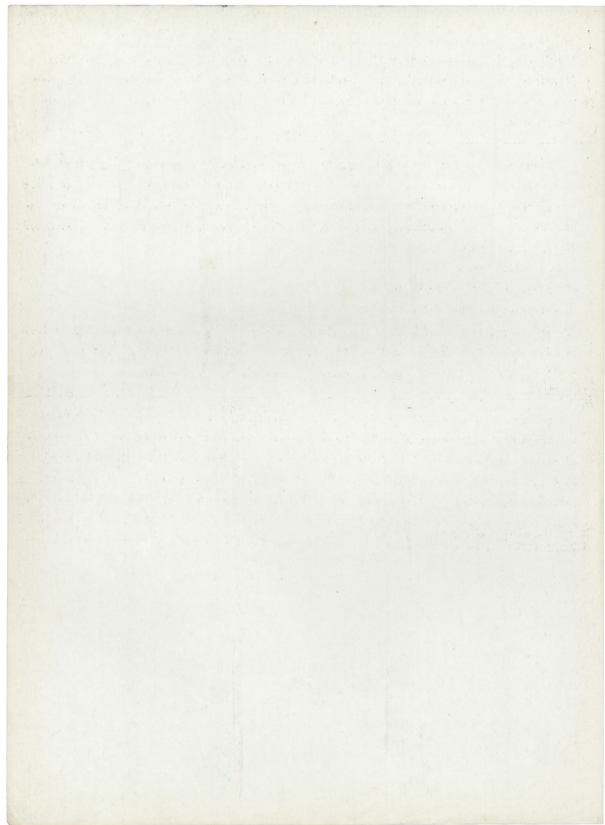

όλους. Τόσα χρόνια. Τίποτα δεν άλλαξε.

-Όχι να σου διαβάσει [redacted] "Έκανε ο Λεβανός της και χωρίς να περιμένει απάντηση έβγαλε ξανά [redacted] από την τσέπη το χειρόγραφο.

"...Πού έχει πάντα συννεφιά, Χριστέ και Παναγιά μου!". Έκανε ο Πίγκης και σταμάτησε να τραγουδάει. 'Οδηγούσε κι έκουγε το φίλο του καθώς του διάβαζε την απάντηση στην έρευνα της "Αύγης".

④ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

32

Πέρασαν χρόνια μερικοί μήνες. Ο Νίκης συγκρότησε μία μόνιμη "μικρή λαϊκή ορχήστρα" και έδωσε πολλές συναυλίες. Έγραφε καινούργιους κύκλους τραγουδιών, μουσική για ταινίες, έκανε σύντομα ταξίδια στο εξωτερικό. Η οικογένειά του στά μετοξύ γύρισε κι αυτός του ^{από "Απολαύσεις των παρι τσ Α' Βουβίνο"} ~~εδαφαιλίας~~ μία πολύτιμη ήρεμα. Το καλοκαίρι του 1960 ~~στο~~ ^{στο} ετήσιο φεστιβάλ 'Ελαφρού Τραγουδιού της Ραδιοφωνίας. Έγραψε μουσική ~~για~~ ^{για} το 'Βενικό Θέατρο. Η κυβέρνηση, σε μία περίπτωση που' πρεπε να ~~γυρίσει~~ ^{γυρίσει} άμεσα από το θέατρο της άρχισε 'Επιδαφρου στην 'Αθήνα του, διέθεσε ένα στρατιωτικό ελικόπτερο. Το πρόγραμμα, έπο- μφως, πήγαιναν περίφημο! Συμμετοχή, βραβεύσεις κι ελικόπτερά. ^{Ο γάμος} ~~οπως φάνεσαι~~ πώς είχε διαφορετική γνώμη. Προςτό στο έκκλητο κοινό του θεάτρου "Μετροπόλιταν", ~~οπου~~ ^{οπου} γίνονταν μία σκηνηκή παρουσίαση ~~του~~ ^{του} κύκλου τραγου- διών ("Αρχιπέλαγος"), έκανε, στις 14 'Ιουλίου, ~~κατά~~ ^{κατά} μέτωπο επέθεσε στην (έλληνική ήρκουσα τάξη). Άνθεκε στη σκηνη θεάματος, γελαστός, όπως πάντα και περιέμενε να σταματήσει ο πανζουρλισμός από το κροκορότητα, τις λαχές, τα έπιφωνήματα. Κι όταν κι αυτό έγινε ήρχισε να τοξε μιλάει: Η . . . .

Αυτή τη στιγμή πρόσοτερο από κάθε άλλη φορέ, το πρόβλημα είναι ένα: Πι- στεύουμε ή όχι ότι υπάρχει ελληνική μουσική, ελληνικό τραγούδι; Μπεις μαζί με τη με- γάλη πλειοψηφία του λαού μας όχι μόνον πιστεύουμε, αλλά είμαστε ~~και~~ ^{και} περήφανοι για τη μουσική μας κληρονομιά. Όμως η τάξη των μορφωμένων, των καλλιεργημένων, των ταξιδεμένων δηλαδή η ~~ο~~ ^ο "ήρκουσα τάξη" στον τόπο μας ανέκαθεν έχει θαμπωθεί στο μεγαλύτερο μέρος της από την τεχνική και πνευματική υπεροχή των Ευρωπαίων, άλλοτε δίκαια, άλλοτε δίκαια. Στην περίπτωση της μουσικής νομίζω και δίκαια και έδίκαια. Δίκαια, γιατί οι ευρωπαϊκοί λαοί ξεκινώντας από ένα, σε έλεγχο, τίποτα—γιατί το Γρηγοριανό μέλος μελωδικώς ήταν σχεδόν ένα τίποτα—οικοδόμησαν γενιά με γενιά αυτά τα έκκλητικώς ήχητικά άριστουργήματα, το κομσώτερο του Βιβέλντι, το Πόση του Μπέρχ, τις συμφωνίες των Μότσαρτ, ^{Μπετόβεν} ~~και~~ ^{και} Μπέρμς, τις όπερες του Βέρντι και του Βάγκνερ προωδώντας την τεχνική της μουσικής σε έπιτεύγ- ματα άληθινά μεγαλοφυή. Άδίκαια, γιατί έν η δουλειά και μετρεται οι κομσώθαμοι κυβερ- νώντες κρότησαν το λαό μας έξω από την τεχνική άνοδο της Ευρώπης, στη σκιά των ήμιανό-

καθυστερημένων, [redacted] πύθων και των καθυστερημένων, [redacted] ο λαός μας εν τούτοις μπόρεσε να διατηρήσει και ν' αναπτύξει ορισμένες θεμελιώδεις λειτουργίες [redacted] όπως είναι το ήθος του, ο χαρακτήρας, η γλώσσα του, η ποίηση του και η μουσική του. Λειτουργίες που του ήταν έξω από πολέμους με το ξενόγνο, το φασί και το νερό, γι αυτό και τις διαφύλαξε έμβλυντες μέσα στο πνεύμα του χρένου, των έπιδρομένων και των "άναμορφωτών" του. [redacted]

»... Όμως καιρός να μιλήσουμε για το τραγούδι. Αντίθετα με το έλαφο, [redacted] που στον τόπο μας είναι απομίμηση του ευρωπαϊκού ή του αμερικανικού τραγουδιού, το λαϊκό [redacted] ξεκινά βασικά από δυνατές ρίζες. Είναι η Βυζαντινή μουσική και το δημοτικό τραγού-

[redacted] Κουσικολογικά το συνδέουν το έξης βασικά στοιχεία: Η μελωδική του γραμμή, ο ρυθμός και η άρμονία. Υπάρχει ακόμα το ήθος και ο χαρακτήρας του ποιητικού κειμένου, ο τρόπος, ο γνήσια νεοελληνικός της έρμηνείας του και η τέχνη της συνοδείας του που είναι συνδεδεμένη με το μπουζούκι.

Το όργανο αυτό, το αποκλειστικά [redacted] ελληνικό, αφού κεντρήσει την εισαγωγή, σε συνέχεια σχολιάζει διαλογικά τη μελωδική γραμμή ώστε κάθε τραγούδι να είναι ένας κλήρης κύκλος, όπου μια ιστορία, σχεδίζεται, διαγράφεται και ολοκληρώνεται με σαφείς αισθητικούς νόμους που έχουν τη ρίζα τους στην αρχή κάθε έντεχνου μουσικού έργου: στην έρώτηση-άπάντηση, δηλαδή στην σύνθεση των αντιθέσεων που είναι ο πρώτος νόμος της φύγκας και της συντάας. Το γνήσιο και ολοκληρωμένο ελληνικό τραγούδι είναι ίσως το σημαντικότερο και δυναμικό όργανο με το ένδοξότερα γερμανικά λίντερ, τις σημαντικότερες ιταλικές όριες, τις βαθύτερες μελωδίες της ρωσικής σχολής.

»Θα τασθετε λοιπόν πσο υπερήφανοι θα πρέπει να εμψετε για το λαό μας, που όταν μένει ένωπιος ένωπι και θελήσει να τραγουδήει σωστά για να ξεπείσει και να λυτρωθεί διαλέγει δηλαδή έργα τέχνης=τη στιγμή που οι περισσότεροι από τους πολιτισμένους λαούς δεν έχουν για να έκφραστούν παρ' αυτό το μουσικοχορευτικό κατασκευάσματα που είναι έσομα σόν το βζωτο και άγευστα σόν το άχυρο.

»Πό όπως που έρχονται οι όηθεν θεωρητικοί, οι όηθεν μορφημένοι και κατά βδοος ήμιμοθετι να μας πούν πως το [redacted] έσοπο είναι μαύρο και [redacted] λαός μας [redacted] καθυστερημένος. Τα τραγούδια του πρωτόγονο, οι τραγουδιστές του αρχιπρωτόγονοι, έτι όλα περί άναγεννήσεως της μουσικής μας είναι μύθοι και όδρυβοι και έτι αυτοί και μόνο κατέχουν την άλήθεια.

» Και ποιά είναι αυτή η άλήθεια: Τ σ ά - Τ θ δ - Τ ε δ.

»Ομως ες μὴν ὑποτιμοῦμε τὸ [redacted] Τὸδ-Τθα-Τοδ γιατί σήμερα δὲν εἶναι μόνο μὴ νοοτροπία, ἀλλὰ μὴ κατάσταση-εἶναι θάσεις, εἶναι πῶστα, εἶναι σχέσεις, εἶναι "σκοτεινὲς δυνάμεις καὶ ὅλοι ἐφρουρε ὅτι σὲ μέρες πονηρὲς αὐτοὶ οἱ ὄλιγοὶ ἄλλὰ κρατοῦντες εἴψα συχνὰ πὶδ δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἄλλὰ κρατοῦμενους.

»Συμβαίνει ὁμῶς, ὅταν αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι ἐνωθοῦν κάτω ἀπὸ μὴ σημασία, ἔνα ἰδανικὸ ἢ ἔνα πιστεῶ, ἀκόμα καὶ αἰσθητικὸ, ἀκόμα καὶ μουσικὸ, νὰ γίνονται δύναμη φοβερὴ καὶ χειμαρρὸς ποὺ σαφῶς στὸ πῆρασμά του τὰ πάντα. Καὶ τότε οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις γίνονται καρυδοὶ φλο καὶ οἱ σχέσεις, τὰ μέσα καὶ τὰ πῶστα παρασφρονται καὶ σβήνουν μπροστὰ τὴν ὀργή τοῦ Θεοῦ, ποὺ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Λαοῦ.

»Ομως αὐτὸς ὁ τόπος δικαιολογεῖται, ἄραγε, σήμερα ἀκριβῶς, ποὺ τὸ πρῶτο βραβεῖο τῆς "Ἀπαγωγῆς" ἔρχεται νὰ δεῖξει, ὅτι ἔνα Κρατικὸ "Ἰδρυμα-τὸ ΕΠΡ- εἶναι πάνω ἀπὸ τοὺς φόβοι ποὺ ἐκφράσαμε, μέγιστα καὶ θημῶσαι, πρὶν τὸ Θεσπιβέλι; αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ βραβεῖο μᾶς ὡδηγετὶ στὴ σκέψη ὅτι τὸ ἀντιλαϊκὸ μουσικὸ πνεῦμα καὶ γενικῶς ὅλοι οἱ πολέμιοι τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς καὶ πὶδ εἰδικὰ τοῦ ἔργου μου θὰ πρέπει ἀναγκαστικὰ νὰ πολλαπλασιασθοῦν τὲς προσπάθειες τοὺς γιὰ νὰ μᾶς χτυπήσουν, μὴ μᾶς μειώσουν, νὰ μᾶς ἐξαφανίσουν.

»Μὲ ποῖα δύναμη θὰ τοὺς ἀντιμετωπίσουμε; Ὅσο μᾶς ἀφορᾷ δὲν μένει παρὰ ἕνας μονάχα ὁρῶμος: Νὰ μένουμε πιστοὶ στὸ ἰδανικὸ τῆς λαϊκῆς μας μουσικῆς, νὰ ἀντλοῦμε τὴν ἔμπνευσή μας ἀπὸ τὴ μουσικὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ μας, ἀπὸ τὰ πῶθη του, τὲς ἐλπίδες του, τὸ ἰδανικὸ του. Νὰ ὑπερασπιζώμαστε μὲ θάρρος καὶ μπροστὰ στὸ φῶς τῆς μέρας, ὀλίως φόβο γιὰ τὲς συνέπειες, ὅ,τι νομίζουμε ὅτι εἶναι γνήσιο καὶ ἀληθινὸ. Ὅμως καὶ ἡ πίστη μας καὶ ἡ συνέπεια καὶ ἡ δύναμή μας θὰ 'ταν ἐκ τῶν προτέρων καταδικασμένους μπροστὰ στὲς ὀργανωμένους δυνάμεις τῶν ἀντιθέτων ἢν ὁ λαὸς [redacted] δὲν μᾶς εἶδνε τὴν ἀγάπῃ του. Καὶ μὲ τοὺς πὶδ στενοὺς μου συνεγότες, τοὺς ποιητῆς, τοὺς [redacted] μουσικοὺς, τοὺς τραγουδιστῆς, τοὺς ἡθοποιοὺς, νιῶω κα γὼ τὴ δύναμη τῆς θωροκίσης ποὺ μᾶς δίνετε μὲ τὴν ἀγάπῃ σας καὶ ποὺ ὅσο θὰ τὴν ἔχουμε θὰ εἴμαστε ἄτρωτοι".

Πραγματικά η αντίδραση είχε αρχίσει από καιρό με λύσσαμένη έκθεση ενάντια στο Μέγα. Μια μεγάλη καμπάνια, στον τόπο, στο στρατό, στην επαρχία γύριζε συνεχώς στο ίδιο μοτίβο: Τα τραγούδια του είναι καλά, αλλά είναι άριστοτερά, "δυναμικότερα", κομμουνιστικά, ... έγκλημασι-
σε! Βάσει σατανικού σχεδίου θα μετατρέψει όλους τους οπαδούς της μουσικής του, σε οπαδούς των ιδεών του!

'Απ'τή μια μεριά, λοιπόν, κοιτούσαν να τον προσεταιριστούν κι από την άλλη του 'δειχνον-
τι τον περιμενεί, αν δεν "βάλει μυαλό". Στο μεταξύ ο Μέγας είχε ξεπεράσει με τους αντι-
πολούς του στο αισθητικό πεδίο, που ^{από} ~~παρά~~ γρήγορα τη μάχη ανασώοντας τα "υδροκεφαλα
έπιχειρήματά τους. Τώρα είχε απέναντί του έναν ~~_____~~ έχαρο, που δεν μπορούσε να τον
νικήσει μονάχα, με τα τραγούδια και τους έμπνευσμένους λόγους.

'Από που άντλοσε η όικρα δεξιά το δικαίωμα να μεταχειρίζεται έτσι έναν καλλιτέχνη
μόνο και μόνο επειδή ήταν αυτό που ονομάζουμε "στρατιώμενος"; ~~_____~~

Λεξείσουμε λίγο τα πολιτικά πράγματα στην Ελλάδα, ~~_____~~ - μια και η ούτως ή άλλως,
φαίνεται, πώς πάμε ~~_____~~ μέσα στο 1961 για εκλογές. Οι πολιτικές
παράταξεις είναι τέτοιες σ'όλες τις χώρες, όσον άφορά τους σκοπούς, διαφέρουν όμως στον τρόπο
που αντιλαμβάνονται την καθημερινή διαμέριση. Το ελληνικό τετραμύριο, ζητώντας να λύσει
αυσαυρεμένα προβλήματα άδηγασε συχνά το λαό σε άσκοπες και άλλοτε άκαιρες αίτησεις.
Οι έκχειρίσεις, όταν γίνονται είναι για να θάφτον οι νεκροί, ενώ το κλίμα παραμένει το
έδιο: προτασμός για τη ρεβάνε. Όταν το πολιτικό πένος λείπει για μια μεγάλη περίοδο,
οι Έλληνες δε θα ξαφιαστούν μονάχα, θα έχουν άλλεται!

'Η νεοελληνική ιστορία, από το 1821, που έγινε η επανάσταση εναντίον των Τούρκων, γρά-
φτηκε βασικά από πολέμους, πραξικοπήματα, επαναστάσεις, εξέγερσεις και κάθε λογής δικτα-
τορίες. Το κοινωνικό ύποβαρο δεν έπαθε τίς ά αντίστοιχες άλλαγές. Οι άνάγκες του τόπου
δεν ικανοποιήθηκαν ούτε επαναστατικά, ούτε με μια "συγκροτημένη" διαδικασία. Στην ελ-
ληνική κοινωνία σημειώθηκε μια άργη, άναποφευκτη πρόοδος. ~~_____~~ Άλλες, προσωρινές "σήμε-
οίσε" άπ'έξω, άδλωσαν άντι να καθάρσουν την κληνική έικόνα του άρρώστου, γιατί άκολου-
θούσαν πάντα από αντίστοιχες "άφαιμάσεις". ~~_____~~ άπόσταση που χώριζε την Ελλάδα
άπό τις προηγμένες χώρες την άποχή της επανάστασης, έμεινε η έδιο, μέχρι τις μέρες μας
και με μερικά άπ'αυτές τις χώρες μεγάλωσε.

"Έτσι, 140 χρόνια τώρα, το τόσο αίμα, δεν έφερε κανένα κέρδος σ'αυτούς που τόσο άδύρητα
το ~~_____~~. 'Η πρώτη αίτια είναι, ότι κανένα κόμμα δεν έντόπισε σωστά ποιά κοινωνικές
τάξεις έπρεπε να εκπάρσει. Οι πολιτικοί στράφηκαν πάντα σε στόχους, που πολύ άπεύχον
άπό την υτόπια πραγματικότητα. 'Εξ αίτίας της προαβωπίας αυτής οι κοινωνικές ροπές διοχε-
τεύθηκαν σε λαθιμένες, άκαθάρστες, πολιτικές διαμάχες. 'Η δεύτερη, βασική, αίτια που ελ-
νοι "αιαματα" με την πρώτη είναι το ότι οι Έλληνες δεν άολκλήρωσαν την ένωση τους

ἐπανδρασση. Διώχνοντας τους Τούρκους, ¹⁹²⁴ δορυμική
ζέσηση ^{από τον λαό} σε πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ή Ρωσία, ή Αγγλία και ή Γαλλία έβριζαν το
σο ένδιαφέρον για την περιοχή, που τὸ ^{πρωτόκολλο} ~~πρωτόκολλο~~ πριν διατυπώ-
σουν ^{τον σκοπό της} τὴ γνώμη τῆς ἀνεξαρτητικῆς πρεσβείας. Ὁ λαός, κοινό
φ χαρακτηριστικῶς, τὸ ἐνόμισε (Ρωσικῶς), (Ἀγγλικῶς) καὶ (Γαλλικῶς) κῆρυξ. Ἡ προσβλητικῆ, ποικιλο-
πη αὐτῆ ἐξέλιξη, ἀλλεζοντας συχνά φορετῆς, συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Αὐτὸ εἶναι τὸ περιζήτη-
κῆρτος τοῦ ἑλληνικοῦ προβλήματος. Ὅλοι τὸ ^{πρωτόκολλο} ~~πρωτόκολλο~~ με κανένας δὲν τὸ πιδνει σὲ χέρια του.
Τὸ κῆρυξ, συνεχίζουσι ἀκόμα νὰ ^{πρωτόκολλο} ~~πρωτόκολλο~~ ἐστὶν ἀνάγκη, εἴτε τὴν νιδῶουν σὲν δόνομα εἴ-
τε σὲν καθήκον, τῆς ἐξέλιξης-μὲ τὴ χειρότερη ἔννοια τῆς λέξης-ἀπὸ κῆρυξ, ἔξω ἀπ' τὴν ἑλ-
λῆδα.

Ὁ Β' Παγκόσμιος πόλεμος φέρνει κατὶ σημαντικὸς ὅπως καὶ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἔται, καὶ στὴν ἑλ-
λῆδα, σὲ πολιτικὸ προσκήνιο ἐμφανίζεται μὲ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἀνεκτίμητη συμμετοχῆ τῆς
στὴν ἑθνικῆ ἀνεξαρτησι, καὶ κοινωνικῆ προβλήματῶς, που μὲ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ζητῶνε
^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τῆ λύση τους καὶ ἡ μέχρι τότε ἀνικανότητα τῶν ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ κομμάτων νὰ τὸ λύσουν
εἶναι οἱ λόγοι, που ἐξεγκάνουν ἑσπινικά τὴν ἑλληνικῆ ἀριστερῆ. Ἡ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τολμώντας νὰ προχ-
ρήσει σ' ἐνῆπλη ρῆση, τότε που ὑπορούσε, ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἀδυνατεῖται ἀπ' τοὺς ἀντικῶλου.
τῆς σ' αὐτῆ τῆ ρῆση, ὅταν πῶ ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων ἔχει ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἀλλεζει. Μετὰ τὴν σερ-
τιωτικῆ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἐξουδένωση τοῦ ἀντικῶλου τῆς ἡ ὄρα δεξιά, μιστῆ σὲς... ἑλληνικῆς παραδόσει.
ρα ἡ ἀστικῆ δημοκρατία ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἀποτελεσματικὸ ὄπλο.

^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ Δημιουργεῖ ἀμέσως τὸ περιζήτητο παρακῆτος, που δὲν ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ποτὲ λο-
γαρισμὸς σὲ κανένα συνταγματικὸ καὶ ἠθικὸ νόμο. Παράλληλα ἡ ἐξέλιξη τῆς ἀπὸ τοὺς Ἀμερικα-
νοὺς, που εἶναι οἱ καινοβργιοι "προσῆτες" τῆς χώρας, ἐπερνεῖ τὸ ὄρα τῆς προδοσίας κι ἀγγι-
ζει τὴ βλακεία. Ἀποτελεσματῶλοι οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, ἀκόμα καὶ τῆς συντηρητικῆς δεξιάς,
ἀναγνωρίζουν τὴν ἀνάγκη τῆς ζανονομιμοποίησης τοῦ Κ.Κ.Ε. ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνάγκη ν' ἀπο-
μονώσουν καὶ νὰ θῶσουν ἐκτός νόμου τὴν ὄρα δεξιά. ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνάγκη ν' ἀπο-

^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ καὶ ἡ Κίχη βγαίνει ἀπὸ τὴν ἐξορία (1950) ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ φεβριεῖα τῆς Παρλα-
(1954) ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ μέχρι σήμερα ἔχουν μεσολαβήσει τὸ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ γεγονότα. Παρ' ὅτι ὁ λαός σὲς ἐκλογῆ
καθορίζει ἕνα διαφορετικὸ πολιτικὸ στίγμα, οἱ φασιστικῆς δυνάμεις ἀρπάζουν ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἔπαθλο τοῦ
ἐμφυλίου τὴν ἀποκλειστικῆ, μονολιδικῆ καὶ μόνιμη διακυβέρνηση τῆς χώρας. Τὸ στρατοκίετα ἔτα
ἡ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ κολουδοῦν νὰ ἐπιβλοῦν θανατικῆς καταδικῆς, ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνάγκη ν' ἀπο-
^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τῆς ἡμέτερες ἐπεμβόσεις τῶν ἔθνων, πρεσβειῶν* (ἴσως εἶναι ἡ μοναδί-
κῆ φορῶ, που ἡ ἑλληνικῆ δεξιά δὲν ἴκουσε τοὺς προστάσεις τῆς) ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνάγκη ν' ἀπο-
δημοκρατικῆς δυνάμεις ἐνώνονται (ἀστικῆ κῆρυξ καὶ ἑθνικῆ δημοκρατικῆ Ἀρρετῆ), τὸ 1956
Ἄλλὰ τὸ ἐκλογικὸ μαγεύρετα, ἡ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ ἡ κατασκευῆ νέων ἡγεμόνων (Κ.Κορμανλῆς) ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν
ὄρα δεξιά ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ στὴν ἀρχῆ, ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ κυβερνητικῆς καλοσεῖς. ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνάγκη ν' ἀπο-

* Ἰσχυρὰν ἐφημερίδες, που ἡ μισὴ τους ὄλη γραφόταν σὲ ἔθνη γλώσσα. Ἡ ἐφημερίδα τῆς κυβέρν-
σῆς τὴν ἐποχῆ τοῦ Ὄθωνα ἦσαν τυπωμένη καὶ σὲ ^{ἀπὸ} ~~ἀπὸ~~ βαλκανικῶ. Ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἑθνη-
μερία ὁ λαός κολλῆς φορετῆς, μὲ στὴν ἀπερπιασὶ του, ἐξέλιξη τῆς λύση τῶν χρονιζόντων προ-
βλημάτων του ἀπὸ τὴν ἐπιβόση κάποιου ἰσχυροῦ κῆρυξ, "φεῖκου" ἢ "προσῆτη" ἀπ' ἔξω.

Αυτό τὸ χρόνον μεσοβαρβαρικό τὸ "κυπριακό". Ὁ ἑλληνικός πληθυσμός τῆς Κύπρου (82% τοῦ συνόλου) ἀρχίζει, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1955, ἐθνικοπελευθερωτικὸ ἀγῶνα, μετὰ ἀπὸ 764 χρόνια συνεχοῦς δουλείας, ἐνέαντα ἐπὶ τελευταίον κλάτοχον τοῦ νησιοῦ, τοὺς Ἀγγλους. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ἐξορίζεται ἐπὶ νησιᾷ Σαὺχέλλαις, οἱ Ἀγγλοὶ ἀπαγορεύουσι τοὺς Κύπριους πατριώτες, ὁ ἑλληνικός λαὸς διαδηλώνει τὴν ἀγανάκτησίν του καὶ ὁ Καρομαλίης τὸν ματοκυλάει! (Τρεῖς νεκροὶ καὶ ἑκατοντάδες τραυματίαι ἐπὶ τοὺς ὁδοὺς τῆς Ἀθήνας). Οἱ συμφοραὶ τῆς Κυπριακῆς καὶ τοῦ Λονδίνου, ἀπὸ 1959, εἶναι ἕνας βρώμικος ἐπίδημος, ποὺ δὲ μολύνει ἀντὶ νὰ γιὰ τρέφει αὐτὴ τὴν πληγὴν.

Ἐπὶ μεταξὺ ἡ ταύτιση τοῦ ἐπίσημου Κράτους, τοῦ παρακράτους, τοῦ στρατοῦ, τοῦ Παλαιοῦ καὶ τῶν Ἀμερικανῶν ἔχει γίνεαι ἀπόλυτη. Τὰ ἐθνικὰ, κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ προβλήματα συσσωρεύονται, ἡ λαϊκὴ κρίσις γίνεται ἀσφυκτικῆ: νὰ κυβερνητικὴ κρίσις. Ὁρίζονται ἐκλογαὶ γιὰ τὴν 29 τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1961. Τὴν ἀκριβῶς ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ εἶναι στραμμένη πρὸς τὸ ἀστικὸν δημοκρατικὸν κῆμα, ποὺ ἐκφράζουσι δεξιὰ τὴν ἀνάγκην μια κῆποιος ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἰσοτιμίας καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μερίδι, πρὸς τὴν ἀριστερά, ποὺ ἀποπλεγματισμένη μετὰ τὸν ἔμφυλον, πόλεμον-ἐκφράζει, δεξιὰ καὶ αὐτὴ, τὴν ἀνάγκην καὶ ὀρισμένων κοινωνικῶν ἀλλαγῶν.

Ἰούλιος 1961. Ἀσχημὲς προσεδοθήσεις κατέχουσι τὸν καθένα. Τὸ ἴδιον καὶ τὸν Μίκη, ποὺ ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦ θεάτρου "Μετροπολίταν" ρίχνει πρῶτος τὸ γόνυ. Ἐσκηπίζει, πῶς ὁ πόλεμος, ποὺ τοῦ γίνεται, πῶς ἀπὸ τὴν βραβεύσει καὶ τὴ φαινομενικὴ ἀμεροληψία, εἶναι ἀσφυκτικὸς. Κατὰ γλῆφιν: "Ὅτι προσπαθήσουσι νὰ μὴ ἐξαφανίσουσι καὶ μὲνα καὶ τοὺς συνεργάτας μου". Δίκαια ἐκφράζει αὐτοὺς τοὺς φόβους. Τὸ ὅτι εἶναι ἕνας μεγάλος καλλιτέχνης ἀρκεῖ γιὰ νὰ τὸν βάλει κάτω ἀπὸ τὰ πυρὰ τῆς ἄρχουσας τάξεως, τῶν καλλιεργημένων, τῶν μορφωμένων καὶ κατὰ βῆθος ἡμιμαθῶν, τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων", ὅπως ὁ ἴδιος λέγει. Αὐτῆς τῆς ἀστικῆς τάξεως, ποὺ ποτὲ δὲν ἔκανε τὴν ἀστικὴν ἐπαύραση, ποὺ δὲν ἀναπέχθηκε φυσιολογικῶς. Αὐτῶν τῶν νεοπλουτιζόντων, ποὺ μαζὶ μετὰ τοὺς λειτουργοὺς μὴ ἐξαχρεωμένης κρατικῆς μηχανῆς ἀποτελοῦν αὐτὸ τὸν κῆποιος "ἔξυπνον κρετίνο"-τὴν ἄρχουσαν τάξιν. Τὰ ὅματά τοῦ ἔτρατος μέσα ἐπὶ τὸν κόσμο τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ὤθησε, δὲν εἶναι καὶ λίγα. Τὰ μεγαλύτερα πνεύματα τῆς νεώτερης Ἑλλάδος, διώχτηκαν πρὶν καὶ μετὰ τὸ θάνατόν του. Πολλοί, ὅσοι ζῶσαν, δικάστηκαν. Κῆποιος ἐθνικὸν προῖόν, σ' αὐτοὺς τοὺς δύο τομεῖς, τίθεται ἀπὸ διωγμῶν. Βιβλία πολιτικοῦνται ἢ καὶ γουνοῦνται, ὅταν ἡ περιστασις τὸ ἐπιτρέψει, ἀπαγορευτικοὶ INDEX κυκλοφοροῦν σὲς δημοσίαις ὅποιαις βιβλιοθήκαις καὶ ἐν ἐστρατοῖς. Αὐτὴ ἡ ἄρχουσα τάξις ἀκράδεια καὶ ἐπὶ τὸ συμπλέγμα κατὰ τερβόητας καὶ δουλοφροσύνης ποὺ τὴν κατέχει, ἀρνέεται τὸν κῆποιος Ἑλλάδα, κῆποιος κῆποιος Παιδεία ἀναχρονιστικὴ, στείρα, μὲ ἰδανικὰ-φαντάσματα καὶ ἀποθεωτικὴ μὲτὰ ἀπόληψη γλώσσας, πλαστικῆς, ἀρχαιοπρεπῆς, ποὺ δὲν ἔχει καμιά σχέση μὲ τὴν γλῶσσαν ποὺ μιλᾶνε οἱ νεοῦληνοι.

Ἀπαγορεύει ἐθνικοὺς ποιητὰς, ποὺ ἔζησαν πρὶν δεκά...

χρόνια, απαγορεύει και τους αρχαίους κλασικούς, όταν τους βρίσκει επικινδύνους για την εθνική αφέλεια. Μά τι φοβάται, τέλος πάντων, τουτό το ύπερτροφικό, πολυπλόκαμο φίδι και σαγκώνει προς όλες τις μεριές, ματώνοντας το ίδιο του το κορμί;

... Σεπτέμβριος 1961. 'Ο Μίκης επιχειρεί μαζί μ' έναν όμιλο συνεργατών του, (μουσικούς, ποιητές, τραγουδιστές), την πρώτη του περιοδεία στις επαρχιακές πόλεις. Πρώτα η συναυλία, μετά η συζήτηση. Πράγματα πρωτοφανή για την Ελλάδα. Κι ως μὴν ξεχνάμε, βρισκόμαστε σε προεκλογική περίοδο. 'Η κατά τόπους χωροφυλακή κάνει ό,τι μπορεί για την άποτυχία των συναυλιών, μα το κοινό των πόλεων αυτών, πού έχει την εύκαιρία να δεῖ για πρώτη φορά τὰ ~~ἑνδάλματα~~ ἑνδάλματά του, γεμίζει τὰ κινηματοθ. έατρα καὶ ἀποθεώνεται τὸ Μίκη, καὶ τοὺς συνεργάτες του.

'Η περιοδεία κόντευε νάτελειώσει. Στὴν Κοζάνη, ἡ αἴθουσα, ὅπου δόθηκε ἡ συναυλία, ἦταν ἀσφυκτικά γεμάτη. Πολλοὶ ἀπ' αὐτούς, πού εἶχαν πάρει ἀπὸ μέρες εἰσιτήρια, δέν ἔβρισκαν τίς θέσεις τους καὶ ἄρχισαν νά διαμρτύρονται. Τουλάχιστο ἕνατὸ σταρτιώτες ἀπὸ τίς μονάδες τίς πόλεις εἶχαν κατερθώσει νά μποῦν δωρεάν ~~απὸ~~ στὴν αἴθουσα γιὰ νά δοῦν τὸ Μίκη. Ὅμως εἶχε μεῦν καὶ τὸ φρουραρχεῖο. Θέλησε νά βγάλει ἔξω τοὺς στρατιώτες. Δημιουργήθηκε φασαρία. Διάφοροι βαλτοὶ βρόηκαν εύκαιρία καὶ ἄρχισαν νά φωνάζουν. Ἦταν ἡ πρώτη ἀνοιχτὴ πρόκληση. 'Ο Μίκης σταμάτησε, πῆρε τὸ μικρόφωνο καὶ βροντοφώνησε, καθὸς τὸν συνόδευσε ὀδύκηρη ἡ σάλα μὲ θυελλώδη χειροκροτήματα: "Αὐτὴ τὴ στιγμή πατάω σ' ἑλληνικό ἔδαφος. Δέν φοβάμαι κανένα". Αὐτὸ τοὺς πάγωσε- ἀκόμα καὶ τοὺς χωροφύλακες, πού χαν ἀκροβολιστεῖ στὴν αἴθουσα -σταμάτησαν ἐκεῖ.

Τὴν ἄλλη μέρα ~~ἔχουν~~ εἶχαν συναυλία στὴ Νάουσα. Μόλις ἄρχισαν, κόπηκαν ὅλα τὰ φῶτα. Σταμάτησαν, περίμεναν, κάποτε τὰ φῶτα ξανέναψαν, γιὰτὶ εἶχαν ~~ἀνάψει~~ ἀνάψει καὶ τὰ πνεύματα τοῦ κοινοῦ. Πῆγε νά ξαναρχίσει ἡ συναυλία ὅταν δεκάδες τραμποῦκοι σκορπισμένοι μέσα στὴν αἴθουσα- ἄρχισαν νά οὐρλιάζουν: "Κομμουνιστὶ!". Ἐξω ἀπὸ δῶ, προδότη!". Ἀρχισαν νά πετᾶνε πέτρες. 'Ο Μίκης ἔσκυψε, μιά πέτρα τὸν ἔξυσε, πῆγε καὶ τὴν μάζεψε. Ἦταν πολὺ, μεγάλη.

nuilidis, aveva già quattro condanne alle sue spalle (per lussurie nei confronti di un ragazzino di 11 anni, per aver violentato una donna, per furto e porto d'armi abusivo). L'altro, il conducente del motofurgone, Gotzamanis, era stato anch'egli condannato per teppismo. Entrambi erano membri di una π famigerata organizzazione "parastatale", che aveva legami diretti con la polizia, la quale, a sua volta, procacciava loro delle tessere. L'organizzazione di Gotzamanis aveva come distintivo la croce imperiale tedesca che diventò più tardi l'emblema della Wehrmacht ed oggi quello delle organizzazioni neo-fasciste nella Germania occidentale ed altrove. In Grecia esistevano dodici organizzazioni di questo genere. Sulla tessera, trovata in casa di Gotzamanis, c'era scritto, tra l'altro, che l'obiettivo dell'organizzazione era "... la difesa della patria e della civiltà greco-cristiana, fino all'ultimo respiro e con tutti i mezzi. Dovere del portatore è appoggiare le Forze di Sicurezza quando occorre per mantenere l'ordine e la tranquillità nel paese...". Le rivelazioni, - opera di pochi coraggiosi giornalisti e di due onesti magistrati - continuavano a venire a galla nonostante gli accaniti tentativi della destra di interrompere in qualche punto questa catena senza fine. Così, i giornali, una volta davano notizia dell'Emanuilidis che era stato assunto come "gorilla" per le accoglienze a De Gaulle quando egli visitò Salonico; un'altra, pubblicavano fotografie dello stesso personaggio accanto a Federica, o che stringeva la mano a re Paolo!... (Durante una visita della coppia reale in un quartiere povero di Salonico, ove la regina di strisciò libretti di risparmio alle giovani sposine, "l'assassino di Lambrakis, figurava esattamente alle spalle della regina, avendo la precedenza sulle autorità, incaricato evidentemente della pesante opera della sicurezza della coppia reale". Nel frattempo, ignoti attentarono alla vita di un importante teste mentre si faceva dal giudice istruttore. Ci furono anche numerosi tentativi di rompere una serie di testimoni).

Quattro giorni prima della caduta di Karamanlis era stato fondato un nuovo movimento politico che mandò ai giornali la sua prima dichiarazione. Si trattava del Movimento Democratico Giovanile "Grigoris Lambrakis". Nell'elenco dei fondatori figurava al primo posto il nome di Mikis Theodorakis. Seguivano i nomi di 4 attori, di 3 pittori, di 5 scienziati, di 1 sindacalista e di 2 registi. Tutti giovani di età e noti per la loro attività, ognuno nel suo ramo. L'organizzazione dichiarava che "non era un partito e non apparteneva a nessun partito". Però invitava la leadership politica ed intellettuale ad essere solidale con la sua lotta.

Alla prima manifestazione dell'organizzazione, al Teatro "Acropole", Mikis aveva chiarito nuovamente il carattere di questo nuovo movimento. "Siamo al di sopra dei partiti. Siamo però un mo-

Χη Ζεβλάθε.

Βασικά έξω από το κοινοβούλιο, με τη συμμετοχή του λαού, που ζητούσε σε βασικό της συνταγματικής νομιμότητας. Οι ψαχμες προαισθήσεις όλων είχαν επαληθευτεί. Για το μέλλον κρισιμότητα δεν ήταν ασφάλεια.

Ο Μίκης είχε φύγει για δουλειά στο Παρίσι. Το ραδιόφωνο σταμάτησε, μετά τις εκλογές, να μεταδίδει ~~τις~~ ^{Σε 4 προτάσεις τριών, σίχλια, εδωτάουν δν βωφικη, χητικη} του. ~~Ούτε ένα τραγούδι, οι εφημερίδες έβαλαν~~ ^{όμως} το ερώτημα στον Υπουργό Προεδρίας, μή δεν δόθηκε καμία απόφαση, αυτοσχονα ή διεθουση Τύπου του Υδίου Υπουργείου άπαόρρευσε την προβολή της ταινίας "Σαρβατόβραδο" του νέου σκηνοθέτη Παν. Παπακυριακόπουλου, ^{πρωτ} εμπνευσμένη από το όμνυμο τραγουδι των Μ. Θεοδωράκη-Τ. Λεβιδίτη, "Εδώ δόθηκε απόφαση;" Εμπνικπει στον νόμο 1108 παρ. 8... δεδματα, το οποτα προσβδλου την θρησκεια, το κολλιτευμα, όλα όλα έχουν άνατρεπτικό περιεχόμενο ή δυσφημίζου την εθνική αξιοπρέπεια ή τον τουρισμό... "...Πάλι οι φτωχογειτονίες, πάλι οι παράγκες. Μά οι τουρίστες, κάρτε άπουργε, δεν θά δουν την ταινία, θά δουν τις τζέκ τις παράγκες." Εμπνικτετε στον νόμο 1108, παρ. 8.

Στις 30 Νοεμβρίου, ένα μήνα μετά τις "εκλογές", δημοσιεύθηκε σε άπογευματινή κυβερνητική εφημερίδα ένα ίδιωτικό γράμμα του Μίκη Θεοδωράκη από το Παρίσι, σταλμένο σε φίλο του. "Έλεγε: "... Άκούω Έλλάδα και αισθάνομαι ένα βόρος στο στήθος. Η Όλη μου την καλή θάληση και το πάθος για τη χύρα μου αυτή τη φορά νιώθω την άνάγκη να μείνω μακριά... Μονάχα ή παρεμβάση του κόσμου θά μπορέσει στο μέλλον να με κάνει να ξεχάσω την άτίμωση." Άν δέ ύπάρξει αυτό το στοιχείο καμία δόναμη δέν μπορεί να με ξαναφέρει στην Έλλάδα έφ' όσον έπικρατεί άκόμη αυτό το πνεύμα ώς προς το άτομό μου και ώς προς το έργο μου... Όσον άφορ ά το Ε.Ι.Ρ. έπικίζω πάντα πώς μέσα άπ' όλον ά αυτόν τον συμβιβασμό και την ύποταγή θά ύφωθε κάποτε μια εθνεγική φωνή και θά έπισημόνει άπλως την τρομερή προγραφή μου από όλα τα προγράμματα-όλες τις ώρες-για πάντα!

»... Για μένα, μου κάνει κόπο ελιχρινά, να βλέπω πώς όλο αυτό το κύμα της άγάπης και της έκτίμησης που περιβάλλει το έργο μου είναι ά ν ι κ α ο όχι να νικήσει, άλλά να έπηρεάσει. Με την ολοκληρωτική άπαόρρευση από το Ε.Ι.Ρ., έδν ό Τύπος και το κοινό μείνουν άπλωι δεατέ σε 5-6 μήνες δέν θά ύπάρχει πλέον τραγούδι μου. Θά έχω στραγγαλιστεί-έξαφανιστεί-σβήσει.

»... Σε όγχι με άφορ ά, πρώτον έδωσα το έργο μου, δευτερον άγνωστηκα για να το έπιβδλω. Τώρα δέ μου μένει παρ ά να μείνω στο περιθώριο και να παρακολουθήσω άν το έργο μου αυτό έχει βαθείς ρίτες μέσα στο λαό μας, ώστε ν' άνδξει στον πόλεμο που του γίνεται." Άν ό λαός μας το

άγαπή πράγματι και τό ύπολογίζεσι σάν μιό θετική προσφορά ή τό θεωρεΐ μιό μόδα πρό ήρε
 και ήρσε. "Αν τέλος νικήσει ή νικηθεΐ. "Ίποσχθηκα νά μήν ~~κάνω~~ κανιό δήλωση, κανιό ένέ
 ργημα. "Εδω θά ξαναγυρίσω στη μουσική μου, "Έχω πολλή δουλειά μπροστά μου και δέν θά πληγω
 θώ άνεπανδρωτά, έν πιστοποιήσω ότι ο κύκλος μου στέ λαικό τραγούδι ~~έκλεισε~~ γιό πάντα.
 Αυτό θά σημαίνει γιό μένα ότι οι συμφωνίες μου είναι πολύ πιό σκοπέ από ένα κοινό, ποό
 του ~~κάνω~~ δίνεις τή ζωή σου και σ'έγκασατε ίπει στην πρώτη μεγάλη μέχη...)).

5 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗ

5 Η πέτρα ξεκίνησε, χωρίς να άγγξει το Νέκη, του ~~Σωάννης τριμαχίη πλιγες~~

~~Που είναι έκτενος ο "Ψηφος" των 35 χρόνων, που τὸ λὸ-
 για του χροσταν τὸς καρδιες, ὅπως τὸ ἄλφτρι ἕνα γόνιμο, ἀλλὰ ἐγκασταγιμένο χωράφι;~~
 5 Δὲν ~~ἀρπάξε να γρειόη~~ στήν "Ἐλλάδα. ~~Ὅσο δίκιο καὶ νά'χε, ζητώνας~~
 μὲ μεγαλότερη ὑπόστηριξη ἀπὸ τὴ ντολας, τοὺς συνοδῶφους του, τὸ κοινὸ του, δὲν μπο-
 ροῦσε νά σφρνεὶ γιὰ πολὺ τὸ βῆρος τῆς "λιποταξίας". Πρὶν δοθῆναι τῆ δευτέρη φάση
 αὐτῆς τῆς ἱστορίας, ποὺ πλασθεῖώνεται ἀπὸ σημαντικὰ πολιτικὰ γεγονότα, ὅς ἐχῆ ~~τὸ λει-~~
 τοῦμε τὸ διῆλιμμα, ἐφυλλίζοντας ἕνα βιβλίο, ποὺ κυκλοφόρησε ἀκριβῶς αὐτῆ τῆν ἐποχῆ,
 σὲ τῆλη τοῦ 1961. Ἦταν μὲ συλλογὴ ἀπὸ γραφῆ τοῦ Νέκη μὲ τὸν τίτλο "Γιὰ τὴν Ἑλληνι-
 κὴ Μουσικὴ". Ἦσαν σὲς 288 σελίδες τοῦ βιβλίου ὑπῆρχαν τὰ σημαντικώτερα ἔθρα τοῦ, καθ-
 ὅς καὶ οἱ συνθετεῖς ποὺ εἶχε ὀώσει ~~ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1952~~ ^{ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1952} ~~τὸ καλοκαίρι τοῦ 1961~~
 πᾶνω σὲ προβλήματα τῆς συμφωνικῆς μουσικῆς, τῆς μουσικῆς σὲ θεάτρο καὶ ^{πᾶνω στὴ} ~~ἐπὶ~~ δια-
 μῆχη γιὰ τὸ λαϊκὸ ~~τραγοῦδι.~~ Κατοχυρωμένες ἦσαν καὶ ὄλες οἱ ἀνεπί-
 θετες ἀπόψεις, ὅπως εἶχαν δετ τὸ φῶς σὲς ἀσῆλες τῶν ἐφημερίδων καὶ τέλος οἱ σημαντι-
 κώτερες συζητήσεις, ποὺ εἶχαν γίνετ πᾶνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα μὲ φοιτητῆς καὶ νέους ἐργάτες.
 Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κείμενα ~~ἀρθροῦν~~ ^{ἀρθροῦν} σὲ νά καταλάβουμε τὴν ἰδιαίτε-
 ρη ψυχολογία τοῦ Νέκη καὶ ~~τὸ ψυτεῖον~~ ^{τὸ ψυτεῖον} ~~μέχρι τῶρα σέση του ἀπ-~~
 νοσι σὲ ~~πράγματα,~~ ^{ἴσο} καὶ τῆς μελλοντικῆς του ἀποφάσετ κι ἀντιδράσετ.
 Σ' ἕνα κείμενο, γραμμένο τὸ 1957 σὲ Παρσι, μὲ τὸν τίτλο "Ἦ Γενιὰ μας", διαβάζουμε:
 "Ἀνάμεσα σὲ σύγχρονο συνθετῆ

~~καὶ σὲ σύγχρονο ἀκροατῆ ἔχουν ὑψωθετ μεγάλα καὶ ὑψηλά τείχη. Νά' καὶ ὅταν ἀκόμα ὁ πρῶτος~~
 ἐπιχειρετ κατὰ καιροὺς ἀκαθόριστες, ἀπεγνωσμένες "ἐξόδους", μάλιστα θὰ προσπαθῆσαι νά διασταυ-
 ρῶσαι τὸ βλέμμα του, νά σφίξει ἕνα χερί, νά μιλήσαι πρῶσωπο μὲ πρῶσωπο. "Ἐξω ἀπὸ τὰ τείχη τὸν
 περιμένετ ἡ ἔρημος τοῦ πλήθους καὶ τῆς ἀδιαφορίας. Τὸ κοινὸ μοιρασμένο σὲ χιλιά θαύματα
 τῆς ἐποχῆς του δὲν ἔχει περιθώρια γιὰ τὰ "ὑπὸ κατασκευὴν" καὶ τὰ "ὑπὸ δοκιμασίαν". Στὸν
 καιρὸ μας δὲν ἐπιβάλλεται παρὰ μόνον τὸ ὀλοκληρωμένο, τὸ καθορισμένο καὶ τὸ συγκροτημένο
 ἀπὸ τὸ Ἄ ἕως τὸ Ω.

»...Πρέπει, λοιπόν, να φροντίσουμε να ανακαλύψουμε μέσα στη μάσα του άπρόσωπου, τα συγκεκριμένα πρόσωπα που θα μας καταλάβουν, άκόμα κι αν βρισκόμαστε σ' αυτό το ρευστό στάδιο της αναζήτησης και της άγωνίας, γιατί άκριβως μας ενώνουν μαζί τους κοινή πέτρα, κοινοί άγώνες και έλπίδες, κοινά ιδανικά.

»...Ποιος μπορεί να είναι λοιπόν το κοινό του συνθέτη που πέρασε τη ζωή του έξω νυχτερινές μάχες, φυλακές, διαδηλώσεις και έξορτες;

»...Όταν σκέφτομαι το παρελθόν, σκενιάφτω πάνω σε παγωμένα πρόσωπα που με κοιτάζουν με τά όρθάνοιχτά, ζωντανά τους μάτια. Σ' αυτούς τους σκοτωμένους φίλους έχω άπριεώσει ως τά τώρα σχεδόν όλο μου τó έργο. Όταν όμως θα έπιχειρώ με τη σειρά μου τής άπεγνωσμένες "έξόδους", αυτοί θα λείπουν από τής αΐθουσας των συναυλιών.

»...Έρχονται μετά οί χιλιάδες φίλοι, οί χαμένοι, πεταγμένοι από όω κι' από κετ, τσακισμένο γιατί ήσαν πολύ περήφανοι, σακατεμένοι γιατί ήταν πολύ λεβέντες. Που βρίσκονται τώρα;

»...Ξέρω, πώς πίσω από τó κοινότατο πρόσωπο, κρύβεται τó μωαλό που σπινθηρίζει. Εκτω από το ήρεμο και ήπιου τρέπου παραμονεθεί, ήβρεστή, ή χαλδβδινή θέληση. Τους γνώρισα καλά τους χαμένους μου φίλους. Όταν όμως τους συγκρίνω με τά όνδματα και τους τύπους που λάμπουν πά στο όολο ούρανό της σύγχρονης 'Αθήνας, ήθελά μου καγχαζώ. 'Αλοζιμονο, ή άληθινή όδδα και όδναμη του Έθους, έχει κατανηθεί ένας κελώριος όπόγειος ποταμός. Παραγγελιοφόχοι, όδσκαλοί, μκροπωλητές, άνεργοί, έπιστήμονες, μικροπάλληλοι, γνωρίζουν έραγες πώς συνδέτες και καλλιτέχν όμοιοί τους, τους φωνάζουν μέσα στους τοίχους της αΐθουσας των συναυλιών;

».....Αυτή είναι πράγματι ή άληθινή όδδα του καλλιτέχνη. Όμως αν ένα βιβλίο ή ένα τραγούδι μπορούν να μπούν μέσα σε κάθε σπίτι, καλόθα ή σκηνή, ένα έργο συμφινικό, γραμμένο για να παιχτεί από 60 μουσικούς, μέσα σε μία όσλα, μία φορά, μ' ένα μοναδικό κόνο, είναι καταδικασμένο άφου όεινοπαθήσει για λίγο άνάμεσα στις τυπωμένες γραμμές της κριτικής, να σιγοσβήσει και να λησμονηθεί. Δέ θα μείνει παρά μία συγκεχυμένη άνέμνηση του προσχτικού και καλοπροαίρετου άκροατή, ως που να ξεχαστεί κι αυτή για ν' άπομείνουν τελικά οί ψυχρές νότες πάνω στο ψυχρό χαρτί.

»....Είναι όμως δυνατό μέσα σ' αυτά τά λίγα, τά πυκνά λεπτά, που πάνω τους πλέκονται και πχωρούν με κλωστής από ήχους, όυλα σχήματα, ρυθμοί, όγκοι και χρώματα ήχητικά, ν' άνδύουμε μικρά πυρκαγίτες, να γεννήσουμε μικρά θαύματα, μέσα σε καρδίες και σε σκέψεις, που έχει προετοιμάσει

— μία διαδικασία άνόλογη, μία είσαίθησις παρόμοια με κείνη που ύπάρχει στο έργο;.....

».....Σιγά-σιγά όμως ανακάλυφα, πώς ή άληθινή όδδα του καλλιτέχνη είναι κείνη που τόν όδηγεί μέσα από τήν ίδδα του τη ζωή-όταν αυτή ή ζωή μέλιστα όν είναι μόνο ή δική του, άλλε είναι ή ζωή του τόπου του, των γνωστών και άγνωστων του, του καιρού του. 'Από κετ και πέρα όίχως "ντροπή" κι όμφοβόλις σκέφτηκα πώς τó πιό απλό και φυσικό πράγμα για μένα είναι να "διηγθώ" με τόν δικό μου μουσικό τρόπο, τής "ιστορίας", που είναι συνισσώμενες όλων των "ιστοριών". Άηλοδή να εαναζωντανέψω τόν χαρακτήρα, τη γέση, τó κλίμα, και τήν άγωνία τους μέσα από τής χιλιάδες τους συναισθηματικούς κυματισμούς και τής διακυμάνσεις που

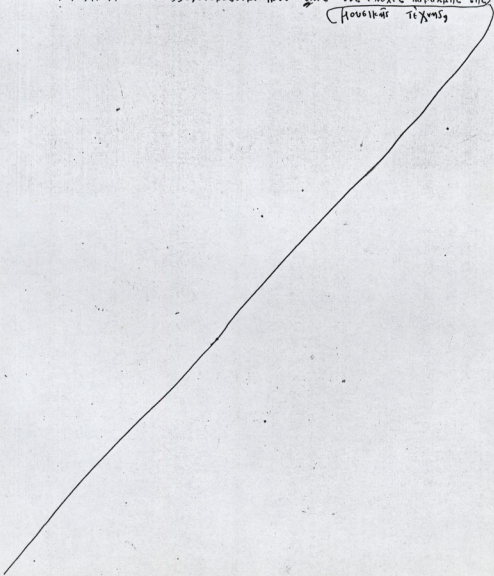

είναι το μουσικό έργο....".

)... Πιθανό να πρέπει να δώσουμε άκμα στον άκροστή τδ (υπόθη) του έργου, γιατί όσο και να τονίζουμε ότι η μουσική δεν έξηγεταί και δεν αναλύεται σε σκέψεις λογικές, ο άκροστής θα προσπαθήσει να "έξηγήσει" λογικά αυτό που άκούει για πρώτη φορά...

)... Η "έξηγηση" αυτή θα πρέπει να ξεπερνά τα όρια ενός έργου. Θα πρέπει να καθορίζει την "φιλοσοφία" του καλλιτέχνη, δηλαδή τη στάση του σε σχέση με τα προβλήματα της ζωής και της τέχνης. Πρέπει δηλαδή ν' άποφασίσει να πει καθαρά αυτό που σκέφτεται και να τοποθετηθεί έαυτω και με κίνδυνο να σενέψει τον κύκλο της έπιρροής του. Είναι βέβαιο, μετά, πως εν ήθη τέχνη του περιέχει βιώσιμα στοιχεία, θα έπεκτείνει την άκτινοβολία της σταθερά, και θα έπιβεβαιώσει νέες κατακτήσεις και σε όλονα πλατό (προ κοινού).

Σ' ένα άλλο έργο, γραμμένο το 1956, διαβάζουμε: «... Σ' άλλες τρεις έποχες παρακμής της Μουσικής Τέχνης»

συναντήσαμε ~~σαν~~ τελευταίο στάδιο άποσύνδεσης τόν βιρτουοζισμό-~~"βεντετισμό"~~βεντετισμό". Σήμερα τό φαινόμενο αυτό παρουσιάζεται με πολύ μεγάλες δειλώσεις και ώς ένα σημετό έχει προσφέρει πολύτιμες ύπηρεσίες. Όδήγησε όμωσ μοιρατά σ'ένα δειξοδο, που θά μπορούσαμε νά τό άποκα- λίσουμε αύτοματισμό. . . Άλλοτε ύπήρχε κατ'άρχην ή Μουσική που έρμηνευότανε άπό τόν έκ- τελεστή. Σήμερα ύπάρχει κατ'άρχην ό Έρμηνευτής, που ~~έκφέρετ~~ τή Μουσική.

))..Ό βεντετισμός, είναι μία παραφύσα του έκτρατου ύποκειμενισμού-τής άρρώστειας αυτής του καιρού μας-ένα είδος επιθετικού ναρκισσισμού, έξαρση του προσώπου "ύπερδών" και "έκτός της μάσας". Σήμερα ό νέος καλλιτέχνης προτοιμάζεται σύστηματικά γιά ένα είδος "μοναχικού" βίου, ήν αφήκωται εν τώ τέλει ώς τό ύψος δητή τών ~~αρχών~~ υψώσεων. ~~Τό "όργανο"~~ γγίνεται φρετίχγαμπού, γίνεται ό άγιος θεός τών δασών, που πρέπει ν' άπομυζησε όλους τούς χυμούς μιας ζωής γιά νά έξλιωθετ'. Ό βεντετισμός, κατόνησε βιομηχανία και χιλι- δόδες ώδετα σ'όλο τόν κόσμο παράγουν "κατά μάζες" κουρδισμένες μηχανές, όλονα και τελει- δτερες, που όφείλουν με τή σειρά τους νά γίνουν φωτισμένες άφισες και χρηματιστηριακές μετ- χές, με άξίες που άνεβοκατεβαίνουν όπως οί άξίες του βραζιλιανού καφέ.

))... Πλάτ' στό βεντετισμό, έχει φυτρώσει ένα νέο λουλουδί:ό "σνομπισμός", στή βάση είναι τό ίδιο φαινόμενο. βεντετισμός, έρμηνεύεται σαν "λοΰκος" ύποκειμενισμός, μιας κι άπευδύνα- στείς μεγάλες μάζες, ένώ ό "σνομπισμός, αυτοπεριορίζεται, όπως είπαμε, έναντίον τών πολλών, στό στενό "άριστοκρατικό" του κύκλο. Άλλη διαφορά:ό βεντετισμός έχει καταλάβει τόν έρμηνευτι- κό τομέα της μουσικής. Ό σνομπισμός φιλοδοξεί νά κατακτήσει τόν δημιουργικό.

))..Ό ήχος μέσα στην όλη διαδικασία της μουσικής τέχνης ύπήρξε πάντοτε ένα μέσον. Έξαιρ- τικά πολύτιμο έξ έλλου. Στίς ήμέρες μας κατόνησε σκοπός. Νά άμείσως-άμείσως ένα θεμελιακό γνώρισμα μέσα στά έργα τών ούλτραμοντένων της έποχής μας. ήχοι πρωτότυποι, συνθετικοί και άποσυνθετικοί, ήχοι άπίθανοι, μά ποιά είναι ή ίερή φροντίδα μιας δόξκληρης σχολής που αυτο- τοποθετείται στην πρωτοπορία της σύγχρονης τέχνης. Τό πρόβλημα έν'αύτοις είναι περόδτε- ραθού και θά'ταν ήσυχώρητη έπιπολαίοτητα ήν τοποθετώσαμε όλους τούς σύγχρονους "πρωτοπορια- κούς" συνθέτες μέσα στό ίδιο σασκούλι:τόν "σνομπισμό". . . Είναι φανερό ότι ήν γιά τούς μέν- τούς έίλικρινες-ό δωδεκαφθογγισμός παρουσιάζεται σαν μία άναπόφευκτη άναγκαίοτητα, γιά τούς δε-τούς ανάμεικτοι είναι ή σανίδα σωτηρίας έν τώ μέσω της νυκτός.

))... Και νά ή εξήγηση:ό νέος συνθέτης φλέγεται στην άναζήτηση του γιά ένα νέο σύστημα. Και είναι τρομερό ήν σκεφτεί κανείς πώς ή έποχή μας έφτασε στό σημετό νά ζητή άπό κάθε συνθέ- τή γίνεται ό ίδιος κατ'άρχην έφευρτής ένός δικού του, πρωτότυπου, προσωπικού, όχι μια ύπου- ήχι χαρακτηριστή και τρέπου, όχι συναισθηματικού κόσμου, άλλδ δικού του συστήματος. Άλλδ αυτό είναι ένα βάρος, είναι μία μάτρα που έλαχε μέσα σ'όλη την ιστορία της μουσικής σε 3-4 ξεχω- ριστίς μεγαλοφυτές, όσες άκριβώς βρέθηκαν στό ιστορικό σταυροδρόμι άνάμεσα σε δυό διαφορε- τούς κόσμους, σ' δυό διαφορετικές ιστορικές έποχές.

)).. Σήμερα άκριβώς έχουμε φτάσει σ'ένα τέτιο δειξοδο. Φανταστείτε ένα πλατό ποτάμι που έ-

νώσει ός τις κοίτες του τό ρεθματα όλης της Δυτικής Μουσικής (Ίταλική-Γαλλική και Γερμανική Μουσική) να καταβαίνει προχωρώντας όλοένα προς τό μέλλον. Καί εσφινικά ένας χειμαρος (ή Ρωσική σχολή-τά κατά τόπους φολλκλδρ-ή "έξωτική" μουσική) Η συνέντηση τών όδω ρευμάτων είναι συγκλονιστική. Η παραπέρα όμω ή έξελιξη τόσο του ένός, όσο και του άλλου, συμβάρεται μέσα σε μία όίνη χωρίς προηγούμενο! Τά νερά ένώνονται, όμως ή κοίτη έχει χαθεί...

Μέσα σ' αυτό τό κάπως άπλοϊκό σχήμα όίνεται μέθολη έστω είκό του σύγχρονου άδειξοδου της μουσικής. Πρώτο όόμα αυτής της κρίσης είναι ό ίδιος ό Στραβίνσκυ, που ή πρώτη του περίοδος άνήκει άκριβώς στο σημετό της βίαιης σύγκρουσης τών δύο κόσμων. Μιλώ, Χόνεγκερ, Μπάρτοκ, Προκόφιεφ, Χίντεμιτ και Σοστάκοβιτς κατέχονται άπό την ίδια άγνεία ό καθένας τους χτυπά όποτε έδω και όποτε κεί, άνοίγουν τους όρδμους, που άλλτε είναι άσφικτικά στενοί, και δέν άφήνουν όση γιά άλλους και άλλοτε γίνονται κάπως πλατύτεροι. Κανένας άκμα δέν έχει βρεί την πλατεία κοίτη. Άραγε όμως αυτό τό γιγάντιο όόλο, αυτή την εύθύνη, είναι δυνατόν να την έπιμισθή μόνο ένας συνθέτης; Καί δέν είναι παράλογο να ζητάμε σήμερα άπό τους έκατοντάδες σύγχρονους συνθέτες ένα χρέος που ή ιστορία δέν τό γόρεψε ποτέ, τό πότσαρε ~~...~~ ^{δείτε από τών Μπράμς;}

)...Κοιμή άπάντηση στή κάμπολλα βασανιστικά έρωτήματα δέν λύνει την άγωνία του σύγχρονου συνθέτη-πού είναι ή άγωνία της σύγχρονης μουσικής-πού θα πρέπει να εκλέξει άναγκαστικά άνάμεσα σε δύο όρδμους. Άηλοδή είχε τό όρδο που του προσφέρει τό μοναδικό σύστημα του και του μας, ό δωδεκαφθογγισμός, είχε τό όρδο ~~...~~ ^{μίας} όλότελα προσωπικής κατεδούσης που θα τον έκλιόδουσει, όλομόναχο και χωρίς συμμάχους, στή μέση ένός στέβου όπου κάθε στιγμή θα βρισκται στήν άνάγκη να ύψιστασει την συντριπτική άνάμετρηση με τό κατ'έλοχην έπικρατέστερα ρεματα της έποχής του".

(Η "Όβεντετισμός και ό ανομισμός όδηγούν στο θάνατο της μουσικής"-Έπιθεώρηση Τέχνης, τόμος Δ' 1956, σελ. 208 κ. έ.)

Όσο όρθρο του "Μουσική και ίδες", γράφει άνάμεσα σε άλλα: "...Ας παρακολουθήσουμε τό δυαδισμό: Τέχνη και Τεχνική. Είναι τόσο όργανικά συνδεδεμένα αυτά τό στοιχεία μέσα σε κάθε έργο τέχνης, ώστε είναι άδύνατο να παραβλέψουμε τό δεύτερο όόχω να έπηρεάσουμε τό πρώτο-και άντιστρόφο."

Όσο ή άρνηση της κληρονομίας και της παραπέρα έξελιξης τών μουσικών ίδεών, όπως μας κληρονομήτ ή σύγχρονη δυτική μουσική τέχνη, μας όδηγετ κατ'άνάγκην στή στασιμότητα της μουσικής έπιστήμης (τεχνικής) μέσα στή μουσική σύνθεση.

Έτσι, στήν έποχή μας, ή πρόθεση λ. χ. τών σοβιετικών συνθετών να κάνουν προοδευτική μου τέχνη, είναι άνεξέδρητη άπό τό συγκεκριμένα άποτελέσματα που έχουμε μπροστά μας. Αυτό τό λάθος έξηγετται βασικά, άπό τόν διαχωρισμό που γίνεται στήν Σοβιετική Ένωση άνάμεσα στήν Τέχνη και στήν Έπιστήμη. Άηλοδή έδν γιά την Έπιστήμη ή όση είναι ότι τό σοσιαλιστικό καθεστώς ό ελλεί να πάρει και να έξελίξει άπ'τό άνώτατό τους σημετό και πέρα, τις έπιστη

μονικώς κατακτήσεις του καπιταλισμού, στην Τέχνη άρνείται την κληρονομία με το έπιχειρημα πώς ~~σε~~ σε ό,τι άφορρά τις ιδέες ο σοσιαλισμός προηγείται. Έτσι όμως πόσο οργανικά είναι συνδεδεμένες ή ιδέα-τέχνη με την τεχνική.

)) Πράγματι, τα προβλήματα που τίθενται μέσα στο συγκεκριμένα σοβιετικά μουσικά έργα (ή τουλάχιστο στην συντριπτική τους πλειοψηφία) είναι προβλήματα ως έπί το πλεόστον ξεπερασμένα σε σχέση με την εξέλιξη και τις άνογκαιότητες της σύγχρονης σύνθεσης. Από την άποψη αυτή πρέπει να παραδεχτούμε ότι πολλοί από τους "δυτικούς" συνθέτες της εποχής μας είναι πολύ πιο μπροστά σε ό,τι άφορρά την έπανάσταση μέσα στη μουσική σύνθεση, από τους "έπαναστάτες" συνθέτες του σοσιαλιστικού κλάτους, κατά τον ίδιο τρόπο που οι Χάιντ και Μότσαρτ εξέφρασαν την έπανάστατική μουσική ιδέα της εποχής τους.

)) Η Μουσική δεν άπευδύνεται στο συγκεκριμένο, αλλά στο άπρημένο. Δεν άπευδύνεται στο ~~επίδεικτικό~~ επίδεικτικό, αλλά στο γενικό. Δεν προκαλεί αντίδρασεις λογικές, αλλά συναισθηματικές. Όσοτε επίδεικτά και λογικά δεν μπορεί να ύπάρξει μελωδία ανθρώπινη και άρμονια άπάνθρωπη, ρυθμός προοδευτικός και ένορχήστρωση αντίδραστική. Ύπάρχει μόνο γνησιότητα και ποιότητα των έκφραστικών μέσων. Ύπάρχει καλό και κακή μουσική. Η πρώτη είναι η προοδευτική, η ανθρώπινη μουσική, απ' όπου και όπως και αν προέρχεται. Η δεύτερη κατ' άνάγκη η αντίπροοδευτική μουσική, η συντηρητική μουσική, απ' όπου και όπως και αν προέρχεται. ("Άρθρο δημοσιευμένο στην "Κριτική", τεύχος 6, 1959, σελ. 246 κ. έ.).

Τό πώς τελικά όδηγήθηκε στον προσωπικό του δρόμο, στη μουσική, μπορούμε να το δούμε στο παρακάτω ~~κείμενο~~ κείμενο: "... Τα προβλήματα μέσα στη σύγχρονη σύνθεση έχουν πυκνωθεί, έχουν κυρίως δυνάμει. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πού θα όδηγήσουν τελικά όλες αυτές οι λυσασάτες έρευνήσεις μαζί με τις άναπόφευκτες άκρότητες τους. Πολλοί πιστεύουν ότι τα επόμενα στάδια της μουσικής θα είναι η ηλεκτρονική μουσική. Είναι πολύ πιθανόν. Προσωπικά πιστεύω άκόμα, ότι ο καθοριστικός ρόλος για την άλλα και την άντοχη στο χρόνο ενός έργου, παραμένει η μουσική έμπνευση, όπως άποκαλύπτεται με την ιδιότητα του γνήσιου μουσικού να δημιουργεί την μουσική σπερματογόνο ούσα, δηλαδή το μουσικό μοτίβο. Το μουσικό μοτίβο είναι άκριβώς ένα θαύμα (όπως η "σύλληψη"), γιατί ένω μπορούμε να το έρευνήσουμε, άναλύσουμε και έξηγήσουμε με είναι άδύνατο να το άναπαράγουμε. Και αυτό άκριβώς νομίζω ότι στο βέθος έπιδιώκει η πλέον δορυβάτης από όλες τις όμωδες των νέων συνθετών, (με έπικεφαλής τους Μπουλέ και Στοκχόουζεν) όπου έχει σύζησει και σε βαθμό άνυπόφορο το ρόλο της έπιστήμης και ιδιαιτέρως των μαθηματικών μέσα στα έργα τους....

))... Προσωπικά είμαι ιδιαιτέρως εύτυχής, που είμαι Έλληνας. Δεν το λέω αυτό συναισθηματικά αλλά λογικά-ρεαλιστικά. Γιατί η Έλλάδα μου προσφέρει διπλά με ~~ένα~~ δυνατή βάση, όπου μπορώ να σταθώ στα πόδια μου και άκόμα να προχωρήσω, ένω βλέπω σαφώς γύρω μου, στην Ευρώπη πολλούς νέους να παρήςλουν και να διαστέλουν, γιατί τους λείπει άκριβώς με ~~ένα~~ τέτοια βάση. Είναι "διπλά", γιατί πρώτον η Έλλάδα είναι ένας ιδιαιτέρως κόσμος (τόσο παλιός όσο κι

ἀνεξεργάητος) κλοσίοις, ἀνατόξαι, χυμώδης. Ἀυτὴ εἶναι ἡ ἰδέα τῆς Ἑλλάδος, ἡ μοῦρα τῆς, τὸ μα-
τὸριό τῆς, ἡ ἀντοχή τῆς. Ἀρτερο, στέν τοῦμα μου διαπιστώνω, ὅτι ἡ μουσικὴ μας κληρονομία, ἡ
μουσικὴ γλώσσα ποὺ χρησιμοποίησε ὁ λαὸς μας ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες, γιὰ νὰ [redacted] ἐκ-
φραστεῖ, λήμῃσι σὺν διομῆσι, ἀνάμεσα στὲς μουσικὰς γλώσσας τῶν ἄλλων λαῶν.

)) Μουσικὰ σήμερα τὸ νὰ γράφω, ὅπως θάβω νὰ πιστέω ὅτι γράφω, ἑλληνικὴ μουσικὴ, ὅσον εἶναι
πρόβλημα συρραφῆς τῆς μιᾶς μετὰ τὴν ἄλλη δημοτικοφρονῶν μελωδιῶν. Ἀντίθετα προσπαθῶ νὰ
ὀδηγηθῶ στὴν οὐσία, στὴ δομὴ, σὺν ἀπόδογμα αὐτοῦ τοῦ ὑλικοῦ. Νὰ ἀγγίξω τὸ "χαρακτῆρα" του
καὶ νὰ τὸν πλῆξω μ' ἕναν τρόπο, ποὺ προσπαθῶ, ὅσο γίνεσαι, νὰ τὸν κῆμα πῶ προσωπικῶς (Ἐυ-
νέντευξη στὸ "Ἠφα", 20 αὐγούστου 1959).

[redacted] ἄτην συνέντευξη στὸ "Παχυρόμο", στὸν "Ιούλιον" τοῦ 1960: [redacted]
[redacted] ἀναλύοντας τὸ ρόλο τῆς μουσικοκριτικῆς, ἀποκρίθη: [redacted] εἶναι γνωστὸ
ὅτι ὁ μέσος ἀκροατὴς δὲν ἀκούει μουσικὴ μὲ τ' αὐτίδα του, ἀλλὰ μὲ τὴν ἄποψη του. Ἄς πῶ-
ρομε π.χ. τὴν περίπτωσι Γκέρσουϊν, πρὶν καὶ μετὰ τὸ γνωστὸ φέβρουαρίου τοῦ Χόλλυγουντ. Ἀυτὴ ἡ
"φιλολογία" γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ συνθέτη καὶ τῆς περιστασιῆς ποὺ γράφτηκε ἡ τῆς σὺν-
θεσὴ του, ἐξοικειώνουν τὸ μέσο ἀκροατὴν, τὸν φέρνουν πῶς κοντὰ στὸ συνθετὴ, ποὺ τῶρα τὸν
"καταλαβαίνει" εὐκολώτερα. (Ἀυτὸ τὸ ρῆμα ἀληθεῖα, τὸ "καταλαβαίνω" ἔχει κάνει πῶς πολὺ
κακὸ στὴ μουσικὴ ἀπ' ὅλους τοὺς μουσικοκριτικούς μαζιγεφνοῦς! Ἐυχρὰ σοῦ λῆνε γιὰ ἕνα ἔρ-
γο: "Ἄ" ἀρθεῖ, μὲ συγκινεῖ, μὲ συνεπαίρνει—ὅμως ὅταν τὸ καταλαβαίνω"...). Τὴ αὐτὸ μᾶς εἶναι
ἀπαραίτητοι νῆοι μουσικοκριτικοί—μουσικολόγοι, ποὺ θὰ προσπαθήσουν νὰ φέρουν μὲ τὰ γραφ-
τοὺς τὴ νῆο μουσικὴ καὶ τὴν καινούργια ἔρμηνεία κοντὰ στοὺς ἀκροατῆς. Νὰ δημιουργήσουν
—ὅπως οἱ συνθέτες τοὺς στὴν Ἑυρώπη—τὴν ἀπαραίτητη "μυθολογία" γύρω ἀπὸ [redacted] πρόσωπα καὶ

Έργο. Αυτό είναι μία έργοσα που θα πρέπει να προηγείται και να ακολουθεί το μουσικό γργο-
νότα. Θα το παρασκευάζει και να το τοποθετείται).

Τέλος, στην ίδια συνέντευξη, αναφερόμενος στον τρόπο, που πρέπει να δοθεί η μάχη εναντίον
των μουσικών απολιθωμάτων, που βασανίζουν πάνω από πενήντα χρόνια την ελληνική μουσική (α)
λειτουργία (σε τέτοιες περιπτώσεις δεν αρκεί νομίζω ούτε κριτική ούτε συζήτηση κλπ. κλπ., μόνο
χρειάζεται ξεριζώμα. Χρειάζεται πόλεμος άνοιχτός, δίχως περιττές εγγυήσεις και προσχηματα).
Τα απολιθώματα, ^{- με τη βοήθεια -} προσέδωσαν να δώσουν τη μάχη τους. Έτσι ο κριτικός
της άριστερης "Αύγης" στις σχολιαστικές άπαντήσεις του έφασκε πως "είμαστε υποχρεωμέ-
νοι να αντικρούμε τους λαθιμένες άποψεις του Μ.Θ. να του καταλογίσουμε έλλειψη άκρι-
βοσύς γνώσης των πραγμάτων. Και άκόμη να φέξουμε το ύπεροπτικό του ύφος και το άηθος
της σκληρής φραστικής διατύπωσης, που έγγίζει, όπως γράψαμε, τα όρια της άβρεπιας".

Ο Νίκης ^{μετά από λίγους μήνες} δεν ύπολόγιζε και πολύ αν το σκόπε κρεας που
έπρεπε να πεταχτεί βρίσκονταν κάτω από ρούχα "άριστερό" ή "δεξιό". Δεν μπορούσε φυσ-
σικά να φανασαστεί κανένας τι καταίγδα προμηθύνουμε τη μέλοποίηση του "Επιτάφιου".
Όμως, βλέποντας πως ο συνθέτης δημιουργούσε μόνος του μία "μυθολογία" γύρω από τις άπο-
ψεις του και το ~~...~~ Έργο, που ήθελε να δημιουργήσει, προσέδθη-
σαν να τον άναγκάσουν πριν από το Έργο ξεχυθεί και, μόνο του, σαρώσει όλους όσους βοηθού-
σαν στη δημιουργία μίθε "συντηρητικής" μουσικής. Τα πληκτικά γραφεία των διαφόρων μουσικών
συλλόγων γνώριζαν, εκτένησ ^{επ' ουδ' αλά} της ίδιας ^{επ' ουδ' αλά} μέρες δόξας, κινητοποίησης και ξεσκόνισματος! Συ-
νεδρίσεις, πάνω στις συνεδρίσεις. Άνακοίνωση της Ένωσης Έλλήνων Μουσουργών: (Η ύπερο-
πτική, άρνητική και περιφρονητική στάσις του νέου συνθέτου Ξανσι της Έλληνικής Μουσικής
Δημιουργίας, που τόσα σημαντικά Έργα έχει ήδη παρουσιάσει, πολλά των όποιων Έχουν ειγάνως
άναγνωρισθεί, είναι καθ' ολοκληρίαν άπαράδεκτος, οι δε ~~...~~ διατυπώσσει γνώμαι
του έκτός πάσης πραγματικότητας).

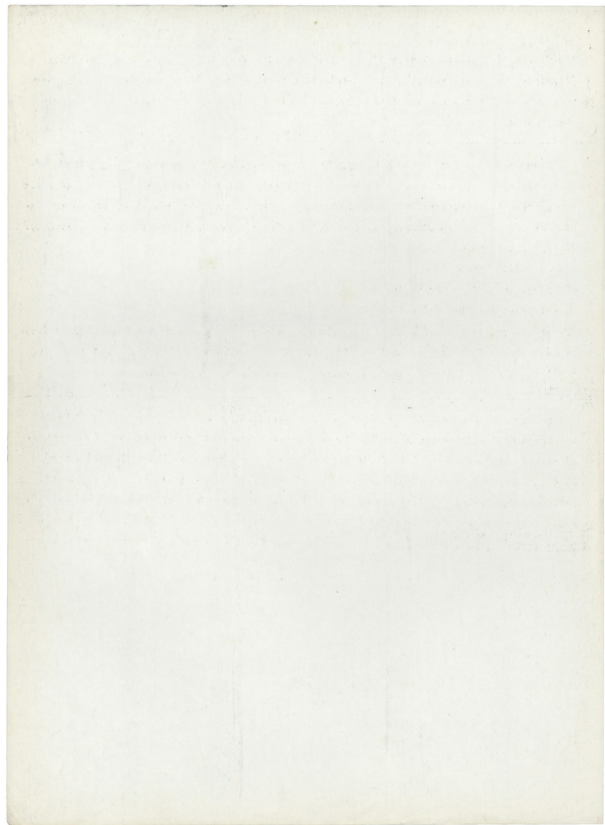
Ο Ίδιος ο Νίκης είχε πολύ καλά γνώση και της επιδεικτικότητας του, που την θεωρούσε
άναγκατο όπλο, άφρα από το ότι είναι ένα από τα ^{κρυφά} χαρακτηριστικά του, αλλά και της
"άσυνεπείας" που ~~...~~ μίσα στο χρόνο!... Είναι πιθανό άγριο, κάτω από νέα δεδομένα

νδ ἀποκηρύξω κἀτι μὲ τῶν ἴδιο φανατισμῶ, μὲ τῶν ὁποῖο σήμερα τὸ ὑποστηρίζω. [redacted]
 [redacted] Δὲν νερῶπομαι καθόλου ποὺ ὁμολογῶ αὐτὲς μου τὲς ἀντινομίε, τὲς ἀντιφάσεις, γιατί
 ξέρω ὅτι κάθε στιγμή προσπαθῶ μὲ σκέψη τολμηρή, τίμια καὶ ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κομπλιζ, προκα-
 τλήψεις καὶ δογματισμοὺς νδ προχωρήσω στήν οὐσία τῶν πραγμάτων. Αὐτὸ, βέβαια, δὲ σημαίνει
 καθόλου ὅτι ἔχω πάντα δίκιο. Κάθε "ἄλλο....".

Ἐδῶ σταματήσαμε τήν περιήγηση σὲ βιβλίο "Γιὰ τήν Ἑλληνική Μουσική". Ἐνα σωρὸ ἔρθρα
 ἔμειναν "ἀτερόγητα". Μερικὰ δὲ αὐτὰ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέροντα, ὅπως ἐκεῖνα γιὰ τὸ προβλη-
 μα τῆς μουσικῆς στήν ἄρχαία τραγωδία. Τυρλιζοντας στήν ἱστορία μας θά δοῦμε τὸ Ηζκη νδ
 μὴν [redacted] πολυαναφέρεται πῶς σ' αὐτὰ τὰ προβλήματα, πορὰ μούδα νδ
 δημιουργεῖτ, νδ δημιουργεῖτ ἀσταμάτητα. [redacted] Δὲν σταματᾷ νδ μιλλοῖ, νδ ἐπιτέθεται, νδ προ-
 τείνει, ἀλλὰ τῶρα πῶς σ' ἔνα ἕλλο ἐπέπεδο, στήν ἀρχή θολδ, μετὰ ὀλοκθάραι τὸ πολιτικό.

ΕΝΑ-ΕΝΑ- ΤΕΣΣΕΡΑ !

α) Μετά από ένα ζέτιο 1964, το θά' τον το 1962; Μία χρονιά-ταύρο.

Οι Έλληνες, που ποτέ δεν διδάχθηκαν από την πέτρα, κοίταζαν και πάλι μ' άνοιχτό το στόμα όλα τα αυτά τ' όγρια θηρία, που ξεχώθηκαν από τα κλουβιά τους, να τους κατασπαρξώσουν. Και τς δεν έγινε μίσα σ' αυτή τή χρονιά; Πιγκηπικοί γάμοι, ζέτιοι που δεν έγιναν ούτε επί Μαρίας Άντουανέττας! Ευλαλητήρια έναντίον της κυβέρνησης, με έπιπεφθής πρώην πρωθυπουργός και δεκάδες βουλευτές! Έπιθάρσεις της άστυνομίας, που θά τς παρασημοφορούσε ο Φρόνκο. Ηστωμένες έξεγέρσεις άγροτών, που λς και ξεπετάχτηκαν από κιστρινομένες σελίδες βιβλίων. Ρεμπύλες και σκάνδαλα, που τς ζήλησαν οι δικτάτορες-άπατεώνες της Λατινικής Άμερικης. Κι άλλα πολλά.

Μαζί με τς 1962 ήρθε κι ο Μίκης Ήνας στην Έλλάδα. Τίποτα δεν μπορούσε πιά να τόν κρατήσει μακριά, ούτε οι τβίρες του οι συναισθηματικές έκρηξεις. "Ήδη η νεολαία, κυρίως οι φοιτητές είχαν άρχισι μία μεγάλη καμπάνια διαμαρτυρίας γιά τόν άποκλεισμό του από τς ραδιοφωνία. Χιλιάδες ύπογραφες συγκεντρωώνδουσαν κάθε βδομάδα κάτω από μία σχετική έκκληση-διαμαρτυρία. "Ιδρύθηκε ο Έλληλογος Φίλων Μουσικής Μίκη Θεωωρόκη, δεκάδες γράμματα έφταναν σς Παρίσι. "Αποστολέτες φοιτητές, νέοι έργάζτες. Ο Μίκης βρήκε σ' αυτά τή "όικιαολογία" να γυρίσει πίσω τς συντομώτερο. "Έτσι σς άρχις τού Γενάρη έφτανε σς άεροδρόμιο τού Έλληνικού, όπου τόν περίμεναν οι δημοσιογράφοι και άρκετοι νέοι.

-(Δέν υπάρχει, ούτε πρόκειται να υπάρξει (εφ' όσον αυτό έλερττείται από τή θέληση μου ούσιαστική άπομόκρυσή μου από τήν Έλλάδα. Τς Παρίσι, γιά τήν ώρα, είναι γιά μένα έργαστήριο και έξορμητήριο. "Η άπομόκρυση, που μου χαρίζεται, μου έπιτρέπει να έργάζομαι έντονα κ δημιουργικά. Οί έπαφες που μου δημιουργεί με άνεξαρτοποιούν οικονομικά και μου δίνουν τς καλλιτεχνικά κύρος με τς έκτελέσεις και εκδόσεις έργων μου σς έξωτερικό, που με έλευθερώνει ψυχικά-συναισθηματικά και σημειώνει συγκριτικά τή δημιουργική μου πορεία, ώστε ο κύκλος της άνεξαρτησίας μου να παραμένει από κάθε άποψη και σς κάθε περίπτωση ολοκληρωμένος).

β) Βομβαρδισμός από έρωτήσεις.

- (Θς συνεχίσετε τήν προσπάθειά σας στή λαϊκή μουσική;)
- (Τς περισσότερο έχετε να μίσε πείτε πάνω σ' αυτό;)
- (Ής βλέπετε σς έμμοσά μ' άλλον τήν έφαρμογή των σχεδίων σας σς τόν ελληνικό καλλιτεχνικό χώρο;)
- (Κας βέβαια θά συνεχίσουμε. Μόνο που δεν μπορώ να ύπολογίζω πάντα στήν πρακτική συμπεράσταση των φίλων μου. "Έγινες, μιζήτριε, μία κάποια κακή παράδοση άδιαφορίας, όλ' αυτά έν πάση περιπτώσει δε βέ βοηθούν παρά να άπαιλαγώ από τς άυπάτες μου; Δέν υπάρχουν οι άνδλογοι όμάδες και τς ότομα που να στελεχώνουν κάπως και να τριζέζουν άποτελε-

σματος την κίνηση μας στην πρακτική εφαρμογή. Αν λ.χ. οι φοιτητές της Θεσσαλονίκης ή της Αθήνας ή οποιασδήποτε άλλης πόλης ή παρ' όλην την οργάνωση και μες καλούσαν εδ' εαν για μες καρδ να βρισκαμαστε για ένα ή δυο μήνες από μία πόλη - σφ' μίαν άλλη και από τη συναυλία στη συζήτηση.

Όσο για τη γενικότερη θέση μου σάν καλλιτέχνη και ανθρώπου στόν ελληνικό χώρο, αυτή στηρίζεται στην ελιγκρίνεια της δημιουργίας μου και στην καθαρότητα των προθέσών μου. Με βοήθη την στρεβρότητα της πίστης μου και της λατρείας μου για την Ελλάδα και τό λαό μας, απόφασις να μένω καρφωμένος σ' αυτή τη μικρή Ήπαλση, που έταξα στόν έαυτό μου, να σταθώ και να παλεύω. Έκτι πού τό ψέμα είναι για πολλούς θεσμός και ό συμβιβασμός σκαλοπάτι, έγώ έπρεμεις να όνομάζω τό πρόβλημα, τό πρόσωπο, τό γεγοτα και τίς σκέψεις μου με τό όνομά τους, δίχως έπιφυλάξεις, δίχως ύπονοούμενα, χωρίς μυστί έξόδους για διαφυγή σφ' ώρα ανάγκης. Άλλοι βδουν στη ζωή τους πάνω άπ' όλα την έπιτυχία με κάθι μίσου και με όλους τούς συμβιβασμούς, έγώ δέν ύπολογίζω, πριν άπ' όλα παρθώ στην ύδληψη μου μπροστά στίς όρχες μου και στίς παραδόσεις μου. Έτσι σφ μερικώς δέν όρρουν τ' ευνοιοι χαρακτήρες, τέτιοι όντρες και καλλιτέχνες. Έχουν συνήθειες σ' αυτό τό κλίμα της ύποταξης και μετριότητας γύρω τους, πού έγώ όρνούμαι να άποδεχτώ. Θέλω σφ καθε στιγμή να στέκμαι σάν γνήσιος Έλληνας, πού σημαίνει άκέραιος άνθρωπος και έντρος όλκληρωμένος. Αύτη ή στάση μου άπέναντι στη ζωή και στην τέχνη κάποτε δδ έκτιμηθεί, κάποτε δδ δικαιωθεί. (Έλπίζω!).

Δέν είχε προλάβει να "μπεύ στο σπίτι του", όταν τό "Εθνικό θέατρο, χωρίς να τόν ελδοποιήσει, άνέθεσε στο Χατζηιδάκι να γράφει τη μουσική για τίς "Βδκχες", πού παραγγέλλει είναι κινουόρη. Χε δοθεί ήδη από καιρό στο Μίκη πού είχε γράψει κιόλας-στό Ήρσει-δδσ χορικά. Τά ^{κινουόρη} ~~μαγικά~~ ^{από τς} έφημερίδες! ~~Μαγικά~~ ^{από τς} έφημερίδες! ^{Την για είναν} "Ηδη από καιρό είχε γραφτεί και ή πληροφορία πώς τη διαταγή για τόν άποκλεισμό του από όλα τά Κρατικά Θέατρα, την είχε δώσει ό Έδιος ό Καραμαυλής, ό "παρόνομος πρωθυπουργός". Η μεταίωση της παραγγελίας για τίς "Βδκχες" είχε, από μία μεριά, και τό καλό της. ^{Την για είναν} Έγραψε μουσική για τρετίς ταινίες: Μία του Άναστό Δίτσοκ με τόν Άντουν Περκινς και τη Σοφία Αδρεν, μία της Λουντμίλα Τσερίνα και μία του Ζόλ Ντασσέν, τη (Ήσδρα), με πρωταγωνίστρια τη Μελίνα Μερκούρη. Έτό φρετινδ Φρεσιβάλ των Κανών δδ συμμετέχουν τρεσερις ταινίες με μουσική του. Οι παραπάνω τρετίς και ή "Ηλέκτρα" του Μιχάλη Κακογιάννη, με την Είρηνη Παπώ. Άλλδ με τόν Κακογιάννη ^{και άλλους γνώστους καλλιτέχνες} ~~έτοιμάζει~~ ^{και μία} επαναστατική μουσική έπιθεώρηση, με έφεση πολιτική άδτιρα, για τό καλοκαίρι. Από τώρα γράφει τη μουσική και τά τραγούδια. Έτό ίδιο διδασμα συνεχίζει τό γράψιμο του "Άελιον Έστς", μες λαϊκής λειτουργίας, πάνω στην όμώνυμη πινητική σύνοδη του "Όδυσσα" Έλύτη. Διορδώνει τη λαϊκή όπερα "Τδ Τραγούδι του Νεκρού "Άδερφου", με όμα παμένο από τόν έμφύλιο πόλεμο. Διευθόνει και πάλι συναυλίες, ήχογραφε, ταξιδιέει συνεχώς. Άθήνα-Πάρισι. Μόλις "Έγραφε" σε δίσκο δυδ τραγούδια με τη με γάλη του φίλην την Έντθε Πέδφ. Η μεταίωση, λοιπόν, της παραγγελίας για τίς "Βδκχες" είχε, από μία μεριά, και τό καλό της.

Τετάρτη, 11 'Απριλίου: 'Ο Νίκης με τόν Ζόλ Ντισσέν κατέβησαν τήν Πανεπιστήμιου. Ήταν μεσημέρι, άκριβώς 12 ή ώρα. Ένα βρονεγόρδ σύνθημα δόνησε τήν άτμοσφαιρα: "Ένα-ένα-τρίσσερα!" Τά Προβόλαια τού Πανεπιστημιου ήταν γεμάτα φοιτητές. Τριγύρω οι όρκοι γεμάτοι από άστυφλόακας, καμίνια, πυροσβεστικές άντλίες, άσφραματους, περιπολικά.

- Ένα-ένα-τρίσσερα!

"Άρρο 114 τού Συντάγματος 1952:" Ή τήρησις τού παρόντος Συντάγματος άφαιρούται εις τόν πατριωτισμόν τών 'Ελλήνων".

"Όλα ήταν έτοιμα γιά τή μάχη. Πότε οι δυο τους βρέθηκαν για Προβόλαια

βόμπε κατέλαβαν. Τους Ήπειραν φωτογραφίες οι φωτογράφοι, τους χειροκροτούσαν οι φοιτητές Μέτ' έτος 1952: Οπως στα μεγάλα συλλαγήματα τών 1946.

'Ο Νίκης όμως δέν τό ήθελε αυτό. Ήθελε νά μπει μπροστά, πρώτος Τέ έλλαε

άπό τό τετρίπλοτο, μόνο πού ήρασαν δεκαπέντε χρόνια.

- Ένα-ένα-τρίσσερα!

Πρώτα σποραδικά, από μεμονωμένες φωνές, μετά όλο κι από περιστέρους και πάλι τό ίδιο. Μιά εσπινική βροχή. Πρώτα δέκα ψιχάλας, μισό λεφτό νεροποστή και πάλι τό ίδιο. Οι λόχοι τών άστυφλόακων, όρμησαν μέσα στό χύρο τού Πανεπιστημιου. Τά γκλόμπς, οι γροθιές, οι κλωσιές, τό τζούντο, ζόιναν κι Ήπειραν.

Τό σύνθημα άπλώνόταν, σέ νά'σπασε ένα φράγμα, όλονα και σέ περιστέρους όρκοι. Οι δια-
λωτές άνέβηκαν από τήν όδό 'Ακαδημίας στη Βουλή. Τά παρθούρα τού Πολιτικού γραφείου τού
πρωθυπουργού. Έκλεισαν με βρόντο. Οι νφει κατέβηκαν μέχρι τόν 'Άγνωστο Ήρωτήτη κι από
κεί από τή Στοάδου, γόρισαν εανά στό Πανεπιστήμιο. 'Ο κόσμος χειροκροτεί δειλά.

- Ένα-ένα-τρίσσερα!

Οι βουλευτές έτοιμάζουν τίς όμιλίες τους γιά τό βρόδι. Διορθώνουν τά κόμματα, τίς τελετές.

'Ο κόσμος πού χειροκροτεί δειλά, έτοιμάζεται νά διαδηλώσει κι αυτός. Άύριο, σ' ένα μήνα, κάπ-
τε. Τώρα πρόναι ή έμπροσθοφυλακή. Οι άστυφλόακες χτυπάνε τούς πολίτες πού περιμένουν τό
λεωφορείο στη στάση, τίς γριές, όποιον νά'ναι. Κρύβουν τούς έπαναστάτες, πώς από τίς πλάτες
τους ίσως! Τού ένός τά μάτια ζόειαν πορτογαλένια, ένας άλλος σαροντάρης τόλμησε νά φωνά-
ξει "ο Ιάχος"! Πού είναι; Μπήκε στό λεωφορείο. Νά σταματήσει τό λεωφορείο. Ήαυριότες οι
όλους κ. άρχιφλόακα, ποθός είναι; Ήαυριότες τους όλους, νά μβεί αυτός ό κύριος

"Δέν θυμάμαι"

Τριάντα σοβαρά τραυματισμένοι, σὲ νοσοκομῆτο, κι ἕκαστὸ ἐλαφρότερο.

*Ἐπακόσιοι δικαστικοὶ ἀντιπρόσωποι στὴ ἐκλογὴ τοῦ 'Οκτώβρη, κατὰγγελλον τὸ ἀποτελεσμά-
τα σὺν νόθῳ. Ἐἶναι κομμουνιστῆς;

Γ. Παπανδρέου: Ἡδέσθνομαι ντροπὴ γιὰ ὅσα ἔκουσα, παρ' ὅτι τὸ ἔγνωρίσα. Καὶ διερωτῶμαι, πῶς εἶ-
ναι δυνατόν ὅλα αὐτὰ νὰ μὴν προκαλοῦν τὴν ἐξήγερσιν τῶν Ἑλλήνων. Ἀπεδείχθη ἡ ὑπαρξίς
σχεδίου. Κατὰ τὴ νύχτα τοῦ Ἐρβάτου, πρὶν εἰς ἐκλογῆς, ἔγινον μεγάλα στρατιωτικὰ ἐπιχειρή-
σεις. Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ νῆμα τῆς καταργήσεως τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ ἀπαρχὴ τῆς δικτατορίας.
Αἱ ἔνοχοι δυνάμεις ἔγινον ὄργανον τῆς φασίας καὶ στραγγαλιστοὶ τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ.
Ἐἶναι κομμουνιστῆς ὁ Γ. Παπανδρέου;

Κὰ δὲ θυμώσατε; Ἐἶναι ὁ μεγάλος κλόουν, ὁ ἐπαγγελματίας ταχυδακτυλουργός, ποὺ πῆρε τὸ 19
τὴν ἔξουσία μεσὰ ἀπὸ τὰ χεῖρια τῶν κομμουνιστῶν, λέει κι ἦταν κανένα κόκκινο μπαλάκι. Ποῦ τ
ἔδωκε αὐτὸ τὸ μπαλάκι; Τὶ φωνάζει τώρα;

- Ἐνα-ἔνα-ἔσσερα!

Οἱ συγκροσέεις συνεχίστηκαν μέχρι ἀργά, τὸ μεσημέρι. Ὁ Μίκης ἔτρεχε πάνω, κάτω. Ἐπροσὲ στὸ
πόδι του σὺρθηκε μὲ κοπέλλα, ἔβγαλε τραυματισμένη στὸ κεφάλι. Ὁ θύτης τῆς, μὲ τὸ καπέλο
στὸ χεῖρι-γιὰ νὰ τρέχει πρὸ ἄνετα, κυνηγοῦσε τώρα ἕναν ἄλλον ἀπομονωμένο φοιτητῆ. Ὁ Μίκης
σταμάτησε ἕνα ταῖσι. Ἐβόλε μεσὰ τὴν κοπέλα καὶ ἔφυγε ἀδύνηκον στὸ σταθμὸ Ἀ' βοήθεων. Στὸ
μάτησε νὰ σκίπεται ὄ, τι δόξαρε ἄλλο κι εἶπε στὸν ὀδηγὸ, νὰ κάνει ὅσο πιὸ γρήγορα μπ
ρετ...

... Ἐμπεῖ μοροθεῖ νὰ συνεχίσουμε εἰς σκίπτε γιὰ λογαριάζωμὸ του. Ἐρικκώσατε στὸ τῆλ
τοῦ Μάρτη τοῦ 1946. Οἱ ὀργανώσεεις EAM καὶ EION δὲν ἔχουν ὄκμο διαλυθεῖ. Ἐνα γιθόντιο συ-
λολητήρη καταβαίνει ἀπὸ τὴν Πλατετὰ Συντάγματος στὴν Πλατετὰ Ὀμονοίας, στὸ κέντρο τῆς
Ἀθήνας, περνώντας μπροστὰ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο. Ἀς παραχωρήσουμε τὴν περιγραφή στὴ δημοσί-
γραφο ΚΑΤΙΛΑ D. KAUPP: "... Οἱ διοδηλωτῆς τρεχάνδωσαν ἔψηνο τ-

τραγοδία τῆς ἐπανόστασης τοῦ 1821, ἔψηνον τῶν Τούρκων, ποὺ λέει πῶς τὸ ψῆρι
δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει στὴ στεριά καὶ τὸ λουλοδὸ στὴν ἀμμουδιά καὶ πῶς οἱ Ἕλληνες δὲν μπο-
ροῦν νὰ ζήσουν χωρὶς τὴ λευτεριά. Οἱ πρῶτοι, ποὺ ἔχουν φτάσει στὴν Ὀμόνοια κάνουν ἕνα με-
γάλο κύκλο τριγύρω στὴν πλατετὰ καὶ ἀρχίζουν νὰ χορεύουν τὸν κολοματιανὸ. Ἐτὶς πῶλες, ὅτα
γίνονται γιορτές, ὁ πρῶτος τοῦ χοροῦ, ἐκεῖνος, ποὺ ὀδηγεῖ τοὺς ἄλλους, ὁ κορυφαίος, εἶναι ὁ
πιὸ πλοσίος ἢ ὁ πιὸ εὐγενής. Ἐτὸ χωρὶς εἶναι ὁ πιὸ ἄριστος. Ἐτὴν πλατετὰ τῆς Ὀμονοίας ὕψηρ
χε ἕνας μεγαλοκρηπῆς, μαλλιαρός γίγαντας καὶ αὐτός, ὁ Ἀγαπημένος ἀπ' αὐτούς, ἀπὸ τῆς, γυνῆ-
κας καὶ τὸ λαὸ ἦταν ἠδὴ ἑακουστός γιὰτι εἶχε γρῶπει γιὰ τὸ νοσηκὸ τῆς ἀντίστασης-ἕνα στὸ
λο ἀπὸ κατκία, φεροκῆτκα-τὸν ὕμνο τοῦ καπετῶν Ζαχαριάς: καὶ ἦταν ὁ Μίκης. Ἡ μηχανοκίνητη ἄστ
νομια, κελὴν τῆ μέρα, ἔκανε μὲ ἐκατόμβη. Καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Μίκης θ' ὀγγίξει τὸ θάνατο. Οἱ
φίλοι του μὲ ὀψῆσῆν πολύ γιὰ νὰ τὸν ἀνακαλύθουν στὸ ὑπόγειο τοῦ δημοτικῶ νοσο-
κομῆτου. Ἦταν βαρεὶς, εἶχε ἀνοικμένο τὸ κρανίο καὶ ἔκανε δύο μῆνες στὸ κρεβάτι.... (Ρεπορ
τάς στὸ "LE NOUVEL OBSERVATEUR" καὶ στὸ "SETTE GIORNI").

Τις ίδιες τάντες μέρες

55707

ο Ένας μικρό θεατρίκι, που έχει άνοξεει στην όδο Δημοκράτου, παίζεται
 με μεγάλη επιτυχία το Έργο του Ηπρένταν Μπήαν. "Ένας Όμηρος" Έφσα ο Ένα
 μπορντιφλο-πανσιόν, σε μία πόλη της Ίρλανδίας, ζει μία όμδα από (Άγλους): Ένας άποστραφός
 του έθνικοσπλευθερωτικού στρατού, μία γερουτοκόρη του Έστρατού της Έμετηρίας, Ένας όμοφυλό-
 φίλος, δυό-τρεις πουτόνες, μία κοπέλτσα από την έπαρχία ^{- κημέρα της Πάνιου-} και άλλοι.
 Οι Έγγλεροι έτοιμάζονται να έκελτσουν, Ένα πατριώτη, Οι Ίρλανδέροι πιάνουν Ένα Έγ-
 γλέρο στρατιώτη όμηρο και τον κρύβουν μεσα στην πανσιόν. Μ' άραγε ^{πόσο} φτασει για όλα όσα γίνου-
 νται τούτο το παληκαρόκι ^{και ηόσο} τα "μεγάλα άφεντικά", που τον φταειλαν έδώ να πολεμή-
 σε;

Έίμαι Άγγλος νιός και τυχερός,
 άβλω το βασιλιό
 κι ές άκριβαίνουν τον κανό
 φτάνει να με ρωτήν!

Τήν γριό Άγγλιό την άγαώ
 από άση σ' Άνατολή,
 άπ' τον Ίορδάνη ποταμό,
 ως του Άτλανα την άκτή.

Τήν γριόν Άγγλιό, όπου βρεθώ,
 την Έχω στην καρδιά,
 μόνο τους μαύρους να δειχωνά
 Έχω με μία κλωτσιά!.....

Ο Ηπρένταν Μπήαν είναι Ένας έιδιότυπος συγγραφέας. Πληθωρική έιδιοσυγκρασία, που φτάνει τα
 όρια της τρέλλας, μαχητής ο Έίδιος στον έθνικοσπλευθερωτικό στρατό από τα άεκαξη του χρό-
 νιο, τρέφιος των Άγγλικών φυλακών, για έξβριση της βασιλίσσας και για τη δυναμι-
 τιστική του όρση. Τώρα, άλλοτε σε άουάξιο κι άλλοτε σε άουβλίνο, γυρίζει τό'να μέρ μετá
 τ' άλλο, άδειάζοντας τις μπουκάλες το ούισκου τη μία μετá την άλλη, βρίζοντας τους Άγγλους
 ύπουργούς τον Ένα μετá τον άλλο. Καί πάντα τη βαβίλισσα και όλη τη βρετανική άτοκρα-
 τρία... Μόνιμα μεθυμένος, μόνιμα παιδί σε 40 του χρόνια, Ένας άναρχικός, που
 σε καθλώνει σε άκομνί του μέρ άπαγγλυντέ σου, μέχρι τα πρωι ποιήματά του η άποσάσμα
 τα από ^{και ηόσο} κλαιούργιο του θεατρικό Έργο.

Ο Ηέικς έχει γράψει τη μουσική σε άεκαξη τραγούδια του ^{ή Όμπερ,} ^{δυνεπίς} από τις καλύτερες
 δημιουργίες όλης του της καριέρας. Οι θεατές φεγούνε από το ^{ή Όμπερ,}
 "Κυκλικό θεατρο", σιγοτραγουδώντας τις μελωδίες.

Ποιός δε μιλάει για τη άσμπρη,
 γιορτή έσσανιόμου,
 πών το παιδιά στον πόλεμο
 και πών του σκουαμού!

Με θέρρος οί τρανές καρδίς,
 δες, πιδσαν τὰ στενά,
 ψηλό ή σημασία άνεμιζε
 κι ή άντερτίσσα μπροστά.

Δεκα χιλιάδες φτάσανε
 χακίνοι τακτικοί
 γιό νά σκοτώσουν τὰ παιδιό,
 μδ μεΐναν έδεκεΐ!

Με πολυβλο κι άρματα
 κανόνια τους σωρό,
 κανόνια τους ήε γύρισε,
 ήε φταΐμε μεΐς γι αυτό . . .

4 * Ο Νίκης Έχοντας στα χέρια του αυτό το θαυμάσιο υλικό, τους άπολους, ανθρώπινους σείχους
 του Νίηαν μες Έδωσε μιά σειρά έκκλησικα τραγουδία.

* Ο Έρωτας, ή άγωνία μπροστά στο θάνατο, οί άναμνηστικ από παλις, Ένδοξες μέρες του
 ένικοσπελευθέρωτικο άγώνα Έρχονται και Ξανάρχονται, σάν στοιχητά-γραφικά, μεσα στην πο-
 ρεία του Έργου. Καθός ή πικρή γεύση της ήτας δίνει κάθε τόσο τή θέση της Ξανά στη
 οίσιοδοξία, Έτσι και ή μουσική κλιμακώνεται από τήν έλεγεια μέχρι τήν μπαλλάντα γιό νά φτά
 σει στους γνωστούς "θρονωρακικούς" ρυθμούς ένδε θριαμβικου έμβατηριου.

* Η κυβερνηση άπαγορεύει την έκδοση των τραγουδιών σε έκδοσ. Ηουλιούσονται μόνο από χέρι
 σε χέρι, σε μαγνητοταινίες, τραγουδεί ο Ίδιος ο Νίκης. Από αυτή τήσειρά, δε βγαί
 τει τραγουδι-αρόλο, που ^{θα ήνα} ~~έβγαζε~~ τó γύρο της Έλλάδας, από τς πόλεις μέχρι το μι-
 κρότερο χωριό: ΗΤε Γελαστό Περίο).

7 Κεφάλαιο - Διαίρημα.

Ετά δύο Πρωτόκολλα τῆς Πανεπιστημίου, ²⁴⁶ καὶ καθε μέρους ~~αὐτῶν~~ μετακυλιούνται δεκάδες φοιτη-
 τες, ~~οἱ ὅτι~~ εἶναι τοποθετημένα 5.000 μεταλλικὰ καζέρματα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν "Πρι-
 γκηπικοὶ γάμοι, 14.5.1962". Ἡ πριγκίπισσα Σοφία, ^{ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Σοφίαν} ~~καὶ ἡ ἀδελφή~~ τῶν Ἑλλήνων βασιλίδων
 παντρεύεται μὲ τὸν Δὸν Κουὲν Κρόλος, πρίγκηπα τῶν Ἀδουβίνων. Τὰ ~~αὐτῶν~~ καζέρματα κέθου-
 νται τοῦτε τῆ σειμῆ ~~αὐτῶν~~ 5.000 Ἴσπανοὶ πρίγκηποι, κῆρυες, δοῦκες, ἠποκρίτες. Καρ-
 βισοὶ εἰδικὰ ναυλωμένα τοὺς ἔφραγ καὶ ὅς τοὺς ἐναπύρουν πάλι! ^{ὡς τοὶ θα} ~~αὐτῶν~~ ^{ἔχουν} μαζὶ τοὺς ~~αὐτῶν~~ τὰ
 κηδίσματα, γιὰ ~~αὐτῶν~~ σουβενίρ. Ἐκμνηστο τῶν Ἀθηναίων. Τῶν Ἀθηναίων, ποὺ ἔχουν πηθεῖ
 τὰ κηροδῶμα, ὄρθιοι ἢ κρημυνταὶ στοὺς ~~αὐτῶν~~ τοίχους καὶ τὰ παρθεύρα γιὰ νὰ δοῦν. Λαζού-
 ουν τοὺς Ἴσπανοὺς, ποὺ ἔχουν χρόνια νὰ ζήσουν τέτοια μεγαλεῖα. Τίμιαι ἢ πόλη σημαίτες, δεμέ-
 νες στανρωτά. Τ' αὐτοκίνητα μοιράζουσι σημαίτες: Τὴν ἑλληνικὴ καὶ τοῦ Φράνκο. (Ὁ Φράνκο
 κάποτε ὁ πρῶτος), σκεφτόνται 5.000 ἀριστοκρατικὰ κεφάλια. Καὶ τότε ὁ γένει ἢ πανιδρ-
 θωσι τῆς βασιλείας. Βασιλεὺς ὁ Δὸν Κουὲν καὶ βασίλισσα ἡ Σοφία!). ~~Αὐτῶν~~ Ἄφν
 πῆραν μέρος στὰ δεξιώσεις, ποὺ γίνονται τοῦτες τὲς μέρες στὸ Παλάτι. Ποὺ νὰ φῶνε 5.000
 ἄνθρωποι; Τοὺς φέραν μονάχα γιὰ νὰ δοῦν. Ποὺ νὰ χωρῶσιν 5.000 εὐγενεῖς στὴν Καθολικὴ
 Ἐκκλησίαν; Τοὺς βάλανε ἔξω ἀπὸ τὸν ὄχλο, στὸ κηροδῶμα!

Νεσημέρισε. Ἡ κομπὴ ὁφ θόνηκε. Ἐνα ταξὶ στοματάει σ' ἕνα στεγνὸ, πῶσα ἀπὸ τὴν Πανεπιστη-
 μίου καὶ ~~αὐτῶν~~ (ὁ δὲ θόνηκε) ἕνα ζευγάρι Ἴσπανῶν, ποὺ τὸ παρθεύρα στὸ λιμάνι. Ἡ γριὸ τρέχει
 καὶ τὸ ἔπισημο φέρμα ^{εὐὲ πῶκτις οὐρά} ~~πικύλλεται~~ στὸ λασπόνερο μιὰς οἰκοδομῆς. Ὁ γέρος βγάδει τὸ ἕνα γάντι,
 πληρώνει, περιμένει τὸ ρεῖσα μέχρι τὴν τελευταία δεκάρα καὶ τρέχει κι αὐτὸς ἐπίσω, κροτά-
 ντας τὸ παντελόνι ~~αὐτῶν~~ του ἀπὸ τὴν μετωπική, φαρδὴν ζώνη. Ἀχ, τί πάσανε! Ἄραγε ὁ βροῦνε
 τὲς θρασεῖς τοῦ ~~αὐτῶν~~ ^{Μιὰ ἑμάδα ἀπὸ οἰκιστοὺς, ποὺ ἔστησαν} ἀπὸ τὴν ἀνεικρυθνὴ ταβέρνα τῆς
 ὁδοῦ Γενναίου ~~αὐτῶν~~ σφυρίζει ~~αὐτῶν~~
~~αὐτῶν~~ τὸ θάμα...

... Ἐτὴν Ἑλλάδα ἰσχύει ἄκόμα ὁ θεσμὸς τῆς προίκας. Ἡ βασίλισσα Φρειδερίκη γυρίζει χρό-
 νια τώρα τὲς συνοικίες καὶ τὰ χωριά καὶ μοιράζει τὰ βιβλιόρια ἀπὸρων κορασίδων. Ἐνα
 βιβλιόριο μὲ χίλιες δραχμὲς στὴν Τρόπεζα. (Τὲ λεφτὰ εἶναι ἀπὸ διεισορούς ἐρθνοῦς). Ἡ ἀρχὴ
 ἔγινε. Ἄν ^{ὁ πῶρος} ~~ὁ πῶρος~~ πῶρος βάζει, στὴν Τρόπεζα καθε μῆνα ἕνα ποσὸ, ἔσταν τὸ μωρὸ φένει, γυναικὰ
 ὁ δ' ἔχει μιὰ μικρὴ ~~αὐτῶν~~ προίκα. ~~αὐτῶν~~ ^{ἑστέμει πῶ φρεία} τὸ Δημόσιο ἀμετῶ/στὸν Δὸν Κουὲν 30.000
 χρυδαὲς λέρες, ~~αὐτῶν~~ (9.000.000 δραχμῶν). Μιὰ πριγκηποῦλα, 9.000 ἔπορα κοριτσάκια!

... Ἡ κομπὴ ὁφ θόνηκε. Ἐχει κι ἡ Ἑλλάδα τοὺς εὐγενεῖς τῆς. ~~αὐτῶν~~. Τοὺς νεβλου-
 τους τῶν κοσμικῶν σπηλῶν τῶν ἑφημερέδων. Ἄντος γιὰ ~~αὐτῶν~~ νὰ παρακολουθή-
 σουν τοὺς ~~αὐτῶν~~ γήμους ἀπὸ τὰ μπαλκόνια πλήρωσαν μεγάλο ποσὸ. Μιὰ θση στὸν ἥλιο στοιχίζει
 μέχρι καὶ 1.000 δραχμῶν. ~~αὐτῶν~~ ἕνα βιβλιόριο "Ἐπορὰ κορασίδων" ~~αὐτῶν~~
~~αὐτῶν~~ ^{οἱ ἄλλοις καὶ οἱ ἑστέμει πῶ φρεία} ~~αὐτῶν~~ ^{Κοιτάζοντι ἑστέμει πῶ φρεία}
~~αὐτῶν~~ Ἄπὸ τὰ μπαλκόνια στὸ κηροδῶμα καὶ ἀνεκταροφ. Τὸ ὕψος
 ὀνειρο στὸς Ἑλληνας ἕνα κάποιο συναίσθημα ἀνωτερικῆτος. Τὲ νὰ τὸ κένει τὸ γαλῆλιο αἰ-
 μα, ὅταν σκεφτεσαι καὶ τὸ ταξὶ ποὺ ὁφ πρῶσις.

59

211

'Ο 'Αλεξανδρος-τόν εἶπαν βασιλεῖα τῆς Ἀρμενίας, τῆς Κηθίας καὶ τῶν Πάρθων.
 'Ο Πτολεμαῖος-τόν εἶπαν βασιλεῖα τῆς Κιλικίας, τῆς Συρίας, καὶ τῆς Φοινίκης.
 'Ο Κοισαρῶν στέκονταν πῶς ἔμπροσθε,
 ντυμένος σὲ μετὰ εἰς τριανταφυλλί,
 σὲ στήθεος τοῦ ἀνοδοῦσμη ἄπο ὑδκινθούου,
 ἡ ζώνη τοῦ διπλῆ σειρὰ σαφειρῶν καὶ ἄμφουστῶν,
 δεμῖνα τὸ ποδήματὸ τοῦ μ' ἕσπερς
 κορδέλες κεντημένες μὲ ροδόχροα μαργαριτάρια.
 Αὐτόν τόν εἶπαν πιότρο ἄπο μικρούου,
 αὐτόν τόν εἶπαν βασιλεῖα τῶν βασιλεῶν.

Οἱ 'Αλεξανδρινοὶ ἔνωσαν βάρια
 ποῦ ἦσαν λόγια αὐτὰ θεατρικά.

'Αλλὸ ἡ μέρα ἦτανε ζεστή καὶ ποιητική,
 ὁ οὐρανός ἔνα γαλάζιο ἀνοιχτό,
 τὸ 'Αλεξανδρινὸ Γυμνάσιο ἔνα
 θριαμβικὸ κατόρθωμα τέχνης,
 τῶν ἀλικῶν ἡ πολυτέλεια ἔκτακτη,
 ὁ Κοισαρῶν ὄλο χάρις καὶ ἔμορφος
 -τῆς Κλεοπάτρας οὐδὲ, ἀμὰ τῶν Ἀγιδῶν-
 καὶ οἱ 'Αλεξανδρινοὶ ἔτρεχαν πῶς στήν ἔορτή
 κί ἔνθουσιδζονταν, καὶ ἔπνευμοῦσαν
 ἑλληνικά, καὶ αἰγυπτιακά, καὶ ποιοὶ ἑβραϊκά
 γοητευμένοι μὲ τ' ὕρατο θεάμα-
 μ' ὄλο ποῦ βάρια ἤλεγυραν τὲ ἕλιζῶν αὐτὰ,
 τὲ κόψιο λόγια ἦσανε αὐτὰ οἱ βασιλεῖτες.

(* Ἀπὸ [redacted] τὸ ποίημα ἢ 'Αλεξανδρινοὶ βασιλεῖτες) τοῦ Κ. Καβάρη)

Ἀίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τίς ρωμαϊκὲς φαστες, στίς 20 Ἀπριλίου, ἔμοιγε μὲ [redacted] καινούργιο
 σελίδα, στήν πολιτικὴ ἱστορία τῆς χώρας. 'Ο Γ. Παπανδρέου, αὐτὸς ὁ μετριοπαθέστατος ἀστέρας
 πολιτικῆς, ἀναγκάστηκε νὰ πῆρε μῆρος στὸν ἠ' ἀγῶνα πεζοδρομοῦ, καλώντας [redacted] τόν κό-
 σμο σὲ συγκεντρώσει, μὲ σύνθημα τὴν παραίτηση τῆς κυβέρνησης. 'Ο ἀνένδοτος ἀγῶνας" ξε-
 κίνησε μὲ μὴ συγκέντρωση στήν Ἀθήνα, ποῦ ἀπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση. [redacted]
 ὁ ἀπολογισμὸς ἦταν εκατοντάδες τραυματίες.

[redacted] ἔτσι ἔρχισε μὲ σειρὰ ἀπὸ συγκεντρώσεις σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, τοῦ Παπαν-
 δρέου καὶ τῆς Εἰλά, ποῦ ἡ κυβέρνηση ἀναγκάστηκε νὰ [redacted] ἐπιτρέψει, ἔφ' ἀπάντησιν οἱ [redacted]
 (ἐπιτροπὴ ἀσφαλείας) ἔρχισαν πάλι νὰ ἐκδίδουν ἀποφάσεις ἐκτοπισμῶν. Οἱ συλλήψεις πολυπλα-
 σιδάστηκαν, οἱ δίκαι καὶ οἱ καταδικαι, μὲ τὴν παρμιερὴ ἀφορμὴ ἢ μὲ κατασκευασμένο κατηγο-
 ρητήριο, τὸ ἔδιο.

βοήθεια, ένα τεράστιο κύρινο " 4 " φώτισε την πληθ. Οι ταύχοι των συνοικιών έρχισαν να γε-
μίζουν απ' αυτόν τον τριψήφιο αριθμό. 213

"Όσο τό συνθήματα πληθαιναν, όσο τό συλλήληθηρια και οι άπεργίτες πολλαπλασιάζονταν τό-
σο ο Καραμανλής διαπίστωνε την άνάγκη, που τον είχε ο τόπος! Δέν θά έφρουγε άπό την πρωθυ-
πουργική πολυθρόνη, θν άν έλυνε και τό ύπόλοιπα προβλήματα, κοινωνικά, πολιτικά, πολιτι-
στικά!! Άπεργίτες, τραυματίες. Τραυματίες, τραυματίες, τραυματίες. Κίσα στέ
1961: 151.000 άπεργόι, κίσα στέ 1962: 450.000. Οι έλλοι είναι τραυματίες και άν τους λογι-
ρισσαν οι στατιστικέ. Στέ 8.500.000 Έλληνες οι 2.445.676 είναι άνοσηβητοι (άπογραφή του
1951).

"Η Έλλάδα άσπνήθ 2,7 δολλάρια τό χρόνο ,
κατό κάτοικο γιό την έκπαίδευση. "Η Γαλλία; 22,7. "Η Σουηδία; 96,7. Πάντως όλα σέ 7 τε-
λιώνουν. 114. Τέ'νοι αυτό πάλι; Άπεργίτες, άπεργίτες. Άπεργίτες φοιτητών. 15% Τόσα ζητήσε
οι φοιτητέ να διατεθούν άπό τον προϋπολογισμό γιό την Παιδεία. Ένα σύνθημα, συνή των δρμόου.

(Προτκα στήν Παιδεία-κι όχι στή Σοφία). Άπεργου οι καθηγητέ, οφ φοιτητέ, οι μαθητέ.
"Ολοι. Η φησίω να διατίθενται τό 15% του προίποχίτισμου.....). 1.000.000 ύπογραφέ μα-
ζεύτηκαν κάτω άπό αυτό τό χαρτί μέχρι τό Δεκέμβρη του 1962. "Η κυβέρνηση άφ φέγει. Τό 1962
φεύγει. Φεύγει κι ο άντιπρόεδροσ των ΗΠΑ, άφου ήθε φυσικά πρώτα. Αφγεται. Αύντον Τζόνσον.

Φημίζεται γιό τίς δηλώσεσι του. Πρίν άπό μήε έπισκεφθηκε στέ Νέοιο Βιεννάμ (του κ. Νιέμ, πρό-
εδρο της χύρσε και τον άνόμοσε "δούτερο Λένκολν". Έώρα που φουγε κι άπό δω δηλωστέ στέ ΗΠΑ:
έβουνιστέ αύξησην της βοθητέσε πρός την Έλλάδα, Τουρκία και Περσία. "Αν την περικόψουμε, αυτό
θ' άποτελσει σφάλμα, δεδομένου ότι οι ΗΠΑ μπόρουν να στρατολογήσουν με τη βοθηρία αυτή ένα
Έλληνα ναυτικό με τό ποσόν του ένδοσ δολλάρου και 82 άντες τό μήνα! Οι Φούρκοι είναι οι
καλύτεροι στρατιώτες και οι Έλληνίτε οι καλύτεροι ναυτικοί). Καρντάσι, Χικμτζ,
οι έργάτες άπαγγέλουσαν εαν στέ ταβήνες τό ποίημα σου (Όχι, μίστηρ Ντέλλεσι)!

Φτάσαγε τό άριστόνεννα. ΤΙ ΘΑ ΚΑΝΕΤΕ!
ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥ-
ΜΕΝΟΥΣ; θ' άπολύσομε! άπό τους 1.240 κι ένασ ο Μανώλης Γαζός! 21. Καλό δέν είναι γιό φέτος;
Κά όπολιτικόσ κρατοβμενοσ Γιάννης Βλάχοσ πθανε πέντε λεπτά πρίν βγετ άπό
τίς φυλακέσ. Του καρφισώσασε τό άποφυκεκιστήριο στήν τζεπη του σακκιου. Είκοσ, ΕΙΚΟΣΙ!

Φτάσουν οφ κοιβήτες. Ένα άγορόκι, στένοντοσ άπό την έπαρχία, μπήκε σ' ένα σάκι, έμειε ένα
φυγετο, φραγε και καθέσ τό κνηνηόσαν. Ήρεσ άπό τον τέρταρο όροφο και σκοτώθηκε.
"Ε, και λοιπόν, τί να κένουμε; Κι έλλοσ, πθανε, κ. ύπουργέ. "Από τη φυλα-
κή (σπρόντα μερεστέ τρελλοκομετο) στέ νεκροτομετο. Δεκέμβρησ 1962: "Η κυβέρνηση
μιλάει γιό άναθεώρηση του Συντάγματοσ. Θά προσαρμοστέ τό Σύνταγμα στόν Καραμανλή κι όχι
ο Καραμανλής στέ Σύνταγμα. Κάπως φται άν τό λφει κι ο "Περτζι; Ν' άλλεζουν τό λαό, άφου
άφ ου θά φλει την κυβέρνηση. ΕΙΚΟΣΙ! θφλετε να άποϋλακίσουμε έλλον στή θέση του νε-
κροϋ ΕΙΚΟΣΙ! Καλύτεροσ σέ σκοτώθηκε τό παιδίκι. Θά πείναγε, θά γίνδοσ κομμουνιστέ, θά τό
φυλακίσειτε, θά πθανει στή φυλακή, πέντε λεπτά πρίν του άνοκοινωθετ ή άποφυλάκιση. "Από τό
τέρταρο πώταμα στέ πεζοδρόμιο. "Από τη φυλακή στέ νεκροτομετο.

θ' άπατορτίσεσ χιλιάδεσ μετανάστεσ άπει ποτ ή μορφήναι, άρα τό ποσοτέ δέν είναι ακριβέσ....

8 ΣΤΟ Σανατόριο-Ταξίδι στὴν Κούβα-Μία μικρὴ συμφωνικὴ ὀρχήστρα

Στις 4 Ἰουλίου 1962 οἱ ἡμερησίως γράφοντες τὴν εἴδηση: Ἡ Ὁ Μίκης Θεοδωράκης ὑπέστη ἀνα-
 ζωπύρωση κατὰ τὴν φημισμένη, πού ἔπαθε στὴν Ἑρρέα. Ὁ δημοφιλέστερος συνθέτης πῆγε ἀπὸ τὸ Πα-
 ρίσι στὸ Λονδίνο εἰδικὰ γιὰ νὰ ἔξεταστέ. Ὁ διεθνούς φήμης παθολόγος σερ Τόμας Πρέις,
 πού τὸν παρακολουθεῖ καθημερινά, ἀπαγόρευε κάθε μετακίνηση τοῦ ασθενοῦ πρὸς τὸ πα-
 ρόν".

Ἡ εἴδηση εἶχε τηλεγραφηθεῖ παντοῦ ἀπὸ τὰ διεθνή
 προκτορεῖα. Οἱ ἑλληνικὲς ἡμερησίως, ἔρχισαν νὰ κατακλύζονται ἀπὸ δημοσιεύματα. Τὸ κοινὸ
 μετὰ τὴν ἐξάνισση δὲ βάζει μ' ἀνησυχία καὶ τὴν παραμικρὴ εἴδηση.

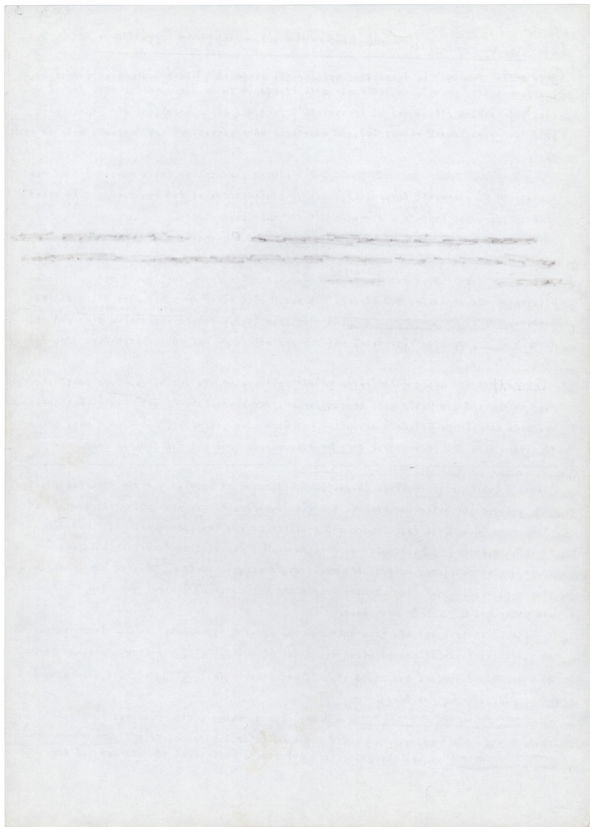
Ὁ Μίκης, ~~...~~
~~...~~
~~...~~
 νοσηλευθεῖν στὸ ^{νοσοκομείο} "Βασιλικὸ Ἐδουάρδος 7ος", κοντὸ στὴ μικρὴ πόλη
 Μίντχαρτον, τῆς κομητείας τοῦ Στάρσε. Ἡ περιοχή αὐτὴ εἶναι 80 χιλιόμετρα νότια ἀπὸ τὸ
 Λονδίνο, ~~...~~ Τὸ σανατόριο ἦταν ^{ὅτι καὶ ἀρρωστήτων τοποθεσία-} κυριολεκτικῶς χυμένο μέσα στὸ πρῶ-
 σινο. Ὁ ~~...~~ ἄρρωστος εἶχε τεθεῖ ὑπὸ τὴν παρακολούθηση καὶ τοῦ φυματιολόγου σερ Ζέφρεϋ
 Τόουτ.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρην ἡ ἡμερησία "Ἀύγη" κατέφερε νὰ τὸν ἐντοπίσει. Ἦταν συντάκτης τῆς
 εἶχε τηλεφωνικὴ συνομιλία μαζί του, πού δημοσιεύθηκε τὴν ἑλλήνικη ἡμέρα. Ὁλητὴ ἡ Ἑλλάδα εἶ-
 ναι μαζί σου. Ἐπειὶ ἔρχισαν ἡ συνομιλία. Καὶ ἦταν πέρα γιὰ πέρα ~~...~~ ἀλήθεια. Ὅλοι θάλου
 νὰ γίνετα ^{γράφουσα/} καλὰ καὶ νὰ γυρῶσι ~~...~~ στὴν πατρίδα σου καὶ στὴ δουλειά σου.

Ὁλητὴ τὴν ἡμέρην εἶχε δουλέψει ὑπεράνθρωπα, γράφοντας τὴ μουσικὴ γιὰ τὲς τριῶν ταινίες,
~~...~~ καὶ γιὰ τὲς ἄλλες ὑποχρεώσεις πού εἶχε ἀναλάβει. Ἦναι ἕνα μῆνα πρὶν, στίς δοκιμασίαι τῆς
 "Ὁμορφῆς Πόλης", τῆς ἐπιθεώρησης πού ἐτοίμαζε μὲ τὸν Κακογιάννη καὶ τὸν ζωγράφον Μπο-
 στοτζόγλου, ἔπαθε ~~...~~ γιὰ πρώτη φορὰ αἰμάτωση. Παρ' ὅλα αὐτὰ συνέχισε νὰ δουλεύει ὑπεράν-
 θρωπα. Ὁλόκληρα εἰκοσιτετράωρα δὲν κοιμόταν. Ἦναι μὲ ἀνεξάντλητα ~~...~~ ἐνταση τῶν δυνάμεων, κα-
 τέφερε νὰ ἀνοβέλει γιὰ ~~...~~ ἕνα μῆνα τὴν ἔναρση τῆς ἀρρώστειας. Ἐπὶ τῆς ὁλοῦς του τῆς δουλειᾶς
 καὶ μῆτις στὸ ~~...~~ σανατόριο.

Ἐπιτυχῶς τὰ πράγματα δὲν ἦταν πολὺ σοβαρὰ. Ἐγένετο βρογχοοκκώση καὶ ~~...~~ ἀποφασίστηκε νὰ
 μὴ γίνετ ἐγγύερση. Ἦναι φαρμακευτικὴ ἀγωγή καὶ ἀπόλυτη ~~...~~ ἀνάπαυση μερικῶν μηνῶν
 ὅς μποροῦσε νὰ γυρῶσι στὸ κοινὸ του καὶ στὴ δημιουργία, ~~...~~ τούτη τὴ φορὰ κάτω ἀπὸ
 τακτικὴ ~~...~~ παρακολούθηση.

Ἀρκετὸ καιρὸ ~~...~~ πρὶν
~~...~~ ὁ Μίκης εἶχε προσκληθεῖ στὸ Παγκόσμιον Συνέδριον Ἐπο-
 πλισμοῦ τῆς Μόσχας καὶ γιὰ μὲς σεῖρὰ συναυλιῶν κλασσικῆς μουσικῆς, ~~...~~
~~...~~ καὶ αὐτὴ τῶρα ἦταν δόνατο, οἱ Σοβιετικοὶ τὸν κάλεσαν γιὰ θέρμη

9 Η διένεξη με τὰς κόμματα

Τὸ ἔργο τοῦ Μίκη ~~...~~ "Τὸ Τραγούδι τοῦ Νεκροῦ Ἀδερφοῦ" παρουσιάστηκε σὲς 13 Ὀκτωβρίου, ~~...~~ Κεντρικὸ πρόσωπο ^{τὸν Τζαν} εἶναι μὲ ~~...~~ γυναικῆ, ἡ δὲ ~~...~~ ἔδιν "αντρα τῆς τῶν ἔχουν σκοτάσει οἱ Γερμανοί." ἔχει δύο παιδιὰ, ποὺ ^{ὅταν ἐφύλατο πόλεμο} προσχωροῦν σὲς δύο ἀντίθετες παραθέσεις. Ὁ διχασμὸς καὶ ἡ σύγκρουση μπαίνουν μέσα στὴν οἰκογένεια. Ἀπὸ καιρὸ πρῶν, ὅταν ^{ἔκλεισε} ἔγραψε τὸ ἔργο, ὁ Μίκης εἶχε περὶ σ' ἕναν δημοσιογράφου: "Πιστεύω ὅτι τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐμφυλίου πολέμου εἶναι ἡ ἐπίδραση τῶν ἰδεῶν πάνω σὲς ἄλλες σχέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ κυρίως στὴ σχέση εἰματος. Ἡ πλῆθ τῶν ἰδεῶν ἔσπασε τὸ πρωτογενὲς κοινωνικὸ κύτταρο, τὴν ~~...~~ οἰκογένεια καὶ αὐτὸ εἶναι κάτι τραγικὸ καὶ συνάμα κάτι ἱστορικὸ ἀνοηστὸ." Ἰστέρα ὅμως ἀπὸ τὴν κρίση, τὴν σύγκρουση, ὅταν ἔρθε ἡ στιγμή τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς ἐπανόρθωσης τότε οἱ ἄλλες φεχέσεις ἀποκαθίστανται καὶ τὸ πρωτογενὲς κύτταρο ἐπανομιουργεῖται ἑνιαῖο καὶ συμπαγές".

Ἐνῶ οἱ ἄλλες ^{ἐφημερίδες} φιλοεῖχθησαν κριτικὰ καὶ σχόλια, ~~...~~ τὸ ἔντυπο τῆς ἀρθεύσεως ἀγνόησαν ^{τὴν παράκληση} καὶ ^{οὐκ} ἔδιν σκοπὸ νὰ γράψουν λέξη. Μετὰ ἀπὸ ἐπιμονὴ τοῦ Μίκη, ~~...~~ ἡ "ἀθύρῃ" ^{ἐπιμονὴ} τελικὰ κριτικῆ: ~~...~~ Μίκης Θεοδωρῆς-συνδότης μὲς δίνει συγκλονιστικὰ

σκέψεις. "Ἔτσι ~~...~~ τουλάχιστο δεχτήκαμε ἔμετε τὴν τραγούδι του. ἔχει ὄλες τὲς προῦποθέσεις νὰ τραγουδήσει τοὺς ἀγῶνες, τοὺς κημοὺς καὶ τὸ ἄντρο τοῦ λαοῦ μας. Δὲν ἰσχυρεῖ τὸ ἔξιο καὶ γιὰ τὸ Μίκη Θεοδωρῆκη συγγραφεύ. Οἱ ἀδυναμίες τοῦ κειμένου δὲν ἀφήνουν νὰ ξεκαθορίσει ὁ ἰδεολογικὸς σίχλος. Ἐδ νὰ ἰσοπεδῶνουνται οἱ αἰτίες ποὺ προκαλοῦν οἱ ἐμφύλιες διαμάχες, σὲ νὰ ~~...~~ ἰσομοιρῶζονται οἱ εὐθύνες. Καὶ βέβαια, δὲ χωροῦν ἔδω φανατισμοὺς καὶ προκαταλήψεις. Οὐτε συζήτηση. Καὶ βέβαια ἦταν ἄλλες οἱ προθέσεις τοῦ συγγραφεύ. Ὅμως ὅταν ἡ συμπειλωση ἔγινε λαοῦ γίνεται θεμα ἔνδε δρῆματος, πρῆπα κυρίως ν' ἀναπτύσσονται τὸ ~~...~~ κίνητρα, νὰ καθορίζεται μέσα ἀπὸ τὴ διαλεκτικὴ συνῆση τῶν γεγονότων τὲ ἀντιπροσωπεύουν οἱ ἀντίπαλες δυνάμεις. Αὐτὸ ἔχει σημασία.

Δὲ λέω πολιτικῆ-ἰσῶς χτυπεῖ παρθεύρα ἡ λέξη-¹ ἀλλὰ οὐσιαστικὸ δροματικῆ. Καὶ τότε φεδνομμε σταθερὸ σὲ σκοπὸ μας. Μεγάλως οἱ ἀπειτήσεις γιὰτὲ μεγάλο εἶναι καὶ τὸ θέμα, ὅσο καὶ ἱερὸ γιὰ ὅλους μας... Ὅσον φεφορὰ τὴν κολλιτεχνικὴ δέξια τοῦ θεατρικοῦ μέρους, σὲν τῆτσιουζι (... ἔναι ἔνο προσχέδιο δρῆματος, μὲ σερὸ "τομπλῶ-βιβάν", μὲ ἀειδολογὲς ἰδέφες, ποὺ μῆλλον "περιγράφονται", πλαισιῶνουν τὴ μουσικῆ, παρὸ ἀποκοτῶν σκηνικῆ ὑπόσταση. Ἄσῶ σῶσο κι ἔτσι διορθοφεται ἡ ἀρχὴ ἔγινε ἐκκινήματος γιὰ τὴν δημιουργία ἑλληνικῆς λαϊκῆς ὄπερας...". ΑΥΓΗ I, Νοεμβρίου 1962.

Ὁ Μίκης δὲν εἶπε τῆποτα. Ἦταν ἰκανοποιημένος, ποὺ δημοσιεφύθη ἡ κριτικῆ, ἀνεξάρτητα μὲ τὸ περιεχόμενὸ τῆς. Περιέμενε καὶ τὴν ὑπόλοιπη ἀριστέρὰ νὰ πῆρει θέση. Ἦδη ἀκουγόντουσαν, ἔφ πολλὰς μεριφες, ἀγανακτισμένα μουρμουρητὰ γιὰ τὸν "ρωμαντισμὸ" καὶ τὸν ~~...~~

Σέ γιαυτό τις

60 Τηλ 1000 πο υν αφ 1

8810

συζητήσεις, που προκάλεσε, για να έχει τη γνώμη του κοινού, πήρε το λόγο κι ο Ίλιος (Δέν είμαι άρχηγός κόμματος. Κάνω τέχνη.

Συνεπώς δεν μπορώ να καθορίσω τη βάση και το περιεχόμενο της ένδετης του λαού. Εάν άνθρωπος, όμως, και σόν Έλληνας που πονώ για την πατρίδα μου, αυτή την ένδετη την καταλαβαίνω πλατεί, πολύ πλατεί. Να ένωθουμε όλοι οι τίμιοι άνθρωποι που θέλουμε το καλό της πατρίδας μας, που θέλουμε να μην υπάρχουν άνθρωποι, να περνάνε, που θέλουμε να υπάρχουν σχολεία και κορφωτικά ιδρύματα. Να ένωθουμε για να πάει μπροστά ο τόπος μας και να μην ντρέπομαστε να κυκλοφορούμε στους δρόμους. Έγώ ντρέπομαι που κυκλοφορώ στους δρόμους της Αθήνας όταν σκίζονται πώς τα 9/10 του άρροτικού πληθυσμού είναι άποροι... Άν, όλοι όσοι σκίζονται το ίδιο, ένωθουμε θα πάει μπροστά ο τόπος!).

Ακόμησηκαν στη συνέχεια πολλές γνώμες. Οι φοιτητές δεν είχαν σκοπό να "χαρίσουν κάστανά" στο Ίνδαλμ τους. Ένας, που δεν του άρεσε τίποτ άλλο παρ ή μουσική, είπε, πώς θα 'ταν καλύτερο ο Μίκης να άσχολεται μόνο εκεί, που έχει μεγάλο ταλέντο και να μη γράφει άθετο. Ένας άλλος, άγγίζοντας το πρόβλημα, είπε (Η ένδετη του λαού πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο πλατεί. Η ελεύθετη όμως που δίνει ο Θεοδώρητος δεν είναι σωστή. Δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί συναδέλφωση άνάμεσα στο φονιά και στο δάμα του, άνάμεσα στον προδότη και στον προδομένο. Μιλώ για τμή λίγα καθήματα, που δεν μπορούν να έχουν θέση μέσα στην πλατεί συναδέλφωση του λαού. Ο Θε. μίλησε για ένδετη των ανθρώπων. Τι τιμωρία μπορεί να έχει ο φονιάς χωροφθακας και ο, προδότης, που έμφανίζονται στο δοξαστικό της συμπελιώσης!).

Στο μεταξύ, μια δεξιά έφημερίδα, που ο συνδέτης, μετά απ'όλ'αυτά, άποχώρησε από την άριστερή παράταξη ή καλύτερα από το κόμμα της ΕΔΑ. Έκτενες τες με-

ρες-μέσα του Δεκέμβρη-γίνονται στην Αθήνα το Β' Συνέδριο του κόμματος. Ο Μίκης, βρήκε λίγο καιρό, πήγε και άπέδωσε ένα χαιρετισμό στους συνέδρους.

(Αυτήμή, που ήρθε καθυστερημένα, με είχαν προσκαλέσει στην πανηγυρική Ένερση των εργασιών σας, άλλθ από λόγους καθαρά επαγγελματικούς δεν μπόρεσα να έλθω. Είναι φανερό, ότι όλη ή ζωή μου και το έργο μου είναι αφιερωμένα στο λαό. Η μου και θα είμαι πάντα μαζί σας. Έπειδή ο χρόνος είναι πολύτιμος, δεν μου επιτρέπεται να έπικταθώ περισσότερο, έστω και σε δικά μου προσωπικά θέματα. Θα ήθελα από το βήμα αυτό όμως να κάνω μια διόφηση σχετικά με ή "Απογευματινή" άδημοσίευση...

))Θέλω, τέλος, να πω ότι εκείνο που με συνεχί είναι ή άγανα ότι ο καιρός περνά γρήγορα. Ότι ή φτώχεια μένει, ότι ο λαός μας ύποφέρει και ότι πτω από τη βιτρίνα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης σά χωριά ο λαός στενάζει και είναι ντροπή για μας που φορούμε κοστούμια να έχουμε πλάϊ μας όλη αυτή τη φτώχεια. Τόθ το λόγο λοιπόν αυτό πρέπει να κάνουμε γρήγορα. Έββαια, ίσως να άφελεται και στο ταπειρωμένο που βιάζομαι έτσι. Πάντως έπιμνω, πρέπει να κάνουμε γρήγορα. Πρέπει έσως που έχετε την εύδνη για το μέλλον του έλληνικού λαού να βρήτε τόν πιο άνοο ο δόμ...

αὐτὸς ὁ λαὸς αὐτῶν

τὴν πρωτόγονη ζωὴ στὴν ἀναγνώριση τοῦ [redacted] κατῶς ἢ ὡςτις σιγῶκα-

Καί γὰρ ἀπὸ κῆτος, τυρρῆζοντας ὅμως ὁ Νίκης φέρει καὶ ἄλλα κέρβουνα, ἀναμένα [redacted]

σὴ φωνιστὴ στὴν Κούβα εἶχε δετ πραγματικότητα ἐκεῖνο, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ἐκφράσει γιὰ τὸ δὲν ἦταν πολιτικὸς Μὴδ ἐνδεῖτα ἐνδὲ λαοῦ, στὴν τερβασία πλειοψηφία του. Ἐνδὲ λαοῦ (ἴδὲ ἴδιο φωνιστὸ σὴν τὸν δικὸ μας, ποὺ πῆρε ὅμως στὰ χέρια [redacted] τὰ περρωμένα του καὶ ἀνοικοδομετ μὲ ἐνδοσιασμοὺς τὴν πατρίδα του...).

Ἄσφαλῶς ὅταν ὁ Νίκης μιλοῦσε γιὰ ἐνδεῖτα γιὰ μὲ τῆς ἐνδεῖτα [redacted] μιλοῦσε. Μὲ τὴν εὐκαιρία, ποὺ τὸ ἠρωτογενεὶς κῦτταρο Ἴουδαϊσμοῦ γίνε- ται ἐνίστο καὶ συμπαγῆς) ἐμετὲ νὰ βροῦμε ἐκείνους τοὺς στόχους καὶ ἐκεῖνες τῆς μορφῆς πῶ- λης, ποὺ [redacted] στή κωνοβούρια, ἀναφρακτικὴ ἀδισπασή του, νὰ ναι ὅπο τὴ δικιά μας μερὶδ, ὅσο ἔ- νδετὰ περσότεροι.

Τὸ δῆμα ἦταν τερβασία, τίποτα πὶδ λίγο, τίποτα πὶδ πολὺ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ πολιτικὸ πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος. Ποὶδ μπορετὲ νὰ ναι ἡ ἐνδεῖτα ἐνδὲ λαοῦ μετὰ ἀποθῆναν ἐμφύλιο πόλεμο, ποὺ οἱ ἀριστερρεὶς δυνάμεις ἠτῆσθησαν (Ἴσπανία, Ἑλλάδα) [redacted] Κουνὸς ὁ ἐκθερὸς-ἐνδεῖτα. Πρέπει νὰ νικηθετὲ ἀγωνιστικῆ. Ποι- οὶ δὲ εἶναι οἱ φορετὲ αὐτῆς τῆς ἐνδεῖτας; [redacted] Ποιῶς κοινωνικῆς τῆς ἐνδεῖτας ἀπὸ ποὶδ ἠγάσα καὶ τὸ μανῆδα [redacted] ποιανοῦ πολιτικῶ σῆματος; Ἐνδεῖτα στὴν κορφή, σὴ βδ- ση ἡ καὶ στὰ ἐνδὲ; Πῶσο πλατῆδ μπορετὲ νὰ ναι γιὰ νὰ παρῶμεν ἀγωνιστικῆ; Ἦ ἄλλα πολλὰ ἐρωτηματικὰ, πάντα στὸ ἴδιο περιεχόμενο. Ὁ Νίκης λφγοντας ὄλοιο οἱ Ἑλληνεὶς) ἀσφαλῶς δὲν ἀκριβολογοῦσε, ἀκριβῶς ὅπως δὲν ἀκριβολογετ ἡ ἀριστερρὸ ὅταν καλετ (ἴδὲ τὸ λαὸ) κλπ. Αὐτὸ ποὺ ἤθελε νὰ πετ στὸ ἔργο-ποὺ ἀσφαλῶς εἶχε πολλὰ δραματογενεὶς ἀτέλεγε τούτὸ τὸ ἐπ- νῆπε μ' ἄλλα λόγια: (ἴδὲ οὐ καιρεὶς περρῶ. Ἡ φτώχεια μένει. Ἐπιμῆνω, πρέπει νὰ κῶνομε γρηγορῶ). Ἐτσι εἶχαν τὸ πρῆμα, ὅταν ἔνα τυχατὸ, σχεδὸν, περισσοτικὸ, [redacted] τὸ περρῶχομένο τῆς διένεξης, Νίκης-Ε.Μ.

Ἀγχε μῆρε [redacted] οἱ νῆοι τῆς Ἐπιτροπῆς Εἰρήνης κάλεσαν τὸν [redacted] Νίκη Θεοδωρῆ καὶ τὸ Γιάννη Ρῖτσο στὰ γραφετὰ τους γιὰ νὰ συζητήσουν ὄλοιο μαζὶ τὸ δῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ τραγουδοῦ. Μετὰ δόθηκε ἀπὸ τὸ μαγνητόφωνο ὁ "Ἐπιτεφιος" καὶ μετὰ ἔρχισε ἡ συζήτηση. Σὲ μὲ σελιγῆ ὁ Νίκης ἀναφραθηκε στὸ "Τραγοῦδο τοῦ Νεκροῦ Ἀδερροῦ" καὶ στὸν [redacted] πόλεμο σιωπῆς), ποὺ τοῦ ἔγινε ἀπὸ τὴ μερὶδ τῆς Ἀριστερρεῖς. Τότε ἔνας ὑπῆλλη- λος τῶν γραφετῶν, ὁ Πάστρας, θέλησε νὰ ἐπῆμβει, [redacted] λφγοντας πῶς ὁ Νίκης ἔξφραγε ἀπὸ τὸ ἀποφινῶ δῆμα, πῶς ἀπόθε ἠρῶθῶν νὰ συζητήσουν γιὰ τὸ λαϊκὸ τραγοῦδο) κλπ.

Ἔτσι; Ὅλοιο εἶναι δῆματὰ γιὰ συζήτηση, ἀπάντησε ὁ Θεοδωρῆς. Ὁρδωσαστε νὰ γίνονται ἀνοικτὰ οἱ συζητήσετ; Ἦ ἐλευθερία ἔκφρασης τοῦ καλλιτέχνη εἶναι τὸ σοβαρῶτερο δῆμα! Ὅπου βρισκονται νῆοι πρέπει ν' ἀνοίγομε συζητήσετ. Δὲν φοβῶσαστε κανένα. Οἱ ἐκθεροὶ μετὲ ν' ἀκοῦνε τὸ προβλήματὰ μας καὶ ἔς ἔλαστρεφου τὸ λόγια μας. Μὲ παίζουμε μ' ἀνοικτὰ γορτιὰ, μπροστὰ σ' ὄλον τὸν κῶμο].

ἴδὲ ἄλλοις ἐπέμεινε, ἤθελε νὰ τοῦ πῆρει τὸ μικρῶφωτο!

Ἔτσι αὐτὸ, Πάστρα! ὄναζε ὁ Νίκης! Ἐς ἐυμῆμα ἀπὸ τὴ Μακρόνησο!.

του Ήεκρου 'Αδερφού" πήρε τη μορφή της "προγραφής" σ' ένα ή δύο ή τρία περιόδια και
 αβριο πιθανόν σε 10 θέατρα ή 100 σθουσες συναυλιών, αυτό για μένα σόν υπεύθυνο δημι-
 ουργό, έλεγθερο πολίτη και συνειδητό αγωνιστή είναι - με μία λέξη - απρόδεκτο. Το δέχομαι μέ-
 νον έ'οσον ό καλλιτέχνης ή ό πνευματικός άνθρωπος θίγει με τό έργο του θεμελιακές
 ήθικες και άγγωνιστικές άρχες. Αυτό συμβαίνει λ.χ. [redacted] αυτή την στιγμή στην Κορβα
 όπου, όπως διαπιστώσα, για τόν καλλιτέχνη έ'να [redacted] μονή δικαίωμα έχει να διαγραφτεί
 τό δικαίωμα της άντεπαναστατικής [redacted] πράξης ή του άντεπαναστατικού έργου". (ΑΙΤΗ, 14
 Φεβρ. 1963).

Μετά τρετά μέρες ή έφημερίδα άπάντησε στις άπόψεις του συνάδελφου. Το κείμενο άρχισε με
 τό έξοικειώτ'ό Μ.Θ. είναι ένα πνευματικό μέγεθος στη σημερινή Ελλάδα, άγνωρισμένο άπό όλες
 τις πλευρές. Ή... Έγινε ένας άπό τους δημοφιλέστερους καλλιτέχνες χάρη [redacted]
 στό πληθωρικό ταλέντο του και στην έκρηκτική ενεργητικότητα του και κυρίως γιατί έθεσε στην
 τέχνη του στην ύπρεσο του λαού... Η Άριστέρα ήταν και είναι περφηφανή και μία τέτα
 καταξιωμένη προσωπικότητα ξεπήδησε άπό τις γραμμές της και βρασκεται πάντα στις γραμμές
 της. Τόν περιβάλλει με άμετρη άγάπη και [redacted] στοργή, γιατί είναι δικό της δημιούργημα,
 γιατί αυτή του σέβθηκε ή πνευματική τροφή και του άνοιξε τους ιδιολογικούς έκκεντρους όρβ-
 ζοντες, που του ένεπνευσαν και έδωσαν περιεχόμενο και πνοή στο ύπεροχο έργο του..."

Σε συνέχεια άναφέρεται, πώς τό Ήραγούδι του Ήεκρου 'Αδερφού) δέν δικαίωσε τις προσδο-
 κίες τής Άριστέρας σόν κίνημα και έμμεσα, πώς τό έργο (δέν ήταν άπόλυτα θετικό), πώς
 δέν είχε (ιδιολογική καθαρότητα) και ότι ό τόπος της Άριστέρας δέν άσχολήθηκε μαζί
 του γιατί δέν ήθελε να δημοσιεύσουν άρνητικές κριτικές για ένα έργο (έκδοσ καλών προδ-
 σεων). Τέλος, άφου άναφέρει πώς έκκλησεται για τις άπόψεις του Μ.Θ., γιατί ή πολιτική
 ήγεςα δέν έκνευθη, γιατί (έγραφε τό έργο και τό άνθεσε έλεύθερα στη σκηνή) καταλήγει
 πώς ό ύπαινητός του καλλιτέχνη, οι (αβριο πιθανόν - σε μία σοσιαλιστική Ελλάδα ή έμβα-
 ση μπορεί να πάρει μορφή προγραφής σε δέκα θέατρα ή έκάτο σθουσες συναυλιών) [redacted]
 [redacted] είναι άπρόδεκτο και δέν άντιστοιχεί σε γεγονό-
 τα ή άπλως σε προσδοκίες [redacted] και ή έμμερεια ρωτικής [redacted]
 [redacted] ποιά σοσιαλιστική χώρα ή ποιά προοδευτικό κίνημα σε μη σοσια-
 λιστική χώρα έμπόδισε ένα καλλιτέχνη να έκφραστεί σύμφωνα με τις δικές του παρορμήσεις)).

Τό παρόπνω κείμενα άρκοουν, [redacted] ή ανήκει ή λέξη,
 [redacted] την άρετή, σόν ένα άσηρημένο χώρο, κοφικό, [redacted]
 άπ' όπου [redacted] ήρωες και προσωπικότητες (έξω από πια ή ή), που θέλουν περθερο έλεγχο και
 πολύ συχνά (πρόδοτες), που τους ρίχνουμε άνάστημα. [redacted] σερουδοκαμηλισμός τών τελευτών φρέ-
 σεων είναι έξοργιστικός: [redacted] Σε μία σοσιαλιστική χώρα [redacted] έμποδίστηκε ένας καλλιτέχνης
 να έκφραστεί σύμφωνα κλπ). Η έλληική άριστέρα [redacted], καθυστέρηση [redacted] διανο-
 ητικό [redacted] έξοργιστικό βαθμό, πάντα [redacted] χρόνια πριν άπό την έπιχή της, πάντα πολλοί μέλλο
 έ'ω άπό την Ελλάδα, [redacted] γμά έπανόσταση, να άντιναχτούν και να έανοδημιουργη-
 οούν οι μηχανισμοί της, άλλωστε, και μακρό ό θεωωρήσει, με την [redacted] έκρηκτική ιδιο-

συγκρούσει του, με τὸ ἡγετικά φόντα πρὸς διέθετε, σ' ὅτι ἀφοροῦσε τὴν (ἐπικοινωνία) του με
τὴς μάτεις, [redacted] καὶ ποῦ με τὰ μικρὰ ἢ μεγαλύτερα ἐλαττώματά του, νὰ βῆθαγε, με μίαν
θαρσάλλα ἀπόφαση κι αὐτὸς σ' αὐτὴ τῆ διαδικασίᾳ, [redacted] τὸν καλλιτεχνικό

χώρο. ^{Αὐτὰ ὅμως} [redacted] εἶναι σκέψεις ἀπὸ ἔξω. Ἡ δὲ δυνηρὴ σύγκρουση του με τοὺς συντρόφους του,
με τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ εἶκοσι χρόνια πολέμησε σὲ τὸ ἴδιο στρατόπεδο, δὲν τὸν ὀδήγησε, παρ' ὅτι
τὸ σκέφτηκε ἐπανειλημμένα, σ' ἓν μίαν ἀποχώρησι, ^{ὅτι ἡλίως ἔβλεπε ἢ λείπει ἐκείν} [redacted] διδασκαλία. [redacted]
[redacted] τὸ γνωστὸ πρόβλημα, ποὺ ἀποσχόλησε [redacted] καὶ θ' ἀποσχόλησε ἐκτομύρια ὀργανωμένους
ἀριστέροὺς ἀποσχολοῦσε πρὸς μόνιμο τὸ Κίση, ^{καὶ ἡλιετα} [redacted] πρὸς ὀδύ-
νηρὰ, ἀφοῦ ὁ ρόλος του ἦταν χιλιῶδες φορὲς πρὸς βάρυ καὶ κῆρ του κίνηση τὴν κοίταζαν ἐ-
κτομύρια πρὸς μάτια. Πηδώντας τὰ σύνορα ἐνδὸς κόμματος, [redacted] πηδῶμε ^{ἀπὸ} [redacted] ἔξω κι ἀπ'
τὸ σύνορα ^{ἐνδὸς} στρατοπέδου, κι ἂν αὐτὸ τὸ κόμμα τὸ σφρῶνουν ὀλόκληρο ἔξω ἀπὸ τὸ στρατό-
πεδο, πηδώντας δὲν τὸ κένουμε γιὰ νὰ μείνουμε μισοῦ ἡρώτα ^{τὸ κένουμε} γιὰ μὲς κι ἔπειτα γιὰ τοὺς ἄλλους.
Κι ὅταν [redacted] τὴς κινήσεις μας τὴς παρακολουθοῦν ἐκτομύρια μάτια, Ἡ βολοφονία τοῦ
βουλευτῆ Ἀμπρόκη, ποὺ ἐκολούθησε δὲν βόθησε τὸ Κίση νὰ βρεῖ τὴν ἀπάντησι. Καλοπροαίρετος,
ἐνθουσιώδης ὅπως εἶναι, συγκλονισμένος ὅπως βρέθηκε τὴν ἄλλη μέρα μετὰ τῆ βολοφονία, [redacted]
(παραφέρεις τὴς διαφορὰς) [redacted] καὶ ἔπεσε αὐτὴ μέχη με πολλὰ πλάσια αἰσιοδοξία. [redacted]

Είδε το αίμα που βγήκε τή γής άνεργεϊθήκηαν τά πλήθια,
-Έδσα οί γροθίς, πλάσα οί κρουγς, βουδ οί καρδίς, τδ στήθια.

(Από τόν "Επιτόφιο" τού Γιδώνη Ρίτσου)

Τό βράδι τής Τετάρτης 22 Μαΐου 1963 ό βουλευτής Γρηγόρης Λαμπράκης τραυματιζέσταν βαρεια στή Θεσσαλονίκη, άμφοστά σά μάτια τών άστυνομικών άρχών τής πόλης καί μεγάλης δύναμης χωροφυλακής, ^{Μία Τρίκυκη Μοτοσυκλέτα} τόν κύλησε στήν άσφαλο, στή διαστούρωση τών όδών Βενιζέλου καί Έγνατίας. Τό (τροχαϊο)θαύτο δόχημο έγινε μετά άπό μία συγκέντρωση τής "Επιτροπής Ειρήνης". Ο Λαμπράκης, κύριος όμιλητής σ' αυτή τή συγκέντρωση, τέλειωσε τήν όμιλία του έτσι: ("Εδώ βουλευτής Λαμπράκης. Καταγγέλω ότι ύπάρχει σχέδιο δολοφονίας μου. Καλώ τόν ύπουργό Βορείου Έλλάδος, τό νομάρχη, τόν άστυνομικό διευθυντή, τόν άρχηγό Χωροφυλακής καί τόν εισαγγελέα! Προσοχή, ύπάρχει σχέδιο δολοφονίας μου...."). Από τήν πτόση, όπου έγινε ή συγκέντρωση, μέχρι τό ξενοδοχείο, όπου έγινε ό βουλευτής, ήταν μία άπόσταση 100 μέτρων. Στό άπέναντι πεζοδρόμιο άρκετες δεκάδες (άγανακτισμένων πολιτών) κραδαινόντος ρόπαλα, πετώντας πέτρες καί φωνάζοντας (Κάτω ή Ειρήνη!), χρησιμοποιούσαν πρόσχημα στήν Χωροφυλακή ν' άπαγορεύει τήν κυκλοφορία τών αυτοκινήτων. Ο δρόμος ήταν άδειος. ^{αναγκάστησαν από τή χωροφυλακή νά φύγουν} Όσοι είχαν πάρει μέρος στήν συγκέντρωση, κατά μικρές ομάδες, γιάτ' ^{αυτό (ήταν άποραζήτο γιά λόγους άσφαλείας)}. Ήταν ό στόχος Λαμπράκης τοποθετήθηκε σχεδόν μόνος του, με ελάχιστα ότομα όπλα του, καταμεσής σ' ένα έντυλω έδειο άρμιο. Από ένα σκοτεινό δειξοδομήν όδός Ήπανδωνή, άκούστηκε ό άδρυκος τής μοτοσυκλέτας, που έβαζε μπρός. "Ένας χωροφυλακας σηκωσε τό χέρι του κι άκούστηκε νά φωνάζει: "Αυτός είναι ό Λαμπράκης!". Η μοτοσυκλέτα ⁴⁹⁹⁸¹ άνέστειε ταχύτητα, έπασε πάνω του, έστρεψε καί έσφαιρίστηκε στήν όδός Βενιζέλου, άντιθέτα προς τήσ μονή κατεύθυνση, που όριζαν τά σήματα τής Τροχίας.

Κίνποιος / Κατεζηποστόδλου, που βρίσκόταν πλεί στόν Λαμπράκη, πλάσι στό έπάγγελμα, είχε τό θάρρος καί τήν έτοιμότητα νά πηδήξει στήν άκίποσμένη καρδίσα τής μοτοσυκλέτας. Εκεί άνακάλυψε έναν (τύπο) με γυαλιά, που κρατούσε άκόμα στό χέρι του ένα σιδερένιο, ^{Ακρολύθεε λιγίφτη} ισχυμένο λαστό. ^{έναν με κινώνη} πάλι, ^{έναν} (τύπο) κατόρθωσε νά πηδήξει, ^{έναν με κινώνη} μοτοσυκλέτα καί νά έσφαιρίσει. Δέν έγινε όμως τό ίδιο με τόν άδηγό τής μοτοσυκλέτας, που ό Κατεζηποστόδλου τόν παρόδωσε σ' έναν χωροφυλακα, ^{που} χωρίς νά έπρε ^{γιατί τδ πρόκειται τόν παρόδωσε σ' ούς Έκκλητικους άνωτέρους του, που ήσυχου, ήφύριζαν} καί νά καθίσει στό τμήμα του!

Οί άπόδαστικές λεπτομέρειες αυτής τής ιστορίας, άλλα καί μόνη τής ή δολοφονία τού Λαμπράκη, με τόν φοβερό άντικτυπο στό έσωτερικό καί στό έξωτερικό, σ' άδση ή βάρσική άφομή τής παρήξησης τής κυβέρνησης. ^{Φημολογήθηκε άμφως ότι ή βασιλεία φρε-}

δερβική είχε κλονηθεί προσωπικά από το Λαμπρόκη, πριν λίγο καιρό, σ' ένα ταξίδι της στο Λονδίνο, γιὰ τὸ θέμα τῶν πολιτικῶν κροτουμένων. Πέρα ἀπὸ τὴν (Φημερῆ) ὑπῆρχαν καὶ πρόσφατα γεγονότα, ποῦ... δικαιολογοῦσαν τὴν δολοφονία. Πρὶν ἔνα ἄκριβος μῆνα, στὴν 21 Ἀπριλίου ἡ κυβέρνησις εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν Πορεία Ἐιρήνης, ποῦ διοργανώσε γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα ἕνα συνδέσμος νέων, μετὰ τὴν ἑπισημότητα (Ἐπισημότητα Ράσερλ). Ἡ πορεία ἦταν νὰ γίνει ἀπὸ τὸν Τόμπο τῶν Ἀθηναίων, στὸν ἀρχαῖο Μαρμαρῶνα, μέχρι τὸ κέντρο τῆς πρωτεύουσας, μετὰ ἀπόστασι 42 χιλιομέτρων. Ἀπὸ τὴν προηγούμενη μέρα ὅλη ἡ περιοχή εἶχε καταληφθεῖ ἀπὸ χωροφυλακὴ, ἀπὸ πεζικό, ναυτικό καὶ... βετερανοὺς, ποῦ ἐλοχεύονταν στὴν ἀκτὴ πρὸς τὸ νησί Ἐβροία κερήμενα νὰ συλλάβουν, ποῖς ἐφρεῖ ποιοὺς καινούργιους Πέρσας, ποῦ θά' φταναν ἀπὸ τὴν ἄλσασα! Ἀπὸ τὸ πρῶτ τῆς Κυριακῆς ἔρχισαν οἱ συλλήψεις, ποῦ γύρω στὸ μεσημέρι εἶχαν φτάσει τὴν 2.000. Ἀνέμεσθ τους πολλὰ προσωπικότητες τῆς τέχνης καὶ τῶν γραμμάτων καὶ φυσικὰ καὶ ὁ Μίκης Θεοδωράκης. Ἐκείνη, λοιπόν, τὴν μέρα μονόχο ἕνας ὁδοιπόρος, ὁ βουλευτὴς Λαμπρόκης, κατόρθωσε νὰ φτάσει στὸν Τόμπο, τὰ χαρμάτα, καὶ σὲ συντυχία νὰ κάνει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Πορείας, ἕως ὅτου βόθηκε ἡ ἐντολή νὰ τὸν συλλάβουν.

~~_____~~ *ἔκλειπτο*

Ἀπὸ τὸ ἴδιο βράδι ἡ κυβέρνησις διέθεσε εἰδικὸ ἀεροπλάνο γιὰ τὴν μεταφορά εἰδικῶν νευροχειρουργῶν στὴν Ἑσθελονική. Τὴν ἑλθὼν μέρα ἔρχισαν νὰ φτάνουν ~~_____~~ *πρωτεύουσας* εἰδικοὶ γιατροί, οἱ ὁποῖοι ἔμφως ἀπέκλιθησαν κἀν ἐπιπέδῳ διδασκαλίας. Κάποιοι παρόγοντας τῆς ΕΡΕ Θεσσαλονικῆς πρόσδεσε, ~~_____~~ "ὅστε ἰζόμενος" μετὰ τοὺς δημοσιογράφους, τὸν ἐπιθανάτιο ρόγχο, ~~_____~~ τῆς παράταξος του: *Πιὰ σκεφτετε, ποῦ φτάσαμε, ἐμεῖς νὰ παρκαλῶμε νὰ μὴν πεθάνει ὁ Ἀμπρόκης καὶ οἱ ἄριστοι νὰ παρακαλῶμε νὰ πεθάνει!*)

Τὸ (πρῶτο θέμα τῶν Πολέων) στὴν Ἑλλάδα, ὅπως γράφτηκε χαρακτηριστικὰ κάπου, ἐξέδρασε στὴν 1.40 τὰ σημεῖα τῆς Κυριακῆς πρὸς τὴν Δουτρά. ~~_____~~ οἱ καμπάνες καὶ τὰ μεγάλων ἀνηγγεῖλων στὴν ἀγυροῦς ἐπισημῆνη Θεσσαλονικὴ τὸ γεγονός. Οἱ χιλιάδες τοῦ κάσου ποῦ ἐξέδρασε τρεῖς μερόνυχτα, μέσα στὴ βροχὴ καὶ στὸ κρύο, ἔλε ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο ΑΧΕΠΑΝ ἔφερε τὸ μονάτο στὴν πῆδ μακρινὴς συνοικίης τῆς πόλης. Τὰ μάγοζα, ~~_____~~ ποῦ μόλις εἶχαν ἀνοῦξει, ἐκκλίσαν. Τὰ πεζοδρομια γέμισαν ἀπὸ κάσμο. Καὶ, ἐσθονικὰ πρὸς τὸ μεσημέρι, μετὰ νεκροφῶρα, ποῦ τὴν ὀδηγοῦσε ἕνας χωροφυλακὸς πέρμας μετὰ ^{γὰ τὴν} 120 χιλιομέτρων/τοῦς κεντρικῶς δρόμους, ἐνῶ μερικὰ μοτοσυκλῆτες τῆς χωροφυλακῆς, ἐβνοίγαν, οὐρλιάζοντας δαιμονισμένα, δρόμο πρὸς τὸ ~~_____~~ σιδηροδρομικὸ σταθμό, ὅπου ἕνα τραῖνο θά μετέφερε τὸ νεκρὸ Λαμπρόκη στὴν Ἀθήνα. Τὸ πλῆθος γιὰ τοὺς δευτεροβλεπτα δὲν κατάλαβε. Μετὰ ὄρησε ~~_____~~ πίσω ἀπὸ τὴν νεκροφῶρα φωνάζοντας: "Ἀλέξος! Δολοφόνος!". Τὸ κατάστρωμα τῶν δρόμων γέμισε λουλούδια.

Τὸ δαῖμα εἶχε συντελεστέ. Τώρα, ποῦ οἱ ἐπιπέδες τῶν ἀπλῶν, μετὰ τὴν ἀναγγελία τοῦ θανάτου, ἔσβησαν, ἡ χώρα ἔλα ἀνταρδέχτηκε σάν ἕνα λιοντάρι, ποῦ ἔπαιζαν ἐπικίνδυνα μαζί του καὶ τὸ

πληθυσαν. Τήν ἑλλη μέρα ἔγινε, στήν Ἀθήνα, ἡ κηδεύσα. Πάνω ἀπό 500.000 ἄνθρωποι πήραν μέ-
ρος σ' αὐτή. Μιά τεράστια βουή ἐπέ ὤργε, ἕνα τεράστιο χορωδιακό κομμάτι, ὅπου ξεχώριζε
κάθε τόσο τά "μοτέβα" του.

- Ἀ-θῶ-νο-τος!

- Ὁ Λαμπρόκης ζεῖ!

- Κάθε νέος καί Λαμπρόκης!

Ἡ δεξιά εἶχε κάνει κι ἕνα ^{ἀποκάλυψη} λάθος, ^{κατ' ἑμέ} ~~_____~~

τὸ τεράστιο λάθος τῆς δολοφονίας ^ἡ χτύπησε στὸ πρόσωπο τοῦ Λαμπρόκη, ἕνα "ἔτσιμο ἥρωα"
Ἐκτός ἀπὸ τὸ ὅτι ἦταν ἀνεξέλεγκτος βουλευτής, συνεργαζόμενος μὲ τὴν ΕΔΑ, ἦταν ὑψηλῆς
τῆς μοιρατικῆς στὸ Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν καί, γνωστός ἀπὸ χρόνια σὲν ὀφθαλμοὺς τῶν
φτωχῶν), γιατί στὸ ἱστορεῖο του δεχόταν δωρεάν τοὺς ἄπορους ^{ἀφροίτες} ~~_____~~ ἦταν ἐπίσης ἀνε-
πρόδερος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Εἰρήνης καί ^{Τέλος} ~~_____~~ ἕνας ἀπὸ τοὺς
μεγαλύτερους δολοφόνους ποὺ ἔβγαλε ἡ Ἑλλάδα (ἔφθε φορτὸς σ' νικητῆς στοὺς Βαλκανικοὺς
ὄγῳνς, προπολεμικά, καί πρωτοπαλῆς τοῦ ἔλατος σὲ μῆκος, ποὺ τὸ ρεκόρ τοῦ ἔβγαλε ἀκατάρ-
ριπτο γιὰ 22 χρόνια).

Μιά πολιτικὴ (ἀξιολόγηση) ~~_____~~ τῶν γεγονότων ἔκρινε τῶν
ἡμερῶν εἶναι ἕνα δύσκολο ἔργο, ὅσο ἀκριβῶς δύσκολο ~~_____~~ εἶναι νὰ ^{ἐρευνῶντες} ~~_____~~ τὴν
ψυχολογία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐνὰς νεκρὸς ἀρκεῖ γιὰ νὰ κατεβεῖ ὅλη ἡ χώρα, ἐξεγερμένη,
Ἄν ὁ ἕνας γίνουμι πολλοί, ὁ ἕλληνας σινηθίζει, εὐκόλο. Ἄν μενεῖ ἕνας, ὁ νεκρὸς θεοποιεῖται
στα τοὺς ὁδομῶν.

~~_____~~ Καί ὅσο δύσκολο εἶναι νὰ βγάλει
πολιτικὰ συμπεράσματα, σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι, τὸ ἴδιο δύσκολο εἶναι καί νὰ βγάλει πολι-
τικὰ κέρδη), μόνιμο, σταθερὰ, στηριγμένα στὴ λογική. Ἐκεῖνες τῆς μέρες ἡ πολιτικὴ μάχη
δινόταν περισσότερο μὲ τὸ συναίσθημα, ἢ λογικὴ εἶχε πᾶσι πρόσωπα. Ἐφημερίδες δημοσίευαν
ποιήματα δίκλα στὸ κύρια ἔθροο. Καί φυσικά ^{καί} ^ἡ ^{μαρτυρία} ^ἡ ^{συναισθηματικὴ} ἔκρηξη εἶχε τεράστια,
ἄμεση ἐπίδραση στὴν πολιτικὴ ζωὴ-κι οἱ ἄλλες πορδομοίε ἐκρήξετε, ποὺ ἀκολούθησαν. Ἄς
παρρηκολληθῶμε, γιὰ τὴν ὥρα, τὰ γεγονότα, ὅσο μποροῦμε πρὸς ἡπολιτικὰ καί σα' ῥοῦτ ἀργό-
τερα ἢ ἀνάγκη νὰ ἐπινομηθῶμε γιὰ ^{τῆς} ^{ἀρνητικῆς} ~~_____~~ συνέπειε αὐτοῦ τοῦ ἀχα-
λίνωτου συναίσθηματισμοῦ.

Ἀπὸ κεῖ καί πρὸς τὰ γεγονότα ἐξελεχθησαν ροδατά. Ἡ ἀντιπολιτευση σὸσσωμη εἶχε
κίβλος κατηγορήσει τὸν Καραμανλὴ γιὰ ἡθικὸ ἀτύρωγὸ τῆς δολοφονίας. Ἐπὶ τῆς 12 Ἰουνί-
ου ἡ κυβέρνησι παραιτεῖτο, βρῆσκοντας μιά καταπληκτικὴ εὐκαιρία ἀπὸ μιά ὑπαρκτὴ διαφω-
νία μὲ τὸ Πάλατι. Οἱ βασιλίδες-ἡ Φρειδερίκη κυρίως-ἐπέμεναν στὴν πραγματοποίηση ἑνὸς
ἀναγγελμένου ἐπίσημου ταξιδιοῦ στὸ Λονδίνο, ἐνῶ ἡ κυβέρνησι, σταθερίζοντας τὴν κατέστα-
ση, μετὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα, φοβόταν ὅτι τὸ ταξίδι, ποὺ ἀ' δινε ἀφορμὴ εἰς βίαιε ἐκ-
δηλώσει διαμαρτυρίας. Ἐπὶ μέρει ἀργότερα ὁ Καραμανλὴς (ἀραπτενε) στὴν Ἑλβετία,
σημαδεμένος ἀπὸ τὴν ὀχθρότητα ὀργῆς ἑνὸς λαοῦ-ποὺ πανηγύριζε στοὺς ὁδομους-καί βουτηγ-
μένος μεσὰ στὸ αἶμα τῶν τῶσαν καί τῶσαν ἀνθρώπων, ποὺ σκότωσε. Ἠρόλαβε. Οἱ ἀποκαλύψει
γύρω ἀπὸ τὸ ἔγκλημα ἦταν ἀνατριχιαστικῆς. Ἀνώτεροι καί ἀνώτατοι ἀξιωματικοὶ τῆς χωρο-

φυλακής κατηγορήθηκαν γιὰ ἕμψη ἀνύμνη στὸ ἔγκλημα, ἀνακρίθησαν καὶ, ^{ἀπ' αὐτοὺς!} ~~_____~~ προφυλακίστηκαν. Ὁ ἕνας δολοφόνος τοῦ Ἀμπράκη, ~~_____~~ κάποιος Ἐμμονουήλδης εἶχε τρεῖς σερίε καταδίκες σὲ βάρος του (γιὰ ἀσελγείε πρῶτες σὲ βάρος 11 χρόνοι παιδιοῦ, γιὰ κλοπῆ, γιὰ βιάσμ, γυναικας καὶ γιὰ ὀφθαλμοφθία). Ὁ ἄλλος, ὁ ὀδηγὸς τοῦ τρικυκλου Γκοτζαμῆνης, εἶχε κι αὐτὸς καταδίκες γιὰ "τραμπουκισμοὺς". ^{Κι οἱ δύο τοὺς ἦταν μέλη _____} ~~_____~~ μιᾶς ἀπὸ τρε περιθρημε (παρρακρτικες) ὀργανώσεις, ποὺ ἦταν σὲ ἕμψη συνεργασία μὲ τὴν ἀτυνομία, ποὺ ~~_____~~ ἐφοδάζε ^{τὰ μέλη τους} ~~_____~~ με ταυτότητες. Ἡ ὀργάνωση τοῦ Γκοτζαμῆνη εἶχε γιὰ σήμα τὸν αὐτοκράτορικὸ γερμανικὸ ~~_____~~ σταυρὸ, ποὺ ἔγινε ἄρδότερα σήμα τῆς Βέρμαχτ καὶ σήμερα τῶν γουαζιστικῶν ὀργανώσεων στὴ Δυτ. Γερμανία καὶ ἄλλου. Ἀπόδεκα συνολικὰ ὀργανώσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους ὑπῆρχαν σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Στὴν ταυτότητα, ποὺ βρέθηκε στὸ σκεῖτο ~~_____~~ τοῦ Γκοτζαμῆνη, γράφεται μεταξύ "ἄλλων, ὅτι σκοπὸς τῆς ὀργάνωσῆς εἶναι (... ἡ υπεράσπισις τῆς πατρίδος μας καὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς καὶ δι' ὅλαν τῶν μέσων. Ἐποχρῶσις τοῦ φροντος εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας ὁσάκις πορτίσται ἀνάγκη διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας εἰς τὸν τόπον μας...). Οἱ ἀποκαλύψεις-ἔργα λέγων θορολέων δημοσιογράφων καὶ δύο τριῶν δικαστικῶν συνενχιζόντουσαν, παρ' ὅλες τρε λυσσήμερες προσπάθειες τῆς δεξιᾶς νὰ ~~_____~~ σταματήσει κάποι αὐτὴ ἡ ἀπέλειωτη ἄλυσις. "Σταί, ~~_____~~ οἱ ἐφημερίδες τῆ μιὰ δημοσίευαν τὴν εἴδηση πὺς ὁ Ἐμμονουήλδης εἶχε προσληφθεῖ ἀπὸ τὴ χωροφυλακίη σὲν ἔκτακτος χωροφύλακας στὴν ὑπόδοχη τοῦ προέδρου Νεφ Γκάλλ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ τὴν ἄλλη δημοσίευαν φωτογραφία τοῦ ἴδιου αὐτοῦ καθάρματος δέπλα στὴ βασιλίσσα ^{Ἐριδερέκη} ἢ μιὰ ἄλλη ποὺ χαιρετίζει μὲ χειρσφία τὸ βασιλιὰ Παῦλο!... (Σὲ μιὰ περιόδεια τοῦ βασιλικοῦ ζεῦγους σὲ μιὰ φαωχογειτονιά, ὅπου ἡ Ἐριδερέκη μόρσασε "βιβλιδρία ἀπόρων κορσάδων" ὁ δολοφόνος τοῦ Ἀμπράκη φιγουρδρεὶ ἀκριβῶς πίσω ἀπὸ τὴ βασιλίσσα, μπροστὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐπισήμους, προφανῶς ἐπιφορτισμένος μὲ τὸ ^{ἐνέκλετο} ~~_____~~ ἔργο τῆς ἀσφάλειας τοῦ βασιλικοῦ ^{(ἀγαθὸς} ~~_____~~ ^{καθὺς} ~~_____~~ ἄγμεσα σὲ ἄλλα, ἔγινε καὶ μιὰ ἀπόπειρο δολοφονίας ἐνδὲ βασικοῦ μέρτυρα κλητηγορίας, ~~_____~~ / πῆγαίνε ~~_____~~ στὸν ἀνοκριτὴ καὶ ~~_____~~ ἄπειρε ἀπόπειρε δωροδοκίας μαρτύρων.

Τρεσεριε μέρες πρὶν "πρσιν" ὁ Κορομνηλῆς, σελς 4 Ἰουνίου, μιὰ νθῆ πολιτικὴ ~~_____~~ κίνηση ἰδρύθηκα καὶ ~~_____~~ ἔστειλε στίς ἐφημερίδες τὴν πρώτη της διακήρυξη γιὰ δημοσίευση: Ἡ Δημοκρατικὴ Κίνηση Νέων ἠρηγόρης Ἀμπράκης". Στὸν κατάλογο τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν, πρῶτο ὄνομα ἦταν ΜΙΚΗΘΕ ΘΕΩΔΩΡΑΚΗΣ, μουσικοσυνθέτης. Ἀκολουθοῦσαν τὸ ὄνομα 4 ἡθοποιῶν, 3 ζωγράφων, ~~_____~~ 5 ἐπιστημόνων, 4 λογοτεχνῶν, 4 δημοσιογράφων, 2 πρωταθλητῶν στίβου, 4 φοιτητῶν, 1 συνδικαλιστῆ, 2 σκηνοθετῶν. Ὅλοι τοὺς ἦταν ~~_____~~ νφοὶ στὴν ἡλικία καὶ πολὺ γνωστοὶ ὁ καθένας ἀπὸ τὴ ὀρση στὸν τομφο του. Ἡ ὀργάνωση διακήρυττε ὅτι ἄδεν εἶναι κόμμα καὶ οὔτε ἀνήκετὲ σὲ κόμμα. Ὅμως καλεῖ τὴν πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ ἡγεσία νὰ συμπαρτίσασθεῖ στὸν ἀγῶνα της!)

17-18 Στην πρώτη συγκέντρωση της οργάνωσης στο θέατρο "Ακροπόλη" επικρίνισα για άλλη μια φορά το χαρακτήρα [redacted] του νέου κινήματος: [redacted] (έχαστε πάνω από κόμ-
μύτα. Έχαστε όμως ένα κίνημα πολιτικό, όχι έκπολιτιστικό, όσο πολιτικό είναι και το κί-
νημα για την ελευθερία. Σήμερα τα σημετά, που μας ενώνουν, είναι περισσότερο από αυτά που
μας χωρίζουν. Άλλωστε η κίνησή μας είχε τερβασία άπληξηση σε όλη την Ελλάδα. Σε πολύ
σύντομο διάστημα θα οργανώσουμε μεγάλες συγκεντρώσεις, που θα αποδειξουμε στους ο-
λιγόπιστους τη δύναμή μας).

Στις 23 Ιουλίου 1963 έγιναν τα εγκαίνια της λίστας των "Ασμπρόκων" της "Αθήνας".
Το νέο Μέγιστο νέο ηγέτη
"Η νεολαία είχε πλημμυρίσει τους γύρω δρόμους, [redacted] η δακτυλομα [redacted]

Ποιήθηκαν [redacted] και η [redacted] του Περικλή παρόμοια τύχη, [redacted]
[redacted] κατέβηκε να διαμνηστεύσει [redacted]
[redacted] "Ανέβηκε
ξανά στη λίστα [redacted]. Τα μέλη, από τα παρόδια, έστειλαν τη φω-
νή του άρκετο μακριά, πέρα από τις ζώνες των αστυφυλάκων: [redacted] έδρασε το μήνυμα του Ασμπρόκ,
που είναι ο δακτυλομαστός άγνος για τη δημοκρατία, που φτάνει μέχρι τη θύρα... Μπορού-
μας μπαίνει ένα τριπλό καθήκον, που πρέπει να το κάνουμε άμεσα πρώτα. Πρώτο καθήκον: "Ορ-
γάνωση Ασμπρόκ σε κάθε γειτονιά, χωριό, πόλη. Δεύτερο καθήκον: "Οργάνωση Ασμπρόκ σε κά-
θε γειτονιά, χωριό, πόλη. Τρίτο καθήκον: [redacted] και πάλι οργάνωση Ασμπρόκ σε κάθε γειτονιά, χω-
ριό, πόλη...".

Το καινούριο αυτό ημε-
γυδίο) τον είχε μαγγητισμένα παιγνίδια οποιασδήποτε, εξαντλητικό αν γίνεται [redacted]
[redacted] μονιάδης πολιτικής. [redacted]

Καθώς η κίνηση "Γρηγόρης
Ασμπρόκ" [redacted] τις φελαγγές της ο Μίκης ανακόλλησε όλο και καινούργιες διοργανώ-
σεις στον άγνωστο αυτό χώρο που μπήκε, σε [redacted] θεωρητικό, [redacted] αλλά και [redacted] άμεσων, πρακτι-
κά προβλήματα μέσα οργάνωσης. [redacted]

Για να βγει το πρώτο [redacted] τεύχος του περιοδικού της οργάνωσης (Τα Τετάρδια
της Δημοκρατίας) [redacted] έγκασσε δόθηκε τρεις μέρες και τρεις νύχτες σφύτυπογραφείο.
Κοίταξε όλες τις διορθώσεις στα δοκίμια, έκανε τη σελιδοποίηση. Οι άλλοι, που τον βοηθού-
σαν, έφευγαν για φαγητό ή για μερικές ώρες ύπνου. Αυτός γις τελευταίες 48 ώρες, δεν έκλει-
σε μάτι, έγραφε σάντουιτς και γυρδοφανε μέσα στα μέρμαρα και στις κάστε με τα στοιχεύα-
λα και το αντιμάντιο τον ζωογονούσε ένα χρένο άκριβως μετά [redacted] ξαναφούντω-
μο της φυματίωσης, που του στοιχίσε δυό μήνες στο σανατόριο.

-σάν να θυμίζει κάτι αυτό- και πριν λίγους μήνες πήγε στην 'Αμερική για (ύψηλως έπαφες).
Συνέληψε τον Γκολντμάν και τον 'Έντουαρτ Κέννέφυ και τους τόνισε την επιτακτική
ανάγκη έπιβολής δικτατορίας στην 'Ελλάδα, όσο είναι άκρως καιρός. Ήδη, φυσικά, ο κ. Φαρμάκης
δεν ήθελε για αυτούς τους δυο στις ΗΠΑ. Στο σημειωματάριο του, μέσα στις Έλληνες φιλικές δι-
εθνότητες [redacted] υπάρχει και αυτή: Έφραμ Μάλλερ, BOX 5062 WACO, TEXAS. 'Ο κ. Μάλλερ εζ-
νει ο άρχηγός του Ναζιστικού Κόμματος των ΗΠΑ.

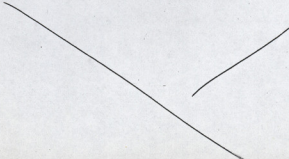
"Ετσι, λοιπόν, όπως πάνε τα πράγματα θα συλλάβουν τον Φαρμάκη, τον Κωνσταντίνο
και έμμεσα στο τέλος [redacted] 'Η Φρειδερίκη βλέπει στον ήλιο της εφιάλτης.

σήματα πάνω στο Τουρκοβούνιο, στους τοίχους. "Όχι πια 114, αλλά 2. "Τι θα πετ αυτό πάλι]].
ΣΕΙ. Ποιος ζει? ΔΑΜΠΡΑΚΗΣ. 'Η Φρειδερίκη ιδρώνει, πφττει κάτω από το κρεβάτι, τρέχει μες
στος διαδρόμους. Ποιανού ήταν πάλι έδρα αυτό το ΖΗΤΑ? Του Θεοδωράκη, ποιανού Έλλου? Κατα-
βρσκει άσπετο, να λέει ότι ο Δαμπράκης ζει? Καλύτερα να ζούσε. 'Η Φρειδερίκη ξαναγυρίζει
έτσι κρεβάτι και βάζει μια βρεφική κομπρессο στο μπράβο της. Λοιπόν? Ήλιε κι ο Θεοδωράκης
να ζει έτσι, σάν το Δαμπράκη? Έβαλε μυαλό, δε φοβάται, ντροπή δεν έχει, φιλότιμο, σεβα-
σμό τουλάχιστον? Που το πεί; Γέμισαν οι δρόμοι 2. Γέμισαν τα πέτα των νεαρών 2. ΣΕ ΛΙΓΟ
ΘΑ ΒΓΑΛΟΥΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ ΝΑ ΜΟΥ ΤΟ ΟΥΜΗΘΕΙΤΕ!!! Κοιμάται. Χόραζε.

-Και. Έγχε άρχίζει να χοράζει. Πολύ δευλά. "Όχι πώς είχε φανετό ο ήλιος, απλά είχε
φύγει ή βαθείς νύχτα. Και κατ που ρόδιζε λιγάκι ο ούρανός γύρω-γύρω στο βουνό ξαναγενέ-
ταν μύβ και αυτό έξακολουθούσε μήνες και μήνες.

Έξέε 2 Σεπτεμβρίου ή κίνηση Επρηγόρης Δαμπράκης διοργάνωσε με άσχενη κέντρωση στο γή-
πεδο της Κοκκινίτσας, με άσ από τις πιο λαϊκές συνοικίες της πρωτεύουσας. Πρώτη φορά ο Μίκη
μιλούσε σε τόσο κόσμο-7.000 άτομα είχαν άσφυκτικά γεμίσει το μικρό γήπεδο: "Άς άποκα-
ταστήσουμε τη δημοκρατία, άς δάσουμε το άρλομο στο κρεβάτι του νόμου, της ίσότητας και
της δικαιοσύνης και άς άκολουθήσουμε κατόπιν ο καθένας το δικό του άρλομο, την άσστη την
δικιά του".

Βλέπει νεκρούς ν' άνασταζίνονται και κροτούμενους να άρπετεύουν από τις ψυλάκες. Βλέ-
πει φωτιές

Η κυβέρνηση Πιπινέλη έπρεπε στις τελευταίες μέρες του Σεπτεμβρίου. Παραχώρησε τη θέση της σε μια "ύπηρεσιακή" από διθφορες βουλευτικές προσωπικότητες του αστικού κόσμου, με έντολή να δημιουργήσει έκλογες στις 3 Νοεμβρίου.

Φυσικά η νέκη της δημοκρατίας δεν εδ'ρχονταν με τη νέκη της Ένωσης Κέντρου στις έκλογες. Άλλο ούτ'η νέκη ε'ίχε σ'έν ημεσο αποτ'λεσμα τήν

απομείκρυνση από τήν κυβέρνηση της ήμισοισιτικής ΕΡΕ, μετά από οχτώ χρόνια.* Ήταν τέτιο η ανάγκη ποδ' ένιωθε ο [redacted] λος γι αυτή τήν [redacted] αλλαγή κι από τήν Άλλη μεριά ήταν τόσο περιορισμένη η αυτόνομη άκτινοβολία της άριστ'ερως π'νω στις μέρες-για πολλούς λόγους- που τό έκλογικό αποτ'λεσμα ήταν σχεδόν προδικασμένο. Στις 27 Οκτωβρίου ο Κίρκης [redacted]

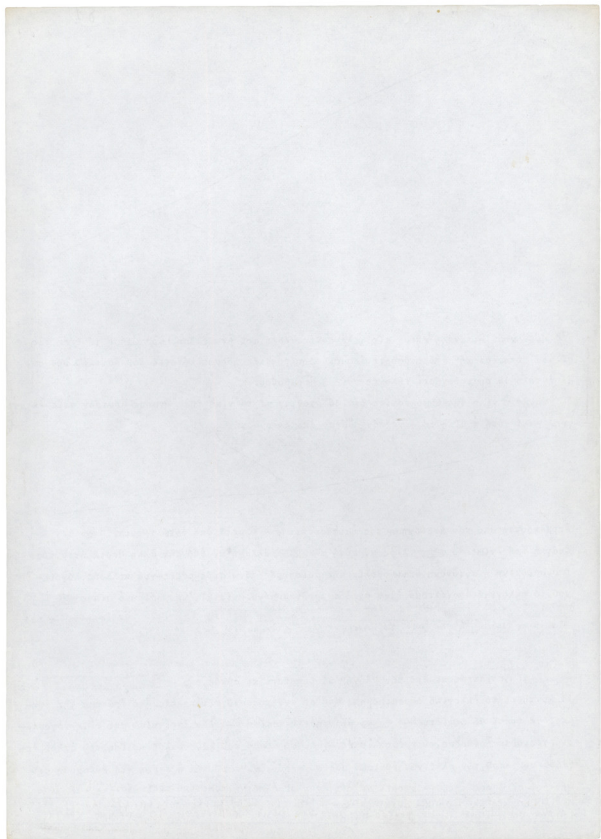
Πού κ'ημε είχε γ'νίσει από τό Αντιφασιστικό Σύνδριο τ'ης Φλωρεντίας, [redacted]

[redacted]

Πιστ'ρατεθήκαμε από τήν "Αύγη" να βοηθήσει κι αυτός, όπως [redacted] όπως να κρατηθεί τό έκλογικό δυναμικό της ΕΔΑ σε ένα ποσοστό άξιοπρεπέ. Στό έρώτημα της έφημερίδος γιατί εδ' ψηφίσει ΕΔΑ [redacted] απάντησε: Π'ρατ' η ΕΔΑ δεν έχει π'νω της ούτ'ε έργοστ'οιδόρχες, ούτ'ε Τρόπες, ούτ'ε έφοπλιστ'ες. Είναι τό κόμμα του κ'όου άπλοο πολιτ'η, του άπλοο, έργαζόμενου λαοο, τ'ων άληθιν'ων ένδικ'ων μοε συμπερόντων. Θεωρώ, π'ώς η σκ'όση γι'ά ένίσχυση του

Κέντρου σε βάρος της ΕΔΑ μπορεί να οδηγ'ήσει σε άληθινή πολιτ'ική τ'ραπ'ώδο...]]

* Η άξιζ'η (π'ρατ'α ε'κ' Έλληνικ'ή Συναγ'ε'ρις, και τ'ησ' ε'κ' ΕΡΕ) υπ'εβ'ρ'όσετ' έπι δ'δ χ'ρον'η συνάχ'ετ'ι. α. Στων π'ρωγα'ι'ότ'ωτ'ις - με ψ'υτ'οδ'ιαλήμ'ατ'α - η άξιζ'η Κυβ'ερν'άσετ' 30 έλ'εχ'ησ'α χ'ρον'ικ'α.

και δεν περιφρονησε τις δηλωσεις.

Ηρθέλληλο με τη δραστηριότητα του στην κίνηση "Δομική", πήρε ενεργό μέρος στην προεκλογική εκστρατεία της ΕΔΑ, μιλώντας σε πολλές συγκεντρώσεις στον Πειραιά και στην Αθήνα. Οι εκλογές ήρθαν. Οι μάζες που έπηρεάζονταν από την άριστη (Τούτη τη φορά) (παπειράριση) κατά κύματα, άποτέλεσμα των τριών τελευταίων εκλογών, συμπεριλαμβανομένων και των (εκλογών) του 1961, φυχί δ' αλάδαρα.

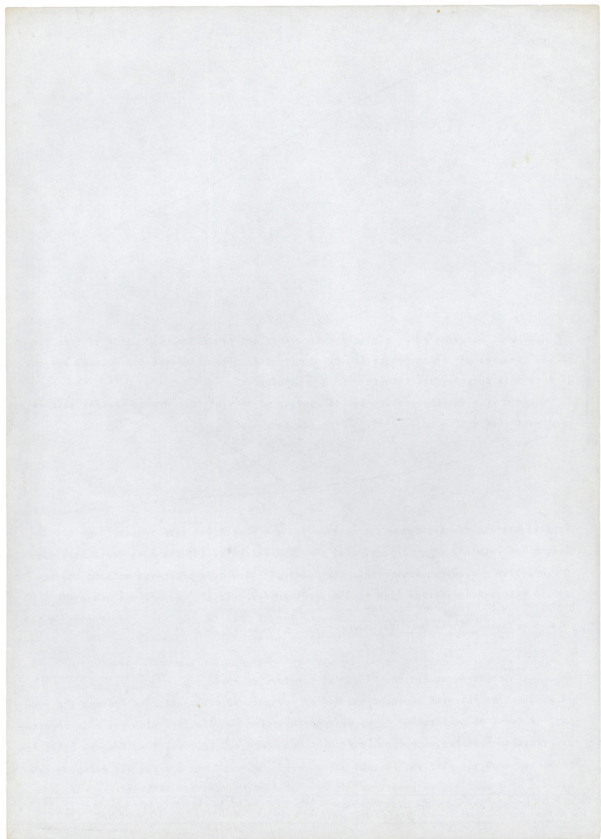
	1958	1961	1963
<u>Ένωση Κέντρου</u>	31,29% (20,67% Παπανδρέου 10,62% άλλοι φιλελευθέροι)	33,65% (Με σύμπραξη του κόμματος των "Προοδευτικών", που είχε σταθερή δύναμη 3-4%)	42,04%
<u>ΕΡΕ</u>	41,16%	50,80%	39,97%
<u>ΕΔΑ</u>	24,42%	14,62%	14,34%

Ο μεγάλος ήττημένος των εκλογών του Νοέμβρη του 1963 ήταν ο Καραμανλής, που έκανε την γκάφα να γυρίσει από την Έλβετία για να "εναποδοκιμάσει" την τύχη του και ο μικρός ήττημένος ήταν η άριστη, που σε σύγκριση με το 1958 έπασχε εκλογική καθίζηση. Ο μοναδικός νικητής Παπανδρέου, που πήρε την εντολή, σύμφωνα με το σύνταγμα, να σχηματίσει κυβέρνηση, δεν μπορούσε παρά να σταθεί στο Κοινοβούλιο δίχως την φήμη των 28 βουλευτών της ΕΔΑ κι αυτό γιατί στον αριθμό των 300 δεν διέφερε παρά μονάχα 138 βουλευτές. Καθώς το 1963 έκλεινε ήρθε ένα κωμικοτραγικό (τραγικό για την δεξιά) γεγονός να συμπληρωθεί την πολιτική εικόνα της χρονιάς. Στις 9 Δεκεμβρίου, δεύτερα, το άθροισμα οι δημοσιογραφικές εκδόθηκαν στους κεντρικούς ορόμους της Αθήνας με ένα έκτακτο παράρτημα: "Το σχασό ο Κώστασι!"... Τι είχε συμβεί! Ο Καραμανλής, συμμαχμένος προφανώς από το λαό (!) για πάντα, από την Ελλάδα, κρυφά με φευδάνυμο. Κάποιος κ. Τριανταφυλίδης που με το άροπλόγο για Παρίσι, στις 1.30 το μεσημέρι, δεν ήταν άλλος από τον ιδρυτή του κόμματος της ΕΡΕ, που μ' ένα μελοδραματικό γράμμα του στους βουλευτές του κόμματος έξηγοσε τους λόγους. Τού διαβήκατο τών:

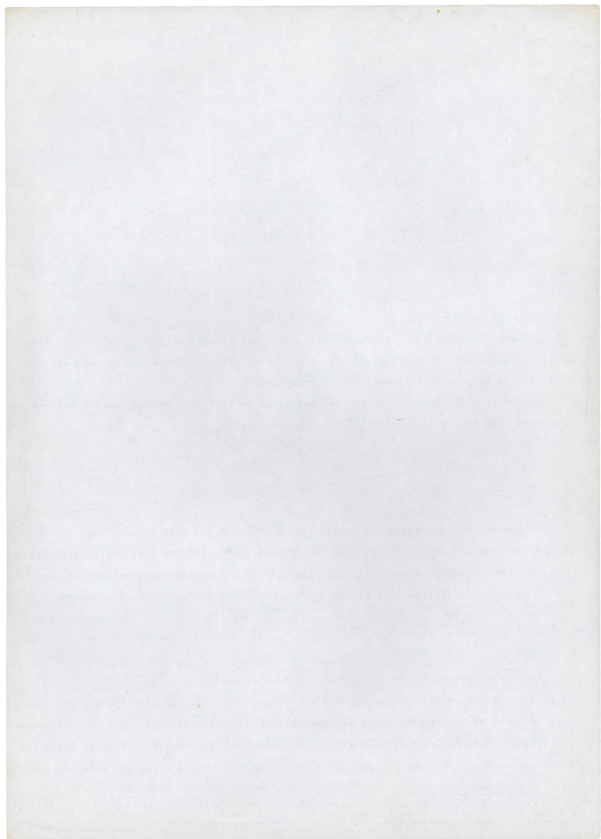
"... Ήδη οι έτελλέσεις της τελευταίας διετίας και ιδίως το άποτέλεσμα της προσφύτου εκλογής, άπδειξαν ότι ο δημόσιος βίος της χώρας, άντί της άναμνομένης προόδου, έσημείωσε άκινδύνου άπισσαχάρσιν...". (αφ' ου) αὐτῶν

Ο Καραμανλής άφηνε πίσω του ένα άπιτελετο από άκλεικτους συμεγγότες άρχιμένους στέ πύ κάρινα-φονερά και κρυφά-πόστα τού καθαστώτος για να έλανα τὸ δημόσιο βίος

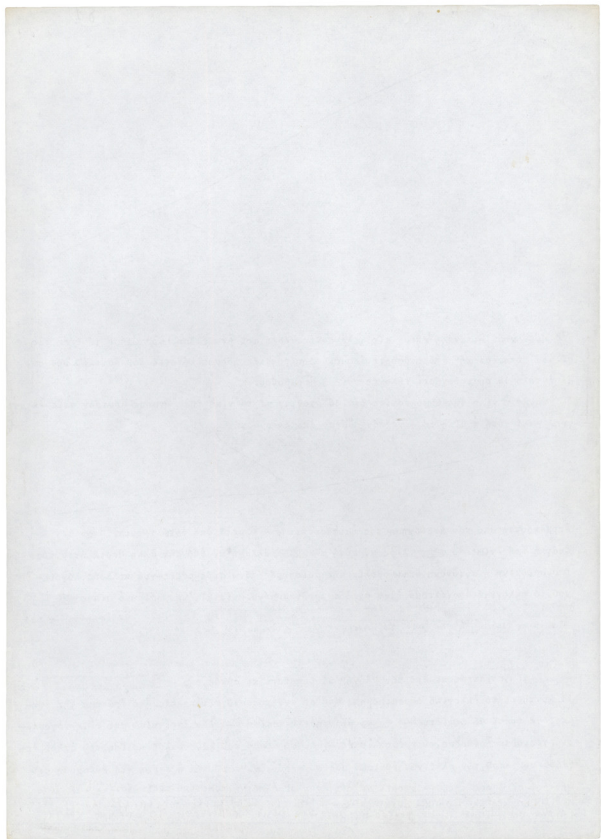

Ο ύφυπουργός Έσωτερικών ανακοίνωσε μετά δύο μέρες ότι η έντολη να κληθεί ο Κίρκης στο τμήμα για άνέκριση δόθηκε στις 11 Νοεμβρίου από τη Διεύθυνση Ασφαλείας. Μετά άλλες δύο μέρες επιβλήθηκαν πειθαρχικές ποινές στον υπεύθυνο άνώτατο άξιωματικό, καθώς και στον άξιωματικό που άνέκρινε το Κίρκη. Το ίδιο όμως πρωί ο ταχυδρόμος, μαζί με τ' άλλα γράμματα, έφθασε στο σπίτι της όδου Κωνσταντινουπόλεως και ένα, ταχυδρομημένο στο Κεντρικό Ταχυδρομείο της Αθήνας στις 15 Δεκεμβρίου. Το γράμμα, με λίγα λόγια, έλεγε τα εξής: (Θεοδωρύς βρεγτε ακούρα... Τήν έχει βαμμένη όλη η οικογένειά σου... Θεοδωρύς τήν τόχη του Ασπράκη... Θεοδωρύς πρέπει να έρθεις στο τόδε σημεύο, τήν τόδε μέρα και ώρα και να έχεις μαζί σου 10.000 δραχμές).

Το γράμμα είχε ύπογραφή "Κ.Κ.Κ." (Κοσ. Κλοβ. Κλέν) κι ήταν άγκυλωτό σταυρό. Ο Κίρκης πήγε άμέσως στον προϊστάμενο εισαγγελέα της Αθήνας, έδωσε φωτοτυπία της έπιστολής, ζήτησε να παρθούν μέτρα προστασίας του και ύδεια όσον άφορμα για προσωπική του ύμυνα. Με διαταγή του εισαγγελέα το σπίτι της Νέας Σμόρνης έρχισε να φρουρείται νυχθημερόν. Το τηλέφωνο του, στο μεταξύ, δεν σταματούσε, για μία στιγμή, να είναι κατειλημένο. Άκοινοτόδες άνθρωποι άπ' όλη τήν Ελλάδα, έπαιρναν το Κίρκη για να του συμπαρασταθούν. Στίς έφημερίδες, τίς ίδιες μέρες, διαβάσαμε και μία άλλη, μέσα στις τόσες, πληροφορία: Ο κ. Όρδτιος Σέρμαν είχε κάνει πρό καιρού ταξίδι στην Αθήνα, άνταποδίνοντας στον κ. Ασπράκη τήν έπίσκεψη!

Έτσι, έκλεισε και το 1963. Με τήν έκλογική νίκη του Κέντρου και άμέσως μετά με τήν άπόλυση άρχετών κρατούμενων. Με διπλάσι σμδ του άριθμού των άπεργών-σε σύγκριση με το 1962-πού φέτος φέτος τοίς 998.500. Με τίς πρώτες μεγάλες περιόδους των "Ασπράκηδων", με έπι κεφαλής το Κίρκη, στις έπαρχίες. Έλεος με τήν παράθεση της κυβέρνησης και τήν ^{ορκωτότητα} και πάλι μια "ύπηρεσιακή", στις 31 Δεκεμβρίου, για να διεξαχθεί νέες έκλογές. Η Ένωσή Κέντρον ήθελε να έξασφαλίσει αυτό-δυναμία στο κοινοβόλιο, ^{Μα} ήπηρε κι ένας άλλος λόγος, που έβρισε αυτή τήν παράθεση: Μία όξετα κρίση του Κυπριακού θέματος. Ο Παπαδόπουλος, θεάρησε πιο φρόνιμο ν' άκουμπήσει, τα επικίνδυνα βόρη, που δημούργηθήκαν εσθνικά, στις πλάτες όλοκληρου του πολιτικού κόσμου.

II

Βουλευτής - Το γύριμάς τῶ "Ζορμπά"- Στῶν Κύπρου

.. (Ἡ ἀνάπαση εἶναι τῆς δουλειᾶς ὡπως τὸ βλέφαρο εἶναι τῶν ματιῶν...) λφει [redacted]
[redacted] ὁ Τσαγκόρ, ^{ΕΛΛΑΣ} δὲν ἔχεται πάντα. Μέσα σὲ 1964 ὁ Μίκης ἦταν τὸ πιὸ δυσάρεστο πρόσωπο στὴν Ἀθήνα. Γύρισε ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἔκανε τέσσερα ταξίδια στὴν Κύπρο, ἔλλα στὴν Εὐρώπη. Ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, ἀπὸ τὴς ἔξω πῶλες πέρασε μιά, δυό, περισσότερες φορές. Οἱ Λαμπροκηδὲς χεῖζονε τὴς λφασε τους κι ^{ΕΚΚΙΝΟΥΣΕ} ἐκκινούσε κι ἔφτανε σὲ πιὸ ἀπομακρυσμένα χωρὶ γιὰ νὰ ἴναι ἐκεῖ σὲ ἔγκλειστο, [redacted]

[redacted] Περσότερο τοῦς εἶχε ἀνάγκη αὐτοῦ, ἀπὸ ἐκεῖνοι τῶν Μίκη. Τοῦς πρώτους εἶχε μῆνεσ ἀφῆς τῆς χρονίᾶς ἔκανε τέσα ταξίδια κι εἶχε τέσα πρακτικὰ προβλήματα νὰ λύσει, ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ^{δὲν αἰδοῦνθικε} τὴν ἀνάγκη νὰ γράφει μουσικὴ. Τώρα τὸν συνδράζε μιά ἄλλη μουσικὴ, ποῦ ἔβγαλε ἀπὸ τοῦς χτύπουε τῶν σφυριῶν, ἀπὸ τὴς λινοτυπικὲς μηχανὲς καὶ τὸ πιεστήρια, ἀπὸ τὰ συνδῆματα, στίς μεγάλες διασηλώσεις τῶν Λαμπροκηδων, ἀπὸ τὰ ἴδια του τὰ λόγια, ἀπὸ τὰ χειροκουρήματα, ἀπὸ τὴς συζητήσεις, τῶν προβληματισμὸ μίσε καινούργιας γενιᾶς, τὰ ὄνειρά της.

Ἐπὶ αὐτὸ τὸ διδαστήριό βρήκε τὸν καιρὸ νὰ γράφει καὶ παρουσιάσει μονὰ ἄδο τραγούδια! Τοῦς "Μοιροζουκ" καὶ τὴν "παλλάντα τοῦ Ἀντρέκου" σὲ στίχους τοῦ [redacted] λαϊκοῦ ποιητῆ καὶ στοχαστῆ Κώστα Μερνολη, τιμημένον μὲ τὸ βραβεῖο Ἀφένι γιὰ τὴν Πιρήνη. [redacted]

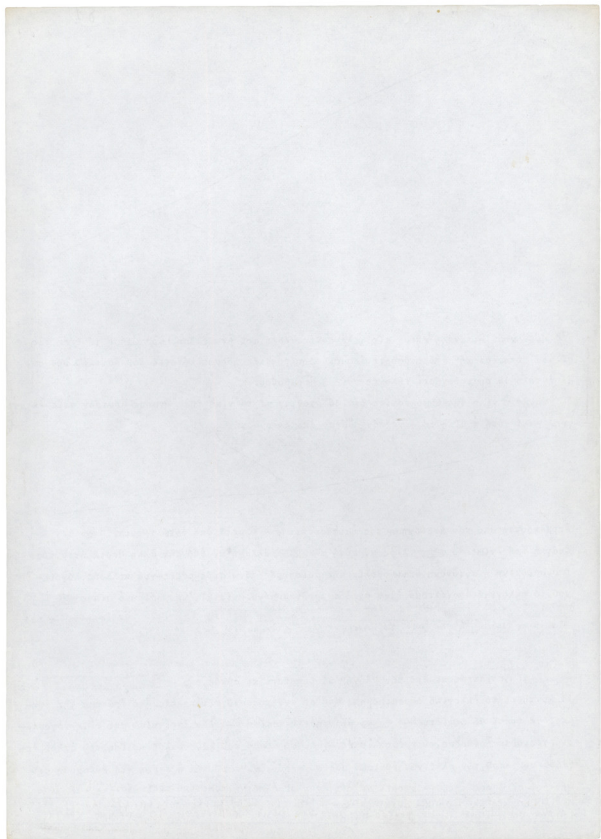
Περ' ἀπ' ὅλ' αὐτὸς [redacted] ὁ Μίκης ἔκανε στίς ἄρχεσ τοῦ 1964 τὸ τελευταῖο βῆμα στὴν "κλιμάκωση" του πρὸς τὴν πολιτικὴν. Ἄρχτηκε τὴν πρόταση τῆς ΕΔΑ νὰ βάλει ὑπόψηφιστητα γιὰ βουλευτῆς, πρόταση ποῦ ἔκανε σὲ ἄλλους τέσσερις γνωστοὺς ἀνδράποους ἀπὸ τὸ χῶρο τοῦ πνεύματος ἀθλοῦσε ἔτσι νὰ ἔχει ἄλλο ἕνα ὄπλο, στὴν καινούργια [redacted] μᾶχη μὲ τὸ Κέντρο. [redacted]

(οἱ ἐκλογεσ εἶχαν ὀρισθεῖ γιὰ τὴς 16 Φεβρουαρίου). Ὁ Μίκης ἀρχτηκε. Οἱ ἐκλογεσ ^{ἐκοπίνοντο} ἔγιναν. [redacted]

Ἡ ἀριστερὰ, ἔκανε [redacted] ἕναν τακτικὸ ἐλιγμὸ ^{ἐπισημαστικὸ} ἀμφισβητήσιμ[redacted] μὴ ^{πρὸς τὸν} καταβῆζοντας ὑπόψηφους στίς "ἔγυους" ^{πρὸς τὸν} περιοχὲς, [redacted]

[redacted] τὸ ἔκανε γιὰ νὰ ἐνισχυσει τὸ Κέντρο σὲ βόρος τῆς δεξιᾶς, ὡπως ὑποστήριζε ἢ γιὰ νὰ περιβάσει, ἀκριβῶς μ' αὐτὸ καινούργιό φυγὴ φήμων σὲ μεγάλα ἐστιακὰ κέντρα, ἀποτελεσμάτ[redacted] Ε. 52,77% / ΕΡΕ καὶ "Προοδευτικὸς" μαζὶ 34,99% / ΕΔΑ 12% / Τὸ Κέντρο ὀριδμ-βενσε. [redacted] Μέρος ἀπὸ τὴς μετῆς τῆς ἀριστερᾶς ἀπειθήρησε καὶ πάλι στὴ "γρομμὴ". Καὶ ὁ Μίκης βγήκε βουλευτῆς. Κι ὄχι μόνο αὐτὸ, ἀλλὰ βγήκε πρῶτος σὲ φήφους βουλευτῆς τῆς ΕΔΑ, [redacted]

[redacted] στὴν Β. ^{ὅταν εἶχε βάλει ὑπεψηφιστικὰ} ἐκλογικὴ περιφέρεια Πειραιᾶ, Ἡ Κοκκινιά, τὸ Κροταλίνι, ἢ Ἀραπεσῶνα, οἱ προβ[redacted] ἀρτιακὲς συγκοιτικὲς τῆς πρωτεύουσας [redacted] βρήκον ἕναν ^{ὅταν διαδηλώσεν τὴν ἐπιθυμ[redacted] ἰδέαν του.} ἄκομα τρόπο γιὰ νὰ [redacted] ἦσαν ὁ [redacted]

μένος από τους πέντε καλλιτέχνες-διανοούμενους > υποψήφιους της ΕΔΔ, που βγήκε βουλευ-
της, ένας από τους 22 που αντιπροσώπευαν την άριστερή στη Βουλή.

Υπήρξαν όμως πολλοί που χόν κριτικάρουν και > περισσότερο οι > στενοί του φίλοι. Η

δραστηριότητά του στη Νεολογία Δημόκριτη του άπορασώσε κιόλας τόν

περιβόητο χρόνο του. Τι έννοια είχε ατ παρουσία του στην

Βουλή, που αγίασσε χάρις ανάλογα > με άληθεία του άπορημ άνωκτίς προς άφύνας

Ημελε, με την προσωπική του συμβολή / > με βοήθησε την παράταξη του από να μην καταβροχαιστεί από το Κέντρο η πρ-

στυσε ότι τό βουλευτικό άξίωμα του'δινε ένα μεγαλύτερο κύρος στέν άγώνα του; Ένα προ-

κλογικό του λόγο πρέπει να ψάξουμε γιά να βρούμε την δικαιολόγηση της κεινούργιας αυτής

άπόφασής του: Η άδση του κάθε τίμιου, ζωντανού, πρωτοπόρου, θαρραλφου πνευματικού άνδράπου,

σ'αίτες τις κρίσιμες ώρες γιά τό μέλλον του λαού μας, είναι μέσα στέ χαρακώματα τό δικά

μας, της ΕΔΔ και όχι μέσα στέ χαρακώματα των άντιπάλων μας, άκόμα κι αυτών που γιά την ώρα

κολούνηται να παίζουν ένα θετικό-δημοκρατικό ρόλο. Κι έν υπάρχουν διαφορές, οί διαφορές δέν

λύνηονται την ώρα της μάχης. Είναι άπαρόδοκτο >

Όταν άλλοι βρίσκονται άκροβολισμένοι-έκτεθειμένοι κάτω από τό πυρά του έχ-

θρού-να υπάρχουν τίμιοι άγωνιστές της Έθνηκής Άντίστασης κι άκόμα πιό πολύ πνευ-

ματικοί άνθρωποι, που να άλλάζουν χαρακώματα, να πηγαίνουν με τους άφύναντι, να βρόρογρα-

φούν στις έφημερίδες τους και να χτυπούν τό κίνημα πίσω άπασα. Άέν υπάρχουν πολλά με-

τωπα, άλλά μονάχα ένά. Άέν υπάρχουν πολλά στρατόπεδα, παρά μονάχα δύο. Άπ'τή μετ μεριά

ό λαός κι από την άλλη τ'άφηντικό. Μένετε με τό λαό. Άδστε τις διαφορές σας μέσα στέ

λαό. Άρνηθητε να παίζετε τό παιχνίδι των ποηρών, σκοτεινών πρακτέρων του έχθρου που

με έπιδειξόδητο > έκμεταλλέονται τις διαφορές σας, τό παρόνοιά σας, την πικρία σας

ίσως και τους φόβους σας. Σε όλοιο έσθε άπευδύνημε θερημ, δραματική, συναγωνιστική Έκληση

Ό λαός πανίσχυρος δίνει τη μάχη του μέσα από τις γραμμές του κόμματός του της ΕΔΔ.

Η Έθνηκή Άντίσταση, δίνει τη μάχη μέσα από τις γραμμές του κόμματός της, της ΕΔΔ.

Η έλληνική νεολογία, δίνει τη μάχη μέσα από τις γραμμές του κόμματός της της ΕΔΔ.

Ένας ό εργαζόμενος λαός! Ένυ τό κόμμα της εργατικής της ΕΔΔ!.....

))...Τό τιμημ, που πληρώνουμε γι αυτή την > μενέμ/ > να αντιπροσωπεύουμε την ΕΔΔ, τό κόμ-

μα του λαού, είναι πολύ άκριβό. Άέν πληρώνουμε μόνο με τη ζωή μας, άλλά πληρώνουμε πιό

άκριβό, με την τέχνη μας > την τιμή να βρισκόμαστε στην καρδιά του λαού, την τιμή

να βρισκόμαστε μπροστά μαζί με τις σημάτες, στην περήφανη πορεία του λαού μας γιά την

κατάκτηση της ζωής του.

>

> > έρωδητα της άποστολής

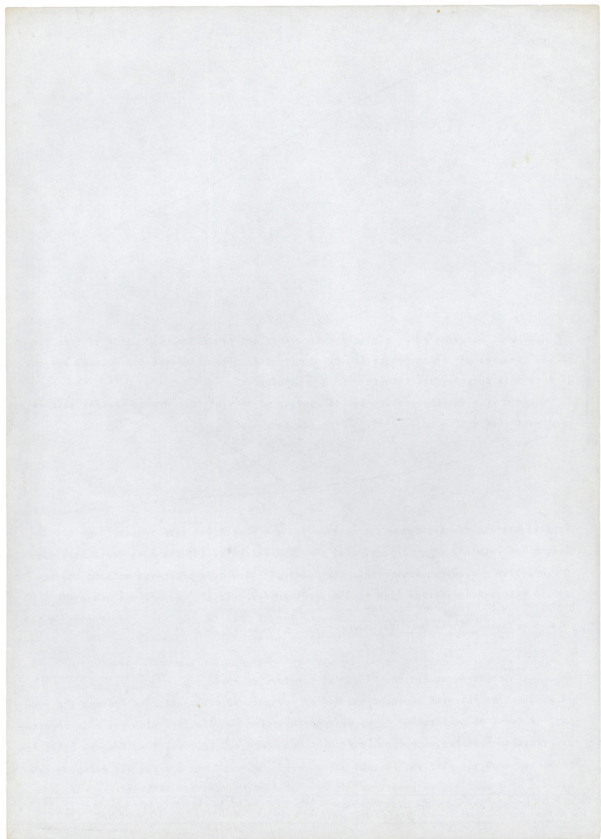
μας πρσ κάνει να νιώθουμε σέν ώρημσ τέκνα της όργης. Άρημσ τέκνα της όργης, του πόνου

και της πικρίας ένός όλόκληρου λαού.

))Σύμβολα των άγώνων του μεγάλου, πρωτοπόρου δημοκρατικού λαού μας, που έφρε στις πιό

* Στίχος τής Κλέια Βάριση.

σηπρές, στίς μὲ ἀποφασιστικὲς τοῦ ὕψους, νὰ τιμᾷ τὰ γράμματα καὶ τὲς τέχνες.
)) Συμβολο τῆς ἐνδότητος τοῦ δόξματος προλεταριάτου, τῆς στρατιῆς τῶν ἀγροτῶν-ἐργατῶν, μὲ
τοὺς ποιητῆς του, τοὺς καλλιτέχνες του καὶ τοὺς τραγουδιστῆς του.

Ἐλίκου προφητικῆ τοῦ κόσμου ποὺ θ' ἀνοτελεῖ, κόσμου δικαίου, ὠραίου, φωτεινοῦ, κόσμου χα-
ρομένου, ὅπου ὁ ἐργάτης καὶ ὁ ποιητῆς θὰ συμπεθῶν ἀγκαλισμένοι τὲς χαλδύβινες καὶ τὲς
ἀνέρες σκαλωσίς τοῦ μέλλοντος.*

Τότε, ποὺ θὰ λάβουν ἐκδίκηση τὰ ὄνειρα! ^{***} ἢ ὑπόθεσὶς μας, σὲ χέρια μας!)).

Λίγες μέρες πρὶν τὲς ἐκλογές, ὅτῃν συγκέντρωση τῆς Εἰδ. στήν Ἀθήνα, στήν πλατεῖα Κλαυ-
θμῶνος, ὅταν ὁ ἐκφωνητῆς εἶπε ὅτι "θὰ ἐπευθύνει σύντομο χρονοδιάγραμμα ὁ Ἰσχυρὸς Θεοδώρητος",
200.000 ἑνθροῦποι κόντεψαν νὰ γκρομίσουν τὸ γρό/κτίρια μὲ τὲς κραυγῆς τους. Ποτὲ, σὲ ὁποιο-
δήποτε συγκέντρωση ~~.....~~ τὰ τελευταῖα χρόνια θὲν εἶχε γίνετι κἀτι παρόμοιο. ^{Εἰ}
~~.....~~
~~.....~~ μῆτρς στήν πλατεῖα, στήν ὁδὸ Σταδίου στήν Κορσῆ καὶ στήν Πανεπιστημίου σιρόντουσαν πέρα-
δάς, ~~.....~~ σὲ φουτὰ σὲ δυνατὸ ἀγέρα, σὲν νὰ ἔδελαν νὰ τὸν πλησιάζουν, ἐκεῖ πάνω στήν ἀν-
νοιχτῆ ἐξέρρα: (Κληρονόμοι τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀξίωσης, ἐπιτολοῦχοι τῆς ἑργῆς ἐθνικῆς κλη-
ρονομίης; ποὺ μῆς ἔψησαν ἤρωες νεκροὶ καὶ χρωμένοι μπροστὰ σὲ ἔθνος, σὲ λαὸ καὶ στήν
ἱστορία γιὰ τὴν ἀναγέννηση τῆς πατρίδος, πολέμῳ, τραγουδῳ καὶ νικῳμῳ).

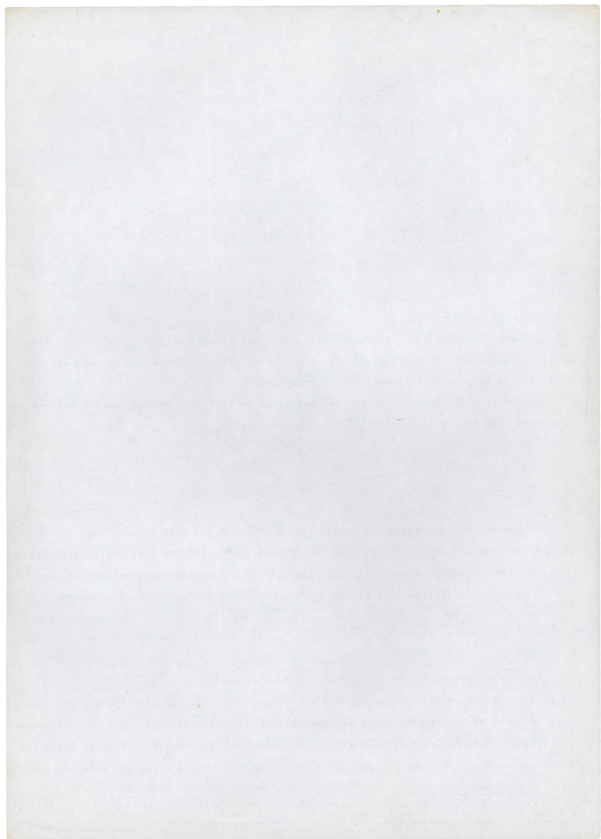
Φυσικὰ μ' ὅλα αὐτὰ θὲν ἔφηγε ἀπὸ τὰ μῦθα του τοῦς "Λομπρόδες". Ἦδη ἀπὸ τὸ Γε-
νάρη εἶχε ἐξαγγελεῖ σὲ μεγάλη συγκέντρωση μὲ μακρόπνοια καὶ ἐπιβλητικὴ ἐκστρατεία ἐκπο-
λιτισμοῦ. Πρῶτος στόχος: Ὁ ἀναφορητισμός. Συνεργετὰ νέων θὲ ^{ἢ ἐργάτων} ὅλη τὴν ἐποχὴ
γιὰ νὰ ἀλαφραίσουν τὸν πληθυσμό. Δεύτερος στόχος: Ἀσικὸ Πανεπιστήμιο, τὲς παροδόσεις τοῦ
ὁποιοῦ θὰ μπορούν νὰ παρακολουθῶν, τὲς βροδίνες ὥρες οἱ ἐργάτες καὶ ἄλλοι ποὺ θὲν ἔμπε-
ρσαν ἢ θὲν μπορούν νὰ σπουδᾶσουν. Τρίτος στόχος: Ἀσχερὸς πολιτισμοῦ σὲ κἀθε ~~.....~~ πόλη,
συνοικία καὶ χωριό. Τέταρτος στόχος: Ναζικὸς ἀδολτισμός. Πέμπτος στόχος: Ἐθισιο Θεσπιδὸ
Νεολογία.

Τὸ Φεβρουάριο ἔπαύθησε καὶ μὲ τὸ Μανῶλη Γλέζο στήν Κρήτη, στήν κωμόπολη Ἀνώγει, ~~.....~~

~~.....~~ Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς ^{αὐτῆς} πρὶν μέρους στήν Ἀντίσταση. Ἐδῶ οἱ
ἀντέρες ἔκρυψαν τὸν στρατηγὸ Κρούνη, μέχρι νὰ τὸν στείλουν στὴ Κρήτη Ἀνατολή. Οἱ ναζὶ
ἰσοπέδωσαν, γιὰ ἀντίποινα, τὸ χωριὸ καὶ ἐκτέλεσαν εκατοντάδες κατοίκους τοῦ Ἀνώγει εἰ-
ναι "πετομένα" ἀνάμεσα σ' αὐρανὸ καὶ γῆς, σὲ μὲ ἀπὸ τὲς βουνοπλαγιῆς τοῦ Ἰηλορείτη. Ἀπὸ
τῆ μὲ μὲριδ, ^{ἢ μὲ μὲριδ τῶν ἄλλων, οἱ} πανύψηλες κορφές, σκεπῳμένγες μὲ χιόνι, ^{μὲ} κἀτωστὸ βῆθος τὸ Κρη-
τικὸ Ἠέλαγος. Θεόρατοι Κρητικοὶ μὲ μπότες, μαῦρα σαρκίγια, γέμια καὶ χοντρές κατσούνες ^{κ*}
φεψαν τὴν ὁμάδα τῶν προσκυνητῶν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα σὲ ἦρω ~~.....~~ τοῦ χωριοῦ καὶ
μὲτὰ σὲ νεκροταφεῖο.

Αἰτὸ τὸ παλεῖο εἶχε συμβολικὸν χαρακτῆρα. Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ στήν Ἑλλάδα καὶ εἰδικῶ

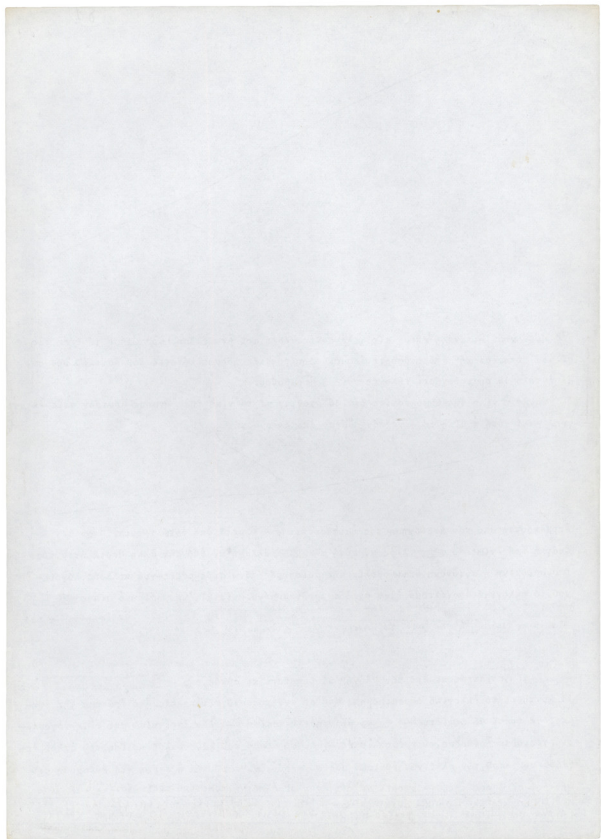
* Στίχος τοῦ Τάσου Αἰεβλάστη.
** Στίχος τοῦ Ὁδυσσεῖ Ἐλῶτη.

στην Κρήτη πηγαίνοντες ούσαν και εξιωματούχοι του ΝΑΤΟ, που ^{Κ411} τ' ένομά τους ^{ακρίτες} σ' ολους: (... Διακόσιοι όμηροι έκτελεστήκαν σ' αντίποινα...
 100 όμηροι έκτελεστήκαν σ' αντίποινα... έννιά χωριά... τρία χωριά καταστράφηκαν σ' άντι-
 ποινα... ύπογραφή Χούβερ (γερμ.) - (Άπό τό άρχιτο δικαστικών ύποθέσεων ΗΠΑ, φάκελος βοσ Δ-
 κη Νυρεμβέργης). Τό ίδιο πρόσωπο φέχονται τώρα σ'ά ίδιο άκριβόσ κρη. Έτραντες... Χάνε
 Επώνυμα... Χάνε Χέρμαν (άριθ. δικωγραφίας 55/46)... Χάνε Κρίν (άριθ. δικωγραφίας 499-510/46)
 ΟΙ ΛΑΟΙ ΝΙΚΗΣΑΝ ΤΟ ΝΑΖΙΣΜΟ ^{ακρίτες = Λίβυοι} ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΤΟΥΣ ΝΑΖΙΣΤΕΣ. ΝΙΚΗΣΑΝ ΤΟΥΣ ΝΑΖΙΣΤΕΣ, ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΤΟ
 ΝΑΖΙΣΜΟ. Έτόν Κρίν Γαλασ, ^{ακρίτες} λίγη ώρα με τό πόδιο όπό τό πορικό, όπίε
 Έγιναν οι μεγαλύτερες έπιχειρήσεις της ^{ακρίτες} "μάχης της Κρήτης". Οι ναζί φρετα-
 ζον έκεί ένα μνημετο γιά νά τιμήσουν τους νεκρούς τους. Έναν όετο που όριζει κάθετος
 πάνω σ'ά χώμο. (Τό Κακό Πουλι): Έτσι τό άνόμισαν οι Κρητικοί.
 Έπίσ καί, σ'ά χωράφια, βράζονται όκόμο μερικοί ελίνοι σταυροί, σπασμένοι, ^{επιβάτη}
 διαμένοι όπό τ'ε βροχέ, τό άνόμισα ^{Τόσ παρτίου} φχουν πιά σήσεται. Αύδ ^{επιβάτη} όμως νεκροταφεί
 φχουν άρχισει κιόλας νά χέχονται, με φέδο της έλληνικής κυβέρνησης(!), γιά τους άντρες
 των "Ερ-Έρ, της "Ερ-Νέφ καί της Βερμαχτ."
 Μετό τ' Άνώγεια ό Μίκης πήγε στήν Κύπρο. ^{Ο λαός του νησιού} περνούσε πάλι μέρες δρα-
 ματικής άναμονής, καθώς σ'ά ΝΑΤΟ φρετάζων ^{καί} τή μιά όηλιό μετά τήν έλλη
^{πάλι τ'αυ} νά τού τήν περάσουν σ'ά λιμν. ^{Τόσ έχινε} θερμή ύποδοχή, ένυνανθήκη
^{καί} με τόν Μάκκριο, που τού φέωσε ένα μήνυμα νά τό διαβιβάσει σ'όν έλληνικό
 λαό. Γυρίζοντας στήν Άθήνα, φρυγε καί πάλι με ^{ενα κλητικό βαλάντι} της ΕΔΑ γιά μιά διαφωτι-
 στική έκστρατεία γύρω όπό τό Κυπριακό σ'ες κυβερνήσεις καί τους πολιτικούς όργανισμούς
 της Δυτ. Ευρώπης.

"Όμως τό 1964, άνόμεσ ό' άλλα, ήταν κι ή χρονιά του ^{ακρίτες} "Άλφει Ζορμπά". Τό γνωστό
^{ακρίτες} μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζήκη γυρίζεται ταινία στήν Κρήτη. Ο Μίκης ^{ακρίτες} βρή-
 κε λίγο καιρό καί ζανατζιόδεφ ^{ακρίτες} λίγο
 τ'ε όμεις φρονιόδεφ. "Ολ' είναι ή θάλασσ' άρχαίειός κι ή
 Κρήτη κάθετος κι ύψήνεις", λέει ό Καζαντζήκης στήν "Οράσειά" του. Έτσι ^{ακρίτες} πιάσάνε-
 ται ^{ακρίτες} κι ό Μίκης: "... Οι ρυθμοί των χορών,
 οι φιγούρες των χορευτών, ή λήρη καί ή μαντόλα, οι μαντινόδεφ, ή μπρουβιά του κρασιού άνα-
 κοτωμένη μ' ήγιάκλημα καί με λεμονιέ, τό κορίτσι καί ή θάλασσα, ένας κόσμος φέχωρος-άυ-
 τοεληξ, σ'έ μιά περιοχή φέω όπό τόπο καί χρόνο, μετώρος άνόμεσ σ' όυρανό καί πέλαγο. Η
 Κρήτη είναι μιά μουσική, που προχωρεί πάνω σ'έναν άστομάτετο πολύχρωμο κομβ. Κι όκοις εσφι-
 κά νά επεξετείται πότε μιά κραυγή, πότε ένας άνοστεναγός. Τό αίμα όπό καί γρήγορο ποτίζει,
 πότε τό λουλούδι καί τό χαράκιο καί πότε όρφει τόν "Έρωτα σ'ά πονηρία...".

* Λύρα, ματιόλα = μουσικά όργανα. Ματιόλασα, δίετιχο τραγούδι, άπό τήν βενετική ματιόλα.
 (Σ'έ τυχόν μεταφράση αὐτός οι χέτιν νά μίνουν ήμετάφρατες).

Πίσμε βόλτα στὸ Χανιά, σὴν κῶμα γειτονιῶν. ^{Πῶς} καὶ γίνεται στὸ Χανιά τοῦτε τὲς μέρες καὶ θορῶ, πῶς κανένας δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ τόσο γιὰ τὴν κυριακάτικη βόλτα κι ἔς λέγει ὁ Μίκης ὅ, τι θάλει μὲ στὸ τραγούδι του. ^{Νὰ} τὸς, κι αὐτὸς ἐδῶ εἶναι.

Ποῦ τοῖ μείνε καιρὸς τοῦ κουζουλοῦ, ἔτσι πὸ μὴλξε μὲ τὰ βουλευτικῆκία καὶ θυμῆθηκε τὴν πατρίδα του. Καὶ κλειδὸς ὁ φηλός, ποιὸς εἶναι πάλι, πὸ λὸ κούβεντα ἔχουν οἱ δὺο τους, ὁ ἕνας φηλός μὲ τὸν ἄλλον καὶ ποῦ ν' ἀκούσῃς τὲ λένε ἔκει πᾶνω, ποῦ νὰι κι οἱ δὺο τους.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Ζορμπᾶς! Ὁ Ἀλέξης Ζορμπᾶς!

Ἰδιὸς Κασανταχικὸς Ζορμπᾶς ὁ ἄντου Κουήν ἔχει ἐτρελῆνε τοὺς κρητικὸς μὲ τὲς κουζουλῶδες του! Καὶ τὲ κῶμος ἀκόμα τοῦτε τὲς μέρες στὸ Χανιά καὶ στὸ γύρω χωριῶ!

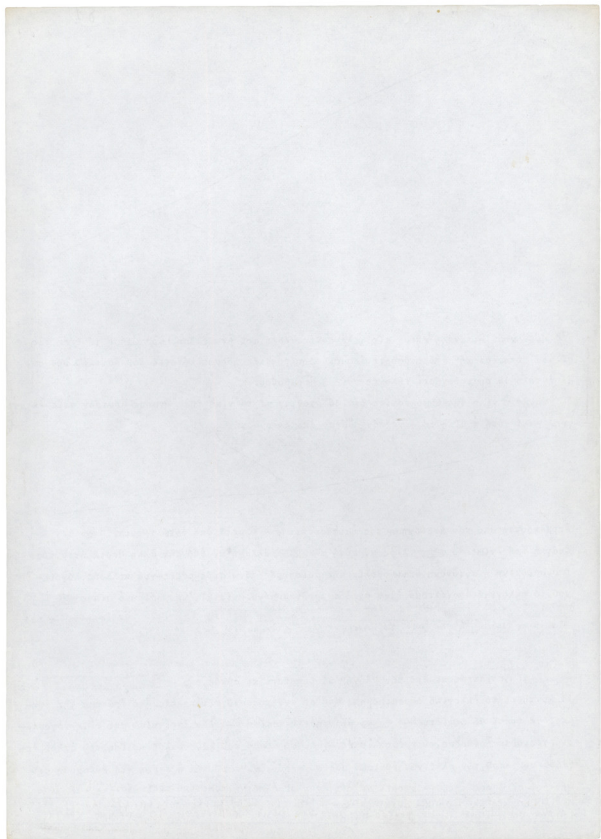
Ἡ Σιμόν Σινιουρῶ, ποῦ θὰ παῖξει τὴν μοντέρν Ὀρτένς, ὁ ἄλαν Μπαρίτης, ἡ Εἰρήνη Παπῶ κι ἄλλοι ἡθοποιοί, Ἕλληνες. Τρεῖς χιλιάδες νέγκιοι θὰ πᾶρουν συνολικῶς μέρος στὸ γύρισμα. Τὸ Κόκκινο Χωριὸ τοῦ Ἀποκρόωνου τιμήθηκε περισσότερο ἀπὸ τὸν Μιχάλη Κακογιάννη. Ἐκεῖ μπροστὴ στὴν ἐκκλησιᾶ τοῦ χωριοῦ καὶ στὸ καφενεῖο ποῦ νὰι δίπλα θὰ γυριστοῦν οἱ περισσότερες σκηνές τοῦ Ἔργου. Ἄλλες σκηνές θὰ γυριστοῦν στὸ Σταυρὸ τοῦ Ἀκρωτηριοῦ, στὸ Κόκκινο Μετσίχι, καὶ στὸ ἴδια τὸ Χανιά, στὸ λιμῆνι.

Ὁ Ζορμπᾶς ἦταν ὑπαρκτὸ πρόσωπο. Τὸν γνώρισε ὁ Νίκος Κασανταχικὸς καὶ ἐμπνεύστηκε τὸ πασίγνωστὸ μυθιστόρημά του. Ὅσοι βλέπουν τὸν ἄντου Κουήν, ἀξέριστο, μὲ τὴν τραγίδικα πάντα ριγμένη στὸ κφάλι, τόσο ἀνθρώπινο, τόσο κεφάλτο, θυμώσοφο, τόσο Ἕλληνα, λένε. Ἔτσι ἦταν κι ὁ ἀληθινὸς Ζορμπᾶς. Κι ἔς μὴν τὸν γνώρισαν ποτὲ τους. Ὁ Σταυρὸς Τορνές, ποῦ ἐπιμύστηκε τὸ τρομερὸ φορτίο νὰ διαλέξει τὲς χιλιάδες τῶν "φεγκυρῶν", σ' ἕνα διᾶλειμμα τῆς δουλειᾶς ἔχει πᾶρει παρήμερα τὸν Κουήν καὶ τοῦ μαθαίνει γασσποσφρβικό. Αὐτὸς εἶναι ὁ δαιμονισμένος χορδς, ποῦ χορθεῖ ὁ Ζορμπᾶς στὴν παραλία. ^{ὅτι φώναζε τὸ ἔργο} Ἐλίγιο θὰ κάνει τὸ γύρο τοῦ κόσμου! Τὸ συρτάκι!

Μόλις ἐφλεγιστ τὸ μᾶθημα τοῦ γασσποσφρβικοῦ καὶ τὸν Κουήν τὸν παραλαβάνει ἕνας ἄλλος δασκαλός, πιδ ὀπαιτητικὸς. Ἦρθε νὰ τραγουδῆ τὸ "Ἠέλια νὰ μ' οὐνα βουνδ", ἕνα τραγούδι τῆς ταινίας, ποῦ θὰ συνοδεύεται ἀπὸ σαντούρι, λύρα καὶ λαγούτο.*

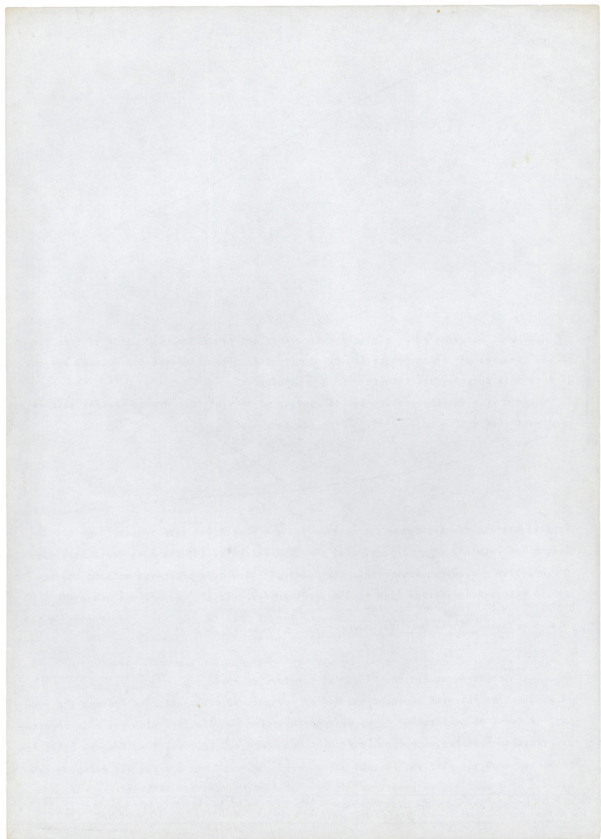
Ὅλο αὐτὸ κι ἄλλες πολλὲς λεπτομέρειες κυκλοφοροῦν ἀστραπιστὸ στόμα μὲ στόμα. Δὲν ὑπάρχει μουσικὸ γύρω ἀπ' τὸν "Ζορμπᾶ". Αὐτὸ δὲ φλεγει! Ἐδῶ δὲν πρόκειται γιὰ μὴ ὅποια ταινία, ἀλλὰ γιὰ τὴν ταινία τους. Καὶ τὸ πῶς ὁ Μίκης, ὁ Μίκης τους εἶναι πατριώτης τους, Χανιωτῆς, ἔ, αὐτὸ πιδ τοὺς κάνει πιδ πέρηφανους. Κι ὄλο τὸν κομαρώνουν!

* Λαϊκὰ ὄργανα καὶ τὰ τρία ἔγχορδα.

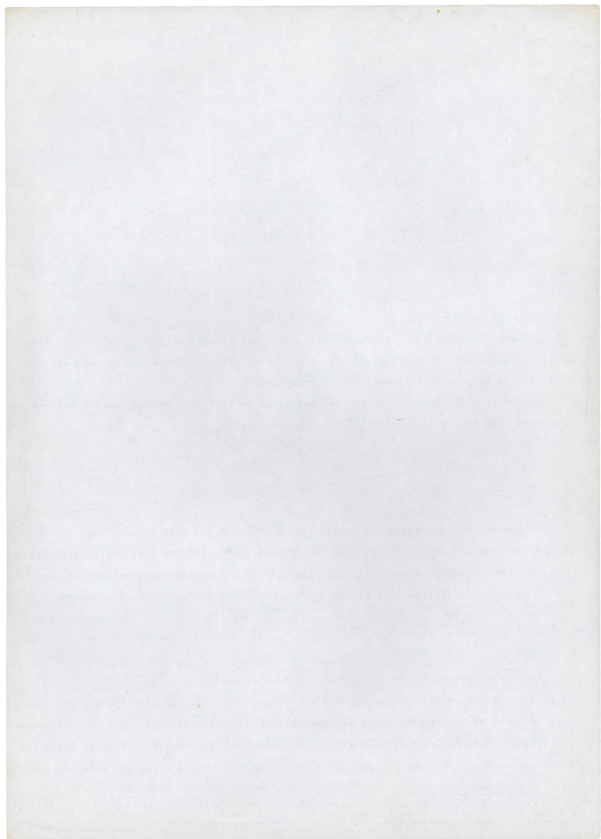

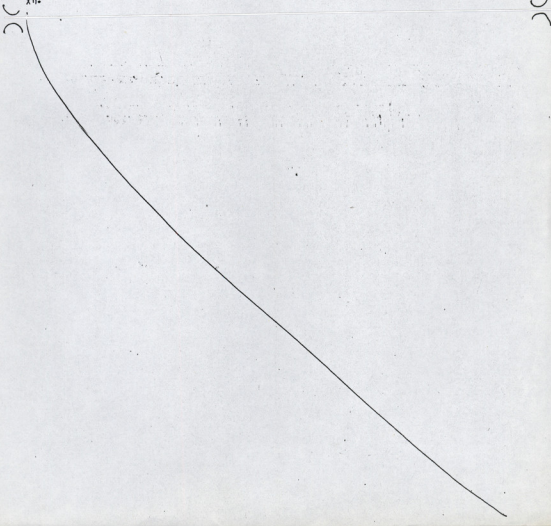

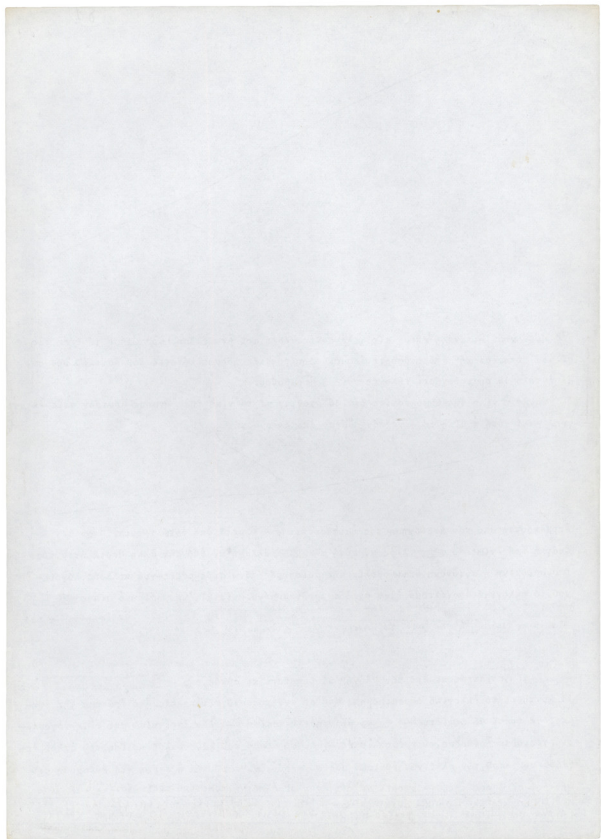

Στις 8 Αυγούστου τουρκικά αεροπλάνα με τσ διακριτικά του NATO έπεφθησαν στέ ελληνικά χωριά της περιοχής Τυλληρας με βόμβες Νσπδλμ. Οι βομβαρδισμοί έεσκολούθησαν μέρες. Οι νεκροί, όλοι άνέμεσα στέν άμαχο πληθυσμό-γυναικόπαιδα και γέροι-άνεβηκου βέος πολλές έκαστονσδες. Ο Νέκης ζαναταξίδεφε στέ νησί-γιά πέμψη φορσ μέσα σέ έξη μένες. Πήγε στέ χαρσκάματα, στέ κυριώτερα φυλάκια, και στέ νοσοκομεία, όπου μέλησε με τούς τραυματίες. Ένα-σταναντήθηκε με τσ Ησκάριο. Παγοτσ όπου έμφανίστηκε, όπου μέλησε ό πληθυσμός τού [redacted] έπιφύλαξε άποθεωτική ύποδοχή- [redacted] (σέ πστίδι άνειπροσώπευσε τήν κίνηση "Άσμπρόκης" στέ διεθνε σμινάριο Ηεωλσδιε). Γυρίζοντας στέν Ελλάδα συνέχισε με λόγους, συνεντεύξεις και περιόδες του στέν έπαρχία τήν [redacted] κομπάνια του για τόν σκληρό έθνικοπελοθερωτικό άγώνσ που διε-έχγαγαν οι Κύπριοι και πού περνοσσε μεδ άπό τές δυσκολότερες φάσεις του έκείνη τήν έπο-χή.

Στις 14 Σεπτεμβρίου έγινε με μία συγχύρωση στο θέατρο "Αίαντα" η συγχώνευση της Δημοκρατικής Κίνησης Νέων Γρηγόρης Λαμπρόκης" και της κοινοτικής νεολαίας της ΕΔΑ, που είχε ιδρυθεί πολλά χρόνια πριν. Η καινούργια οργάνωση πήρε το όνομα "Νεολαία Λαμπρόκης" (Τρεις ήταν οι λόγοι, που οδήγησαν σ' αυτή τη συγχώνευση των δύο οργανώσεων. 1) Δεν υπήρχε λόγος στον ίδιο ιδεολογικό χώρο, να υπάρχουν δύο ανταγωνιζόμενες νεολαίες, έφ' όσον δεν ήταν φορέας διαφορετικών απόψεων. Ηδη πολλοί νέοι άνηκαν και στις δύο οργανώσεις. Άλλοι που ήθελαν να μετέχουν στους Λαμπρόκηδες, δεν μπορούσαν επειδή άνηκαν, σ' άλλη νεολαία της ΕΔΑ, που δε σιμωφείτο, βρισκόταν σ' ασυμφωνία από την εμφάνιση των Λαμπρόκηδων και φημίτα. 2) Η σύγχυση της θέσης του Παλατιού και των άλλων πόλων αντίδρασης γιό τή δικαστική δίωξη των Λαμπρόκηδων. Παύροντας μία κάποια κοινοτική χροιά η οργάνωση, έβαζε ένα νομικό εμπόδιο σ' αυτές τις επιθυμίες. 3) Η ανεξαρτητοποίηση της νεολαίας από το κόμμα, γιό να μπορεί να εκφράζεται αυτόνομα, να έχει δική της καθοδήγηση, σ' αν ιδιαιτέρη και "δυστροπή" κατηγορία, που είναι σ' όλες τις εποχές και ανεξάρτητα από ιδεολογίες. Ο Μίκης από μέρους της οργάνωσης, της όποιος ήγιδταν, (Η έννοια του νεολαϊστικού κινήματος απαιτεί την καλύτερη και συστηματικότερη οργάνωση των νέων. Απαιτεί τή δημιουργία μιας ισχυρής, πρωτοπόρας οργανώσεως, που θα προγραμματίζει λύσεις γιό τή προβλήματά τους, θα κινητοποιεί όσον τό δυνατόν εύρύτερες μάζες των νέων σ' αν αγώνα γιό τήν επίλυσή τους και θα τούς διαπαιδαγωγεί με ό,τι προοδευτικότερο υπάρχει σ' αν τομέα των ιδιών.

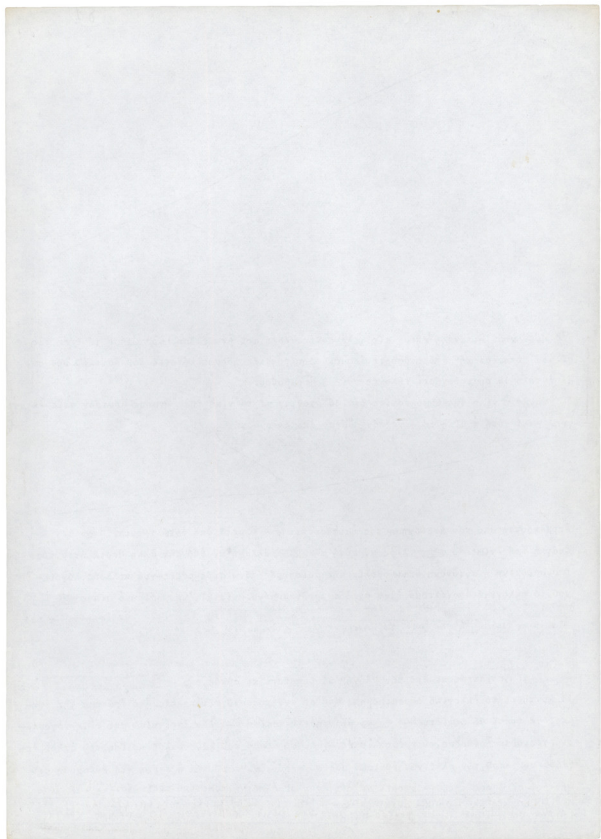
Η "Νεολαία Λαμπρόκης" δεν αποτελεί κοινοτική νεολαία. Όμως τó βασικό της είναι τó ιδιαιτέρη των προοδευτικών δυνάμεων της χώρας μας και πιδ συγκεκριμένα της Άριστορας, γιότι η Άριστορας έλαγχεύεται, ό,τι προοδευτικότερο υπάρχει γιό τó λαό και γιό τόν τόπο. ....

)... Έμιασε οργάνωση νεωτεριστών άφηναν σ' κάθε παλιό σπείρα και τούς νεωτεριστές ακολουθεί πάντοτε πιδ πρόσημα ή νεολαία σ' αν αγώνα γιό ένα καλύτερο αύριο. ....

)... Ζητήσε και άγωνιστούμε γιό τή λύση των προβλημάτων ζωής, εργασίας και μόρφωσης της νεολαίας. Όμως παρήλλαθα θά' επιδιώξουμε, όπως και τó κάνουμε ν' αναπτέξουμε μιδ πλούσια πολιτιστική, ψυχολογική, άθλητική άρση γιό τούς νέους.

)... Ο έκπολιτισμός διόδασκε, με τήν πλαστεία έννοια του όρου φυσικό, τέρποντας. Συνδύζει τήν πνευματική-ψυχική καλλιέργεια με τήν σωματική-ψυχική τέρψη.

Η νεολαία φέγγεται γιό τόν έκπολιτισμό, τήν ψυχολογία και τó σπέρμα, γιότι είναι ζητήματα και έσοχή "δικά" της, νεολαϊστικά. ... Έκεί μπορούμε να πούμε, πώς συγκροτείται η νεολαία σ' αν άρση κοινωνική. Έκεί, κατ' έσοχή λειτουργεί σ' αν νεολαία.

Εκεί πρῶτοςτρο ἀπ' ὀπουδῆποτε ἄλλου λειτουργοῦν ἀδύνατα τῶ νεανικῶ χαρακτηριστικῶ ⁹⁵
ζωνδνίας καὶ τοῦ ἐνδουσιασμοῦ. Μὲ βση τῶ κοινῶ χαρακτηριστικῶ τῆς νεανικῆς ἠλικίας
καὶ γύρω ἀπ' αὐτῶ τῶ κοινῶ ἐνδιαφερόντα διαμορφῶνται ἡ νεολαία σὲ ἰδιαίτερη κοινωνικῆ
ἐνδότητα.....

)) Τὸν περσομένο Γενθρῆ [redacted] προγράμματισσῆε τὴν πραγμάτωση τῶν πέντε στό-
χων. Πρὶν λίγες μέρες, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συζήτησης τοῦ [redacted] νομοσχεδίου γιὰ τὴν Παίδεια
κάλεσα τὴν ἴδια τὴν κυβέρνηση [redacted] μέσα στὴ βουλή νὰ ἀναλάβει τὴν ἐκστρατεία κατὰ τοῦ
ἀναφαρθετισμοῦ. Τόνισα ὅτι τὸ ποσοστὸ τῶν 47% τῶν μισοαναλφάβητων πρέπει νὰ δομασθεῖ
ποσοστὸ ἐθνικῆς νεροπῆς. Ἡ νεολαία, μαθητῆς καὶ φοιτητῆς, θὰ μπορούσε νὰ μετ' ἐπικεφαλῆς
σ' αὐτὴν τὴν εἰρηνικὴ μῆχη, ποῦ θὰ καταλήξει μὲ τὴν κατὰ [redacted] κρῆτος ἦτα τοῦ ἐξθροῦ καὶ θδ
μῆς ἐπιτρέψει νὰ γράψουμε καὶ μετς σὲ στυροδρόμια [redacted] καὶ σὲ λιμάνια μας, ὅπως οἱ
Κουβανέζοι (ΒΕΛΛΑΣ, χώρα ἀπελευθερωμένη ἀπ' τὸν ἀναφαρθετισμῶ). . . .

))... Ἡ [redacted] νεολαία Λαμπρῆκη (ῥιμος καρπὸς πᾶνω στὸ δέντρο τοῦ πρωτοκόρου μας κινήμα-
τος, ποῦ οἱ ρίζες του εἶναι φυτωμένες πᾶνω στὶς καρδιές χιλιάδων ἀγωνιστῶν τῆς Ἐθνι-
κῆς Ἀντιστάσεως) σηκῶνει φηλῶ τὴ σημαία τῆς πατρίδας. Τὴ σημαία, ποῦ γράφει ΕΛΛ-ΒΛΑΣ-ΕΠΘΝ
-ποῦ γράφει ΒΕΛΛΕΜΠΗΘΕ-ΚΕΡΝΙΝΙΩΤΗΕ* ποῦ γράφει 1914 καὶ 15%, ποῦ γράφει ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ.

)) Καὶ σήμερ ἡ σημαία τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἀγῶνων γράφει ΟΥΔΕΤΕΡΟΠΗΤΑ-ΕΘΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ-
ΕΘΩ ΟΙ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ-ΕΘΩ ὁ Ἀμερικάνικος ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ.

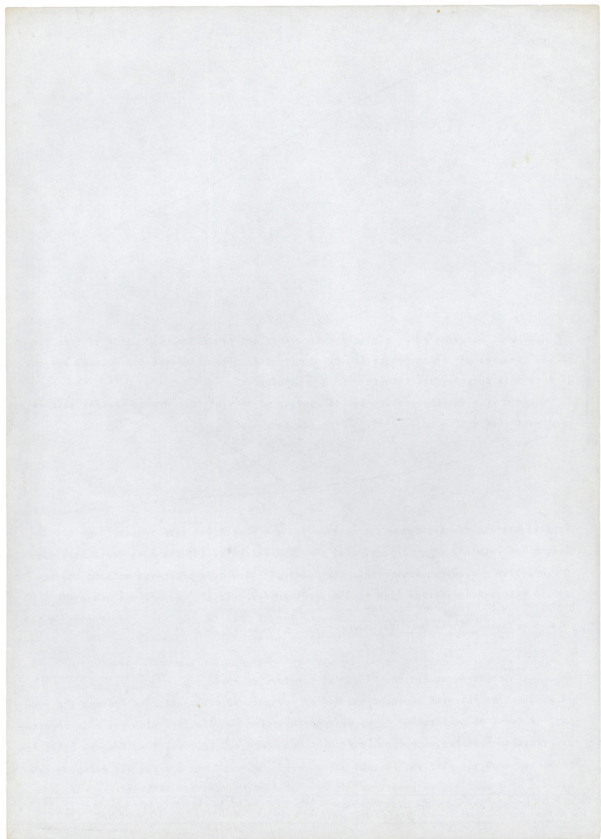
)) Διαλύστε τοὺς παρακρατικοὺς. Ἀποφυλάξτε τοὺς πατριώτες, καταργήστε ὅλους τοὺς
ἀμφεθῆτερου νόμους. Ἀῶστε γενικὴ ἀμνηστία. Κλέψτε τὴς πληγῆς τοῦ παρελθόντος. Πρῶστῶ
μας ἀνοίγει ἀνεξίχνιστο, ἄλλῶ λαμπρῶ [redacted] καὶ κλοσίου τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ μας.

)) Στὴν [redacted] κάθε ἔρρηση ἡ νεολαία Λαμπρῆκη θὰ ἀντιτάσσει τὴν ἀνδλογη θση καὶ
τῆ θση αὐτῆ θὰ τὴν κάνει πρῶτα ἰδεολογικὸ κτῆμα τῶν νέων καὶ [redacted] κατόκει συγκεκρι-
μένη πρῆξη. Θὰ χρειαστοῦν κόποι, θὰ χρειαστοῦν θυσίες. Ὅμως νομίζω, ὅτι ἡ πρωτοπόρα ἑλλη-
νικὴ νεολαία θρφεταὶ καὶ θερλεβεὶ μέσα στὸν κόπο καὶ [redacted] στῆ θυσία. Σμιλεθε-
ται μέσα σὲ χτυπήματα καὶ ἀναπνεύει μέσα σὲ μεγάλα ἐθνικὰ ὄρματα. ΕΞΑΘΥΜΕ ΔΕΥΤΕΡΗ
ΕΜΒΙΕ ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΑΘΩΡΩΠΙΝΗ Τῆ ΔΕΥΤΕΡΙΑ* * * ΖΗΤΩ Ἡ ΝΕΟΛΑΙΑ ΛΑΜΠΡΑΚΗ.

Σὲ λίγες μέρες γεννήθηκε μὲ [redacted] ἀντιδικία μὲ τὸν ἴδιο τὸν
πρωθυπουργό. Γιατὶ ββαία δὲν ἦταν μόνο ἡ δεξιά, ποῦ [redacted] (ζήλησε) γιὰ νὰ ποῦμε μὲ ἦπια
φρση, [redacted] τὴν ἀριστερὰ γιὰ τὴν περιπτωση Θεοδωρῆκη, μὲ, ἴσως καὶ περσοδτερο, οἱ [redacted]
κεντρώες δυνάμεις, ποῦ δὲν εἶχαν νὰ παρατάξουν τίποτα ἀνάλογο, [redacted] οὔτε μὲ τὸ
Ἕκκη, οὔτε μὲ τὴν νεολαία [redacted] τῆς ὀποίας ἦταν ἡ γῆτης. Ὁ Ἕκκης [redacted] ἀπάντησε
ἀπὸ τῆς ἐφημερῆδες. Ὁ ἀξιδιτιμος κ. πρόεδρος, ἐδόλωσε προχθές, γιὰ δεῦτερη μομίζω φορῶ ὅ-
τι (ἡ Ἀριστερὰ) ἐσκόλευσε τὸν Λαμπρῆκη νεκρὸν καὶ τὸν Θεοδωρῆκη [redacted] ζωντανόν).
Καὶ ὁ μὲν Λαμπρῆκης δὲν εἶναι σὲ θθαὶ νὰ ἀπαντήση στὸν κ. πρωθυπουργό. Ἡ πίστις του
στὸ λαὸ, ἡ ἀφοσίωσις του [redacted] καὶ οἱ ἀγῶνες του γιὰ τὸ ἰδανικὸ τῆς Δημοκρατίας καὶ τῆς
Εἰρήνης, ποῦ εἶναι τὸ ἰδανικὸ τῆς Ἀριστερῆς, εἰς τὴν ὀποία ἀνήκε, τὸν ὀδήγησαν στὴν

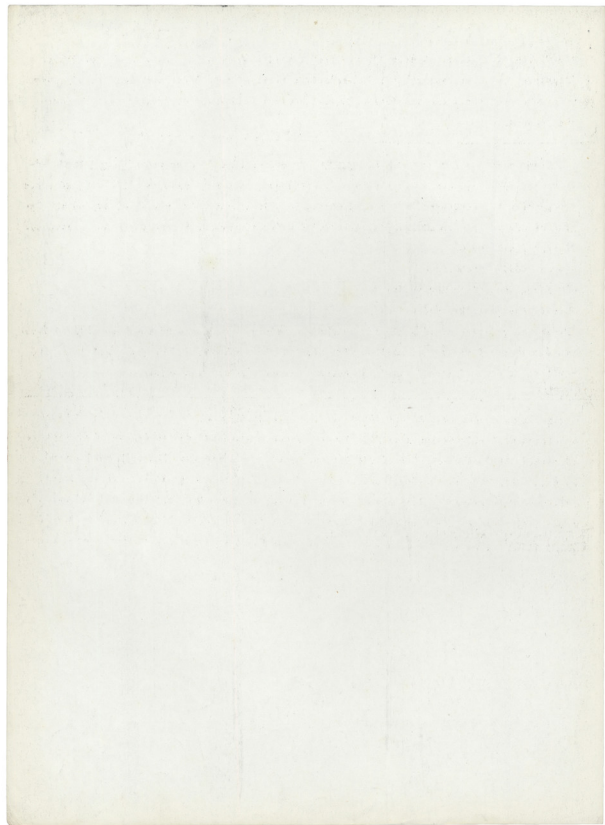
* Ἡ ῥη τῆς νεολαίας τῆς ΕἰΑ, ποῦ δολοφονήθηκαν στὶς ἑκλογές τοῦ 1961.
** Στὶς ὀς ἀπὸ ἑλληνικὸ ἀντιστασιακὸ ἔμνο.

ὑπερτατη θυσία. Καί εἶναι προπαντός χάρις σ' αὐτήν τήν ὑπερτατη θυσία ἔνδος ἐπιφανοῦς
 ἐκπροσώπου τῆς Ἀριστερῆς, πού ὁ κ. ^{Μητσοβίου} ~~Μητσοβίου~~ κατέχει σήμερα τόν θώκο τοῦ κυβερνήτου τῆς
 χώρας αὐτῆς. Ἐφ' ὅ, τι ὅμως μέ ἀφορᾷ προσωπικά εἶμαι ὑποχρεωμένος νά δηλώσω τά ἑξῆς. ~~Ἐφ'~~
 Ἀντιπαρφερομαι τῇ λέξει (σκόλευσις), πού δέν τήν θεωρῶ ἀντάξια ἔνδος ἀνδρός πού δε-
 λω νά σβῆσαι. Ἄν μέ αὐτό ὁ κ. πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως ἔννοεῖ ὅτι ἡ Ἀριστερᾷ μέ ἐκ-
 μεταλλεῖται πολιτικά, θά πρέπει νά ὑπενθυμίσω ὅτι ἀπό τῶ 1942 εἶχα τήν τιμῇ νά ~~ἐκ-~~
~~μεταλλεῖται~~ συμμερισθῶ ὅλους τοῦς ἀγῶνες, τήν πᾶλη, τῆς θιῶλες, τῆς ἀπογοητεύσεως καί τῆς νίκης
 τῆς Ἀριστερῆς. Ἰδιαίτερος θεωρῶ ἐπιβεβλημένο ὅπως ἀναφερθῶ σέ ἄδυ ἀπέπειρες δο-
 λοφονίας πού μοῦ ἔγιναν τόν ἠῶρη τοῦ 1946 εἰς τῶ κεντρον τῶν Ἀθηνῶν καί τόν ἠῶριο
 τοῦ 1949, εἰς τῶ (ἀνάμορφωτήριον) τῆς Ἰακωνίδου, μόνον καί μόνον ἐπειδή θῆθῆσα νά παρα-
 μένω πιστός σέ τῶ ἰδέῳ τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ, τοῦ Πατριωτισμοῦ, τῆς Κοινωνικῆς Δικαιοσύνης
 καί τῆς οὐσιαστικῆς δημοκρατίας, πού εἶναι τῶ ἰδέῳ τῆς Ἀριστερῆς. Καί εἶναι οἱ ἀγῶ-
 νες μου αὐτοί, παράλληλα μέ τῶ δημιουργικό μου ἔργο πού μέ δόχησαν σ' αὐτή τήν ὑπερτα-
 τη ~~ἐκ-~~ γιά μένα τιμῇ, νά τῶ δηλωθῆ εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς ἐπικεφαλῆ τῆς πρωτοπόρας δημο-
 κρατικῆς ~~ἐκ-~~ νεολαίας τῶν Ἀσμπρόκηδων. ~~ἐκ-~~ .... Αὐτῶν, πού ἀποτελοῦν σή-
 μερᾷ τήν ὀγκώδεσση καί συνεφέστερη ὀργάνωση τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Μαγνήτη ἔλεως τῆς
 διψασμένης γιά ΜΕΓΑΛΑ ΟΡΑΜΑΤΑ νέας γενιῆς τῶν Ἑλλήνων!

Ἦσα σέ 2 Νομβρη ὁ Ἕλληνας ἐπὶ τῆς μετῆς μέ ἕλλη στέλεχη τῆς ὀργάνωσης Ἀσ-
 πρῆκη, αὐτῇ τῇ φορᾷ στή Δυτικῇ Ἑλλάδι: ἠπειρος, Κέρκυρα, Θεσσαλία. Περιοδεῖα-ἀστραπῆ.
 Ἐπισκέφθησαν ~~ἐκ-~~ 10 πόλεις καί 30 χωριά. Μῆλησαν σέ 20 λέσχες, σέ χιλιάδες
 νέους. Ἐκφώνησαν 30 λόγους. ^{ἠχοῦν} ~~ἠχοῦν~~ εἰς οἱ λέσχες; Ὁ κάθε νεαρός βάζει στήν πάντα τῶ χαρ-
 τήλικι του, ἄν καπνίζει σταματᾷ νά καπνίζει γιά ἕνα-δύο μῆνες. Κοιμίδεζον ἕνα δωματι-
 ἀκι. ~~ἐκ-~~ ἠ χιτῶν ἀπ' τήν ἀρχῇ μέ πῶ εὐρύχωρη Ἀσχῆ, δουλεύοντες ὅλοι τῶ Ἐσβα-
 τοκύριακο, σέ χωράφι ~~ἐκ-~~ ἔνδος ἀπ' ὅλους. Ἐτιθῶνουν πᾶγκους ἀπὸ καρόνια. Κάποιος τοῦς
 κάνει "δωρεᾷ" ἕνα πικ-ἄπ. Ἐτιθῶνουν μέ χορδιά, ἕνα θιάσο, μέ ποδοσφαιρικῇ ὀμάδῃ. Τῶ ἕνα
 ἠχοῦν ἐκδράμει σέ παραδῆπλα, κάθε λέγες Κυριακῆς, μέτᾷ ἀπὸ ἕλλες τῶσες τῶ παραδῆπλα ἀν-
 ταποδίνει τήν ἐπισκεφῆ. Οἱ νεαροί παίζον ποδόσφαιρο, οἱ γερνότεροι τοῦς χειροκροτῶ-
 νε. Πολλοί ἀπὸ αὐτοῦς δέν ἔχουν ποτῆ στή ζωῇ τοῦς δεῖ ποδόσφαιρο. Τούτῃ ἡ μικρῇ γιορτῇ
 εἶναι ὅ, τι γιά ἕνα πρωτευουσίδο ~~ἐκ-~~ νά γίνου οἱ Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες στήν πόλη του.
 Καί τῆς ἕλλες μέρες; Τῶ βροδῆκιο μαζεύονται στή Ἀσχῆ. Ὁ πῶ γραμματισμένος διαβάζει
 φωνάχτῆ τῶ ἠπὲρδῆ τῆς Δημοκρατίας καί ἀρχίζου μέτᾷ τῇ συζήτησῃ. ~~ἐκ-~~ Οἱ
 θιάσοι δένουν παρῶσσεως. Ἄλλοι, πού τοῦς ἀρῶσει ἡ λογοτεχνία, διοργανῶνουν ποιητικῆ
 βροδινά ~~ἐκ-~~ Καβάφης, Ρίτσος, Βάρναλης! Πρῶτος φερ-
 νουν τῶ βιβλία ἀπὸ τῶ σπῆτια του μέτᾷ τ' ἀφήνουν στή Ἀσχῆ καί ἔτσι σχηματίζεται τῶ
 ἠεμβροῦ τῆς μελλοντικῆς, μεγάλης βιβλιοθήκης. Καί, φυσικά, τῶ πικ-ἄπ δέ σταματᾷ καθ-
 λου νά παίζει τραγοῦδία τοῦ ἠέκη. Ἄν πρόλαβαν ν' ἀγοραστοῦν οἱ δῖβροι καί κοντέξουν

96

τρυπήσουν από τη χρήση ^{Αυτές είναι οι Λίστες.} Αυτού είναι οι Λίστες. Πως να μην τους φοβηθούν; Τώρα που οι νέοι βρίσκουν, σιγά-σιγά, ^{Σφραγιστεί!} ιδανικά από που θα στρατολογήσουν άλητες, τρομπούκους, δολοφόνους; Ψυσικά έχουν άκμα, αλλά αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, δε θα'χουν άργότερα. Η

«Έρχουσα τέρη» νιώθει όλ' αυτά σαν ένα σκονιό που σφίγγεται στο λαιμό της.

«Ο έρχων της ύποτελείας φορετ' φηλό κεφλο, έσπρα γόντια καλ φρόκο.» Όμως κάτω από το φρόκο κρύβεται η ούρα του πιθήκου! Η. Έτσι έρχισε ένα λόγο του στέβου Λαμπρόηδες της Θεσσαλονίκης, ο Νίκης, τον ίδιο μήνα.

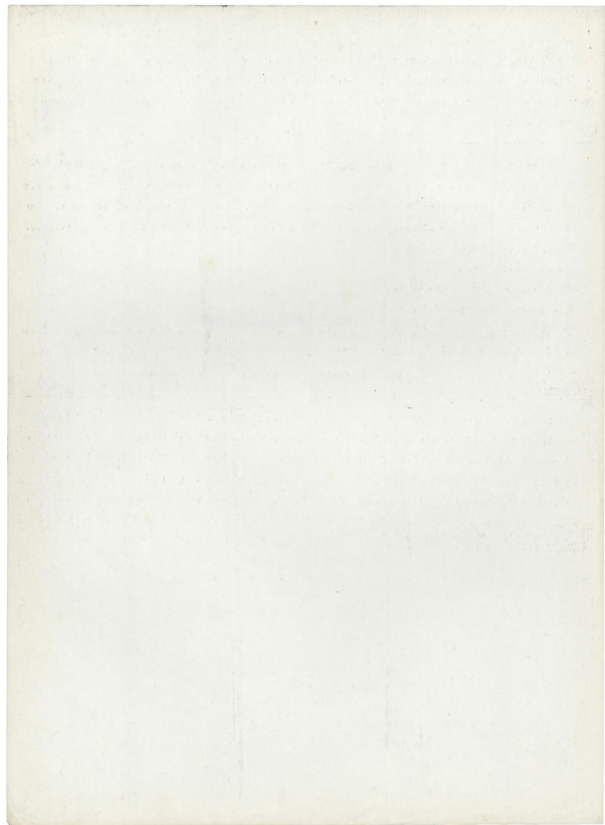
«... Ο έρχων της ύποτελείας διατάσσει: Έσ, χωριατόπαιδο, θάμμενετε άργόμματο; βρώμικο, πενισαμένο, φιλόσθενο. Να σκάβεις τη γη καλ να σκάβεις το κεφάλι. Να κοιμησαι με το ζωα, να ξυπνάς πριν από το ζωα. Έσ, φτωχόπαιδο, θά μένετε άργόμματο, άπολιτίστο, άμδρωφτο. Να ζεις στη βρώμικη φτωχογειτονιά, να δουλεύεις στη φθμπρικια, να κρυώνεις, να πεινάζ, να άρρωσταίνεις, να σκάβεις πρόθυμα το κεφάλι καλ να πουλάς φτηνά τη δουλειά σου. Κι όταν περυσόθει να πηγαίνεις στη Γερμανία, να μην ένοχάεις με τις φωνές σου το άφεντικό.

Διατάσσει άκμα: Ένικη επίθεση ένόντια στη νεολαία. Τις τς νεολαία διαλυμένη σήμερα σημαίνει λαοε ύποδουλωμένος δური. Ένικη επίθεση, λοιπόν, με την άμορφωσιά, με τη βρώμα, τον ύποσιτισμό, το φλίπερ, το Χόλυγουντ, τον άποχουνωτικό τύπο, το σκληροπώζαρα καλ τους Η Έλπιδοφόρους Νφους. Έδλατε με το νόυ σας πόσοι νέοι έβρωποι γκρεμίστηκαν, σε πόσα έρεβλια σωρίστηκε η έλληνική νεολαία, πόσα κομμιά νεανικά σακατέυτηκαν, πόσα ταλάντα, πόσα έδιοφυνίς, πόσα έσω μεγαλοφυνίς χόθηκαν για πάντα, ύστερα άπ' αυτή την όλοκληρωτική επίθεση του έρχοντα της ύποτελείας.

«... Καλ τώρα που έλλαξε η κυβέρνηση τι βλέπουμε; Η έννοχη δεξιά σηκώνει κεφάλι, κατηγορετ', συκοφαντετ', άπειτετ'! Προωδετ' τις θφεις της γιά το νέο ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ. Η κυβέρνηση ταλαντεταται. Τό συνάδικτα μένουσ στο χφρια της άντεδρασης. Τό άστυνιμικό έργασια γυρίζουν στην καρμανλική νοοτροπία. Συλλήψεις, δίκες επί έξυβροσι, προκλήσεις, ψυχολογική βία, τρομοκράτηση, άστυνόμευση των συγκεντρώσεων.» Όλα τó - σάπια φρούτα, που τόσο μίσησε ο λαοε ξανδρόχονται στην ήμερησια διάταξη.

«... Η επίθεση της άειξια κορυφώθηκε στη συγκεντρωση της νεολαίας της ΕΡΕ, στην Αθήνα, με έπιληψη τον κ. Κονελλόπουλο. Έκετ' άκούσαμε ότι ο Βόλγας δέν είναι Έλυσός καλ ότι ο κομμουνισμοε άναπέθασται μόνο στηφ σελπια. Οι όροσειρς έμποδίζουν την άνδκευτή του. Όμως ο κ. άκαθημαίκοε μεε έδωσε, άστυχθε, καλ έρισμένα δεγγρατα διαλεγκτικης πεζοδρομίου, μιλώντας γιά το (έθλεσ της άριστερης). Του χριδάζεται μια άπάντηση. Όλοι μας γνωρίζουμε ^{πες Βορδάρκου έκετ} που βρίσκονται αυτές οι κοπλες, που άποκαλετ' θήλεα. Πονύμε γιά την τήχη τουε. Είναι οι μικροί καρπώ ένδε - σάπιου κοινωνικού οικόδομηματος, που δε σβεται τις άδόντες κοπλες, άχι μόνο ζωγαντες, αλλά καλ πεθαμίνες. Τέτιες κοπλες δέν είχαμε καλ δέν έχουμε μέσο στις γραμμες μας. Τα κορίτσια μας, άργότισσες, έργάτισσες, φοιτητριες, ύπάλληλοι, βγαίνουν μέσα από την καρδιά ένδε κόσμου που τον άγιόζει ο ίδρωτος του

* Μία από τις παρακρατικές οργανώσεις.
** Έκασ χήμαρος, πού ημάς ήτέα από την Αθήνα.

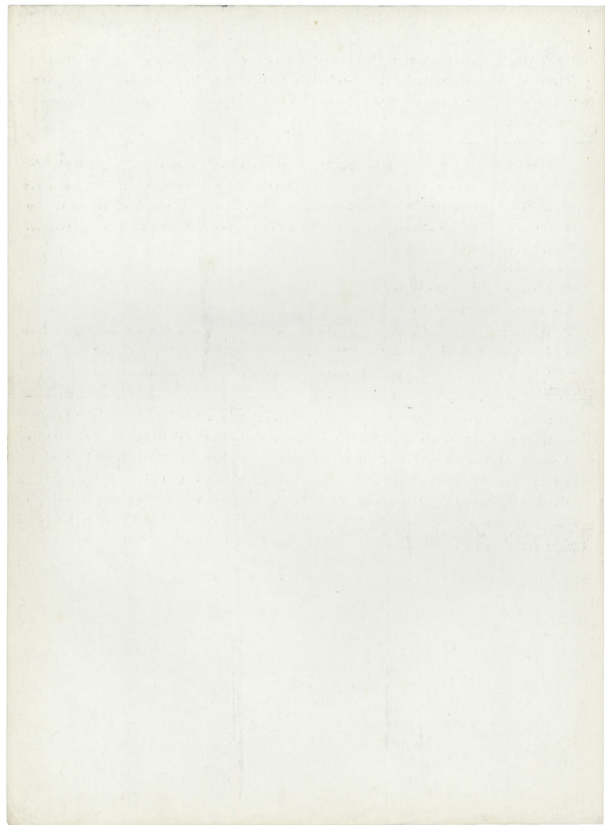

μόχθου καί της δουλειᾶς. 1.350 ἡμιδρακμάκια ἀποσπασματα. καὶ
τὸ χορδὸν τῆς τιμῆς τὸν σφραγιστὴν ἢ Ἡλέκτρα Ἀποστόλου, ἰδρυτικὸν μέλος τῆς ΕΠΟΝ, καὶ οἱ ἄλλοι
ποντίαισας Κούλα Ἀζλὴ καὶ Σταθοπούλου, καὶ μὲ τὸ αἶμα τοὺς σφραγισάν τὴν λευτερίαν τῆς
ἐλληνικῆς Μακεδονίας.

))... Ἡ ἐπίδοσις τῆς δεξιᾶς βρήκε ἀπήχησιν ἐν ὀρισμένοις κυβερνητικοῖς κύκλοις. Ἐννο-
τοῦμε τὴν κρίσιν καὶ περὶ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Κέντρο. Τὸ θελόν, λοιπόν, ἡδὴ μονοπωλή-
σασιν τὸ κίνημα τῆς ἡγεσίας μὲ τὴν πλειοψηφίαν τῆς βίβλου. Ἐξ ἰστορικῆς μετὰ τὴν ἐπίδοσιν, πᾶς
κατὰ τὴν ἰδέαν ἡδὴ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Κέντρο. Ἐξ ἰστορικῆς μετὰ τὴν ἐπίδοσιν, πᾶς
ἡδὴ τὴν ἰδέαν μοιραστῶν. Ἡ δεξιὰ δολοφονήσας μὲν φορὰ τὸ Ἀσπρὰ. Ὁφείλει μὴπως τὸ Κέντρο
νὰ τὸν δολοφονήσας γιὰ δευτέρην φορὰν.

)) Ὅμως μπροῦνται ἕνα ἐρώτημα. Διαλύονται οἱ Ἀσπρὰδες; Διαλύεται ὁ ἄσπρως, τὸ δευγόνον, τὸ
νερό, τὸ χῶμα, τὸ μυαλό; Διαλύεται ἡ πίστις, τὸ φρόνημα, τὰ ἰδανικά; εἶναι καθαρὴ οὐτοῦτα
ἀκόμα καὶ μὲ τὴν σκέψιν. Τιστὶ ἐμεῖς δεῖ διορισθῆκαμε. Ἐφωτισάμε πᾶν ἐν τούτῳ τῇ
μὴτωμένη γῆ, ὅπως φωτῶνται τὰ δέντρα. Ἐφωτισάμε σὺν τῇ ποσότητι. Καὶ ἔχομε τὴν δύναμιν
καὶ τὴν ~~ἐπιρροήν~~ - ἐπιρροήν τῶν ἰδανικῶν. ~~Ἐπιρροήν~~ Ἀσπρὰδες μὲσα στὴν πόλιν ἡδὴ χί-
σομε τὴν σύρισιν Ἑλλάδα τῆς δημιουργίας, τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς Χαρᾶς! ~~Ἐπιρροήν~~)).

Στὸ Πειραιᾶ, σελὲς 6 Δεκεμβρίου ἐπανέλαβεν ~~ἡ~~ ^{τὰ γὰρ} Ἐπιρροήν ἡδὴ καὶ ὅποιος δε-
λεῖ νὰ μᾶς χτυπήσας πρέπει νὰ γίνει ἰδέαν καλύτερην ἀπὸ μᾶς. Αὐτὸς καὶ χτυπήσας τὸ Ἀσπρὰ-
κη εἶναι πολιτικὸν νεκρὸν. Αὐτὸς καὶ ἡδὴ χτυπήσας τὸ Ἀσπρὰδες ἡδὴ εἶναι αὐτὸν τὸ ἑ-
διο πολιτικὸν νεκρὸν. Ἀσπρὰδες, χελιδόνια τῆς ἡγεσίας ἂν νοήσας, προχωρεῖσας δημιουργικῶς
καὶ μὲ ἐννοουσιασμὸν νὰ χτίσομε τὴν δοξασιμὴν μας ὀργάνωσιν)).

12

Το "Αξιον Εστί"

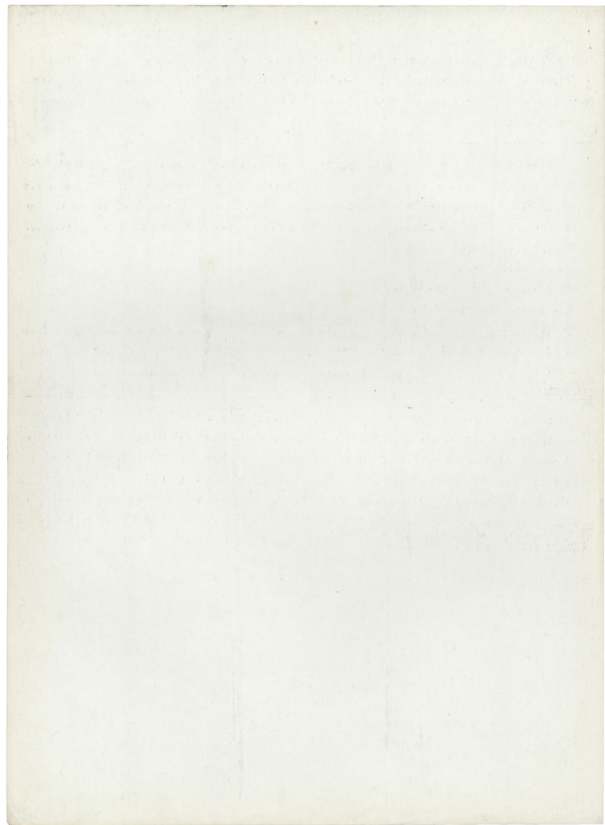
Το "Άξιον Εστί" είναι το συνθετικότερο έργο, που ο Νίκης δημιούργησε μέχρι σήμερα. Βασισμένο, όπως είδαμε, στην ~~.....~~ ομώνυμη ποιητική σύνθεση του Όδυσσας Έλύτη το έργο, με τη μορφή που του έδωσε ο Νίκης, άπαιτεί γιό το άνέθεσσι του ^{μία} συμφωνική ~~.....~~ ορχήστρα και ^{μία} λαϊκή, με μουζούκια, δύο σολίστ, έναν βρρότονο-φλάητ-και έναν λαϊκό τραγουδιστή, μικτή χορωδία και έναν ήθοποιό γιό άπαγγελία. Ο Νίκης μελοποίησε όρισμένα ^{ήχο} κομμάτια της μεγαλοφυούς αυτής σύνθεσης. Διατήρησε τόν ίδιο χωρισμό: Η Γένεσις, Τό Πάθη, Τό "Άξιον Εστί".

Τό έργο γράφτηκε στην περίοδο 1961-1962. Ο Νίκης δέν ^{έγραψε} τήν εύκαιρία νά τό παρουσιάσει. Μόλις τώρα, τό καλοκαίρι του 1964, ~~.....~~ τό ήχογράφησε σέ δίσκο με τήν "Κολομπία". Έάποιοι άρμόδιοι ~~.....~~ νομίζοντας, πώς με τήν "δημοκρατική" κυβέρνηση Παπανόρφου, ήταν εύκαιρία νά ~~.....~~ ή άξιον ^{ήχο} ο δισωμός του Νίκης, συμπεράλαβαν και τό "Άξιον Εστί" σέ πρόγραμμα του Φεστιβάλ Αθηνών.

Σέ λίγες μέρες του ζήτησαν ^{Τό άνέθεσι των έτελεστών και κείνος} ~~.....~~ τό έδωσε. Πάσι σέ λίγες μέρες ήρθε ή πρώτη άρνηση. Νά άποκλείσσει ο Μπιδικάσης. Γιατί; Γιατί βεβηλώνεται ο χώρος του θεάτρου. Ο Νίκης τό άπάντησε, πώς δέν μπορούσε νά κάνει καμιά μεταβολή και πώς τήν εύθύνη ~~.....~~ γιό τήν ποιότητα ενός έργου τήν έχει ο δημιουργός. ^{Οι παραστάσεις διένυτονσαν σέ άρχαιο θέατρο του Ηρώδου του Αττικού, κάτω από τήν Άκρόπολη.} ^{καίτε λυγιά κι} "παραστάσεις" όχι μόνο ~~.....~~ άρχαίου δράματος. ^{πών} Άίγιο καιρό/έκει είχε τραγουδήσει ο Φράνκ Σινάτρα, και ένα συγκρότημα ~~.....~~ μεξικάνικων τραγουδιών. Η πρόκληση ήταν φανερή. Ήμεγαν μόνο νά προσβάλλουν τό Νίκης, έφροντας, πώς θ' άρνιόταν νά άποκλείσει τό συντογότη του, τόν τραγουδιστή που ήταν ένα σύμβολο της (μουσικής έπαύστασης) του. ^{Παναθηναϊκό} Οι ~~.....~~ άρμόδιοι του Φεστιβάλ πρότειναν νά άνερει τό όροτέριο σέ ^{.....} ~~.....~~ Μία παράσταση έκει θά'ταν πραγματικά με ~~.....~~ μεγάλη νίκη του ("Άξιον Εστί") γιότι ~~.....~~ ένω τό άρχαιο θέατρο χωρεί 3.000 θεατές, τό Στάδιο χωρεί 60.000 και, δν ~~.....~~ .... παρ' έλπισα γέμιζε οι άρμόδιοι θά τό μετένιωναν πικρά. Όμως ο Όδυσσας Έλύτης άρνήθηκε αυτή τή λύση. "Έτσι οι δημιουργοί του ("Άξιον Εστί") ^{.....} άπέσυραν από τό Φεστιβάλ. Σε μετσο τό γεγονός αυτό, ^{.....} ^{.....} έλάσανε του ^{.....} άρμόδιος ^{.....} ύπογράφ ^{.....} προσπαθούσε νά ξεμπερδέψει ^{.....} ^{.....} τό πράγματα κι όλο τό έμπλεκε, ^{.....} ^{.....} έίχε ^{.....} ^{.....} άπήχηση σέ κοινό. ^{.....}

Στις 19 Οκτωβρίου τό "Άξιον Εστί" παρουσιάστηκε τελικά, ~~.....~~ χωρίς καμιά κρατική ύποστήριξη σέ μεγαλύτερο κλειστό θέατρο της Αθήνας, τό "Ριζε". Σε συνέχεια έπυνολήθησε πολλές φορές. Ο δίσκος, που μόλις είχε κυκλοφορήσει, έλάιπε συχνά από τό καστοτήματα, γιότι δέν μπορούσε νά καλυφθεί ή ζήτηση. Τά πνευ λαϊκά τραγούδια, που περιλάβαινε τό όροτέριο άγαπήθηκαν όσο ~~.....~~ και θά άχτώ τραγούδια του "Έπιτεφίου".

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ
ΧΟΡΟΣ

THE ΑΓΑΠΗΣ ΑΙΜΑΤΑ ² ¹ με πορφερώσαν
Και χαρς άνερωτες με σκιδσαν
'Οξειδώθηκα με στή νοτις τών άνδρώνω
Μακρινή Μητέρα Ρόδο μου 'Αμραντο

Στ' άνουιχτς τώ ηπλαγν με καρτρεσαν
Με μπομπόρες τρικατρετες και μου ρίλανε
'Αμρατς μου νδ'χο κι εγώ μίην άδηπη
Μακρινή Μητέρα Ρόδο μου 'Αμραντο

Τόν 'Ιούλιο κάποτε μισανόλεαν
Τς μεγάλο μέτιο της με στς σπλχνα μου
Τήν παρθένα ζωή μιδ στιχημή νδ φωτίσου
Μακρινή Μητέρα Ρόδο μου 'Αμραντο

ΧΟΡΟΣ
ΥΑΑΤΗΣ

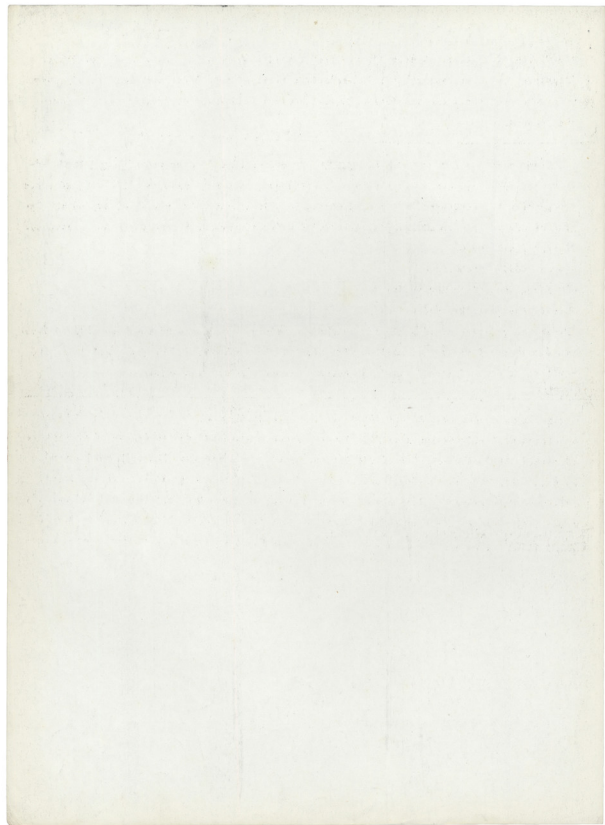
'Αγγίλεις τς νού μου και πονετ τς βρφορ της 'Ανοιχτς!
Τιμωρετς τς χφρι μου και στς σκότη λευκαίνετοι!
Πάντα πάντα περνς τή φωτις γιά νδ φτάσεις τή λάμη.
Πάντα πάντα τή λάμη περνς
γιά νδ φτάσεις ψηλά τς βουνά τς χιονούδοξα.

ΧΟΡΟΣ
ΥΑΑΤΗΣ

'Ομως τς τς βουνά; Ποιός και τς τς βουνά;
Τς θεμλις μου στς βουνά
και τς βουνά σηκώνουν οι λαςί στόν ύμο τους
και πάνω τους η μήμη καιει
ήκουη βότος!

Οδυσσεας 'Ελθεις: Ένας ποιητής, έρμητικός σάν άνδρωμος, που μιδ-δυό φορές βγήκε σ' όλη του τή ζωή νδ μιλήσει γιά τς έργο του, ή νδ "δικηολογήσει" κάτι. Μιδ όπο αυτές τς εξειρσεις ήταν και ή μελοποίηση του "Άξιον Έστς": "...Κηνετς

όπο μες δν είναι τελειος και τς έργο γίνονται ββαια γιά ν' άγαπηθούν ή γιά νδ λη-
σμονηθούν άλλς και γιά νδ κρηθούν υπεθυνα, "Άλλο ζήτημα, έν στόν ύρωτο τόπο μας αυτό
δν συμβαίνει και τόσο συχνά. Μς άρθεσούν οι άφοριστικές τθεσις, οι αθάρετες καταδ-
κς. Μς ένοχλετ νδ μες βγδζουν όπο τς συνθήεις μας. Έτς τφλος κατονέμε νδ μες φταίει
τό τοπο έπειδή μες στενεθούν τς παπούτσια μας. Καί τους άντιρρητες του "Άξιον Έστς"
τους στενεθούν πολλά έλλα πράγματα, άλλομονο.... "Η Ποίηση έχει ατέμμενος ύποχρω-
σεις, άφου ξεκινά στήν 'Ελλάδα από ένα "προκχωρημένο σημετο" και ή Μουσική έχει ατέμμε-
νες δυσκολίες άφου, όπως έχει λεχθετ, ξεκινά-στήν 'Ελλάδα πάλι- από "τς έτος περίπου
μηδέν)". Υπάρχει λοιπόν μιδ όλοκληρη παράταξη σήμερο, καλύτεστη ατέη, που καταδικάζει
στή σινερίση της του εΐδους αυτού τή σζευετή, ποίησης και μουσικής).... "Οβδύμαι, ότι
οι άπόψεις αυτές, κατς ένα μεγάλο μέρος όφελονται στή μακρή συνθηεια, που μες έχει
κληρονομήσει ή άθεια και που τήν ύποδλωφνε οι έτασοικνεμνες κοινωνίες, νδ νοούμε
τς Τέχνης σς μονόδες ξεχωριστες και νδ θεωρούμε βεβήλωση τή σζευετή τους.... Υπέρ-
χουν άρκατς παράδειγματς) γιά νδ άρκεστούμε μέσα στήν

Ελληνική παράδοση, που υποστηρίζουν την αντίθετη άποψη... Το τελευταίο χρόνο συλλαβών των εσούδ μου να τερνεί χωρίς να το επιδιώκει, σε εύρηματα νέων σταθερών μορφών, που διευκολύνουν το ποίημα να περάσει από το χώρο του βιβλίου στον χώρο της σκηνής του θεάτρου ή της μουσικής και του τραγουδιού. Και επειδή συνήθισα να έμπιστευομαι πολύ στο άπροσδιόριστο έκτενο ρεθμα που κινεί το χέρι μου, το άφηνα να δώσει στο λόγο, το έλα ή το βήτα σχήμα της έμπνευσης που τον έγέννησε... Ένας συνθέτης έχει τον δικό του τρόπο να αισθάνεται, την δική του προσωπικότητα, τις δικές του αισθητικές αντίληψεις, και αυτό θα ζητήσει, αυτό πρέπει να ζητήσει να αποτυπώσει στο έργο, που έρμηνεύει, άκριτως όπως ένας σκηνοθέτης όταν έρμηνεύει ένα θεατρικό έργο. Πολύ περισσότερο μάλλον. Τις οί σκηνοθετικές αντίληψεις άλλόθεν με το πέρασμα του χρόνου πολύ λιγότερο από τις μουσικές, άνευδέρτητα από το γεγονός ότι στη μουσική έχουμε ένα έδαφος έλευθερίας άπλετο, με ποικιλία δυνατοτήτων τόσο πλούσια, όσο πλούσια είναι και η ποικιλία των ίδιουσυγκρασιών... Και η άξια της Ηλαϊκής λειτουργίας που συνέλαβε ο Μίκης Θεοδωράκης είναι, πιστεύω, από πολλές πλευρές με κατέκτηση της σύγχρονης μουσικής μας. Η αυτήν έφευχε να αξιοποιήσει άνευδέρτητα στοιχεία από την παράδοση και να το έτρεξε μέσα στο γνώριμο δικό του χώρο δίχως καθόλου να άλλωσσει το χαρακτηριστικό του. Έφευχε έτσι να δώσει με πρωτεύουσα φόρμα σ' ένα ποικίλο ύλικό, να το χωνέψει σ' ένα ένιστο σύνολο, και να άντερείται το έπιπεδο της λαϊκής μας μουσικής από την άπλη (παράθεση μελωδιών) στη (σύνθεση). Έτσι, άκόμη, και για τουτό τον λόγο, έφευχε να κρατηθεί σ' έπικοινωνία άρμονική τόσο με τον καλλιτεργημένο άκροσθ των άνώτερων άτιώσεων όσο και με τον άπλο άστη του τραγουδιού και των λαϊκών άργάνων-κι αυτό, άποδίδοντας ένα ποιητικό κείμενο, το έπαναλαμβάνω, συμπληρώνω και άσκολο-χωρίς η προσπέθειά αυτή ούτε για με σέβμη να τον κομματίσει. Προσωπικά, του άρελα χέρη γιαυτό, και για κάτι άλλο άκόμη. Ότι με βρήκε να άνω ένα ποίημα που ως τότε το άρεφα στις φασκίες του άτομικού βιβλίου και της ίδιωτικής κέμαρα, μακριά, στην άπόσταση που άίνει-με την παρεμβολή μες άλλες προσωπικότητες-σε κάθ έργο η άντικειμενικοποίηση του. Τον παιδί που άνδράθηκε, όπως θα λέγαμε, κ' αισθάνθηκε ίκονό να πάρει τους άρμούς μονόχω του. Έτσι να ετύχημα ότι στους άρμούς που πήρε συναντήθηκε με τα αισθήματα χιλιάδων άνθρώπων, που έβρου να τραγουδούν, τι άγαπούν, και που για αυτόν τα στόματα ήσαν, από μες άρχης, προορισμένο.

ΕΝΑ ΤΟ ΚΕΛΙΑΣΟΝ

Γιό να γυρίσει ο ήλιος
 έφλε νεκροί χιλιάδες
 έφλε κι οί ζωντανός

- κι η "Άνοιξη" άκριβή
- έφλε δουλειά πολλή
- να να στους έροχους
- να άίνουν το σίμο τους.

έφ μου Πρωτομάστορα
 έφ μου Πρωτομάστορα

- μ' έχτισε μέσα στα βουνά
- μ' έκλεισε μες στη θάλασσα!

- Πάρρηκεν ὄπο Κόγουσ • τὸ σῆμα τοῦ ἡγίου
  - Τὸ'χουνε θάφει σ'ἴνα • μνημα τοῦ πλάγου
  - Σ'ἴνα βαθὺ πηδῶδι • τὸ'χουνε κλειστό
  - Ἡρίσε τὸ σκοτὸ • δι κι ὄλη ἡ "Ἀβυσοσ.
-
- Θε μου Πρωτομάστορα • μέσα στὲς παχαλιεσ καί Σὺ
  - Θε μου Πρωτομάστορα • μύρισσε τὴν Ἄνδραση!

(«Ἐν τὸ χελιδόνι)... (ἀὐτὸ εἶναι τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἀμπράκη), λέει σ' ὅποιον [redacted] δετ μπρο-
 στὸ του, τοῦτε τὲς μέρες, ὁ Ἡκκη, Κλενεῖ τὸ μάτι. Ἡ τὴν ἐπομένη Ἡραθῶνια Πορτα δὲ τὸ
 τραγοῦδην πεντακόσιε χελιδόνε κῶμοσ)...»....

Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΕΞΟΔΟΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ **ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ** ἔκρινε ἔκρινε σὴναση μουσικὴ τὸ παιδιὰ καί λῶσανε τὴν ἀπόφαση,
 ἐπειδὴ τὸ κακὸ μονάχα πληθῶσαν σὴν πρωτεύουσα, νὰ βγοῦν ἔξω σὲ ὄρημουσ καί
 σὲ πλαστῆρε μὲ τὸ μόνο πρῆγμα πού τοῦε εἶχε ἀπομείνει: μιὰ παλῆμη τόπο κῶμα ἀ-
 πὸ τὸ ἀνοικτὸ πουκάμισο, μὲ τὲς μῦθρε τρέχεσ καί τὸ στυροῦδῆκι τοῦ ἡλιου.
 Ὅπου εἶχε κρέτος καί ἔξουσιὰ ἡ "Ἄνοιεη.

Καί ἐπειδὴ σίμωνε ἡ μέρα πού τὸ ἴνους εἶχε συνηθιο νὰ γιορτάζει τὸν ἄλλο
 Σηκωδῆ, τὴ μέρα πάλι ἐκρίνε ὄρισανε γιὰ τὴν "Ἐξοδο. Καί νωρὲς ἐβγήκωνε κατα-
 μπροστὸ στόν ἡλιο, μὲ πᾶνου ὡς κῶτου ἀκλωμένη τὴν ἀφορβὴ σὲ σμαρῶ, οἱ ἄνθρω-
 ποί μὲ τὰ πρησμένα πόδια πού τοῦε ἔλεγαν ἀλητεσ. Καί ἀκολουθοῦσανε ἄντρεσ πολλοί,
 καί γυναικεσ, καί λαβωμῆνοι μὲ τὸν ἐπίδεσμο καί τὸ δεκανίκιο. Ὅπου ἔβλεπεσ
 ἔξαφνὰ σὴν ὄψη τουσ τῶσεσ χαρακτηρισε, πού' λγερε εἶχωνε περῶσαι μέρεσ πολλεσ
 μεθὰ σὲ λίγην ὥρα.

Ἐτοιοεσ λογιε ἀποκοτιεσ, ὡσῶσο, μαθηλοντεσ οἱ "Ἄλλοι, σφῶδρα τερῶθηκαν. Καί
 φορεσ τρέτε μὲ τὸ μάτι ἀναμειτῶντεσ τὸ ἔχει τουσ, λῶσανε τὴν ἀπόφαση νὰ βγοῦν
 ἔξω σὲ ὄρημουσ καί σὲ πλαστῆρε, μὲ τὸ μὸνο πρῆγμα πού τοῦε εἶχε ἀπομείνει:
 μιὰ πῆχη φωτιὰ κῶμα ἀπ' τὰ σίδερα, μὲ τὲς μῦθρε κόνερε καί τὰ ἔδοντα τοῦ ἡλιου.

Ὅπου μῆτε κῶνουσ μῆτε ἀνδρεσ, δῆκρυο ποτὲ δὲν ἔβγαλαν. Καί χυμοῦσανε ὅπου
 νά' ναι, σφαλῶντεσ τὸ βλεφαρο μὲ ἀπόγνωση. Καί ἡ "Ἄνοιεη ὄλοένο τοῦε κρυγερε.
 Σὲ νὸ μὴν ἦτανε ἄλλοσ ὄρημουσ πᾶνου σ' ὀλόκερη τὴ γῆ γιὰ νὸ περῶσαι ἡ "Ἄνοιεη
 πορὰ μονάχα αὐτόε, καί νὸ τὸν εἶχον κᾶρε ἀμύλητοι, κοιτάζοντεσ πολὺ μακριὰ,
 κέρ' ἀπ' τὴν ἔκρη τῆε ἀπελπισιῶε, τὴ Γαλήνη πού ἔμελλαν νὰ γίνουνο, οἱ νφοί μὲ
 τὸ πρησμένα πόδια πού τοῦε ἔλεγαν ἀλητεσ, καί οἱ ἄντρεσ, καί οἱ γυναικεσ, καί
 οἱ λαβωμῆνοι μὲ τὸν ἐπίδεσμο καί τὸ δεκανίκιο.

Καί περῶσανε μέρεσ πολλεσ μεσὰ σὲ λίγην ὥρα. Καί θερῶσανε πληθὸε τὰ θηρί-
 ο, καί ἄλλουε ἐμῶτεσαν. Καί τὴν ἄλλη μέρα ἐστῆσανε στόν τοῦχο τριάντα.

Μετὰ τὲς δυὸ συναυλιεσ τοῦ ἡ "Ἄξιου "Ἐσῆ" σὴν Ἀθήνα, ἔκρινε τὴ δεῦτερη, μετὰ τὸ 1961,
 μεγάλη περιόδῆσ του (13 πόλιεσ, 26 συναυλιεσ, 40.000 ἀκροατεσ). Ἐτὴ Θεσσαλονικὴ τὴ εἰδιτυ-
 ρισα πουλιόντουσαν σὴ μῶρη ἀγορῆ, σὲ δεκαπλῆσια τιμῆ. Ἐτὴν Πάτρα ἔσπασαν τὲς πόρτεσ τοῦ
 θεάτρου, ἀπὸ φόβο, ὅτι θὰ μείνουσ ἀπ' ἔξω. Ἐτὴ Ἀδριασ ἤρεθ κι ἡ πυροσβεστικὴ, γιὰσὲ τὸ πνεῦ-
 ματο εἶχᾶν ἀνῶφε. Καί ἡ σῶση τῆε ἀστυνομιασῆ... Ἐδιώκεται ἡ ὄχι τὸ φρόνημα, κίριε Παπαν-
 ἄρφου... Ἐτὸ κέρσομῶ μου οἱ μαθητεσ μὲ πλησίζον κρυφῶ-μὲ τέρῶ θὰ ἔλεγαν-λεε καί δὲν
 ἦμουσ συνῶτερε (ἡ ἄδρια [redacted] καί βουλευτεσ) ἀλλὰ περιόδῆσαν πρῶκτωρ Φιλπερε. Οἱ στρατιῶ-
 τεσ ἔχωναν τὴν ἄδρια ἐξέδου. Ἀηλοσὴ κλεινονταν ἀπὸ τῆε 7 σὲ στρατῶνα, ἄε καί δὲν διηθῶ-
 να τραγοῦδιε, ἀλλὰ πυροβοληχῆσ μπλοῦκοε. Καί τὸ πῶδι φλιβερε: οἱ ἄημῶτεσ ἀρχε (νομῶτεσ,
 δικαστεσ, δεινωματικὸε) δὲν πλησίζον τὸ θῆτερε ὅπου ἔκωνε μουσικὴ σὲ ἀκτίνα ἀσφαλεεσ. Ἀηλο-
 νῶ, ὅτι φῶτε τὸ τελεγετατο δὲν συνβανει ἐπὲσ κερσμανλιαε. Ἀηλοσὴ σ' ὅ, τι μὲ ἀφορᾶ ἡ ἐχθρικὴ

αίσθη του κἀφισαίτος ἔχει βελτιωθεῖ ἐπὶ τὸ χεῖρον. Καὶ τὸ ἀπεῖρα πλέον θλιβερό: Ὁ Τε-
πος, ὁ πρῆφμος ἐλευθερος τύπος, τοῦ πρῆφμου ἐλευθερου κόσμου μεταβλήθηκε σ' ἕνα τε-
λειο τυμπανιστὸ πῦμα δημοκρατικῆς στρουθοκαμηλίου. Νῆς ἀγνόησε παντελῶς καὶ ἡ δυσσομῆ
ἀπὸ τὴν πτωμαίνη τῶν ὑπολοῖπων τῆς πρωτοτύπου αὐτῆς δημοκρατίας μὲς περιφλοῦζε
ἔω ἀσφυζίας... Ὡστε ἡ ἐπόμενη τοῦ (Ἄξιον Ἔστί) μὲ βρῖσκει καλὸ ὠρμισμένο μπροστὸ
στὴν ἈΡΝΗΣΗ καὶ στὴν ΠΡΟΚΑΝΗ. Τὴν ἀντιμετώπισα καὶ ἔλλοτε. Καὶ νομίζω νικηθερῶν. (ΣΠΙΟΕ-
ΩΡΗΝ ΤΕΧΝΗΣ, τεύχος 118).

ΠΡΟΦΗΤΙΚΑ/ ^{ἔκ'}

ΑΝΑΓΝΩΣΤΕ ΧΡΟΝΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ μετὰ τὴν ἄμορτις τοῦ τὴν εὔπανε ἄρετῆ μέσα στὴς ἐκκλησίας
^{ἡσυχίας} ἡσυχίας. Ἀρῆσαν παλιῶν ἔστρων καὶ γυνίς ἀραχισμένες τ' οὐρανοῦ σαρόνων-
τος ἡ κατενιγῆς ποῦ θὲ γυνῆσαι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τῶν ἀρχαίων κυβερνη-
τῶν τῶς ἔργα πληρώνοντας ἡ Ἴεραίς, θὲ φρέζει. Ταροχὴ θὲ πῆσαι στὸν Ἄδην, καὶ
τὸ σενδύωμα θὲ ὑποκηρῆσαι ἀπὸ τὴν πῆση τῆ μεγάλη τοῦ ἡλίου. Ποῦ πῆσαι θὲ
κράτῆσαι τῆς ἀχρῆδες του, σημάδι οὐ κατῆρος νὲ λάβουτε τὸ ἔνειρα ἐκδίκηση.
Καὶ μετὰ θὲ μιλήσει νὲ πετῆ: ἔξορισε Ποιητῆ, στὸν αἰῶνα σου, λέγει, ἔβλεπε;
-Βλέπω τὸ ἔνειρα, ἔλλοτε δλοζονικῶς, παραδομένα στὴ σφήκα καὶ στὸ ἐνδοχόρτο.
-Βλέπω τὸ πελκίσι στὸν ἀέρα σκίζοντας προτομῆς ἄντοκρατόρων καὶ ἔτρατηγῶν.
-Βλέπω τὸύς ἐμπόρους νὲ εἰσπράττουσ σκίζοντας τὸ κέρδος τῶν δικῶν τους πτω-
μάτων.
-Βλέπω τὴν ἀλληλουχία τῶν κρυφῶν νοημάτων.

- Βλέπω τοὺς Ἐπρωτοδίκους νὲ κἀνε σὲν κερὶ, στὸ μεγάλο τραπέζι τῆς ἄναστα-
σεως.
- Βλέπω τοὺς Χωροφυλάκους νὲ προσφέρου τὸ αἶμα τους, θυσία τῶν καθαρῶτητα
τῶν οὐρανῶν.
- Βλέπω τὴν ἐπανόσταση φυτῶν καὶ λουλουδιῶν.
- Βλέπω, φηλδ, μὲς ἰστούς αἰθέρας τὸ Ἐρεχθεῦ τῶν Πουλιῶν.

Καὶ τῶν ἀρχαίων Κυβερνητῶν τὸ ἔργα πληρώνοντας ἡ Ἴεραίς, θὲ φρέζει. Ταροχὴ
χὴ θὲ πῆσαι στὸν Ἄδην, καὶ τὸ σενδύωμα θὲ ὑποκηρῆσαι ἀπὸ τὴν πῆση τῆ
μεγάλη τοῦ ἡλίου. Ἄλλὰ πρῖν, ἰδοῦ θὲ στενδύουσι οἱ νοῦοι καὶ τὸ αἶμα τους ἀναί-
τια θὲ γερῆσαι. Κουρεμένοι κατὰδικοί θὲ χτυπήσουσ τὴν καρβάνο τους πῶμα
στὰ κἀγκελα. Καὶ θὲ δεθῆσουσ ὅλα τὰ ἔργαστάσια, καὶ μετὰ πῆσαι μὲ τὴν ἔπιστα-
ση θὲ γεμῆσουσ, γιὰ νὲ βγῶλουτε ἔνειρα συντηρημένα σὲ κωνεὶα μωριδῆδες, καὶ
χιλιῶδες λογιῶν ἐπιρλαμμένη φύση. Καὶ θὲ ῥθουσε χροῖνα κλωμὰ καὶ δόνουτα μὲ-
σα στὴ γῆρα. Καὶ θὲ ἔχει ὁ καθῆνος τὸ λίγα γράμμεριά τῆς εἰσυχίας. Καὶ θὲ ἔναι
τὴ πράγματα μὲσα του ὠρατο ἐρελκίσι. Ἄδεν, μὴν ἔχοντας ἔλλη ἔεορτα, ποῦ νὲ θρη-
νήσαι ὁ Ποιητῆς, τὴν ἄγεια τῆς κατενιγῆς ἀπὸ τ' ἄνοιχτῶ. Ἐσῆση τοῦ δεθῆ-
ζουτα, θὲ γυρῆσαι γιὰ νὲ σταθετὸ στὸ ὠρατο μὲσα ἐρελκίσι. Καὶ τὸν ποῦτω ἔλε-
γο του ὁ στερνός του ἀνθρώπων θὲ πετῆ, ν' ἀπηλάσουσ τὸ χόρτα, ἡ γυναῖκα στὸ πῆσι
του σὲν ἀχρῆδα τοῦ ἡλίου νὲ βγετῆ. Καὶ πῆσαι θὲ λατρεφῆ τῆ γυναῖκα καὶ θὲ τὴν
πλαγιάσει πόνουσ στὰ χόρτα καθῶς ποῦ ἔτῶχη. Καὶ θὲ λάβουτε τὸ ἔνειρα
ἐκδίκηση, στὸύς αἰῶνες τῶν αἰῶνων!

Ἔτσι ταβῆρες, στὸ κατὰστήματα δίσκων, στοὺς διδῶρόμους τοῦ Πανεπιστημίου, στὴς-δισοηλώσεις
ἀκούγουσται καὶ πῆσαι κἀτι παρῆξενα τραγοῦδια. Τὸν φταῖχη τὸν ἔβρου τῶρα ἄλοι. Ἄφεν
μπορετῆ νὲ ἔναι ἕλλοος ὁ τρελλός. ἢ ἔνα τὸ χελιδόνι καὶ ἡ ἄνοιχη ἀκριβῆ)...
ἢ ἄ κορτσιῶ μου πῆθος γιὰ τοὺς αἰῶνες ἔχουν-τ' ἀγόρια μου ντουσφῆκα κρῆστῶν καὶ δέν
κατῆχουν)... (Ἔτσι ἀγάπες αἶματα μὲ κορφύρωσαν)... (Ἔτσι δικαιοσύνης ἡλιεφ νοητῆ...). Ἄκου,
ἢ ἡλιε νοητῆ! Ἄραγε νὲ ἔναι ὁ ἴδιος ἔκεντος ἡλιος, ποῦ γιὰ νὲ γυρῆσαι θῆλει

δουλειά πολλή); Διψιδίζουνται οί πιό γφροι. Και, τόν άγοποιόν τόν Νίκην, άλλδ ούτό καταν-

τρί βλαστήμιο. Τί τδ άθλει τδ πέρματα; Μφ τείτα ώρσά-
α μουσική τείτα μυστήρια λόγια! Έλότης, λφει, κι ό κπιθικώτσης, που ούτε κένος καταλαβαί-
νει, τεί φαντάζεται πώς είναι και στήνεται στό μικρόφωνο άνάμεσα σφ τδσα άργα-
να... βιολιό, πιάνο και μουζούκια, χορωδίες και ήθοποιούς; Πάντως, καθό τδ φήματα, μέλις
δνοίγει τδ στόμα του, άντατριχίδζουν όλοι, καταλαβαίνουφ κι άσοι όχι.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ
ΧΟΡΟΣ

ΑΝΟΙΓΩ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΜΟΥ ● κι άνταλλιόζει τδ πλόγοσ
Και παίρνει τδ λόγιο μου ● στίς σκοτεινές του τίς σπηλιές
Και στίς φάκιες τίς μικρές ● τδ φιδυρζει
Τίς νύχτες που κλαίω ● τών άνθρώπων τδ βδσσα.

Χαράζω τίς φλέβες μου ● και κοκκινίζουν τδ άνερα
Και τσφρικούλο γίνουσαι, ● στίς γειτονιές τών παιδιών
Και σεντόνιο στίς κοπέλες που άγρυπνοφνε
Κρυφά γιδ ν' άκούν ● τών έρώτων τδ θαβματα.

Τεί λίγο ή Έκκληση Έφυγε. Ο Νίκης Έκνε καλό. Έφρει αύτόε τί κένει, κι ό κδσμος Έρχισ-
νδ τρέχει στό βιβλιοπωλείο και ν' άγορδζει, τδ ("Άλειον Έστει), τδ ποιητικό κείμενο, που
Έρχισε νδ πολλαπλασιόζει τίς έκδόσεις του. Κι ό Έθνος ό Νίκης ήξερε τί βήμα εΐχε κέ-
νει με τδ "Άλειον Έστει". Η Άνεξαρτηση και ό έμφύλιος Έπηδόσαν μεσα άπό τδ κείμενο
του Όουσα Έλότη γιδ νδ πουέσουν Έλλη μησ φορδ τοε Έλληνες, νδ τοε θυμίσουν, νδ
τοε κένουν πρήςφουσε και σκεφτικουε. Οί μικρόμυλοι, οί κομπλεξικοί, οί άντιδραστικοί,
πάντα λιγότεροι κέτι μουρμούριζαν, μονολογούσαν. Που ν' άκουστούν; Η ντολαία όδόκλη-
ση μες χάρσε τραγουδούσε.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗ
ΧΟΡΟΣ

ΤΗΕ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΗΑΙΕ ΝΟΗΤΕ ● και μυροίνη σδ δολεστική
μη παράκαλδ σοε μη ● λησμονήτε τή χάρσ μου!
'Αετόμορφη τδ Έχει τδ φρά βανά ● σδ ήφασεται κλήματα σιερό
και τδ στίτιο ηδ χυκί ● στοφ γλουκοφ τδ γειτόνεμο!
Τδ πικρό μου χέριο, με τδ κερμό ● τδ γυρίζω πώσ άπ' τόν Καίρο
τούε παλιουε μου φησος κηλ ● με φοβέρρε και μ' άματα!
Τήε δικαιοσύνη ήλιε νοητέ ● και μυροίνη σδ δολεστική
μη παράκαλδ σοε μη ● λησμονήτε τή χάρσ μου!

13

Ο "Εκτανικός" Κ. Παπαδόπουλος...

109

Πίσσα από 1964-Έγινε φάση κιόλας στο Δεκέμβρη-σημειώθηκαν πολλές, σοβαρές πολιτικές εξελίξεις με βασικό μοτίβο την όλοφθα δευτέρωμένη αντίθεση ανάμεσα στην ΕΡΕ και στο Κέντρο. Η δεξιά παρέλασε τώρ ύπουργικά καρτοφυλάκια, άλλα κράτησε την έλευσα. Η κυβέρνηση Παπανδρέου, καθώς περνούσαν οι μήνες, έκανε έναν απελπισμένο αγώνα για να έντοπώσει τους (κλειδοκράτες), που ήταν σκορπισμένοι στις δημόσιες υπηρεσίες, στην Κρατική Ύπηρεσία Πληροφοριών, στο Πεντάγωνο, στο Σώματο Ασφαλείας και φυσικά στο Παλάτι, που είχε κιόλας τοποθετήσει μερικούς ύπουργούς-τοποσητήτες, μέσα στην κυβέρνηση. Λίγο μετά τις εκλογές του Φλεβέρη, στις 5 του Μάρτη, πέθανε ο βασιλιάς Παύλος Α, ένας ένδρωπος ήθουλος, που άποφείζε κέρω από την καταλυτική, ολοκληρωτική σκιά της Φρειδερίκης. Ο έλλη-νικός λαός είχε μονάχα δυο άρεστες άναμνήσεις από τη βασιλεία του. Ο καινούργιος

βασιλιάς, ο είκοσιεχτόχρονος Κωνσταντίνος, συγκέντρωσε, όπως συνήθίζεται να λέγεται, τις έλπίδες του έθνους για μία δημοκρατική βασιλεία. Η άρ, τερνά, συνεπεία, στην γραμμή, που είχε χαρθεί το τελευταίο χρόνο, του φωτογραφία και διατύπωση κι αυτή τις εύχες της και τις έλπίδες της. Μετ' από λίγο δημοσιεύσαν στην έφημερίδα της κυβερνήσεως ένα περίεργο νομοθέτημα, σύμφωνα με το όποιο, η Φρειδερίκη τον τίτλο της (πρωτοκλισης, βασιλίσσης-μητέρας) Κι εκείνο αυτούς μετ' είδική προστατευτική νομοθεσία φηφίστηκε. Μετ' από την "βασιλίσσα-μητέρα", για την όποια όλο και μεγάλωνε το λαϊκό μίσος και η άγανάκτηση. Με την εύκαιρία της κηδεας του βασιλιά Παύλου ήρθε στην Αθήνα ένας παλιός, καλός φίλος: Ο Χέρυ Τρούμαν, που το όνομά του θυμίζει στους Έλληνες έναν έμφύλιο πόλεμο, και που ο Κορσάκης, λίγες μέρες πριν έγκασταθεί την κυβέρνηση πρόλαβε να του στήσει ένα κακόγουστο έγκλημα, σε μία κεντρική τοποθεσία της πρωτεύουσας. Η (Ούδαιγκων Πόστ) Έγραψε με την εύκαιρία, πως δεν ύπηρχε καταλληλότερο πρόσωπο να αντιπροσωπεύσει τον πρόεδρο Τρούμαν στην κηδεία. (Αν δα

* Στις 20 Φεβρουαρίου η Ντοηλν Τέλεγκραφ δημοσίευσε ^{μία} σχετική έποικυμική άναπό-κρυση από την Αθήνα με τον τίτλο: "Η βασιλίσσα της Έλλάδος έπιβάλλει τους φίλους της στην κυβέρνηση".

χρειαστεί να κοπιάσει πολύ για να υπενθυμίσει στους Έλληνες, ότι οι ΗΠΑ δεν τους έωσαν αυτούς από τον κομμουνισμό για να μπορούν να προβαίνουν στις σημερινές παραφροσές τους στην Κύπρο. Στο μεταξύ ένα καινούργιο πρόσωπο είχε εμφανιστεί στον πολιτικό ^{πίλο.} Ο Άντριος Παπανδρέου, γιος του άρχηγού της Ε.Κ., οικονομολόγος, καθηγητής του Πανεπιστημίου του ^{της Καθημερινής} Πειραιώς, που γύρισε, μετά από πολλά χρόνια, στην Ελλάδα ^{Ελλάδα} έχοντας στις αποσκευές του και την αμερικανική ύπκοότητα. ^Α Γρήγορα μάλιστα στις επημερεύσεις, πώς σε ιδιωτική συνομιλία του με τον ^{Παπανδρέου} πρεσβευτή των ΗΠΑ ο Γ. Παπανδρέου είπε: «Έσπετε ζητήστε αμερικανόφιλο πρωθυπουργό. Εγώ όμως θα σας κάνω πρωθυπουργό Αμερικανό». Μία μέρα μετά την κήδελα ή (άγνη) δημοσίευσε δυο φωτογραφίες. ^Π Τρεις Έλληνες—οι δυο Παπανδρέου και ο ύπουργος Έξωτερικών Κωστόπουλος—και δυο Αμερικανοί—ο Τρβύμαν και ο πρεσβευτής στην Αθήνα, ^{Λημνόνις} απόδρανατίζονταν ένάντιος συμβολικά τα χέρια τους και γελώντας. Η δεύτερη φωτογραφία, δίπλα στην πρώτη ήταν τα ένυμνα χέρια, σε γκρι—πλάι. Τίτλος, πάνω από τις φωτογραφίες: ΤΑ ΔΕΞΙΑ. Και από κάτω: Μία φωτογραφία, που δεν πρέπει να περδαι απορτηρητη. Ο ελληνικός λαός, που φήμισε δημοκρατία και άδολμυστη Έξωτερική πολιτική θα πρέπει να την χαρδέι βαθεί στην μνήμη του... ^Π Παρ' ό' αυτό ^{ο Αγκυκός Οίκος} ήταν δύσπιστος για την πολιτική—Έξωτερική και Έσωτερική—που θα εφαρμόζε ή καινούργια παράταξη. ^Π Τίς τούτες κέντες μερες ^{στις 25 Νοεμβρίου} ο πρόεδρος της Ινδουσίας Διακήρυξε προς τους Αμερικανούς: ^Π Το διέβολο και στις και ή βοήθεια σας! ^Π Ο Τζόνσον επιφυλάχθηκε, όπως πάντα, να δώσει άπάντηση. Ο Παπανδρέου θα μπορούσε να ξεστομίσει, με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο, κάτι

άναλογο. ^Π Τίς 23 Ιουνίου άρχισαν στην Ούσσιγκτων έκτασιμες συνομιλίες άνάμεσα στην ελληνική και την αμερικανική κυβέρνηση, με βασικό θέμα το κυπριακό. Οι άπόψεις ήταν διςτάμνε και ή αμερικανική θέση άπόρητη. Το συγκρατημένο άνακοινωθέν δεν μπόρεσε να κρύψει την ^Π άργη των Τζόνσον. ^Π Ράσκ. ^Π Τίς συνομιλίες ^{εκτός από τή Έλληνα πρωθυπουργό} κήρε μερος και ο ^Π Άντριος Παπανδρέου. ^Π Τίς 5 Ιουλίου έγιναν σ' όλη τη χώρα δημοτικές και κοινοτικές εκλογές. Τρεις μερες πριν ή δεξιά προχώρησε στην πρώτη οργανωμένη πρόκληση. ^Π Ομάδες τρομπούκων, μετά την όμιλία του ύποψηφίου της δεξιάς στην Αθήνα, παρελάσαν, βρίζοντας τους πάντες, βόε κέντριω κοβε δρόμους, έφτασαν στη Βουλή, μπήκαν μέσα και έφτασαν μέχρι την αίθουσα συνεδριστων άπειλώντας τους βουλευτες και κραυγάζοντας το καινούργιο σύνθημα (Έρχεται!), έννοώντας, ότι θα ξαναγύρισε ο Καραμανλής. ^Π ^{Εκλογές} έγιναν και σ' όλος τις μεγάλες πόλεις, αλλά και σε δεκάδες μικρότερες δήμους και έκαστον άδες κοινότητες δριάβευσε ή Άριστέρα της όποιος ή ύποψηφιοι ή οι κεντρικοί ύποψηφιοι, που ατή ύποστήριξε Έγκέντρωσαν επιβλητικά ποσοστά ψήφων.

^Π Τίς 14 Ιουλίου, δηλαδή μετ μέρα πριν, κατοσχέθηκε στο τελωνείο Ηγεραιώς ένα όπλο με τηλεφωκό, όμοιο με κέντο που χρησιμοποιήθηκε στην δολοφονία του Κέννεντυ. ^Π Τίς 22 Ιουλίου έγιναν ή δεύτερη πρόκληση. Η χωροφυλακή επέτρεθηκε—κάνοντας χρήση δοκρυγώνων και όπλων—στος άπεργούς μεταλλωρύχους του Λαυρίου, ένω οι επικεφαλής άλιωμιστοι ύρλιαζαν: (Άήμοκρατία άέφρατε; Πόρε δημοκρατία!). ^Π Τίς 4 Αυγούστου ^Π επέτειο της δικτατορίας του

Κετοζ, τὸ 1936-ἡ ΕΔΑ καθ' ἑγγίλη στήν κυβέρνηση συγκεκριμένο σχέδιο ⁴⁰ πολιτικῶν δολο- 257
φονιῶν καὶ δικτατορίας. Ὁ Παπανδρέου τὴν καθυσχάσασε: «Ὁ Κρότος εἶναι ἰσχυρὸν καὶ ὁ λαὸς
πανεξούναμος».

Ἡ κατάσταση ἦτον χαώδης. Ἐπὶ διαφόρα ἀντικομμουνιστικὰ ἔντυπα, ποὺ ἔβγαζον οἱ χριστικεῖς
ὑπηρέτες, οἱ ἀνόητοι ἀρρογοῦσες ἔβριξαν τὸν πρωθυπουργό, τοὺς ὑπουργούς, τοὺς πάντες.
Οἱ κυρώσεις ^{Καμία φωνή} ~~_____~~ δραστικῶς, ~~_____~~ σπάνια ἐκτελούντουσαν. Ἐνας ταξίαρχος στὴν Κρήτη
κατηγοροῦσε τὴν κυβέρνηση γιὰ (προσέγγιση μὲ τοὺς Βουλγάρους). Τοῦ ἔγινε μὲ ἀπλή μετῴθη-
ση, ἔτιμ 20ῆ ἐπέτειο τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιστάσεως ὁ ^{ἔκδοξος τοῦ} ~~_____~~ τῶν Ἐνόπλων, ποὺ εἶναι ἕνα
ἀκόμα ἀνεξέλεγκτο φουδο τῆς ἄκρας δεξιᾶς, ^{ἀνὴρ} ~~_____~~ ἀν' ἑγγίλη ~~_____~~ ὅτι δὲ μεταδοθεὶ σχετικὸ
μῆνυμα τοῦ πρωθυπουργοῦ, δικινοῦσε Ἐσθνικὴ γιὰ νὰ μεταδώσει μῆνυμα τοῦ ~~_____~~ Κανε-
λόπουλου, ποὺ ^{εἶχε διαταχθεῖ} ~~_____~~ τὸν Ἐκρομνηθὸν ἀρχηγὸ τῆς ΕΡΕ. Ὁ διευθυντὴς προγράμμα-
τος ἀντικαταστάθηκε, ἀλλὰ σὲ λίγες μέρες μεταδόθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο σφραγιστὸς λόγος τοῦ στρα-
τηγοῦ Τσακαλώτου, ποὺ ἀπειλοῦσε τὴν κυβέρνηση γιὰ τὴς δημοκρατικῆς τάσεως τῆς. Ἐν τῷ μετα-
εἰ κλησιζῶν οἱ βασιλικοὶ γέμοι. Ὁ ὑπουργὸς Ἑθνικῆς Ἀμύνης Γορουνιλιᾶς, ἕνας ἀπὸ τοὺς
(ἐπίλους τῆς βασιλισσῆς) ἔστιασε ^{στὴς 17 ἔκπεμβόλου} ~~_____~~ ἐνὸς διατάγμα μὲ τὸ ὅποιο ὁ στρατὸς μετονομαζόταν ἀπὸ (ἑ-
θνικὸς) σὲ (βασιλικὸς). Ἡ κυβέρνηση ἀρνήθηκε νὰ δώσει αὐτὸ τὸ ὄνομα σὲ βασιλεῖ γιὰ τοὺς
γέμοις του, ~~_____~~ μὲ τὴ δανείσο πριγκίπισσο Ἀννα-Μαρία, ~~_____~~ καὶ φρόντισε ὥστε νὰ μὴ θυμί-
ζουσι καὶ πολλοὶ ~~_____~~ τῆ χλιδῆ καὶ τῆ πρόκληση τῶν (πριγκιπικῶν γέμων) τοῦ 1962.

Τὸ δευτέρου δεκαήμερου τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ βος ἄμερικανικὸς στόλος κατήλυσεν σὲ νερὸ τοῦ
ᾠαλήρου, σὲ μὲ ἀπὸ τῆς τακτικῆς ἐπισκεψῆς του. Ὁ ἀντιδύμαρχος ~~_____~~ Γεωργιάδης ~~_____~~ γιστρεῖς
ᾠραγοκλήης ἀρνήθηκε νὰ ἀρχετὲ σὲ δημορχικὸ μέγαρο τὸ ναύαρχο-δικοκλήτῃ τοῦ στόλου, ποὺ
πρὶν δυὸ μῆνες εἶχε συνεργῆσει στὴν δολοφονικὴ ἐπέδραση τῶν Τούρκων στὴν Κύπρο. Ἡ κυβέρνη-
ση ἀπλυσεν τὸν ἀντιδύμαρχο, καὶ ὁ πρωθυπουργὸς ἀήλωσε ὅτι (ἡ πολιτικὴ τοῦ ἔθνους χορδίζε-
ται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησι καὶ ὄχι ἀπὸ κομμουνιστὰς ἀντιδύμαρχους). Ἐπὶ τῆς 18 Ὀκτωβρίου
ἔνο ἄμερικανικὸ αὐτοκίνητο τοῦ διπλωματικῶν σώματος ἔπεσε μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα πῶμα σὲ
αὐτοκίνητο τοῦ πρώην ὑπουργοῦ Π. Δικουρτζεζου, τὸν ὅποιο τραυματίσεν βαρεῖα, μαζὶ μὲ τὴ γυναί-
κα του. Ἐτὸν τόπο τοῦ δυστυχήματος ἔφθασαν δυὸ νεοὶ δημοσιογρῆφοι, οἱ ὅποιοι καθὼς ἐπαίρθη
πληροφορίεσι γιὰ τὸ δυστύχημα παρσούθησαν ἀπὸ ἕνα ἄλλο αὐτοκίνητο τῆς ἄμερικανικῆς προ-
σβετίας. Λίγες ὥρες ἀργότερα ἔγινε δημοσιογρῆφος τεθόχθησε. Τὸ τραγικὸ αὐτὸ ἐπεισόδιο σὲ-
θήκε μὲ ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἐκασασχοληθεῖ ὁ τύπος μὲ τὴν (ἑτεροδικία), ποὺ ἠροστατεῖται τοῖς
ἀμερικανοῖς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν δικαιοσύνη. Τὸ 1957, ~~_____~~ στὴν ἴδια παραλιακὴ λεωφόρο ἔνας
ἄλλος ἄμερικανὸς λοχίας σκότωνεν μὲ τ' αὐτοκίνητό του τὸν ἀρχηγὸ τοῦ ΕΔΑ-τοῦ παρτιζάνι-
κου στρατοῦ στὴν Κασοχὴ-Ἐτφανο Σαρδῆ καὶ τὴ γυναίκα του. Καὶ κῆσε μέρα, ὅλ' αὐτὸ τὸ χρο-
νιο, συνέβησαν ἀμέτρητα, πανομοιότυπα, δυστυχήματα. Οἱ μεθυσμένοι ἄμας ἄμερικανοί, ποὺ σκό-
τωνον τοὺς ἑλλήνεσι πολιτέσι, δὲν μπορούσαν νὰ συλληφθοῦν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἀστυνομία. Καὶ
αὐτὸ γιὰ τὴν δεξιὰ εἶχε παρδαχεῖ ἑτεροδικία σ' ὄλο τὸ προσωπικὸ τῆς ἄμερικανικῆς ἀποστο-
λῆς, ^{πὸ} ~~_____~~ ἄχρις κομῆς διέκκριση, ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ μέχρι τοὺς ὑπηρέτες, μὲ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
ἠπαρδὸνιανῶν καὶ τῶν δικαιογρῆφῶν Ντόναλντ Πιρτὶν καὶ Πρηνιὸν Δικαστῆρην
τους, ἀνεξέδρητα ἀπὸ ὑψηκοῦ τῆς ἀκόμα καὶ ἂν οἱ πρόξενοι τους εἶχον σχέση μὲ τὴν ἑδωτικὴν

ζωή κλπ. Από τὸ καθ' ἑαυτὸν (διδιομολογήσειν), ποὺ παρόμοιο δὲν ἔχουν νὰ παρουσιάσουν οὐτὲ τὸ Ν. Βιεννάμ, ἢ Φορμόσα καὶ ἢ Ν. Κορρε, ἔχει κατοχυρωθεῖ μὲ πέντε νομοθετικὰ πρότετα, στὸ διδαστήριον τοῦ 1948-1953. Πόδες περιπτώσεως ἐξωτερικὰς σημειωθ-
καν ἀπὸ τὸ 1948-1964; Δὲν ἔχει γίνῃ ἀπορρίθμηση. Πάντως μορφετὶ νὰ ὑπολογίσου-
με κατὰ προσγγίση, ἂν σκεφτοῦμε ὅτι μόνο σ' ἐνὸς μῆνου χρόνον (Γενάρης 1956-Ἰούνης 1957)
174 φορές οἱ ρόδες τῶν ἀμερικανικῶν αὐτοκινήτων ἔβρασαν μὲ αἷμα τὴν ὁδοῦλατο.

Στὸ 15 Νοεμβρίου ἔνας ἄλλος ὑπουργός, ἐν ἐνεργείᾳ αὐτός, ἔπεφτε ῥύμα τῶν ἀμερικα-
νικῶν (τροχῶν). Ὁ ἄντρας Παπανδρέου, ἀνακληρωτικὸς ὑπουργός Ἐντυοτισμοῦ, ὁ ὅποτος παραι-
τήθηκε, μετὰ ἀπὸ ἀφόρητες πιέσεις τῶν ἀμερικανῶν καὶ τῆς ντόπιας ἔκρας δεξιᾶς. Ἡ παρὰ-
τήση τοῦ Ἀ. Παπανδρέου ἀπὸ τὸ ὑπουργικὸν ἔξωμα δημιούργησε νάα κρίση, καὶ στὸ κυβερνητικὸ
στρατόπεδον ἔρχισαν νὰ διασφῆζίνονται σαφῶς δυὸ θέσεις, ἡ κεντροαριστιερῶν καὶ ἡ κεντροδε-
ξιᾶ. Ἡ ΕΔΑ ὑποστήριξε ἀνεπιφύλακτα τὸν Ἀ. Παπανδρέου, ὁ ὅποτος μὲ βδομάδα ἀργότερα γινέ-
ταν δεκτός ἐπὶ τὴν Κύπρον, μετὰ ἀπὸ ἐπίσημη πρόκληση τοῦ Μακάριου, ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες λαοῦ
καὶ ἀπὸ τὴν κυβέρνηση, μὲ τιμὰ ἰσχυροῦ ἤρωα. (Ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἢ σιγιμῆ-τόνισα ὁ Ἀ. Παπανδρέου
νὰ ὑπόσει, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τὴν κερφαλήν του καὶ πρὸς τοὺς συμμάχους του-ὡς σὺμψοχ-καὶ
νὰ διεκδικήσει τὸ δίκαιόν του).

Ἄκόμο δὲν εἶχε ξεχάσει τὸ ἐπιστάδιο τῆς (ἐξωτερικᾶς) ἔσαν μὲ πολὺνεκρη τραγ-
οδία βόθισα σὲ πένθος ὅλη τὴ χώρα. Στὸ Γοργοπέταμο, μὲ τοποθεσία κοντὸ ἐπὶ
Ἀσμίαν, ὅπου τὸ Νοεμβριὸν τοῦ 1942, μικτὲς δυνάμεις τοῦ ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων ΕΛΑΣ-ΕΔΕΣ
καὶ μὲ συμμετοχὴ ἕγγλων ἀσμποτερό ἀντιτίναξαν ἕνα μεγάλο γεφύρι καὶ ἔδωσαν μάχη μὲ τρεῖς
φυνάμεις Κοκοχίς, γιορτάστηκα στὸς 29 Νοεμβρίου ἢ 22η ἔπτετος τῆς μάχης, γιὰ πρώτη φορὰ
μὲ ἐπίσημη κυβερνητικὴ συμμετοχὴ. Καθὼς ἡ τελετὴ τέλειωνε καὶ οἱ χιλιάδες τοῦ κῆμου
ἔρχισαν νὰ κατεδύνονται πρὸς τὸ πούλμαν μὲ ἔκρηξη δόνησε τὴν ηερλοχί: Δεκατρεῖς νε-
κροί, 75 τραυματῆς. Ἐπίσημη ἐκδοχί: Ἐκρηξη παλιᾶς νάρκης. Ἀργὸ τὸ ἔδιο τὸ βράδι
ἔφτάσαν στὸν τόπον τοῦ βέτυχηματὸς) οἱ βουλευτὲς τῆς ΕΔΑ Μίλης Θεοδωρόκης καὶ Λεβν. Ἐ
Κύρκος. Μὲ μὲ λάμπα (λαοῦ) ἔκασον πολὺνεκρὰ ἔφρυνες. Στὲς τρεῖς τὸ πρωὶ δηλῶνουν στοὺς
δημοσιογράφους, ὅτι ἔλασηματῆσμε τὴν ἀκλόνητη πεποιθήση, ὅτι πρόκειται γιὰ ὀργανωμένη πολι-
τικὴ δολοφονία...). Στὴ συζήτηση, ποὺ ἔγινε, μετὰ δυὸ μῆρες ἐπὶ τὴ Βουλῆν, μῆσα σ' ἕνα ἀληθινὸ
πανδοιμῆνιο θὲ παρατέλει βρήκαν εὐκαιρία πολιτικῆς ἐκμετάλλευσης, ἡ ἡκάθε μὲ ἀπὸ τὴ δικὴ
τῆς σκοπιᾶ. Ἐγίνον ἐπιστάδια, ὁ ἀρχηγὸς τῆς δεξιᾶς ἀπερίληση ἔμμεσα γιὰ δικτατορία. Καὶ
τὸ γεγονός ἐξετάστη, μὲ καὶ ἡ ὀριστορὸ δὲν εἶχε καμὲν χρονοπισοτή
ἀποδείξη γιὰ νὰ ἐννοχοποιήσῃ
τὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴν ἀμερικανικὴ ΚΥΠ ὡς ὑπευθύνους τῆς τραγωδίας τοῦ Γοργοπέταμου.

Άρσα σ' αυτός τό κλιμα οί (Αλαμπρσκηδεσ), κάτω από τή νέα οργανωτική τους μορφή έτοιμαζόντουσαν πυρκαϊώς γιά τό πρώτο τους Πανελλήνιο Συνέδριο, που όρράστηκε γιά τήν έννοιση της έπόμενης χρονιάς. Άρσα σ' ό Δεκέμβρη δημοσιεύσαν ένα σχέδιο καταστάσεως της οργανώσεως καί μέ προσυεδρίακή διακήρυξη, όπου γινόνταν μέ πλατεί άνάληση των ένδεικνών προβλημάτων, των ταξικών σχέσεων καί ιδιοστέργων των προβλημάτων της νέας έλληνικής γενιάς. Η δεξιά έριζε καί πάλι τήν προσοχή της πάνω σ' ό Κ.Κ.Π. ότε τ' (άμύθητα πλούτη) του πότε ένα τραγούδι που είχε γράψει σ' ήλικία 12 χρονών, ύπερ της δικηγόρου του Μεταξά, σ' ότε ήταν τό θέμα, με τ' όπτη ό τύπος της δεξιάς ασχολιόταν κάθε τόσο, όταν έπρεπε κάτι "συνταρακτικό" να [redacted]

Άρσα σ' ό Δεκέμβρη του 1964, δημοσιεύτηκε γιά πρώτη φορά σ' ό έφημερίδες ή πληροφορία ότι ό βασιλιάς προσωπικά ένδοξοφρόνη καί ζήτησε από τήν κυβέρνηση να διαλύσει τήν οργανώση των [redacted] (Αλαμπρσκηδών). Η πολιτική κατάσταση, όλο καί επιδεινώνονταν. Ακολούθησαν άλλοι έξη μήνες, σ' ότους όποους ή κυβέρνηση Παπανδρόφου παρήπαιε, κόνοντας ένα βήμα πρós τόν ένδομοκρατισμό καί δυό παραχωρήσεις σ' ό πολιτικές της δεξιάς. Τέλος, με [redacted] τό (Ιουλιανό), τή γνωστή κρίση του 'Ιουλίου 1965, όπου ό Παπανδρόφου άναγκάστηκε να παραιτηθεί εκλεισε σ' ότη σελίδα καί ή επιθετική της δεξιάς πέρασε σ' ένα δεύτερο στάδιο, που κράτησε άλλους 21 μήνες. Ας δούμε πρώτα, με συντομία, τ' μεσολάβησε σ' ό διάστημα Γενάρη-Ιούλη 1965: Τήν Παρασκευή, 5 Φεβρουαρίου ή Βουλή, μετ' από πρόταση της ΕΔΑ ψήφισε τήν παραπομπή του Κοραμανλή καί άλλων δυό ύπουργών του σ' άνακρίτικη ή έπιτροπή Βουλευτών γιά τό σκάνδαλο της Δημόσιας Έπιχειρήσεως (σ' ό 19 Φεβρουαρίου ή ΕΡΕ διόργανωσε συγκέντρωση στήν Αθήνα, κηρύσσοντας με τή σειρά ήλεκτρικοί, που είχαν συγκέντρωσι τ' πανελλήνιο τ' 1962)

Τόσην τ' όσσερις άντιστασιακοί, με τήν κατηγορία της Κατάσεως κατ' όλη άρχική, σ' ό τροχικό γεγονός του Γοργοπέταμου. Σ' ό 23 Φεβρουαρίου ό Παπανδρόφου κατέθεσε σ' ό Βουλή τό σχέδιο (ή Ηγερική), τό σχέδιο δηλαδή έκλογικού προεκλογήματος, τό όποτο καταρβίστηκε από τήν άνώτατη ήγεσία του στρατεύματος καί των σωμάτων άσφαλείας, έγκριόθηκε από τόν Κοραμανλή καί έφαρμόστηκε σ' ό έκλογες του 1961. Τήν ύπαρξη του σχεδίου, με άρκετες λεπτομέρειες είχε άποκαλύψει ή ΕΔΑ από τ' 1961 καί ή Ε.Κ. τ' άνακλόθε τ' άρα σ' ό συρτάριο των μυστικών ύπηρεσιών. Μ' ό μικρή λεπτομέρεια, που τότε κανέναν δεν της έδωσε σημασία. Άρσα σ' ό ύπογραφες αυτών που παρτήσαν σ' ό σύσκεψη καί ύπογραψαν τό σχέδιο ήταν καί ή έξη: άναπληρωτής διευθυντού Κρατικής Έπιχειρήσεως Πληρωμάτων-άντισυνταγματάρχη Παπαδόπουλος.

Σ' ό 5 Μαρτίου ό Παπανδρόφου άρχισε έπίσημη πρόσκληση που του έγινε από τή σοβιετική κυβέρνηση, γιά έπίσημο ταξίδι σ' ό Μόσχα, τό όποτο δεν έγινε ποτέ, μετ' από τ' όσσο άντιδρόσεις των Άμερικανών, της δεξιάς, του Παλατιού. Σ' ό 11 Μαρτίου κηνοποιήθηκε σ' όλο τ' ό σχολείο της χώρας έμπιστευτική έκτύλιος 1010, τήν όποια ύπόγραφε ό πρωθυπουργός, προτρέπονταν καθ' όσσο οι καθηγητές να [redacted]

της "ένένδοτο" όργανα έννοιας της Ε.Κ., που δέ μεταφράζε τήν "Έλλάδα σ'...". Β' όριο Βιεννά.

τιμωρουν ουστηρ κδε μοθητη, που ειναι μελος των "Αλαμπερκηδων" η κατ ελλω προπαγονό-
ζει την οργάνωση. Μετα τες συλλήψεις κατ τες άπειρες κακοποιήσεις από τδ αστυνομικό
όργανο, [redacted] αρχιζε τάρσ ενας καινοόργιος κέκλος [redacted] Σε λίγες μέρες 35 μοθη-
τες άποβλήθησαν από διάφορα σχολεία της χώρας, οι έφτα έπειδή ήτχαν πάρει μέρος σε ύπο-
δοχη του κομμουνιστή μουσικοσυνθέτη κατ βουλευτή, άρχηγου της οργάνωσης ήκτη Θεοδωράκη.

Στις 29 'Απριλίου ο 'Αντρέας Παπανδρόφου ενασσερκίζεται σάν αναληρωτής ύπουργός Συντονι-
σμού. Τδ δεύτερο δεκάημερο του ήδη ο τόπος της δεξιάς άποκαλύπτει, ότι ύπάρχει μυστική
οργάνωση σε άσθεγεια με τόν τόν τέλο ΔΕΠΙΔΔ από τδ άρχικό [redacted] τών
λίξεων ('Αξιωματικός Ψάσσε Πατρίδα, 'Ιδονικά, Δημοκρατίαν, 'Αειπρωπειαν)(...), ότι πολιτικός
άρχηγός της οργάνωσης είναι ο 'Α. Παπαμυρδου, ότι διεξάγονται [redacted] κιδλος άνακρίσεις.

[redacted]

Στις 23 Μαΐου, Κυριακή, γίνεται ή Γ' Μαραθώνα Πορεία Ειρήνης με έπιβλητική συμμετο-
χή εκατοντάδων χιλιάδων λαού, που άπασχόησε τες πρώτες σελίδες όλων τών άθηνάικων έφη-
μερίδων. Στις 26 Μαΐου άρβζει στη Άμφια δίκη 18 άντιστασιακών, γιά τδ γεγονότα του Γορ-
γοπόδορου. Στις 29 Μαΐου ή άνακρίξη έπιτροπή της Βουλής τάρνει άπόφαση σχετική με τδ
σκάνδαλο της ΔΕΗ κατ παραπέμπει τόν [redacted] Καραμανλή ^{κατ ενα ύπουργό} _{σε βαθμό κακούργηματος} κατ [redacted] έναν

έλλον ύπουργό γιά παράλειψη καθήκοντος. Στις 9 'Ιουνίου ή ΕΔΔ καταθέτει νέα πρόταση με
τήν όποία ζητεί παραπομή σε [redacted] Ειδικό Δικαστήριο έλλων τριών ύπουργών της έποχης
της ΕΡΕ γιά τδ περιβάστα (μυστική κονδύλια), άλλαδη τερραία ποσά, που ήττασπαταλήθησαν
χωρίς δικαιολογητικά, γιά έγνωστους σκοπούς. Τδ πρωτ [redacted] 11-12 'Ιουνίου

ή αστυνομία διενεργεί [redacted] σε διάφορες πόλεις, με έγνωια της κυβέρνησης, ^{ελλήνων} _{πολιτών}
που φηροται άναμειμένοι σε ασμπούζ, που έγινε σε μονάδα πυροβολικού στην περιοχή 'Εβρου,
Τε 'Εξεί συμβετ; [redacted] Οι μηχανές τριών αυτοκινήτων G.M.C. στην παραπάνω μονά-
δα, βρέθησαν χαλασμένες. Ο διοικητής της μονάδας άντισυνταγματάρχης Παπαδόπουλος έκανε
άνακρίσεις κατ κατάληξε σε ότι πρόκειται για βολιοφόρο. Σε συνένωση με τδ γενικό
'Επιτελετο κατ την Εισαγγελία δικαστέ, συλλήψεις [redacted] έφημερίδες γράφουν, ότι ο Παπαδό-
πουλος είναι (δυσνομικός) ύποστηρικτής της δικτατορίας κατ [redacted] ^{ενα ύπουργό} _{σε βαθμό κακούργηματος} (Μαστοκινού).

Στις 13 'Ιουνίου ή Βουλή έφρισε την παραγραφή τών δόκιμηδων της προηγούμενης Κυ-
βέρνησης. Εικοσιεπτά βουλευτές του Κέντρου άπειδέρησαν στην καινούργια αυτή (ιστορή) του
άρχηγου τους κατ έφρισαν μαζί με την ΕΔΔ γιά την παραπομή τών ένδων σε Ειδικό Δικα-
στήριο. Την ήδα μέρα τδ δικαστήριο, στη Άμφια, έπβαλε σε 12 από τούς 18 κατηγορούμενους
ποινές φυλάκισης από 7 μήνες έως 3 χρόνια. Από τες 18-23 'Ιουνίου άποδόθησαν [redacted]
[redacted] οι όχτώ [redacted] ^{ενα ύπουργό} _{σε βαθμό κακούργηματος} ^{ελλήνων} _{πολιτών} συλληφθέντες πολιτες κατ ^{ενα ύπουργό} _{σε βαθμό κακούργηματος} στρατιώτες, όμοφώνια εισηγητού κατ βασιλικού
έπιτρόπου. Τδ δόκιμη της κατασκοπείας άποκλείστηκε κατ δυ άστρατιώτες ^{ενα ύπουργό} _{σε βαθμό κακούργηματος} κρατήθησαν

για να παραπεδοθύν γιά φθορά ζήνης έδιοκτησίας σε βαθμό πλημμελήματος, (χάλασαν τες μέρες
... σε δυ αυτοκίνητα).

Τδ βράδι της 23ης του 'Ιουνη έγινε στη Βουλή συζήτηση γιά τδ γεγονότα. Ο κοινοβουλευτι-
κός εκπρόσωπος της ΕΔΔ μαστέγωσε την κυβέρνηση γιά την διέτακτική της, τη δειλία της
Στις 2 'Απριλίου είναι ή μέρα του 'Υγιου του άρχηγού: Σε μία άπαρορευμένη συζήτηση

των φωνών γιά τδ Βιετνάμ 4 άδελφωμάτες συλλογών τδ κίνη στο Προβια τδ Παναθήνας.

τη διαταγή

μπροστά στις φασιστικές προκλήσεις και προφητική (... Και ο αντισταγμα-
 τάρχης Παπαδόπουλος σκηνοθετεί δολιοφθοράν 2 τζέπς μ' ένα κατασβέδι, συντάσσει
 ένα πόρισμα, το γνωστοποιεί εις τον τύπον της ΕΡΕ μίαν ημέραν προτού το κοινοποιήσει εις
 την κυβέρνηση, κινητοποιεί πσω από την πλάτη της κυβέρνησεως τον αστυνομικόν μηχανι-
 σμόν και συλλαμβάνει όμολο πολιτών και 3-5 στρατιώτας και άποσπ άπό τους στρατιώτας
 (όμολογοίαν), έλληθέσαν έκ των ύστερών ως φευδην. Και έρωτώ την κυβέρνησιν, ποίος άσκει έ-
 ζουσαν εις αυτόν τον τόπον; Πως περί του όποιού άθήποτε κ. Παπαδόπουλου ύπάρχει το τεκμή-
 ριον της άληθείας και εις βάρος δεκάδων έλευθερών πολιτών το τεκμήριον της ένοχής, ώστε
 άρκει να συντάξει ένα χαρτί ό κ. Παπαδόπουλος, δια να συλληθούν νύκτωρ άπό το σπίτι των
 εις το τσίσερο έκρο της 'Ελλάδος 10 πολιτίχιν, τρεθούν υπό άπομόνωσιν, να κινδυνεύσουν να
 ίκαστούν τα γνωστά και συνθησιμένα βασανιστήρια, δια να λεχάτε ύστερα άπ' όλα αυτά ότι η
 δολιοφθορά ήτο πομφλυζι; και έν Άγριον ένα νέο πόρισμα κατονομάσει όχι 10, άλλε 500,
 1.000, 10.000 πολιτίχ, είναι δυνατόν να κλονισάτε το καθεστώς των δημοσίων έλευθε-
 ριών, η άσφαλεια του ανθρώπου ότι σε εύρίσκειται εις το σπίτι του, μη έχων να δώσει λόγον
 παρά μόνο εις την τακτικήν δικαιοσύνην, είναι δυνατόν να κλονισάτε το καθεστώς των δικο-
 νομικών και συνταγματικών έγγυήσεων και είναι δυνατόν να ξεναεγκαιόδηρύη το βασίλειον του
 φέβου εις αυτόν τον τόπον, επί τη βάσει οίσοθήποτε αυθαίρετου κακοβούλου ένεργείας οίου-
 δήποτε κ. Παπαδόπουλου;.... Έάν τέσσην περιεργον άντέληφιν έχει η κυβέρνησις περί της
 άνάγκης των συνταγματικών κατοχυρώσεων και έλευθεριών των πολιτών, περί της άνάγκης να
 να μη δύναται ό οίσοθήποτε προβοκάτορας στρατοκράτης, μέλος της χούντας ή μέλος του (Πε-
 ρικλή), κατονομάζων εις ένα χαρτί 5 ή 1.000 άνδρα και προσάτων την μαγικήν λέξιν (κατα-
 σκοπεύα, πως σε τον έμποδισάτε; Έτσι δημιουργούνται οι καταστάσεις,....)

Μετά είκοσι μέρες η κυβέρνηση Παπανόρου παραιτιόταν. Πρίν μπούμε στα "Ιουλιανά", αυ-
 τή την τόσο γνωστή σελίδα, άπώ την όποία και πέρα οι ξένοι έρχισον και πάλι να άσχολεύου-
 ται πιά προσεκτικά με το πρόβλημα 'Ελλάδα, δε δώμα με μιά σύντομη έπαναδρομή στις έση-
 μερίδες αυτού του έζδηνου (Γενάρης-Ιούνης 1965) της άρραστηρίοτητας του Μίχη
 και των "Αμπερόκηδων".
 Με τις πρώτες μέρες του καινοβργίου χρόνου η δεξιά έγκαινίσσε μιά καινούργια ήμορ-
 φή, πάλι ενότιο στην άργάνωση της άριστερης νεολαίας. Μετά τα μεσάνυχτα, "Παγωσολί"
 με πέρες τα τζέπια των λεσχών "Αμπερόκηδων" κατέβαζαν τις πι-
 νακίδες, έγραφών άπειλητικό συνόημα, "Ο Μίχης έκανε σ' αυτό το διόστημα δυο ταξείδια στο
 έξωτερικό, ένα στη Βουλγαρία, στο φασιστικό βουλγαρικό λαϊκό τραγουδιό και ένα στη
 Δυτ. Γερμανία, όπου έπισκέφτηκε στις διάφορες πόλεις τους (έργατες) και φοιτητές, για μιά
 πιά έμεση έπαση με τα προβλήματα τους." Όλο το έλλον καιρό έμεινε στην 'Ελλάδα, περιοδεύ-
 οντας συνεχώς στην έπαρχία, έγκαινιόζοντας λέσχες, μιλάοντας σε μεγάλες συγκεντρώσεις. Έπί-
 σης έγραφε ένα βιβλίο (πρώτο μανιφέστο των Αμπερόκηδων), και έτόμωσε μιά πλατιά είση-

γηση γιὰ τὸ Ἀ' Συνέδριο τῆς Ὁργάνωσης.

Τὸ Γενθῆρ, μιλῶντος σὲ [redacted] ἐγκαίνια τῆς χεῖρας Κορυβαλλοῦ, εἶπε, ἐνῆμσα σὲ ἄλλα: (... ..
.. Στὸς πράκτορες τῆς ΕΡΕ σὲ στρατῶ, ποὺ ἔχουν τὴν ἐντύπωση ὅτι εἶναι [redacted] ἰδιο-
κτητῆς τῆς Ἑλλάδος, γιατί νιώθουν ἀσφάλεια πρῶς ἀπὸ τὸν βο. στόλο, ἀπαντοῦμε ὅτι δὲν εἶ-
ναι δική τους δουλειὰ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ καὶ τῆς νεολαίας. Ἀπὸ εἶναι δική τους δουλειὰ
ἢ δραστηριότητα τῶν κομμῶτων. Ἄς γυρίσουν στοὺς στρατῶντες τους, στὴ δουλειὰ ποὺ τοὺς
τοποθέτησε καὶ τοὺς κληρῶνει γι' αὐτὴ τὴ λαός. Γνωρίζουμε πολὺ καλὰ ἀπὸ ποὺ κινδυνεύει
αὐτὴ τὴ στιγμή ἢ ἀσφάλεια τῆς χώρας. Ἄν κινδυνεύει ἀπὸ τὸ ἄΒορρῆ, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες
τοῦ λαοῦ, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες τῆς δημοκρατικῆς νεολαίας. Κινδυνεύει ἀπὸ τοὺς Κομμῶτους
μας, τοὺς Ἀγγλοαμερικανικοὺς ἰμπεριαλιστῆς...).

Τὸ ἦδρη ἢ Ε.Κ. δημιούργησε κι αὐτὴ δική της ὀργάνωση νέων μὲ τὸν τίτλο Ἑλληνική
Δημοκρατική Νεολαία (ΕΔΗΝ), μὲ ἀρχηγὸ τῆς τῶν... Γ. Παπανδρέου, ποὺ δὲ ἔκρινε σὲ
λίγο τῶ 77 του χρόνιο! Ὁ ἔκρινε, σὲ μὲς ἄπρε-κόμερα) ποὺ ἔδωσε στὴ Θεσσαλονίκη, ἀπὸ-
ντιστὲ [redacted] τῶν Πρωθυπουργῶν, πὸν ἔβγαλε]

Ἐπιπλέον, μὲ ἰκονοποίηση ὅτι οἱ ἀγῶνες μας μῆσα σὲ χῶρο τῆς νεολαίας οδήγησαν τὴν ἡγε-
σία τῆς Ε.Κ. νὰ ἀσχοληθεῖ σοβαρὰ καὶ μάλιστα σὲ ἐπίπεδο τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς, μὲ τὰ προβλή-
ματα καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν νέων Ἑλλήνων. Ἡ πρωτοπορία μας σὲ τὸν τομεὰ αὐτὸν ἀποτελεῖ
μὲς ἐξομνησθέντες ἱστορικὴ πραγματικότητα καθὼς καὶ ἓναν τίτλο τιμῆς γιὰ τὴν Δημοκρα-
τικὴ Νεολαία Λαμπρῆ... Ἐμεῖς διακηρύσσουμε τὴν ἀπαρασφλυτὴ πῆστη μας στὴ ΔΗΜΟΚΡΑ-
ΤΙΑ! Ὅχι μόνον στὴν πολιτικὴ, ἀλλὰ καὶ στὴν οἰκονομικὴ καὶ τὴν κοινωνικὴ δημοκρατία! Ἡ
πολιτικὴ δημοκρατία εἶναι ὅ ὅ τ ο ς α ἔν ὁδ συνοδεύεται μὲ μὲς βάρεις τομῆ ΕΚΔΗΜΟ-
ΚΡΑΤΙΕΜΟΙ σ' ὅλους τοὺς τομῆς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Στὴν ἐργασία, σὲ χωρὶς, στὴ μέρψυ-
ση, στὴν κατονομή τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου, στὴς ΕΙΣΕ ΕΥΚΡΑΤΙΕΣ γιὰ ὅλους τοὺς Ἑλλήνες....

Ἐγὼ ὁ ἔβιος δὴλων πέρυσι σὲ εἰδικὴ πρὸς κόμμερα) στὴ Θεσσαλονίκη τὸ ἔβιος: ἰΠροσωπι-
κῆς πιστεῖω στὲ ἀρχῆς τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Ἀηλοδὴ εἶμαι κομμουνιστῆ) (ἐφημερίδα ΕΕΕ
ΣΑΔΟΝΙΚΗ @10.4.64) καὶ ἀπορῶ πῆς ὁ κ. Παπανδρέου πρὶν ἔξεκοντεῖσαι ἐναντίον μας τῶσον βα-
ρεῖας ὕβρεις, ὅπως αὐτὸ τὸ ἄπροκαλοῦμεν νὰ εἶπουν ἀνδρὶκῶς καὶ τιμῶ) δὲν συννευλεῖ-
θη ὄχι μόνον τὸ ἄκαίμενα τῆς ὀργάνωσῆς) μας ποὺ κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως, ὅσ) καὶ τῆς ὀηλω-
σεῖς τῶν ἡγετῶν μὲς ὀργάνωσης καὶ ἢν στιγμῆν μάλιστα ἀποφασίζει νὰ ἐπιτεθεῖ ἐναντί-
ον τῆς.... Ἄδστε μας τὴ δημοκρατία ποὺ διακηρύτετε, ὅτι πιστεῖτε καὶ ἔλ)τε νὰ συγκρι-
δοῦμε σὲ χῶρο τῆς πῆλης τῶν ἰδῶν! Ἄ)τῆ εἶναι ἢ ὀνοικτῆ πρόκληση) μας μπροστῆ στὸν ἑλλη-
νικὸ λαὸ καὶ τὴν ἑλληνικὴ νεολαία. Ἄ... Ἡ 28 Νορτεῖου, μῆσα τοῦ Συνεδροῦ μας, μῆ)νει μῆ-
σα στὴν ἱστορία. Ἡ πρῶτη φορὰ, ὕστερα ἀπὸ 20 χρόνια, ἢ ἑλληνικὴ νεολαία σκῶβει ὑπέθουνα

πάνω από τα έθνικά και λαικά προβλήματα και ιδιαίτερο πάνω από τον ίδιο της τον έαυτό.
 "Έτσι, οβλισμένη με γνώση και με πίστη, υπόσχεται πως θα γίνει βασικός συντελεστής στην
 έναρξη της πατρίδας, με πρώτο στόχο τον εκδημοκρατισμό και την απομόνωση των δυ-
 νάμεων της ύπουλτητας..."

Ο Παπανδρέου-εργηγός κόμματος δεν άπνιγχε, αλλά άπνιγχε ο Παπανδρέου-πρωθυπου-
 γός άπαγορευοντας την είσοδο στο έλληνικό Έδαφος των αντιπροσωπειών από τις άνατο-
 λικές χώρες, που είχαν προσκληθεΐ να παρίσταυν στο Συμβόριο. Παράλλη-
 λα από τον τύπο της δεξιάς δυνάμεις ή ή άντιλαμπρακική ή έκστρατεία. Άκούσθησαν και οι
 πρώτες φωνές για (κίνδυνο) που αντιπροσηγήθουν. Όλες οι πολιτικές οργανώσεις
 νέων, άντεδάρτητα ήν είναι της άριστρεας, του κέντρου ή της δεξιάς.

Το συμβόριο ήταν ένας θριαμβος. Τριακόσφαι άντιπρόσωποι, άγδρια και κορίτσια, άπ' όλου-
 του νομού της Έλλάδας, πήραν μέρος στις εργασίες του. Άπό άλλες χώρες ήρθαν άντι-
 πρόσωποι οργανώσεων νεολαίας από την Ίταλία, τη Δυτ. Γερμανία, την Κύπρο, το
 Ιράκ, την Άλγερια, τη Γουατεμάλα, την Έλβετία, και αντιπροσωπεία από την ΠΟΔΗ (Παγκό-
 σμια Ομοσπονδία Δημοκρατικής Νεολαίας).

Το Συμβόριο τέλειωσε, [redacted]

[redacted]

Ο Νίκης "πρόσβε" να κάνει ήλλη μεθ περιόδεια. Σπι-
 σκεψτηκε 11 πόλεις, 42 χωριά και κωμοπόλεις. Ήλθησε σε άνω πολιτικές συγκεντρώσεις,
 γνώρισε 32 λέσχες, έγκαινισσε ήλλες 7. Άρρωσ μετ ήρθαν τα (Ίουλι-
 να)!.....

Έξω από τη Βουλιά, όπου οι (κυβερνήσεις του βασιλιά) προσκοθούν να πάρουν την κλει-
σηρία, έχω και μ' ένα φίλο, έξω από το γραφείο ^{εκείνων} των εφημερίδων, που (πρόδωσαν) -όλοκληροι
λαφάρηδες από ύψαιφους γροθιάς.

-Που-λη-μ-νοι!

Σ' τέσσερις πλατέρες, σ' ένα ζονόρχιζον οι μάχες. Η 'Αθήνα ήταν μια πόλη σε διαρκή (κοσ-
μοπολιτιστική) [redacted] Ο Χάιντ, τ' ο Ρίττον είχα ξαναμικρύνει το κεφάλι.

Το πτοσ ό λαός, άφ' αψη μου, άδν έφρει πολλή λόγια,
σπαίνε, άκοδει, κι όσα το λfc τή άδνει κομπολόγια.

Καί κάποιο βρδδι, έθφνου, νδ, σηκάνει τή κεφάλι
κι άστράφτουνε τή μάτιο του κι άστράφτει ό νούε του πάλι.

Κι όπωσ πρνών, κι όπωσ βροντών, μεδύ ό άγγρας ρόδα
κι άπό τή λδση ξεκολλή της 'Ιστορίας ή ρόδα.

Καί τούτο τή πρήφανο, τ' έφωχο ψυχομετρι
μόνη σημαία τή φως κρατέτ, μένο σπαδί τ' άλέτρι.

Κι άπό τούτε τήφους ξεκινών όλοι οι νεκροί του Άγώνα
καί μπαίνουψ πάλι στη σειρά με σιδερένιο γόνα
.....

Κι ως πάνω τους ή Δεύτεριά, κάλλοντας άνατ' αλλει
φουσκάνει ή ύκρητη καρδιά του άνθρώπου άδν καρβέλι.

- Η ΔΥ-ΑΗ ΝΑ ΜΑΝ-ΤΡΟ-ΟΒΙ!

- ΠΑΡ' ΤΗ ΜΑ-ΝΑ ΕΟΥ ΚΑΙ ΜΠΟΡΕ, ΔΕ ΕΒ ΟΕ-ΑΒΙ Ο ΑΙ-ΟΕ!

- Ε-ΕΟ Η ΓΕ-ΡΜΑ-ΝΙ-ΔΑ!

- Ε-ΕΟ Η ΓΚΕ-ΙΤΑ-ΠΙ-ΤΙΣ-ΕΑ!

Από τη φορτ τή συνθήματα βγαίνουν εδδρυητα από τή στήμα <sup>άλλων άνθρώπων, άδν βγαί-
νουν άπό τή γραφείο των κομμάτων κι όσα βγαίνουν είναι έννοσταφο κόσμος τή άγνωστ,
λφει μόνάχο τή δική του. Άδτοσχηδίοι ποιητες, άδτοσχηδίοι ρήτορες, ^{αυτράνουν} τήρα, έννα
στούς άκα. Τή Παλέτι, ού ή άποσχετες - άλλος έννα καινοβργιος όρος-, οι 'Αμερικάνοι γ-
λοιοποιούντα κατ' τόν ^{Χιρτερο} [redacted] τρέπο στίε εφημερίδες, στούς τ' ούχους, στή</sup>

[redacted] - πλάκεί, στή προφορικά συνθήματα. ^ή άστυνομία τρέμει, τήε προάστρες φορτε άδν
πειράζει τούς διαθλωτες, ύποχωρετ, καί μόνο γύρω άπό τή Παλέτι έχει δημιουργηδτ έννα
άδιεπραστο φράγμα άπό άστυνομία, [redacted] - στρατδ, [redacted] πυροσβεστικα. *Ο κόσμος άφ-
λει νδ πάλι ^{πρόσ} τή Παλέτι, οι ήγεται τήε άριστρες τόν κρατύνε με χιλια ζόρια. *Ο κόσμος
αφλει νδ πάλι ^{πρόσ} μ' αρι κατ, οι ήγεται τήε άριστρες ιδρωκοπώντα τόν σπατατών. ^{Μεχρι δώ.}

(Αηλασή μάχι κατ, κατ ^{επιτακτική} [redacted] με τήν άστυνομία!).
Οι κυβερνήσεις του βασιλιά κφτουν στη Βουλιά ^ή μετ' τήν έλλη. Στό πρόσκηνιο

οι αποστάτες ὄλο κι ἀνεβάζουν [redacted] Τόβη χιλιάδες δολάρια [redacted] κι ἔ-
να ὑπουργεῖτο. Οἱ ἐξέες ἔφημερίδες στηλιτεύθουν τὸ φινδύμενο; Ἐκπρόνευση τοῦ ἑλληνικοῦ
δημόσιου βίου..... Κατορράκωση τῶν ἔργων.....) Ὅλοι ἐπισημαίνουν τὴς [redacted] βαρβίς
εὐθύνες τοῦ βασιλῆ.

Ὁ κόσμος ἀρχίζει νὰ μὴν ἀκούει πῶς τοὺς ἠγάτες του. Προχωρεῖ πῶς πολλὸ ἀπὸ τῆ (ἑπι-
φωνημένη γραμμή). Ἐνας καινοβργιος νεκρὸς. Σωτήρης [redacted] 25 ἡρονῶν, ποιητῆς, ἐπέλεχος,
κη*. Ἡ (κυβέρνηση) δὲν δίνει τὸ σῶμα [redacted] τοῦ νεκροῦ γιὰ τῆ κηδεῖα. Προσπαθεῖ νὰ τὸν
δῶφι στὸ κρυφῶ. Ὁ καινοβργιος Κλέων., ὁ (ὑπουργός) Ἐωτερικῶν, ἀνοικέζεται τελικὸ
νὰ ὑποχωρήσει. Ἡμαγαζιὸς Ἐνακλεῶνουν. Ἐκατοντάδες χιλιάδες στοὺς δρόμους. Ἐτὸ Πάνθεο
τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας ἄλλος ἕνας διαλεχτός. Ἄλλος ἕνας ἄγιος, ποὺ δὲ προσεβχονται
στ' ὄμορφ του οἱ κῆτοικοι τῶν συνοικιῶν, ποὺ δὲ μνημονεύεται στὴς συγκεντρώσεις, στὸ συν-
δρια, στὸ γιοσιε. [redacted] Ἡ κηδεῖα τοῦ παληκοῦ ἦταν
δὲν ἀρχαῖος πολεμικὸς χορδός. Ὁ πατράς καὶ τ' ἄδερφια τοῦ νεκροῦ ἀνεβασμένοι στοὺς ὤ-
μους μερικῶν οἰκοδομῶν, ^{με τὴς γραφικὸς σημαίνει} δὲσσηλωμένοι γὰρ ἀπὸ φέρετρο. Οἱ φωτογραφίες αὐτῶν ταξιδεύθουν
στὸ ἔξωτερικὸ, ἔκκληστοὶ βλέπουν οἱ ἐξνοὶ πῆν ἀγρίδα καὶ τῆν περηφάνεια ἑνὸς λαοῦ.

Σωτήρη Πετρούλα,
σε πῆρε ὁ ἄμπρόκης, σε πῆρε ἡ [redacted] λευτεριά.
Σωτήρη Πετρούλα,
[redacted] ἀθῶνι καὶ λιουτῶρι, βουνὸ καὶ ἔσπεριδ.

Στὴν ἀπόκλιση

[redacted] τραγοῦδὸ [redacted] γράφει ὁ ἑξέης μετὰ ἀπὸ μιὰ συνεδρίαση τοῦ [redacted] Κεντρικοῦ Συμβου-
λοῦ τῶν Ἀμπρόκων. Κάποιος ἄλλος μίλογε, ἔκτενος φεαίρεθηκε ἔρχισε νὰ σιγοτραγουδῆ
καὶ νὰ σημειῶνι νότες πᾶνω ἀ' ἕνα χορτῆ. Ἐφ' ἕνας μερες ἡ οἱ διαδοχτικῶς τὸ τραγοῦδοῦ-
σαν, ^{κὶ δὲ διαρκῶς} ἀπαγορευμένος στήν Ἑλλάδα, [redacted] κινῆθοροῦσε στὸ ἑρῶσι καὶ ἀργότε-
ρα ἀ' ὄλο τὸν κόσμῳ. Τὸ ἡΓελαστὸ Παίδεῖ ἦταν τὸ δευτερο. τραγοῦδὸ ὄλων αὐτῶν τῶν μηνῶν, ποὺ
ἀκολοῦθησαν. Τὸ γελαστὸ παιδὶ ἦταν πρῶτα ὁ Ἀμπρόκης, γῶρα ἦταν ὁ Πετρούλας.

Οἱ ποιητῆς καὶ πᾶσι παρῶθησαν τὴς ποιητικῆς συλλογῆς τους, βγῆκαν στοὺς δρόμους νὰ λῆνε
τοὺς στίχους τους κι οἱ ἔφημερίδες στὴν ἔσση τοῦ καλλιτεχνικοῦ κουτσομπολιοῦ νὰ φιλοξέ-
νοῦν ποιήματα.

Γνωρίζουμε τὴ στοχίσιες γιὰ νὰ γίνιες.
Γνωρίζουμε ἀπὸ ποιὸς αἰῶνες μακρινὸς ἤρεες, μετὰ ἀπὸ ποιὸ
διαδοχικὸ μαρτύρια πέρασε. Ἐῖσαι τὸ Ἐθνος. Ἡ Ἑλλάδα εἷσαι.
.....
Ἐὸ εἷσαι ἡ Ἑλλάδα, ποὺ δολοφονοῦν
κάθε χρόνο, κάθε ἔθνοιξη, κάθε Πάσχα.
.....

* Ὁ Σ. Πέτραγας ^{ἡ κεντρικῶν τῶν ὄλων} μετὰ ἀπὸ ἐὰρ ἀκρωτιῶν, ἦταν ἑμῆνο τοῦ Κεντρικοῦ Ἐσῶ ἀποχρησῆν
ἀπὸ τῶν Ν. Λ. ο.

Σε εἶσαι ἢ Ἐλλᾶδα ποδ δημοκρατοῦν

τὸ αἶμα της καὶ τὸ μέλλον της.

Ποῦ μὲ τὸ μπουκαμῖνα τους στόματα, ἄσβεστε

κι ἄνασταχουντο συλητῆς, τῆς βρωμίζουν

τὸ ὄνομα, τὸ λευκὸ ὡς ὄνομα, Ἐσὺ εἶσαι!

.....

.... Ἐὸ φῶς τὸ σκοτώνουν ἀπὸ βροφος ἐκδημ,

βάζοντας χολῆρους νὰ δηλᾶζουν τὸ βυζὶ τῆς πατριῶς.*

Ἦσσα στὸ παζαρέματα καὶ τῆς διαδηλώσεις, μῆσα στὴς κουρελιασμένες σελίδες τοῦ ἑλληνικοῦ συντάγματος, ποῦ [redacted] τῆς εἶχε πᾶρει ὁ ἄγγελος, μῆσα στοὺς κομποῦς τὸ δακρυγόνος καὶ τῆς φλόγης ἀπὸ τὸ κομῖνα αὐτοκλήνητα ἤρεε κελύνη ἢ ἑσπινική ἀποκλειψη- ἢ μόνυφθοῦ ἔλκει. Ἐνα ἔγγραφο [redacted] ὄλο κι ὄλο, ποῦ, ὕγνωστο, πῶς, ἔφτασε στὴ γρα- φεῖα μὴς ἀπογευματινῆς ἐφημερίδας (Πρωτοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀκολοῦθου Η. Π. Α.) - Ἀμερι- κανική Πρεσβεῖα - Ἀθῆναι - Ἐλλᾶς - Μ. 127-65, 18 Ἰουνίου 1965. Θῆμα: Ἐπιχειρήση ΒΕΛΟΕ 1 Πρὸς: Βοηθὸν Ἀρχηγὸν Γενικοῦ [redacted] Ἐπιτελεῖου, Τμήμα Κατασκοπεῖας τοῦ Στρατοῦ. Οὐδισιγκτων 25, D. C. 20315 [redacted] ..... 1) Κατόπιν κοινῆς ἀναλύσεως καὶ συσκέψεως μὲ..... καὶ μὲ τοὺς συναδέλφους μας τῆς Ο. Ι. Α. κατελήξαμε στὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δίκη Κομμουνι- στῶν στὴ Ἀμεῖα, ἢ ὅποια μὲλις ἐτερομίσση δὲν πρόκειται νὰ ἐπιτελεῖται σοβαρῶς τῆ δρο- σθηριότητά μας στὴν Ἐλλᾶδα. Ὅπως ὁποῖτε δὲν πρόκειται νὰ [redacted] - ἔχει [redacted] δυαμηνῆ ἐπέδραση στὴν ἐπιχειρήση ΒΕΛΟΕ 1, τὴν ὅποια ἐνεκρίνατε ἢ νὰ παραβλεῖται τὴν ἀφ- σιν τῶν φίλων μας στὸ Στρατὸ ἢ στὸ Ἰατρικὸ... Ἐπ' αὐτοῦ εἶχαμε κατηγορηματικὴ διαβεβαίω- ση ἀπὸ τῶν ὑπουργῶ [redacted] Ἀμύνης κ. Γερουσιαῶ..... 2) Ἐτικῶς μὲ τὴν ὑπόθεση τοῦ πε- ροσμένου Νοεμβρίου στὸν Γ(οργόπτερο)μορῶ νὰ σὴς διαβεβαίωσω ὅτι καμὴ διαρροή πλη- ροφοριῶν δὲν μποροῦσε νὰ γίνει στὴν Ἐλλᾶδα. Ὅσοι ἀνεμίχθησαν ἔλαβον καὶ ἐνῆρτησαν καὶ ἔδρασαν κἄτω ἀπὸ τὸν ἀστυρὸ ἔλεγχο δεξιωματικῶν τῆς Ο. Ι. Α. Ἄν εἶχαν καμὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν τακτικὸ πληθυσμὸ ἢ μὲ τοὺς συγγενεῖς τους καὶ μεταφέρθησαν ἀμέσως σὲ μὴ βδση στὴ Γερμανία. Ἐκτεὸς ἀπὸ τὸν Πρεσβεῦτῆ, οἱ κ. κ. Ἄνσους, Μπαρῶστερ καὶ ἴσως Πέρκερ γυ- ρίζουν τῆς λεπτομερεῖς τῆς ἐπιχειρήσεως. 3) Ἐἴμαι ἐντελῶς βέβαιος ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου δὲν γνωρίζει πῶς ἔχει ἢ κατέσασση καὶ εἶμαι κατηγορηματικὸς ὅτι οἱ ἑλληνικὲς ἀρχαὶ δὲν εἶναι σὲ ἐθέση νὰ προσκορπίσουν οὐσιώδη στοιχεῖα ἐναπέλιον τῶν ΗΠΑ..... 4) Τὸ συμπέρασματὸς μας σχετικῶς μὲ τὴν ἀνέκριση καὶ τὴν ἐκαθέριση στὸν ἑλληνικὸ στρατὸ δὲ σὴς διαβεβαίωσθον ἀμέσως μὲλις λάβουμε τῆς ἐκθέσεως ἀπὸ τὴν JUSMAG Ἰσογροφῆ Ο. Κ. ΜΑΡΣΑΛ, Ἐντογαματῆρχης G5, Στρατιωτικὸς ἀκβλοῦδος Η. Π. Α. [redacted]).

Ἐνῆμιον μῆνον μετὰ τὴν "πρωτοῦ" τοῦ Παπανδρέου δὲν εἶχε κατορθωθῆ ἢ νομιμο- ποῖση καμὴς κυβερνήσεως. Ἐγινε, λοιπὸν [redacted] ὑμβολίον τοῦ ἑτῆματος, μῆπως κι ὄλοι μαζὶ λάσουν τὸ πρόβλημα. Τὸ πρακτικὸ τῶν συζητήσεων ἐδόθησαν στὴς ἐφημερίδας. Ἄνδμετα σ'

* Ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ Νικητοῦ Βρεττικῶν ἄδελφος γιὰ τὴν πατριῶς.
 ** Ἐμβολίον Βασιλῆ, πρωθυπουργοῦ, τῶν ἐπιζῶντων τῶς πρωθυπουργῶν καὶ τῶν ἀρχηγῶν κομμάτων.

Ἐπὶ τῆς ἀριστερῆς. Κατάληψη τῆς ἀριστερῆς τῆς ἐκδοῦς.

Έλλο ύπρχε κι αυτό τό [redacted] άπόδοση.

ΒΑΣΙΛΙΑΣ:Μφφ εΐχατε ^{άποσχεδές} [redacted] ρητώς, πώς θά διαλυσετε τους Αμπερκόηδες. Διαιτι δέν τό έπρά-
Ξατε;

ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ:Τό θέμα ήτο δικαστικόν και δέν ήδυνήθη νά τό ρυθμίσει διότι παρητήθη.

Νά, λοιπόν, ποδ εΐχε τό καλό της ή [redacted] άπόλυση των Παπανδρεου. Δέν...
διαλυθήκαν οι Αμπερκόηδες. Τελικά στις 24 Σεπτεμβρίου ένα ² από τό σύλλικό κατασκευά-
σμετα κατόρθωσε και πήρε πλειοψηφία δυδ ψήφων. Η καινοβργια κυβέρνηση άνάμεσα στό
πρώτο-πρώτα καθήκοντά, και άνάλαβε ήταν και ή διαλυση της νεολαίας της Αριστερής,
πόση θυσία, ¹ με κάθε [redacted] μισο. Οί πα-
ρακρατικοί, [redacted] εΐχαν δώσει κιόλας ² καλό παρόδι-
γμα:Στις 6 Σεπτεμβρίου τό χαρμόσα, μιá φοβερή Έκρηξη Εξαθήκασε στό πόδι τους κατοί-
κους του χωριού Μυλοχώρι, στό νομό Κιλκίς. (Πόλεμος!). Αρχισον νά τρέχουν στους δρό-
μους. [redacted] ³ λίσχη των (Αμπερκόηδων) [redacted] εΐχε άνατιναχτεί με (Δ.Ν.Τ.) έκρηκτική
ύλη, άμερικανικής προέλευσης, ποδ χρησιμοποιείτ ό στρατός. Φυσικά ή κυβέρνηση του βα-
σιλιά δέν μπορούσε κι ύστε εΐχεα τόν καιρό νά άνατινάξει τις [redacted] έκταογείδες λίσχες
των Αμπερκόηδων. Μπορούσε όμως νά μη βρσκει [redacted] ποτε τοβ άρσενος. Ήτοι κι Ύ-
κανε. [redacted] Έκτος από τις συλλήψεις, τόν Έγρω Ευλοδαρμδ, τις όκιες των
μελών της άργάνωσης τό σύστημα των άνατινάξεων συνεχίστηκε, στην άρχή δοκιμαστικά
και μετά ⁴ τακτικά [redacted] ⁵ Κίσης [redacted] ποτε
με τό άεροπλάνο, ποτε με τό αυτοκίνητότου, νά έμφυλάσει [redacted] ⁶ (του) ⁷ ΝΟΛΚΙΟΥ
νά ζωντανίσουν [redacted] τη λίσχη, νά συνεχίσουν τη άρασηρη, όσητό τους.

Τόν Οκτώβρη πήγε ένα βασικό ταξίδι στό Παρίσι. Συνάησε τόν Σάρτρ κι εΐχε
μαζί του μιá μεγάλη [redacted] συνομιλία. Τυρίζοντας στην Ελλάδα έφερε [redacted]
[redacted] τό προσωπικό [redacted] μήνυμα του Γάλλου φιλόσοφου στους (Αμπερκόηδες).
-Ή... Ύστερα από 30 χρόνια άδειόκοπη πάλι κατό του φασισμού και της δικτατορίας),
[redacted], του 'ρε [redacted] ό Σάρτρ,
ή ό ελληνικός λαός κατόλαβε -και τόν άύγουστο του 1965 μΐς Έκανε νά τό καταλάβουμε
καθαρά και μετ' ότι δέν πρόβχεται πιá, ποθενά στη άθση, για άπλεις έθνικες άναμετρή-
σεις, ποδ άντιπρόσθεται τό δημοκρατικό κινήματα με τις τοπικες άλιγαρχίες και ότι
άκόμα ούτε οι άλιγαρχίες θά σπαώνοντον ψήφους, άν δέν στηρίζονταν από τόν έμπερι-
αλισμό των ΗΠΑ. Παρ' την ύπαρξη μιáς έπιφανειακής έθνικης κυριαρχίας ποδ άνέχεται
και διευκολύνει κάθε άμερικανική έπέμβαση, όριζατε στους Έυρωπαίους ότι στην ήπει-
ρό μετ', όπως και στη Άπτινική Αμερική, ή άποκατάσταση μιáς συνταγματικής δημοκρατί-
ας συνάεεται με την έπανοκατάκτηση της έθνικης κυριαρχίας. Έναντιόν του Έχθρου
με τό έκαστό πρόσωπο, του όποίου ή πείση γίνεται παντοφ άίσθητή, τό γεγονός της Έλ-
λάδας δείχνουν για μιá άκόμα φορδ ότι ό άγώνος πρέπει νά διεξάγεται ταυτόχρονα
Έσο στο έθνικό Έθνος, όσο και σε παγκόσμια κλίμακα. Ύπογραμμίζοντας την άλληλεγ-

γότη τουε προς τὸ Βιεννάμ, τὴν Κύπρο, τὸν Ἁγ. Δομίνικο, οἱ διασηλωτικὲ ἀπὸ τὴν πλευρὰ
 τους, ἔφεραν πὶδ κοντὲ τῆ στιγμῆ [redacted] κατὰ τὴν ὅποια δὲ συγκροτηθεῖ μὴ διεθνεῖς ἀντι-
 σταση κατὰ τῶν δικτατορῶν ποῦ ἐπιβάλλει ἡ ἴδια ζῆνη δύναμη..... Ἐχουμε κοινὸ προβλή-
 ματα, ἡμέτερο περισσότερο ἀκόμα ἀπὸ χρεῖς. Ὑποκεινδ, δὲν ἐκφραζονται πῶστα μὲ τὸν ἴδιο τρό-
 πο. Ἡ δικτατορία, ποῦ ἔναντιον της ἀγωνιζόμεσασε, ὄχι μόνο δὲν ἐπιβάλλεται ἀπὸ τῆς ΠΑΔ,
 ἀλλὰ ἀπεναντίας ἰσχυρίζεται ὅτι δὲ μῦς ἐλευθερώσει ἀπὸ τὴν περιπέτειά τους. Μὲ οὕτῃ
 εἶναι μόνο ἡ βοτρίνα: οἱ ἐπενδύσεις τῶν Ἀμερικανῶν, τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἐλεγχουν τὴν
 οἰκονομία μας καὶ νὰ ὑποφέρουμε, ὅπως ἡ χώρα σας, ἀπὸ τὸν ἑξαμερικανισμό της κουλτορας
 καὶ ἀπὸ τὸ χρεῖσιμο τοῦ χαρακτήρη της. Γι οὕτὸ τὸ λόγο ὁ ἀγῶνας σας εἶναι καὶ δικός μας:
 Γιὰ σῶς ὅπως καὶ πὶδ μῦς [redacted] οὕτοι οἱ σκοποὶ εἶναι ἀχώριστα ἑνωμένοι: Δημοκρατία, ἐ-
 θνική [redacted] αὐτοτέλεια, αὐτεξέθουη κουλτορα...»

Τῆς ἴδιας μέρες κάποιος δημοσιογράφος [redacted] πήρε μὴ συνέντευξη ἀπὸ τὸ Ἄλκη,
 [redacted] - κέρρασε νὰ τὸν βρεῖ- ποῦ ἄλλου-σὲ πολιτικὸ του γραφεῖο, σὲ κεντρικὸ
 γραφεῖο τῶν Ἀσμερικανῶν Ἀθήνας. [redacted]

- (Ἦως εἶδες ἀπὸ... μουσικὴ ἔποψη, τῆς πρόσφοτερῆς λαϊκῆς ἐκδηλώσεως);
- (Κοῦ κόνειε μὴ ἐρώτηση, ποῦ αὐτὸ τὸν καιρὸ φλογίζει κυριολεκτικὸ τῆς μουσικῆς μου
 ἀναζητήσεως: Ἦως ν' ἀποδώσω μουσικὰ ὅλο αὐτὸ τὸ λαϊκὸ κυρετὸ τῶν τελευταίων μηνῶν; τὸ
 ἐπόμενο μεγάλο ἔργο μου δὲ βγαῖ μῆσα ὅπὸ τοὺς πρόσφοτους ἀγῶνας τοῦ λαοῦ μας. Αὐτοὺς
 τοὺς ἀγῶνας, ποῦ ἀπέσπασαν τὸν παγκόσμιον θουμισμὸ).
- (Ποιὸ στοιχεῖο δὲ κυριαρχεῖ σ' ἐνα τέτοιο ἔργο);
- (Πολυπρόσωπη χορωδία. Μὲ μπορούσε νὰ κόνειε μὴ χορωδία μὲ χιλιάδες φωνές! Ἦως ἄλλωως
 δὲ μπορούσε ν' ἀποδώσει τῆ λαϊκῆς φωνῆ, ποῦ κυριάρχησε τὸν τελευταῖο καιρὸ στοὺς ὀρ-
 μουε τῆς Ἀθήνας καὶ σ' ἄλλῃ τῆ [redacted] χώρα;.... ἡμέτερο ὁ ἀγῶνας τοῦ λαοῦ μας εἶναι γιγάν-
 τιος. Γιγάντια πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ μουσικὴ ποῦ δὲ θελήσει νὰ τὸν ἐκφρασε. Ἀλλιῶς...)

Κι ὅμως τὸ ἐπόμενο ἔργο τοῦ [redacted] ἦταν μονόφωνο! Ἡ (Ρωμιοσύνη), ἀπὸ ἓνα ἀπέσπασμα
 τῆς συλλογῆς ἡ Ἀγρόπια) τοῦ Γιάννη Ρίτσου. [redacted] Μὴδ μονόφωνη σύνθεση-ἐννὸς
 τραγοῦδία, μουσικὴ δὲ ἐντελῶς ἐλεγερο στίχο-, [redacted] καὶ πάλι [redacted] τὸ Γρηγόρη
 ἠπιδικάτω. Ἐνα ἔργο ποῦ τραγουδήθηκε σὲ συνουλίεσ σὲ ἀνοικτὰ σπῶδια ἀπὸ δεκάδες χι-
 λιάρδες κῶμου. Ἀέθηκε μὲ μὴ ὀλόκληρη ἐποχή. [redacted] ἐτλητοσὰ [redacted] προσπάθεια γῶ
 ν' ἀνακόψει τὴν πορεία πρὸς τὴ δικτατορία καὶ νὰ ἐπιβάλλει μὴ [redacted] πορεία.
 Ἄς δοῦμε τι μεσολάβησε μεχρὶ τῆ μέρα, ποῦ γράφηκε ἡ (Ρωμιοσύνη). Ὁ βασιλικὸς ἀγανα-
 κτισμῆνος μὲ τὸ λαὸ σκεφτόταν σὲ σοβαρὸ νὰ ἀρχίσει νὰ βγάζει λόγους [redacted] - περι-

Σε λίγο ⁴ ένα τερστίο, αδόδμητο συλλαλητήριο είχε δημιουργηθεί. [redacted]

[redacted] Μηροστά-μηροστά δ Μίκης.

-Δημοκρατία! ΙΙ4! Έκλογες!

"Ένας ύπαστυνόμος ⁵ σφύλιαζε: «Άκουε εκεί να μην πάει κανένας στέν βασιλιά και να ρθούν όλοι στο ⁶ Παπούρη και την ΕΔΑ!».

"Άρχισ ⁷ η [redacted] ⁸ επίθεση της αστυνομίας. [redacted] Έπεσαν με λύσσα σ' όποιον έπρεπε στο πρόσωπό τους. [redacted]

[redacted] Ριχτήκαν πάνω στα Μίκη. Τον τραυματίσαν.

"Ένας αρχιφύλακας ούρλιαζε με τή σειρά του: «Θεοδώρητα, Βουλγαρέ!».

"Ο Βουλγαρος γύρισε στο ⁹ σπίτι τρέμοντας από ¹⁰ όργη ^{και} συγκίνηση. «Έφτασε η ώρα της Ρωμιοσύνης!» Ήκφθησε. [redacted] Οι σείχοι τόν περιμεύουν. ¹¹ Κείνη τη μέρα δέσφρησε από τó σπίτι. ούτε έφαγε. [redacted] "Άρχισ και τέλειωσε τή σύνθεση της (Ρωμιοσύνης).

Αυτά τó δέντρα δέ βολεθονται με λιγώστε ούρανό.
 Αυτά οι κότες δέ βολεθονται κάτω από τó [redacted] Έξνο βήματα.
 Αυτά τó πρόσωπα δέ βολεθονται παρά μόνο στέν ήλιο.
 Αυτά οι καρδιές δέ βολεθονται παρά μόνο στο δίκιο.
 Έτούτο τó τοπίο είναι σκληρό σόν τή σιωπή.
 Σφίγγει στέν κέρσο του τó πυρωμένο του λιθάριο.
 Σφίγγει στο φως τής όρφανής έλις του και τ' όμπλια του.
 Δεν υπάρχει νερό. Μουδα φως. Ό όρμος χάνεται στο φως
 κι ό τσίκος της μέντρας είναι σίδερο.

"Όλοι διέβηνε χρόνια τώρα. Όλοι πεινάνε.
 Τó μέτα τους είναι κόκκινα από τήν όργη.
 Μία βαδειά χαρική σσηνωμένη άνεμεσα στέα φρόβια τους,
 σόν ένα κυπαρίσσι, άνεμεσα σε δυό βουνα τó λιόγγρα.

Τó χέρι τους είναι κολλημένο στο ντουφεκι.
 Τó ντουφεκι είναι συνέχεια τού χεριού τους.
 Τó χέρι τους είναι συνέχεια τής ψυχής τους
 κι έχουν στο χέλι τους έπάνω τó θυμό
 κι έχουνε τόν καημό βαδειά-βαδειά στο μέτα τους,
 σόν ένα δάσφρι σε μία γούβα όλάτι.

Όταν σκοτώνονται,

ή ζωή τραβάει την άνηδρα με σημειές και με τομπούρα.

Τόσο χρόνια όλοι πεινών, όλοι διψών, όλοι σκοτώνονται.

Πολιορκημένοι από στεριά και θάλασσα.

Έφαγε ή κόψη τή χωρία τους.

ή άρμύρα έκαψε τή σπία τους.

Από τής τρώγες του πανωφοριού τους μπαμπούραίνει ο άθνατος.

Τό φως σάθησε. Τό βόλιό σάθησαν.

Τώρα γεμίζουν τή καθόνια τους μόνο με την καρδιά τους.

Ο Γιάννης Ρίτσος, έρωτηθηκε από κι ο Όδυσσεύς Έλύτης, [redacted]

[redacted] είσάδθηκε ^{τη πρώτη φορά} στην ανάγκη να εκφράσει τη συγκίνηση του... Ακούγον-
τος, λοιπόν τη (Ρωμιοσύνη) του Θεωδώρη, ένιωσα πώς ή έξοσια αυτή, στην αίσθησή μου,
μουσική του, όχι μόνο άνοκάλυφτο στο βήθος, υπογράμμιζε, άνοδεύκνυε την όποια σημασία
αύτου του ποιήματος, μάθηγαίνε πιο πέρα απ'τό ποίημα, άγκαλιζόντας όλη την Έλλά-
δα... Γι' αυτό είσάδνωμαι την άνάγκη να ένοπώ αυτό που άυδωρητα άνέβηκε στο
κρίλι μου στο πρώτο άκουσμα αυτής της σύνθεσης: Η (Ρωμιοσύνη) του Θεωδώρη είναι
ένα έργο, ένα μεγάλο έργο, με έντελώς είδιόκτηρη σημασία για τή μουσική μας βίο και
για τή ολόκληρη τή προσληνική μας πολιτισμό. [redacted]

Στό μεταξύ ή πολιτική ζωή είχε [redacted] άρε και [redacted] άδν
μπορούσε να πεί, ^{τίποτα} ούτε μπροστά, ούτε πίσω. [redacted]

Άφασ στο Μάρτη έγιναν πολλές συλλήψεις άξιωματικών, για άνάμιξη στην ύπόθεση
ΑΕΠΙΔΑ. Οι λέσγες των θλαμπράκηδων ήταν μόνιμος στόχος έκρήξων, καταστροφών, διαπα-
ρήξων. Η ΕΑΔ προχωρώντας περισσότερο στην υποχωρητική τακτική της πρόβινε τή (πε-
ρφόρημα) πέντε σημεία, στο όποιο, ούτε λίγο ούτε πολύ, άμνηστειε τή βασιλιά, ή ήγκλη-
ματα της άεισε, τή πάντα, με άντέλλαγμα [redacted] ήμολες έκλογές και ... με άήλωση όλων
των κομμάτων, άτι κατεδικάζουν τή δικτατορία.

Ο Κίκης [redacted] Έγραψε καινούργιες σειρές τρα-
γουδιών, σε στίχους όλο νέων [redacted] ποιητών και συνήχισε τής θρηξέμεντικές συνου-
λίες. Έν τώ μεταξύ, σε συνεργασία με [redacted] δήμαρχο και τή δημοτικό
συμβούλιο του Ήρειρού έβαλε μπροστά ένα άλλο, τή ήμεγαλύτερο μέχρι τώρα, σχέδιο

Χερσόβας,

ἐκπολιτιστικῆς δράσης τῆ δημιουργία μεγάλης Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας, ^{Μαϊκού Ἡδέρου,}
Ἰνστιτούτου Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ^{ἐκπολιτιστικῶν σεμιναρίων κλπ.} ἔφασα στὴν ἔννοιζή ἡ ὄρχήστρα
του, μετὰ τὸν θρῆσμο τοῦ "Σορμπῆ" ἔκανε τὴν πρώτη της περιοδεία σὲ πολλές πόλεις
τῆς Δυτ. Γερμανίας, καὶ στὸ Ἄουδνιο. Ὁ ἔλιος διεθέσθη πολλές ἀξίες αὐτῆς συνου-
λίαι. Ἐκανε καὶ δύο ταξίδια στὸν Ὀλλανδία γιὰ ἀχογραφήσεις δίσκων. Ἐτὴν Ἑλλάδα ἡ
ἀπεργία εἶχε ἀποτύχει, γιὰτὶ οἱ Ἕλλοι δυὸ τὸν ἤφισαν γρήγορα μονάχο του.

Ἐτὶς 22 Μαΐου ἔγινε ἡ Δ' Ἡραρεθῶνια Πορεία, κάτω ἀπὸ ἀφάνταστες ὁστυνομικὰς προκλήσεις
καὶ πιέσεις, ἀλλὰ μὲ τὸ γνωστὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ συμμετοχὴ καὶ πάλι ἐκατοντάδων χιλιάδων.
Τούτῃ τῇ φορᾷ ἡ συνδηματολογία ἦταν ἀρκετὸ πιδ "πολιτικοποιημένη".
Τὴν ἑλλη μῆρα ὁ ἑλικὸς ἐανόφυγε γιὰ τὴ Γερμανία, ὅπου ἐανασθῆναι τῆσθε μὲ τὸς συγκροτημὰ του
καὶ διεθέσθη μερικὰς συνουλίαις.

Τὸν Ἰούλιο ταξίδεψε στὴ Μόσχα, προσκλημένος ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ μουσικῶ διαγωνι-
σμοῦ "Σορὶκόφσκι". Ἐτὶς 22 αὐτοῦ τοῦ μηνὸς γύρισε κι ἔρχισε ἐνστατικὰ πρόβες γιὰ μὴδ μεγάλη
περιοδεία 24 συναυλιῶν σ' ὄλη τὴν Ἑλλάδα, σὲ ἀνοιχτοῦς χώρους.

Ἐτὶς τρεῖς πρώτες συνουλίαις - δυὸ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ μὴδ ὅτῃν Ἀθήνα-εἰς παρακο-
λοῦθήσαν γύρω στὶς 40-45.000 ἀνατῆς. Τὰ στάδια γέμίζον, ὅπως σὶ τοῦτε ποδοσφαιρικὸς
ἀγῶνας, καὶ μετὰ στὶς γειτονικὰς μέχρι ἀργὰ τὸ βράδι ἡ νεολαία διαδῆλωνε τραγουδῶντας
τὴ "Ρωμιοσύνη". Ἡ κυβέρνησις τὰ ἔχασε. Κάτι τέτιο δὲν εἶχε συμβεῖ ποτὶ. Ἐτσι, κἀπως κα-

προεπα⁰θη¹ / (Ταματάβη)

δυστηρημένα ^{πρόσθεσε} ^{Ταματάβη} τὸ κοκ. [redacted] ἢ σωθίκα τῆς ἡμισοριαθῆς, τῆ μέρα
 τῆς συναυλῆς ἦταν γεμιστὴ προκηρῶσεις καὶ συνδήματα στοδο τοῦχοι: [redacted]
 ἠθροδωρῆκη δὲ πρόσθεσε [redacted] τὸ γράφον καὶ ἔγραψε (ἀγνωστοί)
 ποὺ συνεθεύοντισαν προστατευτικὸ ἀπὸ τὸ ὑπ. ἀριθ. 499 περιπολικὸ τῆς ἀστυνομίας).
 Τῆ συναυλία στήν Καρβόλο τὴν ἀπεγορεύσε ὁ νομάρχης, παρ' ὅτι τὸ δημοτικὸ συμβόλιον
 εἶχε παράχωρησι τὸ στάδιο τῆς πόλης. Τῆ συναυλία τῆς Ἀβριλλοῦ οἱ ἄρχοντες
 ἀνοχάστηκαν μέσῳ σ' ἓνα βράδι νὰ περιφρῶσουν ἐνὸς ^{ἡμέρας} ^{ἡμέρας} ^{ἡμέρας} γὰρ νὰ γίνει ἡ
 συνῆλξις. Ὡς τῆ μέρα ἀεροπλάνο τοῦ στρατοῦ ἔφριξαν πῶς ἀπὸ τὴν πλεθ προκηρῶσεις
 ἄβριλλοῦ [redacted] ἀποχῆ ἀπὸ τῆς συναυλῆς τοῦ προπομποῦ ^{τῶν} ^{τῶν} ^{τῶν} σλαυοκομμουνιστῶν.
 Τὸ χρημὸς σὲς ἐνισχούθη τὸ Κ.Κ.Ε.)). Τὸ βδλο τὴν ὥρα τῆς συναυλῆς 100 μέτρα πῶ
 πέρα ἢ μπάντα τοῦ τοπικοῦ ὄργανοτροφεῖου παράταξις δὲ ὤρεσ, λῆς καὶ ^{ἔταν} ^{ἔταν} ^{ἔταν} γιορτῆ,
 ποιδνιζε ἐθνικὸ ἔμβαθῆρι γὰρ νὰ δημιουργήσῃ. ^{ἡμερικῶν} ^{ἡμερικῶν} ^{ἡμερικῶν} Τὴν γέια ἐποχῆ μα-
 ταιώθησαν [redacted] καὶ δὲ συναυλῆς τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρης ποὺ δὲ διεβένε ὁ σλαυο-
 κομμουνιστῆς μαφστρος, μὲ στὸν Πειραῶν καὶ μὲ στὸ ἀργιστὸ ἀφστρο τῆς Σικυῶνος.

Ἐλως, ἡ εἰρήνηση τοῦ Θεσιβῶν Λοϊκῆς Μουσικῆς τοῦ Θεο Ἰννῆτρο τὸν ὄρισε με-
 ς ἢ τοὺς Ζῆκ Πρεβ, Ἀραλῆ,

Ρουτρίγκες, Πολόβιτς Ἐννὸς καὶ Κιστλ Λεγκρόν μέλος τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς. [redacted]

ἡ πρόσθεσις ἡ χάρις ἡ ἄπεν, τὸ Φεβρουῶν τὸν ἀνηκατάστασε γὰρ δὲν γὰρ ἀπάντησιν.

Ὁ κύκλος τῶν 24] συνῆλξις-μὲς ποὺ δὲν ἔγινον ὄλες-ἔκλῆσε στὸ ἀνοιχτὸ, κυκλικὸ
 ἀφῆρο, ποὺ βρισκεται στήν κορφή τοῦ Λυκαβῆτοῦ, τοῦ λόφου ποὺ δεσπόζει στὸ κέντρο
 τῆς Ἀθήνας. Ἐξῆ συναυλῆς-ἡ Ἄ-Ἐβδομάδα Ἑλληνικῆς Λοϊκῆς Μουσικῆς. Ἐτὴν τελευ-
 τὰς συναυλῆς ὁ κύκλος ἔπασσε τὴν περιφρῶση ^{τῶν} ^{τῶν} ^{τῶν} σκαρθλωσε πῶς στίς ἀπο-
 τομῆς, λοτομημένεσ πλαγιῆς, πῶς στὸ σῆηρικὸ [redacted]

[redacted] Ἄρκετῆς ἑκατοντάδες εἶχον μαετ.

στὴν [redacted] κυκλικῆς (Ὀρχήστρη). Ἡ πῆση ἦταν ἀσφακτικῆς, ὁ Κίρκης δὲν χωροσε [redacted]
 [redacted] νὰ διεγυθόνε. Ἄλλοι ἦταν κῆτω ἀπὸ τὸ πῆδον, ἄλλοι σπρωχόντουσαν γύρω ἀπὸ
 τὸ βιολοντῆλλο, ἄλλοι ἀκαμπῶσαν στὸ πῆδον τῶν μουσικῶν. [redacted] οἱ θῆσεις τοῦ θεά-
 τρου ἦταν 3.000 μὲ οἱ ^{ἀκρατῶν} ^{ἀκρατῶν} ^{ἀκρατῶν} ὑπολογίστηκαν στίς 15.000. Κι ἦταν ἓνα μεγάλο εὐτύχη-
 μα, ποὺ δὲν σκοτώθηκ κανένας, γλυστρώντας ἀπὸ τοὺς ἀράχους, ποὺ δὲν βοδύλιζε ὄλο τὸ
 θεατρο.

Τὸ μέγαφωο κῆρω τόσο ἔκανε ἔκκληση: ΠΡΟΣΟΧΗ! ΠΡΟΣΟΧΗ! Τὸ θεατρο κινδυνεθεὶ καὶ ἀπὸ
 τῆς ἐκθῆλῶσεσ σῆς. Μὴ χειροκροτῶτε τόσο πολὺ. Μὴ χτυπῶτε τὰ πῆδια. Ἄς εἴσαστε ἀπόφθ
 συγκροτημένοι στίς ἐκθῆλῶσεσ ἡῶς. Κινδυνεθουμῆ. ΠΡΟΣΟΧΗ! [redacted]
 [redacted] Κίρκης ^{τῶν} ^{τῶν} ^{τῶν} πῶς ἔβρεση νὰ μιλήσει.

“Τὸ λαϊκὸ τραγοῦδι ἔγινε δάσος! Κι ἠδύσασμένους λαοὶ ἐπαλάνει δέπλα στὴς πηγὲς του καὶ
 δροσίζεταί..... Ἄς κέβρουν ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο καὶ ξεφτυρώνουμε στὸ Τόκιο, στὴ Νόβα,
 στὸ Παρίσι, στὴ Ν. Ὑόρκη. Ἄς κέβρουν ἀπὸ τὴν Καρδέλα καὶ ξεφτυρώνουμε στὸ Λουκαβιτσοῦ...
 Νομίζω ὅτι ὁ λαὸς ἀκόμειψωσεν πιά οὕτῃ τὴν ἐκδήλωσιν διὰ βοῆς!..... Τώρα σκεφτόμαστε
 κιόλας τὴν Β. Ἑβρομίδα. Ὁμως γιὰ τὴν Ἑβρομίδα Ἑλληνικῆς Κουσικῆς καὶ ὄχι καὶ
 Ἑλληνικῆς Ποίησιν καὶ Ἑλληνικῶν Θεάτρον..... Εἶναι ἡ μάτρως τῆς Ἑλλάδος νὰ
 προχωρεῖ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τραγουδώντας. Ἄς γιὰ τὸ ὁ λαὸς συντρίβει ὅλους τοὺς φραγ-
 μοὺς. Ἄς γιὰ τὸ ὁ λαὸς δεσφύσει τοὺς νόμους τοῦ δόλιχῶτος. Ἄς γιὰ τὸ ὁ λαὸς ἔρει
 καὶ μπορεῖ νὰ τετραγωνίσει τὸν κύκλον [ ] Ν.”

Τὸ μέγιστον ἔρχισεν καὶ πάλι τὴς ἐκκλησίας. Κι ὁ ἑκκλησιᾶς γύρισεν καὶ ἔρχισεν νὰ
 διευθύνει [ ] τὴν ἄρχιψα.

Πέτρα τὴν πέτρα, δέντρο τὸ δέντρο πέρασαν τὸν κόσμον
 μ' ἀγκάθια προσκεφάλι πέρασαν τὸν ὕπνον.

Ἐφρναν τὴ ζωὴ στὸ δου στεγνὸ τοὺς χέρια σὲν ποτέμι.

Σὲ κάθε βῆμα ἔκοβον μὲν ὀργυιὰ οὐρανὸ γιὰ νὰ τὸν δώσουν.

Κι ὅταν χορεύῃ στήν πλατεῖα, μῆσιν στὸ σπῆτια τρέμαν τὰ ταβάνια
 καὶ κικουδουνίζεσαν τὰ γυαλικά στὰ ράβια.

Καὶ τώρα πῶς κλειδώσανε τὴν πόρτα τοὺς τ' ἀμψλια μας.

Πῶς λίγνεψεν τὸ φῶς πῶς στέλεφ στέγεσ καὶ τὸ δέψτρα.

Ποιὸς νὰ τὸ πῆτι, πῶς βρῖσκονται οἱ μισοὶ [ ] κῆτω ἀπ' τὸ χῆμα
 κι οἱ ἄλλοι μισοὶ στὰ σέβτρα.

Ἄς τῶσα φύλλα νὰ σοὺ γυφτεῖ ὁ ἥλιος καλημέρα.

Ἄς τῶσα φλόμπουρα λάμπει ὁ οὐρανός.

Καὶ τούτοι μὲς στὸ σίδερα καὶ κῆνοι μὲς στὸ χῆμα.

Ἐῶπα, ὅπου νὰ νῶσι θεὰ σημάδουν οἱ καμπάνες!

Ἄντὸ τὸ χῆμα εἶναι δικὸ τοὺς καὶ δικὸ μας.

Κῆτω ἀπ' τὸ χῆμα μὲς στὰ σταυρωμένα χέρια τοὺς κρατῶν τῆς καμπάνης
 τὸ σκονί,

Προσμένουνε [ ] τὴν ὥρα νὰ σημάδουν τὴν Ἀνάστασιν.

Τούτο τὸ χῆμα εἶναι δικὸ τοὺς καὶ δικὸ μας.

Ἄν μπορεῖ κανεὶς νὰ μᾶς τὸ πᾶρει.

Τώρα στ' ἀλώνια, ὅπου δεῖπνῆσαν μὲς νυχτιὰ τὸ πωληκῆρια

μένουν τὸ ληκοκόουτα
καὶ τὸ αἶμα τὸ ζερό τοῦ φγγαριού
κι ὁ δεκαπεντασάλλαβο^{* (εἰς)} ἔπ' εἴδημα τὸν.
ἔνουν τὸ κυπρῶσια κι ὁ δασυῖνας.

Πρὸς τὴν ἄλλη μέρα τὸ συγκρότημ^α ἐκτίθησε γιὰ τὴν Κύπρο, ὅπου ἔδωκε συνουλὰς σὲ
στᾶδια, σὴν Λευκωσίᾳ καὶ σ' ἄλλες πόλεις. Ἐτὶς 26 Σεπτεμβρίου ταξίδεψεν εἰς τὴν Σοβ. Ἐν-
ση, ~~ὅπου~~ ^{ὅπου} εἰς τριάντα πέντε μέρες ἔδωκεν ^(εἰς) πενήντα τέσσαρες συνουλὰς. Ἀπὸ τῆς Κόστα ^{ὡς}
τὴν Τροσκύνη, πού τοὺς περίμενε ἡ ποροικία τῶν χιλιδῶν Ἑλλήνων προσφύγων, ἦτορ τοῦ
ἔκτε μετὰ τὸν ἔμφυλο. Ἀπὸ τὸ Ἐριβόγ καὶ τὸ Σοχοῦμι ὡς τὸ Λεβιγκραντ καὶ τὴ Ρίγα.
Ἡ δ' ἀκόμα ἀληθεύουσα, θριαμβευτικὴ περιόδός.

* Ὁ δεκαπεντασάλλαβος εἶναι τὸ κυριότερον κείμενον τῆς ~~ἐπιγραφῆς~~ ἐπιγραφῆς ἐπι-
ρωτικῆς ἀσκήσεως. Προέρχεται ἀπὸ τὸν ^(εἰς) λαμβανόμενον καταλυτικὸν τετραήμερον.

(15) π' τὸ πούραχ πιδ βορεϊδ δὲν εἶναι συμφορὰ σὲ μὴ πόλη. Κι ὅπου ὁ λαὸς ἀφέντης εἶναι, βλάπτει μὲ καρδὸν τοῦ ν' ἀκμάζου ποληκάρια. Μὲ ὁ βασιλεὺς μιστ' ἔνα ἔτσιο πρόγμα. Κι ὅπου ἔβυνοσ καὶ ἀντρέτος τὸν ἔπαστρῆνε...». “Ἔτσι μπε λφτι ὁ Ἐυριπύσης στὲς δι- κρε του ἠ' Ἰκρέτιβις. Μετὰ τὸ βασιλικὸ διδγγελμῆ, ἔρχισαν ἔανδ, συχνὲς-πυκνὲς, οἱ ἔκτασι- στικ πολιτῶν (ἠπικινούτων εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν). Τοὺς (ἀσπρήκῆδες) δὲν τοὺς εἴ- χον διαλύσει ἀκόμα. Ἡ κυβέρνηση ἔβαλε μπροστὲ τὸ νομοσχέδιο (ἔπερὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ ἑνώσεων προσώπων [redacted] κριμένων διατάξεων). Ἔβγιναν διαδηλώσεις, συγκεντρώσεις, δηλώσεις πολιτικῶν. Ἐδὼ τὴ χρεία ἀπὸ τῆ νεολαία Ἀσπρήκη. Ἔτσι κύλησε καὶ τὸ 1966 χωρὶς νὰ μπορσοι ἡ θαύδουλη) κυβέρνηση νὰ κάνει τῆ χρεία τοῦ Κωνσταντίνου. Πάντως δὲν ἔμεινε καὶ μὲ στῆθρῆμένα τὰ χρεία: [redacted]

Τὸν Ἰούλι χιλιάδες ^{αὐτοπαράγοντες} [redacted] ἐπ' ὅλη τὴν Κεντρικὴ Μακεδονία κατέβηκαν μὲ τὰ τρακτέρ [redacted], τὰ κάρρα, τὰ ἀγροτικὰ οὐτοκίνητα πρὸς τὴν Θεσσαλονικίη. Οἱ ἑπρχιακοὶ δρόμοι γέμισαν καὶ πάλι μαύρες σηματοί. Ἡ κυβέρνηση ἔστειλε χωροφυλακὴ, στρατὸ, τόνκς. [redacted] ἔβγινε καὶ χρήση πυροβόλων. Ἐκαστὸ πνήψα τραυματίες, εἰδυχίς κανένος νεκρὸς. Μόνο μῆσα στὸν Ἰούλιο [redacted]

ὁ ἀπολογισμὸς τῆς τρομοκρατίας εἶναι: 108 συλλήψεις καὶ κακοποιήσεις πολιτῶν, 20 ἐπιδοσεις ἐξόντιον γρηφῶν κομητῶν καὶ ἀγρονόμων, 109 ἀπολύσεις συνταξιωτῶν-καὶ φυσικὸ οἱ συλλήψεις κι οἱ τραυματισμοὶ τῶν ἀγροτῶν στῆ Θεσσαλονικίη.

Ἔτσι 4 Ὀκτωβρίου, [redacted] ἔρχισεν στῆ Θεσσαλονικίη ἡ δίκη γιὰ τὴν ἑπόδση Ἀσπρήκη. Ἔχον κίδοις περῶσει παραπάνω ἀπὸ τρεῖς χρόνια ἀπὸ τῆ δολοφονία, [redacted] Ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἔβνη κοινὴ γνώμη περιέμενε μὲ ἐπιφύλαξη [redacted] καὶ μερικὸς μὲ (ἠπκίδες) τῆ διεξαγωγῆ/καὶ τίς [redacted] ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου ἐνδρῶν. Δυὸ μῆρες [redacted] πρὶν τὸ [redacted] Δικαστικὸ Συμβόλιο τοῦ Διορκουῆς Ἐτρατοδικεῖου Ἀθηνῶν [redacted] στῆ δημοσίετησε τὸ βούλευμα γιὰ τὴν ὑπόδση ΔΕΠΙΔΑ, ποὺ βγήκε μετὰ ἀπὸ ἐξέταση 645 προσώπων καὶ ὀποτελοῦνταν ἀπὸ 475 σελίδες. Τὸ [redacted] πολιτικολογοῦσε ἀφόρητα. Ἦσαν φανερῆ ἡ προσπέδεια νὰ γίνουν [redacted] οἱ δυὸ [redacted] πέντε-ροπερ) δίκης. Ἔτσι ἡ δίκη τοῦ ΔΕΠΙΔΑ ἔρχισεν στὲ 14 Νοεμβρίου, ὅταν ἡ δίκη Ἀσπρήκη) βρισκῆταν σὲ μεσορῆνιμῆ της, [redacted] Οἱ δυὸ δίκης ἔβγινον [redacted] (Πουδρροπεία). Οἱ ἀπρκαλύ- φτικ τοῦ ΔΕΠΙΔΑ ἦσαν [redacted] ἐμπνευστὲς ὅλης τῆς ἱστο- ρίας [redacted] Ἔβγα σὲ Νοέμβρη ἀπαγορευτικὸν ἀπὸ τὸν πρόδρο τοῦ Ἐτρατοδικεῖ- ου 300 ἐρῆτεςικ τῶν συνηγῶν τῶν κοτηγουροῦμένων ἀξιωματικῶν.

Ἔτσι 29 Νοεμβρίου ἔβασε “ερελλῶς” μέρτυρος στῆ δίκη Ἀσπρήκη [redacted] εἶπε πολλὰ ἐ- ναντίον τοῦ Πολιτεῖο. Ἀγῶνταν Μίχης Θεοδορόκης. [redacted]

δρα στὸ πῶδι του.

ΕΝΑΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ: Μας εἴπατε γιὰ χιλίους δολ. Τελικὰ ποῖτε κατὰ τὴ γνώμη σας ἀποφάσεις τῆ δολοφονίας;

ΘΕΩΔΩΡΑΚΗΣ: Ἀπὸ τὴ ἀμελέτη τῆς ἱστορίας προκύπτει ὅτι ὁ, τιθόμαστε [redacted] σημαντικὸ καὶ ἀνάμεικτο, ἐπιπέδον μερῆς, ἔγινε στὸν τόπον μας τὰ τελευταῖα 150 χρόνια εἶναι δολοφονία. Ἐπάρχει ἕνα τέρας μὲ δύο κεφάλια καὶ ἀποφάσεις καὶ αὐτὰ τὰ ἔγκλημα τὸ ἕνα κεφάλαιον εἶναι ὁ ἔθνικος παρβάνος καὶ τὸ ἄλλο τὸ πολιτικόν.

Στις 20 Δεκεμβρίου ὁ εἰσαγγελεὸς ἀελλεπέρτας ἔκανε μὴ μνημειώδη ἀγόρευση καταγγέλοντας τοὺς δύο, [redacted] ὁδηγὸ καὶ ἐπιβρῆτη τῆς μετοσκευάστου-γιὰ δολοφονία ἐκ προθέσεως [redacted] (Ἄ... Ποῖοι εἶναι οἱ ὑποχθόνιοι σιδηρουργοὶ, ποὺ μάλιστα πᾶν νὰ σβῆσουν τὰ πῆθ καὶ τὰ μύση τὰ ἀναζωπυρῶνουν μὲ τὰ τεράστια εἰσπρατὰ τους; ... Ἐἴ ἄλλες χώρες ὁ ἀντικομμουνισμὸς ἔχει διακυμάνσεις μετὰ τὸ δῆμιόδος καὶ πολιτροφίας, σὲ ἔμμε συνειχῆς ἀπειλεῖ μαγνητικὰ ἀνέλλος κατὰστρεπτικὰς.... "Ὅταν δὲν ὑπάρχει ἰσονομία, ὅταν ὁ νόμος δὲν ἐφαρμόζεται ἐξ ἴσου καὶ ποδᾶντι ἠμιπληγῶν, ἐγκυμονοῦνται πολλοὶ κίνδυνοι.... "Ἐχομε καὶ ἐδῶ ἀρκετοὺς κύκλους τῆς κολλᾶς, ὅπως ὁ Βιργίλιος μῆς περιγράφει τοὺς κύκλους τῆς κολλᾶς τοῦ Ἀντή. ... Μετὰ τὸν Δεκεμβρίου τοῦ 1944 εἰς αὐτὸν τὸν τόπον οἱ δεσπλογοὶ ἀνεδείχθησαν ὡς σωτήρες τοῦ ἔθνους. Αὐτοὶ οἱ ὅποιοι εἶχαν μῆλει κατὰ τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς τὸ κερρεῖν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ὅσα τοῦ ἐσταυρωμένου ἔθνους. Τοὺς τὰ ἔχρησε τὰ πάντα ὁ Δεκεμβριος. Ἀλλὰ ἔξ μὴ ἔμφρονίζονται σήμερον ὡς τιμητοί. Δὲν μῆς χρειάζονται, οὔτε τὰ ὑποκρίοντα τοῦ Χίστερ, οὔτε τὰ κῆστορα τῆς δεσπλογιῆς λευκαίμιας.... Δὲν μπορούν οἱ δεσπλογοὶ νὰ μῆς λένε ὅτι εἶναι πατριῶται διότι ἔπολεμασαν τὸν κομμουνισμὸν κατὰ τὴν κατοχὴν. Καὶ τοὺς κομμουνιστὰς τοὺς εἴχαμε κατὰ τὴν κατοχὴν σκλάβους ἀδελφοὺς. Τότε ποὺ περιμέναμε πῶς δὲ χτυπήσουν καλύτερᾶ τὰ κανόνια τοῦ Στέλιγγκραντ, ἔν δὲ παραδοθῆ ὁ Πάδουλος. Δὲν μπορούν λοιπὸν νὰ μῆς λένε ὅτι πολέμησαν τοὺς κομμουνιστὰς.... Ἀὶ ἀπεγνωσμένοι ἐκκλήσεις τοῦ Ἀμπράκη γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς του ἔμοιζαν μὲ τὰ σήματα κινδύνου, ποὺ ἐκπέμπονται ἀπὸ κινδυνεύον ἀξίφος. Καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ κινδυνεύον σκᾶφος κάνει λαθρεμπόριο, σπεῖδου ὄλοι σὲ βοήθεια. Ἀλλὰ εἰς τὴν προκειμένην περιπτῶσιν μεγάλῳ φροντιστῶρ σκᾶψη ἦσαν ἠλπίστον τοῦ Ἀμπράκη καὶ δὲν προσφτεζαν εἰς βοήθειαν. Τὸν ἔφησαν νὰ καταπολεμητετὲ αὐτονδρον ἄν μῆς ἀγρίζε θαλάσσης, βριδοῦσης μέλιστα κερραρῶν ...." Ἡ - ἄμερτα εἰς πᾶσαν ἐν βυθῶν γηραιῶν / Παρὰ τὴν ἔκκληση τοῦ εἰσαγγελεῖ οἱ δεκά ἔνορκοι, κηρύξαν παρρησιᾶ δόδου ὄλου τοῦ δέξιμαστικὸς καὶ ἐσῶρησαν ἔνοχους γιὰ δολοφονία ἐξ ἄσπλητος-ἠγιάτῃ ἦσθων μῆνο νὰ τὸν τραυματίσουν)- τὰ καθήματα, ποὺ εἶχαν ἐκτελεσθῆ ἐν ἀνθρώ τὸν Ἀμπράκη. Οἱ ποιῆς ποὺ ἐπιβλήθηκα ἦσαν 11 καὶ 8 μῆσο γρῶνιο / τὸν ὅτι τοὺς δύο καὶ [redacted] πολὺ ἐλαφρότερες στοὺς ἄλλους παρακρατικὸς ποὺ εἶχαν βοηθήσει ἐστὴν ἐπιχειρήσῃ. Καὶ τὸ κλοῦτῶ τρέκνυλο ἀποδόθηκε ἀπὸ τὸ δικαστήριον στὸν ἰδιοκτήτη του. [redacted] ὁ κόσμος συγκλονώθηκε, ὁθὶ πολιτικὸς ἀρχηγός, ὅπως πᾶντα, ἔκοναν δηλώσεις καὶ γιὰ πρῶτῃ

φορέ ή προοπτική μιας δικτατορίας [unclear] του κόσμου, των όπλων Έλληνων, τόσο καθόρου. Ήπαιναμε στο 1967. Ήδη Ήλλη μέρα από την επόσηση-ήταν 31 Δεκεμβρίου-ό Νίκησ δήλωσε: [unclear] χωρίζει την επόσηση των ένδρων από τ- το κοινό αίσημα του κα-ου μας... Ήστε το είντε. 'Ο Αμπράηης δν δολοφονήθηκε! 'Ο Αμπράηης δν πέθανε! 'Ο Αμπράηης ζει κας γνωρίζει!

'Η λξη Ηδικτατορία) είχε γίνει πιά της μέσας. 'Ο κόσμος κι είσιστερα ή νεολοία άνησυχούσε, σάν ήρωστος πούβστρηφογυρίζει, [unclear] σάν κρηββάτε του. Τά κόμματα κας βφαικά ή άριστορά του' διναν καταπρευντικά, ύπνωτικά, [unclear] οι ήσχημας σκέφεις ήρωεγαν, ό λήδς κας πάλι κοιμύθταν ήσυχος. Ήδη Ήλλη μέρα [unclear] οι εφάτης επωρηχόταν] κας δάστου άπ' την άρ-χη. ' Από τó καλοκαίρι του 1966 κύκλοι κοντινοί στο πάλει ήρχισαν νά μιλυνε γιά πιθανή άναστολή ήρώων του Συντάγματος πού δά ύπέγραφε [unclear] ήμε χαρά του! 'Ο Κωνσταντίνος κας γιά [unclear] κήρυξη προσωρινής δικτατορίας Ήμμεσά ήρθενα [unclear] βσσιλικών [unclear] τάστων ήταμ κυρίως ό 'Αμερικάνος δημοσιογράφος Σουλταμύργκερ κας ό Έλληνοαμερικάνος καθηγητής Πανεπιστημίου [unclear] Ήπανηλημένα με ήρώρα τους κας οι δυ-ό Σουλταμύργκερ στούς ήπείμς της Ν. 'Υόρκης) δν ήρναν. [unclear] καμιά άμφιβολία γιά τίς προέσεις του Κωνσταντίνου. (Ήτσι, γιά νά μήν ήπείμς ότι δν σς τó λγουμε; [unclear]).

Οι ήπείμς της Ν. 'Υόρκης) είδικά ήταν γιά τούς δένδριετς πολιτικούς παρατηρητίς στην Έλλάδα ένα [unclear] μαντετό. [unclear] ήρκετ [unclear] νά Ήρρε νά ήπο-κρυπτογραφήσε τούς(ήρωσμοσ), πού κρυβόντουσά μερ στίς ελθέσεις κας τó ήρώρα [unclear] τικά με την Έλλάδα. [unclear] Ήχνή-πυκνά [unclear] άνησυχώτικς πλη-ροφορίες! Ήτσι στίς 15.12.1966 ήρώσθη πός ή Έλλάδα συμπεριλαβάνεται στίς χώρες, πού δένουν στο Ν. Βιετνάμ (στρατιωτική βοήθεια. Ήτή ή 'Αθήνα δημιουργήθηκε άμέσως σόλος, ή κυ-βέρνηση βγήκε νά [unclear] λέγοντας πός οι ήπείμς της Ν. Ύ.) άναφέρουν μόνάκα γιά οικονομική κας [unclear] ιατρική βοήθεια. Ήφικά άποκαλύθηκε πός ήν ήνδρωπική ήκδωση [unclear] ήν ή άμερικανική [unclear] ή διεδουση της ήρω-μπίδας δν πσένε ποτέ, πός δά φτάσει στην Έλλάδα ήρωσσε [unclear] ταν δόκηται.

ή σιωπή της έλληνικής ήκυβέρνησησ) [unclear] μεγάλως τó φοβρά ήρωστικέ. Κας μιά διορισμέ-νη [unclear] ήκυβέρνηση στρατιωτικών ή πολιτικών πού δν δά είχε ένα κοινοβούλιο γιά νά του δίνει λογαρισμό (ήν δά στείλει ή ήχι κας πόσα [unclear] στρατεύματα νά συμμέταχουν στο πόλεμο του Βιετνάμ) στην περίπτωση ήου οι ΗΠΑ δά τó άσπιτήσουν [unclear] ήπτακτικέ) άπισώσ-ποτε [unclear] ήταν ή καλύτερη [unclear] ήν.

Στίς 23-9-66 ή άμερικανική ήταιρία 'Αβστολ, πού είχε προτείνει ν' άναλάβει την άπο-κλειστική [unclear] άμπετάλευση της Κρήτης κας της Δυ. Ήελοποννή-σου, [unclear] μετá πολυήμερη συζήτηση στη Βουλή κας ήφού είχε πός δά καταφειζόσθουσαν οι προέσεις της, τίς άπσυρε με μιά άσματική [unclear] ήρξ-ή άμπερανα. 'Ασφολέ μιά ήκυβέρνηση, πού δν δά είχε ένα κοινοβούλιο γιά νά καδύστερετς στίς άποσσεις της, μιά ήκυβέρνηση άσρα-τιωτικών ή πολιτικών πού δά ήρωσρετοσσε καλότερα [unclear] ήν ήνικά άμπερόντα, δά ήρωσσαν

* C. L. [unclear] SULZBERGER. Άς υπήσ ήρωρα του στίς 'Νεω γκεκ Τ. μετ, στίς 5, 7, 9 κας 26 'Οκτω-βρίου 1966.

χωρίς όρους τήν όποιαισκή αύτη σύμβαση. Καί ή (Αίετων) αποχώρησε ββαβή πάσφ γρήγορα
μιά τέτια κυβέρνηση θα ύπήρχε [redacted] γιά νά τήνσκόλσει.

5 ⁵ Τό μετξύ ή [redacted] πολιτική ζωή όλοσφα καί πολώνονταν. Στίς 26 Νοεμβρίου ή ΒΔΔ
κατάθεσε [redacted] γιά λόγους (καταγνώσωσης) [redacted]
[redacted] ^{ή μόνον ή είν ενόσφρα κατά}
των υπευθύνων συνισκτών καί όργωντων του σφεδίου (Περικλήσι των ήκλογών) του 1961.

Η μήνυση ήταν επείσασχη προόσσει καί σφρεσταν έναντίου του Καρμανλή [redacted]
[redacted] καί των άλλων όκκα-όλων στρατιωτικών-συντακτών του σφεδίου. Προσόσθηκα 52 μέστ-
ρες κατηγορίες, πρώην ύπουργοί, διευθυντές, έφημερίδων, κοινωνικοί παράγοντες. Άνάμεσα σό
[redacted] όνδματα ^{των κινουμένων} (φιγουράριζε, προσελεγιστό, καί [redacted] του άντισυνταγματάρχη Γ. Παπα-
δόουλου. Μιά κυβέρνηση που ^{θα τριχί άπό τό βάθρο τών κήν παρατηριέμενός δική στίς}
[redacted] θα έκανε μιά γιά πάντα όλες τίς έκκρήμεις δικαστικές ύποόσεις.

Ποιοί θα μπορούσαν νά άποτελέσουν μιά τέτια κυβέρνηση; [redacted]
[redacted] Ποτέ τό [redacted] μυαλό δεν πήγαινε στούς τελύτατους ή
τούς προσελέγξους. Πάντα όταν συζητιόταν γιά (χούντες) καί πύθνοος δικτάτορες οί φι-
λοβασιλικός στρατηγός [redacted] σάν οί μονα-
δικοί μνηστήρες. Τό εόαγγελικό (καί οί ψαχατοι έσονται πρώτοι) εΐχε λησμονηόε.

Στίς 20 Δεκεμβρίου ή Δεξιά [redacted] (Ήριε) τήν κυβέρνηση στή Βουλή. [redacted] (Ήν προόσσαν
πολλοί ήγάπησαν, τόος προόότες ούόεις). "Ορκίστηκε μιά εόλική κυβέρνηση άπό έδικοινο-
βουλευτικούς παράγοντες, που ύποσχεόθηκαν διεξαγωγή ήκλογών, γόρω σόό Κάόιο του 1967.
"Άρχισε νά δοκιμάζεται ή βαομός έξυπνόος των πολιτικών ήγαστών, των κοινωνικών παρο-
γόντων, του λαού. Άύτίς οί ή έκλογεις δεν μπορούσαν νά γίνουν." Ήταν μιά πολύ όργή. "Ο λα-
ός άποόεΐχτηκε ό πιά έξυπνος.

5 [redacted] Τήν πρωτοχρονοίς του 1967 ή έφημερίδα "Έλευθερία" κυ-
κλοόρησε με τή δημοσέωση ένός έκκλητικου κειμένου. Ήταν τό πρακτικό μίξε συζήτησησ
άνεμεσα σόν άρχηγό της ΕΡΕ Κωνσλόπουλο, τήν ιδιοκτητρια ένός όεξισό δημοσιογραφικού
τρόστ "Έλφη Βλάχου καί τον άρχηγό του Πολιτικού Γραφείου του βασιλιό Νέστωλο. Άύτ
τό πρακτικό, όπως ισχυρίστηκε ή "Έλευθερία", τό εΐχε κρατήσει σφρογοσφραμμένα κατ τή
διόρκεια της συζήτησησ ό Κωνσλόπουλος. "Ήσ σχηματιστέ.

μιά μεταβατική, γιά ήκλογεις, ή όπλή άναλογική. "Ο Γ. Παπαδόφου όεχτηκε ^{κιά στίς} μυστικέ
συννεοήσεις νά άναόδη, με ένωπόρησε συμφωνία, νά μήν σφνεργαστέ μετεκλογικά με τούς
άριστсроύς. Ήσ άποκηόετι όποιαόή ήτε όμάδα [redacted] της "Ένωσης Κέντρου, άκόμα
καί ύπό τον Α. Ήσπανόφου, άποσχιόση πρός τ' άριστсроύ. Τέ περίπτωση κινόουου κεντροσριστε-
ρος θα έπύβριε [redacted] στρατός, μιά τέτια ένέργεια νομιμοποιεΐται. "Έτσι τελικά θα βγεΐ
ή ΕΡΕ πρώτο κόμμα, άλλέ χωρίς νά σφκκεντρώσει τήν άπόλυτη πειλοόφεια. Άφν πειρδσει. "Άπο
κεΐ καί πέρα βλέπομε". Άύτς Ήβανιν άλοκόσαρα [redacted] άπό τό (Μνημόνιο). Τήν

Γεία κιόλας μ'ρα ο Κανελλόπουλος καὶ ἡ Βλδχου ὑπέβαλαν μήνυση ^{για} [redacted] συκοφαντική δυσφημία καὶ πλαστογραφία.

[redacted] Στίς ἀρχές του Φλεβέρη συνήλθε ἡ 11η σύνθετος τῆς διοικητικῆς ἐπιτροπῆς τῆς ΕΔΑ. Ἄνευσε στους ἄλλους μέλησε κι ὁ Κίρκης: «... Ἄν ἔχω προσωπικὰ ἀπαράστες σχέσεις μὲ τὴν καινοβούγια μέχη ποὺ εἶναι πρῶτα μέχη γιὰ νὰ πετύχουμε νὰ γίνουν οἱ ἐκλογές καὶ μετὰ μέχη γιὰ νὰ πάρουμε σὲ ψήφους τουλάχιστο αὐτὸ ποὺ μᾶς ἀνήκει...» Ἔχω τὴν ἐντύπωση πῶς ἡ εἰσήγηση δὲν ἦταν εἰσήγηση μέχης... Οἱ δὲ βασικοὶ ἔξοντες εἶναι: πρῶτον [redacted] (ἡ πολιτικὴ τῆς ἀντίθεσης) καὶ δευτέρου ^ἡ πολιτικὴ τῆς ἐνότητας). Μὲς πρώτη ἐκτίμηση [redacted] εἶναι πρῶτα π' ὅλα οἱ στήν (πολιτικὴ τῆς ἀντίθεσης) ἡ ὁση τῆς ἀντίθεσης ἦταν πολὺ λιγώτερη ἀπ' ὅ,τι ἔκρινε νὰ 'ναι. Ἐνῶ στήν (πολιτικὴ τῆς ἐνότητας) [redacted] ἡ ὁση τῆς ἐνότητας ἦταν πολὺ περισσότερο ἀπ' [redacted] ὅ,τι σήκωνε ἡ Γεία στὴ ζωῆ, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προσφέρουμε ἐμεῖς ἐνότητα καὶ οἱ ἄλλοι νὰ μᾶς προσφέρουν βρισιές... Ἔχω τὴν ἐντύπωση, ὅτι δὲν βρήκαμε τὴν χρυσή τομὴ. Πέθανον νὰ μὴ [redacted] μετρήσει κῆρος φορὰ σωστῶ τῶν ἀληθινῶν συσχετισμῶν τῶν δυνάμεων, ἔτσι δὲν γνωρίζουμε [redacted] πότε εἶναι νὰ ἐλιχθούμε καὶ πότε εἶναι νὰ μιλήσουμε ἀπὸ θέση ἰσχύος. Καὶ ἀκόμη φοβῶμαι, ὅτι ὁ Γ. Παπανδρῶου γνωρίζει αὐτὴ τὴ βασικὴ μᾶς δύναμις καὶ τὴν ἐκμεταλλεύεται. Ἡ πέτρα δελεῖται ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς ἐνότητας πετυχαίνεται. Πρῶτον, ὅταν βρισκεται κῆρος φορὰ ὁ σωστὸς πολιτικὸς προσανατολισμὸς, δευτέρον ὅταν περῶμε τὴς μέρες γιὰ τὴν ὁρατότητα αὐτοῦ τοῦ σωστοῦ προσανατολισμοῦ, τρίτον ὅταν ἐμεῖς προχωρήσει ἀποφασιστικὰ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ἀδιαφορώντας γιὰ τὸ τί κάνουν οἱ ἄλλοι...)).

[redacted] Ὁ Κῆρος πλησίασε, [redacted] ὅρα κι οἱ ἐκλογές. Στίς 16 Μαρτίου τέλειωσε ἡ δίκη τοῦ ΔΕΠΙΔΑ. Ποινὴς φυλάξεως ἀπὸ 4 ἕως 18 χρόνια ἐπιβλήθησαν σὲ 12 ἀπὸ τοὺς 28 κατηγορουμένους δέξιματικούς. Ὁ στρατηγὸς Λουμῆκος ὁλῶσε: «Αὐτοὶ ποὺ ἀποφάσισαν νὰ γίνουν ἐκλογές τὸν Κῆρο εἶναι τὸ μετριοφύλο πικρῶ!... Στὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας ἔγινον δὲ ἐκρήξεις βομβῶν αὐτὴς τῆς μέρες. Ὁ ὑπουργὸς Δημοσίας Ἐλευθέρων, ποὺ ἀνάλαβε προσωπικὰ τὴς ἀνακρίσεις [redacted] ἔκαμε βαρυσήμαντες δηλώσεις στους δημοσιογράφους: (... Τὸ ἐκρηκτικὸν μηχανῆμα ἐρρέθη μᾶλλον ἀπ' ὑψηλοῦ...))! Ξηφίστηκε καὶ ἡ ἀπὸ ἀναλογικῆ. Στίς 30 Μαρτίου ἔπεσε καὶ αὐτὴ ἡ κυβέρνησις. Ὁ βασιλεὺς δίνει τὴν ἐντολὴ στὸν [redacted] ἀρχηγὸ τῆς ΕΡΕ Κανελλόπουλο. Τὸ κῆρος ποὺ ἔλασε [redacted] δὲ συνέχεια ἐκλογές εἶναι διεξαγωγῆς τῆς ἐκλογῆς ποὺ ἔρχονται, γιὰ νὰ μὴ τῆς χῆσει κι αὐτὴς. Διὰ δηλώσεως στους ὁδόμενους, φοιτητὴς ^{χρηθῆκαν τὴν ἑνωτὴ φωνῆς} σὲ νοσοκομεῖα. Ἡ ΕΔΑ καὶ ἡ Ε.Κ. σὲ δὲ-τρίτῃς μέρες [redacted] δεχτήκαν κι αὐτὴ τὴ ἠλδοση. Ἀρκεῖ νὰ γίνουν ἐκλογές, ὅτι ἐκλογές. Ἡ κυβέρνησις ἀπαγορεύει τὴν Ἐπαρθῶνιο Πορεία Βιρῆνης, ποὺ εἶναι [redacted] γίνε στίς 16 Ἀπριλίου. Οἱ ὀργανωτὴς τὸ δέχονται; [redacted] (βρισκόμαστε σὲ προεκλογικὴ περίοδο. εἶναι κῆρος τὴν πορεία τῶν Ἰουνίου, τότε ποὺ ἡ δημοκρατία εἶναι νικησι). Οἱ κηνοπαρῶγοι ἐσηκώθησαν. Πέ- ^{η δὲ} τὸ εἶναι τὸ δευτέρον τὸν κηνο μῆσα στήν ὁσφαλτο, 66 χιλιόμετρα τὸ ἑνωτὴ ἀγῆσι πῶσα ἀπὸ τὸ

Άλλο. Στη Θεσσαλονίκη οι φοιτητές ξανασημαίνουν φηλά τη σημαία του αγώνα. Ένας ³ ροφύλακας ⁹⁸⁴
πλημμυρίζει τον τό προπόλεμο, τις αίθουσες, με τις αντισσφύζιες μασκες, τις σουβαλές-

[redacted] ^(αντί) τους τραυματισμένους φοιτητές μέσα στο
σύτοκισμα. Ο καθηγητής Ανδριώτης προσπαθεί να γλυτώσει έναν νεαρό που τον σέρνουν.
δυσ (Μαργιανού) από τα μαλλιά: «Αφν θα τον πάρετε! Είναι μαθητής μου, είναι παιδί μου!»
Ο καθηγητής Πανταζόπουλος: [redacted] «Αν είχα έκλεγετε πρόβαν, θα είχα παρσι-
τησεί. Στις 17 Απριλίου έρχισε κι η δίκη του (Μνημονίου). Πα' ολ' αυτό, πρέπει να γίνουν
οι εκλογές, μέσα στο Νέο. Η (Αδύγη) διασημίζει, πως στο φύλλο της Κυριακής, 23 Απριλίου,
που θα κυκλοφορήσει σε 100.000 αντίτυπα θα υπάρχει ολοκληρωτό εκλογικό πρόγραμμα
της ΕΔΑ. Στις 18 Απριλίου, δυο άκριβες μέρες πριν το προεκλόπημα οί (Τάιμς της Ν. Υόρ-
κης) γράφουν κομμάτι με τον τίτλο: «Το δόλλημα του Κωνσταντίνου»: «... Ας δει ο βα-
σιλεύς είναι, έχει τον κόπο, έχει τοποθετήσει τον έναν του σε πολιτικό δολιφόδο από το όποιο το
μόνο δυνατό στην επιστροφή μιας κυβερνήσεως Παπανδρέου ίσως είναι μια δικτατορία
στηριζόμενη στο Έπιατό. Άλλο αυτό δεν είναι λύση άποδεκτή. Και ο Κωνσταντίνος
πρέπει να το γνωρίζει».

* Ενδιαφέρουσες ετήσιες είναι οι ανταποκρίσεις ^{της} New York Times, 4 και 5
Αθήνα του Richard Eder στις 15 και 16 Απριλίου 1967.

(14) κό τους τδ πεπόνι, δικό τους κατ τδ μαχαρίη). Αφρι μιδ λαϊκή παροιμία. Τδ μαχαρίη, κηλά, τδ εζομφε. Τδ πεπόνι, γιάτς νά'ναι δικό τους;

ΑΝΑΓΗΝ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ, ΠΡΩΗΝ ΒΟΥΛΕΥΤΗ-ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ-ΤΩΝ ΕΞΕΝΟ ΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΞΕΝΕ ΠΡΕΣΒΕΙΕΣ ΠΛΗΘΗΝΑ 23, IV, 67-Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ-ΕΥΝΟΜΟΤΕΣ ΔΕΙΣΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΟΡΚΟΙ ΔΙΚΑ-ΕΤΙΚΟΙ- ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΕΣ-ΚΑΤΕΛΕΥΣΑΝ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΕΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑ-Η ΠΡΟΔΟΤΙΚΗ ΑΥΤΗ ΕΜΕΡΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΑ ΠΑΝΙΚΟΥ- [REDACTED] ΚΑΙ ΘΑ ΟΛΗΘΗΣΕ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΑ ΕΤΗΣ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΝ ΜΕ ΤΟ ΕΞΕΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΦΥΛΑΧΩΝ ΤΟΥ, ΑΠΟ ΤΗ ΧΩ-ΡΑ ΜΑΣ-Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΤΟΥΣ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΕΙ-ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥΣ, ΠΟΥ ΔΕ Θ' ΑΡΤΗΣΕΙ, ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΠΟΥ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΟΥΝ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΛΑΟΙ ΣΤΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΥΣ ΤΩΝ.

Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΕΙΤΑΙ-ΣΕ ΔΕΚΑΔΕΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΧΟΥΝ ΦΤΑΣΕΙ ΟΙ ΣΥΛΛΗΘΕΙΣ-..... 'Ο Μικης κρυμένος σ' ένα ύπνογειο, σφ μιδ σοφίτα [REDACTED] γράφει μφ κροφαλα γράμματα [REDACTED] ένα μή-νυμα, κοφ σ' λίγο, χέρι μφ χέρι, δδ φτάσει σ' όλα τδ σημετα της γης.....-ΕΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΥ [REDACTED] ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΠΘΘΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΤΥΡΑΝΝΟΙ!

ΚΑΤΩ Η ΒΑΣΙΛΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ!
ΕΞΩ Η ΞΕΝΗ ΑΚΡΙΑΔ! ΚΑΤΩ Ο ΜΠΟΓΙΑΣ-ΚΟΛΙΑΣ!
ΖΗΤΩ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ! ΖΗΤΩ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ!
ΖΗΤΩ Η ΕΛΛΑΔΑ!

§ — «Ένα τδ χελιδόνι κι η Άνοιξη άκριβή, γιδ νά γυρίσει ο ήλιος θλετι δουλειά πολλή...». Κατ κομιά φορέ θλετι κατ δουλειά παράνομη, Μικη. (δφ γυρίσει μφ τδς έκλογε). «Οχι όταν σφ βόλων οι άλλοι, μφ τδ ζέρι στήν παρνομια. Πρίν. Η πολλοί είν' οι όρφοι πδ' χει νοθεύ. (Ο δικός μφ πηρε τδ χειρότερο. Η τδ σκληρώμα κόβει άπό τόν άνθρωπο τδ μισό άνδρισμό του), λέει ο Όμηρος. Κι ο Πηγηδόπουλος, τφ λέει: Κράττι μιδ ψαλίδα στδ χέρι κατ μιλδρι περ (Άσπρόστού Φόνου)» περ (καθαρισμού της δημοσίας ζωής), περ (έγγχειρήσεως)».

-Η Άρατος μφ τήν άληθεια καθαρμέδ!)).
-Μια, άντεθροο μ' άντέν κοφ κόνουν οι γιατροί μφ τδ κομιά τ' άρρωστημένο, για-τς άφαιροβν τδ χειρότερο κι άφηνουν τδ καλύτερο, ένω έκείνος (ο τύραννος) τ' άντε-θροο κόνει.)).

ΠΑΛΤΩΝ, Πολιτετα VIII 16, 566 D, E, 567 A, B, C

.....
«Άλλδ κατ πασχίζει νδ μικρύνει όσο μφορετ άντδ κοφ' γινε, κ' ένω τδ πράττει, άπολογετται ταυτόχρονα πώσ δφ βρισκεται σ' άδικο κόνοντεσ το-τέσο μακριθ βρισκεται άπδ τδ νδ πιστεβει ότι [REDACTED] είναι θυορρα άντδ κοφ κόνει....))
ΞΕΝΟΦΩΝ, (Έφρων)

(Ηπιστς πώσ δφ μφοροβσε ν' άρκεσει κατ ποιιδε κοφε τύραννος ή τδ χρήματα νδ γυ-

* Άγώτατος δικαστικός, κοφ άρχίστηκε στίς 21-4-67 ~~από τον~~ «Αρμόδιη φρεσί».
Εθνικός πολιτικός (1796-1857).

ορσει σ' οσους θεορσεσε χρηματα, η να μερε σε ελιο δεσμε, η για οσους θανω-
σε πως δε μποροσε να δωσει απ' αυτου του εξηριθιμε εως να θανατωθουσε; "Αχ,
ην συμφορη, Σιμωνίδη, σ' οποιονδηποσε να κρημασετ, εγω τουλαχιστο βρισκω πως
απο μια φρεση πρηθη ο τήραννος εχει το μεγαλυτερο κερδος).

(Στο παραπάνω)

Η αρχηστρα του Νικη κατερωσε να βγει απο την Ελλάδα. Περιοδεύει τον κόσμο.

Αποδωση. Κάθως [redacted] τα μουζουκικη κλαση αγά [redacted]

[redacted] τους κρημοε μας, η Ευρωπη χειροκροτηε. Χιλιδες χρια υψωμνα ενωνονται ευθιμα.

[redacted] Αμερικανου τσε χετροε των. "Οχι για το δικό μας στοδρωμα-για αυτο φταμε εμετε-

[redacted] αλλε για [redacted] παρσιδ που ετοιμαζουν κει για αυτοε. Κόκκινεε σηματοε. "Επνοσο-
τικα τραγοδία, ΜΟΙ κομμουνιστεε Βουλγεριε εητησαν απο τη [redacted] τα τάνκε πλασιδου κίεεε,

αλλε τα χειροκροτηματα σκεπάζου το θδυρο απο. τσε ερπυστερεε.

Ο Στραφοε εουαρχιζει την προσπαθεια. Πάλλ οι εινεε κινησεε, πάλι δε φεσει Αλ-
γου πριν απο το τελοε. [redacted] Καρνεάσι Χικμετ, σην να βριακωσσε τον σε 1948. ΕΚι υ-
στερεε ολα τα πρινω, γιατρε, ολα γιατρε τα πρινω με τα γλυκοχορματα, η καρδιδ μου νου-
φκιζεταε στην Ελλάδα... "Απ' αφορηε ολα ταυτα ειναι, γιατρε, κι οχι απο την ερτηριοσκλη-
ρρωε, τη φυλακη, τη νικοζηνη, που' χω σεε σθηαα τουτη την ερρωστωε...".

Το Συμβολιο "Επικρατεσε εβγολε [redacted] αποφαση: "Ο εμεθλιοε τελεωσε. "Ο-
πωε μεε λεγε κι ο "Αλοιν Ρενοε στην γαινα του για την "Ισπανια. [redacted] ηδολμοε τελεω-
σελ. Χόσαμ. Πόνσεε η καρδιδ του Χικμετ, πόνσεε η καρδιδ του Ηρεβερ, σκοτωθηε κι ο Μπελο-
γιδυνηε* κι εχλεισεε για πάντα αυτεε ο φεκελλοε. Περσοαν πολλα χρονια. Οι νεεε γενειεε εα-

* Νικος Μπαχογιάννης: Μίλος τάρ Κ.Ε. τώ Κ.Κ.Ε. ω ω ω
επιτελιχητ, ημα δού αρνωθητηρινα δικεε, οτιε 30 τώ Μαρτε τώ
1952. Για τη θυτηριε των, ζεβακωθηεε εναε πρωταγωνιστω κινητηα εθηραρταεωε.
Ελαιοε. ετακ. ιετορια εα. εε εινεαππεε με το χαρφηαλλοε.

ναζοῦν μονόχο μῦθο ἀπὸ τὰ ποιήματα.

Ὁλοῦσε ἡ ἐποχὴ
 τοῦ ἐμφύλιου σποραγμοῦ
 δὲν εἶναι ἐποχὴ
 γιὰ ποίηση
 καὶ ἄλλα παρόμοια.
 Ἐάν πᾶσι κἀτι
 νὰ γραφεῖ
 εἶναι ὡσὸν
 νὰ γράφονταν
 ἀπὸ τὴν ἑλλη μεριά
 ἀγγελτηρίων θανάτου!

(Ἐγγονόπουλου "Ποίηση 1948").

Νομίζουμε, πῶς εἶχε κερῆσι ἀνεπίστρεφτα ἐκείνη ἡ ἐποχὴ. Καὶ τὰρα ζῶσε τὸ ραδιόφωνο
 λρεὶ γιὰ ἔκτακτη στρατοδικεῖτο. Οἱ κρῆτοι νεκροὶ στοὺς ἑρῆμους, σὰς στρατοπέδῳ συγκέν-
 τρωσης. Ἄκριθως ὅπως τότε. Ὁ Νίκης κρυμμένος σ' ἕνα ὑπόγειο θυμῆται. Ἄφου τότε δὲ νική-
 σουμε κὶ ἀφου δὲν παραδεχόμεστε ὅτι χῆσαμε, ὁ πόλεμος δὲ συνεχιστεῖ. Ἄκωμο κὶ ἔν ἡμέτε
 δὲν τὸν ἐθλομε, δὲ τὴν σπᾶσι, τὴν πόρτα, δὲ μπεῖ μῦθο καὶ δὲ μᾶς ὀδρῆσι. Τοῦτος
 ὁ πόλεμος εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωὴ. Κὶ ὁ τρόπος τοῦ πολέμου εἶναι ἕνας.

Γλυκὸ προβάλλει ἡ χορευτὴ,
 γλυκὸ χομογλάει,
 τὸ Νέτωπο μᾶς προσκαλεῖ
 καὶ μᾶς καθοδηγεῖ.

Δικηφόρος, φησιμὸς,
 Τεξᾶς, Ἀμερικῆνοι,
 δὲ σὺς σπᾶσι ὁ λαὸς,
 δὲ ῥορεῖ γιορετὴ μεγάλῃ.

Ὁ Νίκης δὲν ἔχει κειρὸ ν' ἀκούσει. Τῶρο γοφεῖ ζῶσε σέλιχος, γράφει ἐμβατήρια, τῶρο ἰ-
 δρῆσι μᾶρὶ μὲν ἄλλους ἀγωνιστεῖ τὸ Πωτριωτικὸ Νέτωπο. Κυκλοφοροῦν τὸ
 πρῶτο παρῆνομα φυλλάδιον: (Η ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ).

Χῆσμε, Νίκη. Ἡ στρατιωτικὴ ἦτο γῆνε ἕνας κοκοῆθος ὄγκος στὸ μυαλό μας, εἶμασε
 μόνιμῃ ἡτέμηνοι. Ἐνας ^{στρατῶν} ποῦ ἔχασε δεκά, εἴκοσι μέχες σὴ σιρὸ κρῆπει νὰ διαλυθεῖ,
 νὰ λανουσαθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ὁ λαὸς δὲ ἐπουσασιθεῖ, οἱ στρατιῶτες δὲ γυρῶσι τὸ
 ὄπλῳ στοὺς ^{τοῦς} στρατηγούς. Ὁ Νίκης δὲν ἔχει κειρὸ νὰ σκετεῖ. Οἱ μὲμηρε
 τὸν κατακλύζου, ^{παλι} εἴκονες τοῦ θαμπῶνονυ τὸ μῆτιο. ΕΛΛΕ ΕΠΟΝ, Πωτριωτικὸ Νέτωπο. ΕΛΛΕ.
 ΕΛΛΕ. Ὁ ΕΛΛΕ ἔχασε. Ὁ Ἄρη Βελουγιώτης ^{αὐτοκτόνησε}. Ὁ μόνος ποῦ κατέλα-
 σε. Ἄφου δὲ γένει ἔνας κλινοῦνος ΕΛΛΕ, μὲ κλινοῦνος ΕΠΟΝ. Πρῶτον εἴκοσι πέντε χρόνια.
 * Πρῶτον κλινοῦνος τὸ ΕΛΛΕ, μὲ κλινοῦνος ΕΠΟΝ. Πρῶτον εἴκοσι πέντε χρόνια.

Το πρόβλημα είναι ^{παλιό} το ίδιο, ^{αλλά} λύση άλλαζε.

137

"Έγινε το Πατριωτικό Μέτωπο, ~~ή~~ ήσαν οι μήνες. Τυπώθηκαν πολλά χαρτιά, στίβες, το Πατρι-
ωτικό Μέτωπο έβγαζε στά χαρτιά, χάρθηκε μύσα στα χαρτιά. 'Ανάμνησεις, παλιές εικόνες, παλιό
λόθη, ήττες, ήττες, όλα αυτά έγιναν το Πατριωτικό Μέτωπο. Και ο καιρός περνάει. Η ΠΡΟΔΟΤΙΚΗ
ΑΥΤΗ ΕΜΕΡΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΑΝΙΚΟΥ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥΣ, ΠΟΥ ΔΕ Θ' ΑΡΧΗΣΙ, ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ
ΠΟΥ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΟΥΝ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΛΑΟΙ ΕΤΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΥΣ ΤΩΝ... (Πασών δλιγοχρονι, άστραι τών
πολιτειών εισίν δλγαρχία και τυραννία)... 'Ισως στον καιρό του 'Αριστοτέλη. 'Ισπανία,
Πορτογαλία. 'Ελλάδα; Πόσα χρόνια. Πόσα χρόνια γιά να ζυνηθεί εαν αυτός ο λαός, ποδ' και γ
τους όρβους, τ' αυτόκινητα, τήν 'Αθήνα (το 1965) ποδ' και γ τους καθηούς του, ποδ' χρωματίζε
^{λίτ' λίτ'} με τό αίμα του τή σημαία μίς νέας επανάστασης; (ΔΙΜΟΚΡΑΤΕΣ, ΠΡΟΣΟΧΗ, Στίς μεγάλες συγ
κεντρικές και διαθήλας ειχειροϋν με [redacted] ΔΙΒΙΣΙΑΤΗΝ ΠΡΑΚΤΩΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΡΙΚΩΝ
ΕΡΟΙΣΙΣΤΩΝ τήν έκτροπή τους όπο τό σωστό και όργανωμένο όδρομ πάλι. 'Ορισμένα από τό στοι-
χία αυτά ^{ποδ'} πρόσδεσαν να παρασέρουν τό λαό με όδηθεν όργανιστικά συνθήματα, έπισημάνθηκαν
^{ήδη} όσι είναι γνωστοί έκμότης, τροσικιστές και προβοκάτορες. ΔΙΜΟΚΡΑΤΕΣ ό όθνας μας είναι
μοσικός, ένιστος, εφρηνικός... (ΑΥΓΗ, 29-7-65). ΠΡΟΣΟΧΗ, ΜΙΚΗ. 'Ορισμένοι από τους συντρόφου-
σου στήν [redacted] ήντιστάση, στόν έμφλίο, σήμερα στέ Πατριωτικό Μέτωπο έπισημάνθηκαν ήδη
ότι είναι γνωστοί ήλθιοι, όνικανοί, όελλοί, προδότες... (ΠΡΟΒΙΔΙΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΠΙΔΙΟΥΣ
ΔΙΚΤΑΤΟΡΕΣ, ε'ίτε όλλικοί είναι, ε'ίτε στρατοκράτες, όσι θά συντριβούν και αυτοί μαζί με τό
σχεδιά τους από τόν ένυμένο λαό έν όποτολήσουν με νέα 4η Δύγουστου... (ΑΥΓΗ 17-8-65).
ΠΡΟΒΙΔΙΟΠΟΙΟΥΜΕ ΤΟΥΣ [redacted] ΗΓΕΤΕΣ τής έπίσημης 'Αριστοτέλ, τής ΕΔΑ, του Κ.Κ.Ε., του
^{δυνεχέλιον} Πατριωτικού Μετώπου ότι έν [redacted] να [redacted] άποπροσανατολίζου τό [redacted] από τό
όδρομ του όθνας ένθενια ο'όλους τους έκμεταλητές του πολιούς και κοινούργιους, θά
συντριβούν κι αυτοί μαζί με τό σχεδιά τους, με τό κόμπλεξ τους, τίς άντιθέσεις τους. Δέ
γίνεται, Μίση. Δέν μπορεί να [redacted] μαζί με κάποιος, όπως παλιά, δέν μπορεί να κλείνει
τό μύσα, δέν μπορεί να [redacted] βλάκας. ΝΑ ΠΟΚΑΛΙΣΤΑΙ Η ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, λέγει ο Δονοβ.
(TA NEA 22-6-65). "Ετσι, μες φλεγγών, να... άποκαίττα." [redacted]
^{ή οι όνει και κελίσι. Κέντρο, κέντρο, κέντρο, κέντρο, κέντρο.} Μονόχά αυτοί ποδ τήν έκαναν, μες τό' λεγαν καθαρά, έπί
χρόνια. Κι όταν οι ήγέτες πιά δέν μπορούσαν να κλείνουν τ' ότις τους, όταν τό πράγμα βοϋ-
ζε, τότε φλεγγόν! 'Αποκαίττα να μπορούσαν να τήν κάνουν, κι έν [redacted] μισατον τόσο κουτοί.
σάν κι αυτοός θά μες τό φλεγγον και τώρα πιά ποδ έχει γίνει. Δέν θά γίνει δικτατορία στήν
Ελλάδα, θά γίνει. Τώρα άλλαξαν τή λέξη, δέν θά γίνει επανάσταση στήν 'Ελλάδα. 'Αποκαίττα.
Γι' αυτό τ' ότσι δέν γίνεται, [redacted]. Και γιατί δέν γίνεται; 'Ιστίς δέν τήν θέλουμε [redacted] και
δέν τήν θέλουμε γιατί δέν μπορεί να γίνει. Μδ. [redacted] γιά να γίνει πρέπει να τήν θέλετε. Τήν
θέλουμε, άλλά όταν τήν θέλει ο λαός. Τη θέλει ο λαός, με δέν τήν θέλετε ότσι. Γιά μέτρα με-
χρι τό δέκα. Δύο, ένα, πέντε, τίσσερα, έννά, δέκα, όχτώ, έφτά, έξη, τρία. Γνωστά πράγματα. 'Εργλλοί
στός πρωθυπουργικούς όθκους, 'Εργλλοί στίς φυλακές, 'Εργλλοί στήν έξορία, 'Εργλλοί βγάζουν τίς
παρόνομες έφημερίδες, 'Εργλλοί τους κνηγάνε. 'Ο ελληνικός λαός, Κοιτάζει, θά 'Εργλλοίθ έ
λίγο κι αυτός. Δέν καταλαβαίνε, με τό συμβαίνει; 'Εργλλοί από καιρό όρρωσται και τώρα πιά
ή όρρωσται έρρωσται ο'ό χροση, ή πορωσται. Γνωστά πράγματα. Μίση, δέν είναι ώρα γιά τραγού-
~~... ..~~

γίνετ^η ήπιως είναι κίθ άργάβ^θ γένετ^η τουλδχιστο γιδ τοϋς ζφνους; Ένα, δύο, τρία, τσσερα
 προξικοπήματα, πέντε, έξη, εφτά προξικοπήματα, όχτώ, έννιά, δεκατρία στρατιωτικά προξικοπή-
 ματα. Παντοϋ. Έμισο ό κόσμος προξικοπήματα. Τό κίθ συνηθεισμένο πράγμα. Οί στρατιωτικοί
 περιμένουν. Χιλιάδες στρατιωτικοί περιμένουν τή σειρά τους. Έθ βόλουμ^ε μυαλό; ΚΑΣΤΡΟ. ΜΑΙΟ-
 ΧΟ ΤΣΙ ΝΙΝΚ, φωνάζει ή νεολαία. Ο γιουγκοσλαβικός όρμος γιδ τó σοσιαλισμό, ό άλβανικός,
 ό τσεχοσλοβακικός, ό κουρσουλζικός, ό κινέζικός, ΤΣΕ ΤΣΕΒΑΡΑ. Τό πρότρατο σου τό βόζουν
 οί δαξιοί κι οί χέτσινοι όντιδραστικοί κι οί ταπεινοί παπδες μέσα στό δωμάτιό τους
 κι οί όριστροί τό καταβόζουν άπό τή γραφίτα τους. γιατί όδν έκκολλήθ^ε τό μέστια του
 άπό πάνω τους. Έθ βόλουμ^ε μυαλό; Ένα, δύο, τρία, τσσερα κομμάτια Έγινε ή ελληνική όρι-
 τστρο, πέντε, έξη, δεκάτη κομμάτια Έθ γίνετ^η. ^{Νι γινετ^η} βόλουμ^ε μυαλό. Ο Κίρκης όδνει τή
 μάχη του, πονάει, γράφει τραγούδια, βυθίζετ^η κι ούτος μαζί με τή γενιά του, έλπίζει, χαμο-
 γελάει..

Λίγο άκόμα και θδ έδουμ^ε τίς άμυδαλίς ν' άνθίζουν,
 τό μέρμασο νδ λάμπουν στόν ήλιο,
 τή θδλάσσα νδ κυματίζει,
 λίγο άκόμα και θδ σηκωθούμ^ε λίγο ψηλότερα.*

Λίγο άκόμα. Πόσο; Και μόλις σηκωνόμαστε λίγο ψηλότερα, θδ ζουσιφτούμ^ε και πάλι... "Ας τρ-
 λειώνω μ' ούτό τό βιβλίο. Χωρίς ν' άντιστορήσω τή γεγονόςτα άπό τίς 21 τ' Απρίλη και έθετ.
 Έθ γμυζαν ήλλο ένα βιβλίο. Λίγο-πολύ είναι όλο τους γνωστά. Και κυρίως όδν Έχουν σημασία.
 Έώρα μαζί με τό Κίρκη ό έλληνισμός όλόκληρος περνάει μέθ βαθείς κρίση, κείτ^η έγκυμονότ^η.
 Τό πιζέρεκία στό θρονίο όλο και στεναχωριόυνται και περύνει κυμαλίς στήν πλάτη του
 δάσκαλου, τό οίμα τους στρεφονγυρνάει στίς φλέβες ύτακτα, θδ βγούνε κέποτ^η στούς όρμους
 νδ τό χόσουν. Τή παιδιά ποθ κάζουν σήμερα στό φλίπερ θδ παίζουν σβριο με τό όδνατο
 στούς όρμους.

* Τό τίταρτο τραγούδι, άπό τό Μουσείο Έργα, του Γ. Σεφέρη, που μελ. ποιήσε
 ο Μίκης στις φωνάκι Αβέρωφ τό Αερέβρημ τή 1967.

σημαντικής μερίδος του ελληνικού λαού. Συνάσθηματικό κέρβισο και όλους τους 'υπόλοι-
 λους, με συντηρητική πλειοψηφία. Ως τον χειροκροτούσαν στις πιά επαναστατικές δια-
 κηρύξεις του, ως τον ακολουθούσαν στις πιά δριστερές σήψ ούσια πράξεις, άρκετ' να μην
 ήταν... δριστερός. Άρκετ' να μη τους τό φώνωτ καταμυωτρο, ζητώντος τους να έκπορθήσουν
 μαζί- αυτός από τη μία μεριά κι έκτινοι από την άλλη- τό σιδερένιο τεύχος του έντικου-
 μουνισμού, τό δημιουργημένο από τη δεξιά πύω στο βάρβαρο που ήθεσε ό έμφύλιος. Φυσικά
 ό Νίκης έκχωε τό άντάρτο. Διέκρητε προς όλες τις μερις τις ιδέες του, ζέροντος πάς
 μονόχο έτσι θά σφάσουν, όσοι [redacted] είχαν άκμα τή δύναμη, τό φρόνημα αυτό και ότι θά
 τό σπασούν άποφασιστικά, ζέροντας γιά που τραβάνε στο έξω. Κι έτσι πτύχε δυό πράγματα:
 Οι συντηρητικές, φοβισμένες μέρες γιά πρώτη φορά άναγνώριζαν άνεπιφύλακτα έναν ήγητη
 της άριστερας και μέγιστο τον άγαπούσαν. Κι από την άλλη μεριά κέρβισο τή νεολαία στη
 συντηρητική της πλειοψηφία. Τό μεγάλο όμμα (λίδος) του ήταν πάς οδηγος όλο αυτό τό
 πλήθος σ' ένα άλλο άνήλιο μέρος, που γρήγορα ήρχισαν να τό τυλγούν. Άλλες [redacted] σιδερέ-
 νιες άρένες και που είναι ^{επίσης} δύσκολο, -για δεύτερη φορά-, να [redacted] τους όδη-
 γησε στο χώρο μιας άριστερας ήγήμενης στο μυαλό, μέσα σε μία άριστερή προδομένη και
 προδοτική, ρουτινιάρισμένη, μέσα σε μία άριστερά που τό λάβαρο των πολιών άγώνων και
 των [redacted] άσιων-οί φυσικές βασικά της γενιάς του Νίκης-ήρχισαν να βρωμίζονται, γιατί πά-
 νω [redacted] τους οι ίδιοι άνθρωποι ήρχισαν να γράφουν κοινοβουλευτικές άγορεύσεις, έβιλδ, ύποχω-
 ρητικό συνθήματα, έκκλήσεις γιά τή σωτηρία μιας δημοκρατίας που δεν ύπήρχε, σε μία άρι-
 στερά γράφειοκρατών και γράφειοκρατούμενων. Τό (λίδος) του ήταν διπλό. Μιά στις έλπίδες
 που έτρεφε γιά τήν άναγέννηση αυτού του όργανισμού και μία στην άτομία του να σπασεί
 τους δεσμούς μαζί του, όταν άισθόθηκε αυτή τήν έκτεκτική άνάγκη. Κι αυτό συνέβηκε
 σε πάμπολλες περιπτώσεις, που λίγες έγιναν ^{πληρως} γνωστες κι οι άλλες σε απευθ, φιλικό
 κύκλο. Δεν ήταν λίδος του φυσικά: Γιατί ήσαν έννά κομμάτι αυτής της άριστερας (και στην
 ίδιουγκρασία του Νίκης ό συνάσθηματικό παράγοντος ήταν πιά φορτωμένος από τό λογικό)
 και άκόμα γιάτί δεν είχε κατακτήσει ίκονοποιητικό τή θεωρία, που έκελνη τον είχε κατακτή-
 σει, τό μφελισμό. (Μαζί με όλόκληρη τή γενιά του είχε γολοχηθετ' μ' έναν προσωπημένο μαρ-
 ξισμό, παραποίησης που έκινάει από μία έσφαμένη άντίληψη γιά τό κόμμα, γιά τους επανα-
 στάτες ξέω από αυτό και, πάς λέγοντας. Και φυσικά, γι αυτό άκριβώς, μετ' από κάθε έκρηξη
 ζαναγύριζε και ζαναγύριζε συνέχισο στη (μονοδική) λίδος, σε κείνη της διδρωσης των
 λαών πάντα από μία κριτική μέσο στο κόμμα). Τελικά μπορούμε να πούμε, πάς ή πολιτική
 ύπρηξη [redacted] του ήταν θάσει μέσα και ποτ' ξέω από τήν κομματική άριστερά, που κυρίδρη-
 σε των τελευταίων χρόνων. Όσον άφορ' τήν κοκτικη του προσωπικότητα έκείνο, που πέρα π'
 τ' άλλωθ, τον ξεχωρίζει μέσα σ' αυτόν τον χώρο, που κινήθηκε, είναι μία καθάρτητα προδοθε-
 ών, μία τιμιά στάση απέναντι στους άντεροφούς του και στο κοινό, μία πολιταρσία άντιμε-
 τώπιση του έχορου, μία άνεξάνλητη, ^{θωμάση} έργαστικότητα. Τό κακό είναι- αυτό θά του ζη-
 τήσει ή ιστορία- ότι δεν είχε (έκτινω) που θά έσωτ' ό, τι ό ίδιος άημιούργησε, που [redacted]

τ' άναγε μόνος του να κ' άσπασετ' κι ένα τήν καταστροφή τήν έβλεπε να συντελεστεί με
 μαθηματική άκρίβεια. και θά του τό έπείλει αυτό ή ιστορία γιά

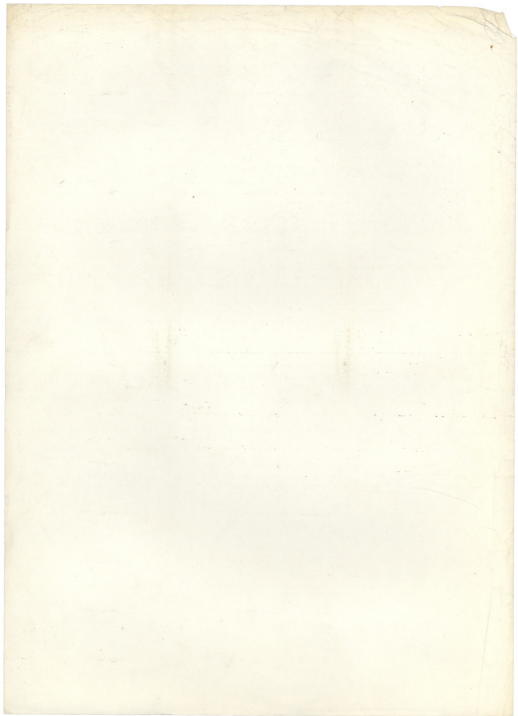

294
Ζητής τίποτα από εν πρόσωπο που δεν μπορεί να δώσει τίποτα ή [redacted] έχει να
σε λίγα.κι. όταν όλ' αυτά έχουν σχέση με την μοίρα και τις δοκιμασίες ενός ολόκληρου
λαού οι αποκτήσεις είναι πολλές, η κριτική αύστηρή-προσεμρίζει τους συναισθηματισμούς

Ο Νίκης μπορεί να δώσει πολλά δόξα στην ελληνική τέχνη και
ε αιώ, πέντε χρόνια και ^{αυτοαυτή} / ^{βεληνηκή στήση} / ^{αναπροβλεπόμενα} / ^{είναι} / ^{ριζωμένη} στο αίμα του / ^{μύλλον} / ^{εμποδίζει}, ^{έκριβως} γιατί είν-
44 ναι με πρόσωπικότητα, κηρό ωφέλει. ^{Θέλουτε} / ^{εγκάθαρο} / ^{ούρανο} / ^{μπροστά} / ^{μας}. Ποιοί
είμαστε εμείς; ^{Μά}, οι περισσότεροι, ^{οί} / ^{πρίν} / ^{από} / ^{λίγα} / ^{χρόνια} / ^{εφηβοί}, που με τό θητικό
τραγούδι του Νίκης μάζου πώς υπάρχουν και έργατε στον τόπο μας, με τό δεύτερο πώς
ώρα πώς δεν είναι ^{οί} / ^{όλοι} / ^{στον} / ^{τόπο} / ^{μας}, αλλά έχουν σκορπιστεί σε ^{εξορία} / ^{σημείο} του
έσθοντο και όταν τον άκουγαμ στις πρώτες μεγάλες συγκεντρώσεις να μιλάει, πανούθη-
λος, ώρμος και έπαναστατής δεν μπορούσαμ να σκεφτομ πώς μπορεί σε ηρικό πρόβλη-
τα και να μην έχει δίκιο, ^{γιατί} / ^{ήσαν} / ^{αυτίς} / ^ή / ^{από} / ^{αυτούς} / ^{που} / ^{μας} / ^{εμαθον}, πώς οι άλλοι
-δν, ^{οί} / ^{έργατε} / ^{φυσικά} - ^{δεν} / ^{έχουν} / ^{δίκιο} / ^{πρό} / ^{τό} / ^{θεωρούσαμ} / ^{αόγουρο} / ^{μέχρι}
τότε. ^{Πόσο} / ^{πρό} / ^{γράφονται} / ^{οί} / ^{τελευταίος} / ^{γραμμές}, ^ή / ^{ήσαν} / ^{άλλοις} / ^{ομόδοτοι} / ^{κρατούμ-}
νομοι. ^Η / ^{ελληνική} / ^{έριστερη} / ^{νιάδα} / ^{εκδημοκρατημένη} / ^{γιατί} / ^{οί} / ^{άδυνες} / ^{της} / ^{γιά} / ^{τους} / ^{κρατού-}
μενοσ, γιά την Ελλάδα, εδωδώνονται και πάλι με ^{δύσσει}. ^{Τό} / ^{ίδιο} / ^{έκα} / ^{νομοποιημένοι} / ^{είναι}
45 και αυτοί που άφηνουν τους κρατούμενοσ με ^{δύσσει}. ^{Αν} / ^{δεν} / ^{καμ} / ^{λάθος}, ^{αίτη} / ^ή / ^{ιστορία}

γίνονται και ^{πρίν} / ^{λίγα} / ^{χρόνια}. Ποιός λοιπόν παίζει τό παιγνίδι ποιανού;
Εξ-θμός από τους ^{δύ} / ^{θά} / ^{πρωτα} να κλαίει, ^ή / ^{να} / ^{να} / ^{έκα} / ^{νομοποιημένοσ}.

5 — Μαζί με τους ομόδοτοι ήσαν και τον Γιάννη Ρίτσο, ήρωστα πολύ, σκατεμένο από τις
κλινοφόρες κακουχίες. ^{Εί} / ^{τιος} / ^{μας} / ^{τό} / ^{λέει}, ^ή / ^{εί} / ^{τιος} / ^ή / ^{ζωή} / ^{μας} / ^{τό} / ^{λέει} / ^{και}
δεν υπάρχει λόγος να μην τό πιστεύουμε: ^Α / ^ή / ^{λω}, / ^{λοιπόν}. ^Ο / ^ή / ^{νημος} / ^{σφαιρίζει} / ^{τό} / ^{τραγούδι}
του-άνδρα σε σχοινιά των κρεμασμένων και σε κατάρτια, -άνδρα σε χαρκαώματα
κάθε στο χρόνο. -..... 'Ο ήλιος έκλαϊκεύει τη γαρό ^{του} / ^{έξω} / ^{από} / ^{τίς} / ^{πέρ-}
τες. ^{Δεν} / ^{είναι} / ^{άναθος}. ^{Δεν} / ^{είναι}. ^{Εί} / ^{τιος} / ^{δικό} / ^{μας} / ^{τό} / ^{τραγούδι}. ^{Εί} / ^{τιος} / ^{δικό} / ^{μας} / ^{τό} / ^{πρω-}
τό σπαθί-που εφλουδίζει τον καρπό τον ήλιο από τό σύμφρα... Η'

Формы 1920

Кры.
1 м 12

12 м 17

Кры.

12 м 17:
(вост-зап.)

14

15

16

36

37

38

60-11;

53-54

63

76-78

84,

Кры. 1 м 12

